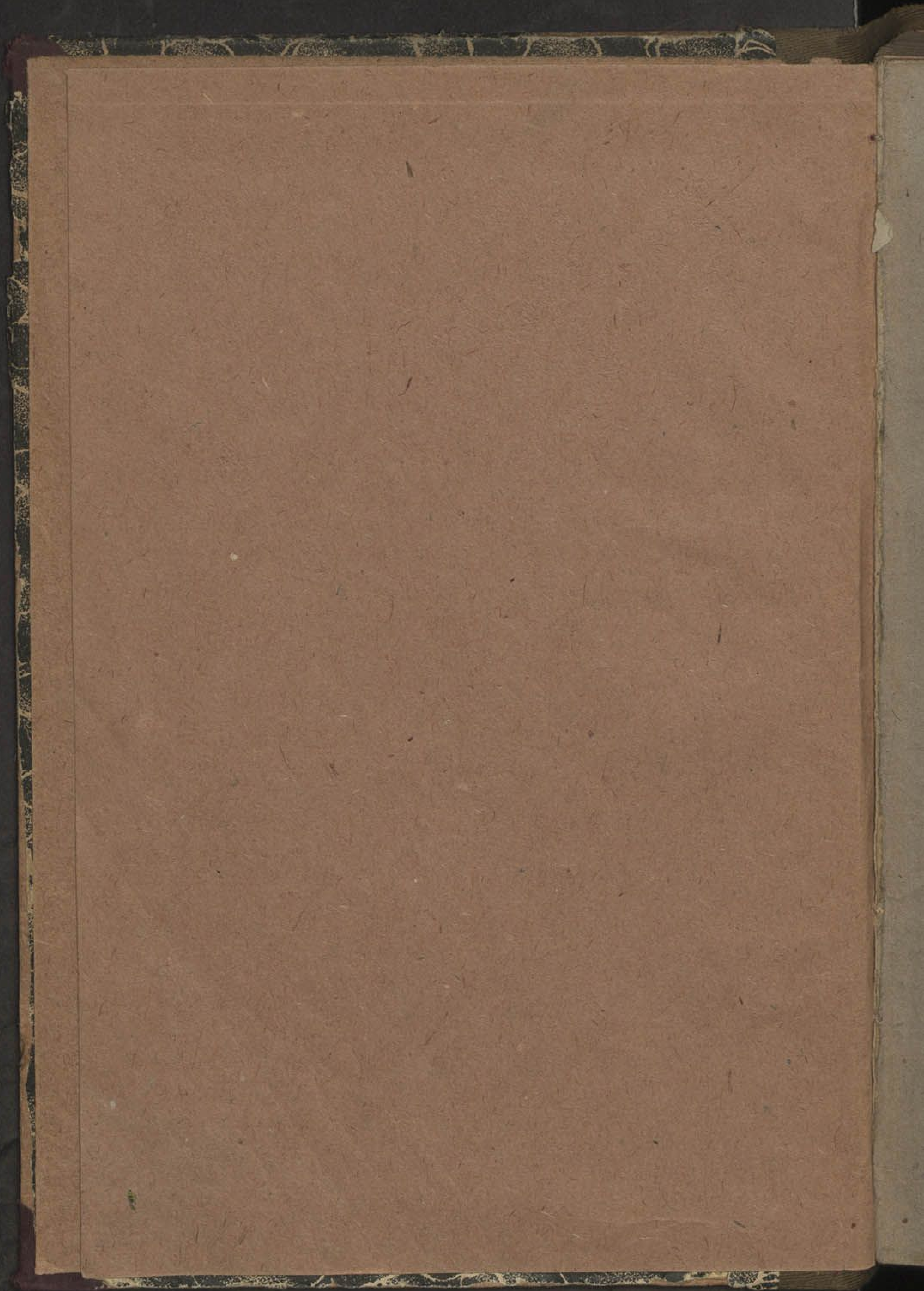

ПРАЦЫ І МАТЭРЫЯЛЫ ІНСТЫТУТУ АХОВЫ ПРАЦЫ ПРЫ НКП БССР

З Б О Р Н І К Д Р У Г І

Да характарыстыкі непрацаздольнасьці застрахаваных БССР

ПАД РЭДАКЦЫЯЙ ДЫРЭКТАРА
ІНСТЫТУТУ АХОВЫ ПРАЦЫ
ДОЦЭНТА С. Р. ДЗІХЦЯРА

ДЗЯРЖПРАЦВЫДАВЕЦТВА
МЕНСК 1930

ПРАЛЕТАРЫ ЎСІХ КРАЁЎ, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

ARBEITEN UND BEITRÄGE DES INSTITUTS FÜR ARBEITSSCHUTZ
DES VOLKSKOMMISSARIATS FÜR ARBEIT der W. S. S. R.

ZWEITE SCHRIFTENSAMMLUNG

Zur Charakteristik der Arbeitsunfähigkeit der Versicherten in der W. S. S. R.

Redigiert vom Direktor des Instituts
Dozent S. R. DICHTJAR

GOSSTRUDISDAT
MINSK 1930

ПРАЦЫ І МАТЭРЫЯЛЫ ІНСТЫТУТУ АХОВЫ ПРАЦЫ ПРЫ НКП БССР

З Б О Р Н І К Д Р У Г І

Да характарыстыкі непрацаздольнасьці застрахаваных БССР

Пад рэдакцыяй дырэктара
інстытуту аховы працы
доцэнта С. Р. ДЗІХЦЯРА

ДЗЯРЖПРАЦВЫДАВЕЦТВА
МЕНСК 1930

Надрукавана ў друкарні
„ПАЛЕСДРУК", Гомель.
Зак. № 313—1000 экз.
Галоўлітбел № 3117.

ЗЬМЕСТ

INHALT

Мы выходзім з таго, што працаздольнасьць зьяўляецца адным з найважнейшых паказьнікаў соцыяльнага здароўя; мы ведаем таксама, што стан і дынаміка соцыяльнага здароўя resp. працаздольнасьці залежыць ад найскладнейшага комплексу прычын, ад стану аховы працы ў тым ліку.

З другога боку, асноўнай мэтай аховы працы ў перажываны, больш правільна, творчы пэрыод соцыялістычнага будаўніцтва зьяўляецца стварэньне магчыма найбольш спрыяючых умоў для павышэньня продукцыйнасьці працы, або, што па сутнасьці тое-ж самае, павышэньня і паляпшэньня працаздольнасьці. Тымчасам зроблена надта мала для таго, каб разабрацца ў самой зьяве непрацаздольнасьці, дакладней, у матэрыялах, па якіх мы мяркуем аб гэтай непрацаздольнасьці. Гэта-ж бо мае, трэба проста сказаць, асноўнае значэньне ня толькі з пункту погляду пазнаньня соцыяльнага здароўя, але і з пункту погляду ўзьдзеяньня,—а гэта і ёсьць мэта пазнаньня—на фактары непрацаздольнасьці resp. працаздольнасьці.

Наступныя работы і зьяўляюцца ў адносінах да матэрыялаў па БССР першай спробай крытычнага аналізу даных, характарызуючых непрацаздольнасьць.

Дзіхцяр.

I ЧАСТКА

А ЧАСОВАЙ НЕПРАЦАЗДОЛЬНАСЬЦІ ЗАСТРАХАВАНЫХ У БССР

Д-р Я. М. Лагун і д-р А. Г. Сает

Паказьнікі часовай непрацаздольнасьці застрахаваных буйных прадпрыемстваў БССР у 1927 г. па асобных прычынах.

(Даныя выбарачнага ўліку страхкас).

Намі апрацаваны матэрыял страхавых кас аб захворанасьці рабочых за 1927 г.

Матэрыял выбарачнага характару ахапляе найбольш буйныя прадпрыемствы БССР.

Разгледзім паказьнікі часовай непрацаздольнасьці па асобных прычынах.

Хваробы інфэкцыйныя (у тым ліку і сухоты органаў дыханьня).

Даная група захворараньняў у нашым матэрыяле не падзяляецца на асобныя формы хваробы (напрыклад, грып, тыфусы і г. д.). Асобна выдзелены толькі сухоты органаў дыханьня, распаўсюджаньне якіх мы разгледзім ніжэй.

Інфэкцыйныя хваробы сярод мужчын стаяць на першым месцы ў хэмічнай прамысловасьці (59,7 на 100 чалавек застрахаваных), на другім месцы—апрацоўка дрэва і мінэральных матэрыялаў (54,7). Сярод жанчын інфэкцыйныя хваробы займаюць першае месца ў прамысловасьці па апрацоўцы дрэва (68,5 на 100) і другое месца ў хэмічнай прамысловасьці (58,8). Найменшыя паказьнікі сярод мужчын дае графічная вытворчасьць (33,6), а сярод жанчын—апрацоўка мінэральных матэрыялаў (46,8).

Разгледзім цяпер захворанасьць на інфэкцыйныя хваробы сярод мужчын і жанчын па асобных прадпрыемствах прамысловасьці.

У хэмічнай прамысловасьці сярэднія паказьнікі для мужчын 59,7 і для жанчын 58,8. Пры разглядзе захворанасьці на інфэкцыйныя хваробы па асобных прадпрыемствах хэмічнай прамысловасьці мы бачым, што сярод мужчын інтэнсыўныя паказьнікі адхіляюцца ў бок павялічэньня на запалкавай ф-цы „Дняпро“ (82,5), а на фабрыцы „Чырвоны Хэмік“ зьніжаюцца да 31,7. Сярод жанчын найвышэйшая захворанасьць—на ф-цы „Чырвоны Хэмік“ (84,6) і найніжэйшая на запалкавай ф-цы „Дняпро“ (48,1). Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку інфэкцыйнага захвораньня па ўсёй хэмічнай прамысловасьці для мужчын 9,8, а для жанчын 6,9 дня.

Хістаньні даюць для мужчын ф-ка „Дняпро“—11,4 і ф-ка „Чырвоная Бярэзіна“ 5,5, а для жанчын ф-ка „Чырвоны Хэмік“ 16,2, „Дняпро“—8,0 і ф-ка „Чырвоная Бярэзіна“—4,1 дня.

У дрэваапрацоўчай прамысловасьці сярэднія паказьнікі захворанасьці для абодвага роду 56,4. Найвышэйшая захворанасьць сярод асоб абодвага роду на цьвікова-калодачнай фабрыцы „Праца“ 115,2, фанернай ф-цы „Чырвоны Кастрычнік“ 91,1, лесазаводзе № 6 82,4 і лесазаводзе „Комінтэрн“ 72,1; найніжэйшую захворанасьць даюць лесазаводы „Соцыялізм“—21,9 і № 1—23,3.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку інфэкцыйнага захвораньня па ўсёй прамысловасьці 6,8 дня, па асобных прадпрыемствах хістаньне ад 13,6 да 3,7 дня.

У прамысловасьці па апрацоўцы мінэральных матэрыялаў сярэдні паказьнік захворанасьці для мужчын 54,7, для жанчын 46,8. На шкляных гутах „Праца“, „Пролетары“, „Кастрычнік“, „Ільліч“—70,0, а на заводзе „Домбаль“—25,8 і „Профінтэрн“—2,36 выпадкаў захворанасьці на 100 застрахаваных. Сярод жанчын найвышэйшую захворанасьць даюць шкляныя гуты: „Пролетары“—82,5, „Ільліч“—76,9 і цагельня Комгасу—83,3. Найніжэйшая захворанасьць на шкляных гутах „Кастрычнік“, „Ноўкі“ і „Домбаль“—ад 34,5 да 31,5.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку інфэкцыйнага захвораньня па ўсёй прамысловасьці для мужчын 6,3, а для жанчын 5,7 дня. Па асобных прадпрыемствах хістаньні для мужчын ад 9,3 да 2,4, а для жанчын ад 9,4 да 2,9 дня.

У вытворчасьці паперы і папяровых вырабаў сярэдні інтэнсыўны паказьнік захворанасьці на інфэкцыйныя захвораньні для мужчын 41,9 і для жанчын 45,0. На прадпрыемствах гэтай прамысловасьці сярод мужчын найвышэйшая захворанасьць наглядалася на кардоннай ф-цы „Сталіна“—69,1, паперні „Профінтэрн“—56,9 і на шпалерні „Вароўскага“—43,0. Сярод жанчын на гэтых-жа прадпрыемствах, на шпалерні „Вароўскага“ паказьнікі 73,9, на кардоннай ф-цы „Сталіна“ 59,4; на астатніх-жа прадпрыемствах як сярод мужчын, так і сярод жанчын захворанасьць ніжэй сярэдніх паказьнікаў.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку інфэкцыйнага захвораньня па ўсёй прамысловасьці для мужчын 7,9 і для жанчын 8,6 дзён. Адхіленьні ад сярэдняй доўгачаснасьці захвораньня па асобных прадпрыемствах гэтай прамысловасьці для мужчын 9,7—4,9 і для жанчын 10,4—5,3 дня.

У мэталяапрацоўчай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць для асоб абодвага роду 40,5. Па прадпрыемствах найвышэйшая захворанасьць на цьвіковым заводзе „Інтэрнацыянал“—63,2 і на гісэрні „Энэргія“—49,8, найніжэйшая-ж на зав. „Чырвоны Кастрычнік“—17,9. Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня па гэтай прамысловасьці 8,6 дня, па асобных-жа прадпрыемствах сярэдняя доўгачаснасьць хістаецца ад 10,2 да 5,9 дня.

Па харчасмакавай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць для мужчын 42,1 і для жанчын 49,0. На дражджоўнях „Пролетары“, „Варшавянка“, „Чырвоная Зорка“ захворанасьць на інфэкцыйныя хваробы ў жанчын вышэйшая, чым у мужчын. У мужчын лічбы хістаюцца ад 59,0 да 79,0, толькі на дражджоўні № 52 паказьнікі для мужчын 9,8, а для жанчын 33,3, а на дражджоўні „Леніна“ для мужчын 33,0,

а для жанчын 5,9. На бровары „Беларусь“ для жанчын 85,0, а для мужчын 36,2, на заводзе „Бэбеля“ для жанчын 11,8, а для мужчын 24,5 на 100 застрахаваных. Асабліва зварачае на сябе ўвагу бойня, дзе сярод жанчын захворанасьць на 100 застрахаваных дасягае лічбы 200,0, а сярод мужчын 35,2. Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захворaньня па ўсёй гэтай прамысловасьці ў мужчын 6,8 і ў жанчын 6,3 дня.

Па асобных прадпрыемствах гэтыя лічбы хістаюцца—у мужчын 18,5—2,4 і ў жанчын 10,2—3,2 дня.

У прамысловасьці па апрацоўцы продуктаў жывёльнага паходжаньня сярэдняя захворанасьць па ўсёй прамысловасьці для асоб абодвага роду 51,8. Найвышэйшая захворанасьць наглядалася на шчацiннай ф-цы № 11—110,1 і ў працкол. абутнікаў 95,1. У астатніх прадпрыемствах захворанасьць ніжэй сярэдняй.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захворaньня па ўсёй гэтай прамысловасьці 8,1 дня, па асобных-жа прадпрыемствах яна хістаецца ад 14,5 да 2,8 дня.

У прамысловасьці па апрацоўцы валакністых матэрыялаў найвышэйшая захворанасьць сярод мужчын наглядаецца ўвяровачнікаў і лямцоўшчыкаў—98,0; у Меншвэі сярод муж. 71,6 і сярод жанчын 98,9.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захворaньня па ўсёй прамысловасьці для мужчын 8,1 і для жанчын 6,9 дня.

Па асобных-жа прадпрыемствах лічбы хістаюцца для мужчын ад 13,4 (Вітшвэй) да 6,6 (Меншвэй) і для жанчын ад 7,2 (Вітшвэй) да 6,2 (Меншвэй). Асобна трэба адзначыць працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў, дзе сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захворанасьці для мужчын 4,3 і для жанчын 29,5 дня.

У паліграфічнай вытворчасьці сярэдняя захворанасьць па ўсёй прамысловасьці сярод мужчын 33,6 і сярод жанчын 50,3 на 100 застрахаваных.

У 1-ай дзярждрукарні сярод мужчын захворанасьць даходзіць да 43,7 і сярод жанчын да 62,2; у друкарні „Комінтэрн“ сярод мужчын 9,8 і сярод жанчын 28,6. Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захворaньня ў гэтай вытворчасьці ў мужчын 8,4 і ў жанчын 7,2 дзён, у друкарні-ж „Комінтэрн“ даходзіць да 20,5 дня. У астатніх-жа асобных прадпрыемствах наглядаюцца хістаньні ад 12,3 да 3 дзён. Сярод жанчын таксама ў друкарні „Комінтэрн“ высокая доўгачаснасьць аднаго выпадку—19,9 дня, на астатніх-жа прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 10,6 да 3,1 дня.

Адзначым асобна прадпрыемствы, дзе наглядалася высокая захворанасьць на інфэкцыйныя захворaньні.

Сярод асоб абодвага роду: шчацінная ф-ка № 11, працколектыў абутнікаў, цьвікова-калодачная ф-ка „Праца“, фанерная ф-ка „Чырвоны Кастрычнік“, лесазавод № 6, лесазавод „Комінтэрн“. Меншвэй, дражджоўні—„Пролетары“, „Варшавянка“ і „Чырвоная Зорка“, шкляныя гуты „Пролетары“ ды „Ільліч“.

Сярод мужчын: шкляныя гуты „Праца“ і „Кастрычнік“, працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў, запалкавая ф-ка „Дняпро“ і кардонная ф-ка „Сталіна“.

Сярод жанчын: ф-ка „Чырвоны Хэмік“, цагельня Комгасу, шпалерня „Вароўскага“, бровар „Беларусь“ і бойня.

Сухоты органаў дыханьня.

Сярэдняя захворанасьць сярод мужчын—9,7, сярод жанчын—10,9.

З разглядаемых галін прамысловасьці найвышэйшыя паказьнікі на 100 застрахаваных сярод мужчын дае хэмічная прамысловасьць—15,5, далей ідзе апрацоўка валакністых матэрыялаў—13,7 і дрэваапрацоўчая—10,3. У астатніх галінах прамысловасьці меліся невялікія хістаньні ў бок зьніжэньня—да 3,7 выпадкаў у рабочых электрастанцый.

Сярод жанчын сухоты органаў дыханьня даюць найвялікшую захворанасьць у прамысловасьці па апрацоўцы валакністых матэрыялаў—18,8 і ў работніц электрастанцый—14,3. Па астатніх-жа групах вытворчасьці захворанасьць ніжэй сярэдняй для жанчын з найменшай—у апрацоўцы мінэральных матэрыялаў—4,5.

Якая-ж захворанасьць на сухоты органаў дыханьня па асобных прадпрыемствах па кожнай прамысловасьці?

Для тэкстыльнай і кравецкай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 13,7, а сярод жанчын 18,8. Па асобных-жа прадпрыемствах сярод мужчын захворанасьць дала найвялікшыя лічбы: ільнапрадзільня „Дзьвіна"—24,6 і Якаўлеўская суконная ф-ка—10,5; таксама і сярод жанчын гэтыя ф-кі далі найвялікшыя паказьнікі захворанасьці: на ільнапрадзільні „Дзьвіна"—33,4 і на Якаўлеўскай суконнай ф-цы—18,5.

Па астатніх прадпрыемствах лічбы хістаюцца: сярод мужчын 11,6—16,5, а сярод жанчын былі ніжэй сярэдняй і даходзілі да 2,3 выпадкаў.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвараньня ў мужчын 14,5 і ў жанчын 10,2 дня. Па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць захвараньня ў мужчын была: Вітшвэй—23,6, Дняпроўская мануфактура—20,1, ільнапрадзільня „Карла Маркса"—17,2 і Меншвэй—16,7 дня, сярод жанчын на гэтых жа прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 16,5 да 14,7 дня.

Па астатніх прадпрыемствах доўгачаснасьць захвараньня сярэдняя, і толькі ў працколектыве вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў у мужчын і ў жанчын яна была каля 8 дзён.

У прамысловасьці па апрацоўцы продуктаў жывёльнага паходжаньня сярэдняя захворанасьць на сухоты органаў дыханьня сярод асоб абодвага роду 11,0. Найвялікшая колькасьць выпадкаў наглядалася на мэханічнай абутковай ф-цы—27,4, у працколектывах абутнікаў—21,6 і на шчацінная ф-цы „Кастрычнік"—13,3.

Па астатніх прадпрыемствах лічбы былі ніжэй сярэдняй з найменшай захворанасьцю на гарбарнях „Бальшавік"—5,8 і „Пролетарскі Шлях"—2,4.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвараньня для ўсяе прамысловасьці 19,9 дня. Найвялікшая доўгачаснасьць наглядалася на гарбарні „Пролетарскі Шлях"—59,3 дня, на шавецкай ф-цы „Праца"—43,7 дня, на шчацінная ф-цы „Кастрычнік"—30,3 дня і на абутковых ф-ках ВСНГ і „Самаход"—каля 21 дня. У астатніх-жа прадпрыемствах яна была ніжэй сярэдняй з найменшай доўгачаснасьцю на шчацінная ф-цы (Віцебск).

На прадпрыемствах вытворчасьці і перадачы электраэнэргіі паказьнікі даюць нязначныя адхіленьні ад сярэдняй па ўсёй вытворчасьці.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго захвораньня для Менскай электрастанцыі 13,2 дня і Гомельскай 38,7 дня.

Па мэталяапрацоўчай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод асоб абодвага роду 40,5. Па асобных прадпрыемствах найвышэйшыя паказьнікі захворанасьці наглядаюцца на цьвікова-шрубным заводзе „Інтэрнацыянал“—63,2, гісэрні „Энэргія“—49,8, на заводзе сельскагаспадарчых машын Мэтпрому—44,1, на мэхан.-сьлясарным зав. „Усход“—44,7 і „Бурбіса“—43,5. У астатніх прадпрыемствах колькасьць выпадкаў ніжэй сярэдняй і даходзіць да 17,9 на драцяным заводзе „Чырвоны Кастрычнік“. Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня па ўсёй прамысловасьці 20,7 дня.

Па вышэйапісаных прадпрыемствах доўгачаснасьць аднаго захвораньня ад 29,8 да 25,2 дня. У астатніх прадпрыемствах ёсьць нязначныя хістаньні ад сярэдняй да найменшай доўгачаснасьці—15,9 дзён у рабочых гісэрні „Мэталь“.

Апрацоўка мінэральных матэрыялаў. Па захворанасьці на сухоты органаў дыханьня гэта група прадпрыемстваў стаіць ніжэй у параўнаньні з іншымі галінамі прамысловасьці.

Сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 7,1 і сярод жанчын 4,5. Найвышэйшая захворанасьць наглядаецца на шкляных гутах „Праца“. „Пролетары“ і „Кастрычнік“—ад 11,3 да 10,4 і на заводзе „Комінтэрн“—8,5.

Па астатніх прадпрыемствах сярод мужчын паказьнікі ніжэй сярэдняга і даходзяць да 1,8 на шкляной гуце „Профінтэрн“ і цагельні Комгасу.

Сярод жанчын найвышэйшыя паказьнікі на шкляной гуце „Ільліч“—23,1 і „Комінтэрн“—9,6 і на цагельні Комгасу 5,3. Па астатніх прадпрыемствах жанчыны даюць лічбы ніжэй сярэдніх з найменшымі паказьнікамі 1,7 на кахельным заводзе „Пролетары“

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго захвораньня для мужчын 19,5 і для жанчын 19,9 дня.

Па прадпрыемствах доўгачаснасьць аднаго захвораньня сярод мужчын хістаецца ад 26,7 (шкляная гута „Ноўкі“) да 25,1—24,3 дня (шкляныя гуты „Домбаль“ і „Профінтэрн“).

Па астатніх прадпрыемствах нязначныя хістаньні, якія даходзяць да 9,4 дня доўгачаснасьці захвораньня на шкляной гуце „Пролетары“.

Жанчыны даюць найбольшую доўгачаснасьць на шкляных гутах „Пролетары“—46,1, „Праца“—31,6, „Ільліч“—24,6 дня.

Па астатніх прадпрыемствах доўгачаснасьць ніжэй сярэдняй і даходзіць да 2 дзён на цагельні Белдзяржбуду.

Па дрэваапрацоўчай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод асоб абодвага роду—9,7.

Найвышэйшая захворанасьць па прадпрыемствах на фанерных ф-ках „Чырвоны Кастрычнік“—22,9 і „Зьвязда“ 16,5, вышэй сярэдняй паказьнікі захворанасьці на лесазаводзе №7—12,9 і Томскага—11,3.

Па астатніх прадпрыемствах лічбы ніжэй сярэдніх і даходзяць да 1,1 на цьвіковай ф-цы „Праца“.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго захвораньня 16,9 дня, прычым наглядаюцца значныя хістаньні: на цьвікова-калодачнай ф-цы „Праца“ 34,5 дня, на лесазаводзе „Колектыўная Праца“ 33,6 дня, на лесазаводах „Соцыялізм“ № 1—29,3 і 20,4 дня, на фанернай ф-цы „Томскага“ 25,4 дня. Па астатніх прадпрыемствах яна ніжэй сярэдняй і даходзіць да 11,1 дня (лесазавод № 7).

Па прадпрыемствах графічнай вытворчасьці сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 5,4 і сярод жанчын 9,8.

Па асобных прадпрыемствах сярод мужчын найвышэйшы паказьнік захворанасьці дае „Палесдрук“—7,9 і 1-ая дзярждрукарня—7,6. Па астатніх прадпрыемствах паказьнікі ніжэй сярэдняй і самыя нізкія ў 2-ой дзярждрукарні—1,0.

Паказьнікі захворанасьці сярод жанчын найвышэйшыя ў друкарні „Комінтэрн“—21,4 і ў 1-ай дзярждрукарні—17,0. Па астатніх прадпрыемствах паказьнікі ніжэй сярэдняй і даходзяць да 3,0 у 2-ой дзярждрукарні.

Доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня сярод мужчын 28,5 дня і сярод жанчын 18,4 дня.

Па асобных прадпрыемствах сярод мужчын толькі друкарня „Комінтэрн“ дае вялікую доўгачаснасьць—38 дзён і „Палесдрук“—27,8 дня. У астатніх-жа прадпрыемствах доўгачаснасьць ніжэй сярэдняй і даходзяць да 1 дня ў 2-ой дзяржрдрукарні.

Сярод жанчын па доўгачаснасьці захвораньня першае месца займае „Палесдрук“—32,0 дня і друкарня „Комінтэрн“—24 дні. Па астатніх прадпрыемствах доўгачаснасьць захвораньня ніжэй сярэдняй і найменшая ў 2-ой дзяржрдрукарні—5,1 дня.

Па харчасмакавай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 7,6 і сярод жанчын 5,6.

Па прадпрыемствах сярод мужчын найвышэйшыя паказьнікі захворанасьці на дражджоўнях: „Пролетары“—14,7, „Варшавянка“—13,8 і „Чырвоная Зорка“—13,1. Па астатніх прадпрыемствах паказьнікі ніжэй сярэдняй і даходзяць да 1,4 у бойні.

Сярод жанчын таксама найвышэйшыя паказьнікі на дражджоўнях: „Пролетары“ 22,6, „Варшавянка“—13,8 і „Чырвоная Зорка“—9,5. Па астатніх прадпрыемствах лічбы ніжэй сярэдняй і самы нізкі паказьнік на ф-цы хлебных і кондытэрскіх вырабаў—3,1.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня для мужчын 16,1 дня і для жанчын 20 дзён.

Па асобных прадпрыемствах мужчыны даюць найвялікшую доўгачаснасьць на дражджоўнях: № 52—66,6 дня і „Леніна“—22,3 дня. Па астатніх прадпрыемствах у мужчын доўгачаснасьць ад 19 да 8,5 дня.

Сярод жанчын найвялікшая доўгачаснасьць на ф-цы хлебных і кондытэрскіх вырабаў „Прасьвет“—34,2 дня і на дражджоўні „Варшавянка“ 30,7 дня. Па астатніх прадпрыемствах у жанчын доўгачаснасьць ніжэй сярэдняй і даходзіць да 7,7 дня на дражджоўні „Чырвоная Зорка“.

Па вытворчасьці паперы і вырабаў з паперы сярэдняя захворанасьць для мужчын—7,4 і для жанчын 5,6 на 100 застрахаваных.

Больш высокі паказьнік захворанасьці сярод мужчын на папернях: „Профінтэрн“—21,6, „Спартак“—11,4 і шпалерні „Вароўскага“—10,2. Па астатніх прадпрыемствах невялікія адхіленьні ад сярэдняй з найменшай лічбай (2,0) на паперні „Зьвязда“.

Жанчыны даюць найбольшую колькасьць выпадкаў захвораньняў толькі на паперні „Профінтэрн"—19,4, па астатніх-жа прадпрыемствах паказьнікі ніжэй сярэдняй з мінімумам 3,3.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго захвораньня для ўсіх прадпрыемстваў гэтай прамысловасьці ў мужчын 22,1 і ў жанчын 29,6 дня.

Па прадпрыемствах найбольшая доўгачаснасьць сярод мужчын і сярод жанчын на паперні „Зьвязда" (у мужчын 23,3 і ў жанчын 40,1 дня). Па астатніх прадпрыемствах доўгачаснасьць захвораньня ніжэй сярэдняй і для мужчын і для жанчын, толькі на паперні „Гэрой Працы" мужчыны маюць найменшую доўгачаснасьць у параўнаньні з іншымі прадпрыемствамі—3,4 дня, а жанчыны найбольшую—40,9 дня. Жанчыны маюць найменшую доўгачаснасьць на кардоннай фабрыцы „Сталіна".

Адзначым асобна прадпрыемствы, дзе наглядалася высокая захворанасьць на сухоты.

Сярод мужчын—у хэмічнай прамысловасьці, апрацоўцы валакністых матэрыялаў і дрэва і сярод жанчын—апрацоўка валакністых матэрыялаў і ў вытворчасьці і перадачы электраэнэргіі.

З асобных прадпрыемстваў па высокай захворанасьці неабходна адзначыць ільнапрадзільню „Дзьвіна" (мужчыны і жанчыны), працколектыў абутнікаў (абодвага роду), цьвікова-шрубны завод „Інтэрнацыянал", гісэрню „Энэргія", завод сельскагаспадарчых машын Мэтпрому, мэхан.-сьлясарны завод „Усход" і „Бурбіса", сярод жанчын шкляная гута „Ільліч", фанерныя ф-кі „Чырвоны Кастрычнік" і „Зьвязда", друкарня „Комінтэрн" і дражджоўні „Пролетары" і Варшавянка".

Хваробы органаў крывязвароту

Па ўсіх групах вытворчасьці сярэдняя захворанасьць органаў крывязвароту сярод мужчын 5,0 і сярод жанчын 4,8 на 100 застрахаваных. Найвялікшыя паказьнікі захворанасьці сярод мужчын (6,0—6,8) дае апрацоўка продуктаў жывёлы, дрэва і хэмічная вытворчасьць, а сярод жанчын—хэмічная вытворчасьць і вытворчасьць і перадача электраэнэргіі. Па астатніх прадпрыемствах лічбы ніжэй сярэдняй для асоб абодвага роду і самыя нізкія дае графічная вытворчасьць для мужчын і жанчын—2,4.

Разгледзім усе групы вытворчасьці па асобных прадпрыемствах.

Сярод рабочых абодвага роду ў прамысловасьці па апрацоўцы продуктаў жывёлы захворанасьць 6,7. Самыя высокія паказьнікі на шчацінных ф-ках: „Чырвоны Кастрычнік"—33,3 і Віцебскай—18,2. У астатніх прадпрыемствах лічбы маюць нязначныя хістаньні да 3,4 выпадкаў на абутковай ф-цы „Самаход". Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня па ўсіх прадпрыемствах 9,8 дзён і найвышэйшая на шавецкай ф-цы „Праца"—21,1 дня. Па астатніх прадпрыемствах доўгачаснасьць мае нязначныя хістаньні, даходзячы да 2,5 дня на абутковай ф-цы ВСНГ.

Па дрэваапрацоўчай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць для асоб абодвага роду 6,1. Самыя большыя паказьнікі захворанасьці 10,2—10,3 на лесазаводах „Томскага" і № 6. На астатніх прадпрыемствах лічбы хістаюцца і даходзяць да 0,9 на цьвікова-калодачной ф-цы „Рабочы".

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 8,6 дня і найвышэйшая на цьвікова-калодачнай ф-цы „Рабочы"—15,8 дня. Па астатніх прадпрыемствах яна дае нязначныя хістаньні і даходзіць да 2 дзён.

У вытворчасьці і перадачы электраэнэргіі сярэдняя захворанасьць сярод асоб абодвага роду 3,5 (Менск, Гомель).

Доўгачаснасьць захвораньня па Менскай электрастанцыі 6,2 дня і па Гомельскай—12,9 дня.

Па графічнай вытворчасьці сярэдні паказьнік захворанасьці сярод мужчын і жанчын 2,4.

Найвышэйшыя лічбы сярод мужчын у 2-ой дзяржрукарні—5,2 і працколектыве—5,1, а сярод жанчын у друкарні „Палесдрук" 4,0.

У астатніх прадпрыемствах колькасьць выпадкаў хістаецца да 1,2 сярод мужчын у друкарнях „Палесдрук" і „Комінтэрн", а сярод жанчын—1,5 у друкарні працколектыву.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня сярод мужчын—7,3, сярод жанчын—15 дзён.

Найвялікшая доўгачаснасьць захвораньня сярод мужчын 12,6 дня у 1-ай дзяржрукарні і 11,7 дня у 2-ой дзяржрукарні, а сярод жанчын у друкарні працколектыву—30,4 дня.

У астатніх прадпрыемствах доўгачаснасьць ніжэй сярэдняй: для мужчын—2,9 дня (друкарня „Палесдрук" і для жанчын—9,9 дня (1-ая дзяржрукарня).

У хэмічнай вытворчасьці сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 6,0, а сярод жанчын 7,9.

Па асобных прадпрыемствах гэтай прамысловасьці лічбы маюць нязначныя адхіленьні: да 4,5 сярод мужчын і 6,7 сярод жанчын на запалкавай ф-цы „Вэзуві". Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 9,9 дзён для мужчын і 6,9 для жанчын. Найвялікшая доўгачаснасьць 12,5 дня для мужчын на запалкавай ф-цы „Вэзуві" і для жанчын 9,8 дня на гэтай-жа ф-цы. Па астатніх прадпрыемствах лічбы нязначна хістаюцца да 6,5 дня на ф-цы „Чырвоны Хэмік" сярод мужчын і 3,3 на запалкавай ф-цы „Чырвоная Бярэзіна" сярод жанчын.

На прадпрыемствах па апрацоўцы валакністых матэрыялаў сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 4,3 і сярод жанчын 3,8. Найбольшыя паказьнікі сярод мужчын—7,1—7,0 у працколектыве вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў і на Дняпроўскай мануфактуры, а сярод жанчын—Меншвэй (7,5) і Дняпр. мануфакт. (7,2). На астатніх прадпрыемствах лічбы хістаюцца да 0,5 на ільнапрадзільні „Карла Маркса" сярод мужчын і сярод жанчын 1,7 на ф-цы „Дзьвіна".

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня для мужчын 8,4 і для жанчын 6,9 дня. Найвялікшая доўгачаснасьць 14,3 дня на фабрыцы „Дзьвіна" сярод мужчын і сярод жанчын 13 дзён на Якаўлеўскай суконнай фабрыцы і 11,4 дня на ільнапрадзільні „Карла Маркса". Па астатніх прадпрыемствах доўгачаснасьць ніжэй сярэдняй і найменшая на Якаўлеўскай суконнай ф-цы сярод мужчын—4 дні і сярод жанчын—4,8 дня на Дняпроўскай мануфактуры.

У мэталяапрацоўчай прамысловасьці на ўсіх прадпрыемствах сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньняў для асоб абодвага роду 4,7. Найбольшая колькасьць выпадкаў (8,5) на цьвікова-шрубным заводзе „Інтэрнацыянал" і ў астатніх прадпрыемствах лічбы хістаюцца да 1,3 на гісэрні „Мэталь". Сярэдняя доўгачаснасьць захворaньня 10 дзён і найбольшая 13 дзён на гісэрні „Энэргія". У астатніх прадпрыемствах доўгачаснасьць хістаецца да 6 дзён (драцяны завод „Чырвоны Кастрычнік").

У вытворчасьці паперы і вырабаў з паперы сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 4,1 і сярод жанчын 3,6. Найбольшая колькасьць выпадкаў сярод мужчын на паперні „Профінтэрн"—7,2, а сярод жанчын на шпалерні Вароўскага—8,7. Па астатніх прадпрыемствах лічбы хістаюцца да 1,1 на паперні „Зьвязда" сярод мужчын, а сярод жанчын да 1,4 на кардоннай ф-цы „Сталіна".

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня для мужчын 14 дзён, для жанчын 12,3 дня. Найвялікшая доўгачаснасьць сярод мужчын на паперні „Гэрой працы"—21,3 дня, а сярод жанчын на шпалерні „Вароўскага". Па астатніх прадпрыемствах доўгачаснасьць захвораньня мае нязначныя хістаньні да 5,6 дня для мужчын на паперні „Зьвязда", а для жанчын 2 дні на паперні „Профінтэрн".

У прамысловасьці па апрацоўцы харчасмакавых матэрыялаў сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньняў сярод мужчын 4,2 і сярод жанчын 4,1.

Найвялікшая колькасьць выпадкаў сярод мужчын на махорачнай ф-цы—10,2 і на ф-цы хлебных і кондытэрскіх вырабаў „Прасьвет"—9,4, а сярод жанчын на дражджоўні № 52—7,4. Па астатніх прадпрыемствах колькасьць выпадкаў даходзіць да 1,4 для мужчын і жанчын у бойні.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня сярод мужчын 10,8 дня, а сярод жанчын 4,7 дня. Найвялікшая доўгачаснасьць захвораньня для мужчын (бойня) 56,3 дня і на дражджоўні „Варшавянка" 19,8 дня, а для жанчын 10 дзён на дражджоўні „Варшавянка".

Па астатніх прадпрыемствах лічбы хістаюцца да 1 дня сярод мужчын на дражджоўні № 52, а сярод жанчын на дражджоўнях „Чырвоная Зорка", „№ 52" і „Леніна".

У прамысловасьці па апрацоўцы мінэральных матэрыялаў сярэдняя захворанасьць па ўсіх прадпрыемствах сярод мужчын 4,9 і сярод жанчын 3,3.

Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца для мужчын ад 18,9 (цагельні Комгасу) да 2,1 (шкляная гута „Домбаля"), а сярод жанчын ад 9,5 (цагельня Белдзяржбуду) да 1,5 (шкляная гута „Домбаля"). Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня для ўсіх прадпрыемстваў сярод мужчын 8,9 дня, а сярод жанчын 10,4 дня.

Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца: сярод мужчын ад 11,4 дня (шкляная гута „Ноўкі") да 2,8 дня (цагельня Комгасу), а сярод жанчын ад 11,9 дня на шклянай гуце „Комінтэрн" да 2 дзён на шклянай гуце „Ноўкі".

Неабходна адзначыць асобныя галіны прамысловасьці і прадпрыемствы, на якіх наглядалася больш высокая захворанасьць органаў крывязвароту: сярод жанчын у хэмічнай прамысловасьці і ў вытворчасьці і перадачы электраэнэргіі. З прадпрыемстваў выдзяляюцца шчацінныя фабрыкі „Чырвоны Кастрычнік" і Віцебская.

Агульныя захвораньні.

Сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньня па ўсіх галінах прамысловасьці сярод мужчын 5,7 і сярод жанчын 8,0. Па асобных галінах прамысловасьці лічбы хістаюцца ад 7,5 да 2,9 сярод мужчын і ад 14,3 да 3,1 сярод жанчын. Унутры кожнай прамысловасьці паказьнік. захворанасьці значна хістаюцца як сярод мужчын, так і сярод жанчын-Так, у графічнай вытворчасьці сярэдняя колькасьць выпадкаў захворанасьці сярод мужчын 4,3 і сярод жанчын 10,4. Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ў мужчын ад 10,3 (друкарня працколектыву) да 1,9 („Палесдрук“), а ў жанчын ад 17,6 (друкарня працколектыву) да 4,8 („Палесдрук“).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня сярод мужчын 10,8 дня, а сярод жанчын 9,4 дня Па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць ад 12,4 да 11,5 у друкарні „Комінтэрн“ і 1-ай дзярждрукарні (Менск) да 7 дзён („Палесдрук“) у мужчын, а сярод жанчын ад 14—12 дзён у друкарні „Комінтэрн“ і 1-ай дзяржрукарні да 1,9 дня („Палесдрук“).

У прамысловасьці па апрацоўцы продуктаў жывёлы сярэдні паказьнік захворанасьці сярод асоб абодвага роду 7,4.

Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 14,1 (Віцебская шчотачная ф-ка) да 2,4 (шавецкая ф-ка „Праца“). Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня для ўсіх прадпрыемстваў 10,4 дня. Найвялікшая доўгачаснасьць 14,5 дня на гарбарні „Пролетарскі Шлях“, мэханічнай абутковай ф-цы і шчацiннай ф-цы (Гомель), у астатніх прадпрыемствах яна хістаецца да 3,5 дня, на шавецкай ф цы „Праца“.

У прамысловасьці па апрацоўцы харчасмакавых матэрыялаў сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 4,4 і сярод жанчын 8,4. У паасобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 8,3 (каўбасны Белмясгандаль і дражджоўня „Варшавянка“) да 1,2 (дражджоўня № 52) сярод мужчын і ад 17,2 (дражджоўня „Варшавянка“) да 3,5 (дражджоўня „Леніна“) сярод жанчын.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня па ўсіх прадпрыемствах у мужчын 9,2 дня, а ў жанчын 10,3.

У паасобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца сярод мужчын ад 15,2—2,8 дня (дражджоўня № 52 і каўбасная Балмясгандлю), а сярод жанчын ад 15,4 (дражджоўня „Леніна“) да 1,2 (дражджоўня „Варшавянка“).

У вытворчасьці паперы і вырабаў з паперы сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньняў па ўсіх прадпрыемствах гэтай прамысловасьці сярод мужчын 52 і сярод жанчын 9,1.

Па асобных прадпрыемствах колькасьць выпадкаў хістаецца сярод мужчын ад 9,2 (паперня „Пролетары“) да 1,6 (шпалерня „Вароўскага“) і сярод жанчын ад 13,0 (шпалерня „Вароўскага“) да 4,3 (кардонная ф-ка „Сталіна“). Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 13,5 дня ў мужчын і 13,3 дня ў жанчын. У асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць хістаецца ў мужчын ад 19,3 дня (паперня „Зьвязда“) да 1,9 дня (шпалерня „Вароўскага“), а ў жанчын ад 16,2 дня (паперня „Гэрой Працы“) да 3 дзён (кардонная ф-ка „Сталіна“).

Па дрэваапрацоўчай прамысловасьці сярэдняя колькасьць выпадкаў сярод асоб абодвага роду 7,6. Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 15,4 (фанерная ф-ка „Томскага“) да 3,2 (лесапільны завод „Томскага“).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 9,6 дня. Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 16,6 дня (лесапільны завод „Томскага“) да 3,3 дзён на цьвікова-калодачнай ф-цы „Праца“.

У прамысловасьці па апрацоўцы валакністых матэрыялаў сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньняў сярод мужчын 4,5, а ў жанчын 5,1.

Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ў мужчын ад 9,2 у працколектыве вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў да 1,4 на ільнапрадзільні „Карла Маркса“.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня ў мужчын 10,4 дня і ў жанчын 8,1 дня. Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 14,4 на ільнапрадзільні „Дзьвіна“ да 6,4 дня ў працколектыве вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў сярод мужчын і ў жанчын ад 12,4 (Вітшвэй) да 4,9 (ільнапрадзільня „Карла Маркса“).

У прамысловасьці па апрацоўцы мінэральных матэрыялаў сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 7,7 і сярод жанчын 11,1.

Па прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 14,6 (шкляная гута „Ільліч“) да 1,3 (шкляная гута „Профінтэрн“) сярод мужчын і ад 21,2 (шкляная гута „Комінтэрн“) да 3,0 (шкляная гута „Праца“) сярод жанчын.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня ў мужчын 9,3 дня, у жанчын 8,5 дня. Па прадпрыемствах ёсьць хістаньні ад 15,9 дня на шкляной гуце „Кастрычнік“ да 4,9 на шклянай гуце „Ільліч“ сярод мужчын і сярод жанчын ад 21,3 дня (шкляная гута „Ноўкі“) да 2,9 дня на цагельні „Комгасу“.

У вытворчасьці і перадачы электраэнэргіі на Менскай электрастанцыі сярэдняя захворанасьць 4,7 сярод асоб абодвага роду. Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 9,3 дня.

У мэталяапрацоўчай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод асоб абодвага роду 4,1. Па прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 7,4 на гісэрні „Энэргія“ да 1,9 на гісэрні „Мэталь“. Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 12,8 дня. Хістаньні па прадпрыемствах ад 37,9 дня (цьвікова-шрубны завод („Інтэрнацыянал“) да 8,8 дня (цьвікова-драцяны завод „Чырвоны Кастрычнік“).

У хэмічнай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 5,3, сярод жанчын 10,1.

Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ў мужчын ад 11,7 (фабрыка „Чырвоны Хэмік“) да 2,3 (запалкавая фабрыка „Вэзуві“), сярод жанчын ад 19,0 на запалкавай ф-цы „Чырвоная Бярэзіна“ да 50 на запалкавай ф-цы „Дняпро“.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня ў мужчын 8,9 і ў жанчын 6,3 дня. Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 15,2 дня (запалкавая фабрыка „Вэзуві“) да 7 дзён (запалкавая фабрыка „Чырвоная Бярэзіна“) сярод мужчын і сярод жанчын ад 15,9 дня на ф-цы „Чырвоны Хэмік“ да 3,6 дня на запалкавай ф-цы „Бярэзіна“.

Разглядзеўшы агульныя захвораньні па асобных галінах прамысловасьці, неабходна адзначыць, што паказьнікі захворанасьці сярод жанчын больш высокія.

Прадпрыемствы з больш высокай захворанасьцю наступныя: друкарня працколектыву (жанчыны), драдждоўня „Варшавянка“ (жанчыны) і запалкавая ф-ка „Чырвоная Бярэзіна“ (жанчыны).

Хваробы органаў зроку.

Сярэдняя колькасьць выпадкаў часовай страты працаздольнасьці з прычыны захвораньняў органаў зроку па ўсіх галінах прамысловасьці была сярод мужчын 3,2 і сярод жанчын 2,9. У паасобных галінах прамысловасьці хістаньні былі нязначныя—ад 4,8 (мэталяапрацоўчая прамысловасьць) да 1,9 (графічная вытворчасьць) сярод мужчын і ад 5,2 (мэталяапрацоўчая прамысловасьць) да 0,9 (графічная вытворчасьць) сярод жанчын. Як мы бачым, у мэталяапрацоўчай прамысловасьці найбольшая колькасьць выпадкаў, а ў графічнай найменшая. Па асобных прадпрыемствах хістаньні наглядаюцца даволі значныя; так, у мэталяапроцоўчай прамысловасьці сярод асоб абодвага роду ва ўсіх прадпрыемствах паказьнік 4,9, а ў асобных прадпрыемствах гэтай прамысловасьці лічбы хістаюцца ад 10,7 (гісэрня „Мэталь“) да 2,9 (завод сельска гаспадарчых машын „Рухавік Рэволюцыі“).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня па ўсіх прадпрыемствах мэталяапрацоўчай прамысловасьці 5,3 дня для асоб абодвага роду, а ў асобных прадпрыемствах яна хістаецца ад 16,1 дня (завод сельска-гаспадарчых машын „Бурбіса“) да 2,9 дня (гісэрня „Пролетары“).

У прамысловасьці па апрацоўцы валакністых матэрыялаў сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 3,7 і сярод жанчын 3,2. Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 12,3 (Якаўлеўская суконная ф-ка) да 1,1 (панчошна-трыкатажная фабрыка) сярод мужчын і сярод жанчын ад 5,7 (Меншвэй) да 1,7 ільнапрадзільня „Карла Маркса“).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня ў мужчын 6,1 дня і ў жанчын 5,1 дня. Па асобных прадпрыемствах яна хістаецца ў мужчын ад 9,4 (Якаўлеўская суконная ф-ка і Меншвей) да 1 дня (панчошна-трыкатажная ф-ка) і ў жанчын ад 6,9 дня (ільнапрадзільня „Карла Маркса“) да 1,4 дня (Меншвэй).

У папяровай прамысловасьці сярэдняя колькасьць выпадкаў у мужчын была 3,5 у жанчын 3,1.

Па асобных прадпрыемствах паказьнікі хістаюцца ад 4,9 (паперня «Спартак») да 0,8 (шпалерня „Вароўскага“) у мужчын і ад 4,0 (паперня „Спартак“) да 1,1 (паперня „Завязда“) у жанчын.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня ў мужчын 3,7, у жанчын 4,6 дня.

Па асобных прадпрыемствах яна хістаецца ў мужчын ад 4,1 дня паперня „Спартак“) да 0,6 (паперня „Профінтэрн“), а ў жанчын ад 5,2 дня (паперня „Спартак“) да 2,5 дня (кардонная ф-ка «Сталіна»).

У прамысловасьці па апрацоўцы мінэральных матэрыялаў сярэдні паказьнік захворанасьці сярод мужчын 2,6, сярод жанчын 1,2.

Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ў мужчын ад 6,7 (шкляная гута „Ноўкі“) да 0,3 (шкляная гута „Комінтэрн“), а ў жанчын ад 2,4 (шкляная гута „Ноўкі“) да 0,5 (шкляная гута „Домбаля“).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня ў мужчын 3,3 дня, у жанчын 4,5 дня.

Па асобных прадпрыемствах яна хістаецца ў мужчын ад 4,2 дня (шкляная гута „Ноўкі“) да 1,5 дня (шкляная гута „Ільліч“), у жанчын ад 21,8 дня (кахельны завод „Пролетары“) да 1 дня (шкляныя гуты „Домбаля“ і „Комінтэрн“).

У харчасмакавай прамысловасьці сярэдняя колькасьць захвораньняў сярод мужчын 2,0 і сярод жанчын 2,3.

Па асобных прадпрыемствах колькасьць выпадкаў хістаецца ад 8,5 (махорачная фабрыка) да 0,6 (дражджоўня „Чырвоная Зорка") у мужчын і ў жанчын ад 5,9 (дражджоўня „Леніна") да 3,2 (дражджоўня „Пролетары").

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня ў мужчын і жанчын 8,5 дня. Па асобных прадпрыемствах яна хістаецца ў мужчын ад 16,6 дня (дражджоўня „Чырвоная Зорка") да 1 дня (бойня) і ў жанчын ад 13,5 дня (махорачная ф-ка) да 2 дзён (дражджоўня „Чырвоная Зорка").

У графічнай вытворчасьці сярэдняя колькасьць захвораньняў сярод мужчын 1,9, у жанчын 0,9. Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 3,8 (1-ая дзярждрукарня) да 0,6 („Палесдрук") сярод мужчын і ад 2,9 (друкарня працколектыву) да 1,1 (1-ая дзярждрукарня) сярод жанчын.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня ў мужчын 3,8 дня, у жанчын 2,6 дня. Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 18,5 („Палесдрук") да 1 дня (друкарня працколектыву) у мужчын і ў жанчын ад 3,3 дня (1-ая дзярждрукарня) да 2,5 дня (друкарня працколектыву).

У дрэваапрацоўчай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод асоб абодвага роду 3,1. Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 5,0 (лесазавод „Соцыялізм") да 1,0 (лесазавод № 7).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 5,8 дня. Па асобных прадпрыемствах яна хістаецца ад 18,1 дня (цьвіковая ф-ка „Праца" да 1,2 дня (фанерная ф-ка „Чырвоны Кастрычнік").

У прамысловасьці па апрацоўцы продуктаў жывёльнага паходжаньня сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньняў па ўсіх прадпрыемствах сярод асоб абодвага роду 2,6, а ў асобных прадпрыемствах былі хістаньні ад 6,9 (працколектыў абутнікаў) да 1,0 (шавецкая майстэрня Гандальбуду).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 5 дзён, найвышэйшая 10,3 дня на шчаціннай ф-цы „Кастрычнік".

У хэмічнай прамысловасьці сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньняў сярод мужчын 2,8, сярод жанчын 3,1.

У асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца—у мужчын ад 3,8 (запалкавая ф-ка „Вэзуві") да 0,9 (запалкава ф-ка „Чырвоная Бярэзіна"), у жанчын ад 15,4 (фабрыка „Чырвоны Хэмік") да 2,4 (запалкавая ф-ка „Чырвоная Бярэзіна").

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня ў мужчын 3,9 дня, у жанчын 6,1 дня. У асобных прадпрыемствах яна хістаецца ад 4,4 дня (запалкавая ф-ка „Дняпро") да 1,9 (ф-ка „Чырвоны Хэмік") у мужчын, а ў жанчын ад 11 дзён (запалкавая ф-ка „Дняпро") да 1 дня (ф-ка „Чырвоны Хэмік").

Сярод рабочых электрастанцыі сярэдняя колькасьць выпадкаў захворанасьці ў мужчын і жанчын 2,9 (Менская) і 0,9 (Гомельская). Доўгачаснасьць захвораньня на Менскай станцыі 8,6 дня, на Гомельскай—23,5 дня.

Такім чынам мы бачым, што найвышэйшая захворанасьць сярод рабочых мэталяапрацоўчай прамысловасьці, а ў асобных прадпрыемствах выдзяляюцца: гісэрня „Мэталь", Якаўлеўская суконная ф-ка, шкляная гута „Ноўкі", Віцебская махорачная ф-ка, друкарня „Палесдрук" і ф-ка „Чырвоны Хэмік" (сярод жанчын).

Хваробы органаў дыханьня.

Сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньняў на 100 застрахаваных у разгляданых групах вытворчасьці сярод мужчын 14,8, сярод жанчын 15,1.

Сярод мужчын найбольшая колькасьць выпадкаў наглядаецца ў хэмічнай прамысловасьці—22,3, потым па апрацоўцы мінэральных матэрыялаў—21,7 і ў дрэваапрацоўчай прамысловасьці—17,4. У астатніх-жа групах вытворчасьці лічбы нязначна хістаюцца ад сярэдняй з найменшай колькасьцю ў графічнай вытворчасьці—7,6. Сярод жанчын таксама, як і сярод мужчын, хэмічная прамысловасьць па колькасьці выпадкаў захвораньяў займае першае месца—20,1, другое—дрэваапрацоўчая прамысловасьць—17,5.

У астатніх прадпрыемствах нязначныя хістаньні ад сярэдняй з найменшай колькасьцю выпадкаў (7,1) у вытворчасьці і перадачы электраэнэргіі.

У асобных прадпрыемствах кожнай прамысловасьці мы маем наступнае: колькасьць выпадкаў захвораньняў па ўсіх прадпрыемствах хэмічнай прамысловасьці сярод мужчын 22,3, сярод жанчын 21,2.

Найбольшую колькасьць выпадкаў захворанасьці з прадпрыемстваў гэтай прамысловасьці дае запалкавая ф-ка „Чырвоная Бярэзіна“—36,0 сярод мужчын, сярод жанчын ф ка „Чырвоны Хэмік“—46,2, запалкавая ф-ка „Чырвоная Бярэзіна“—29,1 і запалкавая ф-ка „Вэзуві“ 23,6. Найменшая колькасьць выпадкаў наглядалася сярод мужчын на ф-цы „Чырвоны Хэмік“—10,0, а сярод жанчын на запалкавай ф-цы „Дняпро“—4,7.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня па ўсіх прадпрыемствах гэтай прамысловасьці сярод мужчын 5,2 дня, сярод жанчын—6,2. Найбольшая доўгачаснасьць захвораньня на запалкавых ф-ках „Дняпро“—8,1 дня і „Вэзуві“—6,1 дня. Сярод жанчын найбольшая доўгачаснасьць таксама на запалкавых ф-ках „Дняпро“—4,6 дня, „Вэзуві“—6,1 дня і на ф-цы „Чырвоны Хэмік“. Па астатніх прадпрыемствах доўгачаснасьць ніжэй сярэдняй 2,7 дня сярод мужчын і 2,9 дня сярод жанчын на запалкавай ф-цы „Чырвоная Бярэзіна“.

У прамысловасьці па апрацоўцы мінэральных матэрыялаў сярэдняя колькасьць выпадкаў сярод мужчын 21,7, сярод жанчын 16,1.

Па асобных прадпрыемствах найбольшая колькасьць выпадкаў сярод мужчын на шкляных гутах: „Комінтэрн“—44,7, „Пролетары“—32,01, „Праца“—27,0 і на цагельнях Белдзяржбуду—27,1, Комгасу—24,8. Сярод жанчын найбольшая колькасьць выпадкаў наглядалася на шкляных гутах „Комінтэрн“—36,5 і „Пролетары“—28,2 і на цагельні Белдзяржбуду—23,8.

У астатніх прадпрыемствах колькасьць выпадкаў ніжэй сярэдніх лічбаў для асоб абодвага роду, з найменшай колькасьцю на шкляных гутах „Профінтэрн“—4,6 для мужчын і „Ноўкі“—6,8 для жанчын. Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго захвораньня для ўсіх прадпрыемстваў гэтай прамысловасьці каля 5 дзён сярод мужчын і 5,6 сярод жанчын. Найбольшая доўгачаснасьць захвораньня сярод мужчын на шкляных гутах „Праца“—8,7 і „Ноўкі“—7,6 дня, а сярод жанчын на шкляных гутах „Ільліч“—12 дзён, „Кастрычнік“—9,6 і „Праца“—9,2 дня.

Па астатніх прадпрыемствах доўгачаснасьць ніжэй сярэдняй з найменшай на шклянай гуце „Комінтэрн“—2,6 дня сярод мужчын, а сярод жанчын—2,5 дня на цагельні Комгасу.

У харчасмакавай прамысловасьці сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньняў па ўсіх прадпрыемствах сярод мужчын 12,8 і сярод жанчын 15,2.

Па прадпрыемствах найбольшая колькасьць выпадкаў сярод мужчын на дражджоўнях „Варшавянка“—25,7 і „Пролетары“—15,8, бойні—19,7, броварах „Бэбеля“—16,2 і „Беларусь“—14,8, а сярод жанчын вялізная колькасьць выпадкаў у бойні—500,0, далей на бровары „Беларусь“—42,9, дражджоўні „Пролетары“—32,3, „Леніна“—23,5 і на заводе „Чырвоная Зорка“—21,4.

Найменшую колькасьць выпадкаў дае каўбасная ф-ка Белмясгандлю—4,2 сярод мужчын і жанчын.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня па асобных прадпрыемствах гэтай групы прамысловасьці ў мужчын 7,9 і ў жанчын 4 дні. Найбольшая доўгачаснасьць захвораньня сярод мужчын 13,6 дня на 1-ым дзяржмлыне і бровары „Беларусь“ 12 дзён, а сярод жанчын на дражджоўні „Пролетары“ 8 дзён. У астатніх прадпрыемствах лічбы хістаюцца да 3 дзён у мужчын (каўбасная ф-ка Белмясгандлю) і ў жанчын 1,5 дня (дражджоўня „Леніна“) і 1,6 дня ў рабочых бойні.

У прамысловасьці па апрацоўцы валакністых матэрыялаў. сярэдняя колькасьць захвораньняў сярод мужчын 10,7, сярод жанчын 13.

Найбольшая колькасьць выпадкаў сярод мужчын працколектыву вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў—37,8, Меншвэю—21,6 і Дняпроўскай мануфактуры—11,1; жанчыны таксама даюць найбольшую колькасьць выпадкаў працколектыву вяровачнікаў—65,6 і Меншвэю—22,7. У астатніх прадпрыемствах ёсьць нязначныя хістаньні ў мужчын і жанчын, з найменшай колькасьцю выпадкаў на Якаўлеўскай суконнай фабрыцы ў мужчын і жанчын—7,7.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго захвораньня сярод мужчын 6,6 дня, а ў жанчын 5,5 дзён. Найбольшая доўгачаснасьць 12,2 дня для мужчын (панчошна-трыкатажная ф-ка) і для жанчын 8,3 дня (Вітшвэй). Па астатніх прадпрыемствах лічбы доўгачаснасьці хістаюцца да 4,6 дзён для мужчын (Меншвэй) і для жанчын 2 дні (Якаўлеўская суконная фабрыка).

У дрэваапрацоўчай прамысловасьці па ўсіх прадпрыемствах сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньняў для асоб абодвага роду 17,4. Найвялікшая колькасьць выпадкаў на цьвікова-калодачнай ф-цы „Рабочы“—32,7, на пільнях № 6—29,4, „Комінтэрн“—25,1 і лесазаводзе № 7—18,3 і на фанернай ф-цы „Чырвоны Кастрычнік“—23,6. У астатніх прадпрыемствах колькасьць выпадкаў ніжэй сярэдняй з найменшай на цьвікова-калодачнай ф-цы „Праца“—5,4.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 4,9 дня, найвялікшая 13,5 дня на цьвікова-калодачнай ф-цы „Праца“. У астатніх прадпрыемствах нязначныя хістаньні з найменшай доўгачаснасьцю 2,3 дня ў рабочых лесазаводу „Комінтэрн“.

У вытворчасьці паперы і вырабаў з паперы сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 9,8, сярод жанчын 11,5.

Найвялікшы паказьнік сярод мужчын на паперні „Профінтэрн“—19,6, найменшы на паперні „Зьвязда“—5,4; сярод жанчын найвышэйшы

на шпалерні „Вароўскага“—30,4, а найменшы на паперні „Зьвязда“—2,2. У астатніх прадпрыемствах лічбы хістаюцца для мужчын і жанчын.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня сярод мужчын 7,6 дня, сярод жанчын 7,1 дня. Найбольшая доўгачаснасьць сярод мужчын на кардоннай ф-цы „Сталіна“ 12 дзён, а сярод жанчын на паперні „Гэрой Працы“—9,1 дня.

Па астатніх прадпрыемствах лічбы хістаюцца да 3,7 дня сярод мужчын (шпалерня „Вароўскага“) і сярод жанчын да 1 дня на паперні „Профінтэрн“.

У графічнай вытворчасьці сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньняў сярод мужчын 7,6, сярод жанчын 12,8. Найбольшая колькасьць выпадкаў сярод мужчын у друкарні працколектыву 20,5, а сярод жанчын у 1-ай дзярждрукарні 20,5 і ў друкарні працколектыву 17,6.

Па астатніх прадпрыемствах колькасьць выпадкаў хістаецца да найменшай—3,9 („Палесдрук“) сярод мужчын і 3,5 у 2-ой дзяржддрукарні сярод жанчын.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго захвораньня сярод мужчын 5 дзён, сярод жанчын 3,2 дня. Найбольшая доўгачаснасьць для мужчын 7 дзён („Палесдрук“) і 6,7 дня (2-ая дзяржддрукарня), а сярод жанчын 3,5 дня (2-ая дзяржддрукарня).

Па астатніх прадпрыемствах доўгачаснасьць ніжэй сярэдняй з найменшай для мужчын—2,4 дня (друкарня працколектыву) і для жанчын—2,5 дня („Палесдрук“).

У вытворчасьці і перадачы электраэнэргіі ёсьць толькі дзьве электрастанцыі, на якіх колькасьць выпадкаў 10,5 (Менск) і 9,7 (Гомель). Доўгачаснасьць захвораньня 5,4 дня (Менская станцыя) і 6,7 дня (Гомельская).

У прамысловасьці па апрацоўцы продуктаў жывёлы сярэдняя колькасьць захвораньняў для асоб абодвага роду 14,2. Найвышэйшы паказьнік на шчацінной ф-цы (Віцебск) 29,3 і каля 20 выпадкаў у працколектыве абутнікаў, шавецкай фабрыцы Гандальбуду і на шчацінной фабрыцы Гомеля. У астатніх прадпрыемствах лічбы хістаюцца да 1,5 выпадкаў на фабрыцы абутнікаў ВСНГ.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 5,5 дня. Найвышэйшыя на ф-цы абутнікаў ВСНГ—49,2 дня. У астатніх прадпрыемствах лічбы хістаюцца да 2,7 дня (шчацінная ф-ка Віцебску).

У прамысловасьці па апрацоўцы мэталю сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньняў сярод асоб абодвага роду 11,5, найвышэйшая 19,3 у рабочых мэханічна-сьлясарнага з-ду „Усход“. У астатніх прадпрыемствах лічбы хістаюцца да 8,1 выпадкаў на заводзе сельскагаспадарчых машын „Бурбіса“.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньняў 7,2 дня. Найвялікшая—11,1 дня на гісэрні „Пролетары“. Па астатніх прадпрыемствах доўгачаснасьць хістаецца да 3,1 дня на гісэрні „Мэталь“.

Неабходна адзначыць найвышэйшыя паказьнікі захворанасьці органаў дыханьня на асобных прадпрыемствах—запалкавая ф-ка „Чырвоная Бярэзіна“ сярод асоб абодвага роду, фабрыка „Чырвоны Хэмік“ (жанчын), шкляныя гуты „Комінтэрн“, „Пролетары“ (сярод мужчын і жанчын), працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў (мужчын і жанчын), Віцебская шчацінная ф-ка і цьвікова-калодачная фабрыка „Рабочы“ (мужчын і жанчын).

Нэрвовыя захвораньні.

У разгляданых галінах прамысловасьці нэрвовыя захвораньні па сваёй адноснай вазе маюць невялікія паказьнікі. Так, сярэдняя колькасьць выпадкаў сярод мужчын ва ўсіх галінах прамысловасьці на 100 была 7,2, сярод жанчын—9,9.

У асобных галінах прамысловасьці колькасьць выпадкаў хістаецца сярод мужчын ад 10,2 (хэмічная вытворчасьць) да 4,5 (вытворчасьць і перадача электраэнэргіі), а сярод жанчын ад 15,7 (дрэваапрацоўчы завод) да 3,8 (мэталяапрацоўчы). У астатніх прадпрыемствах ёсьць значныя хістаньні. У графічнай вытворчасьці сярод мужчын колькасьць выпадкаў хістаецца ад 14,6 (2-ая дзярждрукарня) да 2,5 („Палесдрук"). Сярэдні паказьнік захворанасьці сярод мужчын у графічнай вытворчасьці 8,4, а сярод жанчын ён значна вышэйшы—ад 26,5 (друкарня працколектыву) да 4,0 („Палесдрук") пры сярэднім—11,9.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня па прадпрыемствах гэтай галіны прамысловасьці для мужчын 8,3 дня, а для жанчын 7,1 дня.

У асобных прадпрыемствах наглядаецца даволі вялікая доўгачаснасьць, асабліва сярод мужчын друкарні „Палесдрук"—227,3 дня і сярод жанчын 38,9 дня. У астатніх прадпрыемствах яна хістаецца ў мужчын ад 9,1 (2-ая дзярждрукарня) да 1,4 дня (друкарня працколектыву), а ў жанчын была ніжэй сярэдняй і даходзіла да 1,4 (друкарня працколектыву).

Па харчасмакавай прамысловасьці сярэдняя колькасьць захвораньняў сярод мужчын 8,4, сярод жанчын 7,4. У асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 15,6 (дражджоўня „Варшавянка") да 2,7 (бровар „Бэбеля") сярод мужчын, а сярод жанчын ад 11,8 (дражджоўня „Леніна") да 3,1 (фабрыка хлебных і кондытэрскіх вырабаў „Прасьвет").

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня па ўсіх прадпрыемствах сярод мужчын 11 дзён, сярод жанчын 6,9 дня.

Па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць у мужчын хістаецца ад 23,2 дня (дражджоўня „Леніна") да 1 дня (каўбасная фабрыка Белмясгандлю), а сярод жанчын ад 47,2 дня (фабрыка хлебных і кондытэрскіх вырабаў „Прасьвет") да 1 дня (дражджоўні № 52 і „Леніна" і бровар „Бэбеля").

У вытворчасьці паперы і вырабаў з паперы сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньняў сярод муж. 7,3, сярод жан. 9,3. У асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца сярод мужчын ад 22,8 (кардонная фабрыка „Сталіна") да 2,5 (паперня „Зьвязда"), а сярод жанчын ад 27,5 (кардонная фабрыка „Сталіна") да 4,8 (паперня „Гэрой Працы"). Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня па ўсіх прадпрыемствах гэтай прамысловасьці сярод мужчын 10,2 дня, сярод жанчын 5,9 дня. Па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць захвораньня хістаецца сярод мужчын ад 17,3 (паперня „Профінтэрн") да 2,6 дня (кардонная фабрыка „Сталіна"), а сярод жанчын ад 9,7 (паперня „Спартак") да 1,4 дня (шпалерная фабрыка „Вароўскага").

У прамысловасьці па апрацоўцы продуктаў жывёльнага паходжаньня сярод асоб абодвага роду сярэдняя колькасьць выпадкаў

захвораньняў па ўсіх прадпрыемствах 8,0. Па асобных прадпрыемствах колькасьць выпадкаў хістаецца ад 16,7 (працколектыў абутнікаў) да 1,0 (шавецкая фабрыка „Праца“).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 7,9 дня. Па прадпрыемствах яна хістаецца ад 17,2 дня (шавецкая фабрыка „Праца“) да 2,7 дня (абутковая ф-ка ВСНГ).

У прамысловасьці па апрацоўцы мінэральных матэрыялаў па прадпрыемствах сярэдняя колькасьць выпадкаў сярод мужчын 6,1, сярод жанчын 5,5. Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца сярод мужчын ад 29,6 (цагельня Комгасу) да 1,9 (шкляная гута „Профінтэрн“), а сярод жанчын ад 22,2 (цагельня Комгасу) да 1,5 (шкляная гута „Профінтэрн“).

Сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньняў у рабочых электрастанцыі сярод асоб абодвага роду 4,6 (Менск) і 0,9 (Гомель). Доўгачаснасьць захвораньня ў рабочых Менскай электрастанцыі 6,3 дня і Гомельскай 1 дзень.

У хэмічнай прамысловасьці сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньняў па ўсіх прадпрыемствах сярод мужчын 10,2, сярод жанчын 12,8. У асобных прадпрыемствах колькасьць выпадкаў хістаецца сярод мужчын ад 13,6 (запалкавая ф-ка „Чырвоная Бярэзіна“) да 6,5 (запалкавая ф-ка „Вэзуві“), сярод жанчын ад 27,7 (запалкавая ф-ка „Чырвоная Бярэзіна“) да 6,1 (запалкавая ф-ка „Дняпро“).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня па ўсіх прадпрыемствах у мужчын 7,8 дня, у жанчын 4,9 дня. У асобных прадпрыемствах яна хістаецца ў мужчын ад 10,3 дня (запалкавая ф-ка „Вэзуві“) да 4,5 дня (запалкавая фабрыка „Чырвоная Бярэзіна“), а сярод жанчын ад 9,3 дня (запалкавая фабрыка „Дняпро“) да 1 дня (фабрыка „Чырвоны Хэмік“).

У прамысловасьці па апрацоўцы валакністых матэрыялаў сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньняў па ўсіх прадпрыемствах сярод муж. 6,3, сярод жанчын 9,3. У асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца: сярод мужчын ад 17,5 (Меншвэй) да 1,0 (ільнапрадзільня „Карла Маркса“), а сярод жанчын таксама найбольшая колькасьць выпадкаў захвораньняў у Меншвэі—29,5 і найменшая на ільнапрадзільні „Карла Маркса“—1,1.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня па ўсіх прадпрыемствах сярод мужчын 7 дзён, сярод жанчын 36 дзён.

У асобных прадпрыемствах яна хістаецца ад 13,1 (ільнапрадзільня „Дзьвіна“) да 1,6 дня (працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў) у мужчын і ад 24 дзён (Якаўлеўская суконная ф-ка) да 1,8 дня (ільнапрадзільня „Карла Маркса“) у жанчын.

У мэталяапрацоўчай прамысловасьці колькасьць выпадкаў захвораньняў сярод асоб абодвага роду на ўсіх прадпрыемствах 5,6. У асобных прадпрыемствах хістаньні ад 9,7 (завод сельскагаспадарчых машын „Бурбіса“) да 2,4 (гісэрня „Пролетары“).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня на ўсіх прадпрыемствах 9,1 дня. У асобных прадпрыемствах яна хістаецца ад 24,6 дня (гісэрня „Пролетары“) да 5,3 дня (цьвікова-драцяны завод „Чырвоны Кастрычнік“).

У дрэваапрацоўчай прамысловасьці сярод асоб абодвага роду па ўсіх прадпрыемствах 8,9. У асобных прадпрыемствах колькасьць выпадкаў хістаецца ад 22,1 (цьвікова-калодачная фабрыка „Рабочы") да 2,6 (пільня № 1).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня па ўсіх прадпрыемствах 7,7 дня. У асобных прадпрыемствах яна хістаецца ад 19,6 дня (пільня „Соцыялізм") да 2,4 дня (цьвікова-калодачная фабрыка „Рабочы").

Неабходна адзначыць, што нэрвовыя захвораньні сярод жанчын сустракаюцца часьцей, чым сярод мужчын. Найбольш выдзяляецца дрэваапрацоўчая прамысловасьць, а з прадпрыемстваў—друкарня працколектыву, кардонная фабрыка „Сталіна" (сярод асоб абодвага роду) і запалкавая фабрыка „Чырвоная Бярэзіна".

Хваробы органу слуху.

Сярэдняя колькасьць выпадкаў часовай страты працаздольнасьці з прычыны захвораньня органу слуху па ўсіх групах вытворчасьці сярод мужчын 1,2, сярод жанчын 1,1.

У асобных галінах прамысловасьці лічбы хістаюцца ад 1,9 (апрацоўка дрэва) да 0,5 (вытворчасьць і перадача электраэнэргіі) сярод мужчын, а сярод жанчын ад 1,9 (апрацоўка дрэва) да 0,8 (хэмічная прамысловасьць і апрацоўка валакністых матэрыялаў).

Па прадпрыемствах унутры кожнай прамысловасьці ёсьць даволі значныя хістаньні. Так, у дрэваапрацоўчай прамысловасьці сярод асоб абодвага роду колькасьць выпадкаў па ўсіх прадпрыемствах, як ужо адзначалася, 1,9, але на двох прадпрыемствах яна значна большая: на фанернай фабрыцы „Чырвоная Зьвязда" 5,6 і на лесазаводах № 6 і „Колектыўная Праца" 3,9 і 3,2. У астатніх прадпрыемствах хістаньні да 0,4 (пільня імя „Томскага").

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 7,5 дня, а ў асобных прадпрыемствах яна хістаецца ад 22 дзён (лесазавод „Кол. Праца") да 1,5 дня (лесазавод № 7).

У прадпрыемствах па апрацоўцы продуктаў жывёлiны сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньняў 1,4 сярод асоб абодвага роду. Па прадпрыемствах меліся значныя хістаньні—ад 10,1 на Віцебскай шчаціннай фабрыцы да 0,9 на абутковай фабрыцы ВСНГ.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 9,1 дня; па асобных прадпрыемствах яна хісталася ад 15,1 дня (шчотачная фабрыка Гомелю) да 5,2 дня (працколектыў абутнікаў).

У апрацоўцы валакністых матэрыялаў сярэдняя колькасьць выпадкаў была сярод мужчын—1,1, сярод жанчын—0,8. У асобных прадпрыемствах лічбы хісталіся ад 2,1 (Дняпроўская мануфактура) да 0,5 (ільнапрадзільня „Карла Маркса") у мужчын, а ў жанчын ад 3,1 (працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў) да 0,6 (ільнапрадзільня „Дзьвіна").

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня ў мужчын 5,9 дня, у жанчын 5,7 дня. Па прадпрыемствах у мужчын яна хістаецца ад 9,5 дня (ільнапрадзільня „Дзьвіна", Якаўлеўская суконная фабрыка і Меншвэй) да 0,6 (ільнапрадзільня „Карла Маркса"), а ў жанчын ад 20,9 дня (працколектыў вяровачнікаў і лямцоўчшыкаў) і 9 дзён (Меншвей, ільнапрадзільня „Карла Маркса") да 3,9 дня (Вітшвэй).

У хэмічнай прамысловасьці сярэдняя колькасьць выпадкаў сярод муж. 1,7, а сярод жан. 0,8. Па асобных прадпрыемствах лічбы хісталіся ў мужчын ад 3,0 (запалкавая ф-ка „Чырвоная Бярэзіна") да 1,3 (запалкавая ф-ка „Вэзуві"), а ў жанчын яшчэ менш—ад 3 выпадкаў (запалкавая ф-ка „Вэзуві") да 0,6 (запалкавая ф-ка „Дняпро"). Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня ў мужчын 10,6, у жанчын 3,6 дня. У асобных прадпрыемствах—ад 13,5 (запалкавая ф-ка „Вэзуві") да 4,3 дня (запалкавая ф-ка „Дняпро") у мужчын і ў жанчын толькі на запалкавай ф-цы „Дняпро" было 4,1 дня, а ў астатніх прадпрыемствах яна была ніжэй сярэдняй.

У прамысловасьці па апрацоўцы мінэральных матэрыялаў сярэдняя колькасьць выпадкаў па ўсіх прадпрыемствах была сярод мужчын 1,4 і ў жанчын 1,7.

У асобных прадпрыемствах у мужчын лічбы хісталіся ад 3,6 (шкляная гута „Праца") да 0,4 (шкляная гута „Пролетары"), а ў жанчын ад 8,5 (кахельны завод „Пролетары") да 0,5 (шкляная гута „Домбаля").

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня ў мужчын 7,1 дня, у жанчын 5,7 дня. Па асобных прадпрыемствах хістаньні ў мужчын ад 11,2 дня (шкляная гута „Праца") да 1 дня (шкляная гута „Пролетары"), у жанчын ад 9,5 дня (кахельны завод „Пролетары") да 1 дня (шкляная гута „Домбаля").

У апрацоўцы харчасмакавых матэрыялаў сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньня сярод муж. 1,4, сярод жан. 1,8. У асобных прадпрыемствах яна хістаецца ў мужчын ад 3,1 (фабрыка хлебных і кондытэрскіх вырабаў „Прасьвет") да 0,6 (дражджоўня „Чырвоная Зорка"), а ў жанчын ад 6,5 (дражджоўня „Пролетары") да 1,0 (фабрыка хлебных і кондытэрскіх вырабаў „Прасьвет").

Сярэдняя доўгачаснасьць выпадку захвораньня ў мужчын 4 дні, у жанчын 8,7 дзён. Па прадпрыемствах яна хістаецца ў мужчын ад 14,1 (фабрыка хлебных і кондытэрскіх вырабаў „Прасьвет") да 1 дня (дражджоўня „Леніна"), а ў жанчын ад 4,9 дня (дражджоўня „Чырвоная Зорка")да 2,3 дня (дражджоўня „Пролетары").

У папяровай прамысловасьці сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньня сярод мужчын 0,9, сярод жанчын 1,3. Па прадпрыемствах яна хістаецца ў мужчын ад 3,4 (кардонная ф-ка „Сталіна") да 0,3 (паперня „Зьвязда"), у жанчын ад 1,7 (паперня „Спартак") да 1,1 (паперня „Зьвязда").

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня ў мужчын 10,1 дня, у жанчын 6,7 дня. Па прадпрыемствах яна хістаецца ад 12,6 дня (паперня „Спартак") да 1,3 дня (кардонная ф-ка „Сталіна") у мужчын, а ў жанчын ад 8 дзён (паперня „Гэрой Працы") да 1 дня (паперня „Профінтэрн").

У мэталяапрацоўчай прамысловасьці сярод асоб абодвага роду сярэдняя колькасьць выпадкаў 0,9.

У асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 24 (завод сельскагаспадарчых машын „Бурбіса") да 0,8 (завод сельскагаспадарчых машын Мэтпрому).

Сярэдняя доўгачаснасьць выпадку захвораньня 8,8 дня, а па асобных прадпрыемствах хістаецца ад 19,5 дня (завод сельскагаспадарчых машын Мэтпрому) да 1,7 дня (завод сельскагаспадарчых машын „Бурбіса" і драцяны завод „Чырвоны Кастрычнік").

У графічнай прамысловасьці сярэдняя колькасьць выпадкаў захвораньняў сярод мужчын 0,6, сярод жанчын 1,5.

У асобных прадпрыемствах сярод мужчын хістаньні ад 2,6 (друкарня і перапл. працколектыву) да 0,3 (1-ая дзяржрукарня), а сярод жанчын ад 3,0 (2-ая дзяржрукарня) да 2,3 (1-ая дзяржрукарня).

Сярэдняя доўгачаснасьць выпадку захвораньня ў мужчын 4,3 дня, у жанчын 9,8 дня. У асобных прадпрыемствах у мужчын хістаньні даходзілі ад 5,3 дня („Палесдрук") да 3,3 дня (1-ая дзярж. друкарня), а ў жанчын ад 12 дзён (1-ая дзяржрукарня) да 2,6 дня (друкарня працколектыву).

Сярод асоб абодвага роду ў рабочых электрастанцый Менску 0,4 і Гомельскай 0,9. Доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня ў рабочых Менскай электрастанцыі 3,5 дня, Гомельскай 4,9 дня.

Неабходна адзначыць, што найбольшая захворанасьць органа слуху наглядаецца ў рабочых абодвага роду фанернай фабрыкі „Чырвоны Кастрычнік" і сярод жанчын на кахельным заводзе „Пролетары" і дражджоўні „Пролетары".

Хваробы органаў траўленьня.

На хваробы органаў траўленьня ў 1927 г. па ўсіх галінах прамысловасьці хварэла 47 мужчын на 100 і 51,9 жанчын. Па асобных галінах прамысловасьці малюнак захворанасьці некалькі мяняецца. Сярод мужчын захворанасьць дасягнула найбольш высокіх лічбаў: у хэмічнай прамысловасьці—58,6, у апрацоўцы дрэва—58,0 і апрацоўцы мінэральных матэрыялаў—56,2. Ніжэй сярэдніх лічбаў захворанасьць наглядалася ў паліграфічнай прамысловасьці—33,0, апрацоўцы харчовых матэрыялаў—37,7, вытворчасьці паперы і вырабаў з паперы—36,0, у вытворчасьці і перадачы электраэнэргіі—27,7. Сярод жанчын захворанасьць на хваробы органаў траўленьня па ўсіх галінах прамысловасьці была вышэй, чым у мужчын. Найвышэйшыя лічбы яна дала ў хэмічнай прамысловасьці — 65,2, апрацоўцы продуктаў жывёльнага паходжаньня—62,2 і дрэваапрацоўчай—60,8.

Ніжэй сярэдніх лічбаў захворанасьць наглядалася ў апрацоўцы мэталю—36,7, вытворчасьці паперы і вырабаў з паперы—40,3, вытворчасьці і перадачы электраэнэргіі—28,6.

Па асобных прадпрыемствах малюнак захворанасьці даволі разнастайны.

У хэмічнай прамысловасьці пры сярэдняй захворанасьці сярод мужчын 58,6, на запалкавай ф-цы „Чырвоная Бярэзіна" захворанасьць была 72,9, на ф-цы „Чырвоны Хэмік"—35,0. Пры сярэдняй захворанасьці жанчын 65,2, на запалкавай ф-цы „Вэзуві"—95,2 і на запалкавай ф-цы „Дняпро"—29,2 на 100 застрахаваных жанчын.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку па хэмічнай прамысловасьці для мужчын 5 дзён і для жанчын 4,4 дня. На запалкавай ф-цы „Дняпро" сярэдняя доўгачаснасьць для мужчын 6,5 дня, для жанчын 6,7 дня, на ф-цы „Чырвоная Бярэзіна" для мужчын 3,1 дня, для жанчын 2,5 дня.

У прамысловасьці па апрацоўцы продуктаў жывёльнага паходжаньня захворанасьць сярод асоб абодвага роду 54,5. Найбольш

высокіх лічбаў яна дасягнула на Віцебскай шчаціннай—ф-цы 113,1, працколектыве абутнікаў—95,1, а ў працколектыве абутнікаў „Самаход“—21,2 і шавецкай ф-цы „Праца“—ніжэй сярэдняй.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку для асоб абодвага роду 4,8 дня. На гарбарні „Пролетарскі Шлях“ доўгачаснасьць аднаго выпадку была 10,1 дня, а на мэханічнай абутковай ф-цы—2,9 дня.

Па дрэваапрацоўчай прамысловасьці для асоб абодвага роду захворанасьць 58,4. Па асобных прадпрыемствах наглядаюцца значныя адхіленьні ад гэтай сярэдняй. Найбольш высокія лічбы далі лесазавод № 6—96,1, лесазавод „Чырвоны Дрэваапрац.“—72,2, лесазавод „Комінтэрн“—78,6, фанерная ф-ка „Томскага“—75,4. Найніжэйшыя пасказьнікі нагляліся на пільні „Соцыялізм“—23,1. Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня 4,5 дня, а на лесазаводзе „Томскага“ 9,6 дня і лесазаводзе № 7—2,9 дня.

У прамысловасьці па апрацоўцы мінэральных матэрыялаў захворанасьць сярод мужчын 56,2 і для жанчын 49,1.

Па асобных прадпрыемствах нагляліся значныя адхіленьні ад гэтай сярэдняй: на цагельні Комгасу сярод мужчын—115,4, сярод жанчын—138,9; на цагельні Белдзяржбуду сярод мужчын—78,0, сярод жанчын 81,0; на шкляных гутах „Комінтэрн“ сярод мужчын—102,1, сярод жанчын—115,5 і „Профінтэрн“ сярод мужчын—21,1.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку для мужчын і для жанчын 3,9 дня. Найбольшыя адхіленьні ад сярэдняй сярод мужчын на шклянай гуце „Праца“ 6,9 дня, на цагельні Белдзяржбуду—2,9 дня, сярод жанчын на цагельні Комгасу—1,9 дня і на шклянай гуце „Кастрычнік“—6,1.

У апрацоўцы харчасмакавых матэрыялаў сярэдняя захворанасьць па ўсёй прамысловасьці сярод мужчын 37,7, сярод жанчын 48,7.

Па асобных прадпрыемствах у гэтай прамысловасьці захворанасьць давала значныя адхіленьні ад сярэдняй:

На дражджоўні „Пролетары“	сярод	мужчын	80,0
„ „Варшавянка“	„	„	48,6
Каўбасная Белмясгандлю	„	„	12,5
На бровары „Беларусь“	„	жанчын	150,0
„ дражджоўні „Пролетары“	„	„	122,6
„ „ „Леніна“	„	„	17,6

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня для мужчын 5,6 дня, для жанчын 4,8 дня. Найбольш значныя адхіленьні ад гэтай сярэдняй доўгачаснасьці нагляліся сярод мужчын на дражджоўні № 52—12,3 дня і каўбаснай фабрыцы Белмясгандлю—3 дні, а сярод жанчын на фабрыцы хлебных і кондытэрскіх вырабаў „Прасьвет“—7,9 дня і дражджоўні № 52—2,3 дня.

У вытворчасьці паперы і вырабаў з паперы сярэдняя захворанасьць па ўсёй прамысловасьці сярод мужчын 36,0 і сярод жанчын 40,3.

Па асобных прадпрыемствах і гэтай прамысловасьці паказьнікі захворанасьці значна хістаюцца: на кардоннай фабрыцы „Сталіна“—124,2, на паперні „Профінтэрн“—53,6 сярод мужчын, а на паперні „Зьвязда“ сярод мужчын – 26,5.

Паказьнікі захворанасьці сярод жанчын па асобных прадпрыемствах таксама значна хістаюцца: на кардоннай ф-цы „Сталіна“ 95,3, паперні „Спартак“ 46,5 і на паперні „Зьвязда“—13,3.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня па ўсёй прамысловасьці для мужчын 5,2 дня і для жанчын 4,6 дня. Найбольш значныя адхіленьні:

на паперні „Гэрой Працы“	у мужчын	7,0	дня
„ „Профінтэрн“	„	2,5	„
„ „Профінтэрн“	у жанчын	7,0	„
кардонная ф-ка „Сталіна“		2,5	„

Сярэдняя захворанасьць па мэталяапрацоўчай прамысловасьці для асоб абодвага роду была 39,1. Па асобных прадпрыемствах захворанасьць значна адхіляецца ад сярэдніх лічбаў, так, напрыклад

на заводзе сельска-гаспад. машын Мэтпрому захворан.	53,8
„ мэхан.-сьлясарн. „Усход“	52,2
„ драцяным „Чырвоны Кастрычнік“	18,8

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня па ўсёй прамысловасьці 5,3 дня. Па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць хістаецца:

на гісэрні „Пролетары“	7,3	дня
„ зав. сельска-гасп. машын „Рухавік Рэволюцыі“	7,1	„
„ драцяным заводзе „Чырвоны Кастрычнік“	3,8	„
„ акулярнай фабрыцы	3,8	„

У паліграфічнай вытворчасьці захворанасьць сярод мужчын 33,0 і сярод жанчын 54,0. Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца: у друкарні і перапл. працколектыву сярод мужчын 59,8, сярод жанчын 79,4, у друкарні „Комінтэрн“ сярод мужчын 18,3, сярод жанчын 35,7. Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня ў мужчын 5 дзён і ў жанчын 3,9 дня. Па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць хістаецца: у 2-ой дзярждрукарні 6,7 дня сярод мужчын, а ў друкарні працколектыву 2,9 дня; сярод жанчын у 2-ой дзярждрукарні 5,7 дня, а ў друкарні „Комінтэрн“ 2,4 дня.

У апрацоўцы валакністых матэрыялаў захворанасьць па ўсёй прамысловасьці сярод мужчын 44,6, сярод жанчын 46,3.

Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца; так, сярод мужчын, захворанасьць у Меншвэі 105,1, у працколектыве вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў 64,3, на Дняпроўскай мануфактуры 63,9, на ільнапрадзільні „Карла Маркса“ 19,1 і на ільнапрадзільні „Дзьвіна“ 24,1.

Сярод жанчын у Меншвэі 120,5, у працколектыве вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў—75,0, у панчошна-трыкатажнай фабрыцы—79,1, Дняпроўскай мануфактуры—82,4, Якаўлеўскай суконнай фабрыцы—18,5 і на ільнапрадзільні „Карла Маркса“—15,7.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня па ўсёй прамысловасьці для мужчын 4 дні, а для жанчын 4,2 дня. Па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць хістаецца:

на ільнапрадзільні „Карла Маркса“	сярод мужчын	7,2	дня
„ „ „Дзьвіна“	„ „	6,2	„
„ Меншвэй	„ „	3,1	„
„ Дняпроўскай мануфактуры	„ „	3,1	„
„ Якаўлеўскай суконнай ф-цы	сярод жанчын	6,8	„
„ Панчошна-трыкатажнай	„ „ „	3,0	„ .

Паказьнікі захворанасьці на дзьвёх электрастанцыях розныя: на Менскай сярод асоб абодвага роду—32,2, а доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня—4,8 дня; на Гомельскай сярод асоб абодвага роду—16,8, а доўгачаснасьць захвораньня—6,1 дня.

Неабходна адзначыць асобна прадпрыемствы, дзе наглядаюцца высокія паказьнікі захворанасьці: запалкавая ф-ка „Чырвоная Бярэзіна“, запалкавая ф-ка „Вэзуві“, Віцебская шчацінная фабрыка, працколектыў абутнікаў, лесазавод № 6, лесазавод „Чырвоны Дрэваапрац.“, лесазавод „Комінтэрн“, фанерная ф-ка „Томскага“, цагельня Комгасу, цагельня Белдзяржбуду, шкляны завод „Комінтэрн“, дражджоўня „Пролетары“, бровар „Беларусь“, кардонная ф-ка „Сталіна“, друкарня і перапл. працколектыву, Меншвэй, працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў, Дняпроўская мануфактура, панчошна-трыкатажная фабрыка.

Апрача таго, неабходна адзначыць, што наогул паказьнікі захворанасьці органаў траўленьня па ўсіх галінах прамысловасьці вышэйшыя ў жанчын, чым у мужчын.

Хваробы ад знадворных прычын.

Па ўсіх галінах прамысловасьці хваробамі ад знадворных прычын хварэла 44,7 (на 100) мужчын і 31,2 жанчын.

Па асобных прадпрыемствах захворанасьць значна хістаецца і дасягнула найвышэйшых лічбаў сярод мужчын:

у апрацоўцы	мэталю	63,5
„ „	дрэва	63,5
„ „	мінэр. матэрыялаў	57,5,

а сярод жанчын у хэмічнай вытворчасьці—63,3 і апрацоўцы мінэральных матэрыялаў—42,2.

Паказьнікі захворанасьці ніжэй сярэдняй нагляdaліся сярод мужчын у вытворчасьці паперы—28,9, у апрацоўцы валакністых матэрыялаў—22,8 і поліграфічнай вытворчасьці—14,1, а сярод жанчын у апрацоўцы валакністых матэрыялаў—13,2, у вытворчасьці паперы—14,4, апрацоўцы харчасмакавых матэрыялаў—18,5, у апрацоўцы матэрыялаў жывёльнага паходжаньня—16,9 і ў поліграфічнай вытворчасьці—12,8.

Разгледзім далей захворанасьць па асобных галінах прамысловасьці.

У мэталяапрацоўчай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод асоб абодвага роду 50,0. Па асобных прадпрыемствах паказьнікі значна хістаюцца: так, на заводзе сельскагаспадарчых машын

Мэтпрому—91,9 (абодвага роду), на мэханічна-сьлясарным заводзе „Ўсход"—77,0, на акулярнай ф-цы—18,0 і на заводзе сельскагаспадарчых машын „Бурбіса"—25,8.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня па ўсёй прамысловасьці 8,1 дня, а па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць хістаецца ад 12,1 дня (акулярная ф-ка) да 5,2 дня (драцяны завод „Чырвоны Кастрычнік") і 5,4 дня (гісэрня „Энэргія").

У прамысловасьці паперы і вырабаў з паперы захворанасьць па ўсёй прамысловасьці сярод мужчын 28,9 і сярод жанчын 14,4. Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца: сярод мужчын 38,3 (кардонная ф-ка „Сталіна"), 35,9 (паперня „Профінтэрн") да 22,8 (паперня „Зьвязда") і сярод жанчын ад 24,5 (кардонная ф-ка „Сталіна"), 22,6 (паперня „Профінтэрн"), 20,4 (паперня „Спартак") да 4,4 (паперня „Зьвязда").

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня ў мужчын 7,8 дня і ў жанчын 7,6 дня па ўсёй прамысловасьці. Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца: так, на паперні „Гэрой Працы" доўгачаснасьць—9,3 дня сярод мужчын, на паперні „Профінтэрн"—4,2 дня для мужчын і для жанчын на кардоннай ф-цы „Сталіна"—12,2 дня і на шпалерні „Вароўскага"—2,6 дня.

У прамысловасьці па апрацоўцы мінэральных матэрыялаў сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 57,6 і сярод жанчын 42,2. Па асобных прадпрыемствах наглядаліся значныя хістаньні, і асабліва высокія паказьнікі на цагельнях сярод асоб абодвага роду: на цагельні Комгасу сярод мужчын 124,3 і сярод жанчын 94,4 і на цагельні Белдзяржбуду сярод мужчын 100,0 і сярод жанчын 66,7. На шкляных гутах асабліва высокія лічбы захворанасьці сярод мужчын (шкляныя гуты „Праца"—84,8, „Пролетары"—102,0, „Кастрычнік"—74,9), а сярод жанчын захворанасьць вышэй сярэдняй толькі на заводзе „Кастрычнік"—65,8. Захворанасьць ніжэй сярэдніх лічбаў сярод мужчын адзначана на шклянай гуце „Ноўкі"—25,4 і „Профінтэрн"—24,8, а сярод жанчын на кахельным заводзе „Пролетары"—6,8.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня па ўсёй прамысловасьці для мужчын 5,3 дня і для жанчын 5,6 дня. Па асобных прадпрыемствах адзначаюцца больш-менш значныя хістаньні: так, на заводзе „Праца" сярод мужчын—7,9 дня, на заводзе „Профінтэрн"—2,7 дня, а ў жанчын на шкляных гутах „Праца"—8,7 дня, „Кастрычнік"—6,9 дня, „Профінтэрн"—1,8 дня і на кахельным заводзе „Пролетары"—1,4 дня.

У апрацоўцы харчсмакавых матэрыялаў захворанасьць па ўсёй прамысловасьці сярод мужчын 33,5 і сярод жанчын 18,5. Па асобных прадпрыемствах у захворанасьці наглядаюцца значныя адхіленьні ад сярэдняй: так, сярод мужчын на каўбаснай ф-цы Белмясгандлю,—66,7, бойні—56,3, бровары „Беларусь"—48,6, на дражджоўнях „Леніна"—15,9 і № 52—11,0. Сярод жанчын на бровары „Беларусь"—92,8, дражджоўні „Чырвоная Зорка"—35,7, дражджоўні № 52—3,7 і на махорачнай ф-цы—7,6.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня па ўсёй прамысловасьці сярод мужчын 6,1 дня і ў жанчын 4,8 дня. Па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць хістаецца: так, на фабрыцы хлебных і кондытэрскіх вырабаў „Прасьвет" для мужчын 9,4 і для жанчын

6,6 дня, на махорачнай фабрыцы для мужчын 10,9 і 6,5 дня, на дражджоўні № 52 для мужчын 8,9, на дражджоўні „Леніна“ для мужчын 3,6, і для жанчын 2,5, на бровары „Бэбеля“ для жанчын 9,6 і на дражджоўні „Пролетары“ для мужчын 2,4 дня.

У паліграфічнай вытворчасьці сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 14,1 і сярод жанчын 12,8. Па асобных прадпрыемствах захворанасьць хістаецца ад 23,1 сярод мужчын (друкарня працколектыву) да 7,3 (друкарня „Комінтэрн“) і сярод жанчын ад 22,1 (друкарня працколектыву) да 8,7 („Палесдрук“).

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня для мужчын 6,8 дня, для жанчын 5,9 дня па ўсёй прамысловасьці.

Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца: так, сярод мужчын у друкарні „Комінтэрн“ доўгачаснасьць 20 дзён, а ў друкарні і пераплётнай працколектыву 2,9 дня і ў 1-ай дзяржлрукарні 3,6 дня, а сярод жанчын доўгачаснасьць хістаецца ад 22,4 дня (друкарня „Комінтэрн“) да 2,9 дня (1-ая дзяржлрукарня).

У хэмічнай вытворчасьці сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 47,1, сярод жанчын 63,3. Па асобных прадпрыемствах захворанасьць хістаецца ад 57,3 (запалкавая ф-ка „Вэзуві“) да 18,3 (ф-ка „Чырвоны Хэмік“) сярод мужчын і сярод жанчын ад 85,7 (запалкавая фабрыка „Дняпро“) да 49,5 (запалкавая фабрыка „Вэзуві“).

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня ў мужчын 6,5 дня і ў жанчын 5,3 дня. Найбольш значныя адхіленьні адзначаны на ф-цы „Чырвоны Хэмік“ сярод мужчын—9,1 дня і на запалкавай ф-цы „Чырвоная Бярэзіна“—4,6 дня і 3,3 дня ў жанчын.

У дрэваапрацоўчай прамысловасьці паказьнік захворанасьці сярод асоб абодвага роду 59,3. Па асобных прадпрыемствах сярод асоб абодвага роду (адносна мужчын і жанчын у паасобку матэрыялу няма) лічбы значна хістаюцца: так, на лесазаводзе № 7—102,5, на лесазаводзе № 6—97,5, фанэрнай ф-цы „Томскага“—80,8, лесазаводзе „Комінтэрн“—78,5, фанернай ф-цы „Зьвязда“—32,0, цьвікова-калодачнай ф-цы „Рабочы“—38,9 і на пільні „Соцыялізм“—32,5.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку для асоб абодвага роду 6,7 дня, а па асобных прадпрыемствах хістаньні ад 10,4 дня (фанерная ф-ка „Зьвязда“), і 9,3 дня (пільня № 1 і „Соцыялізм“) да 3,1 дня (цьвікова-калодачная ф-ка „Рабочы“).

У апрацоўцы валакністых матэрыялаў захворанасьць сярод мужчын 22,8, сярод жанчын 13,2. Па асобных прадпрыемствах наглядаюцца значныя адхіленьні ад гэтых сярэдніх: так, сярод мужчын хістаньні ад 49,0 (працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў), 36,0 (панчошна-трыкатажная ф-ка) да 14,4 (Вітшвэй) і сярод жанчын ад 43,8 (працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў), 18,7 (панчошна-трыкат. ф-ка) да 3,7 (Якаўлеўская суконная ф-ка).

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку для мужчын 6,7 і для жанчын 6,3 дня. Па асобных прадпрыемствах гэтыя лічбы хістаюцца: сярод мужчын ад 9,6 дня (ільнапрадзільня „Дзьвіна“), 8,0 дня (Якаўлеўская суконная ф-ка) да 4,2 дня (працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў) і сярод жанчын ад 7,9 дня (ільнапрадзільня „Дзьвіна), 8,8 дня (Вітшвей) да 2,5 дня (Меншвэй).

У апрацоўцы продуктаў жывёльнага паходжаньня паказьнік захворанасьці сярод асоб абодвага роду 30,5 (па роду вестак ня

маецца). Па асобных прадпрыемствах паказьнікі значна хістаюцца: так, на Віцебскай шчацiннай ф-цы сярод абодвага роду—61,6, гарбарня „Бальшавiк"—50,7, у працколектыве абутнікаў—53,9, на шавецкай ф-цы „Праца"—14,8 і ў абутковым працколектыве—„Самаход" 17,2.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня 5,3 дня для абодвага роду. Па прадпрыемствах хістаньні ад 11,3 дня (гарбарня „Пролетарскі Шлях") да 2,9 дня (Віцебская шчацінная ф-ка).

У вытворчасьці і перадачы электраэнэргіі мы маем весткі па двух станцыях. Па Гомельскай паказьнік захворанасьці сярод асоб абодвага роду 36,3 і сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 7,9 дня, а па Менскай захворанасьць 33,3 і сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 5,9 дня.

Адзначым асобна прадпрыемствы, дзе захворанасьць была найвышэйшая: 1) зав. сельскагаспад. машын Мэтпрому (сярод абодвага роду), 2) мэханічна-сьлясарны завод „Усход" (абодвага роду), 3) цагельня Комгасу і Белдзяржбуду (абодвага роду), 4) на шкляных гутах „Праца" і „Пролетары" (сярод мужчын) і шкляная гута „Кастрычнік" (сярод абодвага роду), 5) на броварах „Беларусь" і запалкавай фабрыцы „Дняпро" (сярод жанчын), 6) на пільнях № 6, і 7, „Комінтэрн" і фанернай фабрыцы „Томскага" (сярод абодвага роду).

Хваробы касьцей і органаў руху.

Сярэднія паказьнікі захворанасьці хваробамі касьцей і органаў руху сярод мужчын 13,5 па ўсіх галінах прамысловасьці і сярод жанчын 9,0. Па асобных галінах прамысловасьці паказьнікі часта значна адрозьніваюцца ад гэтых сярэдніх. Так, сярод мужчын захворанасьць вышэй сярэдняй адзначана ў дрэваапрацоўчай прамысловасьці—20,4 і ў хэмічнай прамысловасьці—18,3, а ніжэй сярэдняй у графічнай прамысловасьці—8,1. Сярод жанчын захворанасьць таксама была вышэй у дрэваапрацоўшчыкаў—19,2 і ў хэмічнай прамысловасьці—14,0 і ніжэй у графічнай вытворчасьці—5,6 і ў апрацоўцы валакністых матэрыялаў—4,8.

Пры разглядзе захворанасьці хваробамі касьцей і органаў руху, па прадпрыемствах асобных галін прамысловасьці можна адзначыць, што захворанасьць па прадпрыемствах часта значна адхіляецца ад сярэдняй.

У мэталяапрацоўчай прамысловасьці паказьнікі захворанасьці сярод абодвага роду 15,1. Па асобных заводах адзначаны зусім інакшыя лічбы захворанасьці: на заводзе сельскагаспадарчых машын Мэтпрому—22.7 (сярод абодвага роду), на чыгунамэталёвым заводзе „Энэргія"—18,5, на гісэрні „Пролетары"—8,2, на драцяным заводзе „Чырвоны Кастрычнік"—7,1 і на акулярнай фабрыцы—7,5.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня 4,7 дня па усёй прамысловасьці, а на акулярнай ф-цы і цьвікова-шрубным заводзе „Інтэрнацыянал"—6,7 дня і на мэханічна-сьлясарным заводзе „Ўсход"—3,2 дня.

У прамысловасьці паперы і вырабаў з паперы захворанасьць у сярэднім вызначаецца сярод мужчын 9,6 і сярод жанчын 5,8. Па асобных прадпрыемствах захворанасьць адзначана вышэй сярэдніх лічбаў

сярод мужчын на паперні „Профінтэрн“—36,6 і кардоннай ф-цы „Сталіна“—20,8, сярод жанчын на паперні „Профінтэрн“—19,4 і шпалерні „Вароўскага“—13,0.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня сярод мужчын 6,0 дня і сярод жанчын 6,7 дня. Па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць захвораньня хістаецца сярод мужчын ад 8,6 дня (паперня „Зьвязда“), 8,4 („Гэрой Працы“) да 3,1 дня (паперня „Профінтэрн“) і ў жанчын ад 15,7 дня (паперня „Спартак“) да 2 дзён (паперня „Профінтэрн“), 2,8 дня (паперня „Зьвязда“) і 2,5 дня (кардонная ф-ка „Сталіна“).

У апрацоўцы мінэральных матэрыялаў па ўсёй прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 11,5 і сярод жанчын 9,2. Па асобных прадпрыемствах адзначаюцца значныя адхіленьні ад гэтай сярэдняй, прычым трэба падкрэсьліць высокую захворанасьць на цагельнях:

на цагельнях	Комгасу захвор.	сярод мужчын 63,5,	сярод жанчын	94,4
„ „	Белдзяржбуду	„ „ 27,1	„ „	47,6
на шклян. гутах	„Праца“	„ „ 18,8	„ „	4,5
„ „	„Пролетары“	„ „ 18,0	„ „	15,5
„ „	„Кастрычнік“	„ „ 3,9	„ „	1,4
„ „	„Ільліч“	„ „ 3,8	„ „	—

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня ў мужчын 4,4 дня і ў жанчын 3,5 дня. Па асобных прадпрыемствах гэтыя лічбы хістаюцца ў мужчын ад 9,9 дня (шкляная гута „Кастрычнік“), 7,4 дня (шкляная гута „Ноўкі“) да 2,9 дня (шкляная гута „Домбаля“ і кахельны завод „Пролетары“) і 2,2 дня (шкляная гута „Профінтэрн“) і ў жанчын ад 13,0 дня (шкляная гута „Праца“), 5,9 (шкляная гута „Профінтэрн“) да 1,9 (кахельны завод „Пролетары“) і 1 дня (шкляная гута „Кастрычнік“).

У прамысловасьці па апрацоўцы харчовых матэрыялаў сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 12,3 і сярод жанчын 10,4. Па асобных прадпрыемствах мы бачым значныя адхіленьні ад гэтай сярэдняй: так, сярод мужчын захворанасьць адзначана на дражджоўні „Пролетары“—18,9, бойні—25,4, на каўбаснай ф-цы Белмясгандлю—4,2 і на фабрыцы хлебных і кондытэрскіх вырабаў „Прасьвет“—3,1 і сярод жанчын на дражджоўні „Чырвоная Зорка“—23,8, на дражджоўні „Варшавянка“—20,7, на дражджоўні № 52—3,7, на фабрыцы хлебных і кондытэрскіх вырабаў „Прасьвет“—3,1 і бровары „Беларусь“—1,4.

Доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня сярод мужчын 5,3 дня і сярод жанчын 4,1 дня. Па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць захвораньня хістаецца ў мужчын ад 17,4 дня (махорачная фабрыка) да 2,0 дзён (фабрыка хлебных і кондытэрскіх вырабаў „Прасьвет“) і ў жанчын ад 7,7 дня (дражджоўня „Варшавянка“) да 2 дзён (дражджоўня „Леніна“).

У паліграфічнай вытворчасьці сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 8,1 і сярод жанчын 5,8. Па асобных прадпрыемствах захворанасьць хістаецца сярод мужчын ад 15,4 (друкарня і пераплётная працколектыву) да 4,9 дня (друкарні „Комінтэрн“ і „Палесдрук“) і сярод жанчын ад 8,8 (друкарня працколектыву) да 3,2 („Палесдрук“).

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня ў мужчын 6,1 дня і сярод жанчын 4,0 дня. Хістаньні доўгачаснасьці сярод мужчын

ад 7,5 дня (1-ая дзяржрукарня) і 7,4 (друкарня „Комінтэрн") да 3,6 (2-ая дзяржрукарня) і сярод жанчын ад 7,3 дня („Палесдрук") да 2 дзён (1-ая дзяржрукарня).

У хэмічнай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 18,3 і сярод жанчын 14,0. Па асобных прадпрыемствах захворанасьць хістаецца сярод мужчын ад 24,9 (запалкавая ф-ка „Вэзуві") да 11,6 (запалкавая ф-ка „Дняпро") і сярод жанчын ад 30,3 (фабрыка „Чырвоны Хэмік") да 7,3 (запалкавая фабрыка „Дняпро").

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня ў мужчын 4,3 дня і ў жанчын 4,5 дня. Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ў мужчын ад 6,6 дня (запалкавая фабрыка „Дняпро") да 2,1 дня (фабрыка „Чырвоны Хэмік") і для жанчын ад 6,2 дня (запалкавая ф-ка „Дняпро") да 3,7 дня (запалкавая ф-ка „Чырвоная Бярэзіна").

У дрэваапрацоўчай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод абодвага роду 20,2. Па асобных прадпрыемствах ёсьць адхіленьні ад гэтай сярэдняй: так, на лесазаводзе „Чырвоны Дрэваапрац."—40,7, на фанернай фабрыцы „Томскага"—33,1, на цьвікова-калодачнай фабрыцы „Праца"—5,4, на лесазаводзе „Соцыялізм"—6,3 і фанернай фабрыцы „Зьвязда"—8,1.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня 4,5 дня. Па асобных прадпрыемствах хістаньні ад 7,8 дня (лесазав. Томскага) і 6,8 дня (фанерная фабрыка „Чырвоны Кастрычнік") да 2,5 дня (цьвікова-калодачная фабрыка „Рабочы"), 3,9 (лесазавод № 6) і 3,8 (лесазавод „Соцыялізм").

У апрацоўцы валакністых матэрыялаў сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 10,3 і сярод жанчын 4,8. Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца: сярод мужчын ад 38,8 (працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў) і 15,5 (Дняпроўская мануфактура) да 4,0 (ільнапрадзільня „Дзьвіна" і 4,5 (ільнапрадзільня „Карла Маркса") і сярод жанчын ад 15,6 (працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў) да 2,4 (ільнапрадзільня „Дзьвіна") і 0,7 (ільнапрадзільня „Карла Маркса").

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня для мужчын 4,0 дні і для жанчын 5,7 дня. Хістаньні доўгачаснасьці па прадпрыемствах сярод мужчын ад 5,2 дня (ільнапрадзільня „Карла Маркса") да 2,3 дня (Вітшвэй) і сярод жанчын ад 14,7 дня (ільнапрадзільня „Карла Маркса") і 8,2 (ільнапрадзільня „Дзьвіна") да 2,5 (Меншвэй) і 2,8 (Дняпроўская мануфактура).

У апрацоўцы продуктаў жывёльнага паходжаньня сярэдняя захворанасьць сярод абодвага роду 10,7. Па прадпрыемствах адзначаюцца даволі значныя адхіленьні ад гэтай сярэдняй: на Віцебскай шчацінная фабрыцы—30,3, у працколектыве абутнікаў „Самаход"—5,3, мэханічнай абутковай фабрыцы—5,1 і шавецкай фабрыцы „Праца"—5,3. Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 5,3 дня. Па прадпрыемствах хістаньні доўгачаснасьці ад 18,3 дня (шавецкая фабрыка „Праца") да 2,7 дня (Віцебская шчацінная фабрыка).

Вытворчасьць і перадача электраэнэргіі. Сярэдняя захворанасьць на Менскай электрастанцыі сярод абодвага роду 13,8 і сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 6,3 дня, захворанасьць на Гомельскай электрастанцыі сярод абодвага роду 6,2 і сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 3,4 дня.

Адзначым асобныя прадпрыемствы, дзе захворанасьць на хваробы касьцей і органаў руху дае высокія паказьнікі. Сярод асоб абодвага роду: завод сельскагаспадарчых машын Мэтпраму, лесазавод „Чырвоны Дрэваапрацовачнік", фанерная фабрыка „Томскага" і Віцебская шчацінная фабрыка; сярод жанчын: драждж оўня „Чырвоная Зорка", фабрыка „Чырвоны Хэмік"; сярод мужчын: паперня „Профінтэрн", запалкавая фабрыка „Вэзуві" і працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў; сярод абодвага роду: цагельні Комгасу і Белдзяржбуду.

Хваробы скуры і падскурнай абалоніны.

Захворанасьць хваробамі скуры і падскурнай абаланіны ў сярэднім ва ўсіх галінах прамысловасьці сярод мужчын 37,9 і сярод жанчын 44,8. Па асобных прадпрыемствах лічбы захворанасьці адхіляюцца ад сярэдняй. У хэмічнай і дрэваапрацоўчай прамысловасьці захворанасьць вышэй сярэдняй як сярод мужчын (хэмічная—53,1 і дрэваапрацоўчая—54 8) так і сярод жанчын (хэмічная 93,8 і дрэваапрацоўчая 54 4) У прамысловасьці па апрацоўцы мінэральных матэрыялаў захворанасьць вышэй сярэдняй наглядалася сярод мужчын—52,0.

Захворанасьць ніжэй сярэдняй адзначана ў паліграфічнай прамысловасьці (мужчын 12,5, жанчын 16,5). у вытворчасьці і перадачы электраэнэргіі (сярод мужчын 16,8 і сярод жанчын 14,3), у вытворчасьці паперы ды вырабаў з паперы захворанасьць ніжэй сярэдняй толькі сярод жанчын – 18,2

Разгледзім далей захворанасьць на хваробы скуры і падскурнай абалоніны па асобных прадпрыемствах па розных галінах прамысловасьці.

У хэмічнай прамысловасьці захворанасьць у большасьці прадпрыемстваў нязначна адхіляецца ад сярэдняй захворанасьці па прамысловасьці (сярод мужчын 53,1 і сярод жанчын 73,8). Трэба толькі адзначыць запалкавую фабрыку „Вэзуві", дзе захворанасьць сярод жанчын дасягае 116,3 выпадкаў, і фабрыку „Чырвоны Хэмік", дзе захворанасьць была значна ніжэй сярэдняй (сярод мужчын 23,3 і сярод жанчын 7,7).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня ў мужчын 6,1 дня і ў жанчын 5,1 дня. Больш значныя адхіленьні ад гэтых лічбаў трэба адзначыць на фабрыцы „Чырвоны Хэмік"—9,5 дня сярод мужчын і 1,0 дзён сярод жанчын.

Захворанасьць у прамысловасьці па апрацоўцы мінэральных матэрыялаў была сярод мужчын 52,0 і сярод жанчын 37,9.

Па асобных прадпрыемствах паказьнікі адхіляюцца ад сярэдняй: вышэй сярэдняй на шклянай гуце „Праца"—сярод мужчын 103,4 і сярод жанчын 59,8, на шклянай гуце „Комінтэрн" сярод мужчын 70,0 і сярод жанчын 53,8, на шклянай гуце „Ільліч"—сярод жанчын 76,9 і на цагельні Комгасу—сярод мужчын 81,4 і сярод жанчын 61,1; ніжэй сярэдняй на шкляных гутах: „Профінтэрн"—сярод мужчын 10,2 і сярод жанчын 9,1, „Домбаля"—толькі сярод мужчын 34,7 і на заводзе „Ноўкі"—сярод жанчын 19,3 і на кахельным заводзе „Пролетары"—сярод мужчын 33,1.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня ў мужчын 5,2 дня і ў жанчын 4,8 дня. Па асобных прадпрыемствах хістаньні сярод мужчын ад

7,1 дня (шкляная гута „Праца") да 3,4 дня (шкляная гута „Ноўкі" і кахельны завод „Пролетары") і сярод жанчын ад 8,8 дня (кахельны завод „Пролетары") да 2,9 дня (шкляная гута „Ільліч").

У дрэваапрацоўчай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод абодвага роду 54,7. Па асобных прадпрыемствах захворанасьць значна хістаецца; так, на фанернай фабрыцы „Томскага"—103,1, лесазаводзе № 6—107,8, лесазаводзе № 7—77,2, цьвікова-калодачнай фабрыцы „Рабочы"—71,1 цьвікова-калодачнай фабрыцы „Праца"—14,1, лесазаводзе „Соцыялізм"—23,8.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвараньня для абодвага роду 5,8 дня. Па прадпрыемствах доўгачаснасьць хістаецца ад 10,8 дня (лесазавод „Томскага") і 9,3 дня (лесазав. № 1) да 3,7 дня (фанерная фабрыка „Томскага").

У харчасмакавай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод муж. 25,0 і сярод жан. 27,4 Па некаторых прадпрыемствах захворанасьць адхіляецца ад сярэдняй. Захворанасьць вышэй сярэдняй адзначана сярод мужчын на дражджоўні „Пролетары"—45,3, на дражджоўні „Леніна"—34,1 і бровары „Беларусь"—31,4 і сярод жанчын у бойні—100,0 і каўбаснай Белмясгандлю 100,0.

Захворанасьць ніжэй сярэдняй адзначана сярод мужчын на дражджоўні № 52—13,4 і бровары „Бэбеля"—13,3 і сярод жанчын на бровары „Беларусь"—14,3 і дражджоўні № 52—2,2.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвараньня ў мужчын 5,3 дня і ў жанчын 5,0 дня. Па асобных прадпрыемствах наглядаліся некаторыя адхіленьні: сярод мужчын на бровары „Бэбеля"—7 дзён, на фабрыцы хлебных і кондытэрскіх вырабаў „Прасьвет"—8,1 дня, на 1-ым дзяржмлыне—7,9 дня і на каўбаснай фабрыцы Белмясгандлю 3,8 дня і ў жанчын на бровары „Беларусь"—1,5 дня.

У прамысловасьці па апрацоўцы валакністых матэрыялаў захворанасьць сярод муж. 24,5 і сярод жан. 26,3. Па асобных прадпрыемствах гэтыя лічбы хістаюцца: сярод мужчын—69,4 (працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў) і 14,5 (на ільнапрадзільні „Карла Маркса") і сярод жанчын—62,5 (працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў), 38,2 (панчошна-трыкатажная фабрыка) і 7,4 (Якаўлеўская суконная фабрыка).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвараньня для мужчын 6 дзён і для жанчын 6,2 дня. Па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць хісталася сярод мужчын ад 8,1 (Якаўлеўская суконная фабрыка) да 3,8 (працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў) і сярод жанчын 3,3 дня (Меншвэй).

У вытворчасьці паперы і вырабаў з паперы захворанасьць сярод мужчын 26,3 і сярод жанчын 18,2.

Па прадпрыемствах лічбы гэтыя хістаюцца: сярод мужчын ад 68,5 (кардонная ф-ка „Сталіна") да 10,2 (шпалерня „Вароўскага") і сярод жанчых ад 32,3 (паперня „Профінтэрн") да 8,7 (шпалерня).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвараньня для мужчын 6,5 дня і для жанчын 5,2 дня. Па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць хістаецца сярод мужчын ад 7,5 дня (паперня „Гэрой Працы") да 3,6 (паперня: „Пролетары") і сярод жанчын ад 7,5 дня (шпалерня „Вароўскага") да 2,9 дня (паперня „Профінтэрн").

У мэталяапрацоўчай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод абодвага роду 36,0. Па асобных прадпрыемствах гэтыя лічбы хістаюцца ад 83,7 (драцяны завод „Чырвоны Кастрычнік"), 81,4 (мэх.-сьлясарны завод „Усход"), 46,0 (завод сельскагаспадарчых машын Мэтпрому) да 19,5 (гісэрня „Энэргія") і 19,0 (акулярная фабрыка).

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго захвораньня для абодвага роду па ўсёй прамысловасьці 5,9 дня; па асобных прадпрыемствах хістаньні ад 7,9 (цьвікова-шрубны завод „Інтэрнацыянал") да 2,1 (драцяны завод „Чырвоны Кастрычнік").

Перадача і вытворчасьць электраэнэргіі. Захворанасьць на Менскай элетрастанцыі сярод асоб абодвага роду 18,5 і сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 5,2 дня і на Гомельскай электрастанцыі захворанасьць 12,4 з сярэдняй доўгачаснасьцю 6,6 дня.

У прамысловасьці па апрацоўцы продуктаў жывёльнага паходжаньня захворанасьць сярод абодвага роду 31,6. Па асобных прадпрыемствах гэтыя лічбы хістаюцца ад 53,5 (Віцебская шчацінная ф-ка), 59,8 (працколектыў абутнікаў) да 15,9 (працколектыў абутнікаў „Самаход").

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня для абодвага роду 5,5 дня. Па асобных прадпрыемствах хістаньні ад 7,3 (гарбарня „Пролетарскі Шлях" і мэханічная абутковая фабрыка) да 4,0 дзён (Віцебская шчацінная фабрыка).

У поліграфічнай вытворчасьці захворанасьць сярод мужчын 12,5 і сярод жанчын 16,5. Больш значныя адхіленьні ад гэтых лічбаў наглядаліся ў пераплётнай працколектыву—33,3 сярод мужчын і 20,6 сярод жанчын і ў 2-ой дзярждрукарні—7,3 сярод мужчын і 6,1 сярод жанчын.

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня ў мужчын 6,1 і ў жанчын 4,1 дня. Па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць хісталася для мужчын ад 7,5 („Палесдрук") да 4,1 (2-ая дзярждрукарня) і для жанчын ад 10,0 (друкарня „Комінтэрн") да 1,5 (2-ая дзяржрукарня).

Адзначым асобна прадпрыемствы, дзе захворанасьць на хваробы скуры і падскурнай абалоніны дасягнула высокіх лічбаў: на шкляных гутах „Праца" і „Комінтэрн" сярод мужчын і жанчын і шкляным заводзе „Ільліч" сярод жанчын, на цагельні Комгасу і працколект. вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў сярод мужчын і жанчын; на фанернай фабрыцы „Томскага", лесазаводзе № 6 і № 7, цьвікова-калодачнай фабрыцы „Рабочы", цьвіковым заводзе „Чырвоны Кастрычнік" і мэханічна-сьлясарным заводзе „Усход" сярод асоб абодвага роду; на кардоннай ф-цы „Сталіна" сярод мужчын, у бойні і каўбаснай фабрыцы Белмясгандлю сярод жанчын. Высокая захворанасьць наглядалася сярод жанчын на ўсіх прадпрыемствах хэмічнай прамысловасьці, за выключэньнем фабрыкі „Чырвоны Хэмік".

Хваробы цяжарных і пасьляродавыя.

Захворанасьць на хваробы цяжарных і пасьляродавыя сярод жанчын, занятых на буйных прадпрыемствах, у 1927 г. 7,2. Па галінах прамысловасьці наглядаліся адхіленьні ад 14,3 (вытворчасьць і перадача электраэнэргіі), 12,8 (апрацоўка продуктаў жывёльнага паходжаньня), 10,4 (хэмічная вытворчасьць) да 4,9 (апрацоўка мінэральных матэрыялэў) і 4,3 (апрацоўка дрэва).

Што да нормальных родаў, то паказьнік быў 22,4, з адхіленьнямі ад 28,4 (паліграфічная вытворчасьць) да 14,3 (апрацоўка мэталю і вытворчасьць і перадача электраэнэргіі).

Па асобных прадпрыемствах захворанасьць значна хістаецца. У хэмічнай вытворчасьці, пры сярэдняй захворанасьці 10,4 па асобных прадпрыемствах, лічбы хістаюцца ад 17,1 (запалкавая фабрыка „Вэзуві“) да 3,7 (запалкавая фабрыка „Дняпро“).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня па прадпрыемствах хісталася ад 12,7 (запалкавая фабрыка „Дняпро“) да 7,6 дня (запалкавая фабрыка „Чырвоная Бярэзіна“).

У вытворчасьці паперы і вырабаў з паперы захворанасьць 7,5. Па прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 9,7 (паперня „Профінтэрн“), 8,9 (паперня „Гэрой Працы“) да 3,3 (паперня „Зьвязда“). Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 8,7 дня. Па прадпрыемствах хістаньні ад 10,0 (паперня „Гэрой Працы“) да 3,7 дня (паперня „Зьвязда“).

У паліграфічнай вытворчасьці сярэдняя захворанасьць 6,7 дня. Па асобных прадпрыемствах лічбы захворанасьці хістаюцца ад 14,3 (друкарня „Комінтэрн“), 13,6 (1-ая дзяржжрукарня) да 4,0 („Палесдрук“). Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку 6,5 дня. Па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць нязначна хістаецца—ад 6,9 (1-ая дзяржжрукарня) да 5,4 (друкарня „Комінтэрн“).

У апрацоўцы валакністых матэрыялаў сярэдняя захворанасьць 6,1. Па асобных прадпрыемствах лічбы мяняліся ад 9,4 (працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў), 9,2 (Вітшвэй) да 3,7 (Якаўлеўская суконная фабрыка).

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку 9,2 дня. Па асобных прадпрыемствах хістаньні ад 13,1 (Меншвэй), 12,1 (Якаўлеўская суконная фабрыка) да 7,0 (працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў).

У апрацоўцы харчасмакавых матэрыялаў сярэдняя захворанасьць 6,6. Па асобных прадпрыемствах адзначаюцца хістаньні ад 19,0 (дражджоўня „Чырвоная Зорка“), 14,3 (бровар „Беларусь“) да 3,4 (махорачная фабрыка) і 3,2 (дражджоўня „Пролетары“).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 10,0. Па асобных прадпрыемствах адзначаюцца высокія лічбы: так, на бровары „Беларусь“ 18,5 дня і дражджоўні „Леніна“ 15,5 дня.

У апрацоўцы мінэральных матэрыялаў сярэдняя захворанасьць 4,9. Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца ад 19,0 (цагельня Белдзяржбуду), 6,8 (шкляная гута „Пролетары“) да 1,9 (шкляная гута „Комінтэрн“), 1,4 (шкляная гута „Кастрычнік“).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 7,0 дзён. Па прадпрыемствах яна хістаецца ад 21,1 дня (шкляная гута „Пролетары“) да 3,9 (шкляная гута „Домбаля“). Па раду галін прамысловасьці па асобных прадпрыемствах захворанасьць жанчын не паказана, а ёсьць весткі аб захворанасьці сярод асоб абодвага роду, дзеля чаго мы абмяжуемся паказаньнем даных аб сярэдняй захворанасьці і сярэдняй доўгачаснасьці аднаго выпадку па галінах прамысловасьці.

У вытворчасьці і перадачы электраэнэргіі захворанасьць сярод жанчын 14,3 пры сярэдняй доўгачаснасьці аднаго выпадку 21,0.

У прамысловасьці па апрацоўцы продуктаў жывёльнага паходжаньня захворанасьць сярод жанчын 10,4.

У мэталяапрацоўчай прамысловасьці захворанасьць была сярод жанчын 14,3. Па дрэваапрацоўчай вестак аб захворанасьці сярод жанчын няма.

З усіх прадпрыемстваў можам адзначыць запалкавую фабрыку „Вэзуві“, дражджоўню „Чырвоная Зорка“ і цагельню Белдзяржбуду, дзе захворанасьць дасягнула больш высокіх лічбаў.

Мачаплоцьныя хваробы.

Захворанасьць на мачаплоцьныя хваробы ў 1927 г. была сярод мужчын 2,3 і сярод жанчын 22,4.

Па асобных галінах прамысловасьці лічбы захворанасьці хістаюцца сярод мужчын ад 3,1 (апрацоўка дрэва) да 1,7 (апрацоўка мэталю, вытворчасьць паперы і вырабу з паперы, апрацоўка продуктаў жывёльнага паходжаньня) і сярод жанчын ад 68,9 (апрацоўка дрэва), 29,6 (хэмічная вытворчасьць) да 12,7 (апрацоўка харчасмакавых матэрыялаў), 13,9 (апрацоўка валакністых матэрыялаў) і 13,3 (апрацоўка мэталю). Па асобных прадпрыемствах лічбы значна хістаюцца.

У дрэваапрацоўчай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод асоб абодвага роду 13,6. Па асобных прадпрыемствах лічбы захворанасьці сярод абодвага роду хістаюцца ад 34,8 (лесазавод № 6), 25,7 (лесазавод № 7), 26,9 (лесазавод „Чырвоны Дрэваапрацовачнік“) і 30,0 (фанерная фабрыка „Томскага“) да 3,2 (лесазавод „Дрэваапрацовачнік“) і 3,5 (фанерная фабрыка „Чырвоны Кастрычнік“).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня 4,7 дня. Па асобных прадпрыемствах хістаньні ад 10,3 дня (лесазавод № 1), 10,8 дня (лесазавод „Томскага“) да 1,8 дня (лесазавод „Колектыўная Праца“).

У хэмічнай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 2,9 і сярод жанчын 29,6. Па асобных прадпрыемствах лічбы захворанасьці хістаюцца: сярод мужчын ад 5,6 (запалкавая фабрыка „Чырвоная Бярэзіна“) да 1,4 (запалкавая фабрыка „Вэзуві“) і сярод жанчын ад 38,8 (запалкавая фабрыка „Вэзуві“) да 15,7 (запалкавая фабрыка „Дняпро“).

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня для мужчын 10,9 дня і для жанчын 5,1 дня. Па прадпрыемствах хістаньні сярод мужчын ад 12,4 дня (запалкавая фабрыка „Вэзуві“) да 4,8 дня (фабрыка „Чырвоны Хэмік“) і сярод жанчын ад 7,7 дня (запалкавая фабрыка „Дняпро“) да 3,9 (запалкавая фабрыка „Чырвоная Бярэзіна“).

У апрацоўцы мінэральных матэрыялаў сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 2,6 і сярод жанчын 20,4. Па асобных прадпрыемствах лічбы захворанасьці хістаюцца сярод мужчын ад 5,1 (цагельня Белдзяржбуду), 4,5, (шклян. гута „Праца“), 4,8 (шкляная гута „Кастрычнік“) да 0,6 (шкляная гута „Ільліч“ і шкляная гута „Профінтэрн“) і сярод жанчын ад 47,6 (цагельня Белдзяржбуду), 45,2 (шкляная гута „Кастрычнік“), 29,8 (шкляная гута „Комінтэрн“) да 3,8 (шкляная гута „Ільліч“), 7,7 (шкляная гута „Ноўкі“) і 6,8 (кахельны завод „Пролетары“).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня сярод мужчын 12,2 дня і сярод жанчын 4,9 дня. Па асобных прадпрыемствах хістаньні сярод

мужчын ад 20,8 дня (шкляная гута „Праца“), 16,4 (цагельня Комгасу) да 2,2 дня (шкляная гута „Ільліч“) і 2,6 дня (цагельня Белдзяржбуду) і сярод жанчын ад 10,1 дня (шкляная гута „Праца“), 12,1 дня (цагельня Белдзяржбуду) да 1,7 дня (шкляная гута „Кастрычнік“), 1,0 дня (шкляная гута „Профінтэрн“); 3,8 дня (цагельня Комгасу).

У паліграфічнай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 2,7 дня і сярод жанчын 20,1 дня. Па асобных прадпрыемствах лічбы захворанасьці хістаюцца сярод мужчын ад 7,7 (друкарня і пераплётная працкол.) да 2,0 („Палесдрук“) і сярод жанчын ад 27,9 (друкарня і пераплётная працкол.) да 6,1 (2-ая дзярж.друкарня).

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку захвораньня 13,0 дня для мужчын і 6,2 дня для жанчын. Па асобных прадпрыемствах хістаньні ў доўгачаснасьці сярод мужчын ад 16,6 дня (1-ая дзярж.-друкарня) да 3,5 дня (друкарня „Комінтэрн“) і сярод жанчын ад 11,0 дзён (друкарня „Комінтэрн“) да 2,2 дня (друкарня і пераплётн. працкол.).

У прамысловасьці паперы і вырабаў з паперы сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 1,7 і сярод жанчын 17,8. Па асобных прадпрыемствах лічбы захворанасьці хістаюцца сярод мужчын ад 2,7 (кардонная ф-ка „Сталіна“) да 0,6 (паперня „Зьвязда“) і сярод жанчын ад 50,7 (кардонная ф ка „Сталіна“) да 3,8 (паперня „Зьвязда“).

Сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня сярод мужчын 11,8 дня і сярод жанчын 8,8 дня. Па прадпрыемствах хістаньні доўгачаснасьці сярод мужчын ад 15,7 дня (паперня „Гэрой Працы“) да 1,8 дня (паперня „Зьвязда“) і сярод жанчын ад 12,1 дня (паперня „Гэрой Працы“) да 2,3 дня (паперня „Профінтэрн“).

У апрацоўцы харчасмакавых продуктаў сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 1,9 і сярод жанчын 12,7. Па асобных прадпрыемствах лічбы хістаюцца сярод мужчын ад 8,3 (каўбасная ф-ка Белмясгандлю), 6,3 (дражджоўня „Пролетары“) да 0,8 (дражджоўня „Чырвоная Зорка“) і сярод жанчын ад 100,0 (каўбасная Белмясгандлю), 33,6 (дражджоўня „Чырвоная Зорка“), 27,6 (дражджоўня „Варшавянка“), 22,0 (дражджоўня „Пролетары“) да 5,2 (ф-ка хлебных і кондытэрскіх вырабаў „Прасьвет“).

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку 9,0 дзён сярод мужчын і 5,3 дня сярод жанчын. Па асобных прадпрыемствах хістаньні доўгачаснасьці сярод мужчын ад 26,4 дня (дражджоўня № 52), 13,8 дня (дражджоўня „Пролетары“) да 3,1 дня (дражджоўня „Чырвоная Зорка“) і сярод жанчын на ф-цы хлебных і кондытэрскіх вырабаў „Прасьвет“ даходзіць да 2 дзён.

У апрацоўцы валакністых матэрыялаў сярэдняя захворанасьць сярод мужчын 2,4 і сярод жанчын 13,9. Па асобных прадпрыемствах захворанасьць хісталася сярод мужчын ад 18,0 (панчошна-трыкатажная ф-ка) да 0,3 (ільнапрадзільня) і сярод жанчын ад 31,3 (працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў), 26,1 (Меншвэй), 22,2 Якаўлеўская суконная ф-ка) да 4,7 (ільнапрадзільня „Карла Маркса“).

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку 10,9 дня сярод мужчын і 6,7 сярод жанчын. Па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць хісталася сярод жанчын ад 9,2 дня (ільнапрадзільня „Карла Маркса“) да 1,8 дня (Якаўлеўская суконная ф-ка) і сярод мужчын на Дняпроўскай мануфактурнай ф-цы 1,5 дня.

У апрапоўцы продуктаў жывёльнага паходжаньня сярэдняя захворанасьць сярод асоб абодвага роду 3,2. Па асобных прадпрыемствах лічбы хісталіся ад 69,3 (гарбарня „Бальшавік"), 7,1 (Віцебская шчацінная ф-ка) да 0,5 (шавецкая ф-ка „Праца").

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку 9,6 дня сярод мужчын і жанчын. Па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць хістаецца ад 25,5 дня (Менская шчацінная ф-ка), 11,1 дня (працколектыў абутнікаў да 0,7 дня (гарбарня „Бальшавік").

У вытворчасьці і перадачы электраэнэргіі захворанасьць сярод ужчын і жанчын была 2,1 пры сярэдняй доўгачаснасьці аднаго выпадку 7,1 дня.

У мэталяапрацоўчай прамысловасьці сярэдняя захворанасьць сярод абодвага роду 2,7. Па асобных прадпрыемствах лічбы хісталіся ад 5,0 (акулярная ф-ка), 4,4 (гісэрня „Мэталь") да 0,6 (мэханічна-сьлясарны завод „Усход").

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку 9,6 дня сярод мужчын і жанчын. Па асобных прадпрыемствах доўгачаснасьць хістаецца ад 15,3 дня (цьвікова-шрубны зав. „Інтэрнацыянал") да 1,1 (завод сельскагаспадарчых машын „Рухавік Рэволюцыі").

Неабходна адзначыць, папершае, высокую захворанасьць на хваробы мачаплоцьных органаў сярод жанчын і, падругое, тыя прадпрыемствы, дзе захворанасьць дала вялікія лічбы.

Сярод асоб абодвага роду—на лесазаводах №№ 6 і 7 „Чырвоны Дрэваапрацовачнік", фанернай ф-цы „Томскага" і гарбарні „Бальшавік". Сярод жанчын і мужчын—друкарня і пераплётная працколектыў, каўбасная Белмясгандлю. Сярод мужчын—панчошна-трыкатажная ф ка, сярод жанчын—запалкавая ф-ка „Вэзуві", цагельня Белдзяржбуду, шкляная гута „Кастрычнік", кардонная ф-ка „Сталіна", дражджоўні „Чырвоная Зорка", „Варшавянка" і працколектыў вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў.

* * *

Мы разглездзелі інтэнсыўнасьць захворанасьці і распаўсюджанасьць асобных форм захворанасьці сярод рабочых мужчын і жанчын па галінах прамысловасьці і асобных прадпрыемствах БССР за 1927 г.

Як адзначалася вышэй, сярод разгледжаных намі форм захвораньняў хваробы скуры і падскурнай абалоніны, органаў траўленьня, ад знадворных прычын і эпідэмічныя ды інфэкцыйныя (разам з сухотамі органаў дыханьня) займаюць першае месца.

Але, апрача гэтых чатырох форм, у некаторых галінах прамысловасьці можна адзначыць яшчэ цэлы рад захвораньняў, якія выдзяляюцца ў параўнаньні з захвораньнямі ў іншых галінах прамысловасьці.

Так, у мэталяапрацоўчай прамысловасьці выдзяляюцца захвораньні органаў руху і касьцей і органу зроку.

У дрэваапрацоўчай—органаў руху і касьцей; у харчсмакавай (сярод мужчын--органаў руху і касьцей і сярод абодвага роду--органаў дыханьня.

У апрацоўцы мінэральных матэрыялаў сярод жанчын—хваробы мачаплоцьных органаў і агульныя, а сярод мужчын—органаў дыханьня. У паліграфічнай вытворчасьці сярод мужчын—хваробы органаў руху і касьцей і мачаплоцьныя і нэрвовыя—сярод жанчын. У вытворчасьці паперы і вырабаў з паперы—хваробы органу зроку сярод мужчын і мачаплоцьныя і агульныя – сярод жанчын.

У апрацоўы жывёльных продуктаў—хваробы органаў крывязвароту, у апрацоўцы валакністых матэрыялаў—сухоты органаў дыханьня і хваробы органаў зроку сярод мужчын; сухоты, мачаплоцьныя і хваробы органаў дыханьня—сярод жанчын.

У хэмічнай вытворчасьці—сухоты органаў дыханьня, іншыя хваробы органаў дыханьня сярод мужчын і мачаплоцьныя сярод жанчын.

І, нарэшце, у вытворчасьці і перадачы электраэнэргіі—хваробы органаў дыханьня, хваробы касьцей і органаў руху і сухоты органаў дыханьня.

Пры разглядзе матэрыялаў наглядаюцца значныя хістаньні інтэнсыўных паказьнікаў ня толькі ў паасобных галінах прамысловасьці, але і ўнутры кожнай прамысловасьці па асобных яе прадпрыемствах. Гэта тлумачыцца, зразумела, тым, што кожнае асобнае прадпрыемства з санітарнага пункту погляду (санітарныя абставіны працы і профшкоднасьці) ня толькі можа адрозьнівацца ад іншых нават аднолькавых прадпрыемстваў, але і ўнутры кожнага прадпрыемства наглядаюцца розныя санітарныя абставіны і профшкоднасьці ў залежнасьці ад цэху, дзе працуе рабочы, і яго профэсіі. (Гэту думку выказвае С. Каплун у „Санитарной статистике труда“, выданьне „Вопросы труда“ 1929 г., стар. 232).

Далей, перавага чатырох форм захвораньняў (хваробы: эпідэмічныя, хваробы органаў траўленьня, хваробы ад знадворных прычын хваробы скуры і падскурнай абалоніны), мабыць, тлумачыцца тым, што страхавыя лісткі выдаюцца пры часовай непрацаздольнасьці, якая зьвязана ў большасьці выпадкаў з вострымі захвораньнямі.

Неабходна таксама адзначыць і тое, што рэгістрацыя прычын страты працаздольнасьці, зьвязанай з выдачай страхавых лісткоў, залежыць часта ад раду момантаў, якія цяжка ўлічваюцца (кваліфікацыя доктара, суб'ектывізм у пастаноўцы дыягнозу і ў тэрміне данага водпуску, а часам і паводзіны хворага і г. д.). Усе гэтыя моманты ня могуць не адбіцца на страхавым матэрыяле.

Зразумела, што па вышэйапісаных даных мы ня можам рабіць вывадаў адносна ўплыву профэіянальных ці соцыяльна-бытавых фактараў на захворанасьць (рознымі формамі) асобных профэсіянальных груп рабочых. Мы толькі констатавалі інтэнсыўнасьць захворанасьці на асобныя формы хвароб па галінах прамысловасьці і па прадпрыемствах сярод мужчын і жанчын і выдзелілі прадпрыемствы, на якіх інтэнсыўныя паказьнікі захворанасьці на тыя ці іншыя формы хвароб параўнальна высокія.

Dr Dr Lagun und A. Saëtt.

Die Indexe temporärer Arbeitsunfähigkeit der Versicherten in den Grossbetrieben der W. S. S. R. im Jahre 1927 und ihre Ursachen.

(Nach den Angaben der Versicherungskassen).

In der Arbeit werden die Erkrankungen—nebst den Erkrankungsformen (nach der üblichen Klassifikation)—der Arbeiter der Grossbetriebe der W. S. S. R. für das Jahr 1927 angeführt. Die Angaben werden für verschiedene Industriebranchen und ferner für einzelne Betriebe besprochen, dabei wird auf den Anteil, der beiden Geschlechten zukommt, und auf die Dauer der Arbeitsunfähigkeit hingewiesen.

Es werden wesentliche Schwankungen der Intensitätindexe in ungefähr gleichartigen Betrieben beobachtet, Schwankungen, die auf die Verschiedenheit der sanitären Bedingungen der entsprechenden Betriebe und auf die Tatsache, dass die Feststellung der Arbeitsunfähigkeit im grossen und ganzen von den Fachkenntnissen und den anderen ausschliesslich subjektiven Eigenschaften des Arztes, dem Benehmen des Patienten u. s. w. abhängig ist, zurückzuführen sind.

In den verschiedenen Industriebranchen, sowohl als in den einzelnen Betrieben, müssen epidemische Krankheiten als Hauptursache der Arbeitsunfähigkeit hervorgehoben werden; ferner kommen Verdauungskrankheiten, Erkrankungen aus äusseren Ursachen, Haut-und-Zellgewebeerkrankungen. Dass an unserem Material das Übergewicht den akuten Erkrankungen zukommt, muss dadurch erklärt werden, dass Patienten, die an denselben leiden, viel häufiger als diejenigen, die an chronischen Krankheiten leiden, Kassenzette bekommen.

Leider erlaubt unser Material nicht die beruflichen und sozialen Faktoren der Erkrankungen, sowohl als die Erkrankungsformen, die in den einzelnen Betrieben beobachtet wurden, festzustellen.

Д-р М. Б. Хаскін

Распрацоўка статыстычнага матэрыялу Гомельскай страхкасы аб захвораньнях з часовай стратай працаздольнасьці ў запалкавай прамысловасьці на фабрыках „Вэзуві“ і „Дняпро“, за 1927 і 1928 г.г.

Распрацаваны матэрыял складаўся з адрэзкаў бюлетэняў, аплачаных Гомельскай страхкасай за 1927 і 1928 г. па часовай непрацаздольнасьці па дзьвюх запалкавых фабрыках: „Вэзуві“ ў Нова-Беліцы і „Дняпро“ ў Рэчыцы.

У росьце рабочай сілы за 1927 і 1928 гг. па абедзьвюх фабрыках зьмены былі зусім нязначныя, і таму мною падана сярэдняя лічба рабочых за абодва гады па кожнай фабрыцы, прычым рабочая сіла па кожнай фабрыцы падзелена па профэсіі, роду і ўзросту.

Ф-ка „Вэзуві“ Табліца 1

Узрост / Назва профэсій	Да 18 год		19—20 г.		21—30 г.		31—40 г.		41—50 г.		Разам		
	Мужчын	Жанчын	Мужчын	Жанчын	Мужчын	Жанчын	Мужчын	Жанчын	Мужчын	Жанчын	Мужчын	Жанчын	
Мачалі	—	—	2	—	42	—	14	—	9	—	67	—	67
Накатчыкі	10	—	16	—	35	2	25	2	23	—	109	4	113
Здымальшчыцы	—	82	—	96	8	293	—	93	—	33	8	597	605
Кляільшчыцы	1	6	1	22	5	84	9	25	4	7	20	144	164
Упакоўшчыцы-скрыначн.	—	4	1	10	13	47	5	13	2	7	21	81	102
Стругалі	—	—	6	1	25	11	14	6	8	5	53	23	76
Розн. рабоч. і чорнорабоч.	4	—	15	—	102	13	79	13	52	12	252	38	290
Разам	**15**	**92**	**41**	**129**	**230**	**450**	**146**	**152**	**98**	**64**	**530**	**887**	**1417**

Ф-ка „Дняпро“

Табліца 2

Узрост / Назва профэсій	Да 18 год		19—20 г.		21—30 г.		31—40 г.		41—50 г.		Разам		
	Мужчын	Жанчын	Мужчын	Жанчын	Мужчын	Жанчын	Мужчын	Жанчын	Мужчын	Жанчын	Мужчын	Жанчын	
Мачалі	—	—	—	—	28	—	25	—	8	—	61	—	61
Накатчыкі	10	—	5	—	70	—	25	—	8	—	181	—	181
Здымальшчыцы	—	78	3	102	—	232	—	83	—	14	3	509	512
Кляільшчыцы	—	14	2	32	23	65	6	18	—	—	31	129	160
Упакоўшчыцы-скрыначн.	5	10	2	10	32	49	6	3	—	—	45	72	117
Стругалі	5	2	3	4	23	6	9	—	3	—	43	12	55
Розныя рабочыя	16	—	20	2	191	32	154	30	85	9	466	73	539
Разам	**36**	**104**	**35**	**150**	**367**	**384**	**225**	**134**	**104**	**23**	**807**	**795**	**1602**

У табліцах 1 і 2 рабочыя былі падзелены па асноўных профэсіях запалкавай вытворчасьці, прычым у групу „розныя рабочыя“ ўвайшлі служачыя, рабочыя па двару, рабочыя фанернага заводу і рабочыя іншых дапаможных профэсій, у якіх заняты нязначны лік рабочых. Ва ўзросную групу рабочых—41-50 г. увайшоў нязначны лік рабочых, старэйшых за 50 год, апошнія-ж ня выдзелены ў асобную групу з прычыны іх малай колькасьці.

У некаторых профэсіях, як мачалі, накатчыкі, заняты выключна мужчыны, а на іншых, як здымальшчыцы, кляільшчыцы, заняты пераважна жанчыны, што-ж да іншых профэсій, дык на стругальных і скрыначных работах працуе больш мужчын, а на ўпакоўцы—жанчын.

Лік рабочых жанчын на абедзьвюх фабрыках большы, чым лік мужчын, і асабліва на фабрыцы „Вэзуві“, дзе жанчын на 337 больш, чым мужчын.

Па ўзросту рабочыя на абедзьвюх фабрыках (запалкавых) разьмяркоўваюцца ў процантным стасунку да агульнага ліку рабочых наступным чынам:

да 18 год—8 %; 19-20 год—12%; 21-30 год—50%;
31-40 год—20%; 41-50 год—10%.

Такім чынам, палова ўсяе рабочае сілы прыпадае на ўзрост 21-30 год. Па колькасьці рабочых, занятых на тэй ці іншай дэталёвай профэсіі, першае месца займаюць здымальшчыцы, другое месца—кляільшчыцы, трэцяе месца—накатчыкі, чацьвёртае—упакоўшчыцы, а затым ідуць стругалі і мачалі. На мачальных работах падлеткаў няма.

Лік захвораньняў са стратай працаздольнасьці сярод рабочых запалкавых фабрык „Дняпро" і „Вэзуві" за 1927 і 1928 г. г.

Табліца 3

Род / Назва фабрыкі	Мужчын		Жанчын		Усяго захворан.		Разам
	1927 г.	1928 г.	1927 г.	1928 г.	1927 г.	1928 г	за 1927 і 1928 г.г.
„Вэзуві"	1534	807	2579	2080	4113	2887	7000
„Дняпро"	936	1023	1023	2215	1959	3238	5197
Разам	**2410**	**1830**	**3602**	**4295**	**6072**	**6125**	**12197**

Лік захвораньняў са стратай працаздольнасьці на 100 рабоч. за год

Табліца 4

Род / Назва фабрыкі	Мужчын		Жанчын	
	1927 г.	1928 г.	1927 г.	1928 г.
„Вэзуві"	290	152,3	290,7	234,5
„Дняпро"	122	133,4	128,7	250,0

Як відаць з табліц 3 і 4, абсолютны лік захвораньняў са стратай працаздольнасьці за два гады на запалкавай фабрыцы „Вэзуві" большы, чым на фабрыцы „Дняпро". У 1927 годзе захвораньняў на фабрыцы „Вэзуві" было больш, чым у 1928 г., а на фабрыцы „Дняпро" ў 1928 г. больш, чым у 1927 г. Абсолютны лік захвораньняў сярод жанчын большы, чым сярод мужчын на абедзьвюх фабрыках. Найбольшы лік захвораньняў на 100 рабочых у 1927 годзе як сярод мужчын, так і сярод жанчын мы маем на запалкавай фабрыцы „Вэзуві". У 1928 годзе розьніца ў захвораньнях па абедзьвюх фабрыках нязначная параўнаўча з 1927 годам. Наглядаецца зьніжэньне ліку захвораньняў на 100 рабочых у 1928 годзе параўнаўча з 1927 г. на запалкавай фабрыцы „Вэзуві", і гэта зьніжэньне рэзкае ў стасунку да захворанасьці мужчын. Наадварот, па запалкавай фабрыцы „Дняпро" ў 1928 годзе мае месца павышэньне ліку захвораньняў на 100 рабочых, і асабліва прыкметна гэта ўзрастаньне ў стасунку да жанчын. Лік захвораньняў на 100 жанчын у сярэднім большы, чым на 100 мужчын. Агульны лік захвораньняў сярод рабочых запалкавай фабрыкі „Вэзуві" большы, чым на фабрыцы „Дняпро", ня гледзячы на тое, што лік рабочых на фабрыцы „Дняпро" большы, чым на ф-цы „Вэзуві".

Захворанасьць у абсолютных лічбах кожнай узроснай групы і дэталёвай профэсіі па запалкавай фабрыцы „Дняпро“ за 1927 і 1928 г.г.

Таблiца 5

Узрост	Да 18 г.				19—20 г.				21—30 г.				31—40 г.				41—50 г.				Разам				Разам за 1927 і 1928 г.г.
Год	1927 г.		1928 г.		1927 г.		1928 г.		1927 г.		1928 г.		1927 г.		1928 г.		1927 г.		1928 г.		1927 г.		1928 г.		
Род	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	
Профэсія																									
Мачалі	—	—	—	—	—	—	—	—	44	—	49	—	17	—	14	—	—	—	1	—	61	—	64	—	125
Накатчыкі	2	—	22	—	14	—	16	—	141	—	242	—	27	—	53	—	13	—	24	—	197	—	357	—	554
Упакоўшчыкі	3	—	1	—	3	—	4	—	3	—	15	—	3	—	8	—	—	—	—	—	12	—	28	—	40
Стругалі	4	—	5	—	6	—	1	—	10	—	20	—	2	—	5	—	4	—	—	—	26	—	31	—	57
Розн. рабоч. (мужч.)	83	—	30	—	141	—	137	—	216	—	199	—	122	—	142	—	78	—	35	—	640	—	543	—	1183
Розн. рабоч. (жанч.)	—	—	—	—	—	8	—	7	—	56	—	108	—	15	—	36	—	24	—	9	—	103	—	160	263
Здымальшчыцы	—	166	—	362	—	206	—	343	—	311	—	855	—	41	—	149	—	3	—	24	—	727	—	1733	2460
Кляільшчыцы	—	16	—	37	—	39	—	43	—	69	—	108	—	8	—	22	—	—	—	—	—	132	—	210	342
Упакоўшчыцы	—	21	—	14	—	10	—	30	—	33	—	51	—	—	—	8	—	—	—	—	—	64	—	103	167
Стругальшч. жанч.)	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6
Разам	**92**	**203**	**58**	**414**	**164**	**263**	**158**	**426**	**414**	**469**	**525**	**1124**	**171**	**64**	**222**	**215**	**95**	**27**	**60**	**33**	**936**	**1026**	**1023**	**2212**	**5197**

Стасунак ліку захвораньняў на 100 рабочых кожнай узроснай групы і дэталёвай профэсіі па запалкавай фабрыцы „Дняпро“ за 1927 і 1928 г.

Табліца 6

Узрост	Да 18 г.				19—20 г.				21—30 г.				31—40 г.				41—50 г.			
Год	1927 г.		1928 г.		1927 г.		1928		1927 г.		1928 г.		1927 г.		1928 г.		1927 г.		1928 г.	
Род	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М	Ж.	М	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.
Профэсія																				
Мачалі	—	—	—	—	—	—	—	—	160	—	172	—	68	—	56	—	—	—	—	—
Накатчыкі	20	—	220	—	280	—	320	—	201,4	—	346	—	108	—	47,1	—	162,5	—	300	—
Упакоўшчыкі	60	—	20	—	150	—	200	—	10	—	50	—	50	—	133,3	—	—	—	—	—
Стругалі	80	—	100	—	200	—	33	—	43,5	—	87	—	22,2	—	55,5	—	133,3	—	—	—
Розн. рабоч. (мужч.)	520	—	187,5	—	705	—	685	—	150,5	—	143	—	130	—	140	—	92	—	41,2	—
Розн. рабоч. (жанч.)	—	—	—	—	—	400	—	350	—	175	—	340	—	50	—	120	—	266,6	—	100
Здымальшчыцы	—	213	—	464	—	202	—	336,2	—	134	—	368,5	—	50	—	180	—	21,4	—	171,4
Кляільшчыцы	—	115	—	264,3	—	122	—	131,2	—	106	—	166	—	44,4	—	122	—	—	—	—
Упакоўшчыцы	—	210	—	140	—	100	—	300	—	67,3	—	104	—	—	—	266	—	—	—	—
Стругальшч. (жанч.)	—	—	—	50	—	—	—	75	—	—	—	33	—	—	—	—	—	—	—	—

Лік рабочых па ўзросту, часу, роду і дэталёвай профэсіі Захворанаьць у абсолютных лічбах кожнай узроснай групы і дэталёвай профэсіі на запалкавай фабрыцы „Вэзуві“ за 1927 і 1928 г.г.

Табліца 7

Узрост	Да 18 г.				19—20 г.				21—30 г.				31—40 г.				41—50 г.				Разам				Разам за 1927 і 1928 г.г.
Год	1927 г.		1928 г.		1927 г.		1928 г.		1927 г.		1928 г.		1927 г.		1928 г.		1927 г.		1928 г.		1927 г.		1928 г.		
Род	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М	Ж.	
Профэсія																									
Мачалі	—	—	—	—	4	—	5	—	82	—	48	—	14	—	20	—	4	—	4	—	104	—	77	—	181
Накатчыкі	23	—	14	—	7	—	10	—	134	—	92	—	96	—	52	—	48	—	20	—	308	—	188	—	496
Упакоўшчыкі	2	—	6	—	2	—	4	—	12	—	15	—	12	—	7	—	4	—	—	—	32	—	32	—	64
Стругалі	—	—	—	—	5	—	6	—	16	—	20	—	8	—	9	—	1	—	6	—	30	—	41	—	71
Розн. рабоч. (мужч.) .	27	—	28	—	120	—	87	—	504	—	300	—	252	—	—	—	167	—	44	—	1070	—	459	—	1529
Розн. рабоч. (жанч.) .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	112	—	137	—	115	—	100	—	105	—	104	—	332	—	341	673
Кляільшчыцы	—	32	—	7	—	33	—	20	—	128	—	139	—	22	—	25	—	2	—	10	—	217	—	201	418
Упакоўшчыцы . . .	—	17	—	15	—	26	—	14	—	48	—	76	—	9	—	24	—	—	—	—	—	100	—	129	229
Здымальшчыцы . . .	—	313	—	223	—	327	—	280	—	871	—	778	—	201	—	219	—	48	—	62	—	1760	—	1562	3322
Стругальшч. (жанч.)	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	4	—	4	—	4	—	1	—	1	—	8	—	10	18
Разам . . .	**52**	**362**	**48**	**245**	**138**	**386**	**112**	**315**	**748**	**1162**	**475**	**1134**	**382**	**351**	**88**	**372**	**224**	**156**	**74**	**177**	**1544**	**2417**	**797**	**2243**	**7001**

Стасунак ліку захвораньняў на 100 рабочых кожнай узроснай групы і дэталёвай профэсіі па запалкавай фабрыцы „Вэзуві“ за 1927 і 1928 г.

Табліца 8

Узрост	Да 18 г.				19—20 г.				21—30 г.				31—40 г.				41—50 г.			
Год	1927 г.		1928 г.		1927 г.		1928 г.		1927 г.		1928 г.		1927 г.		1928 г.		1927 г.		1928 г.	
Род	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Профэсія																				
Мачалі	—	—	—	—	200	—	250	—	195	—	114	—	100	—	1428	—	44,4	—	44,4	—
Накатчыкі	230	—	87,5	—	44	—	63	—	234,3	—	137,1	—	384	—	208	—	109	—	87	—
Ўпакоўшчыкі (мужч.)	—	—	—	—	200	—	400	—	92,3	—	115,4	—	240	—	140	—	200	—	—	—
Стругалі	—	—	—	—	84	—	100	—	156,5	—	125	—	57,5	—	64,5	—	12,5	—	62,5	—
Розн. рабоч. (мужч.)	675	—	700	—	800	—	580	—	500	—	300	—	320	—	—	—	320	—	82	—
Розн. рабоч. (жанч.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	862	—	900	—	885	—	800	—	800	—	800
Здымальшчыцы	—	381,7	—	272	—	340,6	—	300	—	294	—	265	—	216	—	235,5	—	145	—	60,6
Кляільшчыцы	—	533,3	—	116,6	—	150	—	90,9	—	150	—	165,5	—	88	—	100	—	28,6	—	143
Упакоўшчыцы	—	425	—	375	—	260	—	140	—	100	—	162,0	—	70	—	184,6	—	—	—	—
Стругальшч. (жанч.)	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	27,5	—	27,5	—	20	—	20	—	—

Лік захвораньняў на 100 рабочых па роду і ўзросту на запалкавых фабрыках „Вэзуві“ і „Дняпро“ за 1927 і 1928 г.

Табліца 9

Узрост / Род / Назва фабрыкі	Да 18 г.		19—20 г.		21—30 г.		31—40 г.		41—50 г.	
	Мужч.	Жанч.	Мужч.	Жанч.	Мужч.	Жанч.	Мужч.	Жанч.	Мужч.	Жанч.
	У 1927 годзе									
„Вэзуві“	3466	400	720	180	324	280,5	261,5	231	160	116,5
„Дняпро“	255,5	200	468,5	175,3	112,5	122,2	76	48	91,5	117,5
	У 1928 годзе									
„Вэзуві“	320	266,3	273	245	206.4	252	60	244,5	75.5	134,5
„Дняпро“	160	400	451	284	140	300	100	160	60	148,5

На падставе табліц 5, 6, 7, 8 і 9 можна адзначыць, што мачалі на запалкавай фабрыцы „Вэзуві“ на 100 чалавек даюць захвораньняў больш, чым на фабрыцы „Дняпро“, і што найбольшы лік захвораньняў па абедзьвюх фабрыках прыпадае на ўзрост 21—30 год і рэзка зьніжаецца ва ўзросьце 41—50 год.

Тое самае мы бачым і ў накатчыкаў. Трэба адзначыць вялікую колькасьць захвораньняў на 100 чалавек сярод падлеткаў запалкавай фабрыкі „Вэзуві“.

Здымальшчыцы на фабрыцы „Вэзуві“ на 100 чалавек таксама даюць больш захвораньняў, чым на фабрыцы „Дняпро“. Значны лік захвораньняў прыпадае на ўсе ўзросныя групы. Параўнаўчае зьніжэньне даюць узросныя групы 31—40 і 41—50 год.

Кляільшчыцы на 100 рабочых даюць значна меншы лік захвораньняў параўнаўча са здымальшчыцамі. Зьвяртае на сябе ўвагу вялікая лічба 533,3, якая прыпадае на ўзросную групу да 18 год у 1927 г. па фабрыцы „Вэзуві“. Ва ўзросьце 41—50 год захвораньняў сярод кляільшчыц не наглядаецца.

Стругалі, параўнаўча з іншымі пералічанымі вышэй профэсіямі, даюць нявысокі лік захвораньняў на 100 рабочых.

На падставе лічбовых даных у табліцах 5, 6, 7, 8 і 9 цяжка зрабіць пэўны вывад аб разьмеркаваньні захвораньняў па роду, узросту і профэсіі, але ўсё-ж на падставе таго матэрыялу, што ёсьць, можна адзначыць, што падлеткі на абедзьвюх запалкавых фабрыках даюць вялікі лік захвораньняў на 100 рабочых. Розныя рабочыя, як мужчыны, так і жанчыны, даюць таксама вялікі лік захвораньняў на 100 чалавек. Лічбы 381,7, 533,3, 675, 425 зьяўляюцца досыць высокімі. Можна таксама адзначыць, што на фабрыцы „Вэзуві“ амаль усе профэсіі даюць большы лік захвораньняў, чым на фабрыцы „Дняпро“, і што ўзростная група ў 41—50 год па некаторых профэсіях зусім не дае захвораньняў, а па іншых профэсіях дае нязначны лік захвораньняў на 100 чалавек. З профэсій, на якіх заняты мужчыны, накатчыкі даюць большы лік захвораньняў, чым іншыя, а сярод жанчынработніц найбольшы лік захвораньняў даюць здымальшчыцы.

На гэтым спыняецца разбор агульнай хваравітасьці пералічаных вышэй профэсій (дэталёвых). Пяройдзем цяпер да вывучэньня сілы разьвіцьця ў гэтых профэсіях паасобных форм хвароб і складу іх хваравітасьці. Разгледзім кожную вылучаную дасьледваньнем форму

хваробы, наколькі яна паражае тую ці іншую дэталёвую профэсію, а таксама вывучым характар і склад хваравітасьці кожнай дэталёвай профэсіі ў сувязі з санітарнай характарыстыкай кожнай профэсіі.

Захвораньне на сухоты ў процантным стасунку да 100 рабочых і на 100 захвораньняў на запалкавых фабрыках „Вэзуві“ і „Дняпро“ мужчын ды жанчын ва ўзросьце ад 18 да 50 год

Табліца 10

Назва профэсій	Стасунак да 100 раб.	Стасунак да 100 захворан.
	Мужчыны	
Мачалі	22,6	9,5
Накатчыкі	30,7	6,7
Стругалі	2	1,3
Упакоўшчыкі	3,2	2
Розныя рабочыя	26	6,3
Разам	**23**	**9**
	Жанчыны	
Кляільшчыцы	5	1,8
Упакоўшчыцы	2,6	1
Здымальшчыцы	10,2	2
Розныя рабочыя	35	4
Разам	**9**	**3**

З табліцы 10 відаць, што з мужчынскіх профэсій найбольшую колькасьць захвораньняў на сухоты даюць накатчыкі—30,7 проц., на другім месцы стаяць мачалі—22,6 проц., на апошнім месцы—упакоўшчыкі—3,2 проц. на 100 рабочых; сярод жанчын на першым месцы стаяць здымальшчыцы—10,2 проц., на апошнім месцы—упакоўшчыцы—2,6 проц. Работніцы па групе „розныя рабочыя“ даюць значна больш захвораньняў на сухоты, чым мужчыны: першыя даюць 35, другія 26. Наогул жа сухоты сярод рабочых мужчын пашыраны больш, чым сярод работніц жанчын.

Хваробы органаў дыханьня Табліца 11 (кл. V)

Назва профэсій	Стасунак да 100 раб.	Стасунак да 100 захворан.
	Мужчыны	
Мачалі	17,2	7,2
Накатчыкі	30,3	7
Стругалі	2,3	2
Упакоўшчыкі	10,6	7
Розныя рабочыя	14,5	3,5
Разам	**25**	**9**
	Жанчыны	
Кляільшчыцы	14,2	5
Упакоўшчыцы	20	8
Здымальшчыцы	20	4
Розныя рабочыя	70	8
Разам	**22**	**8**

З табліцы 11 мы бачым, што ўсе дэталёвыя профэсіі, якія намі дасьледуюцца, даюць павышаную захворанасьць органаў дыханьня, апрача стругалёў. Сярод мужчынскіх профэсій на першым месцы стаяць накатчыкі—30,3 проц., на другім месцы—мачалі—17,3 проц.; сярод жанчын на першым месцы стаяць здымальшчыцы—20 проц., на другім месцы кляільшчыцы—14,2 проц. Што да групы „розныя рабочыя", дык зьвяртае на сябе ўвагу вялікае захвораньне верхніх шляхоў дыханьня ў жанчын—70 проц.

Хваробы органаў траўленьня Табліца 12 (кл. VI)

Назва профэсій	Стасунак да 100 раб.	Стасунак да 100 захворан.
	Мужчыны	
Мачалі	43,4	18
Накатчыкі	57,1	12,7
Стругалі	12,3	10,3
Упакоўшчыкі	29	18,2
Розныя рабочыя	63,3	15,3
Разам	**60**	**25**
	Жанчыны	
Кляільшчыцы	44,6	16
Упакоўшчыцы	40	15,2
Здымальшчыцы	70	14,5
Розныя рабочыя	173	19
Разам	**60**	**22**

На падставе табліцы 12 можна адзначыць, што захвораньні органаў траўленьня значна распаўсюджаны сярод усіх профэсій, якія намі дасьледуюцца, апрача стругалёў. З асноўных профэсій на першым месцы стаяць накатчыкі—57,1 проц., на другім—мачалі—43,4 проц., на апошнім месцы—стругалі—12,3 проц.; сярод жанчын на першым месцы стаяць здымальшчыцы—70 проц., на другім—кляільшчыцы—44,6 проц. Зьвяртае на сябе ўвагу вялікая захворанасьць сярод жанчын па групе „розныя рабочыя"—173 проц.

Нэрвовыя хваробы Табліца 13 (кл. III)

Назва профэсій	Стасунак да 100 раб.	Стасунак да 100 захворан.
	Мужчыны	
Мачалі	9,3	4
Накатчыкі	17,3	4
Стругалі	—	—
Упакоўшчыкі	3,2	2,0
Розныя рабочыя	21	5
Разам	**48**	**7**
	Жанчыны	
Кляільшчыцы	9,3	5,5
Упакоўшчыцы	5,2	2
Здымальшчыцы	9,5	2
Розныя рабочыя	28	11,2
Разам	**12**	**4**

З табліцы 13 мы можам заўважыць, што з асноўных мужчынскіх прафэсій на першым месцы па захворанасьці стаяць накатчыкі—10,3 проц., на другім—мачалі—9,3 проц.; з жаночых асноўных прафэсій на першым месцы стаяць здымальшчыцы—9,5 проц. і на другім—кляільшчыцы—9,3 проц. Сярод групы „розныя рабочыя“ мужчыны даюць большую захворанасьць, чым жанчыны.

Хваробы касьцей і органаў дыханьня Табліца 14

Назва профэсій	Стасунак да 100 раб.	Стасунак да 100 захворан.
	Мужчыны	
Мачалі	14	6
Накатчыкі	17,3	4
Стругалі	6,2	5,1
Упакоўшчыкі	12,1	7,7
Розныя рабочыя	33	8
Разам	**20**	**12**
	Жанчыны	
Кляільшчыцы	15	5,2
Упакоўшчыцы	13	5
Здымальшчыцы	12,3	2,5
Розныя рабочыя	7	6,5
Разам	**17**	**6**

На падставе табліцы 14 можна таксама адзначыць, што і па захворанасьці органаў руху накатчыкі стаяць на першым месцы—17,3 проц., мачалі на другім месцы—14 проц.; сярод жанчын здымальшчыцы на першым месцы, кляільшчыцы на другім месцы. У групе „розныя рабочыя“ мужчыны даюць большую захворанасьць, чым жанчыны.

Агульныя хваробы Табліца 15 (кл. II)

Назва профэсій	Стасунак да 100 раб.	Стасунак да 100 захворан.
	Мужчыны	
Мачалі	10,8	4,6
Накатчыкі	18,2	4
Стругалі	1,5	1,3
Упакоўшчыкі	3	2
Розныя рабочыя	22,3	5
Разам	**20**	**6**
	Жанчыны	
Кляільшчыцы	15,8	6
Упакоўшчыцы	28	10,3
Здымальшчыцы	30,5	6
Розныя рабочыя	8,4	7,7
Разам	**29**	**9**

З табліцы 15 відаць, што захворанасьць (агульныя хваробы) паражае найбольш накатчыкаў—18,2 проц., а потым мачалёў — 10,8 проц.,

а сярод жанчын найбольш паражае здымальшчыц—30 проц., а за імі кляільшчыцы. Гэты від захворанасьці наглядаецца больш сярод жанчын, чым сярод мужчын.

Хваробы сэрца і судзін

Табліца 16 (кл. IV)

Назва профэсій	Стасунак да 100 раб.	Стасунак да 100 захворан.
	Мужчыны	
Накатчыкі	3,5	0,8
Стругалі	—	—
Мачалі	1,5	0,7
Упакоўшчыкі	—	—
Розныя рабочыя	5	1,2
Разам	**4**	**2**
	Жанчыны	
Кляільшчыцы	6	2,1
Упакоўшчыцы	4	1,5
Здымальшчыцы	5,7	1,1
Розныя рабочыя	3,9	3,8
Разам	**7**	**3**

На падставе табліцы 16 можна адзначыць параўнаўна невялікую захворанасьць сэрца і судзін сярод дасьледваных дэталёвых профэсій як мужчынскіх, так і жаночых, прычым жанчыны даюць большую захворанасьць, чым мужчыны. На першым месцы па захворанасьці сярод мужчын стаяць накатчыкі—3,5 проц., на другім—мачалі—1,5 проц., а сярод жанчын першае месца займаюць кляільшчыцы—6 проц. і другое—здымальшчыцы—5,7 проц.

Хваробы скуры і падскурнай абалоніны

Табліца 17 (кл. IX)

Назва профэсій	Стасунак да 100 раб.	Стасунак да 100 захворан.
	Мужчыны	
Мачалі	50	20
Накатчыкі	65	15
Стругалі	10	8,4
Упакоўшчыкі	50	30
Розныя рабочыя	100	24
Разам	**85**	**47**
	Жанчыны	
Кляільшчыцы	51,3	18,4
Упакоўшчыцы	42	16
Здымальшчыцы	136	27,7
Розныя рабочыя	151,4	17,1
Разам	**114**	**33**

Іншыя хваробы Табліца 18

Назва профэсій	Стасунак да 100 раб.	Стасунак да 100 захворан.
Мачалі	74	30
Накатчыкі	215,4	46,6
Стругалі	112,4	71,1
Упакоўшчыкі	54,5	34,6
Розныя рабочыя	93,5	31,7
Кляільшчыцы	104,6	94
Упакоўшчыцы	92,2	35,6
Здымальшчыцы	183,7	35,2
Розныя рабочыя	166	18,8

З табліцы 17 відаць, што захвораньні скуры значна распаўсюджаны сярод усіх дасьледваных дэталёвых профэсій. У мужчын скурныя хваробы выяўлены рэзка: сярод накатчыкаў—65 проц., сярод упакоўшчыкаў—50 проц.; у жанчын скурныя хваробы найбольш распаўсюджаны сярод здымальшчыц—136 проц. і потым сярод кляільшчыц—51,3 проц. Можна яшчэ адзначыць вялікае захвораньне на скурныя хваробы сярод мужчын і жанчын па групе „розныя рабочыя“.

Жаночыя хваробы Табліца 19 (кл. VII)

Назва профэсій	Стасунак да 100 раб.	Стасунак да 100 захворан.
Кляільшчыцы	15,4	5,8
Упакоўшчыцы	13	5
Здымальшчыцы	41	8,4
Розныя рабочыя	70	71,6
Разам	**30**	**10**

На падставе табліцы 18 можна адзначыць, што жаночыя захвораньні выяўлены ў работніц дасьледваных профэсій і асабліва з асноўных груп у здымальшчыц—35,7 проц., а ў „розных рабочых“ дасягаюць вялікіх разьмераў—70 проц.

Пяройдзем да вывучэньня характару і складу хваравітасьці кожнай з дасьледваных дэталёвых профэсій.

Табліца 20

Назва профэсій	Сухоты	Кл. II. Агульныя хваробы	Кл. III. Нэрвовыя хваробы	Кл. IV. Хваробы органаў крываzвароту	Кл. V. Хваробы органаў дыханьня	Кл. VI. Хваробы органаў траўленьня	Кл. VII. Хваробы мачапалоцьныя	Кл. IX. Хваробы скуры і падскурнай абалоніны	Кл. X. Хваробы касьцей і органаў руху	Іншыя хваробы
	У процантным стасунку да 100 рабочых									
Мачалі	22,6	10,6	9,3	1,5	17,2	43,4	—	50	14	61,1
	У стасунку да 100 захворан.									
Мачалі	9,5	4,7	4	0,8	7,2	18	—	20	6	29,8

Захворанасьць мачалёў у абсолютных лічбах на запалкавых фабрыках „Дняпро“ і „Вэзуві“

Табліца 21

Назва хвароб	18 год	19—20 г.	21—30 г.	31—40 г.	41—50 г.	Разам
Сухоты	—	—	21	6	2	29
Агульныя хваробы	—	—	11	3	—	14
Нэрвовыя хваробы	—	—	7	4	1	12
Хваробы сэрца	—	—	2	—	—	2
Хваробы шляхоў дыханьня	—	2	12	8	—	22
Хваробы орг. траўленьня	—	1	44	9	1	55
Жаночыя хваробы	—	—	—	—	—	—
Хваробы скуры	—	2	48	10	3	63
Хваробы касьцей і орган. руху	—	—	9	2	7	18
Іншыя хваробы	—	25	41	16	9	91
Разам	—	**30**	**195**	**58**	**23**	**306**

У табліцах 19 і 20 мы знаходзім характар хваравітасьці дэталёвай профэсіі мачалёў. У мачалёў адзначаецца вялікая захворанасьць на сухоты: 22,6 проц. у стасунку да 100 рабочых і 9,5 у стасунку да 100 захвораньняў, а таксама вялікая захворанасьць верхніх шляхоў дыханьня: 17,9 і 7,2.

Апрача таго, мачалі даюць вялікую захворанасьць скуры і падскурнай абалоніны: 50 на 100 рабочых і 20 на 100 захвораньняў. Яны-ж таксама даюць высокую захворанасьць органаў траўленьня: 43,4 на 100 рабочых і 18 на 100 захвораньняў. Такім чынам, мачалі хварэюць пераважна на сухоты і на хваробы шляхоў дыханьня, травільна-кішкавага тракту і скуры. Павышаная захворанасьць мачалёў на пералічаныя вышэй хваробы ў поўнай ступені зьвязана з умовамі іх працы. На абедзьвюх запалкавых фабрыках мачалі працуюць у невялікіх памяшканьнях з нізкаю стольлю; вэнтыляцыя невыстарчальная. ёсьць толькі электрычная выцяжная вэнтыляцыя; каптуры па-над мачальнымі сталамі не паглынаюць цалкам пары ад парафіны, газы, акісласьці вугляроду (ад гарачай пліты для прасушваньня саломкі) і серкаваты бязводнік (ангідрыд). У рабочым памяшканьні тэмпэратура заўсёды надта высокая. Мачалі пры рабоце ўвесь час пацеюць і п'юць шмат вады. Дзьвярэй у сумежныя рабочыя памяшканьні няма, і таму мачалі часта церпяць ад скразьняку. Праца сама па сабе інтэнсыўная і вымагае выкапаньня яе стоячы. Пры рабоце верхняе тулава і рукі мачалёў аднастайна хістаюцца і робяць па 35—40 рухаў у хвіліну. У іх наглядаецца сталае раздражэньне нюху параю парафіны, чадным газам ад згараньня саломкі на сушыльнай пліце і серкаватым ангідрыдам ад самаўспалымленьня запальнай запалкавай масы. Такія нездаровыя абставіны: сталае ўдыханьне пары ад парафіны, серкавых газаў і акісласьці вугляроду, знаходжаньне ў памяшканьні са сталай тэмпэратурай у 33—35°С, вялікая патлівасьць— усе гэтыя шкодныя варункі аслабляюць організм мачалёў і зьніжаюць ня толькі здольнасьць верхніх шляхоў дыханьня і лёгкіх да супраціў-

леньня хваробе, але яшчэ спрыяюць захвораньню мачалёў на сухоты і хваробы шляхоў дыханьня. Рабочы дзень мачалёў шасьцігадзінны, яны атрымліваюць спэцхарчаваньне. Захворaньні скуры ў мачалёў можна тлумачыць сталым сутыканьнем іх з парафінавай і запальнай масай, а таксама забруджаньнем цела ад сталага паценьня, а значную колькасьць захвораньняў травільнага тракту ў мачалёў можна тлумачыць тым, што яны п'юць шмат вады, паглынаюць паветра, насычанае парaю парафіны і серкавымі газамі. Зразумела, што з раду прычын не выключаецца ў даным выпадку няправільнае харчаваньне дома ды інш.

Трэба агаварыцца, што гэтыя вывады аб профэсіянальнай захворанасьці верхніх шляхоў дыханьня, скуры, травільна-кішкавага тракту і на сухоты сярод мачалёў ня могуць быць абсолютнымі, бо для гэтага трэба было-б вывучыць захворанасьць навакольнага насельніцтва, захворанасьць сем'яў рабочых і захворанасьць бяз страты працаздольнасьці, чаго нельга было зрабіць.

Табліца 22

Назва профэсій	Сухоты	Кл. II. Агульныя хваробы	Кл. III. Нэрвовыя хваробы	Кл. IV. Хваробы органаў крывязвароту	Кл. V. Хваробы органаў дыханьня	Кл. VI. Хваробы органаў траўленьня	Кл. VII. Хваробы мачаплоцьныя	Кл. IX. Хваробы скуры і падскурнай абалоніны	Кл. X. Хваробы касьцей і органаў руху	Іншыя хваробы
	У процантным стасунку да 100 рабочых									
Накатчыкі	30,7	18,2	17,3	3,5	30,3	57,1	—	68,5	17,3	215,4
	У процантным стасунку да 100 захворан.									
Накатчыкі	6,7	4	4	0,7	6,7	12,6	—	14,8	4	46,5

Захворанасьць накатчыкаў у абсолютных лічбах на запалкавых фабрыках „Дняпро" і „Вэзуві"

Табліца 23

Назва хвароб	18 год	19-20 г.	21—30 г.	31—40 г.	41-50 г.	Разам
Сухоты	—	3	44	20	4	71
Агульныя хваробы	4	1	25	8	4	42
Нэрвовыя хваробы	1	5	23	7	4	40
Хваробы сэрца	—	1	3	2	2	8
Хваробы шляхоў дыханьня .	2	—	43	14	12	71
Хваробы орг. траўленьня .	6	5	62	45	15	133
Жаночыя хваробы	—	—	—	—	—	—
Хваробы скуры	7	9	77	48	15	156
Хваробы касьцей і орг. руху	1	2	20	11	6	40
Іншыя хваробы	80	123	161	77	48	489
Разам	**101**	**149**	**458**	**232**	**110**	**1050**

У табліцах 21 і 22, дзе вызначаны характар захворанасьці дэталёвай профэсіі накатчыкаў, асабліва выдзяляецца захвораньне на сухоты: 30,7 у стасунку да 100 рабочых і 12,5 у стасунку да 100 захвораньняў; затым ідуць хваробы органаў верхніх шляхоў дыханьня:

30,3 на 100 рабочых і 6,7 на 100 захвораньняў. Потым у накатчыкаў наглядаецца яшчэ вялікая захворанасьць скуры: 68,5 на 100 рабочых і 14,8 на 100 захвораньняў. Тлумачыць такую высокую захворанасьць сярод накатчыкаў санітарнай характарыстыкай профэсіі ды вытворчымі ўмовамі працы нельга. Накатчыкі працуюць стоячы, памяшканьне і па плошчы і па кубатуры здавальняючае. Праўда, няма ніякіх вэнтыляцыйных установак, апрача фрамуг на вокнах. На запалкавай фабрыцы „Вэзуві“ накатальнае аддзяленьне знаходзіцца на 2-м паверсе з драўнянай падлогай, паложанай на драўняных жа бальках, чаму ў часе работы накатальных варштатаў моцна дрыгае падлога. У рабочым памяшканьні стаіць бязупынны шум ад варштатаў. Накатальнае аддзяленьне не ізолявана ад мачальнага аддзяленьня і таму ў памяшканьні заўсёды тэмпэратура 25—27°C, а ў паветра памяшканьня ад устрасаньня і шараваньня сухой саломкі на накатальных варштатах паступае невялікая колькасьць дрэўнага пылу. З няспрыяючых умоў працы накатчыкаў заслугоўваюць увагі тэмпэратурны фактар, бязупынны шум і здрыгі падлогі на аднэй з запалкавых фабрык, а ўсе іншыя шкодныя фактары выяўлены нязначна, і таму такую вялікую захворанасьць сярод накатчыкаў цяжка тлумачыць умовамі іх працы, а тым самым паказаныя вышэй захвораньні лічыць профэсіянальнымі.

Табліца 24

Назва профэсій	Сухоты	Кл. II. Агульныя хваробы	Кл. III. Нэрвовыя хваробы	Кл. IV. Хваробы орг. крываабароту	Кл. V. Хваробы орг. дыханьня	Кл. VI. Хваробы орг. траўленьня	Кл. VII. Хваробы мачаплецьныя	Кл. IX. Хваробы скуры і падскурнай абалоніны	Кл. X. Хваробы касьцей і органаў руху	Іншыя хваробы
	У процантным стасунку да 100 рабочых									
Упакоўшч. - скрыначнікі	1,5	3	3,2	—	10,6	29	—	50	12,1	54,5
	У процантным стасунку да 100 захворан.									
	1	2	1	—	7	18,2	—	29	6,6	34,6

Захворанасьць упакоўшчыкаў у абсолютных лічбах

Табліца 25

Назва хвароб	18 год	19—20 г.	21—30 г.	31—40 г.	41—50 г.	Разам
Сухоты	—	—	1	—	—	1
Агульныя хваробы	—	—	—	—	2	2
Нэрвовыя хваробы	—	—	1	—	—	1
Хваробы сэрца	—	—	—	—	—	—
Хваробы шляхоў дыханьня .	2	2	3	—	—	7
Хваробы орг. траўленьня .	1	4	7	7	—	19
Жаночыя хваробы	—	—	—	—	—	—
Хваробы скуры	4	7	16	2	1	30
Хваробы касьцей і орг. руху .	—	—	7	1	—	8
Іншыя хваробы	6	8	15	4	3	36
Разам	**13**	**21**	**49**	**15**	**6**	**104**

З табліц 23 і 24 мы бачым, што упакоўшчыкі хварэюць найбольш на хваробы скуры: 50 на 100 рабочых і 29 на 100 захвораньняў, і потым на хваробы травільна-кішкавага тракту: 29 на 100

рабочых і 18,2 на 100 захвораньняў, а параўнаўча з іншымі захвораньнямі даюць яшчэ вялікую захворанасьць касьцей і органаў руху: 12 на 100 рабочых і 6,6 на 100 захвораньняў. Умовы працы упакоўшчыкаў-скрыначнікаў здавальняючыя, і высокую захворанасьць органаў траўленьня сярод іх нельга тлумачыць вытворчымі ўмовамі. Што да вялікай захворанасьці скуры, дык апошняя, мажліва, мае профэсіянальны характар, бо ўпакоўшчыкам-скрыначнікам прыходзіцца мець дачыненьне з дротам, цьвікамі, жалезнымі шынамі і неабчэсанымі дошкамі, ад чаго ў іх бываюць частыя параненьні, нагнёты і мазалі на верхніх канцавінах. На павышаную захворанасьць органаў руху, магчыма, пэўны ўплыў мае тое, што ўпакоўшчыкам прыходзіцца варочаць і падымаць скрыні з запалкамі, дзякуючы чаму могуць быць розныя зьбітыя месцы.

Табліца 26

Назва профэсій	Сухоты	Кл. II. Агульныя хваробы	Кл. III. Нэрвовыя хваробы	Кл. IV. Хваробы орг. крывязвароту	Кл. V. Хваробы орг. дыханьня	Кл. VI. Хваробы орг. траўленьня.	Кл. VII. Хваробы мачаплоцьныя	Кл. IX. Хваробы скуры і падскурнай абалоніны	Кл. X. Хв робы касьцей і орг. руху	Іншыя хваробы
	У стасунку да 100 работніц									
Кляільшчыцы	5	15,8	9,3	6	17,2	44,6	15,4	51,3	15	101,6
	У стасунку да 100 захвораньняў									
	1,8	5,6	3,4	2,1	5,4	16	5,7	18,4	5,1	36,5

Захворанасьць кляільшчыц у абсолютных лічбах

Табліца 27

Назва хвароб	18 год	19—20 г.	21—30 г.	31—40 г.	41—50 г.	Разам
Сухоты	3	5	5	—	1	14
Агульныя хваробы	3	9	25	5	1	43
Нэрвовыя хваробы	1	6	16	3	—	26
Хваробы сэрца	1	2	7	3	3	16
Хваробы шляхоў дыханьня	6	6	21	6	—	39
Хваробы орг. траўленьня	11	17	75	15	4	122
Жаночыя хваробы	6	6	25	5	—	12
Хваробы скуры	20	21	91	7	1	140
Хвар. касьцей і орг. руху	8	10	14	7	1	40
Іншыя хваробы	55	87	106	18	12	278
Разам	**114**	**169**	**385**	**69**	**23**	**760**

З табліц 25 і 26 відаць, што сярод кляільшчыц распаўсюджана вялікая захворанасьць скуры: 5,3 на 100 работніц і 18 на 100 захвораньняў, і апрача таго ў іх жа наглядаецца ў значнай ступені захворанасьць органаў траўленьня: 44,6 на 100 работніц і 16 на 100 захвораньняў; параўнаўча высока выяўлены захвораньні мочаплоцьныя—15,4 на 100 работніц і 5,7 на 100 захвораньняў. У кляільным аддзяленьні маюць месца сталая згуртаванасьць, невыстарчальнасьць вэнтыляцыі і кубатуры. Кляільшчыцы ўвесь час працуюць стоячы каля кляільных варштатаў. Праўда, у кляільшчыц ёсьць небясьпека ўшчамленьня пальцаў у рухомых частках варштатаў, а рукі

забруджваюцца клеем, але ўсё-ж гэта нельга лічыць адзінай прычынай захвораньня скуры ў кляільшчыц у такой вялікай колькасьці. Таксама і захвораньні травільнага тракту нельга ставіць у сувязь з вытворчымі ўмовамі, бо ніякія атрутныя матэрыі не выдзяляюцца ў процэсе работы і прытым кляільшчыцы пры рабоце маюць справу толькі з асновай, трэскай, клеем і паперай. Што да захвораньняў жаночай родавай сфэры, дык, мабыць, утварэньню гэтага віду захвораньняў сярод кляільшчыц спрыяе тое, што работу яны робяць заўсёды стоячы.

Табліца 28

Назва профэсій		Сухоты	Кл. II. Агульныя хваробы	Кл. III. Нэрвовыя хваробы	Кл. IV. Хваробы орг. крывязвароту	Кл. V. Хваробы орг. дыханьня	Кл. VI. Хваробы орг. траўленьня	Кл. VII. Хваробы мачаплоцьныя	Кл. IX. Хваробы скуры	Кл. X. Хваробы касьцей і органаў руху	Іншыя хваробы
Упакоўшчыцы	У процантным стасунку да 100 работніц	2,6	28	5,2	4	20	40	13	42	13	92,2
	У процантным стасунку да 100 захворан.	1	10,5	2	1,5	8	15,2	5	16	5	35,8

Захвораньне упакоўшчыц у абсолютных лічбах

Табліца 29

Назва хвароб	18 год	19—20 г.	21—30 г.	31—40 г.	41—50 г.	Разам
Сухоты	—	2	1	1	—	4
Агульныя хваробы	5	7	24	5	—	41
Нэрвовыя хваробы	—	3	3	2	—	8
Хваробы сэрца	—	—	6	—	—	6
Хваробы шляхоў дыханьня	3	9	13	7	—	32
Хваробы орг. траўленьня	11	14	27	7	1	60
Жаночыя хваробы	2	4	12	2	—	20
Хваробы скуры	13	11	33	7	—	64
Хваробы касьцей і орг. руху	2	1	14	3	—	20
Іншыя хваробы	28	37	53	13	10	141
Разам	**64**	**88**	**186**	**47**	**11**	**396**

З табліц 27 і 28 відаць, што сярод упакоўшчыц значна распаўсюджана захворанасьць скуры: 42 на 100 работніц і 16,5 на 100 захвораньняў. Апрача таго, наглядаецца высокая захворанасьць травільнага тракту: 40 на 100 работніц і 15,2 на 100 захвораньняў. Параўнаўча высокая захворанасьць органаў дыханьня: 20 на 100 работніц і 8 на 100 захвораньняў. Амаль у такой жа меры захворанасьць жаночай плоцьнай сфэры: 13 на 100 работніц і 5 на 100 захвораньняў. Лічыць паказаныя вышэй захвораньні сярод упакоўшчыц профэсіянальнымі ні ў якім разе нельга, бо ў процэсе іх работы няма такіх момантаў, якія-б маглі быць прычынай такога рэзка выяўленага захвораньня. Работа ўпакоўшчыц складаецца з таго, што яны, седзячы пры стале, ўпакоўваюць у тонкую паперу карабкі запалак па дзесятках ды заклейваюць гэту паперу клеем. Часта здараецца, што пакавальная папера бывае шурпатая і цьвярдая, што выклікае ў упакоў-

шчыц нагнёты і пацёртасьць скуры на пальцах і далоні, але ўсё-ж гэтага ўсяго нельга лічыць адзінай прычынай такога вялікага захвораньня скуры ў кляільшчыц. Зусім ня трэба шукаць прычыны высокай захворанасьці травільнага тракту, жаночых хвароб ды інш. у вытворчых умовах працы ўпакоўшчыц.

Табліца 30

Назва профэсій	Сухоты	Кл. II. Агульныя хваробы	Кл. III. Нэрвовыя хваробы	Кл. IV. Хваробы орг. крывязвароту	Кл. V. Хваробы орг. дыханьня	Кл. VI. Хваробы орг. траўленьня	Кл. VII. Хваробы мачаплоцьныя	Кл. IX. Хваробы скуры і падскурнай абалоніны	Кл. X. Хваробы касьцей і орг. руху	Іншыя хваробы
	У процантным стасунку да 100 работніц									
Здымальшчыцы	10,2	30,5	9,5	5,7	20	70	41	136	12,3	153,3
	У процантным стасунку да 100 захвораньняў									
Здымальшчыцы	2	6	2	1,1	4	14,5	8,4	27,7	2,5	31,8

Захвораньне здымальшчыц у абсолютных лічбах

Табліца 31

Назва хвароб	18 год	19—20 г.	21—30 г.	31—40 г.	41—50 г.	Разам
Сухоты	12	17	57	18	9	113
Агульныя хваробы	43	66	175	48	6	338
Нэрвовыя хваробы	12	22	63	13	1	111
Хваробы сэрца	5	6	39	9	4	63
Хваробы шляхоў дыханьня	27	56	103	27	11	224
Хваробы орг. траўленьня	124	119	413	111	17	784
Жаночыя хваробы	41	63	136	213	5	458
Хваробы скуры	402	361	615	117	26	1521
Хваробы касьцей і орг. руху	23	28	60	20	7	138
Іншыя хваробы	434	585	713	182	118	2032
Разам	**1123**	**1323**	**2374**	**758**	**204**	**5782**

На падставе табліц 29 і 30 можна адзначыць высокую захворанасьць у здымальшчыц увогуле і асабліва вялікую захворанасьць скуры і падскурнай абалоніны: 136 на 100 работніц і 27,7 на 100 захвораньняў і яшчэ захворанасьць плоцьнай сфэры: 41 на 100 работніц і 8,4 на 100 захвораньняў. Досыць значную лічбу даюць захвораньні органаў дыханьня: 20,2 на 100 работніц і 4 на 100 захвораньняў. Высокі процантны стасунак даюць яшчэ захвораньні на сухоты сярод здымальшчыц: 10,2 на 100 работніц. На падставе гэтых даных можна зрабіць вывад, што здымальшчыцы, параўнаўча з іншымі дасьледванымі намі дэталёвымі профэсіямі, даюць вялікую захворанасьць і што прычыну высокага захвораньня на некаторыя хваробы трэба шукаць часткова ва ўмовах самой вытворчасьці і ў процэсе працы здымальшчыц. І сапраўды, у рабочым памяшканьні заўсёды вялікая скупаванасьць; вэнтыляцыйных установак мала: усяго 2—3 выцяжныя вэнтылятары на вялікае памяшканьне, у якім адначасна працуюць некалькі сот чалавек. Плошча і кубатура ў памяшканьні здымальнага

цэху надзвычай невыстарчальная ў адносінах да ліку людзей, працуючых у ім адначасна, дзякуючы чаму паветра здымальнага цэху заўсёды затхлае. Апрача таго здымальшчыцам прыходзіцца працаваць стоячы, здымальныя сталы не прыстасаваны да росту работніц—усе сталы аднолькавай вышыні. Планкі на здымальных драўняных рамах няроўныя, шурпатыя, і таму ў здымальшчыц на руках частыя стрэмкі, фурункулы і нарыцы. Ад частых успалымленьняў рам з запалкамі ў памяшканьні шмат чадных і серкавых газаў.

Скупаванасьць, затхлае паветра ў рабочым памяшканьні з прычыны невыстарчальнай вэнтыляцыі, стаячая работа на працягу 8 гадзін—усё гэта бязумоўна адбіваецца на здароўі здымальшчыц і значна спрыяе распаўсюджаньню сярод іх вышэйадзначаных хвароб у гэткіх значных разьмерах.

Табліца 32

Назва профэсій	Сухоты	Кл. II. Агульныя хваробы	Кл. III. Нэрвовыя хваробы	Кл. IV. Хваробы орг. крывязвароту	Кл. V. Хваробы орг. дыханьня	Кл. VI. Хваробы орг. траўленьня	Кл. VII. Хваробы мачаплоцьныя	Кл. IX. Хваробы скуры і падскурнай абалоніны	Кл. X. Хваробы касьцей і орг. руху	Іншыя хваробы
	У процантным стасунку да 100 рабочых									
Стругалі	2	1,5	—	—	2,3	12,3	—	10	6,2	85,5
	У процантным стасунку да 100 захворан.									
	1,4	1,4	—	—	2	10,3	—	8,5	5,2	71,2

Захвораньне стругалёў у абсолютных лічбах

Табліца 33

Назва профэсій	18 год	19—20 г.	21—30 г.	31—40 г.	41—50 г.	Разам
Сухоты	—	—	1	1	—	2
Агульныя хваробы	—	—	1	1	—	2
Нэрвовыя хваробы	—	—	—	—	—	—
Хваробы сэрца	—	—	—	—	—	—
Хваробы шляхоў дыханьня	—	—	2	1	—	3
Хваробы орг. траўленьня .	2	4	7	2	1	16
Жаночыя хваробы	—	—	—	—	—	—
Хваробы скуры	2	—	8	3	—	13
Хваробы касьцей і орг. руху .	1	1	2	2	2	8
Іншыя хваробы	22	27	44	11	4	108
Разам	**27**	**32**	**65**	**21**	**7**	**152**

З табліц 31 і 32, якія вызначаюць характар захворанасьці стругалёў, можна адзначыць некалькі павышаную захворанасьць органаў траўленьня: 12,3 на 100 рабочых і 10,3 на 100 захвораньняў, а таксама скуры: 10 на 100 рабочых і 8,5 на 100 захвораньняў.

Прычыну захвораньняў і некалькі павышанай захворанасьці травільных органаў сярод стругалёў трэба шукаць у бытавых умовах, бо з вытворчымі ўмовамі іх працы захворанасьць зусім ня зьвязана, а высокая захворанасьць скуры ў стругалёў, магчыма, залежыць і ад

вытворчых умоў, бо ім прыходзіцца мець дачыненьне да варштатаў і чурбакоў, дзякуючы чаму здараюцца частыя парэзы і нагнёты на скуры рук і прадплечча.

Табліца 34

Назва профэсій	Сухоты	Кл. II. Агульныя хваробы	Кл. III. Нэрвовыя хваробы	Кл. IV. Хваробы орг. крывязвароту	Кл. V. Хваробы орг. дыханьня	Кл. VI. Хваробы орг. траўленьня	Кл. VII. Хваробы мача-плоцьвыя	Кл. IX. Хваробы скуры і падскурнай абалоніны	Кл. X. Хваробы касьцей і орг. руху	Іншыя хваробы
	У процантным стасунку да 100 рабочых									
Чорнарабоч. і розн. рабоч. мужчыны	26	22,3	21	5	14,5	63,3	—	160	33	94,2
	У процантным стасунку да 100 захворан.									
	6,7	5,8	5	1,3	7,2	16,4	—	26	8	13

Захвораньні чернорабоч. мужчын у абсолютных лічбах

Табліца 35

Назва хвароб	18 год	19—20 г.	21—30 г.	31—40 г.	41—50 г.	Разам
Сухоты	9	18	106	42	13	188
Агульныя хваробы	9	6	102	26	15	158
Нэрвовыя хваробы	5	16	82	39	17	151
Хваробы сэрца	5	1	15	10	5	36
Хваробы шляхоў дыханьня	12	5	101	57	20	195
Хваробы орг. траўленьня	23	63	237	87	45	455
Жаночыя хваробы	—	—	—	—	—	—
Хваробы скуры	59	56	407	130	53	705
Хваробы касьцей і орг. руху	21	16	96	76	28	237
Іншыя хваробы	155	189	248	64	21	677
Разам	**298**	**370**	**1394**	**523**	**217**	**2802**

Табліца 36

Назва профэсій	Сухоты	Кл. II. Агульныя хваробы	Кл. III. Нэрвовыя хваробы	Кл. IV. Хваробы орг. крывязвароту	Кл. V. Хваробы орг. дыханьня	Кл. VI. Хваробы орг. траўленьня	Кл. VII. Хваробы моча-плоцьвыя	Кл. IX. Хваробы скуры і падскурнай абалоніны	Кл. X. Хваробы касьцей і орг. руху	Іншыя хваробы
	У процантным стасунку да 100 рабочых									
Чорнарабоч. і розн. рабоч. жанчыны	35,1	68,5	28	33,3	70	173	66,7	151,3	57,7	159
	У процантным стасунку да 100 захворан.									
	41,7	8,1	3,3	4	8,3	20,5	8	18	6,8	18,8

Захворанасьць розных рабочых жанчын у абсолютных лічбах

Табліца 37

Назва хвароб	18 год	19—20 г.	21—30 г.	31—40 г.	41—50 г.	Разам
Сухоты	5	4	23	6	—	39
Агульныя хваробы	5	14	35	17	5	76
Нэрвовыя хваробы	2	—	19	6	4	31
Хваробы сэрца	3	3	19	11	1	37
Хваробы шляхоў дыханьня	5	10	41	20	2	78

Табліца 37 (працяг)

Назва хвароб	18 год	19—20 г.	21—30 г.	31—40 г.	41—50 г.	Разам
Хваробы орг. траўленьня	17	27	82	36	30	192
Жаночыя хваробы	4	4	51	12	3	74
Хваробы скуры	42	23	77	17	9	168
Хваробы касьц. і орг. руху	6	14	29	11	4	64
Іншыя хваробы	34	37	70	18	17	176
Разам	**123**	**136**	**447**	**154**	**75**	**935**

Агульная зводка захворанасьці ў стасунку да 100 рабочых (профэсіі і хваробы)

Табліца 38

Хваробы / Профэсіі	Сухоты	Кл. II. Агульныя хваробы	Кл. III. Нэрвовыя хваробы	Кл. IV. Хваробы орг. крывязвароту	Кл. V. Хваробы орг. дыханьня	Кл. VI. Хваробы орг. траўленьня	Кл. VII. Хваробы мачаплоцьныя	Кл. IX. Хваробы скуры	Кл. X. Хваробы касьцей і орг. руху	Іншыя хваробы
Мачалі	22.6	10,8	9,3	1,5	17,2	43,4	—	50	14	61,1
Накатчыкі	30,7	18,2	17,3	3,5	30.3	57,1	—	65	17,3	213
Упакоўшчыкі	3,2	3	3,2	—	10,6	29	—	50	12,1	54,5
Стругалі	2,1	1,5	—	—	2,3	12,3	—	10	6,2	85,5
Розн. рабоч. (мужчыны)	26	22,3	21	5	14,5	63,3	—	100	33	131,6
Кляільшчыцы	5	15,8	9,3	6	17,2	44,6	15,4	51,3	15	101,6
Здымальшчыцы	10,2	30,5	9,5	5,7	20	70	41	136	12,3	155,3
Упакоўшчыцы	2,6	28	5,2	4,6	20	40	13	42	13	92,2
Розн. рабоч. (жанчыны	35	8,4	28	3,9	70	17,3	8,1	17,3	7	24,2

Агульная зводка ў стасунку да 100 захвораньняў (профэсіі і хваробы)

Табліца 39

Хваробы / Профэсіі	Сухоты	Кл. II. Агульныя хваробы	Кл. III. Нэрвовыя хваробы	Кл. IV. Хваробы орг. крывязвароту	Кл. V. Хваробы орг. дыханьня	Кл. VI. Хваробы орг. траўленьня	Кл. VII. Хваробы мачаплоцьныя	Кл. IX. Хваробы скуры і падскурнай абалонінм	Кл. X. Хваробы касьцей і орг руху	Іншыя хваробы
Мачалі	9,5	4,7	4	0,8	7,2	18	—	20	6	29,8
Накатчыкі	6,4	4	4	0,7	7	12,3	—	15	4	46,6
Упакоўшчыкі	1	2	1	—	7	18,2	—	29	6,6	34,6
Стругалі	1.4	1,4	—	—	2	10,3	—	8,5	5,2	71,2
Розн. рабоч. (мужчыны)	6,3	5	5	1,2	3,5	15,3	—	24	8	31,7
Кляільшчыцы	1,8	5,6	3,4	2,3	5,4	16	5,7	18,4	5,1	36,5
Здымалшчыцы	2	6	2	1,1	4	14,5	8,4	27,7	2,5	31,8
Упакоўшчыцы	1	10,5	2	1,5	8	15,2	5	16	5	35,8
Розн. рабоч. (жанчыны)	4	7,7	3,1	3,7	8	19	7,5	17,1	6,4	23,5

На падставе распрацаванага матэрыялу аб захворанасьці на запалкавых фабрыках „Вэзуві“ і „Дняпро“ можна зрабіць наступныя вывады:

Умовы працы на запалкавай фабрыцы „Вэзуві“ значна горшыя, чым на фабрыцы „Дняпро“, дзякуючы чаму і захвораньняў там больш.

2. Захворанасьць сярод работніц-жанчын большая, чым сярод мужчын, што тлумачыцца невыстарчальнай прыстасаванасьцю арганізму жанчын да такой работы, як здыманьне запалак, абклейваньне карабкоў, дзе працуюць выключна стоячы, і выяўляецца пасьпешнасьць ды сталае напружаньне ўсёй нэрвовай сыстэмы.

3. Найбольшая захворанасьць падае на рабочых, як мужчын, так і жанчын, ва ўзросьце да 20 год, што тлумачыцца невыстарчальнай прыстасаванасьцю да акружаючых іх вытворчых абставін і ня зусім умацаваным іх арганізмам. Пры паступовым павышэньні ўзросту захворанасьць сярод рабочых зьніжаецца і ва ўзросьце 41—50 год мы бачым сярод іх нязначную захворанасьць, а па некаторых групах рабочых захворанасьці зусім няма.

4. Вялікую захворанасьць мы маем амаль сярод усіх дасьледваных профэсій, апрача ўпакоўшчыкаў і стругалёў, што тлумачыцца здавальняючымі ўмовамі працы апошніх як з боку вытворчага, так і з боку тэхнолёгічнага процэсу.

5. Вялікая захворанасьць на сухоты наглядаецца сярод накатчыкаў і розн. рабочых мужчын, іншыя-ж групы рабочых даюць параўнаўча невялікую захворанасьць. Ёсьць падставы лічыць, што ўмовы працы мачалёў і тэхнолёгія процэсу абмочваньня саломкі ў запальную масу зьяўляецца галоўнай прычынай захвораньня на сухоты сярод мачалёў. У захвораньні на сухоты сярод рабочых іншых груп вялікую ролю адыгрываюць і бытавыя ўмовы.

6. Скурныя захвораньні рэзка выяўлены ва ўсіх групах рабочых, апрача стругалёў. Скурныя захвораньні сярод здымальшчыц можна лічыць захвораньнем профэсіянальным, бо ім прыходзіцца заўсёды мець справу з запалкамі, здымаючы іх з рам і пакладаючы ў карабкі; розныя захвораньні скуры ў здымальшчыц выклікаюцца тым, што яны часта апякаюць рукі. Сярод іншых груп рабочых, у якасьці прычын скурных захвораньняў, апрача вытворчых умоў, ня малую ролю адыгрываюць і ўмовы бытавыя.

7. Хваробы касьцей і органаў руху рэзка выяўлены ў розных рабочых, што тлумачыцца характарам іх работы: пераноска і перасоўваньне цяжараў, работа на вышыні ды інш.

8. Вялікая захворанасьць травільнага тракту па ўсіх дасьледваных профэсіях тлумачыцца выключна бытавымі ўмовамі, апрача мачалёў, у якіх захвораньні травільнага тракту ў пэўнай ступені зьвязаны з вытворчымі ўмовамі іх працы.

9. Захвораньні нэрвовай сыстэмы досыць значна выяўлены ў накатчыкаў і залежаць ад вытворчых варункаў: стук ад варштатаў, сталы шум у рабочым памяшканьні, моцныя здрыгі падлогі.

10. Для зьніжэньня захворанасьці сярод рабочых на вышэйпаказаных запалкавых фабрыках трэба правесьці наступныя аздараўляючыя мерапрыемствы:

а) абсталяваць прыточна-выцяжную вэнтыляцыю галоўным чынам у мачальным, накатным, здымальным цэхах, а таксама ў лябораторыі і трусках з тым, каб пара, газы і пыл, якія ўтвараюцца пры рабоце, былі зусім зьнішчаны;

б) ізоляваць накатальнае аддзяленьне ад мачальнага;

в) для сядзеньня ў часе работы для здымальшчыц і кляільшчыц абсталяваць круглыя табурэткі на шрубах;

г) перавесьці накатальнае аддзяленьне на фабрыцы „Вэзуві“ з 2-га паверху на 1-шы ці палажыць жалезабэтонную падлогу;

д) скараціць колькасьць здымальных варштатаў у здымальным цэху, каб мець дастатковыя праходы паміж варштатаў і таксама мець галоўны праход;

е) мэханізаваць процэс накаткі саломкі, накладаньня ў карабкі і абмочваньня саломкі ў запальную масу шляхам устаноўкі аўтоматаў і здымальных машын, дзякуючы чаму будуць зьнішчаны ўсе шкодныя моманты ў працы мачалёў, накатчыкаў і здымальшчыц.

11. Каб характарыстыка захворанасьці дасьледваных профэсій магла мець вычарпальную каштоўнасьць, трэба яшчэ за вышэйвызначаны час распрацаваць амбуляторны матэрыял без часовай страты працаздольнасьці, а таксама вывучыць захворанасьць сем'яў рабочых паказаных профэсій.

12. З тэй жа мэтай трэба вывучыць захворанасьць сярод рабочых новай мэханізаванай запалкавай фабрыкі „Х Кастрычнік“, пабудаванай і абсталяванай з захаваньнем усіх санітарна-гігіенічных і тэхнічных норм, устаноўленых працоўным законадаўствам.

Доц. С. Р. Дзіхцяр.

Аналіз паказьнікаў часовай непрацаздольнасьці застрахованых БССР.

Кожнае статыстычнае вывучэньне зьяў социяльнага здароўя мае істотны недахват з пункту погляду практычнага прыстасаваньня вывадаў гэтага вывучэньня ў галіне аховы здароўя і социяльнага страхаваньня. Статыстычнае вывучэньне, як вядома, можа даць больш ці менш пэўныя вынікі тады, калі яно заснавана на вельмі масыўным матэрыяле, які зьбіраўся ў працягу досыць доўгага пэрыоду часу і ахапляе вельмі значную колькасьць нагляданьняў. Толькі такі матэрыял, натуральна, можа выявіць тыя ці іншыя законамерныя ўзаемазалежнасьці ў зьявах социяльнага здароўя. Але гэта каштоўнасьць такога матэрыялу ў значнай меры абясцэньвае яго як крыніцу кіраўнічых заўваг у практычнай чыннасьці. Жыцьцё заўсёды дынамічна, і практычныя вывады, якія падказваюцца законамернасьцямі, выяўленымі пры вывучэньні матэрыялаў пяцідзесяцігадовай і больш даўнасьці, зразумела, не асабліва практычны проста таму, што за гэты пэрыод, як-бы марудна ні ішло разьвіцьцё экономічных узаемаадносін, такія вывады ў большай ці меншай меры робяцца несваячасовымі. Тым больш гэта правільна адносна тэмпаў нашага социялістычнага будаўніцтва, ня кажучы ўжо пра пяцігадовыя або дзесяцігадовыя, але вывучэньне і трохгадовых статыстычных матэрыялаў дае такія практычныя вывады, якія могуць стацца проста анахронізмам для ўмоў сёньняшняга дня. Гэта супярэчнасьць, якая заўсёды нібыта існуе ў социяльнай гігіене, між якасьцю статыстычных матэрыялаў ды іх практычнай вартасьцю, сама па сабе зьяўляецца належнай падставай для пэўнай мэтодолёгічнай рэвізіі пытаньня і ў кожным разе апраўдвае мэтодычныя вышукі. Ня спыняючыся тут на далейшым разьвіцьці нашых адносін да гэтага пытаньня, якое, бясспрэчна, заслугоўвае падрабязнага вывучэньня, мы лічым за канечна патрэбнае выявіць сэнс і мэтазгоднасьць аналізу матэрыялаў страхкасы аб непрацаздольнасьці за адзін толькі год, прычым год ужо крыху „ўстарэлы“.

Такі аналіз, зразумела, ня можа асьвятліць социяльную ці профэсіянальную патолёгію рабочых, працуючых у паасобных галінах прамысловасьці: матэрыял для гэтага невыстарчальны ні колькасна, ні якасна (мы ня маем ні ўзроснай захворанасьці, ні самога разьмеркаваньня па ўзростах застрахаваных). Аднак, социяльна-гігіенічны сэнс такога аналізу ня вычэрпваецца выяўленьнем узаемазалежнасьцяй між пашырэньнем патолёгічных зьяў і тымі ці іншымі агульнымі социяльнымі ці прыроднымі фактарамі. Кожнае социяльна-гігіенічнае вывучэньне, у канчатковым падрахунку, павінна шукаць мер

узьдзеяньня на ўмовы, уплываючыя на патолёгічныя зьявы, і з гэтага пункту погляду аналіз нязначнай колькасьці такіх зьяў, часамі нават паядынчых, бязумоўна, дае надта каштоўныя вынікі. У прыватнасьці, гэта справядліва ў адносінах да вызначэньня мерапрыемстваў па ахове працы: досыць падаць прыклад вялізнага значэньня вывучэньня кожнага няшчаснага выпадку для распрацоўкі практычных мерапрыемстваў па змаганьні з прамысловым траўматызмам. Распачаты намі аналіз часовай непрацаздольнасьці, такім чынам, павінен мець значэньне ў сэнсе выкрыцьця тых яе прычын, на якія мы маем магчымасьць узьдзеяць ці шляхам зьмены ўмоў працы, ці шляхам палепшаньня лекава-профіляктычнага абслугоўваньня. А рrіоrі мы павінны чакаць, што апошняе ўплывае ня толькі на пашыреньне патолёгічных зьяў, але і на іх выяўленьне. У адносінах да інвалідызацыі мы гэта паказалі, нам здаецца, з выстарчальнай пераканальнасьцю; відаць, і вывучаная намі часовая непрацаздольнасьць, як яе разьмеры, так і характар яе, адбівае сабой ня толькі яе сапраўдны стан, але і стан тэй організацыі, што яе дыягностызуе ды ўлічае. Ня трэба даводзіць значэньня такога прадпалажэньня для самога вывучэньня соцыяльнай патолёгіі, праверка яго сама па сабе апраўдвае, нам здаецца, аналіз таго матэрыялу, што ляжыць у аснове данай работы.

Агульныя паказьнікі часовай непрацаздольнасьці па асобных галінах прамысловасьці і па асобных найбольш буйных прадпрыемствах паданы ў табліцах.

У падсумаваным відзе сярэднягадовая колькасьць выпадкаў захвораньняў і дзён непрацаздольнасьці на 100 застрахаваных становіць сабой наступныя стасункі:

Назва галін прамысловасьці	Колькасьць выпадкаў захвораньняў на 100 застрах. за год	Колькасьць дзён непрацаздольнасьці на 100 застрах.
Мэталяапрацоўчая	229,3	1571,5
Дрэваапрацоўчая	314,3	1875,6
Апрацоўка валакн. матэр.	191,9	1175,5
" паперы	182,5	1331,7
" мінэральн. матэр.	274,0	1469,0
Харчовая вытворчасьць	196,7	1236,5
Апрацоўка жывёльных продуктаў	229,4	1461,1
Хэмічная вытворчасьць	355,7	2131,7
Поліграфічная	155,3	1016,2
Перадача электроэнэргіі	156,6	976,9
Разам па ўсіх галінах вытворчасьці	**244,6**	**1513,4**

Пры разглядзе гэтай табліцы мы бачым, што па колькасьці выпадкаў захвораньняў першае месца займае хэмічная прамысловасьць (355,7), другое—дрэваапрацоўчая прамысловасьць (314,3), трэцяе—апрацоўка мінэральных матэрый (274).

Лепшае у гэтых адносінах становішча мы маем у поліграфічнай галіне вытворчасьці (155,3), у перадачы электроэнэргіі (155,6) і ў апрацоўцы валакнаватых матэрый (191,9).

Па колькасьці дзён непрацаздольнасьці на 100 застрахаваных першае месца займае хэмічная вытворчасьць (2131,7), другое—дрэваапрацоўчая прамысловасьць (1875,6), трэцяе—мэталяапрацоўчая (1571,5), чацьвёртае — апрацоўка мінэральных матэрый (1469). Найменшая колькасьць дзён наглядаецца на прадпрыемствах па перадачы электраэнэргіі (976,9), у поліграфічнай вытворчасьці (1016,2) і пры апрацоўцы валакнаватых матэрый (1175,5).

Пераходзячы да разгляду даных па асобных прадпрыемствах, мы перш за ўсё заўважаем, што ўнутры аднэй і тэй самай галіны прамысловасьці паказьнікі хістаюцца па розных прадпрыемствах.

Так, па мэталяапрацоўчай прамысловасьці колькасьць выпадкаў 229,3; максымальна—318,6, мінімальна—139,2, сярэдняя колькасьць дзён—1571,5, максымальна—2005,5, мінімальна—779.

Назва галін прамысловасьці	Колькасьць дзён			Колькасьць выпадкаў		
	Сярэдн.	Максым.	Мінім.	Сярэдн.	Максым.	Мінім.
Па дрэваапрацоўч.	1875,6	2426,5	1222,8	314,3	512,3	158,1
Апрац. валакн. матэр.	1175,5	1772,3	685,8	191,9	393,8	98,4
„ жывёльн. продуктаў	1173,5	1460,1	871,3	229,4	472,7	119,4
Хэмічная вытворч.	2131,7	2439,7	1516,9	355,7	401,8	197,3
Поліграфічная вытворч.	1016,2	1104,8	784,4	155,3	268,2	75,0
Электрастанцыі	976,9	994,6	933,6	156,6	171,0	121,2
Апрацоўка паперы	1331,7	1841,7	782,9	182,5	359,2	115,3
„ мінэр. матэр.	1469,0	2002,8	786,2	274,0	490,5	166,1
Харчовая вытворч.	1236,5	1900,0	744,0	196,7	331,3	101,8

Усе гэтыя даныя, перш за усё, сьведчаць, што сярэднія паказьнікі часовай непрацаздольнасьці па ўсіх галінах прамысловасьці ані не адбіваюць сабой сапраўднага значэньня гэтай зьявы для асобных прадпрыемстваў. Гэта і зразумела, бо галіны прамысловасьці злучаюць зусім рознахарактарныя прадпрыемствы. Тлумачэньня, аднак, патрабуюць выкрытыя адрозьненьні ў паказьніках часовай непрацаздольнасьці ў аднатыповых прадпрыемствах. Усе адрозьненьні могуць залежаць ад рознага складу рабочых, ад рознага санітарна-тэхнічнага стану самых прадпрыемстваў, а калі не ад гэтых прычын, дык ад нейкіх іншых, якія трэба выявіць. На жаль, мы ня мелі даных аб складзе рабочых (аб узросьце, роду, кваліфікацыі, стажы ды інш.), і нашы заключэньні мы прымушаны рабіць на падставе некаторых параўнаньняў ды вывадаў, правільнасьць якіх павінна быць праверана, бязумоўна, як далейшымі нашымі ж данымі, так і дадатковымі матэрыяламі. Усё ж мы думаем, што факты як быццам гавораць самі за сябе.

У мэталяапрацоўчай прамысловасьці зьвяртаюць на сябе ўвагу паказьнікі па заводах цьвікоў „Інтэрнацыянал“ (у Рэчыцы) і „Чырвоны Кастрычнік“ (Барань Аршанскай акругі). Па характары вытворчасьці і па складзе рабочых абодва гэтыя заводы не настолькі ў кожным разе адрозьніваюцца адзін ад аднаго, каб апраўдаць такую рэзкую розьніцу ў паказьніках: „Інтэрнацыянал“—216,5 выпадкаў і 2005,5 дня на 100 застрахаваных, „Чырвоны Кастрычнік“—139,2 выпадкаў і 779,2 дня на 100 застрахаваных. Такая розьніца выклікае, перш за ўсё, прадпалажэньне аб распаўсюджаньні ў Рэчыцы якіх-небудзь эпідэмічных захвораньняў у вывучаны пэрыод. За 1927 г. мы

маем такія паказьнікі руху ўсіх вostразаразных хвароб па асобных гарадох і акругах (на 10.000 насельніцтва): усяго па БССР—352,8, у акруговых гарадох—772,9, у іншых мясцовасьцях—341,5. Па асобных акругах даныя такія:

	Гарады	Іншыя мясцовасьці
Бабруйск	877,9 (697,7)	368,6 (223,1)
Віцебск	571,4 (277,0)	219,7 (140,2)
Гомель	604,2 (385,6)	557,1 (376,7)
Менск	928,9 (660,9)	333,5 (228,3)
Магілеў	664,4 (416,1)	301,7 (191,4)
Мазыр	1993,2 (912,4)	361,2 (183,0)
Ворша	924,6 (579,3)	346,1 (228,9)
Полацак	730,7 (486,3)	173,8 (109,5)

Увага. У дужках—грып.

У адносінах да tbc, найбольш цікавячай нас хранічнай інфэкцыі з пункту погляду ўплыву на працаздольнасьць, дык распаўсюджаньне яго па асобных гарадох і акругах характарызуецца наступнымі данымі:

	Гарады	Іншыя мясцовасьці
Бабруйск	606,0 / 356,9	94,5 / 79,1
Віцебск	191,7 / 126,6	84,0 / 67,5
Гомель	217,8 / 142,3	120,4 / 92,5
Менск	511,2 / 272,2	95,0 / 74,4
Магілеў	132,5 / 84,0	59,4 / 40,7
Мазыр	1468,4 / 1159,7	136,7 / 118,1
Ворша	986,4 / 797,4	69,4 / 58,7
Полацак	925,0 / 521,6	88,8 / 69,5

Увага. Верхняя лічба—tbc усіх органаў, ніжняя—у тым ліку tbc органаў дыханьня.

Хаця даных аб пашырэньні інфэкцыйных хвароб у Рэчыцы і Барані ў нас няма, але на падставе і агульна акруговых паказьнікаў можна сьцьвярджаць, што розьніца ў гэтым пашырэньні не такая ўжо вялікая, каб здавальняюча тлумачыць адзначаную розьніцу ў паказьніках часовай непрацаздольнасьці.

У далейшым мы больш падрабязна прааналізуем усе прычыны часовай непрацаздольнасьці; тут жа мы карыстаемся данымі аб інфэкцыйных захвораньнях, каб наогул падкрэсьліць, што адрозьненьнямі ў іх распаўсюджаньні зусім нельга растлумачыць розьніцы ў паказьніках часовай непрацаздольнасьці. Прадпрыемствы ў акругах з надта высокімі паказьнікамі інфэкцыйнасьці даюць больш нізкія паказьнікі

часовай непрацаздольнасьці за прадпрыемствы ў акругах з менш значным распаўсюджаньнем заразных хвароб, і наадварот. У гэтым можна пераканацца па даных хоць якой галіны прамысловасьці.

Прадпрыемствы па апрацоўцы дрэва, як вядома, знаходзяцца ў такіх санітарна-тэхнічных умовах, якія мала адрозьніваюцца адны ад адных; але паказьнікі часовай непрацаздольнасьці на гэтых прадпрыемствах вельмі хістаюцца. Досыць зірнуць на паказьнікі двох прадпрыемстваў, якія знаходзяцца ў аднэй акрузе і нават у адным горадзе, каб у гэтым пераканацца.

З гэтым фактам мы сустракаемся па ўсіх без выключэньня галінах прамысловасьці і для ілюстрацыі адзначым толькі наступныя параўнаньні: ільнапрадзільні „Дзьвіна“ ды імя Карла Маркса (абедзьве ў Віцебскай акрузе) па тэкстыльнай прамысловасьці; „Гэрой працы“ (Гомельская акруга, са значным распаўсюджаньнем інфэкцыйных захвораньняў) і „Спартак“ (Магілеўская акруга, з куды менш значнай інфэкцыйнай захворанасьцю); гуты „Кастрычнік“ і „Комінтэрн“ (абедзьве ў Бабруйскай акрузе), „Домбаля“, „Пролетары“ (абедзьве ў Менскай акрузе); дражджоўні „Варшавянка“ і „Чырвоная Зорка“ (у Менску); шчацінныя фабрыкі (у Віцебску ды Гомлі); усе запалкавыя фабрыкі, усе друкарні ды інш.

Зусім натуральна, што паданы факт прымушае шукаць для яго рацыянальнага тлумачэньня, якое, паўтараем, не даецца ні характарам вытворчасьці, ні складам рабочых, ні распаўсюджаньнем інфэкцыйных захвораньняў. Дзеля таго мы і зьвяртаемся цяпер да аналізу прычын часовай непрацаздольнасьці: мо‘ мы сустрэнемся з асабліва характэрнымі захвораньнямі для асобных галін прамысловасьці або прадпрыемстваў, якія і здолеюць асьвятліць пытаньне аб розьніцах у паказьніках непрацаздольнасьці.

Выходзіць, што сярод прычын часовай непрацаздольнасьці найбольш значныя лічбы даюць хваробы эпідэмічныя (у тым ліку і сухоты), хваробы органаў траўленьня, знадворныя прычыны, хваробы скуры і падскурнай абалоніны.

Трэба адзначыць, што ва ўсіх прадпрыемствах інтэнсыўныя паказьнікі па хваробах ад знадворных прычын для мужчын (44,7) большыя, як для жанчын (31,2), а па хваробах скуры і падскурнай абалоніны яны большыя ў жанчын--(44,8), чым у мужчын (37,9). Гэтыя ж чатыры захвораньні ўвогуле стаяць на першым месцы і па асобных галінах прамысловасьці, але параўнаўчае значэньне іх рознае для розных галін прамысловасьці.

Паказаныя ў табліцах даныя як быццам гавораць за тое, што ў якасьці прычын часовай непрацаздольнасьці першае месца займаюць хваробы ад знадворных прычын у мэталяапрацоўчай і дрэваапрацоўчай прамысловасьці, хваробы інфэкцыйныя—у тэкстыльнай, харчовай і папяровай галінах прамысловасьці, хваробы органаў траўленьня—на прадпрыемствах па апрацоўцы мінэральных продуктаў жывёльнага паходжаньня, у графічнай вытворчасьці, хваробы скуры і падскурнай абалоніны—у хэмічнай прамысловасьці.

Гэтыя адносіны выкрываюць, як і трэ‘ было чакаць, родавыя адрозьненьні.

Хваробы ад знадворных прычын у мужчын даюць большыя паказьнікі; выключэньне—хэмічная вытворчасьць, дзе жанчыны даюць нібыта большыя паказьнікі часовай непрацаздольнасьці ад хвароб па знадворных прычынах. Хваробы органаў трауленьня даюць у жанчын большыя паказьнікі; выключэньне становяць прадпрыемствы па апрацоўцы мэталяў і мінэральных матэрый, дзе мужчыны даюць большыя паказьнікі часовай непрацаздольнасьці па гэтай катэгорыі хвароб.

Эпідэмічныя хваробы ў жанчын даюць большыя паказьнікі; выключэньне—апрацоўка мэталю, мінэральных матэрый, хэмічных.

Хваробы скуры даюць у жанчын большыя паказьнікі; выключэньне—апрацоўка мэталю, мінэральных матэрый, папяровая вытворчасьць, апрацоўка дрэва, жывёльных продуктаў.

Мачаплоцьныя хваробы ў хэмічнай і ў дрэваапрацоўчай прамысловасьці ў жанчын даюць значна большыя паказьнікі, як у мужчын.

Такім чынам, увогуле, мы ўстанаўляем, што па ўсіх галінах прамысловасьці найбольшую спэцыфічную вагу сярод прычын часовай непрацаздольнасьці маюць (у зьбежным парадку) хваробы інфэкцыйныя, органаў трауленьня, ад знадворных прычын, скуры і падскурнай абалоніны, і што жанчыны даюць большыя паказьнікі, як мужчыны, за выключэньнем часовай непрацаздольнасьці ад знадворных прычын.

Аднак пры азнаямленьні з прычынамі часовай непрацаздольнасьці як гэтыя сярэднія стасункі па ўсіх галінах прамысловасьці, так і выведзеныя вышэй сярэднія паказьнікі для асобных галін прамысловасьці аказваюцца надта варыябільнымі. У мэталяапрацоўчай прамысловасьці першае месца сярод прычын часовай непрацаздольнасьці ў большасьці прадпрыемстваў займаюць зусім не хваробы ад знадворных прычын (траўматызм): на трох прадпрыемствах (на заводзе „Энэргія“ ў Менску, у майстэрні Бурбіс ў Менску і на заводзе „Інтэрнацыянал“ у Рэчыцы) першае месца займаюць інфэкцыйныя хваробы, на двух прадпрыемствах (на заводзе „Ўсход“ ў Менску і на зав. „Чырвоны Кастрычнік“ у Барані)—хваробы скурныя. Тое самае і па дрэваапрацоўчай прамысловасьці: на трох прадпрыемствах найбольшую спэцыфічную вагу сярод прычын часовай непрацаздольнасьці маюць хваробы органаў трауленьня („Чырвоны Дрэваапрацовачнік“ і „Комінтэрн“), у чатырох—інфэкцыйныя хваробы (зав. Томскага, „Праца“, фанерная ф-ка „Чырвоны Кастрычнік“, „Зьвязда“), у чатырох—хваробы скуры („Колектыўная праца“, № 6, „Рабочы“, фанерная ф-ка Томскага).

Эпідэмічныя хваробы, як мы бачылі, першае месца займаюць у тэкстыльнай і харчовай прамысловасьці. Тымчасам у чатырох, з васьмі тэкстыльных прадпрыемствах („Дняпроўская мануфактура“, панчошнатрыкатажная ф-ка, Вітшвэй і Меншвэй) першае месца займаюць хваробы органаў трауленьня. Па гэтай жа галіне прамысловасьці мы бачым, што адрозьненьні ў паказьніках у некаторых выпадках адыходзяць ад вызначаных раней палажэньняў. Так, на ільнапрадзільні імя К. Маркса мужчыны даюць большы паказьнік па хваробах органаў трауленьня і скуры; на Якаўлеўскай суконнай ф-цы мужчыны даюць большы паказьнік па ўсіх хваробах, апрача мачаплоцьных; на Вітшвэі і ў працколектывах вяровачнікаў ды лямцоўшчыкаў мужчыны таксама даюць большыя паказьнікі па інфэкцыйных хваробах.

Аналёгічны малюнак мы бачым і ў харчовай прамысловасьці. На дражджоўні № 52 і бровары „Беларусь" першае месца займаюць хваробы органаў траўленьня, на бровары імя Бэбеля хваробы ад знадворных прычын, на дражджоўні імя Леніна хваробы скуры. Роўным чынам і родавыя адрозьненьні далёка ня ўсюды аднолькавыя. Па інфэкцыйных хваробах мужчыны даюць большыя паказьнікі на дражджоўні імя Леніна, на бровары імя Бэбеля, на махорачнай ф-цы, на цукерачнай ф-цы; па хваробах органаў траўленьня вялікія паказьнікі ў мужчын наглядаюцца на дражджоўні № 52, імя Леніна, на бровары імя Бэбеля, на каўбаснай фабрыцы. Наадварот, большыя паказьнікі жанчыны маюць па хваробах ад знадворных прычын на дражджоўні „Чырвоная Зара" і бровары „Беларусь", а на дражджоўнях „Пролетары", „Варшавянка", № 52 і на бровары „Беларусь" хваробы скуры даюць большыя паказьнікі ў мужчын.

У папяровай прамысловасьці інфэкцыйныя хваробы сапраўды займаюць першае месца, за выключэньнем кардоннай фабрыкі імя Сталіна, на якой здараецца больш за ўсё выпадкаў часовай непрацаздольнасьці ад хвароб органаў траўленьня. У адносінах-жа да родавых адрозьненьняў мы і тут наглядаем значныя хістаньні: на папернях „Спартак" і „Профінтэрн" і зав. імя Сталіна паказьнікі па інфэкцыйных хваробах у мужчын большыя, як у жанчын; большыя паказьнікі ў іх і па хваробах органаў траўленьня на папернях „Пролетары" ды „Чырвоная Зорка".

У прадпрыемствах хэмічнай прамысловасьці, як прычына часовай непрацаздольнасьці, першае месца займаюць хваробы скуры; тое самае і ў папяровых галінах.

Аднак на запалкавай фабрыцы „Дняпро" першае месца займаюць хваробы ад знадворных прычын, а на ф-цы „Чырвоны Хэмік"—інфэкцыйныя хваробы.

Што да родавых адрозьненьняў, то на зав. „Чырвоны Хэмік" па хваробах скуры ды інфэкцыйных паказьнікі ў жанчын меншыя, як у мужчын, на запалкавай фабрыцы „Чырвоная Бярэзіна" ў жанчын па хваробах органаў траўленьня паказьнікі меншыя, а па інфэкцыйных хваробах большыя, на „Дняпры" паказьнікі па хваробах органаў траўленьня большыя ў мужчын, чым у жанчын, а на „Вэзуві" па інфэкцыйных хваробах у жанчын большыя паказьнікі, а па хваробах ад знадворных прычын меншыя. Усе гэтыя родавыя адрозьненьні проста процілеглыя тым, якія мы вывелі ў сярэднім для ўсіх галін прамысловасьці.

Нарэшце, хваробы органаў траўленьня займаюць у сярэднім першае месца на прадпрыемствах па апрацоўцы жывёльных продуктаў, мінэральных матэрый, у графічных і на электрастанцыях. Тымчасам па гарбарнай прамысловасьці мы бачым, што на гарбарні „Пролетарскі Шлях", у шавецкай майстэрні Гандальбуду, на шавецкай ф-цы „Праца" і шчацiннай ф-цы першае месца займаюць інфэкцыйныя хваробы; яны ж першае месца займаюць і на Гомельскай электростанцыі. У шклянай прамысловасьці на радзе прадпрыемстваў („Пролетары", „Кастрычнік", імя Домбаля) першае месца займаюць хваробы ад знадворных прычын, на другіх („Ільліч", „Ноўкі", „Профінтэрн")—інфэкцыйныя хваробы, на зав. „Праца"—хваробы скуры. Па графічнай прамысловасьці хваробы органаў траўленьня першае месца

займаюць на двох прадпрыемствах, на трох асобных гэта месца займаюць інфэкцыйныя хваробы. Па родавых адрозьненьнях мы бачым адхіленьні ад выведзеных сярэдніх стасункаў на прадпрыемствах па апрацоўцы мінэральных матэрый. Так, на гутах „Кастрычнік“, „Профінтэрн“ і на цагельнях жанчыны па хваробах органаў травленьня даюць большыя паказьнікі, чым мужчыны; тое самае мы бачым і адносна паказьнікаў па хваробах ад знадворных прычын на заводзе „Ноўкі“ і „Профінтэрн“; па інфэкцыйных хваробах мы такія-ж стасункі бачым на зав. „Пролетары“, „Ільліч“, „Профінтэрн“ і на цагельнях Комгасу; на зав. „Кастрычнік“ ды „Ільліч“ жанчыны даюць большыя паказьнікі па хваробах скуры.

Калі аналёгічным чынам прааналізаваць усе прычыны часовай непрацаздольнасьці, дык можна пераканацца, што і для іх таксама характэрны хістаньні „сярэдніх“ вялічынь, і—гэта яшчэ важней—што вельмі цяжка на падставе сярэдніх паказьнікаў меркаваць, якія сапраўды захвораньні зьяўляюцца найбольш пашыранымі або важнымі прычынамі часовай непрацаздольнасьці. Уважаючы за лішняе рабіць падрабязны разгляд усіх прычын захвораньняў па асобных прадпрыемствах (падрабязнасьці гл. у табліцах), мы для доваду—больш дакладна для ілюстрацыі—спынімся на некаторых прыкладах.

Па ўсіх галінах вытворчасьці tbc органаў дыханьня ў якасьці прычыны часовай непрацаздольнасьці ў сярэднім складае 4,1 проц. усіх прычын у адносінах да колькасьці выпадкаў і 11,5 проц. у адносінах да колькасьці дзён.

Пры гэтым найбольшы процант tbc органаў дыханьня мы бачым на прадпрыемствах па апрацоўцы валакнаватых матэрый: 8,7 проц.—у адносінах да колькасьці выпадкаў, 16,6 проц.—у адносінах да колькасьці дзён. Сапраўды, разглядаючы даныя аб спэцыфічнай вазе tbc органаў дыханьня сярод прычын часовай непрацаздольнасьці на прадпрыемствах па апрацоўцы валакнаватых матэрый, мы бачым, што яны хістаюцца між 2,2 і 18,7 проц. у адносінах да колькасьці выпадкаў і 5,5 і 25,1 проц. у адносінах да колькасьці дзён. Для мужчын гэтыя хістаньні—між 1,7 проц. і 18,1 проц. у адносінах да колькасьці выпадкаў і 7,5 і 27,4 проц. у адносінах да колькасьці дзён, а для жанчын—між 0,8 проц. і 19 проц. у адносінах да колькасьці выпадкаў і 1,0 проц. і 25,2 проц. у адносінах да колькасьці дзён. Труднасьць знайсьці гэтым хістаньням рацыянальнае тлумачэньне (склад рабочых, умовы працы) ілюструецца параўнаньнем спэцыфічнай вагі tbc па роду ў аналёгічных прадпрыемствах. Напрыклад, процант tbc органаў дыханьня.

	У адносінах да колькасьці выпадкаў у %%		У адносінах да колькасьці дзён у %%	
	м.	ж.	м.	ж.
Якаўлеўская ф-ка	5,3	17,8	8,8	10,0
Дняпроўская „	1,7	3,1	6,9	9,2
Вітшвэй	7,9	1,3	27,4	2,9
Меншвэй	5,4	2,3	17,7	7,5

А вось даныя па хваробах органаў зроку. У сярэднім яны складаюць 1,3 проц. усіх прычын непрацаздольнасьці ў адносінах да колькасьці выпадкаў і 1,0 проц. у адносінах да колькасьці дзён. Найбольшай гэта спэцыфічная вага ў адносінах да колькасьці выпадкаў

адзначана на прадпрыемствах па апрацоўцы мэталяў (2,1). Хістаньні па розных прадпрыемствах гэтай галіны прамысловасьці—між 0,8 проц. і 3,7 проц.

Падамо яшчэ даныя па хваробах органаў дыханьня: сярэдняя іх спэцыфічная вага 6,1 проц. у адносінах да колькасьці выпадкаў і 5,7 проц. у адносінах да колькасьці дзён. Найбольшыя лічбы мы бачым пры апрацоўцы мінэральных матэрый у адносінах да колькасьці выпадкаў (7,4 проц.) і ў харчовай прамысловасьці ў адносінах да колькасьці дзён (7,3 проц.). Сапраўды, на прадпрыемствах па апрацоўцы мінэральных матэрый спэцыфічная вага захворанасьці органаў дыханьня ў адносінах да колькасьці выпадкаў толькі на гутах хістаецца між 4,7 проц. і 11,5 проц. Пры дыфэрэнцыяцыі па роду мы атрымаем такія даныя:

	М.	Ж.
„Праца“	6,9	4,6
„Пролетары“	8,4	8,2
„Кастрычнік“	4,5	5,5
„Ільліч“	5,8	2,9
„Комінтэрн“	12,1	9,8
„Ноўкі“	7,8	4,6
Ім. Домбаля	6,6	6,9

І гэтае падагульненьне, нам здаецца, не патрабуе асаблівых комэнтараў у тым сэнсе, што яно выклікае натуральна пытаньні: чым выклікана такая розьніца ў ролі хваробы органаў дыханьня па радзе аналёгічных прадпрыемстваў? чым выкліканы такія рэзкія ў некаторых выпадках родавыя адрозьненьні? чаму ў адных выпадках роля захворанасьці органаў дыханьня большая ў мужчын, а ў другіх выпадках—у жанчын?

Разгледзім яшчэ прадпрыемствы харчовай прамысловасьці, якія, што ўжо адзначалася, займаюць першае месца па спэцыфічнай вазе захвораньняў на іх органаў дыханьня ў адносінах да колькасьці дзён непрацаздольнасьці (7,3 проц.). Гэта спэцыфічная вага хістаецца між 1,6 і 13,6. Родавая дыфэрэнцыяцыя па аналёгічных прадпрыемствах дае такія даныя:

		М.	Ж.
Дражджоўні	„Пролетары“	7,0	7,7
„	„Варшавянка“	11,6	2,4
„	„Чырв. Зорка“	3,2	5,7
„	№ 52	8,2	8,7
„	імя Леніна	7,1	3,5
Бровары	„Беларусь“	14,3	9,6
„	імя Бэбеля	7,5	—

Пытаньні, паданыя ў сувязі з данымі па прадпрыемствах для апрацоўкі мінэральных матэрый, відаць, маюць падставу і ў гэтым выпадку.

Мы ня будзем больш падаваць прыкладаў, якія, нам здаецца, пераканаўча сьведчаць аб правільнасьці высновы, што аналіз зарэгістраваных прычын часовай непрацаздольнасьці ня можа даць правільнага ўяўленьня аб тыпе захворанасьці ў асобных галінах прамысловасьці і па асобных прадпрыемствах. Гэты вывад застаецца правільным, ня гледзячы на тое, што ў некаторых прадпрыемствах лік працуючых

рабочых здаецца не асабліва значным, бо колькасьць зарэгістраваных выпадкаў захвораньняў усё-ж досыць вялікая (у сярэднім 244,6 на 100 застрахаваных).

Аналіз тыпу захворанасьці resp. інтэнсыўных паказьнікаў прычын часовай непрацаздольнасьці дае тыя самыя вывады. Так, напрыклад, паводле даных уліку зарэгістраваных выпадкаў tbc органаў дыханьня, ён найбольш пашыраны (16,8) сярод прадпрыемстваў па апрацоўцы валакнаватых матэрый (па колькасьці выпадкаў хваробы) і больш за ўсё пашыраны (па колькасьці дзён непрацаздольнасьці) у хэмічнай вытворчасьці (224,7) ды ў прадпрыемствах па апрацоўцы жывёльных продуктаў (218,4 проц.). Калі мы зьвяртаемся да даных аб распаўсюджаньні tbc органаў дыханьня па гэтых галінах прамысловасьці, дык атрымліваем такія вынікі.

	Колькасьць выпадкаў на 100		Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку	
	М.	Ж.	М.	Ж.
Ільнапрадзільня „Дзьвіна“ .	24,6	33,4	11,7	9,1
Ільнапрадз. імя К. Маркса .	5,0	4,7	17,2	16,0
Якаўлеўская сук. ф-ка . .	10,5	18,5	11,3	10,4
Дняпроўская мануфак. . .	3,5	8,6	20,1	14,7
Панчош.-трык. ф-ка	4,5	5,6	19,0	17,8
Меншвэй	11,6	2,3	23,6	14,8
Вітшвэй	16,5	9,1	16,7	16,5
П/к вяровачнікаў	15,3	3,1	7,9	7,1
Сярэдняе	**13.7**	**18.8**	**14.5**	**10.2**

Назва галін прамысловасьці	Колькі. выпадк.	Сярэдн. доўгач.
	А. Р.	А. Р.
Гарбарня „Бальшавік“	5,8	13,3
„Пролетар. Шлях“ .	2,4	59,3
П/к абутнікаў . . .	21.6	15,4
Шавецкая майстэрня Гандальбуду . .	12,4	17,3
Фабрыка абутку ВСНГ	9,3	21,7
Аб. п/к „Самаход“ .	10,9	20,1
Мэхан. ф-ка абутку .	27.4	16,5
Шчацін. ф-ка „Кастрычнік“	13,3	30,3
Шав. ф-ка „Праца“ .	8,6	13,7
Шчацін. ф-ка	9,9	12,6
„ „	10,1	3,8
Разам . . .	**11,0**	**19,9**

Назва галін прамысловасьці	Колькі. выпадкаў на 100		Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку	
	М.	Ж	М.	Ж.
„Праца“	11,3	3,0	21,9	31,6
„Пролетары“	11,3	4,9	9,4	46,1
„Кастрычнік“	10,4	1,4	21,7	10,7
„Ільліч“	7,5	23,1	12,5	24,6
„Комінтэрн“	8,5	9,6	16,0	7,7
„Ноўкі“	7,1	3,9	26,7	14,7
Імя Домбаля	2,5	3,0	25,1	21.2
„Профінтэрн“	1,8	—	24,3	—
Кахельня	5,6	1,7	16,9	3,0
Цагельня	1,8	5,6	12,5	9,9
„ Б.Д.Б. .	—	4,8	—	2,0
Разам . . .	**7,1**	**4.5**	**19.5**	**19.9**

Нам здаецца, што досыць нават пабежнага прагляду паданых абагульненьняў, каб пераканацца, што зробленыя намі апрыорныя заключэньні аб галінах прамысловасьці, найбольш паражоных tbc, на падставе сярэдніх паказьнікаў далёка не адпавядаюць рачаіснасьці. Кожная галіна прамысловасьці па аналёгічных прадпрыемствах дае значныя хістаньні ў адносінах і колькасьці захвораньняў, і сярэдняй доўгачаснасьці кожнага выпадку, і родавых адрозьненьняў. Калі гэтыя хістаньні выклікаюцца рознымі ўмовамі працы, дык чаму-ж такія рэзкія

часамі адрозьненьні ў тым, як часта хварэюць мужчыны і жанчыны? Калі родавыя адрозьненьні выклікаюцца розьніцай у профэсіях, дык чаму ў адным выпадку мужчыны даюць большыя паказьнікі, а ў другім жанчыны? Чаму сярэдняя доўгачаснасьць захвораньня,—значыць, відаць, цяжкасьць яго, такая розная?

Рацыянальнае тлумачэньне якімі-небудзь об'ектыўнымі прычынамі знайсьці нялёгка.

Такім жа шляхам можна прааналізаваць інтэнсыўныя паказьнікі ўсіх прычын часовай непрацаздольнасьці і, як у гэтым лёгка пераканацца, прагледзеўшы ўсе даданыя да артыкулу табліцы, атрымаць аналёгічныя вывады аб тыпе захворанасьці па асобных галінах прамысловасьці.

Што да сярэдняй доўгачаснасьці resp. цяжкасьці захвораньня ў па асобных галінах прамысловасьці, дык даныя аб іх абагулены ў табліцы. Нават тыя захвораньні, доўгачаснасьць якіх па галінах прамысловасьці хістаецца сама менш, па асобных прадпрыемствах надта варыябільныя (гл. адпаведныя даныя ў табліцах). У гэтых адносінах асабліва характэрны даныя па часовай непрацаздольнасьці пасьля родаў і ад хвароб цяжарнасьці. Здавалася-б, яны павінны быць надта мала зьменныя, паколькі датычаць больш-менш аднароднай групы (па веку і роду) рабочых, а розьніца ў характары вытворчасьці не павінна адбівацца ў аналёгічных прадпрыемствах. Але і ў гэтым выпадку хістаньні паказьнікаў вельмі значныя. Для доваду падамо наступнае абагульненьне.

Сярэдняя доўгачаснасьць аднаго выпадку па хваробах, зьвязаных з цяжарнасьцю і пасьля родаў.

Гуты.

„Праца"	4,2
„Пролетары"	24,1
„Кастрычнік"	8
„Ільліч"	6,1
„Комінтэрн"	11,1
„Ноўкі"	9,7
Ім. Домбаля	3,9
„Профінтэрн"	10,6
У сярэднім	**7**

Тэкстыльная і кравецкая прамысловасьць.

Ільнапрадзільня „Дзьвіна	9,1
Ільнапрадзільня імя К. Маркса	10,5
Якаўлеўская мануф.	12,1
Дняпроўская „	8,7
Панчошна-трыкатажн. ф-ка	9,8
Вітшвэй	7,4
Меншвэй	13,1
П/к лямцоўшчыкаў	7
У сярэднім	**9,2**

Графічная вытворчасьць.

І-я дзярж. друкарня	6,9
Працколектыў	6,7
„Комінтэрн"	5,4
Палесдрук	6,1
У сярэднім	**6,5**

Дражджоўні і бровары.

„Пролетары"	13
„Варшавянка"	9,2
„Чырвоная Зорка	13,4
Імя Леніна	15,5
„Беларусь"	18,5
Імя Бэбеля	10,9
У сярэднім	**10**

Папяровая прамысловасьць.

„Гэрой Працы"	10
„Спартак"	7,2
„Профінтэрн"	4
„Чыр. Зорка"	3,7
Імя Сталіна	9,7
Шпалерная ф-ка	8,2
У сярэднім	**8,7**

Хэмічная прамысловасьць.

„Чырв. Бярэзіна"	7,6
„Дняпро"	12,7
„Вэзуві"	9,4
„Чырв. Хэмік"	–
У сярэднім	**9,3**

Характэрны таксама паказьнікі па інфэкцыйных захвораньнях (апрача сухот). Падаем даныя па трох гарадох.

	Колькасьць выпадкаў	Сярэдняя доўгачаснасьць
Менск.		
Гута „Пролетары"	66	4,2
Дражджоўня „Пролетары"	75,4	4,3
„ „Варшавянка"	62,3	4,2
„ „Чырв. Зорка"	55,9	3,7
Бровар „Беларусь"	37	4,8
Гарбарня „Бальшавік"	50	4,7
П/к. абутнікаў	73,5	2,8
Шавецкая майстэрня Гандальбуду	42,8	4,2
Абутковая ф-ка ВСНГ	43	3,8
Меншвэй	65,9	4,3
Мэталязавод „Энэргія"	40	6,4
„Мэталь"	32,7	4
Імя Бурбіса	38,7	5,4
„Усход"	40,3	4,6
„Дрэваапрацовачнік"	46	3,9
Шпалерная ф-ка імя Вароўскага	38,7	3,5
1-я друкарня	38,3	4,7
2-я „	34,2	4,5
Працколектыў др.	44,9	2,9
Віцебск.		
Бровар імя Бэбеля	16,5	5,4
П/к абутнікаў „Самаход"	14,7	5
Мэханічная шавецкая ф-ка	32,4	7,8
Панчошна-трыкатажная ф-ка	31	5,4
Вітшвэй	17,3	6,8
Мэтпром	31	4,3
Ф-ка акуляраў	26	4
Гомель.		
Гарбарня „Пролетарскі Шлях"	48,8	6,1
Шавецкая фабрыка „Праца"	29,7	6,1
Гісэрня „Пролетары"	32,1	6
Мэталяапрацоўчы зав. „Рухавік рэволюцыі"	25,9	5,3
Дрэваапрацоўчы зав. „Соцыялізм"	15,6	11
Дрэваапрац. зав. „Колектыўная праца"	39,9	5,8
Палесдрук	25,8	7,1
„Вэзуві"	46,9	5,9

Здавалася-б, што пашырэньне заразных хвароб сярод застрахаваных, калі ня лічыць тубэркулёзу, залежыць больш ад агульна-эпідэміолёгічных фактараў, чым ад умоў працы, і цяжка дапусьціць, каб гэтыя агульна-эпідэміолёгічныя фактары ў адным і тым-жа горадзе істотна адразьняліся ў залежнасьці ад работы на тым ці іншым прадпрыемстве, паколькі кватэры рабочых не сконцэнтраваны наўкола гэтых прадпрыемстваў. Тымчасам паданае абагульненьне сьведчыць аб досыць значных адрозьненьнях між паказьнікамі інфэкцыйных захвораньняў па розных галінах прамысловасьці і па розных прадпрыемствах аднае і тае ж галіны ў адным і тым самым горадзе або ў розных гарадох. Такіяж адрозьненьні мы бачым і ў адносінах да сярэдняй доўгачаснасьці аднаго выпадку заразнага захвораньня. І гэтым фактам вельмі цяжка знайсьці рацыянальнае тлумачэньне.

Мы зрабілі спробу шукаць такое тлумачэньне ў сэзоннасьці захвораньня. Рух пparticularказьнікаў часовай непрацаздольнасьці па кварталах, калі прыняць сярэднія паказьнікі па адным квартале за 100, быў такі:

Назва галін прамысловасьці	Сяр. за кварт. (абс. лічбы)		I квартал		II квартал		III квартал		IV квартал	
	Вып.	Дні	Вып.	Дні	Вып.	Дні	Вып.	Дні	Вып.	Дні
Па ўсіх галінах	61	378,2	107,2	107	92,4	94,1	94,4	95,9	106,4	102,9
Мэталяпрамыслов.	57	393	105	110	97	90	90	95	111	106
Апрацоўка дрэва	78	469	102	99	86	89	100	104	116	108
Харчовая вытв.	47	312	115	106	85	85	92	101	118	112
Апрацоўка скуры	57	365	118	101	101	110	89	94	98	91
Апрацоўка мінэр. матэрыялаў	70	381	102	101	96	107	109	93	95	97
Хэмічн. вытворч.	74	502	125	113	82	85	93	88	106	109
Тэкстыльн. і кравецкая вытворч.	45	284	108	111	102	97	85	81	106	109
Папяровая вытв.	45	329	101	101	94	103	102	110	100	86
Паліграфіч. вытв.	33	233	106	97	86	87	78	97	135	119

Увага. Усе даныя датычаць абоіх родаў за выключэньнам харчовай, па апрацоўцы мінэральных матэрыялаў, хэмічнай вытворчасьці, тэкстыльнай і кравецкай, у адносінах да якіх даныя датычаць захворанасьці мужчын.

Разглядаючы дынаміку колькасьці выпадкаў часовай непрацаздольнасьці, мы адзначаем, што большасьць іх прыпадае на I і IV кварталы (восень і зіма). Выключэньнем зьяўляюцца гарбарная вытворчасьць (большасьць выпадкаў у I і II квартале), прадпрыемствы па апрацоўцы мінэральных матэрый (большасьць у I і III кварталах) і папяровая вытворчасьць (большасьць у I і III кварталах). Што да дынамікі колькасьці дзён часовай непрацаздольнасьці, дык яна не заўсёды супадае з адзначанай тэндэнцыяй і адступленьнямі ад яе, а менавіта: у дрэваапрацоўчай прамысловасьці большасьць дзён прыпадае на III і IV кварталы, у прадпрыемствах па апрацоўцы мінэральных матэрый - на I і II і папяровай вытворчасьці—на II і III кварталы. Усё ж можна сказаць, што пэўную тэндэнцыю да якой-небудзь законамернасьці ў характары крывой разьмеркаваньня выпадкаў і дзён часовай непрацаздольнасьці мы ўвогуле знаходзім. Аднак гэты вывад прыходзіцца абвергнуць пры разглядзе пакквартальнай дынамікі выпадкаў і дзён часовай непрацаздольнасьці па асобных прадпрыемствах унутры аднолькавых галін прамысловасьці. Мы не падаем тут падрабязнасьцяй, якія надта лёгка знайсьці ў адпаведных табліцах і якія мы ілюстравалі графікамі.

Зьвяртаючыся да пытаньня аб тлумачэньні факту розьніц у паказьніках інфэкцыйных захвораньняў, мы для прыкладу возьмем па два прадпрыемствы ў кожным горадзе, якія даюць найбольшыя паказьнікі ў адносінах да колькасьці выпадкаў і сярэдняй доўгачаснасьці аднаго выпадку. У Менску такім прадпрыемствам у адносінах да колькасьці дзён зьяўляецца дражджоўня „Пролетары". На гэтым заводзе была такая пакквартальная дынаміка колькасьці выпадкаў захвораньняў: для мужчын I—136 проц., II—65 проц., III—77 проц., IV—122 проц.; для жанчын: I—120 проц., II—110 проц., III—102 проц., IV—77 проц.

Найбольшую сярэднюю доўгачаснасьць аднаго выпадку заразнага захвораньня ў Менску мы адзначылі на заводзе „Энэргія“. Дынаміка колькасьці дзён захвораньняў на гэтым заводзе была такая: I—91 проц., II—124 проц., III—91 проц., IV—95 проц.

У Віцебску найбольшыя паказьнікі колькасьці выпадкаў інфэкцыйных захвораньняў і найбольшая доўгачаснасьць аднаго выпадку адзначаны на адным і тым самым прадпрыемстве—на мэханічна-абутковай ф-цы. Дынаміка колькасьці выпадкаў на гэтай ф-цы: I—87 проц., II—150 проц., III—120 проц., IV—43 проц., а дынаміка колькасьці дзён: I—87 проц., II—136 проц., III—120 проц., IV—63 проц.

У Гомлі найбольшыя паказьнікі колькасьці выпадкаў заразных захвораньняў дае гарбарня „Пролетарскі Шлях“, а найбольшую сярэднюю доўгачаснасьць аднаго выпадку мы бачым на дрэваапрацоўцы „Соцыялізм“. Вось дынаміка адпаведных лічбаў на абодвух гэтых прадпрыемствах: колькасьць выпадкаў на гарбарні „Пролетарскі Шлях“: I—96 проц., II—92 проц., III—120 проц., IV—91 проц., колькасьць дзён на дрэваапрацоўчым заводзе „Соцыялізм“: I—79 проц., II—61 проц., III—130 проц., IV—136 проц.

Калі дапусьціць, што на агульную колькасьць захвораньняў мае ўплыў сэзоннасьць інфэкцый, дык чым растлумачыць, што сярод мужчын дражджоўні „Пролетары“ інфэкцыйныя захвораньні больш за ўсё былі пашыраны ў I і IV кварталах, а сярод жанчын таго самага заводу—у I і II кварталах, на мэханічнай абутковай ф-цы ў Віцебску у II і III кварталах, а на заводзе „Пролетарскі Шлях“ у Гомелі—у III квартале. Калі дапусьціць, што на доўгачаснасьць аднаго выпадку заразнага захвораньня resp. на яго цяжкасьць уплывае сэзон, у якім заразнае захвораньне здараецца, дык чаму такім цяжкім сэзонам для рабочых заводу „Энэргія“ ў Менску зьяўляецца II квартал, для рабочых мэханічнай абутковай фабрыкі ў Віцебску—II і III кварталы, а для рабочых дрэваапрацоўчага заводу „Соцыялізм“ у Гомлі—III і IV кварталы? Відаць, гэтыя пытаньні павінны паўстаць ня толькі ў сувязі з пашырэньнем заразных захвораньняў, але і з поваду агульнай дынамікі паказьнікаў усіх прычын часовай непрацаздольнасьці. Відаць, значыць, што і сэзоннасьць захвораньняў ня можа атрымаць рацыянальнага тлумачэньня і сама ня можа даць такога тлумачэньня ўстаноўленым намі фактам.

У табліцы, зьмешчанай у канцы артыкулу, мы падаем параўнальныя паказьнікі часовай непрацаздольнасьці за 1927 і 1928 г., якія ня робяць якіх-небудзь папраўак у тых высновах, што выцякаюць з праведзенага аналізу. Было-б глыбока памылковым думаць, нібы дынаміка—колькасная ды якасная—часовай непрацаздольнасьці не выкрывае ніякай законамернасьці [1]).

Ня можа быць ніякай няўпэўненасьці, што часовая непрацаздольнасьць знаходзіцца ў прычыннай залежнасьці ад пэўных фактараў. Звычайна за такія фактары лічацца сан.-тэхнічныя і соцыяльныя ўмовы працы, профэсіянальная прыналежнасьць, стан мэдычнай дапамогі, агульна-эпідэміолёгічныя ўмовы. Наш аналіз перш за ўсё паказаў,

[1]) Мы ня спыняемся на паўтарэньні тых, што відаць з табліцы, падрахункаў аб росьце resp. зьменшаньні паказьнікаў па асобных галінах прамысловасьці ці прадпрыемствах.

што адрозьненьні між паказьнікамі часовай непрацаздольнасьці ў розных галінах прамысловасьці і прадпрыемствах як быццам не паддаюцца рацыянальнаму тлумачэньню з пункту погляду адных гэтых пералічаных намі фактараў (аналёгічныя прадпрыемствы ў розных мясцох з больш-менш аднолькавым станам мэддапамогі даюць розныя паказьнікі; розныя паказьнікі даюць і вострыя інфэкцыі ў адным і тым самым горадзе па розных прадпрыемствах; сярэдняя доўгачаснасьць аднолькавых захвораньняў розная па розных прадпрыемствах як у аналёгічным і не аналёгічным адным месцы, так і ў розных мясцох ды інш.).

Гэта абазначае, што на падставе адных паказьнікаў часовай непрацаздольнасьці няма жаднай магчымасьці рабіць вывад аб стане якога-небудзь з адзначаных фактараў. Зразумела, у рачаіснасьці ёсьць надта складаны, комбінаваны ўплыў іх, і выяўленьне параўнальнага значэньня кожнага з іх на падставе паказьнікаў часовай непрацаздольнасьці становіцца вельмі цяжкім, калі яно наогул магчыма.

Такі вывад пацьвярджаецца і наступнымі данымі аб паказьніках часовай непрацаздольнасьці па асобных галінах працы на 1928 г.

Паказьнікі непрацаздольнасьці ў 1928 г. па галінах работы (па абследваньні на выбар)

Групы вытворчасьці	Сярэдняя колькасьць застрахаваных	Колькасьць аплочаных дзён непрацаздольных	На 100 застрахаваных прыпадае дзён непрацаздольных
Сельская гаспадарка	10661	28136	263,9
Будаўнічая справа	4737	35380	746,9
Рух	1107	14751	1332,5
Сувязь	1253	6571	524,4
Забесьпячэньне	5306	35495	669,0
Хатняя і грамадзкая гаспадарка	3600	22536	626,0
Грамадзкі лад і гігіена	603	6561	1088,1
Ахова здароўя	4108	57116	1390,4
Ахова ўнутранага парадку і паж. абстал.	2070	12319	595,1
Выхаваньне, культура і мастацкая чыннасьць	8906	40674	456,7
Кіраўніцтва і контроль	7832	54194	692,0
Разам па ўсіх групах	**50184**	**313733**	**625,2**
Па прамысловасьці	**29684**	**439000**	**1478,9**

Гэтыя даныя, якія паказваюць рэзкія хістаньні па асобных галінах працы (тое самае мы бачым і па асобных прадпрыемствах), у той-жа самы час выкрываюць малазразумелае падабенства ў паказьніках у зусім розных галінах працы—рух, ахова працы, прамысловасьць. Мы думаем таму, што паказьнікі часовай непрацаздольнасьці ня толькі ня могуць выявіць значэньня асобных яе фактараў, але, відаць, ня ў поўнай меры адбіваюць сапраўднае пашырэньне і фактычныя прычыны (этыолёгію) гэтае зьявы.

Вывучаныя намі паказьнікі непрацаздольнасьці зьяўляюцца вынікам рэгістрацыі мэдычнымі ўстановамі іхнай уласнай ацэнкі паасобных выпадкаў зьвяртаньня за дапамогай, а ацэнка-ж гэта залежыць

ня толькі, але часта ня столькі ад комплексу паданых вышэй об'ектыўных фактараў, а і ад яшчэ больш складанага комплексу суб'ектыўных прычын. Веды і спрактыкаванасьць доктара, яго клясавая ўстаноўка і сьветапогляд, яго социяльна-гігіенічная падрыхтоўка і грамадзкасьць, з аднаго боку, сьвядомасьць і культурнасьць застрахаваных, іхнае матэрыяльнае становішча і становішча іхнага прадпрыемства, іхныя адносіны да мэдычнай установы ці доктара, з другога,—такія вось умовы, ствараючыя гэты комплекс суб'ектыўных прычын.

Наш аналіз паказьнікаў непрацаздольнасьці, нам здаецца, у пэўнай меры пераканаў, што ўплыў гэтага комплексу прычын у сучасны момант ня меншы за ўплыў об'ектыўных фактараў. Разуменьні „суб'ектыўны" і „об'ектыўны", бязумоўна, дыялектычныя, бо і „суб'ектыўныя" прычыны, па сутнасьці, становяць сабой об'ектыўна значымую зьяву, а мо' якраз гэты ўплыў і зьяўляецца азначальным. У кожным разе социяльнае значэньне яго, відаць, надта вялікае і па выніках, і па патрэбе перагляду некаторых мэтодолёгічных і прынцыповых палажэньняў, якія ён выстаўляе і якія ляжаць у аснове социяльнай політыкі resp. практычных социяльна-гігіенічных мерапрыемстваў.

Мы ўжо ў пачатку гэтай работы ўспаміналі, што статыстычны матэрыял за шмат гадоў, выйграючы ў тэорытычнай сваёй вартасьці, траціць практычнае значэньне; наадварот, менш масыўны матэрыял у стане выкрыць такія ўнутраныя адносіны ў вывучаных зьявах социяльнага жыцьця, якія нібыта хаваюцца, не паддаючыся дыфэрэнцыяцыі, калі опэраваць надта вялікай колькасьцю нагляданьняў, сабраных на працягу надта доўгага пэрыоду. Якраз наш аналіз і дае падставу думаць, што сучасны ўлік часовай непрацаздольнасьці ды яе прычын (этыолёгіі) ня можа зьяўляцца матэрыялам для вывучэньня resp. ацэнкі сапраўдных умоў і самога характару яе. „Об'ектыўныя" фактары часовай непрацаздольнасьці павінны вывучацца простым шляхам, а самы ўплыў гэтых фактараў на часовую непрацаздольнасьць як і на агульную захворанасьць і на стан наогул социяльнага здароўя, наўрад ці можа цяпер выклікаць сумненьні ў каго-б там ні было і досыць ужо вывучаны.

Але аналіз матэрыялаў уліку часовай непрацаздольнасьці, як ужо зазначалася, выкрыў рад фактаў, ставячых перад намі пытаньне аб мэтазгоднасьці тэй сыстэмы азначэньня часовай непрацаздольнасьці, што існуе да сучаснага моманту. Фактычна мы маем становішча аналёгічнае таму, якое мы азначылі ў адносінах да інвалідызацыі: у вельмі значнай частцы выпадкаў непрацаздольнасьць дыягностызуецца не на падставе об'ектыўна вызначаных прымет, але пад уплывам розных умоў, якія часта нічога супольнага ня маюць са станам організму „непрацаздольнага". У кожным разе гэта, бязумоўна, правільна ў адносінах да вызначэньня доўгачаснасьці непрацаздольнасьці.

Няма чаго спыняцца на социяльным значэньні гэтага факту, якое, бязумоўна, у бліжэйшыя часы павінна расьці ў сувязі з ростам новых кадраў рабочых, абвостраньнем клясавага змаганьня і адбіткам яго як у адзнаньні невыстарчальна выхаваных у пролетарскім сэнсе рабочых, так і ў адносінах да дактароў, сярод якіх клясавая дыфэрэнцыяцыя далёка яшчэ ня скончылася. Гэтыя ўмовы і павінны вызначыць нашу політыку ў даным пытаньні. Калі пры вывучэньні

інвалідызацыі мы прышлі да вываду аб канечнай патрэбе сыстэматычнага ўліку продукцыйнасьці працы, як спосабу, што дае магчымасьць актыўнага ўплыву на перавод у інваліды, дык у пытаньні аб часовай непрацаздольнасьці гэты спосаб, маючы таксама надта важнае значэньне, бязумоўна, невыстарчальны. Куды большая распаўсюджанасьць і больш складаная абумоўленасьць часовай непрацаздольнасьці дыктуюць канечную патрэбу і больш складаных мерапрыемстваў.

Папераджаючы, што мы маем на ўвазе выключна мерапрыемствы па змаганьні з „суб'ектыўнымі" прычынамі часовай непрацаздольнасьці (змаганьне з санітарна-тэхнічнымі дэфэктамі, змаганьне з эпідэміямі, як мы адзначалі, павінна весьціся сваімі спосабамі, незалежна ад тых ці іншых паказьнікаў непрацаздольнасьці), мы думаем, што гэтыя мерапрыемствы павінны заключацца ў наступным (апрача ўліку продукцыйнасьці працы):

а) дбайны, сыстэматычны і сваячасовы актыўны нагляд за дынамікай паказьнікаў непрацаздольнасьці;

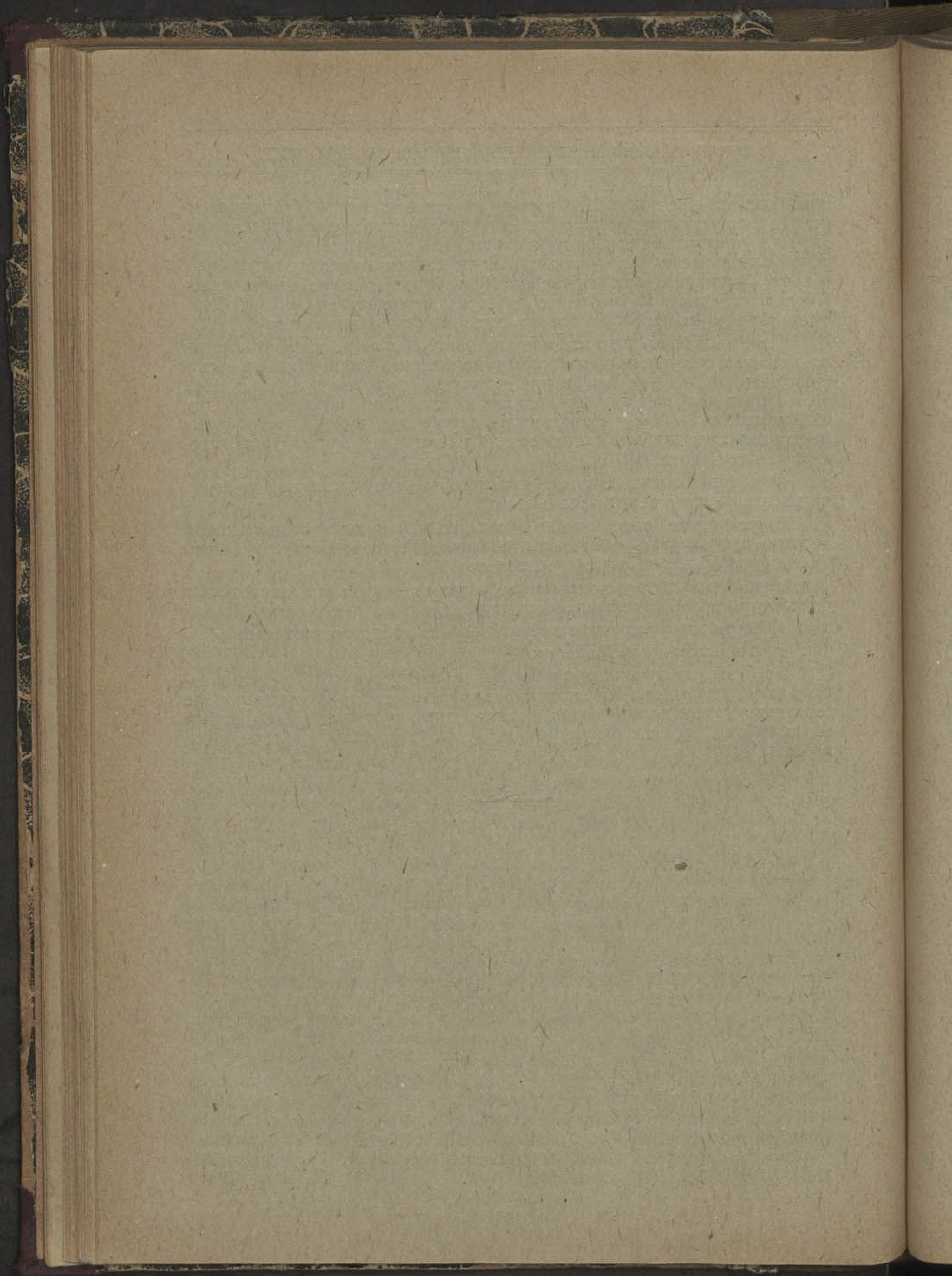
б) усямернае палепшаньне кваліфікацыі мэдычнай дапамогі ў першую чаргу і галоўным чынам, перанясеньне цэнтру цяжару з амбуляторызацыі яе на стацыянарызацыю;

в) пільны адбор у соцыяльным і спэцыяльным сэнсе дакторскага пэрсоналу, які абслугоўвае застрахаваных;

г) энэргічная політыкаасьветная работа сярод застрахаваных;

д) організацыя профадбору.

Усё гэта, зразумела, зусім ня новае, але ў сувязі з вынікамі нашага аналізу набывае як быццам адчувальны сэнс, а галоўнае, выклікае тэрміновую канечнасьць знайсьці адпаведныя організацыйныя формы ажыцьцяўленьня, што, бязумоўна, ня можа ўваходзіць у задачы гэтай работы.

Агульныя паказьнікі захворанасьці па буйных прадпрыемствах Беларусі за 1927-1928 гг.

(ТАБЛІЦЫ)

Назва груп вытворчасьці	Гады	Сярэдні гадавы лік застрахаваных	Гадавы лік выпадкаў непрацаздольнасьці	Гадавы лік дзён непрацаздольнасьці	Сярэдні працяг аднаго выпадку
Мэталяапрацовачная прамысловасьць	1927	3227	7398	50712	6,85
	1928	3602	9161	63456	6,93
Дрэваапрацовачная прамысловасьць	1927	3045	9569	57111	5,97
	1928	3289	8769	56124	6,49
Тэкстыльная і швэйн. прамысловасьць	1927	4703	9025	55283	6,13
	1928	5965	12346	73593	5,96
Папяровая прамысловасьць	1927	3375	6160	44945	7,30
	1928	3572	5816	40037	6,88
Апрацоўка мінэр. матэр.	1927	3649	9997	53617	5,36
	1928	4249	11114	59485	5,35
„ смакава-харчовых матэр.	1927	1377	2709	17026	6,28
	1928	1347	2372	16602	7,00
Скур., абутк. і шчацін. вытвор.	1927	1759	4035	25684	6,37
	1928	2144	4544	29858	6,58
Хэмічная прамысловасьць	1927	3749	13336	79907	6,00
	1928	4116	12687	84156	6,63
Вытворч. і пер. электроэнэргіі	1927	389	609	3800	6,24
	1928	990	453	3774	8,33
Паліграфічная вытворчасьць	1927	1135	1763	11534	6,54
	1928	1012	1649	11915	7,23
Разам	**1927**	**26406**	**64600**	**399618**	**6.19**
	1928	**29684**	**68911**	**439000**	**6.37**

Лік выпадкаў захворанасьці на 100 застрахаваных:					Лік дзён непрацаздольнасьці на 100 застрахаваных:				
I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	За год	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	За год
59,8	55,1	51,0	63,4	229,3	431,4	350,2	371,5	418,8	1571,5
61,8	56,2	60,5	75,2	354,3	432,3	379,0	416,1	529,6	1761.7
79.8	67,2	78,2	88,7	314,3	465,5	414,7	487,4	505,3	1875,6
74,3	58,6	61,3	72,9	256,6	496,1	380,7	381,8	453,8	1706.4
51,7	49,2	39,2	51,7	191,9	345,1	296,4	222,8	311,6	1175,5
54,2	47,4	41,8	63,5	207,0	343.9	285,6	240,5	365,8	1233,7
44,7	43,8	47,8	46,2	182,5	324,7	341,0	379,2	287,4	1331,7
44,1	36,9	37,6	44,5	162,8	252,0	269,3	285,6	314,4	1120,9
67,4	68,1	76,4	64,6	274,0	361,0	396,7	354,8	354,6	1469,0
56,5	64,6	65,5	74,2	261,6	321,5	364,3	330,0	380,6	1400,0
53,6	43,5	45,1	54,6	196,7	332,9	264,9	294,4	344,2	1236,5
50,0	34,9	36,4	54,8	176,1	326,4	270,0	269,4	367,3	1232,5
66,0	57,6	50,3	55,6	229,4	386,1	400,2	342,4	331,5	1460,1
51,6	46,2	42,0	70,4	211,9	341,4	326,5	294,0	423,9	1392,6
107,7	70,6	81,9	96,8	355,7	640,6	421,3	489,8	587,3	2131,7
83,4	67,6	67,0	91,6	308.2	564.6	464,1	447,7	575,7	2044,6
42,7	36,4	39,5	38,0	156,6	246,5	235,9	380,8	214,1	976,9
32,8	23,9	21,7	37,5	116,2	282,8	206,8	181,1	295.4	967,7
40,1	34,1	31,2	50,5	155,3	246,3	234,1	255,9	282,9	1016,2
46,7	38,7	32,5	45,4	162,9	299,9	303,1	260,8	314,9	1177,4
65,4	56,5	57,6	64,9	244.6	404,6	356,0	362,8	389.0	1513,4
59.5	52.5	51,9	68,3	232,1	383,6	343.8	330.9	421,3	1478.9

Назва прадпрыемстваў	Гады	Гарады	Сярэдні гадавы лік застрахаваных	Гадавы лік выпадкаў часовай непрацаздольнасьці	Гадавы лік дзён часовай непрацаздольнасьці
Мэталяапрацовачная прамысловасьць					
Чыгуна-гісэрны „Пролетары“	1927	Гомель	451	856	6577
	1928	„	555	1078	9494
„ „ „Энэргія“	1927	Менск	205	431	2857
	1928	„	315	793	5185
„ „ і машына-буд. зав. „Комунар“	1927	„	444	1101	6656
	1928	„	451	1359	8071
З-ды сельска-гасп. машын Мэтпрому	1927	Віцебск	1061	3187	20785
	1928	„	1180	3930	25866
З-д „Рухавік Рэволюцыі“	1927	Гомель	271	493	3760
	1928	„	315	662	5434
Цьвікова-вінтавы завод „Інтэрнацыянал“	1927	„	272	588	5455
	1928	„	253	539	4695
Цьвікова-дротавы завод „Чырвоны Кастрычнік“	1927	Ворша	324	451	2527
	1928	„	307	448	2275
Акулярная фабрыка	1927	Віцебск	200	291	2095
	1928	„	225	352	2436
Разам	**1927**		**3227**	**7398**	**50712**
	1928		**3602**	**9161**	**63456**
Дрэваапрацовачная прамысловасьць					
Лесазавод „Колект. Праца“	1927	Гомель	427	1400	9035
	1928	„	398	935	6547
„ імя Томскага	1927	„	283	722	6867
	1928	„	274	775	6847
„ № 6	1927	Бабруйск	204	1045	4761
	1928	„	196	679	3330
„ № 7	1927	„	204	804	3867
	1928	„	190	623	3363
„ № 1	1927	Віцебск	309	592	4904
	1928	„	389	685	5788
„ „Комінтэрн“	1927	Барысаў	362	1420	5944
	1928	„	407	1056	5662
„ „Дрэваапрац.“	1927	Менск	185	546	2864
	1928	„	224	677	3594
„ „Соцыялізм“	1927	Гомель	160	253	2164
	1928	„	189	324	2579
Калод.-цьвік. ф-ка „Рабочы“	1927	Барысаў	113	365	1407
	1928	„	174	442	2169
„ „ „Праца“	1927	Менск	92	240	1125
	1928	„	67	120	769

Табліца 2

Сярэдні працяг аднаго выпадку	Лік выпадкаў захворанасьці на 100 застрахаваных:					Лік дзён непрацаздольнасьці на 100 застрахаваных:				
	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	За год	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	За год
7,68	45,5	45,2	49,0	49,6	189,8	409,6	347,8	424,0	285,6	1458,3
8,81	52,9	46,7	42,3	52,7	194,2	421,2	419,1	398,3	469,7	1710,6
6,63	53,8	56,6	46,8	53,6	210,2	318,5	430,8	316,7	330,6	1393,7
6,54	60,0	48,3	58,9	80,7	251,7	362,3	346,6	437,3	474,3	1646,0
6,05	69,4	63,5	46,4	69,5	248,0	383,4	470,1	265,8	384,4	1499,1
5,94	80,5	66,7	61,0	93,3	301,3	497,6	398,4	289,5	564,0	1789,6
6,52	76,1	78,9	61,5	83,9	300,4	573,7	401,9	428,8	553,5	1959,0
6,58	71,0	74,1	85,7	100,7	333,1	509,3	446,4	545,8	680,6	2192,0
7,63	38,4	37,8	50,0	54,1	181,9	330,0	307,7	385,3	360,2	1387,5
8,21	61,4	45,4	47,1	55,9	210,2	479,3	398,7	403,9	440,9	1725,1
9,28	65,2	38,3	51,1	63,2	216,2	553,7	327,4	490,1	678,3	2005,5
8,71	54,8	54,1	46,5	57,9	213,0	461,1	395,3	381,8	625,3	1855,9
5,60	42,4	27,6	33,2	36,1	139,2	216,5	146,1	219,2	197,8	779,9
5,08	39,4	26,4	44,7	36,0	145,9	224,8	135,4	163,6	219,2	741,0
7,20	39,2	25,3	44,0	36,6	145,5	307,4	158,2	304,5	273,3	1047,5
6,92	37,8	34,6	28,8	52,3	156,4	320,1	226,5	176,3	344,7	1082,7
6,85	**59.8**	**55,1**	**51,0**	**63,4**	**229,3**	**431,4**	**350,2**	**371,5**	**418,8**	**1571,5**
6.93	**61,8**	**56,2**	**60,5**	**75.2**	**254,3**	**432,3**	**379,0**	**416,1**	**529.6**	**1761,7**
6,45	95,3	75,4	89,4	67,8	327,9	613,2	441,7	587,0	472,4	2115,9
7,00	78,0	45,5	56,0	55,2	234,9	549,5	367,8	363,3	362,5	1645,0
9,51	74,5	36,1	60,8	85,2	255,2	713,7	422,1	518,1	792,6	2426,5
8,83	87,2	54,8	63,0	78,3	282,8	780,5	524,6	573,0	626,0	2498,9
4,56	132,3	97,3	118,0	162,0	512,3	590,7	509,7	528,6	700,9	2333,8
4,90	96,9	73,6	81,0	95,6	346,4	479,0	365,9	390,5	466,7	1699,0
4,83	113,2	73,6	106,6	104,3	398,0	614,3	371,1	498,1	446,9	1924,3
5,39	96,8	64,9	76,5	90,7	327,9	496,8	439,6	387,7	443,2	1770,0
8,28	64,3	46,3	37,5	48,5	191,6	598,5	321,7	318,0	377,3	1587,0
8.45	52,7	29,6	32,9	60,0	176,1	445,8	268,5	229,6	548,3	1487,9
4,19	99,0	78,8	96,7	121,0	392,3	339,8	395,8	452,8	471,4	1642,0
5,36	63,8	53,0	59,7	84,7	259,5	390,2	256,7	331,1	423,9	1391,2
5,25	65,0	74,4	76,3	79,3	595,1	272,8	405,8	424,7	440,9	1548,1
5,31	81.9	67.6	57,1	93,1	302,2	423,7	336,7	334,8	494,4	1604.5
8,55	42,2	18,9	51,6	48,2	158,1	268,2	206,7	438,5	448,2	1352,5
7,96	42,1	26,0	47,3	51,5	171,4	327,8	249,7	315,5	444,1	1364,6
3,85	68,4	72,9	75.5	96,7	323,0	249,0	333,3	373,6	292,2	1245,1
4,91	68,4	61,9	60,0	54,5	254,0	415,8	278,4	325,1	243,5	1246,6
4,69	47,4	84,1	58,3	78,8	260,9	194,7	337,5	377,4	361,3	1222,8
7,41	49,4	47,1	30,8	52,6	179,1	288,3	338,2	224,6	300,0	1147,8

Назва прадпрыемстваў	Гады	Гарады	Сярэдні гадавы лік застрахаваных	Гадавы лік выпадкаў часовай непрацаздольнасьці	Гадавы лік дзён часовай непрацаздольнасьці
Фанерн. ф-ка „Чырвоны Кастрычнік"	1927	Мазыр	258	921	6082
	1928	„	312	1180	7071
„ „ імя Томскага	1927	Бабруйск	130	569	2593
	1928		141	447	2202
„ „ „Чырвоная Зорка"	1927	Мазыр	322	692	5477
	1928	„	327	826	6203
Разам	**1927**		**3045**	**9569**	**57111**
	1928		**3289**	**8764**	**56124**
Тэкстыльная і швэйная прамысловасьць					
Ільнапрадзільня „Дзьвіна"	1927	Віцебск	1909	3111	22797
	1928	„	1886	2598	20416
„ „К. Маркса"	1927	„	627	617	4300
	1928	„	542	576	3917
Дняпроўская мануфактура	1927	Ворша	772	1901	9422
	1928	„	739	1704	9782
Якаўл. сук. ф-ка	1927	„	84	141	1044
	1928	„	3	1-га сту	
Панчошна-трык. ф-ка	1927	Віцебск	449	1101	5862
	1928	„	535	1375	7276
Віцшвэй	1927	„	450	707	4783
	1928	„	1398	3064	16364
Меншвэй	1927	Менск	282	985	4771
	1928	„	689	2292	11652
П./к. вяровач. і лямцоўшчыкаў	1927	„	130	512	2304
	1928	„	175	737	4186
Разам	**1927**		**4703**	**9025**	**55283**
	1928		**5965**	**12346**	**73593**
Папяровая прамысловасьць					
Паперня „Гэрой Працы"	1927	Гомель	1631	2618	23937
	1928	„	1763	2509	20181
„ „Спартак"	1927	Магілеў	746	1519	9792
	1928	„	704	1355	8457
„ „Профінтэрн"	1927	Барысаў	184	490	2435
	1928	„	208	391	2125
„ „Чырвон. Зорка"	1927	Віцебск	445	513	3484
	1928	„	561	663	4780

Табліца 2 (працяг)

Сярэдні праця аднаго выпадку	Лік выпадкаў захворанасьці на 100 застрахаваных: I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	За год	Лік дзён непрацаздольнасьці на 100 застрахаваных: I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	За год
6,60	83,5	90,6	88,5	95,0	357,0	453,8	659,4	677,1	575,1	2357,4
5,99	91,5	104,8	85,2	96,9	378,2	649,3	606,1	497,6	525,8	22[illegible]6,3
4,56	73,1	109,4	109,4	142,6	437,7	379,2	505,5	477,2	622,8	1994,6
4,93	72,1	75,5	86,6	81,9	317,0	431,4	438,1	347,9	343,7	1561,7
7,91	39,5	48,7	59,6	66,2	214,9	367,3	382,4	471,9	475,6	1700,9
7,51	65,0	56,4	77,0	54,3	252,6	470,5	427,0	577,3	420,7	1896,9
5,97	**79,8**	**67,2**	**78,2**	**88,7**	**314,3**	**465,5**	**414,7**	**487,4**	**505,3**	**1875,6**
6,49	**74,3**	**58 6**	**61,3**	**72,9**	**266,6**	**496,1**	**380,7**	**381,8**	**453,8**	**1706,4**
7,33	42,8	44,2	28,5	47,7	163,0	366,5	307,0	189,0	333,9	1191,2
7,86	46,3	34,6	20,0	36,5	137,8	375,1	272,3	163,8	267,4	1082,5
6,97	37,7	—	—	19,2	98,4	299,0	107,2	146,9	132,3	685,8
6,80	36,2	30,0	17,4	18,6	106,3	241,9	200,8	126,5	128,1	722,7
4,96	67,1	63,3	52,3	63,3	246,2	304,9	341,2	247,1	325,8	1220,5
5,74	53,1	68,8	50,2	58,8	230,6	312,4	325,2	266,9	420,0	1323,7
7,40	52,4	39,3	33,3	42,9	167,9	357,1	421,4	198,8	265,5	1242,9
дзеня 1928 г. з распрац. хвор. выключана										
5,32	53,1	63,5	64,0	64,4	245,2	342,9	291,7	351,6	318,4	1305,6
5,29	83,4	52,2	42,1	78,9	257,0	434,2	338,7	236,5	361,3	1360,0
6,77	48,0	39,6	40,3	33,2	157,1	317,8	223,0	251,5	269,6	1062,9
5,34	48,4	45,5	46,0	73,4	219,2	306,5	256,2	260,8	342,0	1170,5
5,10	89,4	78,0	61,7	97,5	331,6	435,9	480,0	283,3	478,3	1691,8
5,08	79,4	67,0	77,1	103,4	332,7	304,9	320,1	366,6	616,9	1691,1
4,50	95,6	23,7	71,3	104,6	393,8	410,5	625,4	301,5	449,7	1772,3
5,68	95,7	84,8	109,9	133,1	421,1	538,9	511,8	542,7	813,3	2392,0
6,13	**51,7**	**49,2**	**39,2**	**51,7**	**191,9**	**345,1**	**296,4**	**222,8**	**311,6**	**1175,5**
5,96	**54,2**	**47,4**	**41,8**	**63,5**	**207,0**	**343,9**	**285,6**	**240,5**	**365,8**	**1233,7**
9,14	33,1	43,3	44,2	40,0	160,5	311,3	385,0	449,4	323,8	1467,6
8,04	37,9	28,6	38,0	38,1	142,3	236,9	255,0	335,7	318,7	1144,7
6,45	54,0	46,7	51,7	51,3	203,6	351,1	355,0	340,9	263,6	1312,6
6,24	50,1	47,9	42,5	51,9	192,5	277,4	262,0	290,6	371,9	1201,3
4,97	80,6	51,3	58,0	76,9	266,4	398,3	287,7	377,1	258,8	1323,4
5,43	50,0	44,6	34,7	61,7	188,1	284,3	242,2	201,7	309,2	1021,6
6,79	31,6	23,7	33,4	26,6	115,3	240,9	200,2	203,2	137,5	782,9
7,21	34,6	35,9	20,2	28,4	118,2	230,0	292,4	150,0	186,2	852,0

Назва прадпрыемстваў	Гады	Гарады	Сярэдні гадавы лік застрахаваных	Гадавы лік выпадкаў часовай непрацаздольнасьці	Гадавы лік дзён часовай непрацаздольнасьці
Кардонная ф-ка імя Сталіна	1927	Бабруйск	218	783	4015
	1928	„	196	653	3040
Шпалерня імя Вароўскага	1927	Менск	150	237	1282
	1928	„	140	245	1454
Разам	**1927**		**3375**	**6160**	**44955**
	1928		**3572**	**5816**	**40037**
Апрацоўка мінэральных матэрый					
Гута „Праца“	1927	Полацак	487	1699	13178
	1928	„	492	1630	11808
„ „Пролетары“	1927	Менск	359	1332	7190
	1928	„	324	1073	6643
„ „Кастрычнік“	1927	Бабруйск	304	848	5158
	1928	„	530	1737	8426
„ „Ільліч“	1927	Магілеў	186	566	2377
	1928	„	483	1055	5070
„ „Комінтэрн“	1927	Бабруйск	444	1648	6934
	1928	„	404	1508	6188
„ „Ноўкі“	1927	Віцебск	613	1018	6376
	1928	„	572	1229	7006
„ „Домбаль“	1927	Барысаў	727	1473	5716
	1928	„	833	1653	8932
„ „Профінтэрн“	1927	Менск	—	209	755
	1928	„		3	а
Кахляны завод „Пролетары“	1927	Ворша	325	542	2745
	1928	„	353	651	2402
Цагельня комгасу	1927	Менск	74	363	1325
	1928	„	122	298	1507
„ Белдзяржбуду	1927	„	80	299	1313
	1928	„	87	280	1508
Разам	**1927**		**3649**	**9997**	**53617**
	1928		**4249**	**11114**	**59485**
Апрацоўка смакава-харчовых матэрый					
Дражджоўня „Пролетары“	1927	Менск	126	425	2394
	1928	„	104	241	1578
„ „Варшавянка“	1927	„	138	360	2260
	1928	„	127	223	1338
„ „Чырвоная Зорка“	1927	„	202	473	2645
	1928	„	206	400	2656

Табліца 2 (працяг)

Сярэдні працяг аднаго выпадку	Лік выпадкаў захворваньня на 100 застрахаваных:					Лік дзён непрацаздольнасьці на 100 застрахаваных:				
	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	За год	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	За год
5,13 4,66	103.5 90,6	76,2 63,2	88,4 83,2	90.9 94,9	359,2 333,2	561,2 319,3	409,3 347,6	434,9 428,6	441,3 456,9	1841,7 1551,0
5,41 5,93	41,6 51,9	38,2 45,5	35,4 22,4	42,3 54,5	158,0 175.0	191,3 258,3	193,0 335,8	246,3 154,5	225,5 294,0	854,7 1038.6
7,30 **6,88**	**44,7** **44,1**	**43,8** **36,9**	**47,8** **37,6**	**46.2** **44,5**	**182.5** **162,8**	**324.7** **252,0**	**341,0** **269.3**	**379,2** **285.6**	**287,4** **314,4**	**1331,7** **1120.9**
7,76 7,24	52,7 70,3	146,6 102,7	98.0 62,1	89,9 96,6	348.9 331,3	450,9 497,3	1428.6 827,6	534,7 430,6	691,7 659,6	2706,0 2400,0
5,40 6,19	96,9 79,2	98,9 84,7	85,6 66,7	83,9 100,6	371,0 331,2	498,6 456,3	630,2 501,3	473,6 506,5	368,5 587,7	2002,8 2050,3
6,08 4,85	81,2 57,9	78.5 83,6	66,9 117,3	41,0 71,2	278,9 327,7	543,5 356,1	439,5 389,6	385,1 528,1	226,3 338,0	1696,7 1589,8
4,20 4,81	80,4 41,1	79,8 37,8	302,5 69,1	28,4 54,9	304,3 205,7	347,8 213.4	388.4 195,4	1060,0 304,5	102 9 266,2	1278,0 988,3
4,24 4,10	106,9 76,1	64,7 94,9	95.8 80,0	103,4 119,9	371,2 373,7	483,1 322,1	243.1 464,1	361,6 264,7	483,1 486,7	1573,0 1530,4
6,75 6,70	27,4 50,4	62,4 70,9	35,5 26,8	37,4 60,7	166,1 214,9	180,7 283,3	408.2 407,7	278,6 188,0	249,2 318,0	1121,7 1224,8
3,88 5,40	51,5 47,3	48.2 46,7	42,6 40,9	56,6 60,5	202,6 198,4	200,8 277,1	163.6 248,0	156.7 224,6	250,0 309,1	786,2 1072,3
3,61	104,0	З а ч ы н е н ы				375,6	З а ч ы н е н ы			
5,06 3,69	51.7 40,7	35,1 42,7	38,3 51,8	42,9 48,9	166,8 184,4	268.3 183,4	177,1 143,8	206,3 184,8	199,4 169,4	844,6 680,5
3,65 5,06	161.5 44,6	50,0 41,0	181,8 82,4	131,0 68,9	490,5 241,3	851,3 339,3	201,1 205,2	438.2 374,7	640,5 361,1	1790,5 1235,2
4.39 5,39	136,2 36,4	43,4 30,8	103,3 93,9	125,0 93,9	373,8 325,6	643,1 227,3	189,9 206,7	375,6 465,0	725,0 465,0	1641.3 1753,5
5.36 **5,35**	**67,4** **56,5**	**68,1** **64,6**	**76.4** **65,5**	**64,5** **74,2**	**274,0** **261,6**	**361,0** **321,5**	**396,7** **364,3**	**354,8** **330,0**	**354,6** **380,6**	**1469,0** **1400,0**
5,63 6,55	108,9 73,6	65,1 42,1	71,2 33,8	92,3 73,0	337,3 231,7	567,5 466,7	446,0 321,1	320,8 362,2	563.8 342,0	1900,0 1517,3
6,28 6,00	70.0 64,1	70,9 33,6	51,8 29,5	67,4 46,4	260,9 175,6	380,7 327,6	417,7 273,1	387,6 199,2	449,6 235,3	1637,7 1053,5
5,59 6,64	62,4 48,8	60,1 36,0	54,1 59,6	57,7 47,8	234,2 194,2	303,6 278,9	370,9 337,1	335,7 356,7	298,0 318,6	1309,4 1289,3

Назва прадпрыемстваў	Гады	Гарады	Сярэдні гадавы лік застрахаваных	Гадавы лік выпадкаў часовай непрацаздольнасьці	Гадавы лік дзён часовай непрацаздольнасьці
Дражджоўня № 52	1927	Віцебск	109	111	988
	1928	"	79	81	670
" імя Леніна	1927	Барысаў	105	169	1070
	1928	"	Ліквідава		
Бровар Беларусь	1927	Менск	119	287	1608
	1928	"	102	178	1090
" імя Бэбеля	1927	Віцебск	127	155	1219
	1928	"	110	126	945
Тытунёвая ф-ка	1927	"	177	256	1640
	1928	"	215	361	2458
Каўбасная Белмясгандлю	1927	Менск	25	35	186
	1928	"	37	102	833
Бойня	1927	"	72	157	795
	1928	"	68	159	829
Ф-ка хлеба і конд. выр. „Прасьвет"	1927	Гомель	129	211	1678
	1928	"	175	298	2603
1-ы дзярж. млын	1927	"	49	69	543
	1928	"	54	87	640
Разам	**1927**		**1377**	**2709**	**17026**
	1928		**1347**	**2372**	**16602**
Скур., абутк. і шчацін. вытвор.					
Гарбарня „Бальшавік"	1927	Менск	274	769	4718
	1928	"	467	1192	7665
" „Прол. Шлях"	1927	Гомель	125	273	2362
	1928	"	142	278	2661
П/к абутнікаў	1927	Менск	102	407	2217
	1928	"	225	505	3039
Мэх. абут. ф-ка	1927	Віцебск	117	298	2134
	1928	"	126	215	1406
Шавец. майст. Гандальбуду	1927	Менск	105	230	1323
	1928	"	113	275	1661
" ф-ка „Праца"	1927	Гомель	209	302	2822
	1928	"	233	352	2537
Абут. ф-ка ВСНГБ	1927	Менск	107	227	1373
	1928	"	143	279	2093
П/к абутк. „Самаход"	1927	Віцебск	320	382	2788
	1928	"	271	445	3090
Шчацінная ф-ка	1927	Менск	99	468	1773
	1928	"	97	316	1735

Таблiца 2 (працяг

Сярэдні працяг аднаго выпадку	Лік выпадкаў захворанасьці на 100 застрахаваных: I квар-тал	II квар-таз	III квар-тал	IV квар-тал	За год	Лік дзён непрацаздольнасьці на 100 застрахаваных: I квар-тал	II квар-тал	III квар-тал	IV квар-тал	За год
8,90	22,7	27,0	25,0	27,6	101,8	207,3	318,9	153,0	221,4	906,4
8,27	23,8	29,5	22,6	27,1	103,5	153,3	246,1	269,4	214,3	348,1
6,63	33,9	24,3	43,7	60,6	161,0	220,5	170,1	345,6	287,9	1019,0
	55,1	37,5	31,3	Ліквідаваны		427,5	245,8	370,0	Ліквідаваны	
5,60	83,2	55,8	57,5	44,8	241,2	420,2	298,3	372,5	261,2	1351,3
6,12	51,9	32,7	38,7	50,5	174,5	361,1	129,9	182,1	404,4	1068,6
7,86	31,1	25,2	31,7	34,4	122,0	270,4	121,3	299,2	272,1	959,8
7,50	26,8	20,0	20,5	50,0	114,5	222,3	148,2	117,1	396,0	859,1
6,41	38,8	27,8	31,5	47,6	144,6	374,2	127,8	170,2	259,4	926,6
6,81	32,4	43,2	20,8	53,0	167,9	399,1	269,9	133,2	351,2	1143,3
5,31	44,0	4,0	58,3	34,6	140,0	184,0	12,0	187,5	353,8	744,0
8,17	44,1	54,6	48,6	113,0	275,6	261,8	636,4	614,3	693,5	2251,4
5,06	58,1	44,4	42,9	73,2	218,1	347,3	194,4	235,7	328,2	1104,2
5,21	58,2	38,8	44,8	91,4	233,8	217,9	261,2	225,4	510,0	1219,1
7,95	40,7	31,7	37,6	51,7	163,6	333,6	264,2	290,2	449,7	1300,8
8,73	45,1	29,9	39,2	52,8	170,3	383,7	356,7	368,8	377,1	1487,4
7,87	28,6	40,4	34,7	38,0	140,8	175,5	176,4	369.4	386,0	1108,2
7,36	43,1	22,2	59,6	37,9	161,1	196,1	72,2	403,9	501,7	1185,2
6,28	**53.6**	**43,5**	**45,1**	**54,6**	**196,7**	**332,9**	**264,9**	**294,4**	**344,2**	**1236,5**
7.00	**50,0**	**34,9**	**36,4**	**54,8**	**176,1**	**326,4**	**270,0**	**269,4**	**367.3**	**1232,5**
6,14	88,9	58,8	71,5	64,5	280,7	607,0	414,0	401,6	341,5	1721,9
6,43	58,9	52,9	54,4	82,5	255,2	339,8	384,3	364,6	513,4	1641,3
8,65	51,6	50,0	67,2	49,2	218,4	344,4	496,0	637,6	408,1	1889,6
9,57	50,7	39,6	44,1	61,5	195,8	580,5	412,8	351,5	525,2	1873,9
5,45	105,3	101,0	98,1	97,3	399,0	612,6	453,1	592,4	525,5	2173,5
6,02	65,3	54,9	48,3	66,4	224,4	357,5	423,7	293,0	280,1	1350,7
7,16	55,2	95,6	77,4	27,6	254,7	368,0	620,2	555,7	285,2	1823,9
6,54	37,1	47,2	30,2	47,3	170,6	210,5	299,2	236,4	310,7	1115,9
5,75	85,0	49,1	37,4	49,5	219,0	437,0	365,1	247,7	218,7	1260,0
5,68	55,0	49,1	39,1	99,1	243,4	300,9	228,6	227,0	617,2	1381,4
9,34	34,0	37,0	38,0	35,5	144,5	307,1	487,0	341,5	214,3	135
7,01	38,8	54,9	24,2	37,7	155,3	232,5	376,8	292,9	206,7	1088,8
6,05	65,4	39,3	42,1	64,9	210,1	198,1	235,5	329,0	413,5	1283,2
7,50	40.5	25,4	39,1	77,1	195,1	280,2	225,2	327,5	543,6	1463,6
7,30	42,0	27,4	17,2	83,2	119,4	264,4	202,7	137,5	270,7	871,3
6,94	35,8	30,5	35,6	64,4	164,2	259,4	264,0	207,5	420,0	1140,2
3,79	45,9	131,7	62,0	135,4	472,7	480,6	595,0	236,0	484,4	1790,9
5,49	87,5	63,9	56,3	117,2	325,8	409,4	244,3	418,8	710,1	1783,7

Назва прадпрыемстваў	Гады	Гарады	Сярэдні гадавы лік застрахаваных	Гадавы лік выпадкаў часовай непрацаздольнасьці	Гадавы лік дзён часовай непрацаздольнасьці
Шчацінная ф-ка	1927	Гомель	120	288	1968
	1928	„	130	211	1504
„ „	1927	Віцебск	181	391	2207
	1928	„	192	466	2567
Разам	**1927**		**1759**	**4035**	**25684**
	1928		**2144**	**4544**	**29858**
Хэмічная прамысловасьць					
Сярніковая ф-ка „Вэзуві"	1927	Гомель	1305	5244	31838
	1928	„	1564	4256	28713
„ „ „Дняпро"	1927	„	1354	3949	30842
	1928	„	1387	4172	34473
„ „ „Чырвоная Бярэзіна"	1927	Барысаў	1016	3999	16120
	1928	„	1081	4138	19992
Ф-ка „Чырвоны Хэмік" (вытв. хлёру і інш.)	1927	Гомель	73	144	1107
	1928	„	84	121	978
Разам	**1927**		**3749**	**13336**	**79907**
	1928		**4116**	**12687**	**84156**
Поліграфічная вытворчасьць					
Друкарня п/к.	1927	Менск	107	287	1140
	1928	„	94	229	1275
1-я і 2-я дзярждрукарні	1927	„	505	886	5300
	1928	„	502	870	5897
Друкарня „Комінтэрн"	1927	Віцебск	96	72	753
	1928	„	78	70	697
„ „Палесдрук"	1927	Гомель	429	518	4341
	1928	„	338	480	4046
Разам	**1927**		**1135**	**1763**	**11534**
	1928		**1012**	**1649**	**11915**
Электрычная станцыя Менская	1927	Менск	276	472	2745
	1928	„	243	326	2553
„ „ Гомельская	1927	Гомель	113	137	1055
	1928	„	148	127	1221
Разам	**1927**		**389**	**609**	**3800**
	1928		**390**	**453**	**3774**
Усяго	**1927**		**26406**	**64600**	**399618**
	1928		**29684**	**68911**	**439000**

Табліца 2 (працяг)

Сярэдні праця адного выпадку	Лік выпадкаў захворанасьці на 100 застрахаваных:					Лік дзён непрацаздольнасьці на 100 застрахаваных:				
	I квартал	II квартал	III квартал	VI квартал	За год	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	За год
6,83	63,3	60,7	55,1	60,2	240,0	336,7	409,0	394,1	502,5	1640,0
7,13	50,4	33,6	32,1	47,0	162,3	384,0	290,0	242,7	246,2	1156,9
5,64	59,9	67,8	39,1	50,0	216,0	336,0	418,0	230,4	239,1	1219,3
5,51	69,7	50,5	43,7	78,9	242,7	497,8	261,1	239,6	349,5	1337,0
6,87	**66,0**	**57.6**	**50,3**	**55,6**	**229,4**	**385,1**	**400,2**	**342,4**	**331,5**	**1460, 1**
6,58	**51,6**	**46,2**	**42,0**	**70.4**	**211,9**	**341,4**	**326,5**	**294,0**	**423,0**	**1392, 6**
6,00	119,8	100,9	93,1	88,3	401,8	721,3	589,6	574,1	555,8	3439,7
6,75	76,2	56,6	62,8	77,1	272,1	516,1	432,5	394,1	496,9	1835,9
7,81	108,1	38,4	67.7	83,7	291,7	788,3	339,2	503,9	687,9	2277,8
8,26	88,4	64,6	63.7	87,7	300,8	690,3	561,0	533,6	728,2	2485,4
4,03	96,6	78,7	89,6	129,1	393,6	387,6	327,6	364,5	508,5	1586,6
4,83	90,3	90,4	80,4	120,4	382,8	491,8	396,6	406,6	551,3	1849,4
7,69	47,4	52,7	48,7	47,1	197,3	340,8	368,9	436,9	357,3	1516,4
8,09	36,1	35,7	35,2	37,4	144,0	248,6	215,4	443,2	250,5	1164,3
6.00	**107.7**	**70,6**	**81.9**	**96,8**	**355,7**	**640,6**	**421,3**	**489.8**	**587,3**	**2131,7**
6.63	**83.4**	**67,6**	**67,0**	**91,6**	**308,2**	**564,6**	**464,1**	**447.7**	**575,7**	**2044,6**
3,97	68,3	64,8	65,1	71,1	268,2	314,4	281,9	242,5	234,2	1065,4
5,58	60,4	57,9	46,1	80,2	243,6	277,5	163,2	249,4	395,3	1356,4
5,98	43,6	36,4	34,2	61,1	175,4	235,1	256,0	235,9	322,2	1049,5
6,79	51,6	35,3	35,8	51,1	173,3	303,9	270,6	246,8	357,4	1174,7
10,46	22,1	15,4	19,8	18,1	75,0	188,5	129,7	269,2	206,4	784,4
9,96	22,2	24,3	15,6	26,9	89,7	311,1	170,0	153,2	253,8	893,6
8,38	34,2	28,4	21,6	37,5	120,7	256,8	220,5	278,4	262,2	1011,9
8,43	39,6	41,5	28,1	34,3	142,0	305,2	336,7	306,4	255,9	1197,0
6,54	**40,1**	**34,1**	**31,2**	**50.5**	**155,3**	**246,3**	**234,1**	**255.9**	**282,9**	**1016,2**
7,23	**46,7**	**38,7**	**32,5**	**45,4**	**162,9**	**299,9**	**303,1**	**260.8**	**314,9**	**1177,4**
5,82	44,3	42,3	42,2	42,0	171,0	221,8	250,7	275,2	247,7	994,6
7,83	34,1	29,5	22,8	47,5	134,2	272,7	258,1	130,5	337,8	1050,6
7,70	38,0	20,4	83,3	30,0	121,2	318,0	195,1	293,3	144,9	933,6
9,61	30,2	15,7	19,9	21,9	85,8	303,8	130,7	182,0	228,5	825,0
6,24	**42,7**	**36,4**	**39,5**	**38,0**	**156,6**	**246,5**	**235,9**	**280,8**	**214,1**	**976,9**
8,33	**32.8**	**23,9**	**21,7**	**37,5**	**116,2**	**282,8**	**206,8**	**181,1**	**295.4**	**967.7**
6,19	**65.4**	**56,5**	**57,6**	**64.9**	**244,6**	**404,6**	**356,0**	**362,8**	**389.0**	**1513.4**
6,37	**59,5**	**52,5**	**51,9**	**68,3**	**232.1**	**383,8**	**343,8**	**330.9**	**421.3**	**1478,9**

Паказьнікі часовай непрацаздольнасьці па дыягнозу

(ТАБЛІЦЫ)

Група хвароб / Назва прадпрыемстваў	ХВАРОБЫ ЭПІДЭМІЧ					
	Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.		
	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
Мэталяапрацовачная прамысловасьць						371,4
Чыгун.-гісэрны зав. „Пролетары“	—	—	38,1	—	—	418,0
„ „ „ „Энэргія“	—	—	49,8	—	—	230,2
„ „ „ „Мэтал“	—	—	39,0	—	—	384,0
Зав. с.-гасп. машын Мэтпрому	—	—	44,1	—	—	248,7
„ „ „ „Рухавік Рэволюцыі“	—	—	30,3	—	—	346,8
„ „ „ імя Бурбіса	—	—	43,5	—	—	298,8
Мэханічна-сьлясарны зав. „Усход“	—	—	44,7	—	—	646,0
Цьвікова-вінт. зав. „Інтэрнацыянал“	—	—	63,2	—	—	150,6
Драцяны зав. „Чырвоны Кастрычнік“	—	—	17,9	—	—	229,5
Акулярная фабрыка	—	—	32,5	—	—	**349,0**
Разам	—	—	**40,5**	—	—	
Дрэваапрацовачная прамысловасьць						225,9
Лесазавод № 1	—	—	23,3	—	—	298,1
„ „Соцыялізм“	—	—	21,9	—	—	389,0
„ „Колектыўная Праца“	—	—	44,5	—	—	447,6
„ № 6	—	—	82,4	—	—	329,2
„ № 7	—	—	55,9	—	—	533,2
„ імя Томскага	—	—	56,9	—	—	362,7
„ „Чырвоны дрэваапрацовачнік“	—	—	39,7	—	—	295,7
„ „Дрэваапрацовачнік“	—	—	54,1	—	—	428,3
Цьвікова-калодачная фабрыка „Праца“	—	—	115,2	—	—	201,8
„ „ „ „Рабочы“	—	—	39,8	—	—	316,2
Фанерная фабрыка імя Томскага	—	—	57,7	—	—	344,5
Лесазавод „Комінтэрн“	—	—	72,1	—	—	609,7
Фанерная фабрыка „Чырвоны Кастрычнік“	—	—	91,1	—	—	445,3
„ „ „Зорка“	—	—	51,4	—	—	**384,3**
Разам	—	—	**56,4**	—	—	
Тэкстыльная і швэйная прамысловасьць						461,3
Ільнапрадзільня „Дзьвіна“	43,9	62,7	56,6	422,7	479,0	192,7
„ імя Карла Маркса	24,5	24,3	24,4	194,1	191,9	291,7
Якаўлевіцкая суконная фабрыка	50,9	29,6	44,0	315,8	240,7	329,0
Дняпроўская мануфактура	37,8	58,7	49,5	228,1	408,8	260,9
Панчошна-трыкотажная фабрыка	32,6	37,2	36,3	270,8	267,6	300,2
Вітшвэй	30,7	16,8	25,3	412,3	120,8	518,1
Меншвэй	71,6	98,9	80,1	475,8	611,4	411,5
П/к вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў	98,0	12,5	92,3	425,5	368,8	**368,2**
Разам	**43,9**	**54,4**	**48,4**	**354,3**	**377,5**	
Папяровая прамысловасьць						382,5
Паперня „Гэрой Працы“	36,6	44,2	38,6	354,1	459,5	320,2
„ „Спартак“	50,4	45,1	49,2	343,1	250,4	421,2
„ „Профінтэрн“	56,9	35,5	53,3	441,8	319,4	211,7
„ „Чырвоная Зорка“	27,3	34,4	28,8	175,8	353,3	432,1
Кардонная фабрыка ім. Сталіна	69,1	59,4	66,1	467,1	356,5	242,0
Шпалерня імя Вароўскага	43,3	73,9	48,0	215,0	391,3	**345,2**
Разам	**41,9**	**45,0**	**42,6**	**331,7**	**386,5**	
Апрацоўка мінэральных матэрый						584,2
Гута „Праца“	72,1	48,5	65,7	662,3	374,2	420,6
„ „Пролетары“	71,0	82,5	74,9	362,1	566,0	401,3
„ „Кастрычнік“	74,5	31,5	64,1	481,8	146,6	357,0
„ „Ільліч“	70,5	76,9	71,5	297,5	723,1	333,1
„ „Комінтэрн“	60,0	56,7	59,2	351,5	273,1	

Таблiца 3

…ныя, эндэмічныя ды інфэкцыйныя

Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку			Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку		
М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
—	—	9,7	—	—	6,0	—	—	179,2	—	—	29,8
—	—	8,4	—	—	9,8	—	—	162,4	—	—	16,6
—	—	5,9	—	—	6,3	—	—	100,0	—	—	15,9
—	—	8,7	—	—	13,1	—	—	249,1	—	—	19,0
—	—	8,2	—	—	4,4	—	—	111,1	—	—	25,2
—	—	8,0	—	—	4,8	—	—	137,1	—	—	28,6
—	—	6.7	—	—	4,3	—	—	111,2	—	—	25,9
—	—	10,2	—	—	17,3	—	—	366,5	—	—	21,2
—	—	8,4	—	—	3,1	—	—	75,6	—	—	24,4
—	—	7,1	—	—	6,5	—	—	145,5	—	—	22,4
—	—	**8,6**	—	—	**9,0**	—	—	**186,7**	—	—	**20,7**
—	—	9,7	—	—	4.5	—	—	91,9	—	—	20,4
—	—	13,6	—	—	6,3	—	—	186,9	—	—	29,3
—	—	8,8	—	—	4,6	—	—	154,6	—	—	33,6
—	—	5,4	—	—	8,3	—	—	132,8	—	—	16,0
—	—	5,9	—	—	12,9	—	—	143,1	—	—	11,1
—	—	9,4	—	—	11,3	—	—	195,8	—	—	17,3
—	—	9,1	—	—	6,7	—	—	171,3	—	—	2,6
—	—	5,5	—	—	8,1	—	—	117,3	—	—	14,5
—	—	3,7	—	—	1,1	—	—	38,0	—	—	34,5
—	—	5,1	—	—	6,2	—	—	106,2	—	—	17,1
—	—	5,5	—	—	4,6	—	—	116,9	—	—	25,4
—	—	4,8	—	—	8 6	—	—	140,9	—	—	16,4
—	—	6,7	—	—	22,9	—	—	294,6	—	—	12,9
—	—	8,6	—	—	16,5	—	—	253,1	—	—	15,3
—	—	**6,8**	—	—	**9,7**	—	—	**163,6**	—	—	**16,9**
9,6	7,6	8,1	24,6	33,4	30,5	288,9	304,1	299,3	11,7	9,1	9,8
7,9	7,9	7,9	5,0	4,7	4,8	85,9	77,1	80,2	17,2	16,0	16,7
6,2	8,2	6,6	10,5	18.5	13,1	119,3	192,6	142,9	11,3	10.4	10,9
6,0	6,9	6,6	3,5	8,6	6,3	70,4	126,4	101,7	20,1	14,7	16,1
8,3	7,2	7,2	4,5	5,6	5,3	85,4	99,9	94,2	19,0	17,8	17,7
13,4	7,2	11.8	11,6	2,3	8,0	273,6	34,1	181,6	23,6	14,8	22,7
6,6	6,2	6.5	16,5	9,1	14,2	275,8	150,0	236,5	16,7	16,5	16,6
4,3	29,5	4,4	15,3	3.1	12,3	121,4	21,9	96,9	7,9	7,1	7,9
8,1	**6,9**	**7,6**	**13.7**	**18,8**	**16.8**	**198.8**	**192,2**	**194,6**	**14,5**	**10,2**	**11,6**
9,7	10,4	9,9	4,9	5,5	5,0	164,8	225,3	181,1	3,4	40,9	36,2
6,8	5,5	6,5	11,4	5,1	9,9	169,7	89,1	150,4	14,9	17,5	15,2
7,9	9,0	7,9	21,6	19,4	21,2	325,5	283.9	318,5	15,5	14,6	15,0
6,4	10,3	7,4	2,0	3,3	2,2	46,5	132.2	63.8	23,2	40,1	39,0
6,8	6,0	6,5	8,1	4,3	6,9	114.1	26.1	86,2	14,1	6,1	12,5
4.9	5.3	5,0	10,2	4.3	9,3	118,1	30,4	104,7	11,6	7,1	11,2
7,9	**8,6**	**8,1**	**7,4**	**5,6**	**6,9**	**153.8**	**165,9**	**156,8**	**22,1**	**29.6**	**21,3**
9,3	7,7	8,9	11,3	3,0	9,0	247,9	94,7	206,4	21,9	31,6	22,9
5 1	6,9	5,7	11,3	4,9	8,9	106,6	226,2	140,9	9,4	46,1	15,8
6,6	4,7	6,4	10,4	1,4	8,2	226,0	15,1	175,3	21,7	10,7	21,3
4,2	9,4	4,9	7,5	23,1	9,7	93,8	569,2	160,2	12.5	24,6	16,5
5,9	4,8	4,8	8,5	9,6	8,8	136,2	74,0	121,6	16,0	7,7	13,6

Група хвароб / Назва прадпрыемстваў	АГУЛЬНЫЯ ХВАРОБЫ					
	Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.		
	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
Мэталяапрацовачная прамысловасьць						
Чыгун.-гісэрны зав. „Пролетары“	—	—	3,8	—	—	42,6
„ „ „ „Энэргія“	—	—	7,4	—	—	95,6
„ „ „ „Мэтал“	—	—	1,9	—	—	22,0
Зав. с.-гасп. машын Мэтпрому	—	—	4,7	—	—	49,9
„ „ „ „Рухавік Рэволюцыі“	—	—	2,6	—	—	47,2
„ „ „ імя Бурбіса	—	—	2,4	—	—	16,9
Мэханічна-сьлясарны зав. „Усход“	—	—	6,2	—	—	57,1
Цьвікова-вінт. зав. „Інтэрнацыянал“	—	—	2,9	—	—	109,9
Драцяны зав. „Чырвоны Кастрычнік“	—	—	3,7	—	—	32,4
Акулярная фабрыка	—	—	4,0	—	—	49,0
Разам	—	—	**4,1**	—	—	**52,5**
Дрэваапрацовачная прамысловасьць						
Лесазавод № 1	—	—	6,5	—	—	75,4
„ „Соцыялізм“	—	—	3,8	—	—	30,0
„ „Колектыўная Праца“	—	—	7,8	—	—	123,4
„ № 6	—	—	5,9	—	—	48,5
„ № 7	—	—	7,9	—	—	74,3
„ імя Томскага	—	—	3,2	—	—	53,0
„ „Чырвоны дрэваапрацовачнік“	—	—	5,7	—	—	26,8
„ „Дрэваапрацовачнік“	—	—	7,6	—	—	63,8
Цьвікова-калодачная фабрыка „Праца“	—	—	3,3	—	—	10,9
„ „ „ „Рабочы“	—	—	12,4	—	—	119,5
Фанерная фабрыка імя Томскага	—	—	15,4	—	—	131,5
Лесазавод „Комінтэрн“	—	—	11,9	—	—	68,8
Фанерная фабрыка „Чырвоны Кастрычнік“	—	—	10,1	—	—	128,3
„ „ „Зорка“	—	—	5,6	—	—	62,1
Разам	—	—	**7,6**	—	—	**72,9**
Тэкстыльная і швэйная прамысловасьць						
Ільнапрадзільня „Дзьвіна“	4,2	4,6	4,5	60,6	40,2	46,7
„ імя Карла Маркса	1,4	0,7	1,9	12,7	3,4	6,7
Якаўлевіцкая суконная фабрыка	1,8	—	1,2	24,6	—	16,7
Дняпроўская мануфактура	4,7	5,1	4,9	29,9	22,3	25,6
Панчошна-трыкотажная фабрыка	1,2	7,2	6,2	7,9	58,4	46,8
Вітшвэй	4,7	9,2	6,4	62,4	114,4	82,4
Меншвэй	8,2	13,6	9,9	69,6	103,4	80,1
П/к. вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў	9,2	9,4	9,3	59,2	53,1	57,7
Разам	**4,5**	**5,0**	**4,8**	**47,0**	**40,5**	**43,1**
Папяровая прамысловасьць						
Паперня „Гэрой Працы“	5,7	11,4	7,2	87,7	185,4	114,0
„ „Спартак“	5,4	6,3	5,6	73,4	33,8	63,9
„ „Профінтэрн“	9,2	9,7	9,2	55,6	19,4	49,5
„ „Чырвоная Зорка“	2,8	5,6	3,4	54,1	88,9	61,1
Кардонная фабрыка імя Сталіна	5,4	4,3	5,0	31,5	13,0	25,7
Шпалерня імя Вароўскага	1,6	13,0	3,3	3,1	147,8	25,3
Разам	**5,2**	**9,1**	**6,2**	**70.4**	**120,9**	**82,8**
Апрацоўка мінэральных матэрый						
Гута „Праца“	7,6	3,0	6,4	53,2	18,9	43,9
„ „Пролетары“	9,8	20,4	12,8	89,5	127,2	100,3
„ „Кастрычнік“	6,5	10,9	7,6	103,9	119,2	107,6
„ „Ільліч“	14,4	15,4	14,5	71,3	42,3	67,2
„ „Комінтэрн“	8,8	21,2	11,7	56,5	127,9	73,2

Табліца 3 (працяг)

Агульныя хваробы			Хваробы нэрвовай сыстэмы								
Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку			Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку		
М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
—	—	11,2	—	—	2,4	—	—	59,0	—	—	24,6
—	—	12,9	—	—	6,3	—	—	73,7	—	—	11,7
—	—	11,6	—	—	4,4	—	—	51,6	—	—	11,7
—	—	10,6	—	—	6,8	—	—	48,3	—	—	7,1
—	—	18,1	—	—	3,7	—	—	52,8	—	—	14,3
—	—	7,0	—	—	9,7	—	—	68,5	—	—	7,0
—	—	9,2	—	—	3,7	—	—	22,4	—	—	6,0
—	—	37,9	—	—	9,6	—	—	91,5	—	—	9,5
—	—	8,8	—	—	5,2	—	—	27,8	—	—	5,3
—	—	12,2	—	—	3,5	—	—	20,0	—	—	5,7
—	—	**12,8**	—	—	**5,6**	—	—	**51,3**	—	—	**9,1**
—	—	11,6	—	—	2,6	—	—	18,4	—	—	7,1
—	—	7,9	—	—	5,6	—	—	110,0	—	—	19,6
—	—	15,8	—	—	4,6	—	—	47,2	—	—	10,3
—	—	8,2	—	—	11,3	—	—	53,4	—	—	4,7
—	—	9,4	—	—	6,4	—	—	22,8	—	—	3,6
—	—	16,6	—	—	6,7	—	—	75,6	—	—	11,3
—	—	4,7	—	—	4,8	—	—	14,8	—	—	3,1
—	—	8,4	—	—	11,9	—	—	107,6	—	—	9,0
—	—	3,3	—	—	4,3	—	—	58,7	—	—	13,6
—	—	8,8	—	—	22,1	—	—	54,0	—	—	2,4
—	—	8,5	—	—	9,2	—	—	65,4	—	—	7,1
—	—	5,8	—	—	11,6	—	—	58,8	—	—	5,1
—	—	12,7	—	—	17,1	—	—	197,7	—	—	11,5
—	—	11,1	—	—	9,3	—	—	75,5	—	—	8,1
—	—	**9,6**	—	—	**8,9**	—	—	**69,0**	—	—	**7,7**
14,4	9,1	10,4	1,5	3,2	2,7	19,6	16,4	17,3	13,1	5,1	6,4
9,1	4,9	3,5	1,4	1,0	1,1	16,8	10,8	12,9	12,0	1,8	11,7
13,7	—	13,9	1,8	3,7	2,4	5,3	88,9	32,1	2,9	24,0	13,3
6,4	4,4	5,2	12,0	21,6	17,4	87,4	57,3	70,6	7,3	2,6	4,1
6,6	8,1	7,5	4,5	19,8	16,7	53,9	59,3	56,6	12,0	3,0	3,4
13,2	12,4	12,5	6,5	10,4	8,0	33,9	41,6	36,9	5,2	4,0	4,6
8,5	7,6	8,1	17,5	29,5	21,3	112,9	106,9	111,0	6,5	3,6	5,2
6,4	5,6	6,0	8,2	15,6	10,0	13,3	143,8	45,4	1,6	9,2	4,5
10,4	**8,1**	**9,0**	**6,3**	**9,2**	**8,0**	**44,1**	**33,5**	**37,8**	**7,0**	**3,6**	**4,7**
15,4	16,2	15,8	5,1	4,8	5,0	82,5	33,0	69,2	16,2	6,9	13,8
13,6	5,4	11,4	9,8	13,1	10,6	71,3	126,4	83,6	7,3	9,7	7,9
6,0	2,0	5,4	10,5	12,9	10,9	182,4	16,1	15,3	17,3	1,3	1,4
19,3	15,9	18,0	2,5	5,6	3,1	24,5	46,7	29,0	9,8	8,3	9,4
5,8	3,0	5,1	22,8	27,5	24,3	58,4	63,8	60,1	2,6	2,3	2,5
1,9	11,3	7,7	7,1	21,7	9,3	37,0	30,4	36,0	5,2	1,4	3,9
13,5	**13,3**	**13,4**	**7.3**	**9,3**	**7.8**	**74.2**	**55.6**	**69,6**	**10,2**	**5,9**	**8.9**
7,0	6,3	6,8	5,9	2,3	4,9	50,1	9,8	39,4	8,5	4,2	8,0
9,1	6,2	7,8	10,5	12,6	11,1	104,8	62,1	92,2	10,0	4,9	8,3
15,9	10,9	14,1	2,6	—	2,0	43,3	—	32,9	16,6	—	21,1
4,9	2,7	4,6	2,5	3,8	2,7	6,3	30,8	9,7	2,5	8,1	3,6
6,4	6,0	6,3	10,3	7,7	9,7	66,5	31,7	58,3	6,4	4,1	6,0

Група хвароб / Назва прадпрыемстваў	ХВАРОБЫ ОРГАНАЎ ЗРОКУ								
	Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку		
	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
Мэталяапрацовачная прамысловасьць									
Чыгун.-гісэрны зав. „Пролетары“	—	—	2,7	—	—	7,8	—	—	2,9
„ „ „ „Энэргія“	—	—	7,8	—	—	28,8	—	—	3,7
„ „ „ „Мэтал“	—	—	10,7	—	—	33,3	—	—	3,1
Зав. с.-гасп. машын Мэтпрому	—	—	6,2	—	—	25,4	—	—	4,1
„ „ „ „Рухавік Рэволюцыі“	—	—	2,2	—	—	9,2	—	—	4,2
„ „ „ імя Бурбіса	—	—	5,6	—	—	90,3	—	—	16,1
Мэханічна-сьлясарны зав. „Усход“	—	—	2,5	—	—	29,8	—	—	11,9
Цьвікова-вінт. зав. „Інтэрнацыянал“	—	—	3,3	—	—	21,3	—	—	6,4
Драцяны зав. „Чырвоны Кастрычнік“	—	—	3,4	—	—	29,6	—	—	8,7
Акулярная фабрыка	—	—	4,5	—	—	44,0	—	—	9,8
Разам	—	—	**4,9**	—	—	**26,2**	—	—	**5.3**
Дрэваапрацовачная прамысловасьць									
Лесазавод № 1	—	—	1,9	—	—	29,8	—	—	15.7
„ „Соцыялізм“	—	—	5,0	—	—	62,5	—	—	12,5
„ „Колектыўная Праца“	—	—	3,2	—	—	8,3	—	—	2.6
„ № 6	—	—	2,9	—	—	22,1	—	—	7,6
„ № 7	—	—	1,0	—	—	2,0	—	—	2,0
„ імя Томскага	—	—	4,9	—	—	22,3	—	—	4,5
„ „Чырвоны дрэваапрацовачнік“	—	—	4,3	—	—	12,0	—	—	2,8
„ „Дрэваапрацовачнік“	—	—	2,7	—	—	18,4	—	—	6,8
Цьвікова-калодачная фабрыка „Праца“	—	—	4,3	—	—	78.3	—	—	18,1
„ „ „Рабочы“	—	—	1,8	—	—	5,3	—	—	2,9
Фанерная фабрыка імя Томскага	—	—	3,1	—	—	9,2	—	—	2,9
Лесазавод „Комінтэрн“	—	—	3,3	—	—	8,3	—	—	2,5
Фанерная фабрыка „Чырвоны Кастрычнік“	—	—	1,6	—	—	1,9	—	—	1,2
„ „ „Зорка“	—	—	3,4	—	—	13,0	—	—	3,8
Разам	—	—	**3,1**	—	—	**18,0**	—	—	**5,8**
Тэкстыльная і швэйная прамысловасьць									
Ільнапрадзільня „Дзьвіна“	2,7	4,8	3,7	21,1	14,1	22,3	7,8	2,9	6.4
„ імя Карла Маркса	4,1	1,7	2,6	26,4	10,1	15,8	6.4	6.0	6,1
Якаўлевіцкая суконная фабрыка	12,3	—	8,3	115.8	—	78,6	9,4	—	9,5
Дняпроўская мануфактура	3,8	2,8	3,2	11,1	9,0	10,0	2,9	3,2	3,1
Панчошна-трыкотажная фабрыка	1,1	2,2	2,0	1,1	8,6	6,9	1,0	3,9	3,4
Вітшвэй	4,0	2,3	3,3	10,5	7,5	9,3	2,6	3,3	2,8
Меншвэй	5,2	5,7	5,3	48,5	8,0	35,8	9,3	1,4	6,8
П/к. вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў	3,1	—	2,3	7,1	—	5,4	2,3	—	2,3
Разам	**3,7**	**3.2**	**3,4**	**22,4**	**16,2**	**18,7**	**6,1**	**5,1**	**5.5**
Папяровая прамысловасьць									
Паперня „Гэрой Працы“	3,4	3,6	3,4	12,4	16,6	13,5	3,7	4,6	3,9
„ „Спартак“	4,9	4,0	4,7	20,1	21,0	20,2	4,1	5.2	4.3
„ „Профінтэрн“	3,3	—	2,7	5,2	—	4,3	1,6	—	1,6
„ „Чырвоная Зорка“	3,4	1,1	2,9	10,4	4,4	9,2	3,1	4,0	3,2
Кардонная фабрыка імя Сталіна	4,0	2,9	3,7	12,8	7,2	11,0	3,2	2,5	3.0
Шпалерня імя Вароўскага	0.8	—	0,7	2,4	—	2,0	3,0	—	2,9
Разам	**3.5**	**3,1**	**3,4**	**12,8**	**14,3**	**13,1**	**3,7**	**4,6**	**3,9**
Апрацоўка мінэральных матэрый									
Гута „Праца“	1,7	0,8	—	6,2	2,3	—	3,9	2,9	—
„ „Пролетары“	3,5	1,9	2,9	11,7	4,9	3,9	3,3	2,6	1,3
„ „Кастрычнік“	3,9	—	4,1	14,7	—	15,1	3,7	—	3,7
„ „Ільліч“	2,5	—	—	3,8	—	—	1,5	—	—
„ „Комінтэрн“	0,3	1,0	1,9	0,6	1,0	10,6	2,0	1,0	5,5

Таблiца 3 (працяг)

Хваробы органаў слыху									Хваробы органаў крывязвароту								
Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку			Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку		
М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
—	—	0,7	—	—	3,5	—	—	5,0	—	—	3,5	—	—	31,7	—	—	9,1
—	—	10,0	—	—	1,5	—	—	0,15	—	—	2,4	—	—	31,2	—	—	13,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,3	—	—	9,4	—	—	7,2
—	—	0,8	—	—	15,6	—	—	19,5	—	—	6,3	—	—	61,4	—	—	9,7
—	—	1,5	—	—	13,7	—	—	9,1	—	—	3,7	—	—	46,1	—	—	12,5
—	—	2,4	—	—	4,0	—	—	1,7	—	—	3,2	—	—	36,3	—	—	11,3
—	—	1,9	—	—	7,5	—	—	3,9	—	—	5,6	—	—	39,1	—	—	7,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,5	—	—	109.6	—	—	12,9
—	—	0,9	—	—	1,5	—	—	1,7	—	—	2,2	—	—	13,0	—	—	6,0
—	—	1,5	—	—	6,0	—	—	4,0	—	—	5,0	—	—	35.5	—	—	7,1
—	**—**	**0,9**	**—**	**—**	**7.9**	**—**	**—**	**8,8**	**—**	**—**	**4.7**	**—**	**—**	**47,0**	**—**	**—**	**10.0**
—	—	1,0	—	—	9,7	—	—	9,7	—	—	4,2	—	—	24,9	—	—	5,9
—	—	0,6	—	—	6,9	—	—	11,5	—	—	3,8	—	—	20,6	—	—	5,4
—	—	3,2	—	—	67,4	—	—	22,0	—	—	4,6	—	—	33,8	—	—	7,3
—	—	3,9	—	—	13,7	—	—	3,5	—	—	10,3	—	—	84,8	—	—	8,2
—	—	1,0	—	—	1,5	—	—	1,5	—	—	5,9	—	—	52,5	—	—	8,9
—	—	0,4	—	—	4,9	—	—	12,2	—	—	10,2	—	—	123,3	—	—	12,1
—	—	2,4	—	—	14,8	—	—	6,1	—	—	3,8	—	—	22,0	—	—	5,8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,9	—	—	24,3	—	—	4,9
—	—	1,1	—	—	4,3	—	—	3,9	—	—	2,2	—	—	34,8	—	—	15,8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,9	—	—	1,8	—	—	2,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,7	—	—	36,9	—	—	4,8
—	—	1,7	—	—	5,2	—	—	3,1	—	—	6,9	—	—	58,3	—	—	8,4
—	—	1,9	—	—	10,5	—	—	5,5	—	—	7,4	—	—	71,7	—	—	9,7
—	—	5,6	—	—	39,8	—	—	7,1	—	—	6,5	—	—	64,9	—	—	9,9
—	**—**	**1,9**	**—**	**—**	**14,3**	**—**	**—**	**7,5**	**—**	**—**	**6,1**	**—**	**—**	**52.2**	**—**	**—**	**8,6**
0,8	0,6	0,7	7,6	1,7	3,6	9,5	2,8	5,1	2,7	1,7	2,0	38,7	14,4	22,1	14,3	8,5	11,0
0,5	0,7	0,6	0,3	8,1	5,4	0,6	11,4	9,0	0,5	2,0	1,4	3,6	22,9	16,1	7,2	11,4	11,5
1,3	—	1,2	12,3	—	8,3	9,4	—	6,9	3,5	3,7	3,6	14,0	48,1	25,0	4,0	13,0	7,0
2,1	1,9	1,9	10,3	6,0	7,9	4,9	3,2	4,2	7,0	7,2	7,1	51,6	34,6	42,1	7,4	4,8	6,0
1,1	1,1	1,1	2,2	11,5	9,4	2,0	10,5	8,5	3,4	7,2	6,7	16,9	48,3	40.8	5,0	6,7	6,1
1,1	—	0,7	4,3	—	2,7	3,9	—	3,9	5,4	7,5	6,2	37,2	52,0	42,0	6,9	6,9	6,8
1,0	—	0,7	9,3	—	6,4	9,3	—	9,1	6,7	4,5	6,0	51,5	30,7	45,0	7,7	6,8	7,5
1,0	3,1	1,5	2,0	31,3	9,2	2,0	10,1	20,9	7,1	6,3	6,9	33,7	31,3	33,1	4,7	5,0	4,8
1.1	**0.8**	**1.0**	**6.5**	**4,6**	**5,4**	**5,9**	**5.7**	**5,4**	**4,3**	**3,8**	**4,0**	**36,0**	**26,1**	**31,1**	**8,4**	**6,9**	**7,7**
0,8	1,4	1,0	9,1	11,2	9,6	11,4	8,0	9,6	3,5	4,1	3,7	74,7	53,3	69,0	21,3	13,0	18,6
0,7	1,7	0,9	8,8	6,4	8,2	12,6	3,8	9,1	5,6	4,6	5,4	59,0	43,7	55,2	10,5	9,5	10,2
0,7	—	2,5	0,7	—	0,5	3,6	1,0	—	7,2	3,2	6,5	41,8	6,5	35,9	5,8	2,0	5,5
0,3	1,1	0,4	0,6	7,8	2,0	2,0	7,1	5,0	1,1	—	0,9	6,2	—	4,9	5,6	—	5,4
3.4	1,4	2,8	4,6	7,2	30,7	1,3	5,1	6,7	6,0	1,4	4,6	53,7	7,2	39,0	8,9	5,1	8,5
1,6	—	1,3	6,3	—	5,3	3,9	—	4,1	4,7	8,7	5,3	52,8	217,4	78,0	11,2	25,0	14,7
0,9	**1,3**	**1,0**	**9.1**	**8,7**	**9,0**	**10,1**	**6,7**	**9,0**	**4,1**	**3.6**	**4,0**	**57.4**	**44.2**	**54,0**	**14,0**	**12,3**	**13,6**
3,1	—	2,3	34,9	—	25,5	11,2	—	11,1	8,5	—	6,2	82,8	—	60,4	9,7	—	9,7
0,4	2,9	1,1	0,4	3,9	1,4	1,0	1,3	1,3	5.1	6,8	5,6	52,7	35,9	47,9	10,3	5,2	8,5
0,9	4,1	1,6	6,1	15,1	8,2	1,5	9,5	1,3	7,4	—	5,6	55,4	—	42,1	7,4	—	7,5
0,6	—	0,5	1,3	—	1,1	2,1	—	2,2	6,9	—	5,9	52,5	—	45,2	7,6	—	7.7
2,6	1,9	2,5	21,8	10,6	19,1	8,4	5,6	7,6	5,9	3,8	5,4	64,4	45,2	59,9	10,9	11,9	10,9

Група хвароб / Назва прадпрыемстваў	ХВАРОБЫ ОРГАНАЎ ДЫ[ХАННЯ]					
	Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.		
	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
Мэталяапрацовачная прамысловасьць						
Чыгун.-гісэрны зав. „Пролетары"	—	—	9,1	—	—	101,3
„ „ „ „Энэргія"	—	—	11,7	—	—	58,5
„ „ „ „Мэтал"	—	—	11,3	—	—	34,6
Зав. с.-гасп. машын Мэтпрому	—	—	13,3	—	—	93,1
„ „ „ „Рухавік Рэволюцыі"	—	—	9,2	—	—	76,8
„ „ „ імя Бурбіса	—	—	8,1	—	—	55,6
Мэханічна-сьлясарны зав. „Усход"	—	—	19,3	—	—	91,9
Цьвікова-вінт. зав. „Інтэрнацыянал"	—	—	12,5	—	—	112,5
Драцяны зав. „Чырвоны Кастрычнік"	—	—	10,8	—	—	48,1
Акулярная фабрыка	—	—	5,5	—	—	43,0
Разам	—	—	**11,5**	—	—	**80,4**
Дрэваапрацовачная прамысловасьць						
Лесазавод № 1	—	—	12,0	—	—	85,8
„ „Соцыялізм"	—	—	16,3	—	—	91,3
„ „Колектыўная Праца"	—	—	9,6	—	—	67,9
„ № 6	—	—	29,4	—	—	120,1
„ № 7	—	—	18,3	—	—	81,0
„ імя Томскага	—	—	12,0	—	—	108,5
„ „Чырвоны дрэваапрацовачнік"	—	—	16,3	—	—	81,8
„ „Дрэваапрацовачнік"	—	—	16,8	—	—	65,9
Цьвікова-калодачная фабрыка „Праца"	—	—	5,4	—	—	72,8
„ „ „ „Рабочы"	—	—	32,7	—	—	141,6
Фанерная фабрыка імя Томскага	—	—	19,2	—	—	83,1
Лесазавод „Комінтэрн"	—	—	25,1	—	—	57,2
Фанерная фабрыка „Чырвоны Кастрычнік"	—	—	23,6	—	—	136,0
„ „ „Зорка"	—	—	9,6	—	—	47,5
Разам	—	—	**17,4**	—	—	**85,8**
Тэкстыльная і швэйная прамысловасьць						
Ільнапрадзільня „Дзьвіна"	5,5	9,8	8,4	47,0	53,6	51,5
„ імя Карла Маркса	8,2	13,0	11,6	60,9	94,6	82,8
Якаўлевіцкая суконная фабрыка	7,0	7,4	7,1	59,6	14,8	45,2
Дняпроўская мануфактура	11,1	13,9	12,7	53,7	55,7	54,8
Панчошна-трыкотажная фабрыка	9,0	17,5	15,8	111,2	110,2	107,4
Вітшвэй	7,6	11,0	8,9	63,9	91,3	74,4
Меншвэй	21,6	22,7	22,0	98,5	83,0	93,6
П/к. вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў	37,8	65,6	44,6	221,4	275,0	234,6
Разам	**10,7**	**13,0**	**12,1**	**70,2**	**71,9**	**71,2**
Папяровая прамысловасьць						
Паперня „Гэрой Працы"	11,4	13,9	12,1	109,1	116,4	111,0
„ „Спартак"	7,4	8,1	7,5	37,5	37,9	37,4
„ „Профінтэрн"	19,6	3,2	16,8	74,5	3,2	62,5
„ „Чырвоная Зорка"	5,4	2,2	4,7	30,4	12,2	26,7
Кардонная фабрыка імя Сталіна	10,7	14,5	11,9	128,2	105,8	121,1
Шпалерня імя Вароўскага	5,5	30,4	9,3	20,5	78,3	29,3
Разам	**9,8**	**11,5**	**10,2**	**76,7**	**82,0**	**78,0**
Апрацоўка мінэральных матэрый						
Гута „Праца"	27,0	10,6	22,6	234,1	97,7	197,1
„ „Пролетары"	32,0	28,2	30,9	175,0	196,1	181,1
„ „Кастрычнік"	12,6	15,1	13,2	51,5	145,2	74,0
„ „Ільліч"	18,1	7,7	16,7	73,8	92,3	76,3
„ „Комінтэрн"	44,7	36,5	42,8	117,6	95,2	112,4

Табліца 3 (працяг)

ХАНЬНЯ			ХВАРОБЫ ОРГАНАЎ ТРАЎЛЕНЬНЯ								
Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку			Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку		
М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
—	—	11,1	—	—	34,6	—	—	251,7	—	—	7,3
—	—	5,0	—	—	35,1	—	—	197,6	—	—	5,6
—	—	3,1	—	—	42,1	—	—	193,1	—	—	4,3
—	—	7,0	—	—	53,8	—	—	242,6	—	—	4,5
—	—	8,3	—	—	30,6	—	—	216,6	—	—	7,1
—	—	6,9	—	—	23,4	—	—	158,1	—	—	6,7
—	—	4,9	—	—	52,2	—	—	334,2	—	—	6,4
—	—	9,0	—	—	26,8	—	—	165,4	—	—	6,2
—	—	4,4	—	—	18,8	—	—	72,8	—	—	3,8
—	—	7,8	—	—	33,0	—	—	126,5	—	—	3,8
—	**—**	**7,2**	**—**	**—**	**39.1**	**—**	**—**	**207,0**	**—**	**—**	**5.3**
—	—	7,1	—	—	34,0	—	—	198,1	—	—	5,9
—	—	5,6	—	—	23,1	—	—	177,5	—	—	7,7
—	—	7,1	—	—	55,0	—	—	220,2	—	—	4,0
—	—	4,1	—	—	96,1	—	—	350,1	—	—	3,6
—	—	4,4	—	—	69,8	—	—	204,5	—	—	2,9
—	—	9,0	—	—	41,0	—	—	394,0	—	—	9,6
—	—	5,0	—	—	72,2	—	—	316,7	—	—	4,4
—	—	3,9	—	—	68,6	—	—	269,7	—	—	3,9
—	—	13,5	—	—	27,2	—	—	85,9	—	—	3,2
—	—	4,3	—	—	59,3	—	—	198,2	—	—	3,3
—	—	4,3	—	—	75,4	—	—	260,0	—	—	3,4
—	—	2,3	—	—	78,6	—	—	252,2	—	—	3,2
—	—	5,7	—	—	84,5	—	—	383,7	—	—	4,5
—	—	4,9	—	—	29,2	—	—	239.4	—	—	8,2
—	**—**	**4.9**	**—**	**—**	**58.4**	**—**	**—**	**265.8**	**—**	**—**	**4,5**
8,5	5,5	6,1	24,1	30,3	28.8	150,2	161,9	158,2	6,2	5,3	5,5
7,7	7,3	7,1	19,1	15,7	16,9	136,8	64,6	90,0	7,2	4,1	5,4
8.5	2,0	6,4	54,4	18,5	42,9	254,4	125,9	213,1	4,7	6,8	4,9
4,8	4,0	4,3	63,9	82,4	74,2	196,2	315,1	262,5	3,1	3,8	3,5.
12,3	6,3	6,8	37,1	79,1	69,1	143,8	238,9	213,4	3,9	3,0	3,1
8,4	8,3	8,4	39,7	47,4	42,7	140,4	193,1	160,7	3,5	4,1	3,7
4,6	3,6	4,5	105,1	120.5	106,7	130,8	568,2	406,4	3,1	4,7	3,8
5,9	4,2	5,3	64,3	75,0	56,9	211,2	387,5	254,5	3,3	5,2	3,8
6,6	**5.5**	**6,0**	**44,6**	**46,3**	**45,6**	**180,5**	**196.8**	**190,3**	**4.0**	**4.2**	**4,2**
9,6	9,1	9,2	24,9	36,2	28,0	175,2	226,4	189,0	7,0	6,3	6,7
4.8	4,7	5,0	39.6	46,5	41.0	172,5	146,8	165,8	4,4	3,2	4,0
3.8	1,0	.3.8	53,6	32,3	50,0	133,3	225,8	148,9	2,5	7,0	3,0
5,6	5,5	5,7	26.5	13.3	23,8	156,1	38,9	132,9	5,9	2,9	5,5
12,0	7,3	10,2	124,2	95,3	114.2	494,0	244,9	415,1	3,2	2,5	3,6
3,7	2,6	3,2	26,8	39,1	28,7	134,6	160,9	138.7	5,0	4,1	4,8
7,6	**7,1**	**7,6**	**36.0**	**40.3**	**37,1**	**186.0**	**188,0**	**186,5**	**5.2**	**4,6**	**5,0**
8,7	9,2	8,7	50,1	37,1	46,6	345,9	212,1	309,7	6,9	5,7	6,6
5.5	6,9	5,8	66,0	65,0	65.7	256,6	289.3	266,0	3,9	4,4	4,0
4,1	9,6	5,6	46.8	53,4	48,4	190,9	398,6	240,8	4,1	6,1	5,0
4,1	12,0	4,6	58,8	30,8	54,8	176,3	69,2	61,3	3.0	2,2	1,1
2,6	2,6	2,6	102,1	11,5	104,1	360,6	365,4	361,7	3,5	3,2	3,5

Група хвароб / Назва прадпрыемстваў	ХВАРОБЫ МАЧАПЛОЦЬНЫХ ОРГАНАЎ. Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрах.			Сярэдн. доўгач. аднаго выпадку		
	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
Мэталяапрацовачная прамысловасьць									
Чыгун.-гісэрны зав. „Пролетары"	--	--	3,5	—	—	22,2	—	—	6,3
„ „ „ „Энэргія" .	—	—	2,9	—	—	19,0	—	—	6,5
„ „ „ „Мэтал" . .	—	—	4,4	—	—	7,5	—	—	1,7
Зав. с.-гасп. машын Мэтпрому . .	—	—	23	—	—	27,1	—	—	11,8
„ „ „ „Рухав. Рэвол."	—	—	3,8	—	—	37,3	—	—	1,1
„ „ „ імя Бурбіса .	—	—	0,8	—	—	9,7	—	—	12,1
Мэханічна-сьлясарны зав. „Усход"	—	—	0,6	—	—	1,2	—	—	2,0
Цьвікова-вінт. зав. „Інтэрнацыянал"	—	—	2,9	—	—	44,5	—	—	15,3
Драцяны зав. „Чырв. Кастрычн." .	—	—	1,9	—	—	24,1	—	—	12,7
Акулярная фабрыка	—	—	5,0	—	—	61,5	—	—	12,3
Разам	—	—	**2.7**	—	—	**25.9**	—	—	**9,6**
Дрэваапрацовачная прамысловасьць									
Лесазавод № 1	—	—	6,5	—	—	67,0	—	--	10,3
„ „Соцыялізм"	—	—	8,1	—	—	37,5	—	—	4,6
„ „Колектыўная Праца" .	—	—	5,5	—	—	98,2	—	—	1,8
„ № 6	—	—	34,8	—	—	70,1	—	—	2,0
„ № 7	—	—	25,7	—	—	79,7	—	—	3,1
„ імя Томскага	—	—	7,1	—	—	76,3	—	—	10,8
„ „Чырв.дрэваапрацовач."	—	—	26,9	—	—	67,5	—	—	2,5
„ „Дрэваапрацовачнік" .	—	—	3,2	—	—	24,9	—	—	7,8
Цьвікова-калодачная ф-ка „Праца"	—	—	20,7	—	—	65,2	—	—	3,1
„ „ „ „Рабочы"	—	—	11,5	—	—	50,4	—	—	4,4
Фанерная фабрыка імя Томскага .	—	—	30,0	—	—	62,3	—	—	2,1
Лесазавод „Комінтэрн"	—	—	10,5	—	—	77,9	—	—	7,4
Фанерн. ф-ка „Чырвоны Кастрыч."	—	—	3,5	—	—	28,3	—	—	8,1
„ „ „Зорка"	—	—	15,2	—	—	68,0	—	—	4,5
Разам	—	—	**13.6**	—	—	**64,4**	—	—	**4.7**
Тэкстыльная і швэйн. прамысловасьць									
Ільнапрадзільня „Дзьвіна"	0,3	12,7	8,8	1,0	68,6	47,2	3,3	5,4	5,4
„ імя Карла Маркса	—	4,7	3,0	—	43,2	28,1	—	9,2	9,4
Якаўлевіцкая суконная фабрыка .	3,5	22,2	9,5	112,3	396,3	203.6	3,2	1,8	2,1
Дняпроўская мануфактура	3,8	21,8	13,9	55,7	178,0	124,0	1,5	8,1	8,9
Панчошна-трыкотажная фабрыка .	18,0	14,1	14,9	157,3	74,0	88,4	8,7	5,2	5,9
Вітшвэй	3,2	14,5	7,5	28,2	115,6	61,8	8,8	8,0	8,2
Меншвэй	0,5	26,1	8,5	2,6	197,7	63,5	5,2	7,6	7,5
П/к. вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў	2,0	31,3	9,2	9,2	140,6	41,5	4,6	4,5	4,5
Разам	**2,4**	**13,9**	**9.3**	**26.2**	**92,8**	**66,2**	**10.9**	**6,7**	**7,1**
Папяровая прамысловасьць									
Паперня „Гэрой Працы"	1,2	17,5	5,6	18,8	210,9	70,5	15,7	12,1	12,6
„ „Спартак"	3,5	12,1	5,5	42,0	122,9	60,5	12,0	10,0	11,0
„ „Профінтэрн"	0,7	22,5	4,3	6,5	51,5	14,1	9,2	2,3	3,3
„ „Зорка"	0,6	3,8	1,1	1,1	15,5	4.0	1,8	4,1	3,6
Кардонная фабрыка ім. Сталіна .	2,7	50,7	17,9	6,4	144,9	50,9	2,4	2,8	2,8
Шпалерня імя Вароўскага . . .	2,4	17,4	4,7	16,5	187,0	42,7	6,9	10,8	9,1
Разам	**1,7**	**17.8**	**5,7**	**20,0**	**158,2**	**53,9**	**11,8**	**8,8**	**9,4**
Апрацоўка мінэральных матэрый									
Гута „Праца"	4,5	9,1	5,7	93,5	91,7	93,0	20,8	10,1	16,3
„ „Пролетары"	3,1	22,3	8,6	44,1	190,3	86,1	14,2	8,5	10,0
„ „Кастрычнік"	4,3	45,2	14,1	68,0	76,7	70,1	15,9	1,7	5,0
„ „Ільліч"	0,6	3,8	1,1	1,3	23,1	4,3	2,2	6,1	3,9
„ „Комінтэрн"	1,8	29,8	8,3	25,0	120,2	47,3	13,9	4,0	5,7

Табліца 3 (працяг)

ХВАР. ЦЯЖАРН. І ПАСЬЛЯРОД.			ХВАРОБЫ СКУРЫ І ПАДСКУРНАЙ АБАЛОНІНЫ								
Кольк. вып. на 100 застр.	Кольк. дзён на 100 застр.	Сяр. доўгач. аднаго вып.	Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку		
Ж.	Ж.	Ж.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
—	—	—	—	—	23,3	—	—	151,9	—	—	6,5
—	—	—	—	—	19,5	—	—	97,6	—	—	5,0
—	—	—	—	—	27,0	—	—	128,9	—	—	4,8
—	—	—	—	—	46,0	—	—	270,4	—	—	5,9
—	—	—	—	—	25,1	—	—	155,3	—	—	6,2
—	—	—	—	—	39,5	—	—	230,6	—	—	5,8
—	—	—	—	—	81,4	—	—	455,9	—	—	5,6
—	—	—	—	—	33,1	—	—	26 ,2	—	—	7,9
—	—	—	—	—	83,7	—	—	179,0	—	—	2,1
—	—	—	—	—	19,0	—	—	88,3	—	—	4,6
—	—	—	—	—	**36,0**	—	—	**213,0**	—	—	**5,9**
—	—	—	—	—	32,0	—	—	297,7	—	—	9,3
—	—	—	—	—	23,8	—	—	165,6	—	—	6,9
—	—	—	—	—	66,5	—	—	377,1	—	—	5,7
—	—	—	—	—	107,8	—	—	496,6	—	—	4,6
—	—	—	—	—	77,2	—	—	385,6	—	—	5,0
—	—	—	—	—	45,9	—	—	494,7	—	—	10,8
—	—	—	—	—	64,1	—	—	383,7	—	—	5,9
—	—	—	—	—	35,7	—	—	210,8	—	—	5,9
—	—	—	—	—	14,1	—	—	76,1	—	—	5,4
—	—	—	—	—	71,1	—	—	279,6	—	—	3,9
—	—	—	—	—	103,1	—	—	386,2	—	—	3,7
—	—	—	—	—	60,2	—	—	253,9	—	—	4,2
—	—	—	—	—	46,9	—	—	281,0	—	—	6,0
—	—	—	—	—	33,2	—	—	244,4	—	—	7,4
—	—	—	—	—	**54.7**	—	—	**318.9**	—	—	**5.8**
5,8	52.6	9,1	22,1	25,9	24,7	174,6	175,6	175,3	7,8	6,8	7,1
5,9	62,2	10,5	14,5	12,0	12,9	86,4	77,1	80,4	6,0	6,4	6,2
3,7	44,4	12,1	26,3	7,4	20,2	214,0	29,6	154,8	8,1	4,0	7,7
4,2	36.7	8,7	25,2	29,9	27,8	123,5	155,4	141,3	4,9	5,2	5,1
7,2	70,8	9,8	25,8	38,2	35,2	192,1	241,7	225,2	7,4	6,3	6,4
9,2	68,2	7,4	20,2	26,6	22,7	106,1	169,9	130,7	5,2	6,4	5,8
8,0	104,5	13,1	24,2	29,5	25,9	127,8	97,7	118,4	5,3	3,3	4,6
9,4	65,6	7,0	69,4	62,5	67,7	266,3	309,4	276,9	3,8	4,9	4,0
6,1	**56,2**	**9,2**	**24,5**	**26.3**	**25.6**	**146,9**	**163.0**	**156,6**	**6,0**	**6.2**	**6,1**
8,9	89,1	10,0	21,6	14,1	19,6	162,9	83,6	141,6	7,5	5,9	7,2
6,9	49,9	7,2	30,5	27,8	29,8	192,8	155,7	182,8	6,3	5,6	6,1
9,7	38,7	4,0	41,8	32,3	40,2	151,6	93,5	141,8	3.6	2,9	3,5
3,3	12,2	3,7	20,6	13.3	19,1	118.3	52,2	104,9	5.8	3,9	5,5
5,8	56,5	9,7	68,5	24,5	54,6	452,3	88,4	337.2	6,6	3,6	6.2
4,8	39,1	8,2	10,2	8,7	10,0	40.2	65,2	44,0	3.9	7,5	4,4
7.5	**65.0**	**8.7**	**26.9**	**18,2**	**24.7**	**173.5**	**94.4**	**154.1**	**6.5**	**5.2**	**6,2**
2,3	9,8	4,2	103,4	59.8	91,6	739,2	403,8	7,1	648,3	6,8	7,1
6,8	164,1	24,1	57,0	31,1	49,6	281,3	113,6	4,9	233,1	3,6	4,7
1,4	11,0	8,0	40,3	45,2	41,4	242,4	254,8	6,0	245,4	5,6	5,9
3.8	23,1	6.1	66,9	76.9	68,3	281.2	226,9	4,2	274,2	2,9	4,0
1,9	21,2	11,1	70,0	53,8	66,2	240,3	182,7	3,4	226,8	3,4	3,6

Група хвароб / Назва прадпрыемстваў	ХВАРОБЫ КАСЬЦЕЙ І ОРГАНАЎ РУХУ								
	Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку		
	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
Мэталяапрацовачная прамысловасьць									
Чыгун.-гісэрны зав. „Пролетары“	—	—	8,2	—	—	41,7	—	—	5,1
„ „ „ „Энэргія“	—	—	18,5	—	—	95,6	—	—	5,2
„ „ „ „Мэтал“	—	—	15,7	—	—	75,5	—	—	4,8
Зав. с.-гасп. машын Мэтпрому	—	—	22,7	—	—	94,7	—	—	4,2
„ „ „ „Рухав. Рэвол.“	—	—	10,3	—	—	59,0	—	—	5,7
„ „ „ імя Бурбіса	—	—	12,9	—	—	45,2	—	—	3,5
Мэханічна-сьлясарны зав. „Усход“	—	—	18,0	—	—	57,1	—	—	3,2
Цьвікова-вінт. зав. „Інтэрнацыянал“	—	—	11,4	—	—	76,8	—	—	6,7
Драцяны зав. „Чырвоны Кастрычнік“	—	—	7,1	—	—	29,3	—	—	4,1
Акулярная фабрыка	—	—	7,5	—	—	50,0	—	—	6,7
Разам	—	—	**15.1**	—	—	**68,6**	—	—	**4.7**
Дрэваапрацовачная прамысловасьць									
Лесазавод № 1	—	—	14,9	—	—	68,8	—	—	4,6
„ „Соцыялізм“	—	—	6,3	—	—	23,8	—	—	3,8
„ „Колектыўная Праца“	—	—	25,2	—	—	115,6	—	—	4,2
„ № 6	—	—	28,4	—	—	110,3	—	—	3,9
„ № 7	—	—	24,8	—	—	101,5	—	—	4,1
„ імя Томскага	—	—	10,6	—	—	82,7	—	—	7,8
„ „Чырв. дрэваапрацовач.“	—	—	40,7	—	—	195.2	—	—	4,8
„ „Дрэваапрацовачнік“	—	—	21,1	—	—	90,3	—	—	4,2
Цьвікова-калодачная ф-ка „Праца“	—	—	5,4	—	—	30,4	—	—	5,6
„ „ „Рабочы“	—	—	22.1	—	—	55.8	—	—	2,5
Фанерная фабрыка імя Томскага	—	—	33.1	—	—	158.5	—	—	4,8
Лесазавод „Комінтэрн“	—	—	26,0	—	—	88,4	—	—	3 4
Фанерная фабрыка „Чырв. Кастрыч.“	—	—	18,6	—	—	126,4	—	—	6,8
„ „ „Зорка“	—	—	8,1	—	—	39,8	—	—	4,9
Разам	—	—	**20.2**	—	—	**92.4**	—	—	**4.5**
Тэкстыльная і швэйная прамысловасьць									
Ільнапрадзільня „Дзьвіна“	4,0	2,4	2.9	14,1	19,7	17,9	3,5	8,2	6,2
„ імя Карла Маркса	4,5	0.7	2.1	23.2	10.3	14.8	5,2	14,7	7,0
Якаўлевіцкая суконная фабрыка	10,5	—	7,1	43.9	—	29,8	4,2	—	4,2
Дняпроўская мануфактура	15,5	6,5	10,5	59,5	18.3	36,6	3,9	2,8	3,5
Панчошна-трыкотажная фабрыка	12,4	11.2	11,6	48,3	51,8	49,7	3,9	4,5	4,3
Вітшвэй	8,3	8,7	8,4	18,8	85,0	44,2	2,3	9,8	5,3
Меншвэй	14,4	12,5	13,8	72,7	30,7	59,6	5,0	2,5	4,3
П/к. вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў	38,8	15,6	33,1	173,5	121,9	160,8	4,5	7,7	4,9
Разам	**10,3**	**4.8**	**7.0**	**41,0**	**27,3**	**32,8**	**4.0**	**5.7**	**4,7**
Папяровая прамысловасьць									
Паперня „Гэрой Працы“	6,0	5,2	5,8	50.2	34,9	46.0	8,4	6,7	7,9
„ „Спартак“	8,9	4,7	7,9	56,6	73,9	60,1	6,4	15,7	7,6
„ „Профінтэрн“	36,6	19.4	33.7	114,4	38.7	101,6	3,1	2,0	3,0
„ „Чырвоная Зорка“	7,0	4,4	6.5	60,3	12,2	50,6	8,6	2,8	7,8
Кардонная фабрыка імя Сталіна	20,8	5,8	16,1	81,2	14,5	60,1	3,9	2,5	3,7
Шпалерня імя Вароўскага	8,7	13,0	9,3	31,5	47.8	34,0	3.6	3,7	3,5
Разам	**9.6**	**5,8**	**8.7**	**57.8**	**38.9**	**53,1**	**6.0**	**6,7**	**6,1**
Апрацоўка мінэральных матэрый									
Гута „Праца“	18,8	4,5	14,6	66,8	57,6	64,3	3,7	13,0	4,4
„ „Пролетары“	18,0	15,5	17,3	71,5	33,9	60,4	3,9	2,1	3,5
„ „Кастрычнік“	3,9	1,4	3,3	38,5	1.4	29,6	9,9	1,0	9,0
„ „Ільліч“	3,8	—	3,2	19,4	—	16,7	5,1	—	5,2
„ „Комінтэрн“	7,9	9,6	8,3	51,2	34,6	47,3	6,5	3,7	5,7

Табліца 3 (працяг)

Хваробы з надворных прычын									Іншыя хваробы								
Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку			Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку		
М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
—	—	51,4	—	—	335,9	—	—	6,5	—	—	8,0	—	—	35,3	—	—	4,4
—	—	44,9	—	—	245,9	—	—	5,4	—	—	2,9	—	—	30,7	—	—	10,6
—	—	66,7	—	—	422,7	—	—	6,3	—	—	3,8	—	—	32,7	—	—	8,6
—	—	91,9	—	—	632,0	—	—	6,9	—	—	1,3	—	—	14,5	—	—	11,2
—	—	49,1	—	—	342,1	—	—	7,0	—	—	7,7	—	—	66,4	—	—	8,6
—	—	25,8	—	—	155,6	—	—	6,0	—	—	4,0	—	—	21,3	—	—	5,3
—	—	77,0	—	—	511,2	—	—	6,6	—	—	5,6	—	—	37,3	—	—	6,7
—	—	34,2	—	—	285,3	—	—	8,3	—	—	6,0	—	—	55,1	—	—	9,2
—	—	32,3	—	—	167,9	—	—	5,2	—	—	0,9	—	—	0,9	—	—	1,0
—	—	18,0	—	—	218,3	—	—	12,1	—	—	3,0	—	—	31,5	—	—	10,5
—	—	**50,0**	—	—	**407,7**	—	—	**8,1**	—	—	**4,1**	—	—	**28,8**	—	—	**7,1**
—	—	51,5	—	—	478,3	—	—	9,3	—	—	1,0	—	—	5,8	—	—	5,8
—	—	32,5	—	—	301,9	—	—	9,3	—	—	6,9	—	—	23,8	—	—	3,4
—	—	51,8	—	—	452,3	—	—	8,7	—	—	14,7	—	—	97,7	—	—	6,6
—	—	97,5	—	—	511,8	—	—	5,2	—	—	1,5	—	—	4,9	—	—	3,2
—	—	102,5	—	—	579,2	—	—	5,7	—	—	1,0	—	—	4,9	—	—	4,9
—	—	48,4	—	—	408,8	—	—	8,4	—	—	7,4	—	—	44,9	—	—	6,1
—	—	61,2	—	—	509,6	—	—	8,3	—	—	18,2	—	—	78,9	—	—	4,3
—	—	58,4	—	—	349,2	—	—	5,9	—	—	10,3	—	—	27,0	—	—	2,6
—	—	53,3	—	—	251,1	—	—	4,7	—	—	4,3	—	—	26,1	—	—	5,7
—	—	38,9	—	—	119,5	—	—	3,1	—	—	4,4	—	—	7,1	—	—	1,6
—	—	80,8	—	—	468,5	—	—	5,8	—	—	1,5	—	—	6,9	—	—	4,6
—	—	78,5	—	—	315,5	—	—	4,0	—	—	5,2	—	—	42,8	—	—	8,2
—	—	46,1	—	—	344,6	—	—	7,5	—	—	3,1	—	—	12,8	—	—	4,1
—	—	32,0	—	—	333,9	—	—	10,4	—	—	5,0	—	—	22,7	—	—	4,5
—	—	**59,3**	—	—	**397,7**	—	—	**6,7**	—	—	**6,0**	—	—	**30,6**	—	—	**5,1**
21,9	11,6	14,9	209,3	90,6	128,0	9,6	7,9	8,5	0,7	0,8	0,7	4,2	5,7	5,2	6,0	7,1	7,4
19,1	10,8	13,7	112,3	56,3	75,9	5,9	5,3	5,5	2,3	4,2	3,6	9,1	31,9	23,9	3,9	7,6	6,6
22,0	3,7	16,7	177,2	14,8	125,0	8,0	4,0	7,5	1,8	3,7	2,4	3,5	7,4	4,8	1,9	2,0	2,0
18,8	15,1	16,7	96,8	65,4	79,3	5,1	4,3	4,8	3,8	4,2	4,0	12,6	19,3	16,3	3,3	4,6	4,1
36,0	18,7	22,1	277,5	78,0	137,7	7,7	4,2	6,2	1,1	1,7	1,6	5,6	8,9	8,0	5,1	5,2	5,0
14,4	9,2	12,4	79,4	81,5	80,2	5,5	8,8	6,4	0,4	1,7	0,9	0,7	25,4	10,2	1,7	1,5	11,3
29,4	14,8	24,8	133,3	37,5	103,5	4,5	2,5	4,6	3,1	5,7	3,9	19,1	14,8	17,7	6,2	2,4	4,5
49,0	43,8	47,7	207,1	281,3	225,4	4,2	6,4	4,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22,8	**13,2**	**17,0**	**152,7**	**82,6**	**110,6**	**6,7**	**6,3**	**6,5**	**1,7**	**2,1**	**1,9**	**7,1**	**13,4**	**10,9**	**4,2**	**6,4**	**5,7**
26,8	12,1	22,8	248,2	92,0	206,4	9,3	7,6	9,1	5,3	5,2	5,3	23,7	15,0	21,4	4,5	2,9	4,0
33,3	20,4	30,2	252,4	139,1	224,7	7,6	6,8	7,4	3,2	6,9	4,0	19,3	24,9	20,4	6,0	3,7	5,1
35,9	22,6	33,7	149,0	100,0	140,8	4,2	4,4	4,2	4,6	—	3,8	49,7	—	41,3	10,8	—	10,9
22,8	4,5	19,1	171,0	22,2	140,9	7,9	5,0	7,4	0,8	—	0,7	3,7	—	2,9	4,6	—	4,1
38,3	24,5	33,9	199,3	298,6	230,7	5,2	12,2	6,8	3,4	—	2,3	14,8	—	10,1	4,4	—	4,4
26,8	13,0	24,7	189,0	34,3	165,3	7,1	2,6	6,7	3,1	—	2,7	7,1	—	6,0	2,3	—	2,2
28,9	**14,4**	**25,3**	**226,6**	**109,7**	**197,9**	**7,8**	**7,6**	**7,8**	**3,9**	**4,2**	**4,0**	**20,1**	**13,0**	**18,4**	**5,2**	**3,1**	**4,6**
84,8	52,3	76,0	671,0	453,8	612,1	7,9	8,7	8,0	5,1	2,3	4,3	23,1	12,9	20,3	4,5	5,6	4,7
102,0	45,6	85,8	543,4	269,9	461,9	5,3	5,9	5,4	2,8	2,9	1,8	27,0	4,9	20,6	9,6	1,7	11,4
74,9	65,8	72,7	412,6	456,2	423,0	5,5	6,9	5,8	1,7	1,4	1,6	6,1	13,7	7,9	3,6	9,8	4,9
55,0	50,0	54,3	186,9	169,2	184,4	3,4	3,4	3,4	9,4	—	8,1	86,8	—	74,2	9,2	—	9,1
52,6	36,5	48,9	226,8	206,7	322,1	4,3	5,7	4,5	3,5	1,9	3,2	6,5	4,8	1,1	1,8	2,5	0,3

Група хвароб / Назва прадпрыемстваў	ХВАРОБЫ ЭПІДЭМІЧ					
	Колькасьць выпад. на 100 астрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.		
	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
Гута „Ноўкі“	43,1	33.8	40,0	338,9	187,0	287,6
„ „Домбаля“	35.8	34,5	35.1	181,0	160.0	175,3
„ „Профінтэрн“	23.6	45.5	28.4	121.0	159.1	129,4
Кахляны завод „Пролетары“	28,9	18.6	27,1	183,8	50.8	159,7
Цагельня комгасу	69,6	83,3	73,0	267.1	261.1	258,1
„ Белдзяржбуду	54,2	47,6	52,5	130,5	138,1	132,5
Разам	**54,7**	**46.8**	**52,6**	**344,6**	**266,4**	**324,2**
Апрацоўка смакава-харчовых матэр.						
Дражджоўня „Пролетары“	78,9	132,3	92,1	494,7	696,8	544.4
„ „Варшавянка“	66,1	113,8	76,1	468,8	834.5	545,7
„ „Чырвоная Зорка“	59.4	102,4	,68,3	334,4	326,2	332.7
„ № 52	9.8	33.3	15,0	181.7	214,8	189,9
„ імя Леніна	33,0	5,9	28,6	255,7	58,8	223,8
Бровар „Беларусь“	36.2	85,0	42,0	227,6	364.2	243,7
„ імя Бэбэля	24,5	11,8	22.8	230,0	76.5	209,4
Махорачная фабрыка	23,7	12,7	16.4	188.3	93,2	128,2
Каўбасная Белмясгандлю	20,8	—	20,0	50,0	—	48,0
Бойня	35,2	200,0	37.5	231,0	1400.0	247,2
Ф-ка хлеб. і конд. выр. „Прасьвет“	50,0	36,1	39,5	237,5	368,0	335,7
1-ы дзяржмлын	20,4	—	20,4	134,7	—	134,7
Разам	**42,1**	**49,0**	**74,1**	**286,6**	**306,6**	**292,3**
Поліграфічная вытворчасьць						
1-я дзяржрукарня	43,7	62,5	48,1	318.7	371,6	331,1
2-я „	35.4	36,4	35,7	157.3	163,6	158,9
Друкарня і пераплётная п/к.	38.5	52,9	47,7	115.4	164,7	146.7
„ „Комінтэрн“	9,8	28.6	12,5	201,2	578,5	256,3
„ „Палесдрук“	29,0	46.0	34,0	358,0	486,5	395,8
Разам	**33,6**	**50,3**	**38,4**	**292,9**	**361,9**	**312,9**
Хэмічная прамысловасьць						
Запалкавая фабрыка „Чырвоная Бярэзіна“	48,1	69,2	60,3	267,1	280,9	275,1
„ „ „Дняпро“	82,5	48,1	64,6	952,8	382,8	647,6
„ „ „Вэзуві“	45,9	59,4	53,6	440,7	449,9	484,3
Фабрыка „Чырвоны Хэмік“—(вытв. хлёру і да т. п.)	31,7	84.6	41.1	310,0	1369,2	498,6
Разам	**59.7**	**58,8**	**59,2**	**583,6**	**408,4**	**486,7**
Скур., абутк. і шчацін. вытвор.						
Гарбарня „Бальшавік“	—	—	55,8	—	—	312.4
„ „Пролетарскі шлях“	—	—	51,2	—	—	449,6
П/к. абутнікаў	—	—	95,1	—	—	543,1
Шавецкая майстэрня Гандальбуду	—	—	55,2	—	—	397,1
Абутков. ф-ка ВСНГБ	—	—	52,3	—	—	368,2
П/к. абутк. „Самаход“	—	—	25,6	—	—	293,1
Мэханіч. абутк. ф-ка	—	—	59,8	—	—	706,8
Шавецкая ф-ка „Праца“	—	—	66,7	—	—	742,5
Шчацінная „	—	—	38,3	—	—	557,4
„ „	—	—	34,8	—	—	267,4
„ „	—	—	110,1	—	—	310,1
Разам	—	—	**51,8**	—	—	**420,4**
Вытворч. і пер. электраэнэргіі						
Менская электрастанцыя	—	—	40,6	—	—	229,3
Гомельская электрастанцыя	—	—	23,9	—	—	254,0
Разам	—	—	**35,7**	—	—	**236,5**

Табліца 3 (працяг)

НЫЯ, ЭНДЭМІЧНЫЯ ДЫ ІНФЭКЦЫЙНЫЯ

Сярэдн доўгачасн. аднаго выпадку			Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку		
М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
7,9	5,5	7,2	7,1	3,9	6,0	189,4	57,5	144,9	26,7	14,7	24,1
5,1	4,6	5,0	2,5	3,0	2,6	62,8	63,5	63,0	25,1	21,2	24,0
5,10	3,50	4,6	1,8	—	1,0	43,9	—	34,3	24,3	—	34,3
6,3	2,7	5,9	5,6	1,7	4,9	94,7	5,1	78,5	16,9	3,0	16,0
3,8	3,1	3,5	1,8	5,6	2,7	22,5	55,6	23,0	12.5	9,9	8,5
2,4	2,9	2,5	—	4,8	1,3	—	9,5	2,5	—	2,0	2,0
6,3	**5.7**	**6.1**	**7,1**	**4,5**	**6.4**	**137,8**	**89.7**	**125,3**	**19.5**	**19,9**	**19.6**
6,3	5,7	5,9	14,7	22,6	16,7	204,2	351.6	240,5	9,0	15,5	14,4
7,3	7,3	7,2	13,8	13,8	13,8	245,0	424,1	282,6	17,7	30,7	20,4
5,6	3,2	4,9	13,1	9,5	12,4	140,0	73,8	126,2	10,7	7,7	10,7
18,5	6,5	12,7	2,4	3,7	2,8	159,8	11,1	122,9	66,6	3,0	43,9
7,7	10,0	7,9	6,8	5,9	6,7	152,3	58,8	137,1	22,3	10,0	20,5
6,6	4,3	5,8	4,8	7,1	5,0	62,9	100,0	67,2	13,1	14,1	11,4
9.4	6,5	9,2	7,3	—	6,3	139,1	—	120,5	19,0	—	19,1
8,8	7,3	7,8	1,7	—	0,6	23,7	—	7,9	13,8	—	13,1
2,4	—	2,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6,6	7,0	6,6	1,4	100,0	2,8	14.1	1600,0	27,8	10,1	10,0	9,9
4,8	10,2	8,5	—	3,1	2,3	—	106,2	79,8	—	34,2	34,7
6,6	—	6,6	4.1	—	4,1	34,7	—	34,7	8,5	—	8,5
6,8	**6,3**	**6,6**	**7,6**	**5.6**	**7,0**	**123.1**	**102.3**	**117,1**	**16.1**	**20,0**	**16,7**
7,3	5,9	6,9	7,6	17,0	9,8	143,7	172,7	150,5	18,9	10,2	15,3
4,4	4,5	4,5	1,0	3,0	1,5	1,0	15,2	4,7	1,0	5,1	3,1
3,0	3,1	3,1	2,6	2,9	2,8	17,9	17,6	17,8	6,9	6,1	6,3
20,5	19,9	20,5	4,9	21,4	7,3	186,3	514,2	234,4	38,0	24,0	32,1
12,3	10,6	11,6	7,9	8,7	8,2	220,0	278,6	237,3	27,8	32,0	28,9
8,4	**7,2**	**8,4**	**5,4**	**9,8**	**7,4**	**153,9**	**180,5**	**161,6**	**28,5**	**18,4**	**21,8**
5,5	4,1	4,6	12,1	15,3	14,0	147,2	115,8	129,0	12,2	7,6	9,2
11,4	8,0	10,0	26,2	6,2	14,6	566,9	86,5	309,7	21,6	14,0	21,2
9,6	7,6	9,0	7,3	6,3	6,7	227,6	190,4	206,3	31,2	30,2	30,8
9,8	16,2	12,1	3,3	30,8	8,2	155,0	1046,2	311,7	47,0	34,0	38,0
9,8	**6,9**	**8,2**	**15,5**	**8,4**	**11,6**	**331,8**	**138,3**	**224,7**	**21,4**	**16,4**	**19,4**
—	—	5,3	—	—	5,8	—	—	77,4	—	—	13,3
—	—	8,8	—	—	2,4	—	—	142,4	—	—	59,3
—	—	5,7	—	—	21,6	—	—	332,4	—	—	15,4
—	—	7,2	—	—	12,4	—	—	215,2	—	—	17,3
—	—	7,0	—	—	9,3	—	—	202,8	—	—	21,7
—	—	11,5	—	—	10,9	—	—	219,4	—	—	20,1
—	—	11,8	—	—	27,4	—	—	452,1	—	—	16,5
—	—	11,1	—	—	13,3	—	—	409,2	—	—	30,3
—	—	14,5	—	—	8,6	—	—	375,6	—	—	43,7
—	—	7,7	—	—	9,9	—	—	124,9	—	—	12,6
—	—	2,8	—	—	10,1	—	—	38,4	—	—	3,8
—	—	**8,1**	—	—	**11,0**	—	—	**218.4**	—	—	**19,9**
—	—	5,6	—	—	4,3	—	—	56,9	—	—	13,2
—	—	10,6	—	—	3,5	—	—	135,4	—	—	38,7
—	—	**6,6**	—	—	**4,1**	—	—	**79.7**	—	—	**19,4**

Група хвароб / Назва прадпрыемстваў	АГУЛЬНЫЯ ХВАРОБЫ: Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.		
	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
Гута „Ноўкі"	8,6	8,7	8,6	130,5	185,5	149,1
„ „Домбаля"	6,8	11,5	8,1	59.8	51,5	57,5
„ „Профінтэрн"	1,3	—	1,0	10.2	—	8,0
Кахляны завод „Пролетары"	3,4	3,4	3,4	27.1	18,6	25,5
Цагельня комгасу	7,1	16,7	9.5	52.9	50,0	44,6
„ Белдзяржбуду	3.4	4.8	3.8	30,5	28,6	30.0
Разам	**7,7**	**11,1**	**8.6**	**71,9**	**94,4**	**77,8**
Апрацоўка смакава-харчовых матэр.						
Дражджоўня „Пролетары"	5,3	0.7	6,3	60,0	35,5	54,0
„ „Варшавянка"	8.3	17.2	10.1	60,6	20,7	94.2
„ „Чырвоная Зорка"	3,8	7,1	4.5	48,1	31,0	44,6
„ № 52	1,2	—	0,9	18,3	—	13,8
„ імя Леніна	3,4	3.5	6,7	17,0	541,0	101,9
Бровар „Беларусь"	6,7	14,3	7,6	26.7	28,6	26,9
„ імя Бэбеля	2,7	—	2,4	30.0	—	26,0
Махорачная фабрыка	3,4	6,8	5.6	23,7	67,8	53,1
Каўбасная Белмясгандлю	8,3	—	8,0	233.3	—	224,0
Бойня	5,6	—	5,6	40.8	—	40.3
Ф-ка хлеб. і конд. выр. „Прасьвет"	3,1	8,2	7,0	21,9	81,4	66,7
1-ы дзяржмлын	—	—	—	—	—	—
Разам	**4.4**	**8,4**	**5,5**	**40,4**	**87,1**	**53.7**
Поліграфічная прамысловасьць						
1-я дзярждрукарня	5,6	13,6	7,4	64,2	163,6	90,2
2-я „	5,2	9.1	6,2	50,0	69,7	55,0
Друкарня і пераплётная п/к.	10,3	17,6	15,0	107,7	88.2	15,9
„ „Комінтэрн"	4,9	7,1	5,2	61,0	100,0	66,7
„ „Палесдрук"	1,9	4.8	2,3	13,4	9,5	12,4
Разам	**4,3**	**10,4**	**6,1**	**46,6**	**97,9**	**61,4**
Хэмічная прамысловасьць						
Запалкавая фабрыка „Чырвоная Бярэзіна"	10,5	19,0	15,8	73,6	68,5	70,7
„ „ „Дняпро"	3,7	5,0	4,4	34,8	64,7	50,8
„ „ „Вэзуві"	2,3	8,3	5,7	35,1	34,4	58,5
Фабрыка „Чырвоны Хэмік" (выт. хлёру і да т. п.)	11,7	7.7	11,0	106,7	123,1	109,6
Разам	**5,3**	**10,1**	**8.0**	**47,4**	**70.2**	**60.0**
Скур., абутк. і шчацін. вытвор.						
Гарбарня „Бальшавік"	—	—	9,5	—	—	113,1
„ „Пролетарскі шлях"	—	—	5,6	—	—	81,6
П/к. абутнікаў	—	—	11,8	—	—	78,4
Шавецкая майстэрня Гандальбуду	—	—	6,7	—	—	50,5
Абутков. ф-ка ВСНГБ	—	—	6,5	—	—	49,5
П/к. абутк. „Самаход"	—	—	5,6	—	—	53,4
Мэханіч. абутк. ф-ка	—	—	10.3	—	—	147,9
Шавецкая ф-ка „Праца"	—	—	2,4	—	—	8,6
Шчацінная „	—	—	5,0	—	—	43,3
„ „	—	—	8,8	—	—	123,8
„ „	—	—	14,1	—	—	124,2
Разам	—	—	**7,4**	—	—	**77.2**
Вытворч. і пер. электраэнэргіі						
Менская электрастанцыя	—	—	4,7	—	—	43,8
Гомельская электрастанцыя	—	—	—	—	—	—
Разам	—	—	**3,3**	—	—	**31,1**

Табліца 3 (працяг)

АГУЛЬНЫЯ ХВАРОБЫ			ХВАРОБЫ НЭРВОВАЙ СЫСТЭМЫ								
Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку			Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку		
М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
15,1	21,3	17,4	2,0	3,9	2,6	7,9	35,3	17,1	3,9	9,0	6,6
8,8	4,5	7,1	4,6	4,5	4,5	19,2	18,0	18 8	4,1	4,0	4,1
7,9	—	8,0	1,9	—	1,5	6,4	—	5,0	3,3	—	3,3
8,0	5,5	7,5	7,9	5,1	7,4	41,1	30,5	40,0	5,2	6,0	5,5
7,5	2,9	4,7	29,6	22,2	20,3	76,1	88,9	71,6	2 6	4,0	3,5
9,0	6,0	7,9	6,8	14,3	8,8	16,9	47,6	25,0	2,5	3,3	2,8
9,3	**8,5**	**9,0**	**6,1**	**5,5**	**5,9**	**40,2**	**28,4**	**37,1**	**6,6**	**5,1**	**6,3**
11,1	3,6	8,6	10,5	9,7	10,3	52,6	29,0	46,8	5,0	3,0	4,5
7,4	1,2	9,3	15,6	10,3	14,5	108,3	13,8	88,4	6,9	1,3	6,1
12,6	4,6	9,9	8,8	7,1	8,4	97,5	57,1	89,1	11,0	8,2	10,6
15,2	—	15,3	7,3	3,7	6,4	107,3	3,7	81,7	14,6	1,0	12,7
5,0	15,4	15,2	11,4	11,8	11,4	264,8	11,8	223,8	23,2	1,0	19,6
4,0	2,0	3,5	4,8	8,6	7,6	96,2	57,1	91,6	20,0	6,6	12,0
11,1	—	10,1	2,7	11,8	3,9	25,5	11,8	23,6	9,4	1,0	6,0
6,9	10,0	9,5	10,2	6,8	7,9	37,3	8,5	18,1	3,6	1,2	2,3
2,8	—	2,8	4,2	—	4,0	4,2	—	4,0	1,0	—	1,0
7,3	—	7,2	9,9	—	9,7	53,5	—	52,8	5,4	—	5,4
7,0	9,9	9,5	—	3,1	2,3	—	146,4	110,1	—	47,2	47,8
—	—	—	8,2	—	8,2	142,9	—	14,9	17,4	—	17,4
9,2	**10,3**	**9,8**	**8,4**	**7,4**	**8,1**	**92,1**	**51,3**	**80,4**	**11,0**	**6,9**	**9,9**
11,5	12,0	12,1	12,8	12,5	12,8	80,6	27,3	68,1	6,3	2,2	5,3
9,6	7,6	8,8	14,6	15,2	14,7	132,3	75,8	117,8	9,1	4,9	8,0
10,4	5,0	1,1	12,8	26,5	21,5	17,9	50,7	38,3	1,4	1,9	1,7
12,4	14,0	12,8	4,9	—	4,2	34,1	—	29,5	7,3	—	7,0
7,0	1,9	5,4	2,5	4,0	3,0	559,3	155,6	84,8	223,7	38,9	28,2
10,8	**9,4**	**10,6**	**8,4**	**11,9**	**9,4**	**69,6**	**85,1**	**74,1**	**8,3**	**7,1**	**7,8**
7,0	3,6	4,4	13,6	27,7	21,8	60,7	76,0	69,6	4,5	2,7	3,2
9,4	12,9	11,5	11,1	6,1	8,4	101,0	57,0	77,4	9,1	9,3	9,2
15,2	4,1	10,2	6,5	7,8	7,2	67,4	62,1	64,4	10,3	8,0	8,9
9,2	15,9	10,0	11,7	7,7	11,0	100,0	7,7	91,8	8,5	1,0	8,3
8,9	**6,3**	**7,5**	**10,2**	**12,8**	**11,7**	**79,8**	**63,9**	**71,0**	**7,8**	**4,9**	**6,0**
—	—	11,9	—	—	7,3	—	—	108,8	—	—	14,9
—	—	14,6	—	—	9,6	—	—	94,4	—	—	9,8
—	—	6,6	—	—	16,7	—	—	102,6	—	—	6,2
—	—	7,5	—	—	9,5	—	—	98,1	—	—	10,3
—	—	7,6	—	—	10,3	—	—	28,0	—	—	2,7
—	—	9,5	—	—	3,1	—	—	15,6	—	—	5,0
—	—	14,3	—	—	15,4	—	—	58,1	—	—	3,8
—	—	3,5	—	—	1,0	—	—	17,2	—	—	17,2
—	—	8,7	—	—	2,5	—	—	38,3	—	—	15,3
—	—	14,1	—	—	14,4	—	—	74,0	—	—	5,1
—	—	8,8	—	—	12,1	—	—	103,0	—	—	8,5
—	—	**10,4**	—	—	8,0	—	—	**63,0**	—	—	**7,9**
—	—	9,3	—	—	6,2	—	—	40,6	—	—	6,5
—	—	—	—	—	0,9	—	—	0,9	—	—	1,0
—	—	**9,4**	—	—	4,6	—	—	**29,0**	—	—	**6,3**

Група хвароб / Назва прадпрыемстваў	ХВАРОБЫ ОРГАНАЎ ЗРОКУ: Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн аднаго выпадку		
	М.	Ж.	А р.	М.	Ж.	А р.	М.	Ж.	А. р.
Гута „Ноўкі"	5,7	2,4	1,0	23,9	9,2	3,9	4,2	3,9	3,9
„ „Домбаля"	2,1	0,5	—	15,1	0,5	0,5	2,4	1,0	1,0
„ „Профінтэрн"	1,9	—	—	3,2	—	—	1,9	—	—
Кахляны завод „Пролетары"	1,9	1,7	8,5	4,9	37,3	79,7	2,6	21,8	9,3
Цагельня комгасу	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Белдзяржбуду	1,7	—	—	3,4	—	—	2,0	—	—
Разам	**2,6**	**1,2**	**1,7**	**8.6**	**5,4**	**8,6**	**3,3**	**4,5**	**5,0**
Апрацоўка смакава-харчовых матэр.									
Дражджоўня „Пролетары"	2,1	3,2	2,4	31,6	9,7	26,2	15.0	3,0	10,9
„ „Варшавянка"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „Чырвоная Зорка"	0,6	4,8	1,5	10,0	9,5	9,9	16,6	2,0	6,6
„ № 52	1,2	—	0,9	11.2	—	8,3	9,3	—	9.2
„ імя Леніна	—	5,9	1,0	—	17,6	2,9	—	3,0	2,9
Бровар „Беларусь"	1,9	—	1,7	3,8	—	3,4	2,0	—	2,0
„ імя Бэбэля	8,5	4,2	5,6	127,1	56,8	80,2	14,9	13,5	14.3
Махорачная фабрыка	3,6	—	3,1	20,6	—	17,3	5,7	—	5,6
Каўбасная Белмясгандлю	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Бойня	2,8	—	2,8	2,8	—	2,8	1,0	—	1,0
Ф-ка хлеб. і конд. выр. „Прасьвет"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1-ы дзяржмлын	6,1	—	6,1	18,4	—	18,4	3,2	—	3,2
Разам	**2,0**	**2,3**	**2,1**	**17.0**	**19,5**	**17,7**	**8.5**	**8,5**	**8.4**
Поліграфічная вытворчасьць									
1-я дзярждрукарня	3,8	1,1	3,2	6,9	3,4	6,1	1,8	3,3	2,1
2-я „	2,1	—	1,5	4,2	—	3,1	2,1	—	2.0
Друкарня і пераплётная п/к.	2,6	2,9	2,8	2,6	7,4	5,6	1,0	2,5	2,0
„ „Комінтэрн"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „Палесдрук"	0,6	—	0,5	11,1	—	7,9	18,5	—	15.8
Разам	**1,9**	**0,9**	**1,6**	**7,2**	**2,4**	**5,8**	**3,8**	**2,6**	**3.6**
Хэмічная прамысловасьць									
Запалкавая фабрыка „Чырвоная Бярэзіна"	0,9	2,4	1,8	1,9	4,1	3,1	2,1	1,7	1,7
„ „ „Дняпро"	3.3	2,9	3,1	14,8	32,1	24,1	4,4	11,0	7,7
„ „ „Вэзувì"	3,8	3,7	3,8	10,6	17,8	14,7	2,8	4,9	3.9
Фабрыка „Чырвоны Хэмік" (выт. хлёру і да т. п.)	1,7	15,4	4,1	3,3	15,4	5,5	1,9	1,0	1,3
Разам	**2,8**	**3.1**	**3,6**	**10,0**	**18.9**	**14,8**	**3.9**	**6,1**	**4,1**
Скур., абутк. і шчацін. вытвор.									
Гарбарня „Бальшавік"	—	—	3,3	—	—	30,3	—	—	9,2
„ „Пролетарскі шлях"	—	—	4,0	—	—	9,6	—	—	2,4
П/к. абутнікаў	—	—	6,9	—	—	15,7	—	—	2,3
Шавецкая майстэрня Гандальбуду	—	—	1,0	—	—	2,9	—	—	2,9
Абутков. ф-ка ВСНГБ	—	—	5,6	—	—	18,7	—	—	3,3
П/к. абутк. „Самаход"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Мэханіч. абутк. ф-ка	—	—	5,1	—	—	36,8	—	—	7,2
Шавецкая ф-ка „Праца"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Шчацінная „	—	—	1,7	—	—	17,5	—	—	10,3
„ „	—	—	1,1	—	—	1,1	—	—	1,0
„ „	—	—	4,0	—	—	7,1	—	—	1,8
Разам	**—**	**—**	**2,6**	**—**	**—**	**13,0**	**—**	**—**	**5,0**
Вытворч. і пер. электраэнэргіі									
Менская электростанцыя	—	—	2,9	—	—	25,0	—	—	8,6
Гомельская электростанцыя	—	—	0,9	—	—	21,2	—	—	23,5
Разам	**—**	**—**	**2,3**	**—**	**—**	**23.9**	**—**	**—**	**10,4**

Табліца 3 (працяг)

ХВАРОБЫ ОРГАНАЎ СЛЫХУ									ХВАРОБЫ ОРГАНАЎ КРЫВЯЗВАРОТУ								
Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку			Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку		
М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
0,7	1,0	0,8	1,7	3,9	2,4	2,4	3,9	3,0	3,2	5,3	3,9	36,5	10,9	58,9	11,4	2,0	15,1
0,2	0,5	0,3	0,4	0,5	0,4	2,0	1,0	1,3	2,1	1,5	1,9	9,9	2,0	7,7	4,7	1,3	4,5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,1	—	—	—	—	—	—
3,0	8,5	4,0	15,4	79,7	27,1	5,1	9,4	6,8	2,3	6,8	3,1	21,8	39,0	24,9	9,5	5,7	8,0
1,8	—	1,4	17,1	—	5,4	9,5	—	3,8	18,9	—	6,8	52,9	—	32,4	2,8	—	4,8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,5	9,5	8,8	35,6	19,0	31,3	4,2	2,1	3,5
1,4	**1,7**	**1,5**	**10,0**	**8,6**	**9,6**	**7,1**	**5,7**	**6,4**	**4,9**	**3,3**	**4,4**	**43,1**	**34,4**	**40,9**	**8,9**	**10,4**	**9,3**
—	6,5	1,6	—	148,4	36,5	—	2,3	22,8	7,4	—	5,6	46,3	—	34,9	6,2		6,2
1,8	—	1,4	7,3	—	5,8	4,0	—	4,1	3,7	3,4	3,6	73,4	24,1	63,0	19,8	10,0	17,9
0,6	2,4	1,0	1,3	11,9	3,5	2,1	4,9	3,5	3,8	2,4	3,5	41,9	2,4	33,7	11,0	1,0	9,6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,4	7,4	3,7	2,4	7,4	3,7	1,0	1,0	1,0
1,1	—	1,0	1,1	—	1,0	1,0	—	1,0	6,8	5,9	6,7	29,5	5,9	25,7	4,3	1,0	3,8
1,9	—	1,7	4,8	—	4,2	2,5	—	2,5	2,9	—	2,5	10,5	—	9,2	3,6	—	3,7
1,7	2,5	2,3	22,0	8,5	13,0	12,9	3,4	5,6	2,7	—	2,4	53,6	—	46,5	19,8	—	19,3
0,9	—	0,8	3,6	—	3,1	4,0	—	3,9	10,2	4,2	6,2	128,8	35,6	66,7	12,4	8,4	10,7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	9,4	6,2	7,0	78,1	24,7	38,0	8,3	4,0	5,4
3,1	1,0	1,6	43,8	1,0	11,6	14,1	1,0	7,2	1,4	—	1,4	78,9	—	77,8	56,3	—	55,5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,2	**1,8**	**1,2**	**4,8**	**15,7**	**7,9**	**1,1**	**8,7**	**6,6**	**4,2**	**4,1**	**4,1**	**45,4**	**19,5**	**38,0**	**10,8**	**4,7**	**9,2**
0,3	2,3	0,8	1,0	27,3	7,2	3,3	12,0	9,0	2,4	2,3	2,4	28,1	22,9	27,1	11,7	9,9	11,2
1,0	3,0	1,5	4,2	21,2	8,5	4,2	6,9	5,4	5,2	—	3,0	65,6	—	48,8	12,6	—	16,2
2,6	2,9	2,8	10,3	73,5	50,5	3,9	2,6	17,4	5,1	1,5	2,8	20,5	45,6	36,4	4,0	30,4	13,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,2	—	1,0	6,1	—	5,2	4,0	—	5,0
0,6	—	0,5	3,2	—	2,3	5,3	—	4,6	1,2	4,0	2,1	34,6	53,2	40,1	2,9	13,3	20,0
0,6	**2,5**	**0,9**	**2,6**	**24,7**	**9,0**	**4,3**	**9,8**	**10,0**	**2,4**	**2,4**	**2,4**	**3,2**	**36,3**	**33,6**	**1,3**	**15,0**	**14,0**
3,0	0,7	1,7	38,6	1,7	17,2	12,8	2,4	10,1	7,2	10,5	9,2	55,6	34,5	43,4	7,7	3,3	4,7
1,4	0,6	1,0	6,0	2,5	4,1	4,3	4,1	4,1	6,4	7,2	6,8	65,4	59,6	62,5	10,2	8,2	9,2
1,3	1,2	1,2	17,6	4,3	10,0	13,5	3,5	8,3	4,5	6,7	5,7	56,5	66,0	61,9	12,5	9,8	10,8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,7	—	5,5	43,8	—	35,6	6,5	—	6,5
1,7	**0,8**	**1,3**	**18,0**	**2,9**	**9,6**	**10,6**	**3,6**	**7,4**	**6,0**	**7,9**	**7,1**	**59,2**	**54,4**	**56,5**	**9,9**	**6,9**	**7,9**
—	—	1,8	—	—	10,6	—	—	5,9	—	—	8,0	—	—	89,8	—	—	11,2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,6	—	—	52,8	—	—	9,4
—	—	3,9	—	—	99,0	—	—	2,5	—	—	6,9	—	—	46,1	—	—	9,3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,8	—	—	31,4	—	—	8,2
—	—	0,9	—	—	2,8	—	—	3,1	—	—	3,7	—	—	9,3	—	—	2,5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,4	—	—	44,4	—	—	13,1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,8	—	—	41,0	—	—	6,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,2	—	—	128,7	—	—	21,1
—	—	1,7	—	—	8,3	—	—	4,9	—	—	33,3	—	—	10,3	—	—	0,3
—	—	1,1	—	—	16,6	—	—	15,1	—	—	10,5	—	—	76,8	—	—	7,3
—	—	10,1	—	—	26,3	—	—	2,6	—	—	18,2	—	—	146,5	—	—	8,0
—	—	**1,4**	—	—	**9,9**	—	—	**9,1**	—	—	**6,7**	—	—	**65,8**	—	—	**9,8**
—	—	0,4	—	—	1,4	—	—	3,5	—	—	3,3	—	—	20,3	—	—	6,2
—	—	0,9	—	—	4,4	—	—	4,9	—	—	3,5	—	—	45,1	—	—	12,9
—	—	**0,5**	—	—	**2,3**	—	—	**4,6**	—	—	**3,3**	—	—	**27,5**	—	—	**8,3**

Група хвароб / Назва прадпрыемстваў	ХВАРОБЫ ОРГАНАЎ ДЫ: Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.		
	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
Гута „Ноўкі“	13,8	6,8	11,4	104,7	54,1	87,6
„ „Домбаля“	13,7	15,0	14,0	47,2	70,5	53,6
„ „Профінтэрн“	4,6	—	3,5	26,8	—	20,9
Кахляны завод „Пролетары“	14,8	13,6	14,2	52,3	49,2	51,7
Цагельня комгасу	24,8	11,1	13,5	70,7	27,8	52,7
„ Белдзяржбуду	27,1	23,8	26,3	142,4	76,2	125,0
Разам	**21,7**	**16,1**	**20,2**	**107,2**	**90,6**	**102,8**
Апрацоўка смакава-харчовых матэр.						
Дражджоўня „Пролетары“	15,8	32,3	19,6	130,5	154,8	136,5
„ „Варшавянка“	25,7	10,3	22,5	183,5	44,8	154,3
„ „Чырвоная Зорка“	11,3	21,4	13,4	40,0	85,7	49,5
„ № 52	8,5	14,8	10,1	79,3	59,3	74,3
„ імя Леніна	14,8	23,5	16,2	72,7	35,3	66,7
Бровар „Беларусь“	16,2	42,9	19,3	184,8	171,4	183,2
„ імя Бэбеля	9,1	17,6	7,9	75,5	111,8	65,4
Махорачная фабрыка	11,9	6,8	8,5	103,4	16,1	45,2
Каўбасная Белмясгандлю	4,2	—	4,0	12,5	—	12,0
Бойня	3,1	11,3	9,3	31,3	63,9	55,8
Ф-ка хлеб. і конд выр. „Прасьвет“	19,7	500,0	6,4	87,3	800,0	111,1
1-ы дзяржмлын	10,2	—	10,2	138,8	—	138,8
Разам	**12,8**	**152,0**	**14,2**	**101,5**	**61,4**	**90,1**
Паліграфічная вытворчасьць						
1-я дзяржрукарня	9,4	20,5	12,0	42,0	70,5	48,7
2-я „	10,4	12,1	10,9	69,8	42,4	62,8
Друкарня і пераплётная п./к.	20,5	17,6	18,7	48,7	58,8	55,1
„ „Комінтэрн“	4,9	—	4,2	17,1	—	14,6
„ „Палесдрук“	3,9	6,3	4,7	27,0	15,9	23,8
Разам	**7,6**	**12,8**	**9,1**	**37,5**	**41,5**	**38,7**
Хэмічная прамысловасьць						
Запалкавая фабрыка „Чырвоная Бярэзіна“	36,0	29,1	32,0	96,0	86,2	90,4
„ „ „Дняпро“	16,7	4,7	12,4	134,7	68,7	99,5
„ „ „Вэзуві“	19,5	23,6	21,8	118,1	203,1	167,1
Фабрыка „Чырвоны Хэмік“ (выт. хлёру і да т. п.)	10,0	46,2	16,4	40,0	546,2	130,1
Разам	**22,3**	**20,1**	**21,2**	**115,8**	**125,3**	**121,1**
Скур., абутк. і шчацін. вытвор.						
Гарбарня „Бальшавік“	—	—	13,9	—	—	102,2
„ „Пролетарскі шлях“	—	—	8,8	—	—	46,4
П/к. абутнікаў	—	—	21,6	—	—	127,5
Шавецкая майстэрня Гандальбуду	—	—	20,0	—	—	127,6
Абутков. ф-ка ВСНГБ	—	—	1,5	—	—	73,8
П/к. абутк. „Самаход“	—	—	12,5	—	—	55,0
Мэханіч. абутк. ф-ка	—	—	12,0	—	—	88,0
Шавецкая ф-ка „Праца“	—	—	6,7	—	—	40,2
Шчацінная „	—	—	15,0	—	—	87,5
„ „	—	—	19,3	—	—	98,3
„ „	—	—	29,3	—	—	77,8
Разам	—	—	**14,2**	—	—	**77,9**
Вытворч. і пер. электраэнэргіі						
Менская электростанцыя	—	—	10,5	—	—	56,9
Гомельская электростанцыя	—	—	9,7	—	—	65,5
Разам	—	—	**10,3**	—	—	**59,4**

Табліца 3 (працяг)

ХАНЬНЯ			ХВАРОБЫ ОРГАНАЎ ТРАЎЛЕНЬНЯ								
Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку			Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку		
М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
7,6	7,9	7,7	40,6	19,3	33,4	158,4	93,7	136,5	3,9	4,8	4,0
3,4	4,7	3,1	40,4	34,5	38,8	120,1	65,0	105,0	3,0	2,0	2,7
5,8	—	5,9	21,0	40,9	25,4	68,2	81,8	71,1	3,2	2,0	2,7
3,5	3,6	3,6	38,7	35,6	38,2	144,4	140,7	143,7	3,7	3,9	3,8
2,8	2,5	3,9	115,4	138,9	113,5	422,5	272,2	378,4	3,6	1,9	3,4
5,2	3,0	4,7	78,0	81,0	78,8	233,9	357,1	266,3	2,9	4,4	3,4
4,9	**5,6**	**5,1**	**56,2**	**49,1**	**54,3**	**221,4**	**192,4**	**213,9**	**3,9**	**3,9**	**3,9**
8,2	8,0	7,0	80,0	122,6	90,5	405,3	554,8	442,1	5,1	4,5	4,9
7,1	4,3	6,9	48,6	51,7	49,3	256,9	224,1	250,0	5,5	4,3	5,1
3,5	4,0	3,7	45,6	66,7	50,0	259,4	221,4	251,5	5,7	3,3	5,0
9,3	4,0	7,3	28,0	22,2	26,6	343,9	51,9	276,6	12,3	2,3	10,2
4,9	1,5	4,1	25,0	17,6	23,8	109,1	58,8	101,0	4,4	3,3	4,2
12,0	3,9	9,6	43,8	150,0	56,3	174,3	500,0	212,6	4,0	3,3	3,8
8,3	6,3	8,2	21,8	—	21,3	161,8	—	155,1	7,4	—	7,3
8,7	2,3	5,3	27,1	33,1	31,1	101,7	110,2	107,3	3,7	8,3	3,4
3,0	—	3,0	12,5	—	12,0	37,5	—	36,0	3,0	—	3,0
10,0	5,6	6,0	28,2	—	27,8	107,0	—	105,6	3,7	—	3,8
4,2	1,6	17,3	15,6	40,2	34,1	131,3	317,5	271,3	9,1	7,9	7,9
13,6	—	13,6	20,4	—	20,4	153,1	—	153,1	7,5	—	7,5
7,9	**4,0**	**6,3**	**37,7**	**48,7**	**40,9**	**211,7**	**223,6**	**215,1**	**5,6**	**4,8**	**5,2**
4,4	3,4	4,0	45,8	51,5	47,1	173,3	204,6	180,6	3,8	3,9	3,8
6,7	3,5	5,7	27,1	48,5	32,6	182,3	275,8	206,2	6,7	5,7	6,8
2,4	3,3	2,9	59,0	79,4	72,0	176,9	248,5	222,9	2,9	3,2	3,1
3,5	—	3,4	18,3	35,7	20,8	109,8	85,7	106,3	6,0	2,4	5,1
7,0	2,5	5,0	23,0	45,2	29,6	139,5	196,8	156,4	6,1	4,3	5,2
5,0	**3,2**	**4,2**	**33,0**	**54,0**	**39,0**	**155,6**	**213,4**	**172,3**	**5,0**	**3,9**	**4,4**
2,7	2,9	2,8	72,9	71,9	72,3	224,5	183,2	200,6	3,1	2,5	2,7
8,1	14,6	8,0	45,3	29,2	36,7	295,5	198,3	243,5	6,5	6,7	6,6
6,1	8,6	7,6	65,2	95,2	82,4	360,7	452,2	413,1	5,5	4,7	5,0
4,0	12,0	7,9	35,0	46,2	37,0	140,0	130,8	138,4	4,0	2,8	3,7
5,2	**6,2**	**5,7**	**58,6**	**65,2**	**62,4**	**294,0**	**285,6**	**289,3**	**5,0**	**4,4**	**4,6**
—	—	7,3	—	—	62,0	—	—	298,2	—	—	4,8
—	—	5,3	—	—	47,2	—	—	477,6	—	—	10,1
—	—	5,3	—	—	95,1	—	—	356,9	—	—	3,7
—	—	6,4	—	—	48,6	—	—	269,5	—	—	5,5
—	—	49,2	—	—	57,9	—	—	238,3	—	—	4,1
—	—	4,4	—	—	28,8	—	—	179,7	—	—	6,2
—	—	7,3	—	—	64,1	—	—	188,9	—	—	2,9
—	—	6,0	—	—	37,8	—	—	221,1	—	—	5,8
—	—	5,8	—	—	54,2	—	—	228,3	—	—	4,2
—	—	5,1	—	—	53,0	—	—	199,4	—	—	3,8
—	—	2,7	—	—	113,1	—	—	438,4	—	—	3,9
—	—	**5,5**	—	—	**54,5**	—	—	**264,0**	—	—	**4,8**
—	—	5,4	—	—	32,2	—	—	155,4	—	—	4,8
—	—	6,7	—	—	16,8	—	—	101,8	—	—	6,1
—	—	**5,7**	—	—	**27,8**	—	—	**139,8**	—	—	**5,0**

Група хвароб / Назва прадпрыемстваў	ХВАРОБЫ МАЧАПЛОЦЬНЫХ ОРГАН								
	Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрах.			Сярэдн. доўгач. аднаго выпадку		
	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
Гута „Ноўкі"	0,7	7,7	3,1	3,4	63,8	23,8	5,3	8,3	8,0
„ „Домбаля"	3,0	26,5	9,5	11,4	77,0	29,4	3,8	1,9	3,1
„ „Профінтэрн"	0,6	13,6	3,5	20,9	13,6	15,4	3,5	1,0	4,4
Кахляны завод „Пролетары"	1,5	6.8	2,5	19,2	30,5	21,2	12.8	4,5	8,4
Цагельня комгасу	1,8	27,8	8,1	29,6	105,6	40,5	16,4	3,8	5,0
„ Белдзяржбуду	5,1	47,6	16,3	13,6	576,2	161,3	2,6	12,1	10,0
Разам	**2,6**	**20,4**	**7,2**	**31,8**	**100,1**	**49,7**	**12,2**	**4,9**	**6,9**
Апрацоўка смакава-харчовых матэр.									
Дражджоўня „Пролетары"	6,3	22,0	10,3	87,4	83,9	86,5	13,8	3,8	7,9
„ „Варшавянка"	3,7	27,6	8,7	19,3	79,3	31,9	5,2	2,8	3,6
„ „Чырвоная Зорка"	0,8	33,3	7,4	2,5	252,4	54,5	3,1	7,6	7,4
„ № 52	1,2	14,8	4,6	31,7	77,8	43,1	26,4	5,3	9,3
„ імя Леніна	1,1	5,9	1,9	3,4	5,9	3,8	3,3	1,0	2,0
Бровар „Беларусь"	—	7,1	0,8	—	57,1	6.7	—	8,0	8,3
„ імя Бэбеля	0,9	—	0,8	4,5	—	3,9	5,0	—	4,9
Махорачная фабрыка	3,4	7,6	6,2	16,9	46,0	36,7	4,9	6,0	5,9
Каўбасная Белмясгандлю	8,3	100,0	12,0	54,2	300,0	64,0	6,5	3,0	5,3
Бойня	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ф-ка хлеб. і конд. выр. „Прасьвет"	3,1	5,2	4,7	6,3	23,7	119,4	2,0	4,5	25,4
1-ы дзяржмлын	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Разам	**1,9**	**12,7**	**5,0**	**17,0**	**67,5**	**31,4**	**9,0**	**5,3**	**6,2**
Поліграфічная вытворчасьць									
1-я дзярждрукарня	3.8	13,6	6,1	63,2	95,5	70,7	16,6	7,0	11,7
2-я „	—	6,1	1,5	—	39,4	10,1	—	6,4	6,7
Друкарня і пераплётная п/к.	7,7	27,9	20,6	105,1	60,3	76.6	13,7	2,2	3,7
„ „Комінтэрн"	2,4	7,1	3,1	8,5	75,4	17,7	3,5	11,0	5,7
„ „Палесдрук"	2,0	25,4	8,9	18,1	207,9	73,9	9.0	8,6	9,3
Разам	**2,7**	**20,1**	**7,6**	**35,3**	**125,0**	**61,2**	**13,0**	**6,2**	**8,0**
Хэмічная прамысловасьць									
Запалкавая ф-ка „Чырв. Бярэзіна"	5,6	35,0	22,6	69,4	137,2	108,7	12,3	3,9	4,8
„ „ „Дняпро"	2,4	15,7	9,5	21,0	121,5	74,8	8,7	7,7	7,8
„ „ „Вэзуві"	1,4	38,8	22,8	17,4	194,4	118,7	12,4	5,0	5,2
Ф-ка „Чырв.Хэм."(выт.хлёру і да т.п.)	1,7	23,1	5,3	8,3	123,1	28,8	4,8	5,3	5,4
Разам	**2,9**	**29.6**	**17,7**	**31,7**	**152,2**	**98.3**	**10,9**	**5,1**	**5.5**
Скур., абутк. і шчацін. вытвор.									
Гарбарня „Бальшавік"	—	—	69,3	—	—	47,1	—	—	0,7
„ „Пролетарскі шлях"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
П/к. абутнікаў	—	—	3,9	—	—	43,1	—	—	11,1
Шавецкая майстэрня Гандальбуду	—	—	1,9	—	—	11,4	—	—	6,0
Абутков. ф-ка ВСНГБ	—	—	2,8	—	—	3,7	—	—	1,3
П/к абутк. „Самаход"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Мэханіч. абутк. ф-ка	—	—	6,8	—	—	71,8	—	—	10,6
Шавецкая ф-ка „Праца"	—	—	0,5	—	—	2,9	—	—	5,8
Шчацінная	—	—	5,0	—	—	37,5	—	—	7,5
„ „	—	—	3,9	—	—	99,4	—	—	25,5
„ „	—	—	7,1	—	—	36,4	—	—	5,1
Разам	—	—	**3,2**	—	—	**30,7**	—	—	**9,6**
Вытворч. і пер. электраэнэргіі									
Менская электростанцыя	—	—	2,5	—	—	14,1	—	—	5,6
Гомельская электростанцыя	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Разам	—	—	**2,1**	—	—	**14,9**	—	—	**7,1**

Табліца 3 (працяг)

Хвар. цяжарн. і пасьлярод. Кольк. вып. на 100 застр.	Кольк. дзён на 100 застр.	Сяр. доўгач. аднаго вып.	Хваробы скуры і падскурнай абалоніны. Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку		
ж.	ж.	ж.	м.	ж.	А. р.	м.	ж.	А. р.	м.	ж.	А. р.
5,3	51,2	9,7	22,7	19,3	21,5	120,2	91,8	5,3	110,6	4,7	5,1
6,0	23,5	3,9	34,7	31,0	33,7	138,9	110,5	4,0	131,1	3,6	3,9
4,5	47,7	10,6	10,2	9,1	10,0	37,6	36,4	3,4	37,3	3,9	3,7
5,1	28,8	5,6	33,1	30,5	32,6	192,1	259,3	5,8	204,3	8,8	6,3
5,6	27,8	5,0	81,4	61,1	68,9	277,9	377,8	4,6	294,6	6,2	4,3
19,0	76,2	4,0	54,2	28,6	47,5	249,2	119,0	4,6	215,0	4,2	4,5
4,9	**34,3**	**7,0**	**52,0**	**37,9**	**48,3**	**269,2**	**184,5**	**5,2**	**247,1**	**4,8**	**5,1**
3,2	41,9	13,0	45,3	16,1	38,1	205,3	45,2	165,9	4,5	2,8	4,3
10,3	95,0	9,2	29,4	24,1	28,3	173,4	82,2	154,3	5,9	3,4	5,4
19,0	154,8	13,4	21,9	26,2	22,8	91,3	88,1	90,6	4,2	3,4	3,9
7,4	114,8	15,5	13,4	2,2	15,6	86,6	122,2	95,4	6,4	55,5	6,1
—	—	—	34,1	41,2	35,2	150,0	129,4	162,9	4,4	3,1	4,6
14,3	164,3	18,5	31,4	14,3	29,4	183,8	27,4	164,7	5,8	1,5	5,6
5,9	64,7	10,9	13,6	23,5	15,0	95,5	117,6	98,4	7,0	5,0	6,3
3,4	33,9	9,9	15,3	33,9	37,7	74,6	188,1	150,3	4,9	5,5	4,0
—	—	—	28,3	100,0	18,0	33,3	300,0	44,0	3,8	3,0	3,7
—	—	—	23,9	100,0	25,0	105,6	200,0	106,9	4,4	2,0	4,3
5,2	50,5	9,7	21,9	24,7	24,0	184,4	146,4	155,8	8,4	6,0	6,5
—	—	—	24,5	—	24,5	193,9	—	193,9	7,9	—	7,9
6,6	**66,0**	**10,0**	**25,0**	**27,4**	**25,7**	**133,5**	**136,8**	**134,4**	**5,3**	**5,0**	**5,6**
13,6	94,3	6,9	12,5	17,0	13,6	66,7	105,7	75,3	6,3	6,2	5,5
—	—	—	7,3	6,1	7,0	32,3	9,1	26,4	4,4	1,5	3,7
4,4	29,4	6,7	33,3	20,6	25,2	161,5	48,5	89,7	4,8	2,3	3,5
14,3	78,6	5,4	8,5	14,3	9,4	60,2	142,8	74,0	7,3	10,0	7,8
4,0	24,6	6,1	12,4	16,7	13,3	94,0	58,7	83,7	7,5	3,5	6,2
6,7	**44,2**	**6,5**	**12,5**	**16,5**	**13,7**	**77,1**	**68,0**	**74,4**	**6,1**	**4,1**	**5,4**
10,2	78,2	7,6	52,3	100,3	80,1	273,4	425,2	361,2	5,2	4,2	4,5
3,7	46,6	12,7	51,7	66,9	59,8	374,1	437,0	407,8	7,2	6,5	6,8
17,1	161,6	9,4	58,6	116,3	91,6	321,1	583,9	472,3	5,4	5,8	5,1
—	—	—	23,3	7,7	20,5	221,7	7,7	183,0	9,5	1,0	8,9
10,4	**96,7**	**9,3**	**53,1**	**93,8**	**75,7**	**325,1**	**284,4**	**413,1**	**6,1**	**5,1**	**5,4**
—	—	—	—	—	36,9	—	—	184,3	—	—	5,0
—	—	—	—	—	35,2	—	—	256,0	—	—	7,3
—	—	—	—	—	59,8	—	—	3 4,5	—	—	5,4
—	—	—	—	—	36,2	—	—	153,3	—	—	4,2
—	—	—	—	—	24,3	—	—	154,2	—	—	6,3
—	—	—	—	—	15,9	—	—	94,7	—	—	6,0
—	—	—	—	—	38,5	—	—	282,9	—	—	7,3
—	—	—	—	—	32,5	—	—	194,2	—	—	6,0
—	—	—	—	—	25,8	—	—	136,8	—	—	5,3
—	—	—	—	—	24,3	—	—	117,1	—	—	4,8
—	—	—	—	—	53,5	—	—	214,1	—	—	4,0
—	—	—	—	—	**31,6**	—	—	**173,9**	—	—	**5,5**
—	—	—	—	—	18,5	—	—	96,7	—	—	5,2
—	—	—	—	—	12,4	—	—	81,4	—	—	6,6
—	—	—	—	—	**16,7**	—	—	**92,3**	—	—	**5,5**

Група хвароб / Назва прадпрыемстваў	ХВАРОБЫ КАСЬЦЕЙ І ОРГАНАЎ РУХУ: Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку		
	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
Гута „Ноўкі“	7,1	1,9	5,4	52,4	10,1	38,3	7,4	5,3	7,1
„ „Домбаля“	8,7	9,0	8,8	25,4	20,5	24,1	2,9	2,2	2,7
„ „Профінтэрн“	4,5	2,3	4,0	10,0	13,6	10,4	2,2	5,9	2,6
Кахляны завод „Пролетары“	11,8	8,5	10,8	34,6	16,9	31,4	2,9	1,9	2,9
Цагельня комгасу	63,5	94,4	63,5	192,1	305,6	212,2	3,0	3,2	3,3
„ Белдзяржбуду	27,1	47,6	32,5	155,9	119,0	146,3	5,8	2,7	3,1
Разам	**11,5**	**9.2**	**10.9**	**50.6**	**32,0**	**45.7**	**4.4**	**3,5**	**4,2**
Апрацоўка смакава-харчовых матэр.									
Дражджоўня „Пролетары“	18,9	19,6	19,0	103,2	58,1	92,1	5,5	3,0	4,8
„ „Варшавянка“	12,8	20,7	14,5	77,1	158,6	94,2	6,0	7,7	6,5
„ „Чырвоная Зорка“	11,9	23,8	14,4	61,9	78,6	65,3	5,2	3,3	4,5
„ № 52	7,3	3,7	6,4	22 0	14,8	20,2	3,0	4,0	3,2
„ імя Леніна	9,1	5,9	8,6	31,8	11,8	28,6	3,5	2,0	3,3
Бровар „Беларусь“	16,2	1,4	16,8	87,6	128,6	92,4	5,4	91,9	5,5
„ імя Бэбеля	7,3	—	6,3	50,9	—	44,1	6,9	—	7,0
Махорачная фабрыка	5,1	8,5	7,3	89,8	33,1	52,0	17,4	3,8	6,3
Каўбасная Белмясгандлю	4,2	—	4,0	20,8	—	20,0	5,0	—	5,0
Бойня	25,4	—	25,0	102,8	—	101,4	4,0	—	4,1
Ф-ка хлеб. і конд. выр. „Прасьвет“	3,1	3,1	3,1	6,3	10,3	9,3	2,0	3,3	3,0
1-ы дзяржмлын	16,3	—	16,3	83,7	—	83,7	5.1	—	5,1
Разам	**12.3**	**10.4**	**11,8**	**66.0**	**43.1**	**59.5**	**5,3**	**4.1**	**5.0**
Поліграфічная вытворчасьць									
1-я дзярждрукарня	10,8	8,0	10,0	80,9	15,9	65,7	7,5	2,0	6,6
2-я „	9,4	6,1	8,5	34,4	15.2	29,5	3,6	2,4	3,4
Друкарня і пераплётная п/к.	15.4	8,8	11,2	79,5	38,2	53,3	5,1	4,3	4,7
„ „Комінтэрн“	4,9	—	4,2	36,6	—	31,3	7,4	—	7,4
„ „Палесдрук“	4,9	3,2	4,4	21,7	25,4	22,3	4,4	7.9	5.0
Разам	**8.1**	**5,8**	**7.4**	**48,7**	**23.5**	**41,4**	**6.1**	**4.0**	**5,5**
Хэмічная прамысловасьць									
Запалкавая фабрыка „Чырв. Бярэзіна“	19,2	15,6	17,2	55,6	59,2	57,7	2,8	3,7	3,3
„ „ „Дняпро“	11,6	7,3	9,8	76,9	45.8	60.3	6.6	6.2	6.2
„ „ „Вэзуві“	24,9	18,9	21,5	106,1	82,1	92,3	4,2	4,3	3,8
Ф-ка „Чырв. Хэмік“ (выт. хлёру і да т. п.)	20,0	30,3	21,9	43,3	138.5	60,3	2,1	4,5	2,7
Разам	**18,3**	**14.0**	**16.0**	**80,0**	**63.2**	**70.7**	**4.3**	**4.5**	**4.4**
Скур., абутк. і шчацін. вытвор.									
Гарбарня „Бальшавік“	—	—	14,2	—	—	91,6	—	—	6,4
„ „Пролетарскі шлях“	—	—	14,4	—	—	70,4	—	—	4,8
П/к. абутнікаў	—	—	12,7	—	—	52,9	—	—	4,2
Шавецкая майстэрня Гандальбуду	—	—	14,3	—	—	38,1	—	—	2,6
Абутков. ф-ка ВСНГБ	—	—	12,1	—	—	95,3	—	—	7,9
П/к. абутк. „Самаход“	—	—	5,3	—	—	19,7	—	—	3,7
Мэханіч. абутк. ф-ка	—	—	5,1	—	—	38,5	—	—	7,5
Шавецкая ф-ка „Праца“	—	—	5,8	—	—	29,2	—	—	5,0
Шчацінная „	—	—	5,3	—	—	97,1	—	—	18,3
„ „	—	—	11,0	—	—	37,6	—	—	3,4
„ „	—	—	30,3	—	—	81,8	—	—	2,7
Разам	—	—	**10.7**	—	—	**58.6**	—	—	**5,3**
Вытворч. і пер. электраэнэргіі									
Менская электростанцыя	—	—	13,8	—	—	86,6	—	—	6,3
Гомельская электростанцыя	—	—	6,2	—	—	21,2	—	—	3,4
Разам	—	—	**11,6**	—	—	**67,6**	—	—	**5,8**

Табліца 3 (працяг)

ХВАРОБЫ З НАДВОРНЫХ ПРЫЧЫН									ІНШЫЯ ХВАРОБЫ								
Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку			Колькасьць выпад. на 100 застрахав.			Колькасьць дзён на 100 застрахав.			Сярэдн. доўгачасн. аднаго выпадку		
М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.	М.	Ж.	А. р.
25,4	30,4	27,1	164,0	170,0	166,1	6,4	5,6	6,2	2,5	0,5	1,8	10,6	1,0	7,3	4,2	2,0	4,0
42.8	39,5	41,5	163,2	139,5	156,7	3,8	3.5	4,0	3,2	2,5	3,0	15,2	19,5	15,4	4,7	7,8	5,1
24,8	32,7	24,4	66.9	59,1	65,2	2,7	1,8	2,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29,4	6,8	18,8	103,0	9,6	86,6	3,5	1,4	4,6	2,5	—	2,1	15,0	—	12,3	6,0	—	5,8
124,3	94,4	109,5	426,1	316,7	391,9	3,5	3,3	3,6	1,8	—	1,4	1,8	—	1.4	1,0	—	1,0
100,0	66,7	9,3	501,7	300,0	448,8	5,0	4,5	4,9	1,7	—	1,3	50,8	—	37,5	29,8	—	28.9
57,6	**42,2**	**53,5**	**305,4**	**236.5**	**287,4**	**5.3**	**5,6**	**5,4**	**3,4**	**1,6**	**2,9**	**19.3**	**8,2**	**16,4**	**5,7**	**5,1**	**5,6**
38,9	29,0	36,5	234,7	71,0	194,4	6,0	2,4	5,3	2,1	9,7	4,0	10,5	87,1	29.4	5,0	9,0	7,3
29,4	13,8	26,1	131,2	79,3	150,3	4,5	5,7	6,1	3,7	—	2,9	17,4	—	13,8	4,7	—	4,7
30,0	35,7	31,2	235,0	116,7	210,4	7,8	3,2	6,9	4,4	2,4	4,0	33,1	76,2	42,1	7,5	31,7	10,5
11,0	3,7	9,2	97,6	11,1	76,1	8,9	3.0	8,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15,9	11,8	15.2	56,8	29,4	52,4	3,6	2,5	3,4	4,5	5,9	4,8	28,4	5,9	24,8	6,3	1,0	5,1
48,6	92,8	53,8	293,3	292.8	293,3	6,0	3.1	5,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34,5	29,4	33,9	252,7	282,4	256,7	7,3	9,6	7,6	8,9	-	0,8	1,8	—	1,6	0,2	—	2,0
32,2	7,6	15,8	350,8	50,0	150.3	10,9	6,5	9,5	—	2,5	1,7	—	4,2	2,8	—	1,7	1,6
66,7	—	64,0	304.2	—	292,0	4,6	—	4,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56,3	—	55,6	256,3	—	252,8	4,5	—	4,5	1,4	—	1,4	5,6	—	5.6	4.0	—	4,0
40,6	15,5	1,7	381,3	102,1	171,3	9,4	6,6	10,7	12,5	3,1	5,4	25,0	15,5	17.8	2.0	5.0	3,3
22,4	—	22,4	175,5	—	175,5	7,8	—	7,8	12,2	—	12,2	67,3	—	67,3	5,5	—	5,5
33,5	**18,5**	**29,2**	**216,7**	**88,6**	**180,0**	**6,1**	**4,8**	**6,2**	**3.0**	**2,8**	**2,9**	**15,7**	**20,3**	**16,3**	**5.2**	**7,2**	**5,6**
16,7	12.5	15,7	61,1	48,9	84.8	3,6	2,9	5,4	4,5	4,5	4,5	19,4	50,0	26.6	4,3	11,1	5,9
17,7	9,1	15,5	129,2	48,9	108,5	6,2	4,3	7,0	3,1	—	2,3	70,8	—	52,7	22,8	—	23,0
23,1	22,1	22,4	69.2	123.5	103,7	2.9	5,5	4,6	—	4,4	2,8	—	14,7	9,3	—	3,3	3,3
7,3	14,3	8,3	146,3	321,4	171,9	20,0	22,4	20.7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10,8	8,7	10,3	77,5	47,6	68,8	7,1	5,4	6,7	5,5	4.0	5,1	35,9	20,2	31,9	6.5	5.5	6,2
14,1	**12.8**	**13,7**	**97,0**	**75,6**	**90,8**	**6,8**	**5,9**	**6,7**	**4,1**	**3.7**	**4,0**	**28,9**	**25,0**	**27,8**	**7,0**	**7,0**	**7,0**
41,8	54,8	49,3	190,9	183,3	186,5	4,6	3,3	3.8	5,6	2,9	4,1	65,4	51,2	52,7	11,6	18,0	14,3
44,4	85,7	66,5	350,2	537,1	450,3	7,9	6,2	6,7	9,1	5,5	7,2	64,4	38,3	50,4	7,0	7,0	7,0
57,3	49,5	52,9	46,1	261,5	297,7	6,4	5,2	5,6	13,4	27,3	21,7	52,9	121,5	92,2	4,0	4,4	4,2
18,3	—	15,1	256,7	—	211,0	9,1	—	10,4	5.0	23,1	9,2	6,7	23,1	9,6	1,3	1,0	1.2
47,1	**63,3**	**56,1**	**304,6**	**334,1**	**320.9**	**6,5**	**5,3**	**5,7**	**9,5**	**12,9**	**11,5**	**58,7**	**71,9**	**66,0**	**6,2**	**5,6**	**5,8**
—	—	50,7	—	—	284,3	—	—	5,6	—	—		—	—		—	—	
—	—	23,2	—	—	262,4	—	—	11,3	—	—		—	—		—	—	
—	—	53,9	—	—	290,2	—	—	5,4	—	—		—	—		—	—	
—	—	18,1	—	—	54,3	—	—	8.0	—	—		—	—		—	—	
—	—	21,5	—	—	170,1	—	—	7.9	—	—		—	—		—	—	
—	—	17,2	—	—	95,6	—	—	5,5	—	—		—	—		—	—	
—	—	27,4	—	—	145,3	—	—	5,3	—	—		—	—		—	—	
—	—	27,5	—	—	113,3	—	—	4,1	—	—		—	—		—	—	
—	—	14.8	—	—	119,6	—	—	8,1	—	—		—	—		—	—	
—	—	32,0	—	—	108,8	—	—	3,4	—	—		—	—		—	—	
—	—	61,6	—	—	176,8	—	—	2,9	—	—		—	—		—	—	
—	—	**30.5**	—	—	**163,6**	—	—	**5,3**	—	—		—	—		—	—	
—	—	33,3	—	—	198,9	—	—	5,9	—	—		—	—		—	—	
—	—	36,3	—	—	287,6	—	—	7,9	—	—		—	—		—	—	
—	—	**34,2**	—	—	**224,7**	—	—	**6,5**	—	—		—	—		—	—	

Рух непрацаздольнасьці па кварталах

(ТАБЛІЦЫ [1]).

[1]) Колькасьць выпадкаў і колькасьць дзён непрацаздольнасьці паказаны ў процантах да сярэд. арытм. кварт., які прыняты за 100 процантаў.

Табліца 4

Назва прадпрыемстваў	Колькасьць выпадк. на 100 застр.					Колькасьць дзён на 100 застр.				
	Для асоб абодвага роду									
	Сярэд. арытм. кварт.	I	II	III	IV	Сярэд. арытм. кварт.	I	II	III	IV
Мэталяапрацовачная прамысловасьць										
Чыгуна-гісэрны зав. „Пролетары"	47	97	96	105	106	364	112	96	117	78
„ „ „ „Энэргія"	52	104	109	90	103	348	91	124	91	95
„ „ „ „Мэтал"	57	88	88	92	136	313	77	98	77	149
Завод с.-г. машын Мэтпрому	75	102	105	82	112	490	117	82	87	113
„ „ „ „Рухавік Рэволюцыі"	45	85	84	112	120	347	96	88	111	104
Завод „ „ імя Бурбіса	45	127	115	74	88	310	88	143	104	62
Мэханічна-сьлясарны зав. „Усход"	79	130	110	64	107	486	132	135	50	93
Цьвікова-вінт. зав. „Інтэрнацыянал"	54	121	71	102	116	501	107	65	98	135
Драцяны зав. „Чырвоны Кастрычнік"	35	121	79	95	103	195	111	75	112	102
Акулярная фабрыка	36	109	70	122	102	262	118	60	116	104
Разам	**57**	**105**	**97**	**90**	**111**	**393**	**110**	**90**	**95**	**106**

Назва прадпрыемстваў	Колькасьць выпадк. на 100 застр.					Колькасьць дзён на 100 застр.				
	Для абодвага роду									
	Сярэдн. арытм. кварт.	I	II	III	IV	Сярэдн. арытм. кварт.	I	II	III	IV
Дрэваапрацовачная прамысловасьць										
Лесазавод № 1	48	134	96	78	100	397	151	81	80	95
„ „Соцыялізм"	39	110	48	132	123	338	79	61	130	136
„ „Колектыўная праца"	74	90	91	120	89	335	160	143	197	156
„ № 6	128	109	73	92	130	583	102	88	91	120
„ № 7	99	130	74	110	105	481	127	77	106	93
„ імя Томскага	64	117	56	94	132	606	118	70	86	131
„ „Чырвоны дрэваапрацовачнік"	90	135	92	98	78	522	136	95	95	81
Лесазавод „Дрэваапрацовачнік"	74	88	100	102	104	387	71	106	110	114
Кахляная ф-ка „Праца"	65	73	130	90	120	306	64	110	120	119
„ „ „Рабочы"	81	85	90	93	120	311	80	107	120	94
Фанерная „ імя Томскага	109	67	100	100	130	499	76	101	96	125
Лесазавод „Комінтэрн"	98	101	81	100	124	410	83	97	110	115
Фанерная ф-ка „Чырвоны Кастрычнік"	89	94	102	99	108	589	77	111	115	98
Фанерная ф-ка „Чырвоная Зорка"	54	73	90	110	126	425	86	92	112	113
Разам	**78**	**102**	**86**	**100**	**116**	**469**	**99**	**89**	**104**	**108**

Назва прадпрыемстваў	Колькасьць выпадкаў на 100 застра						
	Для мужчын					Для	
	Сярэд. арытм. кварт.	I	II	III	IV	Сярэд. арытм. кварт.	I
Тэкстыльная і швэйная прамысловасьць							
Ільнапрадзільня „Дзьвіна"	33	103	115	81	107	44	107
„ імя Карла Маркса	25	147	65	98	92	24	160
Якаўлевіцкая сук. ф-ка	49	140	88	76	105	26	90
Дняпроўская мануфактура	52	109	104	87	102	69	110
Панчошна-трыкот. ф-ка	46	42	100	124	122	67	90
Вітшвэй	36	126	104	100	87	44	120
Меншвэй	76	115	98	72	112	98	95
П|к. вяровачнікаў і лямцоўшчыкаў	97	95	114	75	116	103	115
Разам	**45**	**108**	**102**	**85**	**106**	**50**	**108**
Папяровая прамысловасьць							
Паперня „Гэрой Працы"	32	100	116	132	118	46	74
„ „Спартак"	51	105	92	99	105	52	110
„ „Профінтэрн"	70	117	84	78	114	51	101
„ „Чырвоная Зорка"	30	115	76	120	92	23	80
Кардонная ф-ка імя Сталіна	95	121	90	100	92	79	95
Шпалерня „ імя Вароўскага	36	114	93	89	110	61	121
Разам	**45**	**101**	**94**	**102**	**100**	**48**	**86**
Апрацоўка мінэральных матэрый							
Гута „Праца"	98	65	160	104	105	58	44
„ „Пролетары"	95	103	110	98	90	86	108
„ „Кастрычнік"	70	127	110	86	63	69	94
„ „Ільліч"	77	112	111	293	41	92	50
„ „Комінтэрн"	93	112	70	109	105	93	122
„ „Ноўкі"	44	68	154	75	89	41	54
„ „Домбаля"	49	109	87	88	117	54	90
„ „Профінтэрн"	24	—	—	—	—	35	—
Кахляны завод „Пролетары"	42	125	88	94	100	38	124
Цагельня комгасу	120	127	46	120	109	139	—
„ Белдзяржбуду	92	135	42	114	123	97	240
Разам	**70**	**102**	**96**	**109**	**95**	**63**	**90**
Апрацоўка смакава-харчовых матэрый							
Дражджоўня „Пролетары"	78	136	65	77	122	104	120
„ „Варшавянка"	63	117	102	74	99	76	72
„ „Чырвоная Зорка"	51	109	93	95	101	89	101
„ № 52	23	100	91	89	117	33	61
„ імя Леніна	40	76	73	118	134	41	130
Бровар „Беларусь"	53	135	89	96	74	118	130
„ імя Бэбеля	31	100	85	98	122	25	112
Махорачная ф-ка	38	119	85	100	100	34	109
Каўбасная „	34	136	12	155	106	50	—
Бойня	52	100	81	81	145	200	25
Фабрыка хлеб. і конд. вырабаў	41	63	61	81	201	47	98
1-ы дзяржмлын	35	82	127	96	27	—	—
Разам	**47**	**115**	**85**	**92**	**118**	**54**	**103**

Табліца 5

хаваных			Колькасьць дзён на 100 застрахаваных									
жанчын			Для мужчын					Для жанчын				
II	III	IV	Сярэд. арытм. кварт.	I	II	III	IV	Сярэд. арытм. кварт.	I	II	III	IV
107	67	121	292	113	100	78	109	301	127	104	57	113
86	88	72	171	188	39	92	82	172	166	75	82	75
123	89	89	338	140	114	60	91	253	57	195	75	66
102	84	103	254	94	107	82	119	345	104	116	128	102
102	98	100	322	39	24	145	113	339	117	85	95	90
103	108	83	244	116	92	96	106	291	128	80	97	101
87	79	125	388	115	102	66	114	498	83	134	70	111
173	66	86	407	99	119	64	118	552	80	217	73	71
102	**80**	**109**	**284**	**111**	**97**	**81**	**109**	**301**	**121**	**103**	**72**	**104**
114	107	101	352	89	109	120	89	407	70	120	130	87
89	106	92	337	106	110	98	82	310	109	89	115	70
23	150	114	352	129	96	93	81	228	47	10	265	63
120	96	98	203	120	110	102	64	167	130	72	104	97
78	96	129	510	130	90	100	85	352	110	77	80	130
100	90	82	189	89	84	118	113	350	98	103	111	81
100	**107**	**102**	**329**	**101**	**103**	**110**	**86**	**345**	**87**	**100**	**126**	**89**
195	149	93	766	71	199	71	106	436	52	260	116	86
110	80	94	505	98	127	96	72	490	106	112	92	77
122	258	31	429	143	99	83	53	409	97	114	206	52
52	179	11	314	101	130	273	36	350	122	71	140	11
67	82	133	397	118	62	99	120	380	140	60	69	134
126	98	8	288	65	148	98	86	265	62	140	107	94
118	72	108	199	109	80	80	125	189	85	93	78	135
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
66	84	123	214	134	85	100	85	199	94	82	83	136
25	140	110	446	178	51	80	142	458	—	31	128	174
55	103	360	391	150	32	94	164	464	—	72	83	50
103	**120**	**92**	**381**	**101**	**107**	**93**	**97**	**329**	**91**	**111**	**101**	**95**
110	102	77	465	125	72	74	130	504	106	156	48	91
24	83	115	395	93	97	88	115	465	93	120	96	85
127	84	89	314	95	110	105	91	378	85	128	96	88
146	116	93	245	98	145	54	96	169	55	170	130	110
—	43	230	255	50	79	150	120	253	290	—	30	77
104	91	72	323	120	87	115	81	446	160	98	85	59
70	170	50	251	112	54	116	120	166	126	18	210	45
75	83	150	319	160	66	96	71	188	160	45	58	148
—	100	—	187	104	7	90	200	150	—	—	400	—
100	50	—	268	118	70	88	130	850	70	70	23	—
73	83	91	287	36	56	79	143	338	126	65	93	115
—	—	—	277	63	64	131	35	—	—	—	—	—
98	**91**	**102**	**312**	**106**	**85**	**101**	**112**	**302**	**121**	**88**	**82**	**105**

Назва прадпрыемстваў	Колькасьць выпадкаў на 100 за		
	Для асоб абод-		
	Сярэдн. арытм. кварт.	I	II
Скур., абутк. і швэйная прамысловасьць			
Гарбарня „Бальшавік"	70	135	78
„ „Пролетарскі шлях"	54	96	92
П|к. абутнікаў	99	106	102
Шавецкая майстэрня Гандальбуду	55	155	89
Абутков. ф-ка ВСНГБ	52	126	74
П|к. абутк. „Самаход"	30	140	91
Мэхан. абутк. ф-ка	64	86	150
Шавецкая ф-ка „Праца"	36	94	101
Шчацінная „	60	103	101
„ „	54	112	125
„ „	118	123	53
Разам	**57**	**118**	**101**
Вытвор. і пер. электроэнэргіі			
Менская электростанцыя	43	101	98
Гомельская „	30	126	68
Разам	**39**	**110**	**93**

Назва прадпрыемстваў	Колькасьць выпадкаў на 100 застрахава						
	Для мужчын					Для	
	Сярэдн. арытм. кварт.	I	II	III	IV	Сярэдн. арытм. кварт.	I
Хэмічная прамысловасьць							
Запалкавая ф-ка „Чырвоная Бярэзіна"	79	97	84	87	134	112	99
„ „Дняпро"	72	165	58	92	106	73	138
„ „Вэзуві"	76	116	106	101	82	119	120
Ф-ка „ЧырвоныХэмік"—(вытв. хлёр. і да т. п.)	45	93	107	99	95	71	100
Разам	**74**	**125**	**82**	**93**	**106**	**101**	**118**

Назва прадпрыемстваў	Колькасьць выпадкаў на 100 застрахаван						
	Для мужчын					Для	
	Сярэд. арытм. кварт.	I	II	III	IV	Сярэд. арытм. кварт.	I
Поліграфічная вытворчасьць							
1-я дзяржрукарня	43	103	79	75	144	59	85
2-я „	35	98	78	92	130	38	132
Друкарня і пераплётная п|к	58	137	94	78	85	72	85
„ „Комінтэрн"	16	129	71	112	106	30	111
„ „Палесдрук"	25	103	98	72	128	43	122
Разам	**33**	**106**	**86**	**78**	**135**	**52**	**101**

Табліца 6

страхаваных		Колькасьць дзён на 100 застрахаваных				
вага роду		Для асоб абодвага роду				
III	IV	Сярэдн. арытм. кварт.	I	II	III	IV
106	92	430	154	106	108	80
126	91	472	73	106	135	86
99	98	543	112	83	110	97
68	90	315	140	116	79	70
82	123	322	93	73	109	128
57	110	217	120	94	63	125
120	43	456	81	136	120	63
102	98	337	91	140	102	64
93	100	410	82	99	97	120
73	92	304	110	138	76	78
118	118	447	110	133	53	110
89	**98**	**365**	**100**	**110**	**94**	**91**
98	98	248	90	102	110	100
100	100	233	94	84	128	63
100	**98**	**244**	**101**	**97**	**116**	**88**

Табліца 7

ных			Колькасьць дзён на 100 застрахаваных									
жанчын			Для мужчын					Для жанчын				
II	III	IV	Сярэдн. арытм. кварт.	I	II	III	IV	Сярэдн. арытм. кварт.	I	II	III	IV
78	95	130	368	92	94	86	129	417	101	76	99	129
35	95	123	623	155	63	86	112	523	127	55	91	131
96	88	79	488	107	112	96	91	701	124	89	94	92
100	98	94	327	99	114	113	70	621	68	57	124	154
178	**93**	**111**	**502**	**113**	**85**	**88**	**109**	**558**	**119**	**74**	**94**	**112**

ных			Колькасьць дзён на 100 застрахаваных									
жанчын			Для мужчын					Для жанчын				
II	III	IV	Сярэд. арытм. кварт.	I	II	III	IV	Сярэд. арытм. кварт.	I	II	III	IV
100	82	129	261	96	85	90	129	325	73	122	99	—
72	56	154	233	82	120	87	111	190	118	69	59	161
97	105	128	229	126	103	92	78	268	114	106	89	94
139	103	78	146	136	35	161	136	344	•31	188	138	70
83	76	125	223	98	88	101	115	326	104	82	136	86
91	**88**	**127**	**233**	**97**	**87**	**97**	**119**	**306**	**95**	**99**	**108**	**102**

Doz. S. R. Dichtjar.

Analyse der temporären Arbeitsunfähigkeit.

Der Unterschied, den die Indexe der temporären Arbeitsunfähigkeit in verschiedenen Industriebranchen und Betrieben aufweisen, kann auf Grund von unserem Material nicht gut erklärt werden, da diese Indexe ganz verschieden ausfallen. Wir konstatieren grosse Unterschiede zwischen den Indexen, die sich auf analoge an verschiedenen Orten befindende Betriebe mit analog organisierter Krankenhilfe beziehen. Wir begegnen ferner diesen Unterschieden in den Angaben über die Verbreitung acuter Infektionskrankheiten in verschiedenen sich in ein und derselben Stadt befindenden Betrieben. Widerspruchsvoll sind auch die Indexe der Durchschnittsdauer analoger Krankheiten in gleichen und verschiedenen Betrieben, sowohl in denjenigen die sich in derselben, als in denjenigen die in verschiedenen Städten gelegen sind.

Das beweist, dass man blos auf Grund von Indexen der temporären Arbeitsunfähigkeit die Faktoren der Arbeitsunfähigkeit nicht richtig beurteilen kann. Selbstverständlich, liegt hier in der Wirklichkeit ein kompliciertes Spiel verschiedener Einflüsse vor in welchem die Bedeutung der einzelnen Momente auf Grund von Indexen der temporären Arbeitsunfähigkeit herauszufinden sehr schwierig, ja kaum möglich ist. Wir glauben deshalb, dass die Indexe der temporären Arbeitsunfähigkeit nicht nur die Bedeutung einzelner, sondern sogar die wirkliche Verbreitung und die faktischen Ursachen (Ätiologie der Erscheinung) nicht zu erklären im Stande sind.

Die Indexe der Arbeitsunfähigkeit, die vor uns liegen, sind nichts anderes als das Resultat einer durch verschiedene Heilanstalten geübte Registrierung ihrer eigenen Diagnosen der einzelnen Fälle; diese Diagnosen stehen nicht nur mit objectiven, sondern häufig mit den viel komplicierteren subjektiven Momenten in engem Zusammenhange. Die Fachkenntnisse und die Erfahrung des Arztes, seine Klassenposition und seine „Weltanschauung," seine sozial-hygienische Ausbildung—einerseits, die Entwicklung und das kulturelle Niveau der Versicherten, ihre materielle Lage, die Lage des Betriebes, in dem sie tätig sind, ihre Beziehungen zur Heilanstalt und zu dem Arzte—andererseits—dies sind die Bedingungen, die dazu beitragen den Komplex der subjectiven Momente zu schaffen.

Die Analyse der Indexe der Arbeitsunfähigkeit für ein Jahr überzeugt uns, dass diesen subjektiven Momenten eine durchaus nicht geringere Rolle zukommt als den objektiven. Die Begriffe subjectiv und objectiv müssen, selbstverständlich, dialektisch aufgefasst werden, da die subjektiven Ursachen eigentlich eine Erscheinung von objektivem Werte darstellen, und diesem Einfluss, vielleicht, die Oberhand gehört. Jedenfalls ist seine soziale Bedeutung sehr gross—wie vom Standpunkte der durch ihn bedingten Notwendigkeit einer Revision einiger metodologischen und prinzipiellen Sätze, die im Grunde der sozial-politischen resp. der praktischen sozial-hygienischen Massnahmen liegen.

Unsere Analyse erlaubt uns anzunehmen, dass der heutige Stand der Statistik der temporären Arbeitsunfähigket und ihrer Ursachen (Ätiologie) nicht als Material zum Studium resp. der Abschätzung ihrer wirklichen Bedingungen und ihres Charakters verwertet werden kann: die „objektiven" Faktoren der temporären Arbeitsunfähigkeit müssen direkt untersucht werden.

Ausserdem hat die Analyse unseren Materials eine Reihe von Tatsachen festgestellt, die die Zweckmässigkeit des existierenden Systems der Diagnosticierung der temporären Arbeitsunfähigkeit selbst fraglich machen.

II ЧАСТКА

АБ ПРАМЫСЛОВЫМ ТРАЎМАТЫЗЬМЕ Ў БССР

Доц. С. Р. Дзіхцяр

Аб прамысловым траўматызьме ў БССР

Некаторыя мэтодычныя заўвагі

Зусім залішняе паўтараць довады, якія даводзяць значэньне траўматызму і яго вывучэньня. На жаль, да гэтага часу мы ня маем нават як сьлед прапрацаванай мэтодыкі гэтага вывучэньня. З аднаго боку, інжынэрна-тэхнічны, так сказаць, аналіз траўматызму, галоўным чынам, датычыцца матэрыяльных прычын траўм, ня ўскрываючы значэньня і ролі чалавечага фактару, з другога боку, тыя, што ёсьць, статыстычныя работы зьяўляюцца ня чым іншым, як падлікам траўм, да таго ж яшчэ звычайна няпоўным, бо падлік пастаўлены далёка нездавальняюча. Між тым, пры сучасным стане тэхнічных і гігіенічных ведаў сутнасьць пытаньня аб траўматызьме заключаецца ўжо не ва ўстанаўленьні колькаснага значэньня і лёгічна-формальных прычын траўм, а ў дыялектычна-сынтэтычным уясьненьні іх этыолёгіі і пахаджэньня. У гэтым сэнсе мае рацыю аўтар артыкулу „Да пытаньня вывучэньня траўматызму ў БССР і змаганьня з ім“, інж. Сахоўскі, калі ён зазначае на важнасьць удзелу ў вывучэньні траўматызму прадстаўнікоў розных навуковых спэцыяльнасьцяй, але ў гэтым зазначэньні небясьпека мэханістычнага вырашэньня пытаньня. Гэту небясьпеку даводзіць увесь названы артыкул, які мы ізьмяшчаем у зборніку, бо ён дае даволі цікавы эмпірычны матэрыял, а галоўным чынам таму, што ён ілюструе сваю-ж мэтодолёгічную памылковасьць і бездапаможнасьць.

Мы лічым няправільным, што „вывучэньне траўматызму можа выходзіць толькі з статыстычных даных, якія і зьяўляюцца, значыць, асноўнай базай у тэй, што праводзіцца, рабоце“. Статыстычны мэтод зьяўляецца толькі адным з дапаможных у вывучэньні траўматызму і павінен прыстасоўвацца з большай дакладнасьцю і выразнай мэтодолёгічнай устаноўкай. Падлік і элемэнтарнае процантнае разьмеркаваньне даных, вядома, ня можа ня толькі выкрыць, але і знайсьці хоць якія сабе агульныя законамерныя ўзаемазалежнасьці ў вывучанай зьяве. Ня варта падрабязна спыняцца на гэтым агульнавядомым прынцыпе, але неабходна падкрэсьліць магчымасьць адмоўнага выніку пры ігнараваньні гэтага прынцыпу іменна ў галіне вывучэньня траўматызму. „Голыя“ лічбы траўматызму ў БССР сьведчаць аб яго росьце... розныя „зычліўцы“ (у кавыках) соцыялістычнага будаўніцтва і ўхілістыя (без кавык) управа і ўлева ўжо падхапляюць гэты „факт“ і „тлумачаць“ яго іменна ўплывам соцыялістычнага будаўніцтва, соцыялістычных форм арганізавацыі працы (соцспаборніцтва, ударніцтва). Соцыяльна-палітычная шкоднасьць такога „агаленьня“ фактаў відавочная, а прычына яе іменна ў навуковым спрашчэньні вывучэньня проблемы.

Доц. С. Р. ДЗІХЦЯР

У гэтай маёй прамове я ня маю на ўвазе даваць усебаковую крытыку статыстычнага „аналізу“, ужытага ў артыкуле інжынэра Сахоўскага, адзначу толькі, што адсутнасьць даных аб узросьце, родзе, профэсіі, стажы не дае права рабіць хоць якія там сабе вывады. Далей, зусім няправільна параўноўваць траўматызм па БССР з траўматызмам па іншых частках Саюзу, бо характар вытворчасьці зусім розны нават па адных і тых самых галінах прамысловасьці (даволі параўнаць мэталяапрацоўчую прамысловасьць у БССР і на Урале). Выклікае сумненьне таксама дастатковасьць даных за адзін год для статыстычнага аналізу пры параўнаўча невялікіх разьмерах прадпрыемстваў БССР. Такім чынам, трэба лічыць, што статыстычнае ўгрунтаваньне пры прынятай мэтодыцы далёка нездавальняючае.

Аднак, статыстычнае ўгрунтаваньне зусім і не патрэбна для тых вывадаў, якія робіць аўтар і якія самі па сабе не выклікаюць сумненьня. У сувязі з гэтым неабходна выразна вырашыць вельмі важнае пытаньне аб параўнаўчай ролі ў справе вывучэньня траўматызму і змаганьня з ім навукова-дасьледчых установ, тэхнічнай інспэкцыі практычных інжынэрна-тэхнічных працаўнікоў. Апошнія, бясспрэчна, павінны стаць на чале змаганьня з траўматызмам, але самае змаганьне павінна быць у поўнай меры і сапраўды папераджальным.

Яшчэ менш, чым у іншых галінах соцыяльнай патолёгіі, для змаганьня з траўматызмам трэба і дапушчальна чакаць „накапленьня“ вялікага ліку траўм, іх „вывучаць“, а потым „заднім чыслом“ рабіць практычныя вывады. Матэрыяльныя прычыны траўм даволі добра вядомы для таго, каб пісьменны ў галіне тэхнікі працаўнік, які цікавіцца гэтай справай, ведаў небясьпечныя месцы і процэсы вытворчасьці, а веданьне небясьпекі абавязвае і папераджаць яе. Было-б злачынствам перад пролетарыятам і соцыялістычным будаўніцтвам апраўдваць выбух катла, сьмерць рабочага, які трапіў у неадгароджаную трансмісію, або інваліднасьць ад няшчаснага выпадку ля цыркуляркі адсутнасьцю статыстычных матэрыялаў і іх аналізу, нібыта неабходным для змаганьня з траўматызмам. Між тым, па сутнасьці так і робіцца: на падставе даных аб траўматызьме распрацоўваюцца меры змаганьня з ім. Такое скажонае разуменьне сутнасьці справы вельмі шкодна і з навукай, вядома, нічога агульнага ня мае. Адсюль выходзіць, што працаўнікі ў галіне тэхнікі, тэхнічныя інспэктары, у першую чаргу абавязаны ўсю сваю ўвагу сконцэнтраваць на адхіленьні тых небясьпек у вытворчасьці, якія ўжо вядомы, якія, як прычыны траўм, не патрабуюць ужо ніякага вывучэньня. Навукова-дасьледчая думка павінна быць накіравана пры гэтым ня столькі на вывучэньне самых небясьпек, колькі на вывучэньне таго, як унікнуць гэтых небясьпек.

З гэтага, вядома, ні ў якім разе нельга зрабіць вывад, што проблема траўматызму гэтым вычэрпваецца. Я сам меў выпадак паказаць (гл. наш артыкул „Да характарыстыкі прамысловага траўматызму ў БССР“ „у Бел. мэд. думцы“), што траўматызм ня толькі тэхнічная, але і соцыяльна-гігіенічная проблема. Іменна таму вывучаць яго трэба куды больш глыбока, чым дагэтуль, і статыстычны аналіз у гэтым вывучэньні адыгрывае сваю пэўную ролю і мае сваё значэньне, але для гэтага вельмі важна, у першую чаргу, арганізаваць правільны падлік траўматызму, такі падлік, які можа даць матэрыял ня толькі для вычарпальнага падліку выпадкаў, але і для дыялек-

тычнага разуменьня гэтых выпадкаў, або, дакладней, для вызначэньня шляхоў, па якіх трэба шукаць такога разуменьня. Організацыя падліку траўм ёсьць, па нашай думцы, другая асноўная задача працаўнікоў у галіне тэхнікі, тэхнічных інспэктароў—у першую чаргу. Вядома, і ў гэтым выпадку ня трэба вельмі спрашчаць пытаньне. Трэба мець на ўвазе, што траўматызм—зьява вельмі складаная, і ўсебаковае вывучэньне яго магчыма толькі пры ўдзеле і гігіеністых, псыхотэхнікаў, экономістых, а значыць, і ў падліку павінны ўдзельнічаць адпаведныя спэцыялістыя, мэдпункты на прадпрыемствах, комісіі па ахове працы, страхкасы, але організацыйна-кіруючая роля павінна быць пакінута за працаўнікамі ў галіне тэхнікі, тэхнічным інспэктарам, у першую чаргу, і адказнасьць павінна быць ускладзена на іх жа.

Такім чынам, практычны вывад, які мы хацелі-б падкрэсьліць на падставе выказаных меркаваньняў, заключаецца перш за ўсё ў тым, што тэхнічная інспэкцыя павінна весьці рашучае папераджальнае змаганьне з траўматызмам, кіруючыся ўжо набытымі ведамі, і організаваць яго падлік (у шырокім сэнсе гэтага слова). Вынік гэтага падліку павінен зьявіцца матэрыялам для вывучэньня проблемы траўматызму ў навукова-дасьледчых установах, прычым, на наш погляд, у гэтай проблеме найбольш актуальнымі тэмамі ў даны момант зьяўляецца тэхнічная распрацоўка спосабаў адхіленьня асобных небясьпек і выяўленьня ролі чалавечага фактору. Апошняя тэма мае асобную тэорытычную і практычную цікавасьць з пункту погляду вышэйшых форм соцыялістычнай організацыі працы.

Ня трэба паўтараць, што вывучэньне проблемы можа даць station станоўчыя вынікі толькі пры ўмове, калі яно будзе праводзіцца комплексна. На жаль, той, што ёсьць у нас, матэрыял па БССР не дае пакуль што ніякіх магчымасьцяй перайсьці непасрэдна на паказаны шлях вывучэньня траўматызму. Усё-ж некаторае значэньне ў гэтых адносінах маюць, як нам здаецца, тыя, што публикуем мы, матэрыялы, а далейшае, больш глыбокае вывучэньне траўматызму ў паказаным намі кірунку зьяўляецца зараз аднэй з асноўных работ Інстытуту аховы працы пры НКП БССР.

Dozent S. R. Dichtjar.

Über den industriellen Traumatismus in der W. S. S. R.

Einige methodische Bemerkungen.

Zusammenfassung.

Bei dem heutigen Stande der technischen und hygienischen kentnisse liegt das Wesen der Frage über den Traumatismus nicht mehr in der Feststellung seiner quantitativen Bedeutung und der logisch formellen Ursachen der Traumen, sondern in einer dialektisch-synthetischen Erläuterung ihrer Ätiologie und ihrer Entstehung. Die statistische Methode spielt bei der Erforschung des Traumatismus nur die Rolle einer Hilfsmethode und muss mit grösserer Sorgfältigkeit und deutlicher methodologischer Zielsetzung angewandt werden. Noch weniger als auf den anderen Gebieten der sozialen Pathologie ist es für die Bekämpfung des Traumatismus nötig und zulässig so lange zu warten bis eine grosse Zahl von Fällen angesammelt und erforscht ist um erst dann daraus praktische Schlüsse zu ziehen. Es wäre ein schweres Verbrechen gegen das Proletariat und den sozialistischen Aufbau, wollte man einen Fall von Kesselexplosion, den Tod eines Arbeiters, der in eine mit Schutzvorrichtungen nicht versehene Transmission geraten oder eine durch Unfall verursachte Invalidität dadurch rechtfertigen, dass es vorläufig an statistischem Material und einer Analyse desselben mangelt, und diese letztere für die Bekämpfung des Traumatismus als unentberlich zu erklären.

Die mit den Fragen der Sicherheitstechnik beauftragten Beamten (die Sicherheitsinspektoren für Arbeitsschutz) müssen an erster Stelle ihre ganze Aufmerksamkeit der Beseitigung derjenigen Gefahren im Betriebe widmen, die schon bekannt sind, und keiner weiteren Untersuchung bedürfen.

Der Forscher muss seinen Blick weniger auf die Untersuchung der Gefahr an und für sich, als auf die Frage in welchem Wege diese Gefahr zu beseitigen sei richten. Aber der Traumatismus ist nicht blos ein technisches sondern auch ein sozial-hygienisches Problem. Eben deshalb muss seine Erforschung viel tiefer greifen als bisher, und in dieser Erforschung gehört auch der statistischen Analyse ein gewisser Anteil und eine gewisse Bedeutung.

Die Organisation der Traumenberechnung bildet die zweite Grundaufgabe die vor den auf dem Gebiete der Technik—in erste Reihe vor den Sicherheitsinspektoren für Arbeit-beschäftigten beamten liegt. Der Traumatismus ist eine höchst komplizierte Erscheinung und eine allseitige Erforschung derselben ist nur bei vereinigter Arbeit von Hygienisten, Psychotechnikern, Ökonomisten möglich; auch in der Berechnung müssen also entsprechende Fachleute teilnehmen—ärztliche Hilfestellen an den Betrieben, Arbeitsschutzkomissionen, Versicherungskassen; aber die organisatorische und führende Rolle—und auch die Verantwortung—kommt den Technikern, den Sicherheitsinspektoren für Arbeit vor allen anderen, zu. Die Sicherheitsinspektion muss einen entschiedenen prophylaktischen Kampf gegen den Traumatismus aufnehmen, dabei muss sie die schon vorhandenen Kenntnisse ausnutzen und eine Berechnung des Traumatismus (im weiten Sinne des Wortes) organisieren. Das Resultat dieser Berechnung muss als Material für die Erforschung des Problems des Traumatismus in den wissenschaftlichen Anstalten dienen. Verfasser glaubt, dass in erster Reihe die Frage über die technischen Möglichkeiten der Beseitigung der einzelnen Gefahren und über die Rolle des menschlichen Faktors zu untersuchen seien.

Eine gewisse Bedeutung kann in diesem Sinne auch das hier zur Veröffentlichung gelangende Material haben; eine weitere, tief greifende Erforschung des Traumatismus in der oben beschriebenen Richtung bildet augenblicklich eine der Grundaufgaben des Instituts für Arbeitsschutz der W.S.S.R.

Інж. М. Д Сахоўскі.

Да пытаньня вывучэньня траўматызму ў БССР і змаганьня з ім

У пачатку бягучага году НКП БССР наладзіў абсьледваньне найбольш буйных прадпрыемстваў рэспубліканскай прамысловасьці пры ўдзеле ўсіх відаў інспэкцыі. Для ажыцьцяўленьня гэтай задачы па акругах быў разосланы інформацыйны ліст з плянам прадстаячых работ. Апрача таго, старшым праўным інспэктарам працы і старшым тэхнічным інспэктарам былі праведзены паказальныя абсьледваньні па Віцебскай акрузе з вучастковым санітарным інспэктарам і выкліканым з Бабруйску тэхнічным інспэктарам.

У дальнейшым работа гэта праводзілася мясцовай тэхнічнай і санітарнай інспэкцыяй пад некаторым контролем з боку спэц. інспэкцыі НКП (дача заключэньняў і ўнясеньне паправак у зробленую работу).

Паколькі работа па вывучэньні траўматызму ў нашай практыцы зьяўляецца новай, і мэтодыка яе можа прымаць у далейшым бясспрэчна іншыя формы, то неабходна паставіць на абгаварэньне прынятьі ўжо намі і ажыцьцёўлены мэтод і падзяліцца агульнымі вывадамі з праробленай работы.

Абсьледваньне праведзена на прадпрыемствах толькі рэспубліканскага значэньня, прычым у першую чаргу на тых, дзе наглядаецца найбольш выпадкаў траўматызму, паводле даных статыстычнага аддзелу Галоўсоцстраху БССР; само абсьледваньне праводзілася пры ўдзеле профэсіянальных і гаспадарчых органаў і рабочых. Вывады абсьледваньня абгаварваліся на рабочых сходах.

Абсьледваньнем былі ахоплены наступныя моманты:

Агульная характарыстыка прадпрыемства, стан траўматызму на падставе расьсьледваньня няшчасных выпадкаў ня менш, чым за адзін год і намётка мерапрыемстваў па ахове працы з паказаньнем тэрмінаў іх выкананьня.

Вывучэньне траўматызму, г. зн. вызначэньне месц яго пашырэньня, а таксама прычын, выклікаўшых няшчасныя выпадкі, можа выходзіць толькі з статыстычных даных, якія зьяўляюцца, адсюль, асноўнай базай у тэй, што праводзіцца, рабоце.

Статыстычны апарат НКПБ ня мог даць поўных і патрэбных зьвестак. Атрыманыя такім шляхам даныя не маглі быць правільнымі, паколькі вядома, што колькасьць паведамленьняў заўсёды бывае меншая, чым колькасьць няшчасных выпадкаў, што адбыліся на прадпрыемствах за пэўны тэрмін; у якасных адносінах гэтыя даныя таксама не на вышыні.

Гэта прымусіла арыентавацца на даных страхкас, абслугоўваючых абсьледваныя прадпрыемствы. Пры гэтым страхкасам прапанавалася

складаць сьпісы пацярпеўшых на падставе больнічных картак, чым дасягалася магчымасьць выявіць больш дакладна пацярпеўшых па профэсіях, колькасьць аплачаных дзён па непрацаздольнасьці і цяжкасьць няшчасных выпадкаў.

Пасьля атрыманьня паказаных зьвестак удзельнікі камісіі пераносілі сваю работу непасрэдна на прадпрыемствы. На месцы, у цэхах, праводзілася апытаньне пацярпеўшых рабочых.

Іх паказаньні супастаўляліся з запісамі кніг па няшчасных выпадках, правяраліся, калі трэ' было, паказаньнямі сьведак выпадку, часам скарыстоўваліся акты, калі рабілася расьсьледваньне выпадку. У выніку такой работы вызначаліся і ўсе матэрыяльныя прычыны няшчасных выпадкаў і высьвятляліся галоўныя пункты іх пахаджэньня. Пасьля статыстычнай апрацоўкі аналіз цыфравога матэрыялу супастаўляўся з вынікамі абсьледваньня вытворчага, тэхнолёгічнага і працоўнага працэсаў, з вынікамі дасьледзін машын, варштатаў, прылад, а таксама з агульнымі абставінамі работы, г. зн. з станам асьветленасьці, тэмпэратуры, вільготнасьці памяшканьня і. г. д. Такім чынам, устанаўляліся фізычныя прычыны траўматызму.

У падрахунку былі выяўлены: а) галоўныя прычыны няшчасных выпадкаў, б) дакладная колькасьць пацярпеўшых, в) сярэдняя страта працаздольнасьці, г) лёкалізацыя няшчасных выпадкаў, д) выходзячы з колькасьці прапрацаваных дзён у годзе таго, што абсьледуецца, прадпрыемства, вызначалася частата няшчасных выпадкаў.

Вывады, што ёсьць па 20 абсьледваных прадпрыемствах, даюць магчымасьць, абагуліўшы іх, вызначыць якасьць самой мэтодыкі работы па даным пытаньні. Апрача таго, пры абсьледваньнях выявіўся цэлы рад пытаньняў, на якія можна зараз жа рэагаваць з мэтай палепшаньня пастаноўкі змаганьня з няшчаснымі выпадкамі ня толькі з боку органаў працы, але і іншых, маючых блізкае дачыненьне да змаганьня з траўматызмам.

Супроць прынятага мэтоду абсьледваньняў, што праводзяцца, наўрадці можна супярэчыць, можна гаварыць хіба аб глыбіні гэтых абсьледваньняў. Апісаны спосаб абсьледваньня выпрацаваўся ў выніку практычнай работы тэх.-інспэкцыі ў б. Гомел. губ.; у сучасны момант ён задавальняе інструкцыі НКП СССР у адносінах монографічнага расьсьледваньня няшчасных выпадкаў, паказанай у абежніку НКП РСФСР ад 24/XII—1928 г., № 323 („Изв. НКТ", № 50 за 1928 г.г.). Больш удакладненае і паглыбленае монографічнае абсьдедваньне надало-б рабоце больш навуковы характар, але за кошт некаторай страты для колькасьці праробленай работы. Між тым само жыцьцё патрабуе ад інспэкцыі працы найбольш хуткага вырашэньня пытаньняў. Апрача таго, пры нашых умовах работы, з вельмі абмежаванай колькасьцю тэхнічнай інспэкцыі, нельга прад'яўляць патрабаваньня больш складаных і доўгачасных работ, бо тэхнічныя інспэктары завалены яшчэ работай па катланагляду і папярэднагляду. Практыка паказала, што ў радзе работ некаторымі тэхнічнымі інспэктарамі былі даны матэрыялы нездавальняючыя, ня гледзячы на інструктаваньне і дапамогу.

Неабходна адзначыць, што пры некаторых абсьледваньнях асабліва адчувалася неабходнасьць падрабязнага аналізу няшчасных выпадкаў, прычым з удзелам такіх спэцыялістых, як хэмікі, рацыяналізатары і псыхотэхнікі, напрыклад: вызначэньне мер змаганьня з

апёкамі пры ручным здыманьні запалак. На ўсіх запалкавых фабрыках, дзе работа праводзіцца старым ручным спосабам, большасьць няшчасных выпадкаў прыпадае на апёкі. Так, па запалкавай фабрыцы „Чырвоная Бярэзіна“ колькасьць апёкаў складае 40 проц. усяе колькасьці няшчасных выпадкаў, а па запалкавай фабрыцы „Вэзуві“—55 проц., што дае 889 дзён за год пры 245 выпадках.

Гэты від траўматызму і да гэтага часу амаль зусім не дасьледваны. Вядома толькі, у агульных рысах, пахаджэньне апёкаў: у якія моманты адбываюцца апёкі; уплыў складу масы на павялічэньне апёкаў; уплыў на колькасьць гэтых апёкаў індывідуальных уласьцівасьцяй работніц, у залежнасьці ад іх прыстасаванасьці і псыхотэхнічнай адпаведнасьці данай рабоце. Да гэтага часу рэальных мерапрыемстваў для адхіленьня апёкаў не праводзілася. Між тым, можна ўпэўнена сказаць, што колькасьць апёкаў зьменшылася-б, калі-б зьвярнуць увагу на псыхотэхнічны падбор адпаведнага кадру работніц. Таксама былі-б станоўчыя вынікі, калі-б удалося ўстанавіць хэмічны контроль за складам масы і ўжо высушаных запалак перад тым, як іх пакаваць (здымаць), для таго, каб сыгналізаваць здымальшчыцам аб належнай асьцярожнасьці. Гэта неабходна таксама для мэханічнага здыманьня на нашых новых фабрыках. Тое-ж самае можна сказаць аб рацыяналізатарскіх мерапрыемствах у галіне разьмяшчэньня процэсаў, як, напрыклад, на запалкавай фабрыцы „Чырвоная Бярэзіна“, заводзе „Дрэваапрацовачнік“ у Менску і на цьвіковым заводзе ў Барані наконт разьмеркаваньня варштатаў, абсталяваньня і. г. д.

Удзельнікі абсьледваньня прадпрыемстваў завастралі, вядома, сваю ўвагу на даных пытаньнях і вырашалі іх, паколькі яны яскрава кідаліся ў вочы і зьвярталі ўвагу мноствам няшчасных выпадкаў. Але прапановы па мерапрыемствах былі-б больш закончанымі, калі-б зьяўляліся вынікам работы спэцыялістых рацыяналізатараў разам з тэхнічнай інспэкцыяй.

З сказанага я хачу зрабіць наступныя вывады: вынікі работы інспэкцыі па змаганьню з траўматызмам неабходна ўлічваць у Інстытуце аховы працы, для чаго заслухоўваць даклады аб праробленай рабоце, корэктаваць яе ў кожным асобным выпадку; скарыстоўваць матэрыялы абсьледваньняў для друку ў зборніках інстытуту. паколькі гэта дасьць магчымасьць паступова паляпшаць якасьць дасьледчай работы. Апрача таго, гэта дасьць магчымасьць гаспадарчым організацыям бачыць у друку адлюстраваньне недахопаў на прадпрыемстве пад кутом погляду аховы працы.

Інстытут аховы працы можа дапамагчы пры разьвязаньні спэцыяльных пытаньняў, што сустракаюцца ў процэсе абсьледваньня.

Колькасьць прапаноў, у выніку абсьледваньня прадпрыемстваў, гаворыць за правільны шлях, па якім праводзілася работа. Якасьць прапаноў таксама, мабыць, здавальняючая, паколькі яны праходзілі перш крытыку актыву прадпрыемстваў, а потым і рабочых мас. Часта самі рабочыя пры абгаварэньні намечаных мерапрыемстваў уносяць дадатковыя прапановы, што зьяўляецца зрухам у тэй індэфэрэнтнасьці да пытаньняў тэхнікі бясьпекі, якая заўважалася раней. Характар абсьледваньняў прымушае як тэхнічную, так і санітарную інспэкцыі прайсьці па прадпрыемству ня толькі міма абсталяваньня і выявіць яго дэфэкты, але і азнаёміцца з ходам вытворчасьці для таго, каб

у сьціслай форме адлюстраваць яго ў вывадах абсьледваньня. Гэта дае магчымасьць вызначыць больш глыбокія прычыны траўматызму і ўносіць такія прапановы, якія апраўдваюцца з гаспадарчага пункту погляду.

Паколькі прапановы базуюцца на траўматызьме і профзахвораньнях, то з боку адміністрацыі няма тых супярэчаньняў, якія прымушаюць нашу інспэкцыю адступацца ад раней прынятых пастаноў.

У Наркампрацы накапляецца матэрыял, які дае магчымасьць орыентавацца ў стане прадпрыемства з пункту погляду аховы працы і палягчае работу пры правядзеньні дагаворнай кампаніі па прамфінпляну.

Абсьледваная пятая частка прадпрыемстваў нашай буйнай прамысловасьці дала паказаньні на рад недахопаў, якія ляжаць у аснове траўматызму.

З матэрыялаў абсьледваньня мы бачым, што колькасьць няшчасных выпадкаў, якія залежаць ад дэфэктаў прадпрыемстваў і неспрыяючых умоў работы, перавышае 50 проц. Большасьць з прычын, выклікаючых гэтыя няшчасныя выпадкі, лёгка адхіляльныя. Няма ніякага сумненьня, што правядзеньне на прадпрыемствах штодзённага бягучага нагляду за станам тэхнікі бясьпекі давала-б значнае зьніжэньне няшчасных выпадкаў. Ня гледзячы на тое, што існуючымі палажэньнямі прадугледжана ажыцьцяўленьне такога нагляду з боку загадчыкаў тэхнікі бясьпекі, вызваленых ад розных сумяшчальнасьцяй па службе, у сапраўднасьці ж пры абсьледваньнях такіх асоб не аказалася. На большасьці прадпрыемстваў адміністрацыя формальна выконвала гэты закон, усклаўшы абавязкі заг. тэхнікі бясьпекі на мэханікаў або загадчыкаў вытворчасьці, і без таго перагружаных сваёй бягучай работай. Натуральна, што пры такіх умовах ніякай работы па ахове працы ў патрэбным выглядзе не праводзіцца. Тым больш адміністрацыя прадпрыемстваў ня спрые азнаямленьню вылучаных асоб з элемэнтарнымі патрабаваньнямі па тэхніцы бясьпекі. Так, напрыклад, на адным прадпрыемстве загадчыку тэхнікай бясьпекі ня далі зборніка абавязковых пастаноў ды іншай літаратуры па гэтым пытаньні, ня гледзячы на просьбы апошняга. Такія індыфэрэнтныя адносіны да пытаньняў аховы працы з боку гаспадарчых органаў характарызуюцца таксама нядбайнай рэгістрацыяй няшчасных выпадкаў. З усіх абсьледваных прадпрыемстваў знайшлося толькі адно, на якім пастаўлены больш-менш здавальняючы запіс няшчасных выпадкаў—гэта на фанернай ф-цы „Чырвоны Кастрычнік“ у Мазыры. На астатніх мы маем незарэгістраваных выпадкаў ад 7 проц. да 80 проц., як, напрыклад:

Пільня ў Віцебску	80 проц.
Паперня ў Барысаве	80 „
Шкляная гута „Кастрычнік“	58 „
Цьвіковы завод у Барысаве	55 „
Кардонная фабрыка імя Сталіна	21 „

Дробныя няшчасныя выпадкі, вядома, зусім не рэгіструюцца, хоць улік іх мае вялікае профіляктычнае значэньне.

Паведамленьні дасылаюцца са спазьненьнем на некалькі месяцаў. Дзякуючы націску з боку страхкас, адміністрацыя, пасылаючы спозьненыя паведамленьні, рэгіструе іх заднім чыслом.

Неабходна адзначыць, што праверкай на месцы выяўлена засьмечанасьць даных страхкас аб траўматызьме бытавымі выпадкамі і профзахвораньнямі.

На некаторых прадпрыемствах такая засьмечанасьць даходзіла да 28 проц., напрыклад:

Панчошная ф-ка ў Віцебску	28 проц.
Фанерная ф-ка ў Мазыры	27 „
Цьвіковы завод у Барысаве	20 „
Шкляная гута	18 „
Паперня ў Чашніках	10 „

Пахаджэньне засьмечанасьці тлумачыцца таксама няправільнымі запісамі ў больнічных картках, зробленымі амбуляторнымі ўрачамі, якія абмяжоўваюцца тлумачэньнямі пацярпеўшых і не патрабуюць ад адміністрацыі фабрык, каб пацярпеўшыя прадстаўлялі аб гэтым дакумэнтальныя даныя, як гэта прадугледжана пастановай НКП і ВСНГ.

Трэба думаць, што засьмечанасьць даных страхкас уплывае на няправільнасьць зьвестак аб стане траўматызму, у бок павялічэньня апошняга.

Сярэднія даныя страты працаздольнасьці па траўматызму маюць граніцы ад 4,4 дня да 13,2 дня. Гэта розьніца тлумачыцца характарам траўм. Так, на лесапільным заводзе № 13 у Віцебску, які даў у сярэднім страту працаздольнасьці 13,2 дня, было шмат выпадкаў значных параненьняў рук на цыркулярках (каля 60 выпадкаў) з вынікамі інваліднасьці. Там-жа шмат ушыбаў рабочых пры ручной пераносцы пілаваных матэрыялаў на складах, з прычыны надмерна высокіх штабеляў, на якія лазяць рабочыя, карыстаючыся замест драбін звычайнымі дошкамі. На радзе прадпрыемстваў санітарнай інспэкцыяй адзначаўся ўплыў на доўгачаснасьць хваробы, несваячаснага аказаньня мэдычнае дапамогі, адсутнасьці на мясцох мэдыкамэнтаў, як, напрыклад, ёду, ваты, мэрлі і г. д.

(Даныя аб сярэдняй доўгачаснасьці страты працаздольнасьці на прадпрыемствах зьмешчаны ў паданай табліцы 3).

Неабходна адзначыць паўсюднае недавыкананьне згод на мерапрыемствы па ахове працы. Таксама дрэнна стаіць справа з якасьцю выкананых работ. Агароджы робяцца да таго нядбайна, што зусім правільна выклікаюць скаргі рабочых. Сапраўды, агароджы або непасрэдна перашкаджаюць рабоце, або зацямняюць месцы работ з прычыны сваёй грамоздкасьці і прымітыўнасьці. Усё гэта гаворыць за тое, што на прадпрыемствах гаспадарнікі не аддаюць належнай увагі папярэджаньню няшчасных выпадкаў.

Відазьмяніць гэты пункт погляду можна шляхам ужываньня рэгрэсу з боку страхкас за тыя няшчасныя выпадкі, якія здарыліся па віне прадпрыемства. Быў-бы мэтазгодным удзел у рабоце інспэкцыі таксама і работнікаў страхорганаў.

У заключэньне трэба сказаць, што як-бы добра ні праводзіліся абсьледваньні, якія-б ні былі каштоўныя прапановы і ўказаньні, але нельга чакаць сапраўднага зьніжэньня няшчасных выпадкаў, калі на прадпрыемствах ня будзе бязупынна праводзіцца работа па тэхніцы бясьпекі.

Ажыцьцёвіць гэта можна толькі пры мобілізацыі навокал гэтага пытаньня грамадзскай думкі, дакладнага азнаямленьня ўсіх рабочых з бясьпечнымі мэтадамі работы, організацыі на прадпрыемствах бюро па тэхніцы бясьпекі і назначэньні загадчыкаў тэхнікі бясьпекі. Пры гэтым, на сярэдніх разьмераў прадпрыемствах пажадана назначаць вылучэнцаў рабочых з профтэхнічнай адукацыяй. Пры такіх умовах будзе магчыма ўстанавіць бягучы конт оль за дынамікай траўматызму. Організацыю гэтай работы можа ўзяць на сябе Інстытут аховы працы пры НКП БССР.

Трэба прызнаць, што разьмер траўматызму вельмі высокі; гэта можна бачыць з табліцы 1, дзе падаюцца параўнаўчыя даныя па траўматызму ў БССР і СССР. Так, напрыклад, па мэталяапрацоўчай прамысловасьці сярэдняя частата[1]) няшчасных выпадкаў па Саюзу за 1927 і 1928 гады 294.9 і 317,4; па БССР за гэты ж час іх значна больш, а менавіта—538,8 і 703,2.

Па дрэваапрацоўчай прамысловасьці сярэдняя частата няшчасных выпадкаў па Саюзу за 1927 і 1928 г. г. 326,4 і 371,6; па БССР жа за гэты ж час—455,4 і 322,8.

Па ўсіх відах прамысловасьці сярэднія статыстычныя даныя БССР перавышаюць сярэднія даныя СССР, а менавіта: за 1927 г. па СССР частата няшчасных выпадкаў па ўсіх прадпрыемствах была роўна 220,8. За гэты ж год па БССР мы мелі 312.8 і за наступны (1928 г.)—286,0. Такім чынам, хоць і ёсьць некаторы эфэкт зьніжэньня траўматызму, але ўсё-ж ён вышэйшы, чым у сярэднім па СССР.

Паданыя цыфры аб траўматызьме ставяць перад кожным працаўніком пытаньне: якія ж прычыны выклікаюць такую значную колькасьць няшчасных выпадкаў? Адказаць на данае пытаньне можна, базуючыся пакуль што на выніках абсьледваньняў прадпрыемстваў і на агульных практычных зьвестках, што мы і паспрабуем зрабіць.

З табліцы 5, у якой распрацаваны няшчасныя выпадкі па фактычных прычынах, відаць, што распрацаваны вытворчасьці па дрэваапрацоўчай, папяровай, мэталяапрацоўчай, запалкавай і шклянай прамысловасьці. Усяго было прааналізавана 2.178 няшчасных выпадкаў, з якіх 3 скончыліся сьмерцю.

Высьветлена, што ад ненормальных умоў работ, пералічаных у табліцы 3, адбылося 23 проц. усіх выпадкаў.

Па прычынах, якія залежаць ад недахопу забясьпечных мерапрыемстваў, 15,5 проц.

Дзякуючы няправільнай організацыі работ—11,6 проц.

Па прычынах, якія залежаць ад пацярпеўшага або тых асоб, што працуюць з ім, 18,7 проц.

Ад іншых прычын, да якіх таксама належаць апёкі на запалкавых фабрыках, 30,7 проц.

[1]) Частата—колькасьць няшчасных выпадкаў на 1000 поўных рабочых за адзін год.

Такім чынам, можна сказаць, што 50,6 проц. усіх няшчасных выпадкаў атрымана ад прычын, якія залежаць ад дэфэктаў прадпрыемстваў і 18,7 проц. па віне рабочых, як пацярпеўшых, так і тых, што з імі працуюць.

Іншыя прычыны—30,7 проц. павінны былі быць разьмеркаваны паміж першымі і другімі, але ўстанавіць вінаватасьць па іх пры расьсьледваньні было немагчыма. У прыватнасьці, у дрэваапрацоўчай прамысловасьці на прычыны, якія залежаць ад дэфэктаў прадпрыемстваў, прыпадае няшчасных выпадкаў 0,1 проц., а на віну рабочых—23 проц.; на іншыя ж прычыны застаецца толькі 16,9. Такім чынам відавочна, што асноўныя прычыны траўматызму адносяцца не да рабочых, а да прадпрыемстваў, разумеючы пад гэтым умовы працы, стан абсталяваньня, організацыю работ і г. д. Між тым з боку гаспадарчых органаў, калі меркаваць па даных паведамленьняў аб няшчасных выпадках, выцякае адваротнае ўяўленьне аб траўматызьме, г. зн. у большасьці выпадкаў ёсьць тэндэнцыя ўскласьці віну на рабочага.

Даныя расьсьледваньня (гл. табл. 5) паказваюць, што абсолютная большасьць няшчасных выпадкаў прыпадае на няспраўнасьці і конструкцыйныя дэфэкты машын, варштатаў і да т. п.—231 выпадак, на цеснату і заграмоджанасьць—112, на нездавальняючае ўтрыманьне памяшканьня (заваленасьць)—101, адсутнасьць і недастатковасьць агароджаў і забясьпечных мер—338, з прычын няправільнага разьмяшчэньня абсталяваньня ды інш.—167, неспрактыкаванасьць—75.

Паводле матэрыялаў расьсьледваньняў няшчасных выпадкаў, а таксама з табліцы 4 відаць, што выканаўчыя мэханізмы (варштаты і машыны) адыгрываюць самую галоўную ролю як прычына вялікай колькасьці няшчасных выпадкаў, пры гэтым з цяжкімі вынікамі. У процантах на долю выканаўчых мэханізмаў выпадае па некаторых прадпрыемствах 53 проц. Асабліва шмат цяжкіх выпадкаў здараецца на цыркулярках пры вырабе паўфабрыкатаў для скрынак ды інш. дробных вырабаў з водкідаў лесапільнай вытворчасьці. Звычайна шкодзяцца пальцы рук. Такіх выпадкаў на лесапільні № 13 у Віцебску адбылося каля 60 на працягу мінулага году. Пры гэтым доўгачаснасьць хваробы і лячэньня дасягала па некаторых траўмах звыш 100 дзён. Гэтыя выпадкі павысілі сярэднюю доўгачаснасьць страты працаздольнасьці, як адзначалася вышэй, да 13,2 дня.

Асноўнай небясьпекай работ на цыркулярках зьяўляецца прымітыўная пабудова самой цыркуляркі пры пілаваньні розных невялікіх абрэзкаў, якія ідуць для скарыстаньня з лесазаводу. Пабудова агароджаў каля цыркулярак не дае вялікай карысьці, бо яны перашкаджаюць рабоце, і рабочыя пакідаюць імі карыстацца. Адзінай мерай бясьпекі будзе замена такіх прымітыўных цыркулярак мэханізаванымі, што і прапанована было зрабіць пры абсьледваньні заводу.

Неабходна адзначыць, што на ўсіх існуючых заводах, нават на пільнях, заўсёды можна знайсьці такія цыркуляркі, якія даюць штогод мноства няшчасных выпадкаў. Адзінай іх перавагай зьяўляецца іх таннасьць (700 руб.) і тое, што яны выпускаюцца нашымі заводамі Мэталятрэсту.

Ня гледзячы на тое, што тэхніка значна пасунулася наперад, мы дагэтуль абсталёўваем усе нашы заводы, у тым ліку і новыя,

гэтымі цыркулляркамі. Між тым ёсьць бясьпечныя варштаты з мэханічнай ланцуговай падачай амэрыканскіх і нямецкіх фірм. Кошт такіх варштатаў, напрыклад нямецкіх, 2.500 руб., але затое продукцыйнасьць іх значна вышэйшая, бо адзін такі варштат заменіць чатыры нашы цыркуляркі. Прымаючы пад увагу, што атрымаць іх з-за граніцы не заўсёды можна, а патрэба ў бясьпечных цыркулярках вялізная, то выцякае сама сабой патрэба пачаць выпуск абсталяваньня для нашых заводаў не застарэлай конструкцыі, а новай, па тыпу загранічных машын. Гэта дало-б вялізны эфэкт зьмяншэньня траўматызму і хутка акупілася-б з гаспадарчага пункту погляду.

Таксама і ў шкляной прамысловасьці шмат няшчасных выпадкаў бывае ад прымітыўных варштатаў па шліфаваньні шкляной пасуды. Пры рабоце шклянкі прыціскаюцца непасрэдна рукамі да шайбаў і, лопаючыся, што бывае вельмі часта, значна раняць пальцы рук. У сучасны момант на шклянай гуце імя Домбаля робіцца мэханічны варштат, мэта якога—адхіліць ручны націск шклянкі пры дапамозе спрунжын. Работу гэту праводзіць вынаходца, мэханік-рацыяналізатар, і трэба спадзявацца, што варштат неўзабаве будзе зроблены.

Траўматызм выклікаецца таксама зношаным абсталяваньнем, несваячасовым яго рамонтам, адсутнасьцю адпаведнага нагляду за яго станам. Так, напрыклад, на паперні ў Чашніках мноства няшчасных выпадкаў бывае з прычыны няспраўнасьці фрыкцыйных муфт пры накатах папяровых машын. Пры разрываньні паперы валік з ёю, вагой каля 10 пудоў, прыходзіць у хуткае вярчэньне і выскаквае пад уплывам адцэнтравай сілы з свайго месца. Калі рабочы не пасьпявае загадзя адскочыць, то атрымлівае дзе-небудзь ушыб. Спыніць у час валік нельга з прычыны няспраўнасьці мэханізму.

Характарызаваць зношанасьць абсталяваньня могуць таксама наступныя прыклады, атрыманыя пры абсьледваньні.

На лесакомбінаце ў Барысаве адбыліся наступныя аварыі: 1) у 1928 г. другі раз паламаўся левы цыліндр паравіка; машына працуе адным толькі цыліндрам; 2) у 1928 г. трэснуў каленчаты вал лёкомобіля „Гарет и Смит", з прычыны чаго машына спынілася на цэлы год; 3) у 1928 г. знойдзена шчыліна ў катле лёкомобіля „Гарет-Лейстон", пасьля чаго кацёл быў спынены на рамонт; 4) у 1929 г. паламаўся фанерны рэзальны нож „Краўзэ", з прычыны чаго ён не працаваў 2 месяцы; 5) у 1929 г. паламаўся дышаль лесапільнага варштату; 6) у 1930 г. разарвалася ваданагравальная труба вадатрубнага катла, дзякуючы чаму кацёл доўгі час не ачышчалі ад гразі і накіпу; 7) у 1930 г. спынілі для рамонту лёкомобіль.

На драцяна-цьвіковым заводзе ў Барані ў 1929 г. паламаўся вал газагенэратарнага рухавіка ў 200 конскіх сіл; рухавік яшчэ раманстуецца.

Паказаныя прыклады даволі выразна сьведчаць аб нездавальняючым стане абсталяваньня старых заводаў, што пры вялікай нагрузцы ў рабоце машын і варштатаў можа выклікаць аварыі і чалавечыя афяры.

Такое становішча лішні раз падкрэсьлівае неабходнасьць спэцыяльнага штодзённага тэхнічнага нагляду і кантролю ва ўмовах нагрузкі прадпрыемстваў са зношаным абсталяваньнем.

Як зазначалася вышэй, вялікая колькасьць няшчасных выпадкаў здараецца ад цеснаты і заграмоджанасьці рабочых памяшканьняў. Падобныя выпадкі прыпадаюць, галоўным чынам, на рабочых, занятых ручной работай, пераноскай цяжараў, уборкай, але меў месца і такі няшчасны выпадак, калі кваліфікаванаму майстру на заводзе „Дрэваапрацовачнік" з прычыны загароджанага паўфабрыкатам доступу да калевачнага варштату адрэзала фрэзам два пальцы на руцэ.

Цесната і заграмоджанасьць выклікаецца дзьвюма ўмовамі: 1) дадатковай устаноўкай варштатаў у сувязі з павялічэньнем вытворчай праграмы і 2) несваячаснай або недастатковай уборкай памяшканьня. На некаторых прадпрыемствах пры абсьледваньні прапанована было разгрузіцца ад варштатаў, як, напр., на заводзе „Комінтэрн", на драцяна-цьвіковым заводзе ў Барані, на новым Бабруйскім комбінаце ды інш. У даных адносінах інспэкцыі працы неабходна больш жорстка праводзіць папераджальны нагляд і сачыць за тым, каб бяз ведама спэцінспэкцыі не ўстанаўляліся дадатковыя варштаты.

Павышаны траўматызм выклікаецца, вядома, і дэфэктамі абгараджальных мерапрыемстваў. На драцяна-цьвіковым заводзе быў выпадак, калі рабочы, які нёс у руках скруткі дроту, быў захоплены і падняты пасам цьвіковага варштату. Пас зачапіў за скрутак дроту які быў пад рукой рабочага.

Шмат выпадкаў бывае і ад недахвату забясьпечных мерапрыемстваў, напрыклад пры работах на тачылах, з прычыны таго, што рабочыя не заўсёды адзяваюць акуляры; тое ж самае бывае пры абточваньні на такарных варштатах меднай арматуры, пры якім ляціць шмат стружак.

Гэты від траўматызму можна адхіліць таксама забясьпечным прыстасаваньнем у выглядзе шкляных заслон непасрэдна пры тачылах або разцох.

Адна з складаных крыніц траўматызму, якая належыць да няправільнай організацыі работ, заключаецца ў непасьлядоўным разьмяшчэньні процэсаў вытворчасьці. Дзякуючы гэтаму здараецца шмат няшчасных выпадкаў на запалкавай ф-цы „Чырвоная Бярэзіна", прычым пашкоджаньні бываюць ад ваганэтак (якія называюцца варштатамі). Такая-ж непасьлядоўнасьць вытворчых опэрацый ёсьць на старых пільнях „Комінтэрн" і „Дрэваапрацовачнік". Тут назіраецца зваротная плынь паўфабрыкатаў да папярэчнай пілы.

Змагацца з падобнымі недахватамі вельмі цяжка, паколькі адхіленьне іх зьвязана з пераноскай цэхаў, перастаноўкай варштатаў па ходу процэсу, пераабсталяваньнем трансмісій, а часам і пашырэньнем памяшканьняў.

Неабходна адзначыць вялікую колькасьць цяжкіх няшчасных выпадкаў на складах пільняў. Выпадкі здараюцца пры скачваньні ў сьцірты бярвеньняў і пры складаньні ў ярусы пілаванага матэрыялу.

Тлумачыцца траўматызм ненормальным станам складзкай гаспадаркі, зьвязанай з недахватам вольнай плошчы для пашырэньня складу, з прычыны чаго матэрыялы складаюцца ў высокія ярусы і штабелі. Напрыклад, на Віцебскім лесазаводзе вышыня штабеляў і ярусаў перавышае 10 аршын. З такой вышыні часта падаюць рабочыя, атрымліваючы цяжкія ўшыбы і пераломы. Радыкальнай мерай аздараўленьня

ўмоў працы на такіх складах павінна быць увядзеньне мэханізацыі работ і пабудова бясьпечных драбін па тыпу тых, якія ўжываюцца на будаўнічых работах, што і прапанавалася ажыцьцёвіць.

Тры сьмяротных выпадкі ў бягучым годзе, што здарыліся на гісэрні „Пролетары" ў Гомлі, на кардоннай ф-цы „Сталіна" ў Рагачэве і на лесазаводзе „Комінтэрн" у Барысаве, зьяўляюцца характарнымі для прычыны, выкліканай адсутнасьцю нагляду за работамі.

На гісэрні „Пролетары" пры пад'ёме бака вагою 90 пудоў абарваўся прэнт, які змацоўваў ланцуг пад'ёмніка з бакам, што падымаўся. Бак, падаючы, забіў на сьмерць рабочага, які хацеў праскочыць пад бакам, у момант яго пад'ёму. Як паказала сьледзтва, зломаны прэнт быў узяты рабочым з тых, што валяліся ў цэху, і зусім не адпавядаў разьліковым разьмерам. Падобныя выпадкі разрыву прантоў былі ня раз, але паколькі ня было няшчасных выпадкаў, то ніхто не звярачаў на гэта ўвагі, і адміністрацыяй ніякіх мер аховы ня прымалася.

Другі няшчасны выпадак на кардоннай ф-цы імя Сталіна здарыўся з падлеткам-дзяўчынкай, якая дапускалася ў машыновае аддзяленьне без нагляду: падышоўшы да мотору, яна была захоплена муфтай валу электрапомпы за адзежу і забіта.

Трэці выпадак на заводзе „Комінтэрн" здарыўся пры надзяваньні пасу на хаду спрактыкаваным, з вялікім стажам, рабочым—памоцнікам мэханіка. Ня гледзячы на забарону тэхнічнага інспэктара надзяваць пасы нахаду, гэта рабілася з ведама адміністрацыі.

Паданых трох выпадкаў і шмат падобных, якія скончыліся менш трагічна, ня было-б, калі-б на прадпрыемствах быў нагляд па тэхніцы бясьпекі і працоўная дысцыпліна, створаная гэтым наглядам.

Яшчэ пэўны проц. траўм адносіцца да неспрактыкаванасьці рабочых. Па думцы гаспадарнікаў, „неспрактыкаванасьць" зьяўляецца галоўнай прычынай, выклікаючай рост траўматызму, і зьяўляецца вынікам цякучасьці рабочай сілы. Між тым, як відаць з паданай табліцы, неспрактыкаванасьць выклікала толькі 75 выпадкаў, і, значыць, яна не адыгрывае домінуючай ролі.

Такім чынам трэба прызнаць, што ў нашых умовах галоўнымі фактарамі, выклікаючымі траўматызм, зьяўляюцца:

1) зношанае і застарэлай конструкцыі абсталяваньне;

2) адсутнасьць увязкі паміж павялічэньнем вытворчасьці і наяўнымі разьмерамі памяшканьняў і станам абсталяваньня;

3) поўная адсутнасьць нагляду па тэхніцы бясьпекі на прадпрыемствах;

4) няправільная організацыя работ;

5) цякучасьць і малая кваліфікацыя рабочай сілы.

Табліца № 1

Частата няшчасных выпадкаў у прадпрыемствах БССР у 1927-1929 г.

Назва прадпрыемстваў і груп вытворчасьці	Колькасьць застрахаваных				Абсолютны лік няшчасных выпадкаў				Колькасьць няшчасн. выпадкаў на 1000 поўн. рабочых			
	Сярэдні лік застрахаваных		1929 г.		1927 г.	1928 г.	1929 г.		1927 г.	1928 г.	1929 г.	
	1927 г.	1928 г.	I кв.	II кв.			I кв.	II кв.			I кв.	II кв.
Па апрацоўцы мэталю	2588	2927	3528	3745	1059	1635	454	461	538,8	703,2	166,2	162,3
Даныя СССР па ўсім саюзе	—	—	—	—	—	—	—	—	294,9	317,4	—	—
Па апрацоўцы дрэва	4247	4189	4339	4600	1436	1120	289	360	455,4	332,8	83,7	94,4
Даныя СССР па ўсім саюзе	—	—	—	—	—	—	—	—	326,4	371,6	—	—
Па апрацоўцы валакн. матэрый	4519	5732	6631	6857	236	358	131	138	66,3	81,2	24,0	25,3
Даныя СССР па ўсім саюзе	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Па вытворчасьці паперы і кардону	3347	3218	3146	2957	378	340	129	132	157,5	140,8	53,8	56,6
Даныя СССР па ўсім саюзе	—	—	—	—	—	—	—	—	127,0	140,1	—	—
Па апрацоўцы мінэральн. матэр.	3804	4038	4605	4383	1199	1130	207	281	423,9	325,2	52,0	72,8
Даныя СССР па саюзе па шкляной вытворч.	—	—	—	—	—	—	—	—	306,8	330,7	—	—
Па апрацоўцы харч. матэр.	2184	1818	1829	1782	448	379	87	104	311,8	277,0	61,2	80,9
Даныя СССР па бровар. і вінакур.	—	—	—	—	—	—	—	—	268,4	264,8	—	—
Па апрацоўцы жывёльн. продукт.	2375	3062	3469	3788	422	703	202	190	228,8	271,4	71,1	61,4
Даныя СССР па ўсім саюзе	—	—	—	—	—	—	—	—	234,4	258,2	—	—
Хэмічная вытворчасьць	2756	4139	4619	5009	1283	1184	325	467	464,0	360,8	85,1	109,9
Даныя СССР па ўсім саюзе запалк. вытворч.	—	—	—	—	—	—	—	—	289,4	306,2	—	—
Па ўсіх прадпрыемствах	28534	30791	33920	34907	6648	7010	1852	2162	312,8	286,0	67,8	77,2
Сярэдняя норма траўматызму па СССР	—	—	—	—	—	—	—	—	220,8	—	—	—

Частата няшчасных выпадкаў у буйных

Назва прадпрыемстваў і груп вытворчасьці	Назва акругі	Лік застрахаваных	
		Сярэдні лік застрахав.	
		1927 г.	1928 г.
Па апрацоўцы мэталю			
З-ды с.-г. машын „Чыр. Мэтал." і гісэрня „Комінтэрн"	Віцебск	1062	1187
Гісэрня „Комунар"	Менск	—	—
Машына-будаўн. зав. і гісэрня „Энэргія"	„	204	315
З-д с.-г. машын, „Рухавік Рэволюцыі"	Гомель	273	314
Гісэрня і арматур. з-д „Пролетары"	„	455	554
Цьвікова-драцяны і трубавы з-д „Інтэрнацыянал"	„	274	252
Цьвікова-драцяны з-д „Чырвоны Кастрычнік"	Ворша	320	304
		2588	**2927**
Па апрацоўцы дрэва			
Пільня „Соцыялізм"	Гомель	160	189
Пільня „Колектыўная Праца"	„	420	398
Пільня „Праца"	Мазыр	119	109
„ „Пролетары"	„	155	155
„ імя Томскага	Гомель	288	274
„ „Комінтэрн"	Барысаў	461	402
„ былая № 1	Віцебск	318	347
„ былая № 7 імя Фрунзэ	Бабруйск	193	190
„ былая № 6 імя Вароўскага	„	202	190
„ былая № 2 „Комінтэрн"	„	166	183
„ былая імя Халтурына	„	112	88
„ былая „Спартак"	„	107	110
„ былая „Чырвоная Зорка"	Магілеў	85	75
„ былая „Дрэваапрац."	Менск	215	221
Фанерная ф-ка „Чырвоны Кастрычнік"	Мазыр	264	312
„ „ „Чырвоная Зорка"	„	325	328
„ імя Томскага	Бабруйск	132	140
Цьвікал. ф-ка „Рабочы"	Барысаў	106	172
„ „ „Праца"	Менск	89	66
Ф-ка гнут. мэблі імя Вароўскага	Гомель	144	Ліквідавана
Ф-ка гнут. мэблі	Віцебск	186	191
		4247	**4189**
Па апрацоўцы валакн. матэрыялаў			
Ільнапрадзільня „Дзьвіна"	„	1938	1869
„ „ „Карла Маркса"	„	631	552

прадпрыемствах БССР у 1927-29 г. г. Табліца 2

Лік застрахаваных		Абсолютн. лік няшчасных выпадкаў				Лік няшчасных выпадкаў на 1 00 поўных рабочых			
1929 г.				1929 г.				1929 г.	
I кв.	II кв.	1927 г.	1928 г.	I кв.	II кв.	1927 г.	1928 г.	I кв.	II кв.
1176	1144	590	953	193	156	724,5	1009,5	217,1	188,4
476	561	—	—	67	101	—	—	178,7	232,7
409	529	49	169	59	71	310,5	647,5	178,5	172,3
324	318	107	125	39	45	523,5	523,0	161,8	178,6
612	655	184	273	72	63	508,1	605,3	150,0	124,7
247	251	63	43	12	12	337,4	228,7	62,5	61,9
284	287	66	72	12	13	275,1	297,4	53,8	60,5
3528	**3745**	**1059**	**1635**	**454**	**461**	**538.8**	**703,2**	**166.2**	**162,3**
216	214	37	38	9	14	313,9	250,0	48,6	93,3
360	374	168	83	17	16	540,2	264,3	61,8	58,2
106	107	30	21	6	3	353,5	262,5	69,0	30,3
188	178	69	66	34	18	644,0	554,6	222,2	116,1
270	279	79	105	21	18	384,0	477,3	95,9	84,9
410	433	179	108	12	26	630,7	355,3	34,1	71,0
382	535	59	84	17	30	230,8	284,7	66,4	60,4
204	173	124	54	3	26	751,8	325,3	19,5	166,7
121	161	142	70	13	18	864,7	454,5	125,0	151,3
230	188	93	59	25	26	671,5	393,3	163,4	167,7
108	115	16	20	8	7	275,8	303,0	100,0	68,6
127	163	35	45	9	11	516,5	517,2	93,8	97,3
99	103	19	20	8	8	283,3	322,6	102,6	101,3
248	274	72	115	23	28	506,7	668,6	124,3	185,1
317	319	70	78	22	37	346,3	333,0	79,7	124,6
391	433	80	50	30	43	300,0	188,6	89,0	107,8
205	202	79	23	20	23	753,1	188,2	113,6	160,8
169	163	23	22	5	2	242,3	151,7	33,6	12,3
58	60	24	26	2	—	371,1	500,0	43,5	—
Ліквідавана	—	27	Ліквідавана		Ліквідавана	220	Ліквідавана		—
130	126	11	26	5	6	85,2	168,8	51,0	58,3
4339	**4600**	**1436**	**1120**	**289**	**360**	**455.4**	**332,8**	**83,7**	**94,4**
1881	1863	87	46	24	13	58,5	31,0	15,2	7,9
458	471	18	5	6	1	34,9	11,0	15,3	2,4

Назва прадпрыемстваў і груп вытворчасьці	Назва акругі	Лік застрахаваных — Сярэдні лік застрахав. 1927 г.	1928 г.
Ф-ка „Дняпроўская мануфактура"	Ворша	777	735
Панч.-трык. ф-ка	Віцебск	498	524
Кравецк. ф-ка „Профінтэрн"	„	384	1372
Швэйпром	Менск	291	681
		4519	**5732**
Па вытворчасьці паперы і вырабу картону			
Паперня „Зорка"	Віцебск	731	567
„ „Спартак"	Магілеў	745	706
„ „Гэрой Працы"	Гомель	1641	1751
Кардон. ф-ка імя Сталіна	Бабруйск	230	194
		3347	**3218**
Па апрацоўцы мінэральн. матэрыялаў			
Ізразц. кахляны з-д „Пролетары"	Ворша	322	356
Шкляная гута „Пролетары"	Менск	344	323
„ „ „Ноўкі"	Віцебск	589	571
„ „ „Кастрычнік"	Бабруйск	325	554
„ „ „Комінтэрн"	„	470	408
„ „ „Домбаль"	Барысаў	807	827
„ „ „Ільліч"	Магілеў	351	507
„ „ „Праца"	Полацак	596	492
		3804	**4038**
Па апрацоўцы харчав. матэр.			
Цукерк. фабр. „Х-годзьдзя Кастрычн. рэволюцыі"	Гомель	130	175
„ „ „ „	Менск	62	76
Дражджоўня „Чырвоная Зорка"	„	249	195
„ „Пролетары"	„	133	105
„ „Варшавянка"	„	166	127
„ „Вызваленая Праца"	Віцебск	107	79
„ „Чырвоны Харчавік"	Бабруйск	124	103
„ „Ільліча"	Барысаў	111	Ліквідавана
Сьпірыт.-гарэлачны завод	Менск	72	69
„ „	Віцебск	112	106
„ „	Гомель	148	129
Бровар „Беларусь"	Менск	120	103

Табліца 2 (працяг)

Лік застрахаваных		Абсолютн. лік няшчасных выпадкаў				Лік няшчасных выпадкаў на 1000 поўных рабочых			
1929 г.		1927 г.	1928 г.	1929 г.		1927 г.	1928 г.	1929 г.	
I кв.	II кв.			I кв.	II кв.			I кв.	II кв.
751	749	51	41	8	3	79,4	66,7	12,6	4,5
819	937	30	27	5	11	83,7	65,9	7,5	14,9
1848	1845	19	118	40	45	52,4	101,4	27,0	33,7
874	936	31	121	48	65	151,0	224,9	69,0	66,8
6631	**6857**	**236**	**358**	**131**	**138**	**66.3**	**81,2**	**24.0**	**25.3**
593	512	47	69	43	34	138,0	206,5	125,4	90,2
684	681	90	76	20	18	153,4	129,5	33,7	32,2
1662	1558	193	136	43	59	148,3	102,3	33,4	49,7
201	206	48	59	23	21	281,7	357,6	133,7	99,5
3146	**2957**	**378**	**340**	**129**	**132**	**157.5**	**140,8**	**53,8**	**56.6**
360	385	11	6	3	—	40,9	19,7	9,8	—
339	352	201	127	17	23	648,9	475,7	60,3	74,2
611	517	125	75	26	27	252,0	155,9	50,5	56,5
738	729	186	290	21	93	717,0	577,6	32,5	158,7
500	481	130	108	30	31	335,0	285,7	66,4	44,0
1039	1040	187	154	38	50	350,2	212,1	41,3	54,6
496	478	35	157	30	22	248,6	392,5	68,6	42,6
522	401	324	213	42	35	749,9	510,8	58,8	123,4
4605	**4383**	**1199**	**1130**	**207**	**281**	**423,9**	**325,2**	**52,0**	**72.0**
231	218	19	23	6	6	188,7	162,0	30,2	34,7
86	157	17	12	3	10	372,4	210,5	48,3	76,3
195	206	39	38	6	9	246,1	217,1	33,0	16,3
109	108	25	15	3	3	255,5	182,9	87,8	92,3
64	Лік.	25	24	2	Лік.	229,4	242,4	43,4	Лік.
88	90	5	9	1	2	66,6	157,8	13,9	28,2
75	59	46	20	4	5	524,9	250,0	64,5	147,1
Ліквідавана		9	Ліквідавана		Ліквідавана	112,8	Ліквідавана		—
64	59	6	31	9	5	174,9	704,5	230,8	151,5
113	84	15	11	2	8	219,0	157,1	26,3	258,0
105	97	54	32	5	6	623,4	395,1	73,5	101,7
86	87	41	22	5	8	454,2	271,6	79,4	131,1

Назва прадпрыемстваў і груп вытворчасьці	Назва акругі	Лік застрахаваных	
		Сярэдні лік застрахав.	
		1927 г.	1928 г.
Бровар „Бэбеля"	Віцебск	128	110
„ „Спартак"	Ворша	47	43
„ „Пролетары"	Магілеў	67	59
Бойня	Менск	73	67
„	Гомель	53	72
Маслабойны з-д імя Калініна	Віцебск	44	26
„ „ імя Адзярыха	Бабруйск	45	23
Хлебазавод	Менск	—	—
Хлебапякарня ЦРК	Гомель	58	69
		2148	**1818**
Па апрацоўцы жывёльн. продуктаў			
Гарбарня „Бальшавік"	Менск	373	468
„ „Пролетарскі Шлях"	Гомель	125	142
„ імя Лекерта	Магілеў	110	147
Прац. кол. абутнікаў	Менск	106	223
Абутк. майст. Гандальбуд	„	155	113
Ф-ка Скуртрэсту	„	108	143
Абутковая ф-ка	Віцебск	319	270
Ф-ка Скуртрэсту	„	123	131
Абутковая ф-ка „Праца"	Гомель	209	232
Шавецкая арц. „Пролетары"	„	101	219
Ф-ка шчотачнікаў	Менск	247	558
Шчацін. ф-ка	„	99	97
„ „	Віцебск	181	191
„ „ „Чырвоны Кастрычнік"	Гомель	119	129
		2375	**3062**
Хэмічная вытворч.			
Запалк. ф-ка „Вэзуві"	Гомель	1304	1564
„ „ „Дняпро"	„	1416	1495
„ „ „Чырвоная Бярэзіна"	Барысаў	1036	1080
„ „ „Х-годзьдзя Кастрычн. рэв."	Гомель	—	—
		3756	**4139**
Электростанцыя	Менск	236	243
„	Гомель	114	148
„	Бабруйск	68	84
		508	**474**
Поліграфічная вытворчасьць			
1-я дзярждрукарня	Менск	505	543
Друкарня працкол.	„	107	94
„ „Палесдрук"	Гомель	410	338
„ „Саха і Молат"	Магілеў	115	83
„ „Комбінат"	Барысаў	78	49
„ „	Віцебск	83	89
		1268	**1195**
Па ўсіх прадпрыемствах		**28534**	**30791**

Увага. Некаторыя паданыя ў табліцах паказьнікі па тэхнічных прычынах

ДА ХАРАКТАРЫСТЫКІ ПРАМЫСЛОВАГА ТРАЎМАТЫЗМУ Ў БССР

Табліца 2 (працяг)

Лік застрахаваных		Абсолютн. лік няшчасных выпадкаў				Лік няшчасных выпадкаў на 1000 поўных рабочых			
1929 г.		1927 г.	1928 г.	1929 г.		1927 г.	1928 г.	1929 г.	
I кв.	II кв.			I кв.	II кв.			I кв.	II кв.
91	94	13	15	2	7	137,5	182,9	28,2	101,5
Ліквi	давана	19	—	Ліквi	давана	608,6	—	Ліквіда	вана
51	46	17	14	4	3	351,8	341,4	114,3	107,1
77	81	22	40	16	8	424,4	714,3	280,7	137,9
102	92	10	30	4	6	264,1	606,8	48,8	92,3
35	34	5	3	—	—	187,3	150,0	—	—
32	32	32	9	2	7	1142,4	642,8	87,0	269,0
149	156	—	—	11	7	—	—	97,3	68.0
76	82	15	20	2	4	337,2	400,0	33,9	69,0
1829	**1782**	**448**	**379**	**87**	**104**	**311,8**	**277.0**	**61,2**	**80,9**
661	729	116	157	43	44	399,4	391,5	52,3	79,0
155	159	22	31	23	15	244,0	284,4	186,9	111,1
226	250	27	72	15	7	311,5	615,4	81,5	38,0
228	244	29	43	9	8	349,7	221,6	46,9	43,0
120	120	10	24	2	1	121.1	266,7	19,6	8,9
211	229	15	20	6	11	167,0	160,0	51,3	61,8
249	274	12	38	12	20	46,0	170.4	59,4	93,0
219	367	25	22	5	10	249,4	203,7	28,4	29,0
277	361	19	23	10	16	113.2	116,8	42,9	49,1
Ліквi	давана	10	34	Ліквi	давана	129,6	184,8	Ліквіда	вана
696	621	47	154	36	19	233,8	309 8	62,9	40,9
103	105	25	25	21	21	324,5	320,5	253,0	244,2
188	192	40	39	11	8	268,3	245,2	71,0	46,8
136	137	25	21	9	10	269,4	192,7	77,5	81,9
3469	**3788**	**422**	**703**	**202**	**190**	**228,3**	**271.4**	**71,1**	**61.4**
1624	1628	387	243	98	89	409.8	179,7	79,5	73,0
1328	1215	646	707	164	240	635,2	608.9	156,0	243,9
1277	1284	250	234	46	75	312,0	275,6	46,0	72,1
390	882	—	—	17	63	—	—	51.8	79,3
4619	**5009**	**1283**	**1184**	**325**	**467**	**464,0**	**360.8**	**85,1**	**109,9**
234	237	55	48	8	10	299,7	287,4	53,7	74,1
141	158	32	16	3	1	356,9	168,4	32,3	11.6
84	93	14	14	6	9	285,5	229,5	105,3	145,2
469	**488**	**101**	**78**	**17**	**20**	**316,7**	**241,4**	**56.9**	**70,9**
600	600	36	43	8	5	91,0	98,9	16,2	11,1
77	74	11	8	1	1	122,8	100,0	17,5	18.2
362	381	28	28	2	3	94,9	104,1	7,1	9,8
75	60	8	4	—	—	88,7	75,4	—	—
55	59	1	—	—	—	33,0	—	—	—
116	124	2	—	—	—	25,7	—	—	—
1285	**1298**	**86**	**83**	**11**	**9**	**87,9**	**87.0**	**10,6**	**9,0**
3920	**34907**	**6648**	**7010**	**1852**	**2162**	**312.8**	**286,0**	**67,8**	**77.2**

Статадзелам Галоўсоцстраху не праверены.

Табліца № 3

Назва абсьледваных прадпрыемстваў	Сьпісачн. кольк. рабоч. / Поўная кольк. рабоч.	Фактычн. колькасьць няшч. выпадкаў за 1 год	Колькасьць расьследв. няшчасных выпадкаў	Засьмечан. даных страхкас	У % адносінах	Сярэдн. згуб. працадольн. у днёх	Колькасьць няшч. выпадк. не зарэгістр.	У % адносінах
Дрэвапрац. комбінат „Комінтэрн"—Барысаў	450	99	41	—	—	—	14	14
Зав. „Дрэвапрацовачнік"—Менск	287/218	127	117	—	—	9,0	9	7
Пільня № 13—Віцебск	581/561	392	200	35	9	13,2	300	80
Фанерн. ф-ка „Чырвоны Кастрычнік"—Мазыр	312/287	134	134	36	27	8,0	—	—
Кардонная фабрыка імя Сталіна—Рагачэў	160/174	81	73	5	7	7,0	17	21
Паперня „Чырв. Зорка"—Чашнікі	567/423	100	75	10	10	9,1	15	15
Паперня „Профінтэрн"—Барысаў	148	56	—	—	—	7,0	45	80
Мэталяапрац. зав. „Мэталісты"—Віцебск	1180/1100	635	635	—	—	—	—	—
Драцяна-цьвіковы зав. „Барань"	223	58	58	12	20	8,0	32	55
Запалк. ф-ка „Чырвоная Бярэзіна"—Н.-Барысаў	1220/964	328	242	14	4,1	6,0	—	—
Запалк. ф-ка „Вэзуві"—Н.-Беліца	1737	444	444	—	—	4,4	—	—
Шкляная гута „Кастрычнік"—Елізава. Бабр. акр.	738 700	325	180	20	6	7,5	190	58
Шклян. гута „Домбаль"—Барысаў	1030	197	176	43	18	6,0	36	18
Комбінат, млын, пільня „Чырв. Зорка"—Магілеў	83	31	31	—	—	9,4	—	—
Панчошная ф-ка „Клары Цэткін"—Віцебск	1160	148	52	58	28	4,4	121	81
Гарбарня „Яўстыгнеева"—Віцебск	285	39	39	—	—	—	30	7
Гісэрня „Пролетары"—Гомель	776	513	453	—	—	5,9	—	—
Разам	**1093**	**3707**	**2950**	—	—	—	—	—

Увага. Колькасьць няшчасных выпадкаў вызначана за 8 месяцаў.

Табліца № 4

Матэрыяльныя прычыны няшчасных выпадкаў ў проц. адносінах

Назва абсьледваных прадпрыемстваў	Кольк. няшч. выпадкаў распрац.	Выканаўч. мэхан.	Трансмісіі	Ручны інструмант	Заводскі трансп.	Ручная работа	Паданьне прадмету	Паданьне рабочых	Іншыя работы	Катлы і кохэры	Апёкі	Наколы аб востр.	Зачаплен. раб. перакід. прадмет.	Асколкі, сьмяцьцінкі, стружкі, акаліна
Дрэваапрац. комбін. „Комінтэрн“—Барысаў	85	23,5	1,2	15,3	8,5	48,5	—	—	3,5	—	—	—	—	—
Зав. Дрэваапрацовачнік—Менск	117	24,0	1,6	16,2	9,3	41,8	4,3	0,8	2,0	—	—	—	—	—
Пільня № 13—Віцебск	182	35,0	—	13,2	3,3	29,0	2,2	10,5	6,8	—	—	—	—	—
Фанерная фабрыка „Чырвоны Кастрычнік“—Мазыр	134	18,0	—	16,0	7,0	41,5	—	—	17,5	—	—	—	—	—
Кардонная ф-ка імя Сталіна—Рагачэў	68	23,0	1,5	7,0	14,0	27,0	3,0	5,0	1,5	18,0	—	—	—	—
Паперня „Чырв. Зорка“—Чашнікі	73	53,0	5,5	10,0	—	5,5	7,0	8,0	11,0	—	—	—	—	—
Мэталяапрац. зав. „Мэталісты“—Віцебск	811	3,5	—	20,5	—	9,1	15,3	8,6	7,1	—	14,9	11,5	2,0	7,5
Драцяна-цьвіковы зав. „Барань“	58	46,5	5,0	17,4	—	17,4	—	—	13,7	—	—	—	—	—
Запалкавая ф-ка „Чырв. Бярэзіна“	230	23,0	0,9	5,6	8,3	13,0	1,3	1,8	0,9	—	35,0	5,2	—	—
Запалкав. ф-ка „Вэзуві“—Н.-Беліца	444	7,2	—	7,2	3,0	3,1	4,5	—	8,1	—	57,2	9,4	—	—
Шкляная гута „Кастрычнік“—Елізава	191	6,0	—	6,0	—	77,0	2,0	1,0	8,0	—	—	—	—	—
Шкляная гута—„Домбаль“	176	53,5	2,0	2,8	—	15,3[1] 11,8[2]	1,4	2,8	—	—	—	—	—	—
Гісэрня „Пролетары“—Гомель	453	32,3	1,8	30,0	—	—	24,5	2,6	4,7	—	4,1	—	—	—

[1]) Пры рабоце ля печы.
[2]) Пры пераносцы

Табліца № 5

Назва абсьледваных прадпрыемстваў	Атрымана паведамленьняў аб няшчасных выпадках	У тым ліку сьмяротных	Выкрыта незарэгістрав. няшчасных выпадкаў	Расьсьледв. няшч. выпадкаў на месцы здарэньня	Прычыны расьсьледваных няшчасных выпадкаў: Ненормальныя ўмовы працы									Забесьпячальныя мерапрыемствы					Няправільная організацыя работ				Прычыны ў пацярп. або яго супрац.			Іншыя прычыны [2]
					Дрэннае асьвятленьне	Цесната і загроможанасьць	Няспраўн. падлога	Нездавальн. транспорту	Адсутнасьць механізацыі	Няспраўн. і неадпаведн. варшт. ды інструментаў	Дрэнная якасьць матэр.	Неўдаскан. конструкц.	Інш. прычыны гэт. катэг. незд. утр. пам.	Адсутн. або недаст. агароджы	Адсутн. або недаст. абароннч. прыстас.	Неадпаведн. спецвопраткі	Адсутнасьць спэцвопраткі	Інш. прычыны гэт. катэг.-адс. акуляр.	Адсутн. нагляду за работай	Адсутн. вопыту рабоч. і неспрактык	Незнаёмства раб. з правіл. бясьпекі	Інш прычыны гэт. катэг.[1]	Стомлен. і хвар. становішча	Нядбайн. і несьцярожн.	Невыкананьне правіл бясьпекі	
Дрэваапр. комб. „Комінтэрн“	—	1	—	41	3	5	—	2	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	7	1	9	3	4	—	4
Зав. „Дрэваапрац.“—Менск	—	—	—	117	3	10	—	—	—	4	1	—	10	13	4	—	—	—	6	6	—	11	—	18	1	31
Пільня № 13—Віцебск	—	—	—	182	6	3	—	—	—	43	—	—	19	17	10	—	2	—	1	8	—	—	—	40	4	29
Фанерн. ф-ка „Чырв. Кастр.“ Мазыр	—	—	—	134	1	11	—	—	—	15	—	—	21	—	10	—	—	—	3	9	—	8	—	37	2	17
Кардон-ф. імя Сталіна Рагачоў	—	1	—	68	—	2	—			8	—	—	9	2	16	—	—	—	—	2	—	1	—	25	—	—
Паперня „Чырв. Зорка“—Чашнікі	—	—	—	73	—	—	—	—	6	13	—	—	10	11	—	—	—	—	1	4	—	11	—	8	6	3
Мэталяапрац. з-д „Мэталісты“—Віцебск	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Драп-цьвік. зав. „Барань“	—	—	—	58	—	3	—	—	—	13	—	—	6	8	—	—	1	—	1	3	—	3	1	10	8	5
Гісэрня „Пролетары“—Гомель	—	1	—	513	3	57	—	—	—	44	—	—	—	—	47	—	14	133	—	27	—	48	3	71	22	44
Запалк. ф-ка „Чырв. Бярэз.“—Барысаў	—	—	—	230	1	5	12	—	—	39	4	—	10	11	1	—	1	—	—	5	—	22	2	25	9	84
Запалк. ф-ка „Вэзуві“	—	—	—	444	—	12	7	3	—	32	—	—	—	1	—	—	—	6	2	2	—	36	—	32	13	298
Шкляная гута „Кастрычн.“—Елізава	—	—	—	180	1	2	—	—	—	9	—	—	12	1	10	11	—	—	1	1	—	12	—	39	—	81
Шкляная гута „Домбаль“—Барысаў	—	—	—	135	—	2	3	1	—	4	2	6	4	—	—	6	—	—	—	1	—	6	—	23	3	74
Па ўсёй вытворчасьці	—	**3**	—	**2178**	**18**	**112**	**22**	**6**	**6**	**225**	**7**	**6**	**101**	**65**	**99**	**17**	**18**	**139**	**15**	**75**	**1**	**167**	**9**	**332**	**68**	**670**
					503									**338**					**258**				**409**			**670**
		100			**23.5**									**15.5**					**11,6**				**18.7**			**30.7**

[1]) Да іншых прычын аднесены таксама апёкі на запалкавых фабрыках.

[2]) Няправільнае разьмяшчэньне абсталяваньня.

Ing. M. D. Sachowsky.

Zur Frage über den Traumatismus in der W. S. S. R. und seine Bekämpfung.

Die vom Volkskommissariat für Arbeit der W. S. S. R. mit Unterstützung von wirtschaftlichen, professionellen, Arbeiterorganisationen durchgeführte Untersuchung der Arbeitsbedingungen an den Grossbetrieben der W. S. S. R. bringt den Verf. zu dem Schlusse, dass folgende Faktoren—als Hauptfaktoren des Traumatismus—zu betrachten sind:

1. Abnutzung und Veraltung der sämtlichen Betriebsanlagen.

2. Einiges Zurückbleiben der Betriebsanlagen und Mangel an Raum, die mit dem Wuchs des Betriebes nicht Schritt halten.

3. Ungenügende Aufsicht auf dem Gebiete der Sicherheitstechnik.

4. Fehlerhafte Arbeitsorganisation.

5. Fliessende Arbeitskraft und ungenügende berufliche Ausbildung derselben.

С. М. Выгодзкі.

Матэрыялы да пытаньня аб прамысловым траўматызьме ў БССР за 1926—1927 г. г.

У гэту распрацоўку прамысловага траўматызму на вытворчых прадпрыемствах Беларусі за 1926/27 г. г, згодна з карткамі страхкасы, увайшло 4.760 траўматызаваных асоб абодвага роду: 4.019 мужчын і 741 жанчына. Якасьць матэрыялу далёка нездавальняючая: у некаторых картках, напрыклад, няма адказаў на пытаньні аб пасадах, аб профэсіях траўматызаваных; у некаторых няма адказаў на пытаньне аб узросьце, аб дыягнозе; няма таксама адказаў на пытаньні аб выніках траўм з прычыны таго, што траўматызаваны вышаў з-пад нагляду доктара; у гэтых выпадках даецца адказ, што вынік траўмы невядомы. Часта запаўненьне картак таксама не вызначаецца належнай выразнасьцю.

Распрацоўка матэрыялу праводзілася ў 11 наступных варыянтах:

1) вынік і дыягноз;
2) узрост і дыягноз;
3) доўгачаснасьць захвораньня і дыягноз;
4) профэсія і дыягноз;
5) дзень траўмы і доўгачаснасьць захвораньня;
6) вынік і дзень траўмы;
7) вынік і доўгачаснасьць траўмы;
8) вынік і профэсія;
9) узрост і профэсія;
10) доўгачаснасьць захвораньня і профэсія;
11) дзень траўмы і профэсія.

Наступнай мэтай адзначанай апрацоўкі было вывесьці належныя паказьнікі для вызначэньня розных узаемазалежнасьцяй на працягу траўмы.

Увесь матэрыял разьмеркаваны на сем галін прамысловасьці:

1) мэталяпрамысловасьць;
2) фанерныя і лесапільныя заводы;
3) будаўніцтва;
4) гуты;
5) запалкавая;
6) бровары;
7) розныя іншыя галіны прамысловасьці, аб'яднаныя ў групу „іншых“ з прычыны вялікай колькасьці профэсій і малой колькасьці матэрыялу для кожнай з іх.

Мэталяпрамысловасьць.

Па мэталяпрамысловасьці Беларусі намі разгледжана 800 выпадкаў траўм, з якіх 781 сярод мужчын і 19 сярод жанчын. Зрабіць вывад аб уплыве роду на лік траўм у данай галіне прамысловасьці няма магчымасьці, бо колькасьць прымаўшых удзел жанчын у ёй надта малая.

У адносінах да дыягнозу мы маем наступны малюнак: мужчыны даюць самы большы процант ушыбаў—339 выпадкаў, або 43,4 проц.; параненьні займаюць другое месца—173 выпадкі, або 22,2 проц.; потым ідуць усе другія траўмы, аб'яднаныя пад рубрыкай „іншыя траўмы"—154 выпадкі, або 19,7 проц.; апёкі займаюць чацьвёртае месца—113 выпадкаў, або 14,4 проц.; пераломы ў мэталяпрамысловасьці займаюць у мужчын зусім нязначнае месца—усяго толькі 2 выпадкі, або 0,3 проц.

Траўматызуюцца ў большасьці выпадкаў у мужчын і жанчын усіх узростаў рукі; мужчыны даюць 496 выпадкаў, або 63,5 проц.; жанчыны—11 выпадкаў, або 57,4 проц. Другое месца па колькасьці паражоных органаў займаюць ногі: у мужчын—126 выпадкаў, або 16,1 проц., у жанчын 4 выпадкі, або 21,3 проц. і г. д.

У сэнсе доўгачаснасьці страты працаздольнасьці ў сувязі з траўмамі ў мужчын самы большы процант прыпадае на выпадкі з адным днём. З 781 выпадку на 1 дзень прыпадае 192 выпадкі, або 24,5 проц., на 5 дзён—48 выпадкаў, ці 6,2 проц., на тэрмін больш месяцу—да 36 выпадкаў, або 4,6 проц.

Самая большая колькасьць траўм у нашай распрацоўцы прыпадае на ўзросты ад 18 да 36 год. Рабочыя больш старэйшага веку, маючы большую кваліфікацыю, відаць, больш прызвычаеныя і асьцярожныя ў процэсе работы. Рабочыя ад 36 да 55 год даюць зьніжаны паказьнік ад 9,7 проц. да 2,7 проц. (ад 33 выпадкаў да 9).

Меншыя паказьнікі траўматызму ў адносінах да старэйшых узростаў можна яшчэ, бязумоўна, растлумачыць меншым колькасным удзелам гэтых узростаў у вытворчасьці.

Як больш за ўсё нясталы від траўм амаль усіх узростаў і профэсій трэба адзначыць ушыбы, параненьні ды апёкі; узрост у 18—20 г. дае наступныя паказьнікі: ушыбы—43 выпадкі (127 проц.) параненьні—32 выпадкі (18 проц.) і г. д.

Самую нязначную колькасьць траўм даюць пераломы—усяго 2 выпадкі ў мужчын ва ўзросьце ад 31 да 35 год (1,9 проц. да ўсіх траўм гэтага ўзросту). Іншыя траўмы даюць тыя самыя паказьнікі, г. зн. большасьць іншых траўм прыпадае на больш малодшыя ўзросты. Профэсія сьлесароў дае наступны паказьнік: ушыбы займаюць першае месца—170 выпадкаў (49 проц. усіх траўм гэтай профэсіі). Потым ідуць параненьні—той самы процант (15 выпадкаў, або 50,0 проц.). Пераломы даюць нязначны процант траўм—0,3 проц. Жанчыны зьмешчаны ў „іншыя" мэталістых і даюць наступны паказьнік: ушыбы—4 выпадкі (21,1 проц.), параненьні—7 выпадкаў (36,9 проц.), апёкі—2 выпадкі (10,4 проц.), пераломы—5,2 проц. ды іншыя траўмы—5 выпадкаў, або 26,4 проц.

Дыфэрэнцуючы траўматызм мэталяпрамысловасьці па профэсіях і па колькасьці, бачым, што з усіх профэсій на сьлесароў траўм прыпадае больш за ўсё—341 выпадак (43,7 проц.); потым ідзе профэсія малатабойцаў—30 выпадкаў (3,8 проц. да ўсіх профэсій). Што-ж да

катляроў, дык гэта профэсія па ступені траўматызацыі ў даным выпадку займае апошняе месца: 8 выпадкаў, або 1 проц. да ўсіх профэсій.

Гэтыя даныя бязумоўна нічога не гавораць аб параўнаўчай траўматызацыі паасобных профэсій, бо колькасьці іх мы ня ведаем, значыць, інтэнсыўных паказьнікаў вывесьці нельга.

Разьмеркаваньне траўм па профэсіях ды органах траўм дае наступныя паказьнікі: профэсія сьлесароў дае большую колькасьць траўм рук—242 выпадкі (71,0 проц. усіх іншых траўм гэтай профэсіі), потым ідуць траўмы ног—35 выпадкаў (10,2 проц.); менш траўм прыпадае на вочы—32 выпадкі (9,4 проц.), на тулава—25 выпадкаў (7,3 проц.) і на галаву—7 выпадкаў (2,1 проц.).

Профэсія малатабойцаў амаль таксама не адхіляецца ад агульнага правіла і дае найбольшы процант траўм рук—19 выпадкаў (63,3 проц.); потым ідуць траўмы тулава—5 выпадкаў (16,6 проц.) і г. д. Іншыя мэталістыя таксама даюць найбольшую колькасьць траўм рук; потым ідуць траўмы ног—82 выпадкі (20,4 проц.); траўмы галавы, тулава і вачэй даюць больш зьніжаны паказьнік траўм: ад 21 выпадку (5,2 проц.) да 36 выпадкаў (8 9 проц.) на кожны орган.

Разьмеркаваньне траўм па профэсіях і доўгачаснасьці траўм дае наступныя паказьнікі: сьлесары даюць самую большую (апрача профэсіі іншых мэталістых) колькасьць траўм на 1 дзень—90 выпадкаў (26,4 проц.); у адносінах да рэшты дзён гэта профэсія дае крывую, якая хістаецца ў межах ад 40 выпадкаў (11,8 проц.) да 13 выпадкаў (3,8 проц.). Пасьля сьлесароў ідзе профэсія малатабойцаў, якая, прыблізна, дае такі самы малюнак: на 1 дзень 10 выпадкаў (33,4 проц.); у далейшым атрымліваецца крывая, якая хістаецца ў межах ад 1 выпадку на 2 дні (3,4 проц.) да 1 выпадку на 22—28 дзён (9,9 проц.).

Профэсія катляроў (усяго 8 выпадкаў) большую колькасьць траўм з доўгачаснасьцю на тэрмін у 3 дні—2 выпадкі (25 проц.), на 8—10 дзён—таксама 2 выпадкі (25 проц.).

Выпадкі траўм сярод іншых мэталістых прэвалююць над рэштай профэсій—402 выпадкі.

Разьмеркаваньне гэтых выпадкаў па доўгачаснасьці ўтварае крывую, якая хістаецца ў наступных межах: на 1 дзень доўгачаснасьці страты працаздольнасьці прыпадае 92 выпадкі (22,9 проц.), на доўгачаснасьць больш за месяц—22 выпадкі (5,5 проц.).

Разьмеркаваньне траўм па днёх тыдню дае наступны малюнак: сама больш траўм прыпадае на панядзелак—160 выпадкаў (20,5 проц.). Ва ўсе іншыя дні тыдню траўмы даюць крывую: зьніжэньне ў аўторак да 108 выпадкаў (13,8 проц.), павышэньне ў сераду да 134 выпадкаў (17,2 проц.) і зьніжэньне пад суботу да 110 выпадкаў (14,1 проц.), а ў нядзелю—да 24 выпадкаў (3,12 проц.).

Запалкавая прамысловасьць.

Па траўматызацыі ў запалкавай прамысловасьці ў Беларусі апрацаваны матэрыял страхкасы Барысаўскай запалкавай фабрыкі „Бярэзіна". У распрацоўку ўвайшло 297 выпадкаў за 1926—27 год у асоб абодвага роду, у тым ліку ў мужчын 84 выпадкі і ў жанчын—213 выпадкаў.

Паколькі ў даным выпадку жанчын сярод рабочых запалкавай вытворчасьці па колькасьці больш, дык, натуральна, і траўм на іх долю прыпадае таксама больш.

Большасьць траўм сярод мужчын, рабочых запалкавай вытворчасьці, прыпадае на параненьні: з 84 выпадкаў на параненьні прыпадае 37 выпадкаў (44,1 проц.); потым ідуць ушыбы — 27 выпадкаў (32,1 проц.), усіх траўм сярод мужчын); на апёкі ў запалкавай прамысловасьці прыпадае 14 выпадкаў (16,7 проц.); пераломы і другія траўмы займаюць меншае месца—ад 5,9 проц. да 1,2 проц.

Сярод жанчын самая большая колькасьць траўм прыпадае на апёкі, на якія, наогул, можна, бязумоўна, паказаць, як на характэрную для гэтай галіны прамысловасьці траўму—усяго 69 выпадкаў (79 проц. усіх траўматызаваных жанчын); потым ідуць параненьні—22 выпадкі (19,3 проц.) і ўшыбы—19 выпадкаў (8,9 проц.); пераломы ды іншыя траўмы (як і ў мужчын) займаюць сярод іх нязначнае месца—усяго 1—2 выпадкі (1 проц.).

Аналіз траўм па професіях ды колькасьці дае наступныя паказьнікі: з усіх 8 распрацаваных намі профэсій па запалкавай прамысловасьці (ня лічачы другіх профэсій, аб'яднаных пад рубрыкай „іншыя", куды увайшло 52 выпадкі—61,9 проц. траўматызаваных мужчын і 23 выпадкі жанчын—11,5 проц.) самая большая колькасьць траўм у мужчын прыпадае на профэсію накатчыкаў — 17 выпадкаў (20,2 проц.); потым ідуць пакавьнікі—8 выпадкаў (9,5 проц.); рэшта профэсій:, стругал, макал і г. д., даюць нязначную колькасьць траўм; з жанчын першае месца займаюць пакавальніцы—179 выпадкаў (83,1 проц.); потым ідуць каробачніцы—5 выпадкаў (2,4 проц.).

У лік распрацаваных намі 8 профэсій запалкавай прамысловасьці ў мужчын на профэсію накатчыкаў прыпадае больш параненьняў—11 выпадкаў (64,7 проц.), ушыбаў—6 выпадкаў (35,3 проц.), другіх дыягнозаў не ўстаноўлена.

Стругалі даюць усяго толькі 2 параненьні, пакавальнікі—8 апёкаў, парафіншчыкі—1 параненьне (33,3 проц.) і 2 апёкі (66,7 проц.); другія профэсіі, аб'яднаныя ў „іншыя", даюць ушыбы і параненьні па 21 выпадку (па 40,4 проц.); апёкі, пераломы ды іншыя траўмы даюць нязначную колькасьць выпадкаў.

Як характэрны дыягноз траўм, а менавіта апёкі сярод жанчын, трэба адзначыць профэсію пакавальнікаў; сярод 179 траўматызаваных па розных дыягнозах жанчын 162 выпадкі (90,6 проц.) прыпадае на апёкі, на ўшыбы прыпадае 9 выпадкаў (4,9 проц.), на параненьні—7 выпадкаў (3,9 проц.) і 1 выпадак на іншыя траўмы (0,6 проц.).

Аналіз траўм па профэсіях ды органу траўм дае наступныя паказьнікі. Сама больш траўм у распрацаваных намі профэсіях запалкавай прамысловасьці сустракаецца на руках. Профэсія накатчыкаў дае траўмы рук—9 выпадкаў (19,3 проц.), траўмы ног—6 выпадкаў (28,6 проц.); траўмы галавы і тулава даюць нязначную колькасьць выпадкаў; профэсія пакавальнікаў дае 8 выпадкаў траўм рук у мужчын (15,4 проц. усіх іншых профэсій) і 170 выпадкаў (85 проц.) сярод жанчын па ўсіх іншых профэсіях.

Разьмеркаваньне траўм па профэсіях ды іх доўгачаснасьці дае наступныя даныя: профэсія пакавальнікаў у сэнсе доўгачаснасьці траўм сярод усіх іншых профэсій стаіць на першым месцы; на 1 дзень у мужчын 1 выпадак (12.5 проц. да траўматызаваных данае профэсіі), на 2 дні—61 выпадак (50 проц., у далейшым атрымліваецца няроўная крывая зьніжэньня выпадкаў траўм. Другое месца па доўгачаснасьці

траўм займае профэсія накатчыкаў: на 1 дзень—2 выпадкі (11,8 проц.), на 2 дні—7 выпадкаў (41,3 проц.); ва ўсе іншыя дні доўгачаснасьць траўм на тэрмін больш 1 месяца дае крывую зьніжэньня колькасьці выпадкаў. Профэсіі, аб'яднаныя ў рубрыцы „іншыя", таксама даюць, прыблізна, такі ж самы малюнак: доўгачаснасьць на 1 дзень—7 выпадкаў (13,4 проц.), на 2 дні—15 выпадкаў (28,8 проц.); у далейшым атрымліваецца крывая, якая ўрэшце ўсяго зьніжаецца да 1 выпадку (1,9 проц.) траўмы з больш чым месячнай доўгачаснасьцю. Большасьць траўм сярод мужчын і жанчын рабочых сустракаюцца на руках, у мужчын—52 выпадкі (62,2 проц.), у жанчын—198 выпадкаў (92,9 проц.). Потым ідуць траўмы ног: у мужчын—21 выпадак (24,9 проц.), у жанчын—7 выпадкаў (3,2 проц.); траўмы тулава ў мужчын—7 выпадкаў (8,2 проц.), у жанчын—6 выпадкаў (2,9 проц.); траўмы галавы і вачэй у мужчын і жанчын займаюць (згодна з выведзенымі ў адзначанай галіне прамысловасьці паказьнікамі самае меншае месца—1—3 выпадкі (0,5 проц.—3 проц.).

Большая колькасьць траўм сярод мужчын, рабочых запалкавай прамысловасьці, прыпадае на выпадкі доўгачаснасьці ў 2 дні—27 выпадкаў (32,1 проц.); тое самае мы бачым і ў адносінах да жанчын: 70 выпадкаў (32,9 проц.); другое месца па доўгачаснасьці траўм для мужчын і жанчын прыпадае на 1 дзень: у мужчын—10 выпадкаў (11,9 проц.), у жанчын—45 выпадкаў (21,2 проц.). Супадаюць таксама ў сэнсе доўгачаснасьці выпадкі і ў 3 дні як для мужчын, так і для жанчын: у мужчын—8 выпадкаў (9,5 проц.), у жанчын—24 выпадкі (12,7 проц.), у далейшым атрымліваецца зьніжэньне крывой для абодвух родаў: у мужчын, пачынаючы выпадкамі з чатырохдзённым тэрмінам траўм да тэрміну больш як у 1 месяц (з 7 выпадкаў—8,3 проц. да 1 выпадку—1,2 проц.), у жанчын за той жа самы час—з 12 выпадкаў (5,6 проц.) да 1 выпадку (0,5 проц.).

З паказьнікаў разьмеркаваньня ўплыву ўзросту на колькасьць траўм у запалкавай прамысловасьці відаць, што рабочыя абодвух родаў малодшых узростаў (ад 18 да 36 год) даюць самую большую колькасьць траўм. Ва ўзросьце ад 18 да 20 год—у мужчын 12 выпадкаў (14,3 проц.), у жанчын—94 выпадкі (44,1 проц.); ва ўзросьце ад 21 году да 25 год—у мужчын 29 выпадкаў (34,5 проц.), у жанчын—58 выпадкаў (27,3 проц.); ва ўзросьце ад 26 да 30 год—у мужчын 15 выпадкаў (17,8 проц.), у жанчын—28 выпадкаў (13,1 проц.); ва ўзросьце ад 31 да 35 год—у мужчын 11 выпадкаў (13,1 проц.,) і ў жанчын 21 выпадак (9,9 проц.). Рабочыя старэйшых узростаў (да 55 год) даюць крывую зьніжэньня да 3 выпадкаў (3,6 проц.).

Паказьнікі ўплыву ўзросту на дыягноз траўм выяўляюцца ў наступных даных: дыягнозы больш маладых узростаў, а менавіта ад 18 да 36 год, у большасьці выпадкаў выражаюцца ў параненьнях. Напрыклад, узрост у 18—20 год дае параненьняў 5 выпадкаў (41,7 проц.), за параненьнямі ідуць ушыбы і апёкі—па 3 выпадкі (па 25 проц.); пераломы ды іншыя траўмы займаюць нязначнае месца (каля 1 проц.).

Гэта таксама правільна і ў адносінах да ўзросту ад 21 да 35 год: параненьні даюць 15 выпадкаў (51,7 проц.), ушыбы і параненьні—па 6 выпадкаў (па 20,7 проц.) і г. д. Больш старэйшыя ўзросты (да 55 год) даюць вялікі процант ушыбаў.

У жанчын траўматызуючы дыягноз выяўляецца ў апёках у большасьці распрацаваных намі ўзростаў. Ва ўзросьце ад 18 да 20 год апёкі даюць 83 выпадкі (88,2 проц.), ушыбы і параненьні па 5 выпадкаў (5,4 проц.); ва ўзросьце ад 21 да 25 год апёкі даюць 39 выпадкаў (67,3 проц.), параненьні—10 выпадкаў (17,2 проц.), ушыбы—6 выпадкаў (15,5 проц.); тое самае ў жанчын ва ўзросьце ад 26 да 30 год і г. д.

Аналіз уплыву дня траўмы на колькасьць траўм дае наступныя паказьнікі: за нядзелю ўстаноўлёна 2 выпадкі сярод жанчын (0,9 проц.); у панядзелак колькасьць траўм, у параўнаньні з аўторкам, большая: ў 14 мужчын (16,6 проц.) і 45 жанчын (21,2 проц.); у аўторак у 13 мужчын (15,5 проц.) і 35 жанчын (16,4 проц.); усе іншыя дні тыдню даюць наступную крывую: серада—11 мужчын (13,1 проц.) і 38 жанчын (17,8 проц.), чацьверг—19 мужчын (22,7 проц.) і 35 жанчын (16,4 проц.), пятніца—18 мужчын (21,5 проц.) і 37 жанчын (17,4 проц.) і, нарэшце, субота—9 мужчын (10,6 проц.) і 21 жанчына (9,9 проц.).

Фанерні і пільні.

Па пільнях Беларусі распрацавана 880 выпадкаў траўм сярод асоба бодвага роду, з якіх 808 мужчын і 72 жанчыны. У лесапільнай прамысловасьці большая частка траўм прыпадае на мужчын з прычыны таго, што іх больш, чым жанчын, працуе ў гэтай галіне. Апрача таго, на мужчын прыпадаюць профэсіі больш небясьпечныя ў сэнсе атрыманьня траўм.

Уплыў роду на дыягноз траўмы ў лесапільнай галіне прамысловасьці дае наступныя паказьнікі: у мужчын большасьць траўм прыпадае на ўшыбы—з 808 выпадкаў 331 выпадак (40,9 проц.); потым ідуць параненьні—293 выпадкі (36,2 проц.); апёкі і пераломы займаюць нязначнае месца (ад 10 да 20 выпадкаў, 1,2 проц.); усе другія траўмы, аб'яднаныя ў „іншыя“, у даным выпадку даюць 154 выпадкі (19,1 проц.). Сярод жанчын заўважаецца амаль тое самае: ушыбаў 31 выпадак (43 проц.), параненьняў—19 выпадкаў (26,4 проц.), апёкаў—4 выпадкі (5,6 проц.) і г. д. Для гэтага вызначыць якую-небудзь залежнасьць дыягнозу ад роду з паданых намі паказьнікаў нельга.

Аналіз уплыву роду на траўматызаваныя органы дае наступныя паказьнікі. Сама больш траўм сустракаецца на руках: з 808 выпадкаў у мужчын—421 выпадак (52,1 проц.) прыпадае на рукі; далей ідуць траўмы ног—201 выпадак (24,7 проц.); потым ідуць траўмы тулава—136 выпадкаў (16,9 проц.); траўмы галавы і вачэй займаюць нязначнае месца—ад 19 да 31 выпадку (ад 2 проц. да 3 проц.).

Аналёгічныя зьявы мы маем і сярод жанчын: траўмы рук—36 выпадкаў (50,0 проц.); ног—26 выпадкаў (36,1 проц.), тулава—7 выпадкаў (9,7 проц.), вачэй і галавы—1—2 выпадкі (1—2 проц.). Як відаць з гэтых даных, процант траўм у адносінах да органаў у мужчын і жанчын амаль супадае. Уплыў роду на доўгачаснасьць траўм вызначаецца наступнымі данымі: сярод мужчын самая большая колькасьць траўм прыпадае на 2 дні—з 808 выпадкаў страты працаздольнасьці сярод мужчын 188 выпадкаў (23,3 проц.), потым ідуць траўматызаваныя на 1 і 3 дні—па 127 выпадкаў, або па 15,7 проц.; у далейшым атрымліваецца крывая: пачынаючы з 4 дзён 53 выпадкамі (6,6 проц.), даходзіць да 404 выпадкаў (5,4 проц.). доўга-часнасьці больш за месяц,

Сярод жанчын самая большая колькасьць траўм прыпадае на 3 дні: з 72 выпадкаў 18 выпадкаў, або 25 проц., прыпадае на 3 дні, потым ідуць траўмы на 2 дні—16 выпадкаў (22,1 проц.) і на 1 дзень—11 выпадкаў (15,3 проц.); пачынаючы з чацьвертага дня, атрымліваецца крывая, якая хістаецца на працягу адзначаных дзён да 2,8 проц. Большая колькасьць траўм у жанчын тэрмінам у 3 дні тлумачыцца, на наш погляд, зьявамі патолёгічнага характару, тым, што організм у іх менш трывалы.

У адносінах да ўплыву ўзросту на колькасьць траўм мы маем паказьнік, які сьведчыць, што з усіх узростаў (ад 18 да 55 год) больш маладыя ўзросты—ад 18 да 36 год—даюць самую значную колькасьць траўм: узрост у 18—20 год дае 137 выпадкаў (16,9 проц.) у мужчын і 37 выпадкаў (51,4 проц.) сярод жанчын; узрост ад 21 да 25 год дае 239 выпадкаў (29,6 проц.) сярод мужчын і 19 выпадкаў (26,4 проц.) сярод жанчын і г. д. Больш старэйшыя ўзросты даюць зьніжаныя паказьнікі.

Уплыў узросту на дыягноз траўм выяўляецца ў наступных паказьніках: узрост у 18—20 год дае сярод мужчын найбольшую колькасьць траўм у выглядзе параненьняў. З 137 выпадкаў траўм гэтага ўзросту 59 выпадкаў (43,0 проц.) прыпадае на параненьні, потым ідуць ушыбы—43 выпадкі (31,4 проц.), іншыя траўмы—29 выпадкаў (21, 2 проц.); апёкі і пераломы займаюць нязначнае месца.

На жанчын у гэтым узросьце прыпадаюць пераважна ўдары—з 37 выпадкаў траўм на ўшыбы прыпадае 16 выпадкаў (43,2 проц.), на параненьні—10 выпадкаў (27,0 проц.), на іншыя траўмы—9 выпадкаў (24,4 проц.). Тое ж самае ўстаноўлена ў адносінах да мужчын і жанчын ва ўзросьце ў 21—25 год: з 239 выпадкаў сярод мужчын прыпадае на ўшыбы 92 выпадкі (38,8 проц.), на параненьні—86 выпадкаў (35,8 проц.), на іншыя траўмы—22,1 проц.; на апёкі і пераломы прыпадае нязначная колькасьць выпадкаў. Сярод жанчын таксама большасьць дыягнозаў прыпадае на ўшыбы: з 19 выпадкаў—7 выпадкаў (36,8 проц.), параненьняў—6 выпадкаў (31,6 проц.) і г. д. Ва ўсіх іншых узростах ўшыбы і параненьні таксама прэвалююць.

Разьмеркаваньне траўм распрацаваных намі трох відаў лесапільнай прамысловасьці, дрэваапрацовачнікаў, сталяроў і другіх профэсій, аб'яднаных рубрыкай „іншыя",—дае наступны малюнак: пасьля „іншых" найбольшая колькасьць траўм прыпадае на дрэваапрацоўчую профэсію—з 808 траўм сярод мужчын на яе прыпадае 250 выпадкаў (30,9 проц.); на „іншыя" прыпадае сама больш траўм—535 выпадкаў (66,3 проц.); на сталяроў прыпадае 23 выпадкі (2,8 проц.). У жанчын данае галіны прамысловасьці на дрэваапрацовачнікаў прыпадае 29 выпадкаў (43,3 проц.) з 42 усіх траўматызаваных жанчын; „іншыя" маюць 42 выпадкі (58,4 проц.) і сталярская—1 выпадак (1,3 проц.).

У адносінах да разьмеркаваньня траўм па профэсіях і дыягнозу бачым, што на аналізаваныя намі профэсіі больш за ўсё прыпадаюць выпадкі ўшыбаў і параненьняў: на дрэваапрацовачнікаў сярод мужчын з 250 выпадкаў прыпадае 94 ушыбы (37,6 проц.), 97 параненьняў (38,8 проц.), іншых траўм—52 выпадкі (20,8 проц.), апёкаў і пераломаў—нязначная колькасьць, ад 3 да 4 выпадкаў (1 проц.); тое самае і сярод жанчын. З 29 траўм мы маем 13 параненьняў (44,8 проц.), 9 ушыбаў (31,1 проц.), іншых траўм—7 (24,1 проц.); профэсія сталяроў

дае амаль тое самае: сярод мужчын з 23 выпадкаў данае профэсіі мы маем 12 параненьняў (52,2 проц.), 7 ушібаў (30,4 проц.) і 4 іншыя траўмы (17,4 проц.), іншыя профэсіі даюць найвышэйшую колькасьць ушыбаў: з 535 траўм у ліку іншых профэсій сярод мужчын ушыбаў—230 выпадкаў (42,9 проц.), параненьняў—184 выпадкі (34,5 проц.), на іншыя траўмы прыпадае 98 выпадкаў (18,4 проц.), на апёкі і пераломы—нязначная колькасьць траўм (17,2 проц.). Сярод жанчын іншых профэсій мы маем: ушыбаў 21 выпадак (50 проц.), параненьняў—6 (14,3 проц.), іншых траўм—11 выпадкаў (26,2 проц.) і г. д.

Разглядаючы паказьнікі размеркаваньня траўм па профэсіях ды органах, мы бачым, што характэрным органам у сэнсе найбольшай паражонасьці ад траўм і для профэсій лесапрамысловасьці зьяўляюцца рукі. Сярод дрэваапрацовачнікаў з 250 траўм гэтай профэсіі на рукі сярод мужчын прыпадае 135 выпадкаў (54,0 проц.); потым ідуць траўмы ног—51 выпадак (20,4 проц.), далей траўмы тулава—47 выпадкаў (18,8 проц.). Сярод жанчын таксама прэвалююць траўмы рук: з 29 выпадкаў траўматызаваных жанчын на рукі прыпадае 16 траўм (55,3 проц.).

Разьмеркаваньне траўм па профэсіях і доўгачаснасьці траўм паказвае на тое, што профэсія дрэваапрацовачнікаў сярод мужчын дае найвышэйшую колькасьць траўм з доўгачаснасьцю ў 2 дні—55 выпадкаў (22,0 проц.), у 1 дзень—43 выпадкі (17,2 проц.), у 3 дні—39 выпадкаў (15,6 проц.); пачынаючы з чацьвёртага дня, дрэваапрацоўчая профэсія дае крывую, якая хістаецца ў межах ад 14 выпадкаў (5,6 проц.) да 9 выпадкаў (3,6 проц.) і г. д. Дрэваапрацоўчая профэсія і сярод жанчын дае найбольшую колькасьць траўм з доўгачаснасьцю ў 3 дні—10 выпадкаў (34,4 проц.), у 1 дзень траўмы сярод жанчын даюць 7 выпадкаў, або 24,1 проц.; у далейшым паказьнік дае крывую ў межах ад 1 выпадку (3,5 проц.) да 2 (6,9 проц.).

Профэсія сталяроў дае найвышэйшую колькасьць траўм у сэнсе доўгачаснасьці—у 1 дзень 6 выпадкаў (26,2 проц.). У далейшым гэта колькасьць зьніжаецца да 1 выпадку (4,3 проц.). Сярод рэшты профэсій, аб'ядналых рубрыкай „іншыя профэсіі", найвышэйшая колькасьць траўматызаваных прыпадае на 2 дні—128 выпадкаў (23,9 проц.).

Сярод жанчын доўгачаснасьць непрацаздольнасьці ад траўм у 3 дні наглядаецца часьцей, чым сярод мужчын.

Апрацаваны намі матэрыял па пільнях і фанернях у адносінах да ўплыву дня траўмы на колькасьць траўм дае наступныя паказьнікі: нядзеля сярод мужчын дае 18 выпадкаў (2,2 проц.), сярод жанчын—3 выпадкі (4,2 проц.); панядзелак—139 траўм (17,2 проц.) сярод мужчын і 8 выпадкаў (11,1 проц.) сярод жанчын; аўторак—144 траўмы (17,7 проц.) сярод мужчын і 13 (18,1 проц.) сярод жанчын; серада—129 траўм (16,6 проц.) сярод мужчын і 14 (19,5 проц.) сярод жанчын; пятніца—118 выпадкаў (14,7 проц.) сярод мужчын і 13 траўм (18,0 проц.) сярод жанчын; субота—106 выпадкаў (13,1 проц.) сярод мужчын і 8 выпадкаў (11,1 проц.) сярод жанчын. Меншую колькасьць траўм у суботу можна растлумачыць скарочаным рабочым часам перад днём адпачынку, бо ў іншым разе, у выніку стомленасьці пад канец рабочага тыдню, колькасьць траўм павінна была-б павысіцца. Малая колькасьць траўм у нядзелю, відаць, зьяўляецца вынікам нязначнай, з прычыны дня адпачынку, колькасьці рабочых, працуючых у гэты дзень на прадпрыемстве.

Дражджовая, броварная і дзяржсьпірытусовая прамысловасьць.

Па данай прамысловасьці распрацавана 175 траўм сярод асоб абодвага роду, з якіх мужчын 143 і жанчын 32. Вызначыць ступень уплыву роду на колькасьць траўм наўрад ці магчыма, бо колькасьць траўматызаваных тут рабочых жанчын нязначная.

Уплыў роду на дыягноз траўм дае наступны малюнак: у мужчын адзначанай прамысловасьці першае месца займаюць ўшыбы: з 143 траўматызаваных мужчын 57 выпадкаў (39,8 проц.) прыпадае на ўшыбы; потым ідуць параненьні—51 выпадак (35,7 проц.); далей—апёкі—21 выпадак (14,8 проц.); іншыя траўмы даюць 11 выпадкаў (7,6 проц.); пераломы займаюць нязначнае месца—3 выпадкі (2,1 проц.).

У жанчын найвышэйшы процант траўм прыпадае на параненьні: з 32 траўматызаваных жанчын на параненьні прыпадае 18 выпадкаў (56,2 проц.); потым ідуць іншыя траўмы—6 выпадкаў (18,7 проц.); далей—апёкі—4 выпадкі (12,5 проц.).

У выніку аналізу ўплыву роду на орган траўм мы маем наступныя паказьнікі: з усіх траўматызаваных у адзначанай прамысловасьці органаў найбольшая колькасьць траўм прыпадае на рукі: з 143 выпадкаў у мужчын 65 (45,5 проц.), а з 32 выпадкаў 26 у жанчын (81,3 проц.) даюць траўмы рук; далей ідуць траўмы тулава—29 выпадкаў (20,2 проц.) і траўмы ног—28 выпадкаў (19,6 проц.); траўмы вачэй і галавы займаюць нязначнае месца, усяго ад 9 да 12 (8,4 проц.) выпадкаў.

Уплыў роду на доўгачаснасьць траўм сьведчыць аб наступным: у мужчын самая найвышэйшая доўгачаснасьць траўмы прыпадае на тэрмін у 2 дні—29 выпадкаў (20,3 проц.); потым у іх жа ідзе доўгачаснасьць у 3 дні—24 выпадкі (16,8 проц.); колькасьць траўм доўгачаснасьцю ў 1 дзень меншая—14 выпадкаў (9,8 проц.); пачынаючы з 4 дзён, утвараецца крывая зьніжэньня ў межах ад 12 (8,4 проц.) да 4 (2,7 проц.) выпадкаў. У жанчын найвышэйшая доўгачаснасьць непрацаздольнасьці ад траўм таксама прыпадае на 2 дні; колькасьць выпадкаў са стратай працаздольнасьці на 1 дзень меншая—3 (9,3 проц.); пачынаючы з 3 дзён, атрымліваецца крывая зьніжэньня ад 4 (12,5 проц.) да 1 (3,1 проц.) выпадку.

Уплыў узросту на колькасьць траўм дае лічбовыя паказьнікі, з якіх відаць, што найбольш маладыя ўзросты (ад 18 да 36 год) даюць найбольшую колькасьць траўм. Узрост у 18—20 год дае 13 выпадкаў (9,1 проц.) траўм у мужчын і 4 выпадкі (12,5 проц.) у жанчын; узрост ад 21 да 25 год дае 40 выпадкаў (27,9 проц.) траўм у мужчын і 16 (50,0 проц.) выпадкаў у жанчын; узрост у 26—30 год дае 31 выпадак (21,7 проц.) у мужчын і 11 выпадкаў (34,4 проц.) у жанчын. Далей для старэйшых узростаў атрымліваецца крывая зьніжэньня паказьнікаў ад 16 (11,2 проц.) да 7 выпадкаў (4,9 проц.).

Паказьнікі ўплыву ўзросту на дыягноз траўм даюць наступны малюнак.

Узрост ад 12 да 20 год і ў мужчын і ў жанчын дае найвышэйшую колькасьць параненьняў: сярод мужчын з 13 выпадкаў гэтага

ўзросту параненьняў 7 выпадкаў (53,8 проц.), ушыбаў і апёкаў па 3 выпадкі (па 23,1 проц.); сярод жанчын параненьняў 2 выпадкі (50 проц.), апёкаў ды іншых траўм—па 1 выпадку (па 25,0 проц.). Узрост у 21—25 год сярод мужчын дае найбольшую колькасьць траўм у выглядзе ўшыбаў—18 выпадкаў (45,0 проц.), далей ідуць параненьні—13 выпадкаў (32,5 проц.); апёкі ды іншыя траўмы займаюць нязначнае месца—ад 4 (10,0 проц.) да 5 (12,5 проц.) выпадкаў). У жанчын гэтага ўзросту найбольшая колькасьць траўм прыпадае на ўшыбы—8 выпадкаў (50 проц.) і г. д. У адносінах да ўсіх іншых, старэйшых, узростаў атрымліваецца крывая зьніжэньня, у якой ушыбы і параненьні прэвалююць над усімі іншымі траўмамі.

Разьмеркаваньне траўм па профэсіях і колькасьці дае нам наступны паказьнік: з распрацаваных намі профэсій адзначанай галіны прамысловасьці на чорнарабочых прыпадае найвышэйшая колькасьць траўм—з 143 выпадкаў гэтай профэсіі 52 выпадкі (36,4 проц.) прыпадае на чорнарабочых мужчын і 14 выпадкаў (43,9 проц.)—на жанчын; калі-ж чорнарабочых, з прычыны іх малакваліфікаванасьці, выключыць як профэсію, дык першае па колькасьці няшчасных выпадкаў месца зойме профэсія сьлесароў: 16 выпадкаў (11,2 проц.) у мужчын і 7 выпадкаў (21,8 проц.) сярод жанчын; усе іншыя профэсіі даюць крывую зьніжэньня паказьнікаў няшчасных выпадкаў ад 10 (7,0 проц.) да 1 (0,7) выпадку.

Распрацаваныя намі няшчасныя выпадкі па профэсіях і дыягнозах траўм даюць малюнак, з якога відаць, што сярод чорнарабочых найчасьцей сустракаюцца параненьні: з 52 выпадкаў сярод мужчын гэтай профэсіі на параненьні прыпадае 24 выпадкі (46,1 проц.), потым ідуць ушыбы—21 выпадак (40,4 проц.); апёкі, пераломы ды іншыя траўмы даюць куды меншую колькасьць выпадкаў—ад 5 (9,7 проц.) да 1 (1,9 проц.) выпадку. Тое самае ў адносінах да параненьняў і сярод жанчын гэтай профэсіі: з 14 выпадкаў на параненьні прыпадае 8 выпадкаў (57,1 проц.), на ўшыбы—2 выпадкі (14,3 проц.), 3 выпадкі (21,5 проц.) займаюць іншыя траўмы. У далейшым распрацаваныя намі профэсіі даюць крывую зьніжэньня, у якой пераважнымі траўмамі зьяўляюцца, мяняючыся месцамі па колькасьці, ушыбы і параненьні. Апёкі, пераломы ды іншыя траўмы даюць меншую колькасьць выпадкаў.

Разьмеркаваньне траўм па профэсіях ды органах траўм паказвае, што па ўсіх амаль профэсіях найбольшая колькасьць траўм прыпадае на рукі: чорнарабочыя з 52 выпадкаў сярод мужчын даюць 19 (36,6 проц.) выпадкаў траўмы рук. Сярод жанчын тае-ж самае профэсіі з 14 выпадкаў траўм 13 выпадкаў (92,8 проц.) прыпадае на рукі; потым у мужчын ідуць траўмы ног—13 выпадкаў (25,0 проц.), тулава—9 выпадкаў (17,2 проц.) і г. д.

Разьмеркаваньне траўм па профэсіях і доўгачаснасьці захворваньня дае наступны малюнак: у профэсіі чорнарабочых найбольшая колькасьць траўм прыпадае на траўмы з доўгачаснасьцю ў 2 дні—12 выпадкаў (23,2 проц.) з 52; за імі ідуць траўмы доўгачаснасьцю ў 3 дні—9 выпадкаў (17,3 проц.); з доўгачаснасьцю ў 1 дзень маем 5 выпадкаў (9,6 проц.). Сярод саладоўшчыкаў колькасьць выпадкаў траўм разьмяркоўваецца больш-менш роўнамерна—ад 1 да 2 ва ўсіх выпадках доўгачаснасьці захворваньня ад траўм.

У адносінах да ўплыву дня на колькасьць траўм мы бачым, што ў данай галіне прамысловасьці ў гэтым сэнсе няма амаль ніякіх адхіленьняў у параўнаньні з другімі галінамі прамысловасьці: на нядзелю прыпадае 10 выпадкаў (7,0 проц.) траўм, на панядзелак прыпадае найбольшая колькасьць траўм—28 выпадкаў (19,6 проц.) з 143, наступныя дні тыдню даюць крывую зьніжэньня з колькасьцю да 11 (7,7 проц.) выпадкаў у суботу.

Будаўніцтва.

Па будаўнічай прамысловасьці распрацавана 410 выпадкаў траўматызму, з якіх на мужчын прыпадае 400 выпадкаў і на жанчын—10. Строгае разьмеркаваньне ўплыву роду на колькасьць траўм у данай галіне прамысловасьці, дзе жанчын працуе так мала—усяго 10—цяжка, зразумела, правесьці.

Уплыў роду на дыягноз траўм дае наступныя паказьнікі: з 400 выпадкаў траўм сярод мужчын ушыбы стаяць на першым месцы—191 выпадак (47,8 проц.); потым ідуць параненьні—166 выпадкаў (41,5 проц.); апёкі, пераломы ды іншыя траўмы займаюць нязначнае месца. Сярод дзесяці жанчын установлена 6 выпадкаў траўм ад параненьняў (60,0 проц.) і па 2 выпадкі ад ушыбў ды апёкаў (па 20,0 проц.).

Уплыў роду на органы траўм дае наступныя паказьнікі. Сярод мужчын большасьць траўм прыпадае на траўмы рук: з 400 выпадкаў—траўм рук мы маем 200 выпадкаў (50,0 проц.); далей ідуць траўмы ног—111 выпадкаў (27,7 проц.), тулава—57 выпадкаў (14,2 проц.); траўмы вачэй і галавы даюць нязначную колькасьць выпадкаў. Сярод жанчын таксама большасьць траўм даюць рукі—4 выпадкі (40,0 проц.), потым ідуць траўмы ног—3 выпадкі (30 проц.) і г. д. Як відаць, у адзначанай галіне прамысловасьці пасьля траўм рук большасьць траўм прыпадае на ногі.

Уплыў роду на доўгачаснасьць траўм у данай профэсіі дае лічбы, з якіх мы бачым, што самая большая доўгачаснасьць траўм сярод мужчын прыпадае на 2 дні: з 400 выпадкаў траўм сярод мужчын 78 выпадкаў (19,5 проц.) прыпадае на 2 дні; пасьля ідуць траўмы з доўгачаснасьцю ў 3 дні—65 выпадкаў (16,2 проц.); далей атрымліваецца крывая зьніжэньня. Сярод жанчын большасьць траўм прыпадае на работніц з доўгачаснасьцю ў 1 дзень—4 выпадкі (40,0 проц.).

У адносінах да ўплыву ўзросту на колькасьць траўм мы бачым, што большая колькасьць траўм прыпадае на больш маладыя ўзросты (ад 18 да 36 год).

Узрост ад 18 да 20 год дае 65 траўм (16,2 проц.) сярод мужчын; узрост ад 21 да 25 год сярод мужчын дае 97 выпадкаў (24,3 проц. рэшты ўзростаў); узрост ад 26 да 30 год сярод мужчын дае 84 выпадкі траўм (21,0 проц.).

З распрацаваных намі даных аб уплыве ўзросту на дыягноз траўм мы бачым, што сярод рабочых усіх узростаў у большасьці выпадкаў—ад 40 проц. да 45 проц.—сустракаецца ушыбаў і параненьняў. Ва ўзросьце ад 18 да 20 год ушыбаў сярод мужчын мы маем 33 выпадкі (17,3 проц. рэшты ўзростаў), а сярод жанчын таго-ж самага ўзросту—2 выпадкі (100 проц.). Ва ўзросьце ад 21 да 25 год ушыбаў сярод мужчын 48 выпадкаў (25,2 проц. рэшты ўзростаў) і г. д.

Сярод мужчын параненьняў ва ўзросьце ад 18 да 20 год—27 выпадкаў (16,3 проц.) і сярод жанчын—4 выпадкі (66,8 проц. усіх іншых узростаў) і г. д. Апёкі, пераломы ды іншыя траўмы займаюць нязначнае месца.

З распрацаваных намі 3 профэсій будаўніцтва профэсіі, аб'яднаныя рубрыкай „іншыя профэсіі", па колькасьці траўм займаюць першае месца—330 выпадкаў (82,5 проц.); потым ідуць цесьляры—63 выпадкі (15,8 проц.); бляхары займаюць апошняе месца—7 выпадкаў (1,7 проц.).

Разьмеркаваньне траўм па профэсіях і дыягнозах дае наступнае: сярод цесьляроў большасьць траўм прыпадае на параненьні—32 выпадкі (50,8 проц.); потым ідуць ушыбы—22 выпадкі (34,9 проц.); рэшта дыягнозаў займае нязначнае месца. Сярод бляхароў першае месца займаюць ушыбы—6 выпадкаў (85,7 проц.); сярод іншых профэсій ушыбы таксама стаяць на першым месцы—163 выпадкі (49,4 проц.)

З разьмеркаваньня траўм па профэсіях ды органу траўмы мы бачым, што сярод распрацаваных намі трох профэсій будаўніцтва большасьць траўм прыпадае на рукі: траўмы рук сярод цесьляроў даюць 30 выпадкаў (47,6 проц.), траўмы ног—17 выпадкаў (27,0 проц.), усе іншыя органы займаюць меншае месца. Сярод бляхароў сустракаецца 3 выпадкі траўм рук (42,9 проц.) і г. д.

Разьмеркаваньне траўм па профэсіях і доўгачаснасьці дае наступныя паказьнікі. Сярод распрацаваных намі 3 профэсій „іншыя профэсіі" даюць нам амаль ва ўсіх выпадках самую большую колькасьць траўм—48 выпадкаў (14,5 проц.) доўгачаснасьцю ў 1 дзень; потым ідуць цесьляры—9 выпадкаў (14,3 проц.). На іншыя дні з доўгачаснасьцю ў месяц ды вышэй паказьнікі даюць крывую зьніжэньня.

Уплыў дня траўмы на колькасьць траўм дае нам наступныя даныя: на нядзелю прыпадае 16 выпадкаў траўм (4,0 проц.), у панядзелак гэта колькасьць узрастае да 75 выпадкаў (18,7 проц.), аўторак дае 74 выпадкі (18,5 проц.) і г. д.

Шкляная прамысловасьць.

Па шкляной прамысловасьці распрацавана 987 траўм, з якіх на мужчын прыпадае 774 і на жанчын—213.

Уплыў роду на дыягноз траўм паказвае, што для шкляной прамысловасьці найбольш характэрнымі зьяўляюцца апёкі, прычым яны разьмяркоўваюцца так, што з 774 мужчын 295 чал. (38,1 проц.) пацярпелі ад апёкаў. Другое месца займаюць параненьні—215 выпадкаў (27,8 проц. усіх іншых дыягнозаў). За параненьнямі ідуць ушыбы—119 выпадкаў (15,4 проц.) У жанчын параненьняў больш—79 выпадкаў (37,1 проц.). Іншыя траўмы сярод мужчын даюць 144 выпадкі (18,6 проц.), а сярод жанчын—62 выпадкі (29,1 проц. рэшты дыягнозаў).

У мужчын большасьць траўм прыпадае на рукі—462 выпадкі (57,7 проц. усіх траўм); далей ідуць траўмы ног—171 выпадак (22,1 проц. і г. д.).

З паданых намі паказьнікаў уплыву роду на доўгачаснасьць захвораньня відаць, што самая большая колькасьць траўм сярод мужчын прыпадае на доўгачаснасьць у 2 дні—146 выпадкаў (18,9 проц.).

Далей крывая дае зьніжэньне. У жанчын тое самае: на доўгачаснасьць у 2 дні прыпадае 49 выпадкаў (23,0 проц.), і ў далейшым атрымліваецца крывая зьніжэньня.

Уплыў узросту на колькасьць траўм выяўляецца такім чынам, што сама больш іх прыпадае на маладзейшыя ўзросты (18—36 год). Узрост 18—20 год дае 296 выпадкаў (38,2 проц.) сярод мужчын і 129 выпадкаў (60,6 проц.) сярод жанчын. У далейшым мы маем крывую зьніжэньня паказьнікаў. Ва ўзросьце ад 21 да 25 год на мужчын прыпадае 180 траўм (23,3 проц. траўм усіх іншых узростаў) і на жанчын—35 выпадкаў (16,4 проц. траўм рэшты ўзростаў); узрост у 26—30 год дае сярод мужчын 135 выпадкаў (17,4 проц. рэшты ўзростаў), сярод жанчын гэтага самага ўзросту наглядаюцца 22 выпадкі (10,3 проц. усіх іншых узростаў).

Уплыў узросту на дыягноз траўм дае паказьнік, што пераважным дыягнозам сярод распрацаваных намі ўзростаў зьяўляюцца апёкі сярод мужчын і параненьні сярод жанчын. Сярод мужчын ва ўзросьце ад 18 да 20 год мы маем 146 выпадкаў апёкаў (49,2 проц. рэшты ўзростаў). У далейшым атрымліваецца крывая зьніжэньня паказьнікаў для кожнага ўзросту. Сярод жанчын параненьні для ўзросту ад 18 да 20 год даецца 65 выпадкаў (22,0 проц.).

З разьмеркаваньня траўм па распрацаваных намі 3 профэсіях і колькасьці бачым, што на майстроў гуты прыпадае 142 выпадкі траўмы (18,3 проц. траўм усіх іншых профэсій), на шкловыдувальнікаў—119 выпадкаў (15,4 проц. траўм рэшты профэсій), „іншыя профэсіі" даюць найвышэйшую колькасьць траўм сярод усіх распрацаваных намі профэсій шкляной прамысловасьці—513 выпадкаў (66,3 проц.) сярод мужчын і 211 выпадкаў (99,1 проц.) сярод жанчын.

Разьмеркаваньне траўм па профэсіях і дыягнозе траўм дае наступнае: сярод шкловыдувальнікаў больш за ўсё здараецца апёкаў—39 выпадкаў (32,8 проц. рэшты дыягнозаў); далей ідуць параненьні—37 выпадкаў (31,1 проц.) і г. д. Сярод майстроў гуты таксама прэвалюючым дыягнозам зьяўляюцца апёкі—47 выпадкаў (33,1 проц.); потым ідуць параненьні—40 выпадкаў (28,2 проц.). Тое самае датычыць і іншых профэсій: 209 апёкаў (40,7 проц.) і 138 выпадкаў параненьняў (26,9 проц.).

З разьмеркаваньня траўм па профэсіях ды органах бачым, што ў шкляной прамысловасьці сама больш траўм прыпадае на рукі: у шкловыдувальнікаў мы маем 69 выпадкаў траўм рук (59,7 проц. траўм усіх іншых органаў); потым ідуць траўмы ног—29 выпадкаў (24,1 проц.) і г. д. У майстроў гуты на траўмы рук прыпадае 90 выпадкаў (19,5 проц.) і г. д. Сярод „іншых профэсій" траўмы рук даюць 303 выпадкі (59,1 проц.); потым ідуць траўмы ног—116 выпадкаў (22,6 проц.); траўмы тулава сярод мужчын даюць 46 выпадкаў (8,9 проц.); траўмы галавы ў іх жа—28 выпадкаў (5,5 проц.); сярод жанчын „іншых профэсій" большасьць траўм таксама прыпадае на рукі: 126 выпадкаў (59,7 проц. траўм рэшты органаў).

Разьмеркаваньне траўм па профэсіях і доўгачаснасьці захвораньня паказвае, што самую большую колькасьць траўм з доўгачаснасьцю ў 2 дні даюць „іншыя профэсіі"—102 выпадкі (19,8 проц.); майстры гуты таксама даюць найвышэйшую колькасьць траўм з

доўгачаснасьцю ў 2 дні—24 выпадкі (17,0 проц.) і г. д. Шкловыдувальнікі даюць найбольшую колькасьць траўм у 3 дні—24 выпадкі (20,2 проц.).

Ва ўсе іншыя дні атрымліваецца крывая зьніжэньня паказьнікаў.

Аналіз уплыву дня траўмы на колькасьць іх паказвае, што на нядзелю прыпадае 37 выпадкаў сярод мужчын (4,8 проц.) і 9 выпадкаў сярод жанчын (4,2 проц.); у панядзелак колькасьць выпадкаў узрастае да 146 сярод мужчын (18,9 проц.) рэшты дзён тыдню.

Ва ўсе іншыя дні ўтвараецца крывая зьніжэньня паказьнікаў.

Іншыя галіны прамысловасьці.

З іншых галін прамысловасьці мы распрацавалі 1211 траўм сярод асоб абодвага роду, з якіх 1029 выпадкаў прыпадае на мужчын і 182—на жанчын. Як відаць з гэтых даных, большасьць траўм прыпадае на мужчын. Паколькі ў іншыя галіны прамысловасьці ўваходзіць пераважная колькасьць мужчын, пастолькі цяжка, бязумоўна, вывесьці параўнаўчыя даныя ў сэнсе ўплыву роду на колькасьць траўм.

Разглядаючы ўплыў роду на дыягноз траўм, бачым, што сярод мужчын прэвалюючым дыягнозам усіх траўм зьяўляюцца параненьні—443 выпадкі (43,1 проц. усіх іншых дыягнозаў); далей ідуць ушыбы—310 выпадкаў (30,1 проц.) і г. д. Сярод жанчын таксама прэвалююць параненьні—76 выпадкаў (41,8 проц.); потым ідуць ушыбы—76 выпадкаў; (41,8 проц. рэшты дыягнозаў); далей ідуць „іншыя“ траўмы—195 выпадкаў (18,9 проц.) сярод мужчын і 32 выпадкі (17,6 проц.) сярод жанчын.

Уплыў роду на органы траўм паказвае, што сярод мужчын больш за ўсё траўматызаваны рукі—642 выпадкі (62,4 проц. траўм іншых органаў); далей ідуць траўмы ног—186 выпадкаў (18,2 проц.) і г. д. Такая самая тэндэнцыя наглядаецца сярод і жанчын 120 выпадкаў траўм рук (65,9 проц.); потым ідуць траўмы ног—33 выпадкі (18,2 проц.).

У адносінах да ўплыву роду на доўгачаснасьць захвораньня маем наступныя даныя: сярод мужчын самая большая колькасьць траўм прыпадае на доўгачаснасьць у 2 дні—210 выпадкаў (20,4 проц.); з доўгачаснасьцю ў 3 дні сярод мужчын маем 163 выпадкі (15,8 проц.) і сярод жанчын—16 выпадкаў (8,8 проц.); на доўгачаснасьць у 4 дні прыпадае 86 выпадкаў (8,3 проц.) сярод мужчын і 19 выпадкаў (10,4 проц.) сярод жанчын.

Уплыў узросту на колькасьць траўм дае паказьнікі, з якіх відаць, што больш маладыя ўзросты даюць большую колькасьць траўм. Узрост ад 18 да 20 год дае 195 выпадкаў траўм (19,0 проц. траўм іншых узростаў); узрост ад 21 да 25 год дае 256 выпадкаў траўм (24,9 проц.) і г. д. Узрост 26—30 год дае 214 выпадкаў (20,8 проц.) сярод мужчын і 23 выпадкі (12,6 проц.) сярод жанчын; узрост ад 31 да 35 год дае 113 выпадкаў (11,6 проц.) сярод мужчын і 10 выпадкаў (5,6 проц.) сярод жанчын; узрост у 36—40 год дае 102 выпадкі (9,9 проц.) сярод мужчын і 11 выпадкаў (6,0 проц.) сярод жанчын.

Разглядаючы ўплыў узросту на дыягноз траўм, бачым, што ўзрост ад 18 да 20 год дае больш параненьняў—85 выпадкаў (19,2 проц. усіх іншых узростаў) сярод мужчын і 32 выпадкі (42,1 проц.) сярод жанчын; потым ідуць ушыбы: 158 выпадкаў (18,7 проц.) сярод мужчын

і 27 выпадкаў (46.5 проц.) сярод жанчын; іншыя траўмы ў гэтым узросьце даюць 41 выпадак (21,0 проц.) сярод мужчын і 11 выпадкаў (34,4 проц.) сярод жанчын; узрост ад 21 да 25 год дае сярод мужчын 256 выпадкаў (24,9 проц.) і сярод жанчын 56 выпадкаў (30,8 проц.) і г. д.

Разьмеркаваньне траўм па профэсіях і колькасьці дае наступныя даныя: „іншыя профэсіі" даюць найбольшую колькасьць траўм—688 выпадкаў (66,7 проц. рэшты профэсій) сярод мужчын і 160 выпадкаў (87,9 проц.) сярод жанчын; потым ідзе профэсія шаўцоў—66 выпадкаў (6,4 проц.), профэсія гарбароў—62 выпадкі (6,0 проц.) і г. д.

Уплыў профэсій на дыягноз траўм паказвае, што сярод сьлесароў прэвалюючым дыягнозам зьяўляюцца параненьні і ушыбы—37 выпадкаў параненьняў (45,1 проц.), а потым ідуць ушыбы—19 выпадкаў (23,2 проц.). Ва ўсіх іншых профэсіях параненьні і ўшыбы таксама іпрэвалююць.

З разьмеркаваньня траўм па профэсіях і доўгачаснасьці бачым, што ў сьлесароў большая колькасьць траўм прыпадае на траўмы з доўгачаснасьцю ў 2 дні—19 выпадкаў (23,1 проц.) сярод мужчын, на траўмы з доўгачаснасьцю ў 3 дні прыпадае 12 выпадкаў, або 14,8 проц., у 4 дні—9 выпадкаў (11,0 проц.), у 5 дзён—10 выпадкаў (12,2 проц.), у 6 дзён—7 выпадкаў (8,5 проц.) і г. д. Такі-ж самы малюнак наглядаецца і ў адносінах да рэшты профэсій.

Аналізуючы паказьнік уплыву дня траўм на колькасьць іх, бачым, што на нядзелю прыпадае 57 выпадкаў траўм (5,5 проц. траўм рэшты дзён), у панядзелак колькасьць траўм узрастае да 157 выпадкаў (15,3 проц.) сярод мужчын і да 34 выпадкаў (18,6 проц.) сярод жанчын; у аўторак мы маем 167 выпадкаў (16,3 проц.) сярод мужчын і 38 выпадкаў (20,9 проц.) сярод жанчын, у сераду—179 выпадкаў (17,4 проц.) сярод мужчын і 32 выпадкі (17,6 проц.) сярод жанчын, на чацьвер прыпадае 185 выпадкаў (17,9 проц.) сярод мужчын і 23 выпадкі (12,6 проц.) сярод жанчын, на пятніцу—171 выпадак (16,6 проц.) сярод мужчын і 27 выпадкаў (14,9 проц.) сярод жанчын і на суботу—113 выпадкаў (11,0 проц.) сярод мужчын і 17 выпадкаў (9,3 проц.) сярод жанчын.

Доц. С. Р. Дзіхцяр.

Да характарыстыкі прамысловага траўматызму ў БССР за 1926—1927 г.

(В ы в а д ы).

1. Распрацаваны матэрыял страхкас аб 4019 няшчасных выпадках сярод мужчын і 741 сярод жанчын. Матэрыял гэты не зьяўляецца поўным ні ў сэнсе ахвату ўсяго прамысловага траўматызму, ні ў сэнсе адбіцьця ўсіх прычын. У прыватнасьці, матэрыял не дае адказу на пытаньне аб матэрыяльных прычынах. Такім чынам, даная характарыстыка мае значэньне прыватнай параўнаўчай характарыстыкі прамысловага траўматызму па асобных галінах прамысловасьці і некаторых профэсіях.

2. Па характары траўм значная большасьць іх прыпадае на ўшыбы і параненьні сярод мужчын і на параненьні ды апёкі сярод жанчын. Родавыя адрозьненьні ў характары траўматызму бясспрэчна тлумачацца профэсіянальным складам мужчын і жанчын. Адрозьненьні ва ўмовах профэсіянальнай працы тлумачаць, зразумела, і адрозьненьні ў характары траўматызму па асобных галінах прамысловасьці.

3. У большасьці выпадкаў траўматызуюцца рукі. Параўнаўча павышаны траўматызм галавы наглядаецца ў шклянай прамысловасьці, тулава—у шклянай і броварнай, рук—у запалкавай і мэталяапрацоўчай, ног—у будаўнічай, запалкавай і лесапільнай галінах прамысловасьці. Шкляная прамысловасьць, апрача гэтага, выяўляе павышаны траўматызм вачэй і зьніжаны траўматызм рук.

4. Калі лічыць, што цяжкасьць траўм вызначаецца доўгачаснасьцю зьвязанай з ёй страты працаздольнасьці, дык усе траўмы мы падзяляем на лёгкія—з доўгачаснасьцю страты працаздольнасьці на 1—3 дні, сярэднія—з доўгачаснасьцю страты працаздольнасьці на 3—7 дзён, цяжкія-з доўгачаснасьцю страты працаздольнасьці на 8—14 дзён і надта цяжкія—са стратай працаздольнасьці больш чым на 14 дзён. Пры такой клясыфікацыі большасьць траўм можна залічыць да лёгкіх (50 проц. сярод мужчын і 53,8 проц. сярод жанчын) і да сярэдніх (24,2 проц. і ў мужчын і ў жанчын). Сярод мужчын наглядаецца большы процант цяжкіх і, пераважна, надта цяжкіх траўм у параўнаньні з жанчынамі. Па асобных галінах прамысловасьці ўвогуле хістаньні ня вельмі вялікія.

5. Пераважная большасьць няшчасных выпадкаў канчаецца выздараўленьнем 90,15 сярод мужчын і 91,2 сярод жанчын. Дзеля

таго, што вынік досыць значнай колькасьці няшчасных выпадкаў застаўся невядомым, мы асобныя галіны прамысловасьці па гэтай прымеце ацэньваем на падставе процантаў выздараўленьня. У гэтым сэнсе найгоршыя паказьнікі (найменшы процант выздараўленьня) даюць запалкавая і лесапільная галіны прамысловасьці, а найлепшыя—мэталяапрацоўчыя.

6. Па пытаньні аб разьмеркаваньні няшчасных выпадкаў па днёх тыдня, якое дае шмат якім аўтарам падставу рабіць вывад аб уплыве на траўматызм выходных дзён і алькоголізму, наш матэрыял не дае хоць крыху пэўнага адказу. Калі выключыць нядзелю і суботу, у якія наглядаецца меншая колькасьць няшчасных выпадкаў у залежнасьці ад малой колькасьці занятых рабочых resp. скарочанага рабочага дня, дык у сярэднім па ўсіх галінах прамысловасьці няшчасныя выпадкі разьмеркаваны больш-менш роўнамерна па ўсіх днёх тыдня; нязначнае павышэньне наглядаецца ў панядзелак. Таксама ў панядзелак павышаная колькасьць няшчасных выпадкаў наглядаецца ў мэталяапрацоўчай, шкляной і броварнай галінах прамысловасьці; у запалкавай, лесапільнай ды інш. галінах прамысловасьці параўнаўча павышаная колькасьць няшчасных выпадкаў прыпадае на чацьвер. Відаць, дзень няшчаснага выпадку вызначаецца надта складаным спалучэньнем шматлікіх і рознастайных фактараў (рабочая „ўстаноўка“ пасьля адпачынку і стомленасьць, зьмена, работы ў дзень адпачынку, бытавыя фактары, у тым ліку алькоголізм ды інш.). Бязумоўна, памылкова прыпісваць тое ці іншае разьмеркаваньне няшчасных выпадкаў па днёх тыдня ўплыву аднаго ізоляванага фактару.

7. Матэрыял дае надта абмежаваныя магчымасьці для вызначэньня ўзаемазалежнасьцяй між траўматызмам і профэсіянальна-ўзросным складам рабочых з прычыны адсутнасьці патрэбных для гэтага даных сярод нязначнай колькасьці траўм па шмат якіх профэсіянальных групах. Дзеля таго далейшыя вывады маюць адноснае значэньне і грунтуюцца на экстэнсыўных паказьніках.

8. Разьмеркаваньне траўм па ўзростах і родавыя адрозьненьні ў гэтым разьмеркаваньні магчыма растлумачыць самым складам профэсіянальных груп па роду і ўзросту, і на падставе даных матэрыялаў нельга меркаваць аб уплыве ўзросту на распаўсюджаньне траўматызму паасобных профэсіях.

9. Для асобных профэсій некаторыя траўмы асабліва характэрны. Так, сярод дрэваапрацовачнікаў найбольш пашыраны ўшыбы (37,6 проц.) і параненьні (38,8 проц.), сярод шкловыдувальнікаў—апёкі (32,8 проц.—33,1 проц.) і параненьні (28,2 проц.—31,1 проц.), сярод сьлесароў—ушыбы (44,9 проц.) і параненьні (26,5 проц.), сярод пакоўніц—апёкі (88 проц.), сярод цесьляроў—параненьні (54,8 проц.) і ўшыбы (32,1 проц.). Сярод іншых профэсій па асобных галінах прамысловасьці параўнаўча значна распаўсюджаны наступныя траўмы: сярод будаўнікоў—ушыбы (49,4 проц.), параненьні (40,3 проц.); у мэталяпрамысловасьці—ушыбы (36, 8 проц.), апёкі (22,6 проц.), параненьні (20,4 проц.); у лесапільнай і фанернай прамысловасьці—ушыбы (42,9 проц.) і параненьні (34,5 проц.); у шклянай прамысловасьці—апёкі (40,7 проц.) і параненьні (26,9 проц.) сярод мужчын, сярод жанчын — параненьні (37,4 проц.) і апёкі (22,8 проц.); у дражджоўнях, броварах і вінакур-

нях—апёкі (24,1 проц.), параненьні (22,7 проц.), ушыбы (10,7 проц.); у іншых галінах прамысловасьці—параненьні (44,3 проц.), ушыбы (34,9 проц.).

10. У адносінах да асобных органаў мы ўстанавілі, што найбольш часта траўматызуюцца рукі. Галовы траўматызуюцца параўнаўча часьцей сярод іншых профэсій будаўнікоў (6,4 проц.) і на дражджоўнях, броварах і вінакурнях (8,9 проц.); траўмы тулава часьцей сустракаюцца сярод дрэваапрацовачнікаў (18,8 проц.), цесьляроў (14,3 проц.), іншых профэсій будаўнікоў (13,3 проц.), на пільнях і фанерных заводах (16,1 проц.), на дражджоўнях і броварах (17,9 проц.). Траўмы ног часьцей сустракаюцца сярод цесьляроў (29,7 проц.), шкловыдувальнікаў (24,4 проц.), іншых профэсій будаўнікоў (28,2 проц.), у запалкавай прамысловасьці (20,9 проц.), у лесапільна-фанерных заводах (26,9 проц.). Вочы траўматызуюцца параўнаўча часьцей у сьлесароў (12,1 проц.).

11. Па проценту выпадкаў з вялікай доўгачаснасьцю страты працаздольнасьці найбольш цяжкія траўмы сустракаюцца сярод дрэваапрацовачнікаў, цесьляроў, шкловыдувальнікаў, сярод іншых профэсій у мэталяпрамысловасьці, запалкавых фабрыках. Найменшы процант выпадкаў, які канчаецца выздараўленьнем, наглядаецца сярод дрэваапрацовачнікаў і сярод іншых профэсій будаўнікоў, на лесапільна-фанерных заводах, на запалкавых фабрыках і дражджоўнях ды броварах.

12. Разьмеркаваньне траўм па днёх тыдня сярод асобных профэсіянальных груп пацьвярджае вывад, зроблены намі на падставе сумарных даных у адносінах да паасобных галін прамысловасьці (гл. вышэй п. 6). Так, у дрэваапрацовачнікаў большасьць няшчасных выпадкаў прыпадае на аўторак, у цесьляроў на сераду, у шкловыдувальнікаў—на сераду, у сьлесароў—на панядзелак, у пакоўніц—на панядзелак. Сярод іншых профэсій будаўнікоў большасьць траўм прыпадае на панядзелак і аўторак, у мэталяпрамысловасьці—на пятніцу, у лесапільна-фанерных заводах—на чацьвер, на гуце—на панядзелак сярод мужчын і на сераду—сярод жанчын, у дражджоўнях, броварах і вінакурнях—на аўторак, у іншых галінах прамысловасьці—на чацьвер сярод мужчын і аўторак сярод жанчын.

13. З асобных відаў траўм найбольш цяжкімі (па доўгачаснасьці страты працаздольнасьці) зьяўляюцца, як і трэ' было спадзявацца, пераломы і параненьні, за імі ідуць апёкі, ушыбы ды інш. траўмы. Даныя аб выніку траўм, паколькі яны могуць служыць для характарыстыкі іх цяжкасьці, пацьвярджаюць, што пераломы зьяўляюцца найбольш цяжкімі траўмамі па колькасьці выпадкаў, якія канчаюцца інваліднасьцю resp. выздараўленьнем. Сувязь між характарам траўмы ды ўзростам пацярпеўшых не атрымала хоць крыху пэўнага адбітку.

14. Параўнаўча больш цяжкія выпадкі (па доўгачаснасьці страты працаздольнасьці) наглядаюцца сярод траўм верхніх і ніжніх канцавін. Траўмы галавы і вачэй даюць адносна большы процант выпадкаў, якія канчаюцца інваліднасьцю. Цікава адзначыць, што з узростам як быццам павялічваецца колькасьць траўм тулава (асабліва заўважаецца сярод мужчын) і зусім выразна зьмяншаецца траўматызм рук. Відаць, гэта знаходзіцца ў залежнасьці ад кваліфікацыі і трэньніраваньня, з ростам якіх і павінны зьмяншацца выпадкі траўм непасрэдна працуючых органаў.

15. Уплыў дня траўмы на яе цяжкасьць і зыход не выяўляецца ў якіх-небудзь прыкметных пэўных законамернасьцях. Нарэшце, у пацьверджаньне правільнасьці нашага крытэрыя цяжкасьці траўмы (доўгачаснасьць страты працаздольнасьці) трэба падаць той факт, што чым даўжэйшая страта працаздольнасьці, выкліканая траўмамі, тым меншы процант іх канчаецца выздараўленьнем resp., тым большы процант канчаецца інваліднасьцю. Праўда, разам з доўгачаснасьцю страты працаздольнасьці пры траўмах расьце і процант невядомых вынікаў іх, аднак гэта страта ані не зьмяняе выказанага палажэньня, калі прыняць, што траўмы кожнай доўгачаснасьці з невядомымі вынікамі канчалісь у аднолькавай меры аднаўленьнем працаздольнасьці resp інвалідызацыяй альбо сьмерцю.

Да характарыстыкі прамысловага траўматызму ў БССР за 1926—1927 гг.

(Табліцы разьмеркаваньня няшчасных выпадкаў [1])

[1]) Ва ўсіх табліцах—1-ы радок—абсолютныя лічбы
—2-гі " —процанты.

ДА ХАРАКТАРЫСТЫКІ ПРАМЫСЛОВАГА ТРАЎМАТЫЗМУ Ў БССР

Табліца 1

Дыягноз / Прамысловасьць	Ушыбы		Пара-неньні		Апёкі		Пера-ломы		Іншыя траўмы		Равам	
	м.	ж	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Мэталёвая	339	4	173	7	113	2	2	1	154	5	781	19
	43,4	21,0	22,2	37,0	14,4	10,4	0,3	5,2	19,7	26,4		
Шкляная	119	24	215	79	295	48	1	—	144	62	774	213
	15,4	11,3	27,8	37,1	38,1	22,5	0,1	—	18,6	29,1		
Будаўнічая	191	2	166	6	25	2	5	—	13	—	400	10
	47,8	20,0	41,5	60,0	6,3	20,0	1,2	—	3,2	—		
Дражджовая і броварная	57	3	51	18	21	4	3	1	11	6	143	32
	39,8	9,4	35,7	56,2	14,8	12,5	2,1	3,2	7,6	18,7		
Сярніковая	27	19	37	22	14	169	1	1	5	2	84	213
	32,1	8,9	44,1	10,3	16,7	79,3	1,2	0,5	5,9	1,0		
Лесап. і фанерная	331	31	293	19	20	4	10	—	154	18	808	72
	40,9	43,0	36,2	26,4	2,5	5,6	1,3	—	19,1	25,0		
Інш. прамыслов.	310	58	443	76	72	15	9	1	195	32	1029	182
	30,1	31,8	43,1	41,8	7,0	8,2	0,9	0,6	18,9	17,6		
	1374	**141**	**1378**	**227**	**560**	**244**	**31**	**4**	**676**	**125**	**4019**	**741**
	34,2	**18,9**	**34,3**	**30,7**	**13,9**	**33.0**	**0.8**	**0,6**	**16.8**	**16,8**	**100**	**100**

Табліца 2

Органы / Прамысловасьць	Галава		Тулава		Рукі		Ногі		Вочы		Разам	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Мэталёвая	30	2	61	1	496	11	126	4	68	1	781	19
	3,9	10,7	7,8	5,3	63,5	57,4	16,1	21,3	8,7	5,3		
Шкляная	119	24	215	79	295	48	1	—	144	62	774	213
	15,4	11,3	27,8	37,1	38,1	22,5	0,1	—	18,6	29,1		
Будаўнічая	25	—	57	2	200	4	111	3	6	1	400	10
	6,3	—	14,2	20,0	50,0	40,0	27,7	30,0	1,8	10,0		
Дражджовая і броварная	12	1	29	2	65	26	28	3	9	—	143	32
	8,4	3,1	20,2	6,3	45,5	81,4	19,6	9,3	6,3	—		
Сярніковая	1	1	7	6	52	198	21	7	3	1	84	213
	1,1	0,5	8,2	2,9	62,2	92,9	24,9	3,2	3,6	0,5		
Лесап. і фанерная	31	1	136	7	421	36	201	26	19	2	808	72
	3,9	1,4	16,9	9,7	52,1	50,0	24,7	36,1	2,4	2,8		
Іншая прамыслов.	31	7	106	19	642	120	186	33	64	3	1029	182
	3,0	3,9	10,3	10,4	62,4	65,9	18,2	18,2	6,1	1,6		
	249	**36**	**611**	**116**	**2171**	**443**	**674**	**76**	**314**	**70**	**4019**	**741**
	6.2	**4.8**	**15.2**	**15.7**	**54,0**	**59,8**	**16,8**	**10,3**	**7,8**	**9,4**	**100**	**100**

Табліца 3

Зыход / Дзень траўмы	Выздараўлен.		Інвалідн.		Сьмерць		Невядомы зыход		Разам	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
1 дзень	585 93,7	108 92,3	— —	— —	— —	— —	39 6,3	9 7,7	624 15,5	117 15,8
2 дні	727 92,1	166 90,2	— —	— —	— —	— —	62 7,9	18 9,8	789 19,6	184 24,8
3 дні	546 90,8	93 95,8	— —	— —	— —	— —	55 9,2	4 4,2	601 15,0	97 13,1
4 дні	304 92,7	66 94,3	— —	— —	— —	— —	24 7,3	4 5,7	328 8,2	70 9,4
5 дзён	245 91,8	52 91,2	— —	— —	— —	— —	22 8,2	5 8,8	267 6,6	57 7,7
6 дзён	219 89,7	27 90,0	— —	— —	— —	— —	25 10,3	3 10,0	244 6,1	30 4,1
7 дзён	111 86,0	22 95,7	— —	— —	— —	— —	18 14,0	1 4,3	129 3,3	23 3,1
8—10 дзён	300 90,1	64 91,4	— —	— —	1 0,3	— —	32 9,6	6 8,6	333 8,3	70 9,4
11—14 дзён	223 89,2	27 87,1	— —	— —	— —	— —	27 10,8	4 12,9	250 6,2	31 4,2
15—21 дзень	6173 83,6	23 88,4	2 0,9	— —	— —	— —	32 15,5	3 11,6	207 5,1	26 3,5
22—28 дзён	74 78,7	15 88,2	1 1,1	— —	— —	— —	19 20,2	2 11,8	94 2,3	17 2,3
Больш м-ца	116 75,8	13 68,4	6 3,9	— —	— —	— —	31 20,3	6 31,6	153 3,8	19 2,6
	3623 **90,16**	**676** **91,2**	**9** **0,22**	— —	**1** **0,02**	— —	**386** **9,6**	**65** **8,8**	**4019** —	**741**

Табліца 4

Зыход / Дзень траўмы	Выздараўлен.		Інвалідн.		Сьмерць		Невядомы зыход		Разам	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Нядзеля	144 88,9	27 96,4	— —	— —	— —	— —	18 11,1	1 3,6	162 4,0	28 3,8
Панядзелак	649 90,3	115 88,4	4 0,5	— —	— —	— —	66 9,2	15 11,6	719 17,9	130 17,6
Аўторак	586 90,3	126 91,9	1 0,1	— —	— —	— —	62 9,6	11 8,1	649 16,2	137 18,5
Серада	612 90,2	128 92,7	2 0,3	— —	— —	— —	64 9,5	10 7,3	678 16,9	138 18,6
Чацьвер	602 89,8	99 95,2	— —	— —	1 0,1	— —	68 10,1	5 4,8	671 16,7	104 14,0
Пятніца	607 91,2	109 87,9	1 0,2	— —	— —	— —	57 8,6	15 12,1	665 16,5	124 16,7
Субота	423 89,1	72 90,0	1 0,2	— —	— —	— —	51 10,7	8 10,0	475 11,8	80 10,8
	3623 **90,16**	**676** **91,2**	**9** **0,22**	— —	**1** **0,02**	— —	**386** **9,6**	**65** **8,8**	**4019** —	**741** —

Табліца 5

Доўгач. захвор. / Прамысл.	1 дзень		2 дні		3 дні		4 дні		5 дзён		6 дзён		7 дзён		8—10 дзён		11—14 дзён		15—21 дзень		22—28 дзён		Больш м-ца		Разам	
	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.
Мэталёвая	192	3	111	4	88	3	55	4	48	—	51	—	21	1	61	1	53	—	43	—	22	1	36	2	781	19
	24,5	15,8	14,2	20,9	11,2	15,9	7,0	20,9	6,2	—	6,6	—	2,7	5,3	8,0	5,3	6,8	—	5,4	—	2,8	5,3	4,6	10,6		
Шкляная	105	28	146	49	126	29	71	29	57	9	44	10	23	9	81	22	56	9	39	10	10	4	16	5	774	213
	13,6	13,2	18,9	23,0	16,3	13,6	9,2	13,7	7,3	4,2	5,6	4,7	3,0	4,2	10,5	10,3	7,2	4,2	5,0	4,7	1,3	1,9	2,1	2,3		
Будаўнічая	57	4	78	3	65	—	44	—	17	1	23	—	11	1	35	1	23	—	25	—	9	—	13	—	400	10
	14,3	40,0	19,5	30,0	16,2	—	11,0	—	4,2	10,0	5,8	—	2,8	1,0	8,8	10,0	5,8	—	6,2	—	2,2	—	3,2	—		
Дражджовая і броварная	14	3	29	8	24	4	12	4	8	5	12	—	6	—	14	2	8	2	9	1	3	2	4	1	143	32
	9,8	9,3	20,3	25,0	16,7	12,5	8,4	12,5	5,6	15,6	8,4	—	4,2	—	9,8	6,3	5,6	6,3	6,3	3,1	2,1	6,3	2,8	3,1		
Сярніковая	10	45	27	70	8	27	7	12	4	18	7	10	3	3	7	16	4	7	3	2	3	2	1	1	84	213
	11,9	21,2	32,1	32,9	9,5	12,7	8,3	5,6	4,8	8,5	8,3	4,7	3,6	1,4	8,3	7,4	4,8	3,3	3,6	0,9	3,6	0,9	1,2	0,5		
Лесап. і фанерная	127	11	188	16	127	18	53	2	46	3	36	2	25	3	53	7	49	4	33	—	27	4	44	2	808	72
	15,7	15,3	23,3	22,2	15,7	25,0	6,6	2,8	5,7	4,2	4,5	2,8	3,7	4,2	6,6	9,7	6,1	5,5	4,0	—	3,3	5,5	5,4	2,8		
Іншая прам.	119	23	210	34	163	16	86	19	87	21	71	8	40	6	82	21	57	9	55	13	20	4	39	8	1029	182
	11,6	12,6	20,4	18,7	15,8	8,8	8,3	10,4	8,5	11,6	7,0	4,4	3,9	3,3	8,0	11,5	5,5	5,0	5,3	7,1	1,9	2,2	31,8	4,4		
	624	**117**	**789**	**184**	**601**	**97**	**328**	**70**	**267**	**57**	**244**	**30**	**129**	**23**	**333**	**70**	**250**	**31**	**207**	**26**	**94**	**17**	**153**	**19**	**4019**	**741**
	15,5	**15,8**	**19.6**	**24,9**	**14,9**	**13,1**	**8,2**	**9,4**	**6.6**	**7.7**	**6.1**	**4,0**	**3,3**	**3,1**	**8,3**	**9,4**	**6,2**	**4,2**	**5.2**	**3,5**	**2,3**	**2,3**	**3,8**	**2.6**	**100**	**100**

Таблица 6

Зыход / Прамысловасьць	Выздараўлен.		Інвалідн.		Сьмерць		Невядомы зыход		Разам	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Мэталёвая	755	18	—	—	—	—	26	1	781	19
	96,7	94,7	—	—	—	—	3,3	5,3	19,4	2,7
Шкляная	736	207	—	—	—	—	38	6	774	213
	95,1	97,2	—	—	—	—	4,9	2,8	19,1	28,8
Будаўнічая	343	6	3	—	—	—	54	4	400	10
	85,7	60,0	0,3	—	—	—	13,5	40,0	10,0	1,5
Дражджовая і броварная	124	30	—	—	—	—	19	2	143	32
	86,7	93,7	—	—	—	—	13,3	6,3	3,6	4,4
Сярніковая	68	185	—	—	—	—	16	28	84	213
	80,9	86,9	—	—	—	—	19,1	13,1	2,1	28,8
Лесапільная і фанерная	659	60	2	—	—	—	147	12	808	72
	81,5	83,4	0,3	—	—	—	18,2	16,6	20,2	9,2
Інш. прамысловасьць	938	170	4	—	1	—	86	12	1029	182
	91,2	93,4	0,3	—	0,1	—	8,4	6,6	25,6	24,6
	3623	**676**	**9**	—	**1**	—	**386**	**65**	**4019**	**741**
	90.15	**91,2**	**0,22**	—	**0.03**	—	**9.60**	**8.8**	—	—

Табліца 7

Дзень траўмы / Прамысловасьць	Нядзеля		Панядзелак		Аўторак		Серада		Чацьвер		Пятніца		Субота		Разам	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Мэталёвая	24 2,9	— —	160 20,5	3 16,0	108 13,8	7 36,9	134 17,2	3 15,9	95 12,2	2 10,4	150 19,3	2 10,4	110 14,1	2 10,4	781 19,4	19 2,7
Шкляная	37 4,8	9 4,2	146 18,9	37 17,4	117 15,1	37 17,4	135 17,4	44 20,7	124 16,0	25 11,7	123 15,9	33 15,5	92 11,9	28 13,1	774 19,1	213 28,8
Будаўнічая	16 4,0	— —	75 18,7	1 10,0	74 18,5	1 10,0	69 17,2	2 20,0	71 17,8	2 20,0	61 15,3	4 40,0	34 8,5	— —	400 10,0	10 1,5
Дражджовая і броварная	10 7,0	3 9,4	28 19,6	2 6,3	26 18,2	6 18,7	21 14,6	5 15,6	23 16,1	4 12,5	24 16,8	8 25,0	11 7,7	4 12,5	143 3,6	32 4,4
Сярніковая	— —	2 0,9	14 16,6	45 21,2	13 15,5	35 16,4	11 13,1	38 17,8	19 22,7	35 16,4	18 21,5	37 17,4	9 10,6	21 9,9	84 2,1	213 28,8
Лесапільная і фанерная	18 2,2	3 4,2	139 17,2	8 11,1	144 17,7	13 18,1	129 16,0	14 19,5	154 19,1	13 18,0	118 14,7	13 18,0	106 13,1	8 11,1	808 20,2	72 9,2
Іншая прамыслов.	57 5,5	11 6,1	157 15,3	34 18,6	167 16,3	38 20,9	179 17,4	32 17,6	185 17,9	23 12,6	171 16,6	27 14,9	113 11,0	17 9,3	1029 25,6	182 24,6
	162 **4.0**	**28** **3.8**	**719** **17,7**	**130** **17,5**	**649** **16,2**	**137** **18,5**	**678** **16.9**	**138** **18,7**	**671** **16,7**	**104** **14,0**	**665** **16,6**	**124** **16,7**	**475** **11,9**	**80** **10.8**	**4019** —	**741** —

Узрост / Професіі	18—20		21—25		26—30	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Дрэваапрацовачнікі	26	13	62	11	72	3
	10,4	44,9	24,8	37,9	28,8	10,4
Сталяры	9	1	7	—	6	—
	23,2	100,0	18,5	—	15,9	—
Цесьляры	5	—	9	—	15	—
	6,0	—	10,7	—	17,8	—
Кровельшчыкі	1	—	1	—	—	—
	11,1	—	11,1	—	—	—
Шкловыдувальнікі	34	—	23	—	21	—
	28,6	—	19,3	—	17,6	—
Майстры гуты	38	—	32	1	33	—
	26,8	—	22,5	51,0	23,2	—
Пекары	2	1	8	—	5	—
	10,0	100,0	40,0	—	25,0	—
Сьлесары	74	—	112	—	94	—
	16,9	—	25,3	—	21,4	—
Малатабойцы	10	—	13	—	9	—
	25,6	—	33,3	—	23,1	—
Кацёльшчыкі	1	—	1	—	2	—
	12,5	—	12,5	—	25,0	—
Накатчыкі	1	—	5	—	5	—
	5,9	—	29,4	—	29,4	—
Стругалі	—	—	1	—	—	—
	—	—	50,0	—	—	—
Парафіншчыкі	—	—	1	—	—	—
	—	—	33,3	—	—	—
Упакоўшчыкі	3	86	7	49	3	24
	18,8	46,2	43,7	26,4	18,8	12,9
Мачалі	—	—	1	—	1	—
	—	—	—	—	—	—
Скрыначнікі	—	—	—	3	—	1
	—	—	—	60,0	—	20,0
Коп'явальнікі	2	1	—	1	—	1
	100,0	25,0	—	25,0	—	25,0
Укладчыкі	—	1	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—
Іншыя	629	253	750	124	586	64
	22,2	49,5	26,5	24,2	20,7	12,5
	835	**356**	**1033**	**190**	**852**	**93**
	20.8	**48,0**	**25,7**	**25.6**	**21,2**	**12,6**
Іншыя будаўнікі	60	8	90	—	74	1
	18,2	80,0	27,3	—	22,4	10,0
Іншыя па мэталяпрамыслов.	57	10	89	6	98	—
	14,2	52,6	22,1	31,5	24,4	—
Сярніковая ф-ка „Бярэзіна"	8	6	17	11	9	2
	15,4	26,1	32,7	47,8	17,3	8,7
Лесафанерны з-д	106	23	172	8	110	5
	19,8	54,7	32,1	19,1	20,6	11,9
Шкляны завод „Ноўкі"	224	129	125	34	81	22
	43,7	61,1	24,4	16,1	15,8	10,4
Дзяржсьпірт, дражджоўня, бровар	7	4	35	9	26	11
	6,2	16,0	31,3	36,0	23,2	44,0
Іншыя галіны прам.: друкарская, скураная, конф., ткацк., кравецк. і малярная	167	73	222	56	188	23
	18,9	40,2	25,1	30,8	21,2	12,6
	629	**253**	**750**	**124**	**586**	**64**
	21.8	**49,5**	**26,5**	**24,3**	**20.7**	**12,5**

Табліца 8

31—35		36—40		41—45		46—50		51—55		Разам	
м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж	м.	ж.
26	1	29	—	18	—	8	1	9	—	250	29
10,4	3,4	11,6	—	7,2	—	3,2	3,4	3,6	—	6,2	3,9
5	—	7	—	1	—	2	—	1	—	38	1
13,3	—	18,4	—	2,7	—	5,3	—	2,7	—	0,9	0,1
17	—	14	—	8	—	9	—	7	—	84	—
20,3	—	16,7	—	9,5	—	10,7	—	8,3	—	2,1	—
2	—	2	—	1	—	1	—	1	—	9	—
22,2	—	22,2	—	11,1	—	11,1	—	11,2	—	0,2	—
18	—	8	—	4	—	7	—	4	—	119	—
15,1	—	6,7	—	3,4	—	5,9	—	3,4	—	3,0	—
12	1	13	—	7	—	5	—	2	—	142	2
8,5	50,0	9,2	—	4,9	—	3,5	—	1,4	—	3,6	0,3
—	—	1	—	3	—	1	—	—	—	20	1
—	—	5,0	—	15,0	—	5,0	—	—	—	0.5	0,1
55	—	47	—	35	—	11	—	11	—	439	—
12,5	—	10,9	—	8,0	—	2,5	—	2,5	—	10,9	—
2	—	4	—	1	—	—	—	—	—	39	—
5,1	—	10,3	—	2,6	—	—	—	—	—	1,0	—
1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	8	—
12,5	—	25,0	—	12,5	—	—	—	—	—	0,2	—
4	—	—	—	—	—	1	—	1	—	17	1
25,5	—	—	—	—	—	5,9	—	5,9	—	0,4	0,1
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	50,0	—	—	—	0,04	—
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—
33,3	—	—	—	33,4	—	—	—	—	—	0,08	—
2	16	1	8	—	1	—	2	—	—	16	186
12,5	8,6	6,2	4,3	—	0,5	—	1,1	—	—	0,4	25,1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,04	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	20,0	—	—	—	—	—	—	—	0,8
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4
—	25,0	—	—	—	—	—	—	—	—	0,04	0,5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	--	0,1
313	28	222	23	152	11	114	7	63	1	2829	511
11,1	5,7	7,8	4,5	5,4	2,1	4,1	1,3	2,2	0,2	70,4	69,0
458	**47**	**350**	**32**	**232**	**12**	**160**	**10**	**99**	**1**	**4019**	**741**
11,4	**6,4**	**8,7**	**4,3**	**5,8**	**1.7**	**4.0**	**1,3**	**2,4**	**0.1**	—	—
41	—	27	—	15	1	16	—	8	—	330	10
12,4	—	8,2	—	4,6	10,0	4,8	—	2,1	—	11,7	2,0
62	1	37	1	36	1	14	—	9	—	402	19
15,4	5,3	9,2	5,3	9,0	5,3	3,5	—	2,2	—	14,2	3,7
5	4	5	—	2	—	4	—	2	—	52	23
9,6	17,4	9,6	—	3,9	—	7,6	—	3,9	—	1,8	4,5
65	1	29	4	23	1	19	—	11	—	535	42
12,1	2,4	5,4	9,5	4,3	2,4	3,6	—	2,1	—	18,9	8,2
23	12	29	6	14	3	11	4	6	1	513	211
4,5	5,7	5,7	2,9	2,7	1,4	2,1	1,9	1,1	0,5	18,2	41,3
17	—	9	1	9	—	3	—	6	—	112	25
15,2	—	8,0	4,0	8,0	—	2,7	—	5,4	—	4,0	4,9
100	10	86	11	53	5	47	3	22	—	885	181
11,3	5,5	9,7	6,6	6,0	2,7	5,3	1,6	2,5	—	31,3	35,4
313	**28**	**222**	**23**	**152**	**11**	**114**	**7**	**63**	**1**	2829	**511**
1,6	**5,5**	7,8	**4,5**	**5,4**	**2,2**	**4.0**	**1,3**	**2,2**	**0.2**	—	—

Профэсіі / Дыягноз	Інш. будаўнікі м.	Інш. будаўнікі ж.	Інш. на мэталяпрам. м.	Інш. на мэталяпрам. ж.
Ушыбы	163	2	148	4
	49,4	20,0	36,8	21,1
Параненьні	133	6	82	7
	40,3	60,0	20,4	36,9
Апёкі	24	2	91	2
	7,3	20,0	22,6	10,4
Пераломы	3	—	1	1
	0,9	—	0,3	5,2
Іншыя траўмы	7	—	80	5
	2,1	—	19,9	26,4
	330	**10**	**402**	**19**
	11,7	**2,0**	**14,2**	**3,7**

Профэсіі / Дыягноз	Дрэваапрац. м.	Дрэваапрац. ж.	Цесьляры м.	Цесьляры ж.	Кровельшч. м.	Кровельшч. ж.	Шкловыдувальн. м.	Шкловыдувальн. ж.	Майстры гуты м.	Майстры гуты ж.	Сьлесары м.	Сьлесары ж.	Малатабойцы м.	Малатабойцы ж.	Кацельшчыкі м.	Кацельшчыкі ж.	Накатчыкі м.	Накатчыкі ж.
Ушыбы	94	9	12	1	6	—	16	—	20	—	197	—	17	—	6	—	6	—
	37,66	31,0	31,6	100	66,7	—	13,4	—	14,1	—	44,9	—	43,6	—	75,0	—	35,3	—
Параненьні	97	13	18	—	2	—	37	—	40	—	125	—	9	—	1	—	11	1
	38,8	44,8	47,4	—	22,2	—	31,1	—	28,2	—	28,5	—	23,1	—	12,5	—	64,7	100
Апёкі	4	—	—	—	—	—	39	—	47	—	24	—	6	—	6	—	—	—
	1,6	—	—	—	—	—	32,8	—	33,1	—	5,4	—	15,4	—	—	—	—	—
Пераломы	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—
	1,2	—	5,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Іншыя траўмы	52	7	6	—	1	—	27	—	35	2	90	—	7	—	1	—	—	—
	20,8	24,2	15,8	—	11,1	—	22,7	—	24,6	100	20,5	—	17,9	—	12,5	—	—	—
	250	**29**	**38**	**1**	**9**	—	**119**	—	**142**	**2**	**439**	—	**39**	—	**8**	—	**17**	**1**

Таблiца 9

Сярнiковая фабрыка «Бярэзiна»		Лесапільн. і фанерны завод		Шкляны завод «Ноўкі»		Дзяржсьпірт., дражджоўня і бровар		Інш. галіны прамысл. друк., скур., конф. і г. д.		Разам	
м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
21	6	230	21	83	24	12	4	309	56	966	117
40,4	26,1	42,9	50,0	16,2	11,4	10,7	16,0	34,9	30,9	34,1	22,9
21	12	184	6	138	79	25	13	392	79	975	202
40,4	52,1	34,5	14,3	26,9	37,4	22,3	52,0	44,3	43,7	34,5	39,5
4	3	16	4	209	48	27	3	48	15	419	77
7,8	13,0	2,9	9,5	40,7	22,8	24,1	12,0	5,5	8,3	14,8	15,1
1	1	7	—	1	—	2	—	6	1	21	3
1,9	4,4	1,3	—	0,2	—	1,8	—	0,6	0,5	0,7	0,6
5	1	98	11	82	60	46	5	130	30	448	112
9,5	4,4	18,4	26,2	16,0	28,4	41,1	20,0	14,7	16,6	15,9	21,9
52	**23**	**535**	**42**	**513**	**211**	**112**	**25**	**885**	**181**	**2829**	**511**
1.8	**4,5**	**18.9**	**8.2**	**18,1**	**41.3**	**4,0**	**4.9**	**31,3**	**35,4**	—	—

Стругалі		Парафіншч.		Упакоўшчыкі		Мачалі		Скрыначнікі		Коп'явальнікі		Укладчыкі		Цесьляры		Пекары		Іншыя		Разам	
м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
—	—	—	—	3	10	—	—	—	1	—	2	—	1	27	—	4	—	966	117	1374	141
—	—	—	—	18,8	5,4	—	—	—	20,0	—	50,0	—	100,0	32,1	—	20,0	—	34,1	22,9	34,2	19,1
2	—	1	—	4	9	2	—	—	2	1	—	—	—	46	—	7	—	975	202	1378	227
100	—	35,3	—	25,0	5,0	100,0	—	—	40,0	50,0	—	—	—	54,8	—	35,0	—	34,5	39,5	34,3	30,6
—	—	2	—	8	164	—	—	—	2	1	2	—	—	1	—	9	—	419	77	560	245
—	—	66,7	—	50,0	88,0	—	—	—	40,0	50,0	50,0	—	—	1,2	—	45,0	—	14,8	15,1	13,9	33,1
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	21	3	31	4
—	—	—	—	—	0,5	—	—	—	—	—	—	—	—	2,4	—	—	—	0,7	0,6	0,8	0,5
—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	1	448	112	676	124
—	—	—	—	6,2	1,1	—	—	—	—	—	—	—	—	9,5	—	—	100	15,9	21,9	16,8	16,7
2	—	**3**	—	**16**	**186**	**2**	—	—	**5**	**2**	**4**	—	**1**	**84**	—	**20**	**1**	**2829**	**511**	**4019**	**741**

Органы \ Профэсіі	Інш. будаўнікі		Інш. па мэталяпрам.	
	м.	ж.	м.	ж.
Галава	21	—	21	2
	6,4	—	5,2	10,5
Тулава	44	2	31	1
	13,3	20,0	7,7	5,3
Рукі	167	4	232	11
	50,6	40,0	57,9	57,9
Ногі	93	3	82	4
	28,2	30,0	20,4	21,0
Вочы	5	1	36	1
	1,5	10,0	9.0	5.3
	330	**10**	**402**	**19**
	11,7	**2,0**	**14.2**	**3,7**

Органы \ Профэсіі	Дрэваапрац.		Сталяры		Цесьляры		Кровельшч.		Шкловыдувальнікі		Майстры гуты		Пекары		Сьлесары		Малатабойцы	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Галава	8	—	2	—	3	—	1	—	4	—	4	—	—	—	13	—	2	—
	3,2	—	5,3	—	3,6	—	11,1	—	3,3	—	2,8	—	—	—	2,9	—	5,1	—
Тулава	47	3	6	1	12	—	2	—	9	—	13	—	3	—	40	—	5	—
	18,8	10,3	15,8	100	14,3	—	22,2	—	7,5	—	9,2	—	15,0	—	9,1	—	12,8	—
Рукі	135	16	23	—	41	—	5	—	69	—	90	2	15	1	283	—	26	—
	54,0	55,2	60,5	—	48.8	—	55,6	—	58,0	—	63,4	100	75,0	100,0	64,5	—	66,7	—
Ногі	51	9	6	—	25	—	1	—	29	—	26	—	2	—	50	—	4	—
	20,4	31,0	15,8	—	29,7	—	11,1	—	24,4	—	18,3	—	10,0	—	11,4	—	10,3	—
Вочы	9	1	1	—	3	—	—	—	8	—	9	—	—	—	53	—	2	—
	3,6	3,5	2,6	—	3,6	—	—	—	6,7	—	6,3	—	—	—	12,1	—	5,1	—
	250	**29**	**38**	**1**	**84**	—	**9**	—	**119**	—	**142**	**2**	**20**	**1**	**439**	—	**39**	—
	6,2	**3,9**	**0,9**	**0,1**	**2,1**	—	**0.2**	—	**3,0**	—	**3,6**	**0,3**	**0,5**	**0,1**	**10,9**	—	**1,0**	—

Табліца 10

Сярнікова фабрыка «Бярэзіна»		Лесап. і фанерны завод		Шкляны завод «Ноўка»		Дзяржспірт. драждж. і бровар		Інш. галіны прамысл.: друк., скур., конф. і г.д.		Разам	
м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
—	—	22	1	28	3	10	—	26	7	128	13
—	—	4,1	2,4	5,4	1,4	8,9	—	2,9	3,9	4,5	2,5
6	1	86	3	46	17	20	—	91	19	324	43
11,5	4,3	16,1	7,1	9,0	8,1	17,9	—	10,3	10,5	11,5	8,4
29	18	273	20	303	126	50	23	566	119	1620	321
55,8	78,3	51,0	47,6	59,1	59,7	44,6	92,0	64,0	63,7	57,2	62,8
14	3	144	17	116	59	25	2	162	33	636	121
26,9	13,1	26,9	40,5	22,6	28,0	22,3	8,0	18,3	18,2	22,5	23,8
3	1	10	1	20	6	7	—	40	3	121	13
5,8	4,3	1,9	2,4	3,9	2,8	6,3	—	4,5	1,71	4,3	2,5
52	**23**	**535**	**42**	**513**	**211**	**112**	**25**	**885**	**181**	**2829**	**511**
1,8	**4,5**	**18,9**	**8,2**	**18,1**	**41.3**	**4.0**	**4.9**	**31.3**	**35,4**	**100**	**100**

Кацельшчыкі		Накатчыкі		Стругалі		Парафіншч.		Упакоўшчыкі		Мачалі		Скрыначнікі		Коп'яльнікі		Укладчыкі		Іншыя		Разам	
м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	128	13	166	15
—	—	5,9	—	—	—	—	—	—	1,1	—	—	—	—	—	—	—	—	4,5	2,5	4,1	2,0
—	—	1	—	—	—	—	—	1	6	—	—	—	—	1	1	—	—	324	43	464	54
—	—	5,9	—	—	—	—	—	6,3	3,2	—	—	—	—	50,0	25,0	—	—	11,4	8,4	11,5	7,3
3	—	9	1	2	—	2	—	12	173	2	—	—	5	1	3	—	1	1620	321	2338	523
37,5	—	52,9	100,0	100,0	—	66,7	—	75,0	93,0	100,0	—	—	100,0	50,0	75,0	—	100,0	57,3	62,8	58,2	70,6
5	—	6	—	—	—	1	—	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	636	121	844	135
62,5	—	35,3	—	—	—	33,3	—	12,5	2,7	—	—	—	—	—	—	—	—	22,5	23,8	21,0	18,2
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	121	13	207	14
—	—	—	—	—	—	—	—	6,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,3	2,5	5,2	1,9
8	—	**17**	**1**	**2**	—	**3**	—	**16**	**186**	**2**	—	—	**5**	**2**	**4**	—	**1**	**2829**	**511**	**4019**	**741**
0.2	—	**0,4**	**0,1**	**0.04**	—	**0,08**	—	**0.4**	**25,1**	**0.04**	—	—	**0,8**	**0,04**	**0,5**	—	**0,1**	**70,4**	**69,0**	—	—

Доўгачаснасьць захворанасьці / Профэсіі	1 дзень		2 дні		3 дні		4 дні	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Дрэвапрац.	43 17,2	7 24,2	55 22,0	3 10,4	39 15,6	10 34,6	14 5,6	1 3,4
Сталяры	11 28,9	— —	5 13,1	—	5 13,1	— —	2 5,3	— —
Цесьляры	10 11,9	— —	10 11,9	— —	15 17,9	— —	8 9,5	— —
Бляхары	— —	— —	3 33,4	— —	1 11,1	— —	1 11,1	— —
Шкловыдувальнікі	12 10,2	— —	20 16,8	— —	24 20,2	— —	12 10,1	— —
Майстры гуты	21 14,8	— —	24 16,9	1 50,0	22 15,5	1 50,0	15 10,6	— —
Пекары	3 15,0	— —	2 10,0	— —	2 10,0	— —	1 5,0	— —
Сьлесары	97 22,1	— —	61 13,9	— —	57 13,0	— —	39 8,6	— —
Малатабойцы	13 33,3	— —	4 10,2	— —	3 7,7	— —	4 10,3	— —
Кацельшчыкі	— —	— —	1 12,5	— —	2 25,0	— —	1 12,5	— —
Накатчыкі	2 11,8	— —	7 41,2	1 —	— —	— —	2 11,8	— —
Стругалі	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Парафіншчыкі	— —	— —	1 33,3	— —	— —	— —	— —	— —
Упакоўшчыкі	2 12,6	40 21,5	7 43,8	69 37,1	1 6,2	24 12,9	2 12,6	11 6,0
Мачалі	— —	— —	— —	— —	1 50,0	— —	1 50,0	— —
Скрыначнікі	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Коп'явальнікі	— —	1 25,0	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Укладчыкі	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 —
Іншыя	410 14,5	69 13,5	589 20,8	110 21,5	429 15.2	62 12,1	227 8,0	57 11,2
	624 **15,5**	**117** **15,8**	**789** **19,6**	**184** **24.8**	**601** **15,0**	**97** **13,1**	**328** **8,2**	**70** **9,4**
Інш. будаўнікі	48 14,6	4 40,0	67 20,3	3 30,0	50 15,2	— —	38 11,5	— —
„ па мэталяпрамыслов.	92 22,9	3 15,8	69 17,2	4 21,0	41 10,2	3 15,8	25 6,2	4 21,0
Сярнік. ф-ка „Бярэзіна“	7 13,6	4 17,5	15 28,8	2 8,7	6 11,5	4 17,4	3 5,8	1 4,3
Лесап. фанерн. прам.	78 14,6	4 9,5	128 23,9	13 31,0	86 16,1	8 19,0	38 7,1	1 2,4
Шклозав. „Ноўкі“	72 14,1	28 13,2	102 19,9	48 22,7	80 15,6	28 13,4	44 8,6	29 13,7
Дзяржсьпірт, драждж. і бровар.	11 9,8	3 12,0	25 22,3	6 24,0	20 17,9	3 12,0	6 5,4	3 12,0
Інш. галіны прам.: друк., скур., конф., ткацк., крав. і малярная	102 11.5	23 12,8	183 20,7	34 18,8	146 16,4	16 8,8	73 8,2	19 10,5
	410 **14,6**	**69** **13.5**	**589** **20,8**	**110** **21,5**	**429** **15,2**	**62** **12.1**	**227** **8,0**	**57** **11,2**

Табліца 11

5 дзён		6 дзён		7 дзён		8-10 дзён		11-14 дзён		15-21 дзень		22-28 дзён		Больш м-ца		Разам	
м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
16	—	10	1	9	2	12	1	15	1	13	—	9	2	15	1	250	29
6,4	—	4,0	3,4	3,6	6,9	4,8	3,4	6,0	3,4	5,2	—	3,6	6,9	6,0	3,4	6,2	3,9
1	—	—	—	—	—	8	1	2	—	1	—	—	—	3	—	38	1
2,7	—	—	—	—	—	21,1	100	5,3	—	2,6	—	—	—	7,9	—	0,9	0,1
5	—	4	—	3	—	8	—	4	—	6	—	3	—	8	—	84	—
5,9	—	4,8	—	3,6	—	9,5	—	4,8	—	7,1	—	3,6	—	9,5	—	2,1	—
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	1	—	9	—
—	—	—	—	—	—	11,1	—	—	—	11,1	—	11,1	—	11,1	—	0,2	—
11	—	5	—	3	—	11	—	10	—	5	—	3	—	3	—	119	—
9,2	—	4,2	—	2,5	—	9,2	—	8,4	—	4,2	—	2,5	—	2,5	—	3,0	—
6	—	5	—	7	—	16	—	13	—	7	—	2	—	3	—	142	2
4,2	—	4,2	—	4,9	—	11,3	—	9,2	—	4,9	—	1,4	—	2,1	—	3,6	0,3
—	—	—	—	—	—	3	—	6	1	1	—	1	—	1	—	20	1
—	—	—	—	—	—	15,0	—	30,0	100	5,0	—	5,0	—	5,0	—	0,5	0,1
34	—	36	—	13	—	33	—	28	—	17	—	7	—	18	—	439	—
7,7	—	8,2	—	3,0	—	7,5	—	6,4	—	3,9	—	1,6	—	4,1	—	10,9	—
3	—	2	—	2	—	4	—	—	—	1	—	2	—	1	—	39	—
7,7	—	5,1	—	5,1	—	10,3	—	—	—	2,6	—	5,1	—	2,6	—	1,0	—
—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	8	—
—	—	—	—		—	25,0	—	12,5	—	12,5	—	—	—	—	—	0,2	—
2	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	17	1
11,8	—	-	—	5,8	—	5,8	—	—	—	11,8	—	—	—	—	—	0,4	0,1
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	50,0	—	50,0	—	—	—	—	—	0,04	—
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	+	1	—	—	—	3	—
—	—	—	—	—	—	33,3	—	—	—	—	—	33,4	—	—	—	0,08	—
1	17	1	7	—	1	1	9	1	6	—	1	—	—	—	1	16	186
6,2	9,2	6,2	3,8	—	0,5	6,2	4,8	6,2	3,2	—	0,5	—	—	—	0,5	0,4	25,1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,04	—
—	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	40,0	—	20,0	—	40,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,8
—	—	1	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	4
—	—	50,0	—	—	50,0	—	25,0	—	—	—	—	—	—	50,0	—	0,04	0,5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,1
188	38	179	21	91	16	232	58	169	23	151	25	65	15	99	17	2829	511
6,6	7,4	6,3	4,1	3,2	3,1	8,2	11,4	6,0	4,5	5,3	5,0	2,3	2,9	3,5	3,3	70,4	69,0
267	**57**	**244**	**30**	**129**	**23**	**333**	**70**	**250**	**31**	**207**	**26**	**94**	**17**	**153**	**19**	**4019**	**741**
6.6	**7,7**	**6.1**	**4,1**	**3.2**	**3.1**	**8,3**	**9,4**	**6.2**	**4.2**	**5.1**	**3.5**	**2,3**	**2.3**	**3,9**	**2,6**	**100**	**100**
14	1	21	—	9	1	29	1	19	—	21	—	6	—	8	—	330	10
4,2	10,0	6,4	—	2,7	10,0	8,7	10,0	5,8	—	6,4	—	1,8	—	2,4	—	11,7	2,0
21	—	23	—	8	1	31	1	29	—	28	—	13	1	22	2	402	19
5,2	—	5,7	—	2,0	5,3	7,7	5,3	7,2	—	7,0	—	3,2	5,3	5,5	10,5	14,2	3,7
2	—	6	2	2	2	5	3	3	—	—	2	2	2	1	1	52	23
3,8	—	11,5	8,7	3,8	8,7	9,7	13,0	5,8	—	—	8,7	3,8	8,7	1,9	4,3	1,8	4,5
29	3	26	1	16	1	36	5	33	3	19	—	18	2	28	1	535	42
5,4	7,1	4,9	2,4	3,0	2,4	6,7	11,9	6,2	7,1	3,5	—	3,4	4,8	5,2	2,4	18,9	8,2
40	9	33	10	19	9	54	22	43	9	27	10	5	4	10	5	513	211
7,8	4,3	6,4	4,7	2,5	4,3	10,5	10,4	6,4	4,3	5,3	4,7	1,0	1,9	1,9	2,4	18,1	41,3
7	4	9	—	6	—	9	2	7	2	8	—	3	2	1	—	112	25
6,2	16,0	8,0	—	5,4	—	8,0	8,0	6,2	8,0	7,2	—	2,7	8,0	0,9	—	4,0	4,9
75	21	61	8	37	2	68	24	45	9	48	13	18	4	29	8	885	181
8,5	11,6	6,9	1,4	4,3	1,1	7,7	13,2	5,1	5,0	5,4	7,2	2,0	2,2	3,3	4,4	31,3	35,4
188	**38**	**179**	**21**	**91**	**16**	**232**	**58**	**169**	**23**	**151**	**25**	**65**	**15**	**99**	**17**	**2829**	**511**
6,7	**7,4**	**6.3**	**4,1**	**3.2**	**3,1**	**8.2**	**11,4**	**6.0**	**4.5**	**5,3**	**4.9**	**2,3**	**2.9**	**3,5**	**3,4**	—	—

Табліца 12

Зыход / Профэсіі	Выдараўл.		Інвалідн.		Сьмерць		Невядомы зыход		Разам	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Дрэваапрацоўшчыкі	211	27	—	—	—	—	39	2	250	29
	84,4	93,1	—	—	—	—	15,6	6,9	6,2	3,9
Сталяры	33	1	—	—	—	—	5	—	38	1
	86,8	100	—	—	—	—	13,2	—	0,9	0,1
Цесьляры	75	—	—	—	—	—	9	—	84	—
	89,3	—	—	—	—	—	10,7	—	2,1	—
Бляхары	7	—	2	—	—	—	—	—	9	—
	77,8	—	22,2	—	—	—	—	—	0,2	—
Шкловыдув.	118	—	—	—	—	—	1	—	119	—
	99,2	—	—	—	—	—	0,8	—	3,0	—
Майстры гуты	132	2	—	—	—	—	10	—	142	2
	93,0	100	—	—	—	—	7,0	—	3,6	0,3
Пекары	18	1	—	—	1	—	1	—	20	1
	90,0	100	—	—	5,0	—	5,0	—	0,5	0,1
Сьлесары	420	—	—	—	—	—	19	—	439	—
	95,7	—	—	—	—	—	4,3	—	10,9	—
Малатабойцы	37	—	—	—	—	—	2	—	39	—
	94,9	—	—	—	—	—	5,1	—	1,0	—
Кацёльшч.	8	—	—	—	—	—	—	—	8	—
	100	—	—	—	—	—	—	—	0,2	—
Накатчыкі	13	1	—	—	—	—	4	—	17	1
	76,5	100	—	—	—	—	23,5	—	0,4	0,1
Стругалі	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—
	50,0	—	—	—	—	—	50,0	—	0,04	—
Парафіншчыкі	2	—	—	—	—	—	1	—	3	—
	66,7	—	—	—	—	—	33,3	—	0,08	—
Упакоўшчыкі	16	162	—	—	—	—	—	24	16	186
	100	87,1	—	—	—		—	12,9	0,4	25,1
Мачалі	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—
	50,0	—	—	—	—	—	50,0	—	0,04	—
Скрыначнікі	—	3	—	—	—	—	—	2	—	5
	—	60,0	—	—	—	—	—	40,0	—	0,8
Коп'явальнікі	2	4	—	—	—	—	—	—	2	4
	100	100	—	—	—	—	—	—	0,04	0,5
Укладчыкі	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
	—	100	—	—	—	—	—	—	—	0,1
Іншыя	2529	474	7	—	1	—	293	37	2829	511
	89,4	92,8	0,2	—	—	—	10,4	7,2	70,4	69,0
	3623	**676**	**9**	—	**1**	—	**386**	**65**	**4019**	**741**
	90,16	**91,2**	**0,22**	—	**0,02**	—	**9,6**	**8,8**	—	—

Табліца 12 (працяг)

Зыход / Профэсіі	Выздараўл.		Інваліди.		Сьмерць		Невядомы зыход		Разам	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Інш. будаўнікі	280	6	1	—	—	—	49	4	330	10
	84,8	60,0	0,3	—	—	—	14,9	40,0	11,7	2,0
„ па мэталяпрамыслов.	386	18	—	—	—	—	16	1	402	19
	96,0	94,7	—	—	—	—	4,0	5,3	14,2	3,7
Сярніковая ф-ка „Бярэзіна"	43	20	—	—	—	—	9	3	52	23
	82,7	87,0	—	—	—	—	17,3	13,0	1,8	4,5
Лесап. і фан. завод	428	32	2	—	—	—	105	10	535	42
	80,0	76,2	0,4	—	—	—	19,6	23,8	18,9	8,2
Шкляны зав. „Ноўкі"	486	205	—	—	—	—	27	6	513	211
	94,7	97,2	—	—	—	—	5,3	2,8	18,1	41,3
Дзяржсьпірт, драждж. і бровар	97	24	—	—	—	—	15	1	112	25
	86,6	96,0	—	—	—	—	13,4	4,0	4,0	4,9
Інш. галіны прам.: друк., скур., конф., ткацк., крав. і малярная	809	169	4	—	—	—	72	12	885	181
	91,4	93,4	0,5	—	—	—	8,1	6,6	31,3	35,4
	2529	**474**	**7**	—	—	—	**293**	**37**	**2829**	**511**
	89,4	**92,8**	**0,2**	—	—	—	**10,4**	**7,2**	—	—

Дзень траўмы / Профэсіі	Нядзеля		Панядзелак		Аўторак	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Дрэваапрацоўшчыкі	2 0,8	2 6,9	44 17,6	3 10,3	47 18,8	3 10,3
Сталяры	2 5,3	— —	8 21,1	— —	5 13,1	— —
Цесьляры	3 3,6	— —	11 13,1	— —	12 14,4	— —
Бляхары	1 11,1	— —	2 22,2	— —	2 22,2	— —
Шкловыдувальшчыкі	6 5,0	— —	15 12,6	— —	21 17,6	— —
Майстры гуты	2 1,4	— —	25 17,6	— —	19 13,4	— —
Пекары	1 5,0	— —	1 5,0	— —	5 25,0	— —
Сьлесары	15 3,4	— —	96 21,9	— —	75 17,1	— —
Малатабойцы	2 5,1	— —	6 15,4	— —	6 15,4	— —
Кацельшчыкі	1 12,5	— —	3 37,5	— —	— —	— —
Накатчыкі	— —	— —	1 5,9	— —	3 17,6	— —
Стругалі	— —	— —	1 50,0	— —	— —	— —
Парафіншчыкі	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Упакоўшчыкі	— —	— —	1 6,3	40 21,5	2 12,5	28 15,1
Мачалі	— —	— —	2 100,0	— —	— —	— —
Скрыначнікі	— —	— —	— —	— —	— —	1 20,0
Копьявальнікі	— —	— —	— —	2 50,0	— —	— —
Укладчыкі	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Іншыя	127 4,5	26 5,1	503 7,8	85 16,6	452 16,0	105 20,5
	162 **4,0**	**28** **3,8**	**719** **17,9**	**130** **17,6**	**649** **16,2**	**137** **18,5**

Табліца 13

Серада		Чацьвер		Пятніца		Субота		РАЗАМ	
м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
40 16,0	6 20,8	50 20,0	5 17,2	34 13,6	6 20,8	33 13,2	4 13,7	250 6,2	29 3,9
11 28,9	— —	7 18,4	— —	3 7,9	— —	2 5,3	— —	38 0,9	1 0,1
19 22,7	— —	16 18,7	— —	11 13,1	— —	12 14,4	— —	84 2,1	— —
2 22,3	— —	1 11,1	— —	— —	— —	1 11,1	— —	9 0,2	—
23 19,3	— —	21 17,7	— —	13 10,9	— —	20 16,9	— —	119 3,0	— —
32 22,5	2 100,0	22 15,5	— —	27 19,0	— —	15 10,6	— —	142 3,6	2 0,3
6 30,0	1 100,0	3 15,0	— —	3 15,0	1 —	1 5,0	— —	20 0,5	1 0,1
73 16,6	— —	56 12,8	— —	70 15,9	— —	54 12,3	— —	439 10,9	— —
6 15,4	— —	7 17,9	— —	9 23,1	— —	3 7,7	— —	39 1,0	— —
1 12,5	— —	1 12,5	— —	1 12,5	— —	1 12,5	— —	9 0,2	— —
5 29,5	— —	2 11,8	— —	3 17,6	1 —	3 17,6	— —	17 0,4	1 0,1
— —	— —	— —	— —	1 50,0	— —	— —	— —	2 0,04	— —
— —	— —	1 33,3	— —	2 66,7	— —	— —	— —	3 0,08	— —
8 50,0	35 18,8	3 18,7	32 17,2	2 12,5	34 18,3	— —	17 9,1	16 0,4	186 25,1
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2 0,04	— —
— —	2 40,0	— —	— —	— —	1 20,0	— —	1 20,0	— —	5 0,8
— —	— —	1 50,0	2 50,0	— —	— —	1 50,0	— —	2 0,04	4 0,5
— —	— —	— —	— —	— —	1 100,0	— —	— —	— —	1 0,1
452 16,0	92 18,0	480 16,9	65 12,7	486 17,2	81 15,9	329 11,6	57 11,2	2829 70,4	511 69,0
678 16,9	**138 18,6**	**671 16,7**	**104 14,0**	**665 16,5**	**124 16,7**	**475 11,8**	**80 10,8**	**4019** —	**741** —

Дзень траўмы / Профэсіі	Нядзеля		Панядзелак		Аўторак	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Іншыя будаўнікі	12 3,7	— —	65 19,7	1 10,0	65 19,7	1 10,0
„ па мэталяв. прам.	12 3,0	— —	71 17,7	3 15,8	48 11,9	7 36,9
Сярнік. ф-ка „Бярэзіна“	— —	2 8,7	10 19,2	3 13,0	9 17,3	6 26,1
Лесап. і фан. завод	15 2,8	1 2,4	91 17,0	5 11,9	94 17,6	10 23,8
Шклозав. „Ноўкі“	29 5,6	9 4,3	106 20,7	37 17,5	77 15,0	37 17,5
Дзяржсьпірт., дражджоўня і бровар	8 7,1	3 12,0	21 18,8	2 8,0	24 21,4	6 24,0
Інш. галіны прам. друк., скур., конф. ткацк., кравецк. і малярная	51 5,8	11 6,1	139 15,7	34 18,8	135 15,2	38 21,0
	127 **4,5**	**26** **5,1**	**503** **17,8**	**85** **16,6**	**452** **16,0**	**105** **20,5**

Доўгачасн. захвор. / Дыягноз	1 дзень		2 дні		3 дні		4 дні		5 дзён		6 дзён	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Ушыбы	244 17,7	24 17,0	291 21,2	33 23,4	207 15,1	26 18,4	105 7,6	7 5,0	100 7,3	15 10,6	88 6,4	4 2,8
Параненьні	164 11,9	25 11,0	245 17,8	38 16,7	215 15,6	29 12,8	116 8,4	27 11,9	103 7,5	21 9,3	86 6,2	9 4,0
Апёкі	90 16,1	54 22,1	96 17,1	83 34,1	72 12,9	26 10,7	55 9,8	19 7,8	33 5,9	16 6,6	29 5,2	11 4,5
Пераломы	1 3,2	— —	— —	— —	1 3,2	— —	1 3,2	— —	— —	— —	— —	— —
Іншыя траўмы	125 18,5	14 11,2	157 23,2	30 24,0	106 15,7	16 12,8	51 7,5	17 13,6	31 4,6	5 4,0	41 6,1	6 4,8
	624	**117**	**789**	**184**	**601**	**97**	**328**	**70**	**267**	**57**	**244**	**30**

Табліца 13 (працяг)

Серада		Чацьвер		Пятніца		Субота		РАЗАМ	
м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
53	2	58	2	51	4	26	—	330	10
16,1	20,0	17,7	20,0	15,2	40,0	7,9	—	11,7	2,0
68	3	52	2	88	2	63	2	402	19
16,9	15,8	12,9	10,5	21,9	10,5	15,7	10,5	14,2	3,7
2	2	14	2	11	4	6	4	52	23
3,9	8,7	26,9	8,7	21,2	17,4	11,5	17,4	1,8	4,5
82	8	99	8	82	7	72	3	535	42
15,3	19,1	18,5	19,0	15,3	16,7	13,5	7,1	18,9	8,2
80	42	81	25	83	33	57	28	513	211
15,6	19,9	15,8	11,9	16,2	15,6	11,1	13,3	18,1	41,3
16	4	16	3	18	4	9	3	112	25
14,3	16,0	14,3	12,0	16,1	16,0	8,0	12,0	4,0	4,9
151	31	160	23	153	27	96	17	885	181
17,1	17,1	18,1	12,7	17,3	14,9	10,8	9,4	31,3	35,4
452	**92**	**480**	**65**	**486**	**81**	**329**	**57**	**2829**	**511**
16,0	**18,0**	**16,9**	**12,7**	**17,2**	**15,9**	**11,6**	**11,2**	—	—

Табліца 14

7 дзён		8—10 дзён		11—14 дзён		15—21 дзень		22—28 дзён		Больш м-ца		РАЗАМ	
м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
42	6	97	11	78	8	61	3	27	2	34	2	1374	141
3,1	4,3	7,1	7,8	5,7	5,7	4,4	2,2	1,9	1,4	2,5	1,4	—	—
48	5	115	33	101	8	87	14	38	8	60	10	1378	227
3,5	2,2	8,3	14,5	7,3	3,5	6,3	6,2	2,8	3,5	4,4	4,4	—	—
18	3	62	14	42	9	37	6	10	2	16	1	560	244
3,2	1,2	11,1	5,7	7,5	3,7	6,6	2,5	1,8	0,7	2,8	0,4	—	—
—	1	—	—	3	—	2	—	4	1	19	2	31	4
—	25,0	—	—	9,7	—	6,5	—	12,9	25,0	61,3	50,0	—	—
21	8	59	12	26	6	20	3	15	4	24	7	676	125
3,1	6,4	8,7	9,6	3,8	4,8	3,0	2,4	2,2	3,2	3,6	3,2	—	—
129	**23**	**333**	**70**	**250**	**31**	**207**	**26**	**94**	**17**	**153**	**19**	**4019**	**741**

Табліца 15

Зыход / Дыягноз	Выздараўл.		Інвалідн.		Сьмерць		Невядомы выход		РАЗАМ	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Ушыбы	1211	127	2	—	—	—	161	14	1374	141
	88,1	90,0	0,1	—	—	—	11,8	11,0		
Параненьні	1241	209	2	—	—	—	135	18	1378	227
	90,1	92,1	0,1	—	—	—	9,8	7,9		
Апёкі	527	216	1	—	1	—	31	28	560	244
	94,2	88,5	0,1	—	0,1	—	5,6	11,5		
Пераломы	17	3	2	—	—	—	12	1	11	4
	54,8	75,0	6,5	—	—	—	38,7	25,0		
Іншыя траўмы	627	121	2	—	—	—	47	4	676	125
	92,8	96,8	0,3	—	—	—	6,9	3,2		
	3623	**676**	**9**	—	**1**	—	**386**	**65**	**4019**	**741**

ДА ХАРАКТАРЫСТЫКІ ПРАМЫСЛОВАГА ТРАЎМАТЫЗМУ Ў БССР

Табліца 16

Узрост / Дыягноз	18—20		21—25		26—30		31—35	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Ушыбы	210	61	342	30	322	15	164	12
	25,2	17,2	33,1	15,8	37,8	16,1	35,8	25,7
Параненьні	280	103	370	65	283	38	163	10
	33,5	28,9	35,8	34,2	33,2	40,9	35,6	21,2
Апёкі	187	129	147	57	94	27	50	19
	22,4	36,2	14,2	30,0	11,0	29,0	10,9	40,4
Пераломы	2	1	4	1	7	1	5	1
	0,2	0,2	0,4	0,5	0,8	1,1	1,1	2,1
Іншыя траўмы	156	62	170	37	146	12	76	5
	18,6	17,4	16,5	19,5	17,2	12,9	16,6	10,6
	835	**356**	**1033**	**190**	**852**	**93**	**458**	**47**

Узрост / Дыягноз	36—40		41—45		46—50		51—55		РАЗАМ	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Ушыбы	126	12	96	6	62	5	52	—	1374	141
	36,0	37,5	41,4	50,0	38,8	50,0	52,5	—	34,2	19,1
Параненьні	122	7	69	3	55	1	36	—	1378	227
	34,9	21,9	29,7	25,0	34,4	10,0	36,4	—	34,3	30,6
Апёкі	39	8	21	1	20	2	2	1	560	244
	11,1	25,0	9,1	8,3	12,5	20,0	2,0	100	13,9	32,9
Пераломы	9	—	2	—	2	—	—	—	31	4
	2,6	—	0,8	—	1,2	—	—	—	0,8	0,5
Іншыя траўмы	54	5	44	2	21	2	9	—	676	125
	15,4	15,4	19,0	16,7	13,1	20,0	9,1	—	16,8	16,9
	350	**32**	**232**	**12**	**160**	**10**	**99**	**1**	**4019**	**741**

Табліца 17

Доўгачасн. захворан. / Органы	1 дзень		2 дні		3 дні		4 дні		5 дзён		6 дзён		7 дзён	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Галава	25	3	32	4	32	3	15	—	14	3	8	2	8	—
	15,1	20,0	19,3	26,7	19,3	20,0	9,1	—	8,4	20,0	4,8	13,3	4,8	—
Тулава	66	4	101	12	67	8	40	5	37	10	22	1	21	4
	14,2	7,4	21,8	22,2	14,4	14,8	8,6	9,2	8,0	18,5	4,7	1,8	4,5	7,4
Рукі	371	83	425	132	338	66	189	52	166	36	145	24	71	15
	15,9	15,9	18,2	25,2	14.4	12,6	8,1	9,9	6,7	6,9	6,2	4,6	3,4	2,9
Ногі	111	22	177	33	132	18	66	12	43	8	56	2	24	3
	13,2	16,3	21,0	24,4	15,1	13,3	7,8	8,9	5,2	5,9	6,6	1,5	2,8	2,2
Вочы	51	5	54	3	32	2	18	1	7	—	13	1	5	1
	24,6	35,7	26,1	21,5	15,6	14,4	8,7	7,1	3,4	—	6,3	7,1	2,4	7,1
	624	**117**	**789**	**184**	**601**	**97**	**328**	**70**	**267**	**57**	**244**	**30**	**129**	**23**
	15,5	**15,8**	**19,6**	**24.8**	**14,9**	**13.2**	**8.2**	**9,4**	**6,6**	**7,7**	**6,2**	**4.0**	**3,2**	**3,1**

Доўгачасн. захворан. / Органы	8-10 дзён		11-14 дзён		15-21 дзень		22-28 дзён		Больш м-ца		Разам	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Галава	6	—	7	—	10	—	2	—	7	—	166	15
	3,6	—	4,2	—	6,0	—	1,2	—	4,2	—	4,1	2,0
Тулава	35	3	25	3	23	2	9	1	18	1	464	54
	7,5	5,6	5,4	5,6	5,0	3,7	1,9	1,9	4,0	1,9	11,5	7,3
Рукі	210	52	149	20	131	17	55	12	88	14	2338	523
	9,0	9,9	6,4	3,8	5,6	3,3	2,3	2,3	3,8	2,7	58,2	70,6
Ногі	73	14	62	8	39	7	24	4	37	4	844	135
	8,7	10,4	7,3	5,9	4,6	5.2	2,8	3,0	4,4	3,0	21,0	18,2
Вочы	9	1	7	—	4	—	4	—	3	—	207	14
	4,3	7,1	3,4	—	1,9	—	1,9	—	1,4	—	5,2	1,9
	333	**70**	**250**	**31**	**207**	**26**	**94**	**17**	**153**	**19**	**4019**	**741**
	8,3	**9,4**	**6,2**	**4,2**	**5,2**	**3,5**	**2.3**	**2,3**	**3.8**	**2,6**	—	—

Табліца 18

Зыход / Органы	Выздараўл.		Інваліди.		Сьмерць		Невядомы зыход		Разам	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Галава	150	15	1	—	—	—	15	—	166	15
	90,4	100	0,6	—	—	—	9,0	—	4,1	2,0
Тулава	416	47	1	—	1	—	46	7	464	54
	89,7	87,0	0,2	—	0,2	—	9,9	13,0	11,5	7,3
Рукі	2103	475	4	—	—	—	231	48	2338	523
	89,9	90,8	0,2	—	—	—	9,9	9,2	58,2	70,6
Ногі	758	126	3	—	—	—	83	9	844	135
	89,9	93,3	0,3	—	—	—	9,8	6,7	21,0	18,2
Вочы	196	13	—	—	—	—	11	1	207	14
	94,7	92,8	—	—	—	—	5,3	7,2	5,2	1,9
	3623	**676**	**9**	—	**1**	—	**386**	**65**	**4019**	**741**
	90,16	**91.2**	**0,22**	—	**0,02**	—	**9,6**	**8.8**	—	—

Органы \ Узрост	18—20		21—25		26—30	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Галава	33 4,0	6 1,7	38 3,7	3 1,7	35 4,1	2 2,2
Тулава	64 7,6	22 6,2	105 10,1	15 8,0	115 13,5	6 6,5
Рукі	536 64,2	249 69,9	636 61,6	141 73,8	480 56,3	68 73,1
Ногі	161 19,3	75 21,1	222 21,5	28 14,8	172 20,2	14 15,0
Вочы	41 4,9	4 1,1	32 3,1	3 1,7	50 5,9	3 3,2
	835 **20,8**	**356** **48.0**	**1033** **25.7**	**190** **25.6**	**852** **21,2**	**93** **12.6**

Доўгачасн. захворан. \ Дзень траўмы	Нядзеля		Панядзелак		Аўторак	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
1 дзень	17 10,5	9 32,2	83 11,6	17 13,1	76 11,7	21 15,3
2 дні	30 18,5	3 10,7	110 15,3	31 23,2	143 22,0	28 20,5
3 дні	24 14,82	6 21,4	114 15,9	16 12,4	76 11,7	24 17,6
4 дні	12 7,4	— —	57 7,9	10 7,8	69 10,6	13 9,5
5 дзён	16 9.9	1 3,6	55 7,7	12 9,3	68 10,4	22 16,1
6 дзён	13 8,0	— —	78 10,9	10 7,8	12 1,8	1 0,8
7 дзён	1 0,6	2 7,1	21 2,9	2 1,6	18 2,8	5 3,6
8—10 дзён	16 9,9	2 7,1	56 7,8	18 13,8	59 9,1	7 5,1
11—14 дзён	8 4,9	2 7,1	53 7,3	7 5,4	50 7,8	3 2,2
15—21 дзень	10 6,2	1 3,6	37 5,1	4 3,1	32 4,9	5 3,6
22—28 дзён	6 5,6	1 3,6	16 2,2	2 1,6	22 3,4	3 2,1
Больш месяца	9 3,7	1 3,6	39 5,4	1 0,9	24 3,8	5 3,6
	162 **4.0**	**28** **3.8**	**719** **17.9**	**130** **17.6**	**649** **16.2**	**137** **18,5**

Табліца 19

31—35		36—40		41—45		46—50		51—55		Разам	
м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
16	2	17	—	9	—	10	2	8	—	166	15
3,5	4,3	4,9	—	3,9	—	6,3	20,0	8,1	—	4,1	2,0
49	5	49	3	34	1	31	2	17	—	464	54
10,7	10,6	14,0	9,4	14,6	8,3	19,4	20,0	17,2	—	11,5	7,3
256	33	187	21	124	5	78	5	41	1	2338	523
55,9	70,2	53,4	65,6	53,5	41,7	48,7	50,0	41,4	100	58,2	70,6
105	6	72	7	49	4	36	1	27	—	844	135
22,9	12,8	20,6	21,9	21,1	33,3	22,5	10,0	27,3	—	21,0	18,2
32	1	25	1	16	2	5	—	6	—	207	14
7,0	2,1	7,1	3,1	6,9	16,7	3,1	—	6,0	—	5,2	1,9
458	**47**	**350**	**32**	**232**	**12**	**160**	**10**	**99**	**1**	**4019**	**741**
11,4	**6,4**	**8,7**	**4,3**	**5,8**	**1,7**	**4,0**	**1,3**	**2,4**	**0,1**	—	—

Табліца 20

Серада		Чацьвер		Пятніца		Субота		Разам	
м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
102	15	104	13	112	19	130	23	624	117
15,0	10,9	15,5	12,5	16,9	15,3	27,4	28,7	15,5	15,8
130	38	148	33	187	43	41	8	789	184
19,2	27,5	22,0	31,8	28,1	34,7	8,7	10,0	19,6	24,8
134	23	156	18	43	6	54	4	601	97
19,8	16,7	23,3	17,3	6,5	4,8	11,4	5,0	15,0	13,1
72	22	28	6	60	8	30	11	328	70
10,6	15,9	4,2	5,8	9,0	6,4	6,3	13,8	8,2	9,4
20	6	37	6	41	5	30	5	267	57
2,9	4,3	5,6	5,8	6,1	4,1	6,3	6,2	6,6	7,7
36	5	40	3	30	5	35	6	244	30
5,3	3,6	5,9	2,9	4,6	4,1	7,3	7,5	6,1	4,1
27	1	20	1	27	8	15	4	129	23
3,9	0,8	2,9	0,9	4,0	6,4	3,1	5,0	3,2	3,1
45	12	52	8	60	15	45	8	333	70
6,7	8,7	7,8	7,7	9,0	12,0	9,5	10,8	8,3	9,4
45	5	23	6	39	5	32	3	250	31
6,7	3,6	3,4	5,7	5,9	4,1	6,8	3,8	6,2	4,2
36	3	31	5	34	5	27	3	207	26
5,3	2,2	4,7	4,8	5,0	4,1	5,6	3,8	5,1	3,5
12	3	15	3	12	2	11	3	94	17
1,8	2,2	2,2	2,9	1,9	1,6	2,3	3,7	2,3	2,3
19	5	17	2	20	3	25	2	153	19
2,8	3,6	2,5	1,9	3,0	2,4	5,3	2,5	3,9	2,6
678	**138**	**671**	**104**	**665**	**124**	**475**	**80**	**4019**	**741**
16,9	**18,6**	**16,7**	**14,0**	**16,5**	**16,7**	**11,8**	**10,8**	—	—

Dozent S. R. Dichtjar.

Zur Charakteristik des industriellen Traumatismus in der W. S. S. R. in den Jahren 1926-1927.

Schlussfolgerungen.

1. Das zu Grunde dieser Arbeit gelegte Material der Versicherungskassen umfasst 4019 sich auf Männer und 741 sich auf Frauen beziehende Fälle. Die vorliegende Charakteristik hat die Bedeutung einer partiellen vergleichenden Charakteristik des industriellen Traumatismus nach den einzelnen Industriebranchen und den einzelnen Gewerben.

2. Eine bedeutende Mehrzahl der Unfälle geben für Männer Kontusionen und Verletzungen, für Frauen—Verletzungen und Verbrennen ab. Dieser Unterschied im Charakter der Unfälle bei den beiden Geschlechten lässt sich durch die gewerbliche Verteilung von Männern und Frauen in der Industrie erklären.

3. Am häufigsten werden die Hände traumatisiert. Verhältnissmässig oft leidet der Kopf in der Glashüttenindustrie, der Rumpf—in der Glashütten-, Hefen-, Bierbrauereiindustrie, die Hände in der Zündholz- und Metallhüttenindustrie, die Füsse—In der Bau-, Zündholzindustrie und den Sägewerken. In der Glashüttenindustrie ist, ausserdem, die Zahl der Augenverletzungen grösser und die Zahl der Fälle von Traumatisierung der Hände verhältnismässig kleiner als in den anderen Industriebranchen.

4. Alle Traumen werden vom Verfasser in 4 Gruppen eingeteilt: leichte Traumen—Verlust der Arbeitsfähigkeit während 1-3 Tagen; mittelschwere—Verlust der Arbeitsfähigkeit während 3-7 Tagen; schwere—Verlust der Arbeitsfähigkeit während 8-14 Tagen; sehr schwere—Verlust der Arbeitsfähigkeit während 14 und mehr Tagen. Die Mehrzahl der Traumen gehört, dieser Klassifikation nach, zu den leichten (50% bei den Männern und 53,8% bei den Frauen und zu den mittelschweren—24,2% bei den beiden Geschlechten). Der Prozentsatz der schweren und insbesondere der sehr schweren Traumen ist bei den Männern höher als bei den Frauen.

5. In den meisten Fällen enden die Unfälle mit einer Wiederherstellung (90,15% bei Männern uud 91,2% bei Frauen).

6. Über die Verteilung der Unfälle den Tagen der Woche nach, einem Moment aus welchem viele Autoren Folgerungen über den Einfluss der Erhohlungstage und des Alkoholismus auf den Traumatismus ziehen, gibt das vorliegende Material keine Aufschlüsse. Jedenfalls ist es ein Irrtum die Verteilung der Unfälle nach den Tagen der Woche mit einem einzelnen Faktor zu verknüpfen.

7. Die Verteilung der Unfälle nach dem Alter und—in den Altersgruppen—nach dem Geschlecht wird durch die Zusammensetzung der entsprechenden Gruppen in den Gewerben bedingt.

8. Den Gewerben nach, verteilen sich die Unfälle folgendermassen: für Arbeiter der Holzindustrie sind Kontusionen (37,6%) und Verletzungen (38,8%) für Glasbläser—Verbrennen (32,8—33,1%) und Verletzungen (28,2—31,1%), für Schlosser—Kontusionen (44,9%) und Verletzungen (26,5%), für Päckerinnen—Verbrennen (38%), für Zimmerleute—Verletzungen (54,8%) und Kontnsionen (32,1%) charakteristisch.

9. In Bezug auf die einzelnen Körperteile, die traumatisiert werden, ist es schon oben hervorgehoben worden, dass der erste Platz den Händen, gehört. Kopftraumen kommen am häufigsten bei den Arbeitern der Bau- (6,4%), der Hefen-, der Bierbrauerei- Spiritus- und Branntweinindustrie (8,9%) vor; Rumpftraumen—in der Holz- (18,8%), Bau- (13,3%), Säge und Furnier- (16,1%), Hefen- und Bierbrauereiindustrie (17,9%); Fusstraumen—bei Zimmerleuten (29,7%), Glasbläsern (24,4%), Bauarbeitern (28,2%), in der Zündholz- Säge- und Furnierindustrie (26,9%). Augentraumen bei den Schlossern (12,1%).

10. Die schwersten Fälle mit dauerndem Verlust der Arbeitsfähigkeit beziehen sich auf Holzarbeiter, Zimmerleute, Glasbläser und auf die in der Metall- und Zündholzindustrie beschäftigten Arbeiter.

11. Zu den schwersten Traumen (nach der Dauer des Arbeitsfähigkeitverlustes) gehören Frakturen und Verletzungen, ferner kommen Verbrennen-Kontusionen und erst nachher die übrigen Traumen.

12. Zu den relativ schwereren Fällen gehören Traumen der oberen und unteren Extremitäten. Kopf- und Augentraumen haben in einem verhältnissmässig grossen Prozentsatz der Fälle die Invalidität zur Folge. Die Zahl der

Rumpftraumen hat, wie es scheint, die Tendenz mit dem Alter (insbesondere bei Männern) sich zu vergrössern, die Zahl der Handtraumen—abzunehmen, was allem Anschein nach, auf die gewerbliche Ausbildung und den Training, mit deren Wuchs sich Fälle von Traumatisierung der unmittelbar arbeitenden Organe vermindern müssen, zurückzuführen ist.

13. Es lässt sich keine Gesetzmässigkeit in Bezug auf den Tag, an dem der Unfall geschehen ist, und seinen Einfluss auf die Schwere und den Ausgang des letzteren feststellen.

Д-р А. Г. Марголін.

Спроба вывучэньня траўматызму на мэталяапрацоўчым заводзе „Чырвоны мэталісты“

Завод „Чырвоны мэталісты“ здавён-даўна зьвяртае на сябе ўвагу высокай захворанасьцю на ім рабочых і асабліва высокім траўматызмам. Так, паводле даных страхкасы, колькасьць няшчасных выпадкаў на заводзе ў IV квартале 1927 г. складала 58 проц., а колькасьць выкліканых імі дзён непрацаздольнасьці—55 проц. агульнай колькасьці па ўсёй Віцебскай акрузе. Больш таго, выяўлялася тэндэнцыя росту траўматызму. У студзені—сакавіку 1928 г. колькасьць няшчасных выпадкаў, залічаная да агульнай колькасьці іх па акрузе, дасягла пагрознай лічбы—92 проц.; на 1000 застрахаваных 176 выпадкаў прыпадала на „Чырвоны мэталісты“, тымчасам як у сярэднім па акрузе 8,8 выпадкаў. Такое становішча на заводзе ў поўнай меры апраўдвае спробу распрацаваць матэрыял, вывучыць умовы працы рабочых і прычыны, якія абумоўліваць такі высокі траўматызм сярод іх.

Асноўныя прычыны траўматызму на заводзе увогуле зусім зразумелы і раней вядомы. Справа ў тым, што завод гэты, які выпускае сельскагаспадарчыя машыны (адна з ударных галін прамысловасьці ў сучасны пэрыод у сувязі са стаўкай на павялічэньне машынізацыі ды ўраджайнасьці сельскай гаспадаркі), надзвычайна вырас за апошнія некалькі год. З невялічкай рамонтнай майстэрні ваеннага тыпу ён абярнуўся ў магутны мэталяапрацоўчы завод. Гэта досыць ярка ілюструецца ростам вытворчай програмы.

	1925-26 г.	1928-29 г.	% павялічэньня
Плугоў	87000	125000	50
Сявярак	6000	17500	190
Малатарань	1500	15000	1000
Конных прывадоў	600	7000	1070

Колькасьць рабочых з 500 у 1925-26 вытворчым годзе павялічылася да 1100 у 1928-29 г. Пры такім хуткім росьце завод, аднак, ня мае патрэбнага для пашырэньня месца і затыхаецца ў вузкіх тэрыторыяльных рамках. Да таго ж, сілавая гаспадарка заводу перажывала пэрманэнты крызіс, бо ў прадбачаньні пераходу ў хуткім часе на энэргію Сталінбуду нерацыянальна рабіць значныя затраты на сілавыя ўстаноўкі. Такія вось агульныя прычыны, спараджаючыя ўсе іншыя і выклікаючыя высокі траўматызм. Выяўленьне падрабязных недахватаў і вызначэньне мерапрыемстваў змаганьня з імі—такая вось мэта зробленых дасьледзін.

Пры распрацоўцы статматэрыялу па траўматызьме была пастаўлена вузкая мэта—атрымаць даныя для практычнай работы, якія паказвалі-б, куды і на якія прычыны трэба зьвярнуць асаблівую ўвагу і якія мерапрыемствы трэба ўжыць. Вось чаму ўсе няшчасныя выпадкі распрацоўваліся толькі з улікам момантаў: 1) агульнай колькасьці іх; 2) цэху; 3) часу здарэньня і 4) матэрыянальнай прычыны. З гэтых жа самых меркаваньняў клясыфікацыя матэрыяльных прычын была ўжыта не агульнапашыраная і ў падобных распрацоўках, а крыху іншая, спрошчаная, але больш прыдатная для пастаўленых практычных мэт. Усяго апрацаваны 743 выпадкі за ўвесь 1928 і 1 квартал 1929 каляндарнага году. У распрацоўку ўвайшлі толькі больш сур'ёзныя выпадкі, меўшыя ў выніку страту працаздольнасьці мінімум на адзін дзень, бо толькі на такія выпадкі прыходзяць у органы працы паведамленьні.

Згодна з пастановай НКП СССР, усе няшчасныя выпадкі, проста ці ўкосна зьвязаныя з работамі на прадпрыемстве, павінны быць зарэгістраваны ў „Кнізе запісаў няшчасных выпадкаў", і ў кожным такім выпадку павінна быць запоўнена і паслана ў інспэкцыю працы „апавяшчэньне аб няшчасным выпадку" па спэцыяльнай форме. Хаця ў пастанове ды інструкцыях зазначана, што так рэгістраваць трэба ўсе няшчасныя выпадкі, „незалежна ад таго, ці спраеджаліся яны стратай працаздольнасьці", але фактычна на ўсіх прадпрыемствах і на заводзе „Чырвоны Мэталісты", у прыватнасьці, рэгіструюцца звычайна толькі выпадкі, меўшыя ў выніку страту працаздольнасьці або сьмерць. Ад кожнага „апавяшчэньня" адразаецца талён і пасылаецца ў страхкасу.

Дзеля таго, што з-пад нагляду адміністрацыі па розных прычынах могуць уцікнуць асобныя няшчасныя выпадкі, ёсьць магчымасьць папраўляць гэты недагляд адміністрацыі праз складаньне страхкасай сьпісаў няшчасных выпадкаў, па якіх яна дапамогу па часовай непрацаздольнасьці выплаціла, але талёнаў апавяшчэньняў не атрымала. Як рэгулярная мера, гэта не ажыцьцяўляецца, але час-ад-часу адміністрацыі зазначаюць на разыходжаньне вестак між колькасьцю выпадкаў па „апавяшчэньнях" і па аплочаных бюлетэнях. Такім чынам, весткі інспэкцыі працы заўсёды крыху меншыя ў параўнаньні з весткамі страхкасы, але з бязупынным наладжаньнем рэгістрацыі выпадкаў розьніца гэта ўсё зьмяншаецца.

Зразумела, што па адзначаных дзьвёх прычынах агульная колькасьць няшчасных выпадкаў на заводзе „Чырвоны мэталісты" фактычна куды большая, чым тая, што ўвайшла ў распрацоўку; гэта відаць хаця-б з таго, што ў 1928 г. у сярэднім на дзень, паводле нашага матэрыялу, прыпадае два выпадкі, тымчасам як колькасьць першаісных выпадкаў хірургічнай дапамогай на мэдпункце заводу дасягае 6—8 на дзень.

Што да якасьці запаўненьня „апавяшчэньняў" і ў сувязі з гэтым прыдатнасьці гэтага матэрыялу для статраспрацоўкі, дык трэба адзначыць:

1) Пункт аб пасадзе пацярпеўшага звычайна запаўняецца так неаднатыпова, з такой часамі надмернай, часамі зусім невыстарчальнай дэталізацыяй прафэсіі, што ў якасьці самастойнага моманту для распрацоўкі яго выкарыстаць было нельга. Ён адыгрывае толькі ролю дапаможнага пункту, бо на падставе яго і пункту аб месцы здарэньня ўдавалася ўстанавіць цэх ці майстэрню, дзе здарыўся няшчасны выпадак.

2) Пункт аб часе (гадзіна і мінуты) здарэньня мог-бы даць каштоўны (і для практычных вывадаў) матэрыял да выяўленьня дынамікі траўматызму па гадзінах унутры зьмен і па зьменах, але весткі, адзначаныя ў ім, пры бліжэйшым разглядзе аказаліся такімі мала заслугоўваючымі давер'я, што ў распрацоўцы выкарыстаны ня былі. Справа ў тым, што пішуцца гэтыя весткі звычайна праз некалькі дзён пасьля здарэньня, прыблізна напамяць на падставе апытаньняў пацярпеўшага. З прычыны невыстарчальнага ўлічваньня тэй асобай, што запаўняе „апавяшчэньняў", важнасьці і канечнай патрэбы дакладнасьці ў запісваньні гэтых вестак, яны часамі пішуцца—абы запоўніць графу, часамі нават без адзначэньня часткі дня (напрыклад, 7 гадзін без адзначэньня раніцы ці вечару).

3) Пункт з падрабязным апісаньнем акалічнасьцяй выпадку, як-бы добра і падрабязна ён запоўнены ні быў, усё-ж не заўсёды дае выразнае ўяўленьне аб матэрыяльнай прычыне траўмы. Нават практыкаванае побач з распрацоўкай азнаямленьне з умовамі працы на месцы не заўсёды ўхіляла няўхільную ў такіх ацэнках частку суб'ектывізму.

4) Што-ж да прычын нематэрыяльных, г. зн. спробы вызначыць залежнасьць выпадку ад „віны самога рабочага", „віны адміністрацыйна-тэхнічнага пэрсоналу" і, нарэшце, ад „незалежных прычын" (г. зн. ад выпадковасьці), дык такія ацэнкі, якія звычайна робяцца аб кожным выпадку тэхнічным інспэктарам або тэй асобай, што абсьледуе, і мае багата такіх вывадаў, як „выпадковасьць", неасьцярожнасьць" ды інш., прадстаўляюцца такімі суб'ектыўнымі і часамі замала абгрунтаванымі, што ў распрацоўцы пад увагу прыняты ня былі. На нашу думку, не статыстычныя вывады павінны базавацца на гэтай вызначанай у кожным асобным выпадку прычыннасьці, але, наадварот, гэта прычыннасьць павінна быць выведзена на падставе распрацоўкі матэрыялу статыстычным мэтодам.

Па днёх тыдня няшчасныя выпадкі разьмяркоўваюцца наступным чынам [1]):

ДНІ ТЫДНЮ	Абсолютн. колькасьць	%% да падрахунку	Мэтал. зав. Пермскай губ. (у %)	З германскіх матэрыялаў (у %)
Нядзеля	10	1,34	5,30	2,52
Панядзелак	137	18,42	17,77	16,94
Аўторак	117	15,73	14,21	15,76
Серада	121	16,27	16,77	15,66
Чацьвер	130	17,48	15,74	16,04
Пятніца	130	17,48	17,51	16,28
Субота	98	13,18	12,70	16,80

Разьмеркаваньне гэта мае звычайную форму росту ад пачатку тыдню да канца. Што яно зьмяншаецца ў суботу, дык гэта толькі здаецца з прычыны 6-гадзіннага працоўнага дня ў суботу (калі перавесьці гэту лічбу на 8-гадзінны працоўны дзень, дык атрымаецца 17,58 проц. замест 13,18). Калі зрабіць гэту папраўку, дык крывая набудзе форму бязупыннага росту ад аўторака пад канец тыдню. Максімум траўматызму прыпадае на панядзелак: прычыны гэтаму звычайна падаюцца ў статдасьледзінах і спыняцца на іх тут нявaрта. Нядзельны алькоголізм на высокі траўматызм у панядзелак бязумоўна ўплывае, але ў кожным разе асабліва рэзкіх у гэтых адносінах лічбаў мы ня маем. Наколькі больш высокая лічба ў панядзелак у нашым матэрыяле, чым у паданым для параўнаньня, не дае яшчэ належнай падставы рабіць вывад аб асаблівым значэньні алькоголізму на „Чырвоным мэталісту".

Пачынаючы з кастрычніка 1928 г., становішчу аховы працы на заводзе аддавалася асаблівая ўвага з боку раду органаў, бо вялізны рост захворанасьці і асабліва траўматызму ўпарта гэтага вымагалі. У сувязі з гэтым важна было выявіць малюнак дынамікі траўматызму за ахоплены распрацоўкай пэрыод часу. Матэрыял быў набыты па кварталах году; рух яго такі:

КВАРТАЛЫ	Колькасьць выпадкаў	На 1000 рабочых у квартале
I кв. 1928 г.	82	81
II „ „	132	129
III „ „	181	170
IV „ „	240	224
I „ 1929 г.	108	104

[1]) У перадапошнім і апошнім слупкох паданы для параўнаньня лічбы аб траўматызьме: 1) на буйным мэталязаводзе Пермскай губ. за 1924 г. („Гігіена працы", 1926 г., № 7-8) і 2) з германскіх матэрыялаў („Сан. статыстыка працы" Каплуна).

Як відаць з формы крывой, траўматызм выяўляе спачатку 1928 г. аж да канца яго бязупынны рост. Першы квартал 1929 г. дае рэзкае зьніжэньне—на 54 проц. у параўнаньні з папярэднім, і лічба яго амаль наблізілася да лічбы I кварталу 1928 г. У сувязі з гэтым паўстала пытаньне, ці атрымліваецца малюнак паўтарэньня колькасьці траўматызму ў адным і тым самым сэзоне (або квартале) абодвух гадоў. Для праверкі гэтага была падлічана (паводле матэрыялаў тэйжа самай крыніцы) агульная колькасьць выпадкаў у IV кв. 1927 г. Параўнаньне атрыманай лічбы з лічбай адпаведнага кварталу 1928 г. паказала, што справа далёка ня ў сэзонах году; 1928 г. дае вялізны рост траўматызму (87 выпадкаў у IV квартале 1927 г. і 240 выпадкаў у IV квартале 1928 г.). Чым жа растлумачыць гэты рост траўматызму?

Магчыма, бязумоўна, што тут пэўную ролю адыгрывае паступовае наладжаньне і палепшаньне рэгістрацыі няшчасных выпадкаў адміністрацыяй заводу (да апошняга яшчэ часу лічбы страхкасы перавышаюць лічбы інспэкцыі працы). Але, бязумоўна, адна гэта прычына не магла-б даць такога вялізнага росту. Асноўную ролю тут адыгрывае агульнае пагоршаньне ўмоў працы ў сувязі са значным павялічэньнем вытворчай програмы пры даўнейшых тэрыторыяльных і энэргетычных магчымасьцях, пры тэй колькасьці рабочых ды абсталяваньня заводу, якія зьмяніліся мала. Гэта павялічэньне вытворчай програмы ды інтэнсыўнасьці працы мела ў выніку павялічэньне цеснаты і заграмоджанасьці ў цэхах, пагоршаньне шмат якіх умоў, як, напрыклад, запыланасьць, забруджанасьць газамі паветра ды інш. Вытворчая програма расла па кварталах наступным чынам:

Кварталы	I—1928 г.	II	III	IV	I—1929 г.
Продукцыя заводу ў руб.	678251	739018	902749	970355	834408
„ ў руб. на 1 рабочага	674,2	725,9	842,1	878,9	809,3

Адсюль відаць, што дынаміка траўматызму мае той жа самы характар, што і дынаміка продукцыйнасьці працы. Абое яны растуць з кварталу ў квартал у 1928 г. і падаюць (праўда, траўматызм падае куды разчэй) у пачатку 1929 г. Аднак у дынаміцы гэтых дзьвёх вялічынь няма строгага паралелізму. Калі нават падаць колькасьць няшчасных выпадкаў да аднолькавай колькасьці рабочых і аднолькавай колькасьці выпрацаванай продукцыі, дык і тады крывая будзе мець характар росту на працягу 1928 г. і рэзкага паданьня з пачатку 1929 г. Так, калі вылічыць колькасьць траўм, якія прыпадаюць на кожную сотню рублёў продукцыі аднаго рабочага на працягу кварталу, дык атрыманыя паказьнікі будуць такія [1]): I квартал 1928 г.—12'6; II кв.—18,11; III кв.—21,49; IV кв.—27,30; I кв. 1929 г.—13,33.

[1]) Паказьнікі вылічаны наступным чынам:

Продукцыя заводу ў квартале	Сярэдняя колькасьць рабочых у квартале па заводзе	Продукцыя ў рублёх на аднаго рабочаго	Колькасьць няшчасн. выпадкаў за кварт.	Колькасьць выпадкаў на сотню руб. продукцыі I раб.
a	b	$\frac{a}{b}=c$	d	$\frac{b.100}{d}=c$

Як відаць, нават пры нэвіляваным уплыве колькасьці рабочых і колькасьці продукцыі траўматызм усё-ж мае тэндэнцыю росту на працягу 1928 г. і паданьня ў пачатку 1929 г. Іншымі словамі, траўматызм больш хутка расьце і больш хутка падае ў параўнаньні з ростам і зьніжэньнем продукцыі па вытворчай програме заводу. Больш хуткі рост трэба растлумачыць тым, што рост цеснаты, заграмоджанасьці, неналаджанасьці транспорту, пагоршаньняў гігіенічных умоў працы ды інш. значна выпераджае рост выклікаўшай яго прычыны (павялічэньне продукцыі), і, такім чынам, з павышэньнем продукцыйнасьці працы траўматызм расьце куды хутчэй. Так, на думку амэрыканскіх аўтараў, колькасьць няшчасных выпадкаў павялічаецца ў 4 разы хутчэй, чым продукцыйнасьць; калі, напрыклад, продукцыйнасьць павялічылася на 5 проц., дык колькасьць няшчасных выпадкаў павялічаецца на 20 проц. (Вэрнон. „Прамысловая стомленасьць і продукцыйнасьць працы"). Як відаць, нашы лічбы маюць такі самы характар, толькі з крыху іншымі адносінамі:

Кварталы	I—1928 г.	II	III	IV	I—1929 г.
Выпадкаў на 1000 рабочых у проц. да I кварталу	100	159	210	276	128
Продукцыйнасьць у сярэднім на аднаго раб. ў проц. да I кварталу	100	108	125	130	120

Больш хуткае ў параўнаньні з продукцыйнасьцю зьніжэньне траўматызму ў I квартале 1929 г. зьяўляецца вынікам ажыцьцяўленьня раду мерапрыемстваў, паступовага наладжаньня організацыі працы (рух напоўфабрыкатаў, разьмяшчэньне варштатаў, рабочых ды інш.) і агульнага дапасаваньня да ажыцьцяўлянай вытворчай програмы.

Гэта апошняя акалічнасьць дае права зрабіць вывад, што павялічэньне інтэнсыўнасьці і продукцыйнасьці працы можа стацца крыніцай небясьпекі, калі яны праводзяцца не ў палепшаных (а таму адносна ў абсолютна пагоршаных) умовах, і наадварот—не становяць сабой небясьпекі, калі побач ажыцьцяўляюцца патрэбныя мерапрыемствы для палепшаньня ўмоў працы.

У адносінах да частаты (і рызыкі) траўматызацыі цэхі разьмяркоўваюцца наступным чынам: на 100 рабочых за распрацаваны пэрыод (15 месяцаў) прыпадае ў

кавальскім цэху	213	выпадкаў
гісэрні	190	„
плужным	114	„
у двары і знадворным транспорце	86	„
такарным цэху	75	„
сьлясарным	68	„
дрэваапрацоўчым	28	„
малярскім	20	„
машынавым	17	„

Найбольш небясьпечнымі ў сэнсе траўматызму зьяўляюцца кавальскі, гісэрны, плужны цэхі, дваравы і знадворны транспорт. На гэтыя вось цэхі было зьвернута больш за ўсё ўвагі пры вывучэньні

прычын на мясцох. Характэрна, што гэтыя-ж 3 цэхі і двор пры першым жа поглядзе выдзяляюцца сваёй надзвычайнай цеснатой, заграмоджанасьцю. Па матэрыяльных прычынах няшчасных выпадкаў яны разьмяркоўваюцца наступным чынам:

1) ад ручных інструмантаў	20,5	проц.
2) „ паданьня рэчаў на рабочых, прышчамленьня часьцей цела ды інш.	15,3	„
3) ад апёкаў	14,9	„
4) „ наколаў напорваньняў на вострыя рэчы	17,5	„
5) „ ручной транспортыроўкі цяжараў	9,1	„
6) „ натыканьня на рэчы і паданьня, спаткнуўшыся	8,6	„
7) „ аскепкаў, сьмяцінак, акалін, стружак	7,5	„
8) „ выканаўчых мэханізмаў	3,5	„
9) „ закрананьня рабочых тымі рэчамі, якія пераносяцца або перакідаюцца	2,0	„
10) іншыя	7,1	„

Як відаць, асноўныя прычыны няшчасных выпадкаў ня тыя, якія можна ўхіліць мерапрыемствамі па тэхніцы бясьпечнасьці ў вузкім сэнсе гэтага слова. Гэта робіцца асабліва ясным пры разглядзе прычын па больш дэталёвых падразьдзелах.

1. Ад такіх прычын, як удар малатком па руцэ, удар ключом, ломам, рукой аб што-небудзь ды інш., словам, ад недакладных, няручных, некоордынаваных рухаў колькасьць выпадкаў дасягае 16,5 проц. агульнай колькасьці.

2. Ад прычын, якія могуць быць ахарактарызаваны выразам: „рэч валіцца з рук“—12,3.

3. Ад паданьня спаткнуўшыся аб што-небудзь наваленае, ад натыканьня на што-небудзь і ад таго, што рабочых закранаюць тымі, якія пераносяцца ці перакідаюцца, рэчамі, карацей, з прычыны заграмоджанасьці і цесьнаты ў цэхах—10,6 проц.

Усё гэта—прычыны, якія вымагаюць лепшай організацыі процэсаў вытворчасьці, разгрузкі цеснаты, рацыяналізацыі транспорту ды руху напоўфабрыкатаў унутры заводу і, нарэшце, большай увязкі вытворчай програмы з тэхнічнымі магчымасьцямі заводу.

Атрымаўшы такім чынам, агульнае ўяўленьне аб траўматызьме на заводзе, можна зьвярнуць увагу на прычыну яго па асобных цэхах. На першым месцы па небясьпечнасьці стаіць кавальскі цэх; асноўныя прычыны няшчасных выпадкаў тут такія:

1) ад аскепкаў, окалін (на сотню рабочых у 15 месяцаў)	72	вып.
2) „ апёкаў	53	„
3) „ udaраў малатком, ключом, клешчамі ды інш.	30	„
4) „ наколаў, парэзаў аб вострыя канты	26	„
5) „ закрананьня тымі рэчамі, што праносяцца ці кідаюцца	13	„

Пры аглядзе ўмоў працы на месцы перш за ўсё кідаецца ў вочы надзвычайная цесната і заграмоджанасьць памяшканьня. Апрача варштатаў, мэханічных молатаў, кавадлаў і печак, ва ўсім памяшканьні навалены (мясцамі проста ў кучы) розныя напоўфабрыкаты. Правільна расплянаваных праходаў між імі нідзе няма. Каб прайсьці да якога-небудзь варштату, прыходзіцца або рабіць доўгія выкручастыя абходы куч напоўфабрыкатаў або-ж пераскокваць праз іх.

Для ілюстрацыі стану цэху можна падаць такі прыклад: ад дзьвярэй знадворку да ўваходу ў наступны цэх ўпоперак памяшканьня ідзе

галоўны праход; па ім носяць цяжары, па ім жа ідуць рэйкі для ваганэтак. З боку гэтага праходу знаходзіцца фрыкцыйны прэс, і вось распаленыя лемяхі з-пад гэтага прэсу перакідаюцца ўпоперак праходу і скідаюцца ў кучу на другім баку яго. Далей, сярод таго-ж самага праходу, на ўзроўні грудзей чалавека да канца падважніка падважана прыблізна двухпудовая гіра. І гэта ўсё пры жвавым руху іперавозцы матэрыялаў па праходу. Да цеснаты і высокай тэмпэратуры, амаль няўхільнай ва ўмовах кавальскага цэху, далучаюцца недахваты асьвятленьня. Усе вокны і верхнія сьветлавыя ліхтары ўсьцяж укрыты копацьцю, накшталт тых шкелцаў, скрозь якія глядзяць на сонца. Такія вокны паводле табліцы павінны прапушчаць ня больш 85—90 проц. сьвятла, і з прычыны гэтага цэлыя суткі тут працуюць пры электрычным асьвятленьні. Зрабіць электрычнае сьвятло рацыянальна расьсеяным, адбітым сьвятлом немагчыма, бо сьценкі і столі чорныя ад копаці. Рабочыя зоны і месцы разьмяшчэньня варштатаў невыстарчальна расплянаваны, у кожным выпадку небясьпека пападаньня аскепкаў ды окалін у таго, што стаіць побач, рабочага, ня ўлічана. Калі ўлічыць усе гэтыя акалічнасьці, дык зробіцца ў поўнай меры зразумелай завялікая колькасьць выпадкаў з прычын, адзначаных пад разьдзеламі 1, 3 і 5. Апёкі, наколы, парэзы аб вострыя канцы і частка параненьняў аскепкамі лёкалізуюцца галоўным чынам на руках. Само сабою паўстае пытаньне аб тым, каб насіць ды ў спраўнасьці трымаць рукавіцы. Тымчасам часта можна бачыць, як адзін з двох рабочых, што выконваюць аднолькавую вытворчую работу, носіць рукавіцы, другі-ж не, кажучы, што ў іх яму працаваць нязручна. Да выданьня апошняй пастановы Наркампраца аб замене рукавіц у меру іх зношваньня часта здараліся апёкі і параненьні рук з тае прычыны, што рукавіцы былі дзюравыя.

З траўмаў ад аскепкаў ды окалін на долю пападаньня ў вочы прыпадае (на 100 працуючых) дваццаць. Але пытаньне аб вочных консэрвах натыкаецца тут на рад сур'ёзных перашкод. Аскепкі з-пад молатаў маюць большую жывую сілу і лёгка могуць разьбіць шкло, яшчэ больш павялічваючы тым небясьпеку параненьня вачэй. Пры высокай тэмпэратуры, якая звычайна бывае ў цэху, і пры цяжкасьці фізычнай работы шкелцы акуляраў заўсёды пацеюць. Вось чаму ніводны рабочы ў цэху забясьпечных акуляраў ня носіць. Вывады абсьледваньня цэху такія.

Апрача мерапрыемстваў, маючых агульна-гігіенічнае значэньне,— вэнтыляцыя для зьніжэньня тэмпэратуры ды ачышчэньня паветра ад газаў і дыму, прамываньне шыб,—трэба: 1) рацыяналізаваць рух напоўфабрыкату, каб зьменшыць залежы і запасы яго ў цэху і разгрузіць такім чынам цеснату; 2) расплянаваць і расчысьціць праходы; 3) расплянаваць месца, дзе стаяць рабочыя, улічыўшы магчымасьць трапляньня аскепкаў ды окалін у суседзяў; 4) пільна сачыць за тым, каб рабочыя (дзе гэта магчыма і патрэбна) насілі рукавіцы.

У сэнсе разгрузкі цеснаты ў памяшканьні ёсьць ужо значнае дасягненьне, бо грамоздкія ды вельмі дыміўшыя старыя печкі паступова замяняюцца новымі, тыпу Бранскага заводу, якія займаюць куды менш месца.

Наступным па небясьпечнасьці зьяўляецца гісэрны цэх, па спэцыфічнай-жа сваёй вазе ў агульнай суме траўматызму на заводзе ён займае першае месца дзякуючы вялікай колькасьці рабочых, працуючых у ім.

Асноўныя прычыны няшчасных выпадкаў тут такія:

1) ад апёкаў (на 100 рабочых за 15 месяцаў) . . . . 80 выпадкаў
у тым ліку ад апёкаў растопленым чыгуном . . . . 70 „
„ „ „ „ не астыўшым ліцьцём . . . . 11 „
2) ад паданьня рэчаў з рук рабочых . . . . 26 „
3) „ паданьня рабочых, калі яны спаткнуцца, зачэпяцца, натknown нуцца на што-неб дзь . . . . 22 „
4) „ пры ручной транспартыроўцы цяжкіх рэчаў . . . . . 21 „
5) „ наколаў, парэзаў аб вострыя канты . . . . 10 „
6) „ аскепкаў, пылінак, сьмяцінак . . . . 9 „

Тут трэба сказаць, што розныя прычыны няшчасных выпадкаў характэрны звычайна для розных дэталёвых профэсій у гісэрным цэху; так, напрыклад, апёкі растопленым чыгуном—для разьліваль-шчыкаў, апёкі неастыўшым ліцьцём і розныя выпадкі пры ручной транспортыроўцы—пераважна для выбіральшчыкаў, выпадкі ад аскеп-каў, пылінак, сьмяцінак—пераважна для рабочых па абсяканьні ліцьця. Апёкі растопленым чыгуном—асноўная бяда цэху і па колькасьці выпадкаў і па цяжкасьці і доўгачаснасьці непрацаздольнасьці. Прычыны, якія абумаўляюць вялікую колькасьць гэтых выпадкаў, у асноўным наступныя: 1) цесната, заграмоджанасьць падлогі апокамі 2) недахват спэцвопраткі, 3) дрэннае вэнтыляваньне памяшканьня і 4) дрэнны профпадбор рабочых.

1. Пра заграмоджанасьць падлогі досыць красамоўна гаворыць лічба—22 выпадкі (на 100 рабочых) паданьня, зачапіўшыся, спаткнуўшыся ды інш. Правільных, распланаваных праходаў між апокамі няма. Месцамі праходы гэтыя (калі выключыць даўжыню ручак апокаў, аб якія лёгка спаткнуцца) маюць усяго якіх-небудзь 10—15 *см.* і па гэтых вось праходах павінны завіхаючыся праходзіць рабочыя па двое побач, праносячы цяжкія чапені з чыгуном, які вельмі лёгка расплюхаць. Нават пасьля настойных вымаганьняў і загадаў органаў інспэкцыі працы праходы паміж апокамі пашыраны вельмі мала (з прычыны неадпаведнасьці тэрыторыі будынкам прадпрыемства).

2. Сярод недахватаў спэцвопраткі перш за ўсё кідаецца ў вочы неадпаведнасьць абутку. Амаль 90 проц. усіх апёкаў растопленым чыгуном лёкалізуецца на ступе. Агляд абутку ў поўнай меры растлумачвае гэту зьяву. Большасьць камаш зашнуроўваецца ці мае дзюркі, ва ўсіх гэтых няроўнасьцях растопленыя кроплі чыгуну лёгка затрымліваюцца, ня коцячыся ўніз, і робяць свой уплыў. Урэгуляваньне пытаньня з абуткам натыкаецца на перашкоду: з прычыны адсутнасьці адпаведных разьдзявалак, рабочыя не пакідаюць камаш на заводзе, але нясуць іх з сабою і хутка зношваюць іх не на рабоце. Недахватам вопраткі зьяўляецца тое, што рабочыя заўсёды ўбіраюць гімнасьцёрку ў штаны, з прычыны чаго чыгун можа затрымацца ля корсажу штаноў. У гутарцы ўсе рабочыя кажуць, што так насіць вопратку для іх найбольш зручна, тады крысы гімнасьцёркі ня будуць разьвявацца, чапляцца за якія-небудзь рэчы. На нашу думку, каб задаволіць абодвы вымаганьні, вопратка гісэрнікаў павінна быць суцэльная—тыпу комбінаткі. З прычыны гарачыні ў памяшканьні і цяжкой фізычнай работы, рабочыя звычайна расхрыстваюць гімнасьцёркі, дзякуючы чаму за каўнер могуць трапляць пыркі чыгуну. Быў, напрыклад, у цэху выпадак моцнага апёку родовага члену пырскам, трапіўшым за каўнер. Пры наліваньні чыгуну з ваграні ў чапень, калі асабліва многа і далёка разьлятаецца пырскаў чыгуну і жужлы, рабочыя, трымаючыя чапень,

стаяць, звычайна, высока падняўшы плечы, нібы баронячы, такім чынам, шыю і каўнер. Добрым сродкам абароны тут павіны быць з шырокімі крысамі ваўняныя капялюшы (галовы рабочых у цэхах пакрыты звычайнымі шапкамі з казыркамі). Апрача гэтай карысьці, такія капялюшы забесьпячалі-б вочы ад пырскаў і адначасна, зьяўляліся-б нечым накшталт каптуроў, якія бароняць вочы ад сьлепячага сьвятла голых электралямп.

Значыць, рацыянальная спэцвопратка тут павінна складацца з 1) ваўнянага капялюша, 2) камаш, глухіх з падвойнымі паднарадамі сьпераду, 3) цэльнага гарнітуру з ільнянай тканіны (брэзэнт тыпу № 116 або тэатральная парусіна). З прычыны дрэннай здольнасьці ільнянай тканіны ўцягваць і аддаваць вільгаць, што зьяўляецца надта важным ва ўмовах гісэрнага цэху для цеплярэгуляцыі організму (выпараньне поту), больш рацыянальнымі тут былі-б шарсьцяныя, суконныя гарнітуры (д-р А. С. Шафранава, „Гігіена працы“, 1928, № 4).

3. Пытаньне належнага вэнтыляваньня гісэрнага цэху, апрача агульна-гігіенічнага значэньня, мае вялікае значэньне ў сэнсе ўплыву на траўматызм. У халодны зімовы час у цэху было некалькі выпадкаў масавага атручаньня чадам, якое выяўлялася ў ванітаваньні, страце прытомнасьці ды іншых сымптомах цяжкога атручаньня CO. Больш лёгкіх-жа выпадкаў атручаньня было куды больш. Зразумела, што гэтыя лёгкія выпадкі атручаньня, якія спраtypeаджаюцца некаторай слабасьцю ў нагах, няўпэўненасьцю рухаў, расстройствам коордынацыі ды інш., бываюць аднэй з прычын няшчасных выпадкаў, ад расчыняньня-ж дзьвярэй для праветрываньня памяшканьня ў часе работы зімой зьяўляліся клубы густога туману, што зноў-ткі спрыяла павялічэньню няшчасных выпадкаў. Пытаньне рацыянальнага вэнтыляваньня прыточна-выцяжной вэнтыляцыі гісэрнага цэху—адно з асноўных пытаньняў, якія стаяць на парадку дня.

4. Шмат няшчасных выпадкаў (галоўным чынам апёкаў) пры ўважным разглядзе іх прычын, як відаць, здараецца ў выніку няпрыдатнасьці рабочых да гэтай профэсіі па сваіх псыхофізычных уласьцівасьцях. Для ілюстрацыі гэтай думкі падамо наступны прыклад: страхкаса зьвярнула ўвагу, што асабліва часта выпадкі непрацаздольнасьці ад апёкаў прыпадаюць на долю пэўных 4—5 рабочых. Была прапанова перавесьці іх у другія цэхі. У выніку колькасьць апёкаў у цэху зьнізілася. Трэба адзначыць, што работнікі страхкасы схільны тлумачыць гэты факт у тым сэнсе, што адзначаная група рабочых знарок ня ўжывала належных перасьцярог, імкнучыся атрымаць бюлетэнь па хваробе, мы ж думаем, што яны, відаць, па сваіх псыхічных і фізычных якасьцях не здавальняюць тым вымаганьням, што ставіць да рабочых работа гісэрнага цэху. Частата няшчасных выпадкаў зрабіла, урэшце, свайго роду натуральны адбор, сыгналізавала канечную патрэбу пераводу іх на другую работу. Для такіх профэсій, як, напрыклад, шофэры, лётнікі, трамвайныя вагонаважатыя, у некаторых мясцох качагары, набіраюць рабочых, звычайна, улічаючы псыхічную даравітасьць і фізычную прыдатнасьць іх (шляхам псыхотэхнічных і фізыолёгічных дасьледзін). Здаецца, што і для такіх работ, як работа гісэрнікаў, трэ' было б рабіць строгі сьвядомы профадбор, не чакаючы натуральнага адбору, які вельмі адбіваецца на здароўі няпрыдатных рабочых.

Побач з такімі якасьцямі, як „самауладаньне і прысутнасьць духу“, здольнасьць згрупоўваць сваю ўвагу, не адхіляючыся няістотным і неспадзяваным (концэнтраваная ўвага паводле Мюнстэрбэрга), здольнасьць „не бянтэжыцца пад уплывам сполаху“, прыдушаць прыступы сьмеху, чыханьня, кашлю ды інш., (г. зн. здольнасьць кары галаўных мазгоў 1) концэнтраваць узбуджальнасьць у пэўных цэнтрах, 2) тармазіць ірадыяцыю ўзбуджальнасьці і надмерную рэактыўнасьць бязумоўных рэфлексаў ды некаторых інстынктаў, 3) даваць хуткія рэакцыі па шляху мэтазгодных умоўных рэфлексаў),—побач з такімі ўласьцівасьцямі, якія часта сустракаюцца ў профэсіяграмах розных профэсій, зьвязаных з небясьпекамі,—для гісэрнікаў вельмі патрэбны яшчэ такія ўласьцівасьці, як значная цяглічная сіла, добры функцыянальны стан сардэчна-судзіннай сыстэмы, выразная коордынаванасьць рухаў, хуткае аднаўленьне страчанай роўнавагі цела і, нарэшце, вытрываласьць да розных прамяністых і хэмічных (забруджаньне паветра газамі, у тым ліку і CO) фактараў.

Калі нават згадзіцца, што некаторыя рабочыя гісэрнага цэху сьвядома і наўмысьля рабілі так, што атрымлівалі траўму ад уплыву растопленага чыгуну, не задумляючыся над магчымымі цяжкімі вынікамі, дык гэта будзе толькі сьведчыць аб псыхічнай няпоўнакаштоўнасьці гэтых рабочых, што зьяўляецца сур'ёзным супроцьпаказьнікам да дапушчэньня іх к такім работам.

Да групы пытаньняў тэй-жа самай катэгорыі належыць пытаньне аб падборы пар тых рабочых, што нясуць чапень. З абсьледваньняў акалічнасьцяй асобных выпадкаў і з гутарак з рабочымі выяўляецца, што найбольш цяжкія паражэньні разьлітым (а ня пырскнуўшым) чыгуном здараюцца звычайна з тэй прычыны, што адзін з рабочых, якія нясуць цяжкі чапень з чыгуном, ня ўтрымаўшы вялікага цяжару ці ня стрымаўшы роўнавагі, выпускае з рук ключ, чапеня перакульваецца, чыгун разьліваецца. Характэрна, што церпіць у такіх выпадках звычайна не „вінавайца“ таго, што скінуў чапень, але яго сябра, які не падрыхтаваўся да гэтага і дзеля таго не патрапіў уберагчыся. Рабочыя звычайна самі падбіраюць сабе таварышоў да пары, падыходзячых па сіле, спрытнасьці і росту (бо на долю больш нізкага з двох тых, што нясуць цяжар, прыпадае большая частка яго). Але часамі цэхавыя інструктары, кіруючыся якімі-небудзь сваімі меркаваньнямі, перашкаджаюць такому падбору.

Меры для змаганьня з апёкамі, ажыцьцёўленыя пад націскам органаў аховы працы, увогуле такія: пэўнае пашырэньне і распляноўка праходаў, перавод няпрыдатных у другія цэхі, частковая замена няпрыдатнага абутку новым, моблізацыя ўвагі рабочых на пытаньнях індывідуальнай самазабесьпячальнасьці і дысцыплінаванасьці. Кідаецца ў вочы, што нават гэтыя, далёка не выстрачальныя, мерапрыемствы далі значны эфэкт: колькасьць апёкаў рэзка зьнізілася ўжо ў IV квартале 1928 г., калі траўматызм ад усіх іншых прычын выяўляў яшчэ тэндэнцыю росту.

Кварталы	I—1928 г.	II	III	IV	I—1929 г.
Колькасьць апёкаў растопленым чыгуном у гісэрным цэху	6	22	27	12	13
Агульная колькасьць няшч. выпад. на заводзе	82	132	181	240	108

Значная колькасьць наколаў, парэзаў аб сьпічы (10), апёкаў ня досыць застыўшым ліцьцём (11), часткова выпадкаў ад паданьня рэчаў з рук рабочых (26) і пры ручной транспортоўцы цяжараў (21) (у апошніх дзьвёх катэгорыях мае, бязумоўна, вялізнае значэньне цесната і заграмоджанасьць памяшканьня) залежыць ад дрэннай якасьці рукавіц у выбіральшчыкаў. Яны дрэнна забясьпечваюць рукі ад гарачых рэчаў—здараюцца апёкі, рэчы валяцца з рук; яны дрэнна бароняць ад вострых выступаў і няроўнасьцяй ліцьця—у выніку ўколы, драпіны, парэзы рук. Пасьля нядаўнай пастановы НКП аб замене рукавіц па меры зношваньня, становішча крыху палепшылася, але ўсё-ж замала. Рукавіцы вырабляюцца з ценкай цеплаправоднай тканіны, якая лёгка дзярэцца і прапальваецца.

Тымчасам яны павінны адпавядаць наступным вымаганьням: тканіны, з якіх яны сшыты, павінны мець як мага большы час (меншую ступень) прагравальнасьці, мусяць быць тоўстымі і шчыльнымі (для забесьпячэньня ад уколаў і парэзаў) і, нарэшце, знадворны слой павінен быць, памагчымасьці, з больш трывалага да высокай тэмпэратуры матэрыялу (часта даводзіцца браць у рукі яшчэ не астыўшае, распаленае ліцьцё) Згодна з данымі, здабытымі дасьледвальніцкімі работамі ў абсягу рацыяналізацыі спэцвопраткі Маскоўскім інстытутам аховы працы (д-р А. С. Шафранава. „Гігіена працы", 1926 г. № 5—6, 1927 г., № 12, 1928 г., № 4), пералічаным вымаганьням больш за ўсё павінны адпавядаць, на нашу думку, рукавіцы, далонная частка якіх складалася-б з трох слаёў тканіны, прычым знадворны слой—з азбэставай тканіны (або з грубога брээзнту), а сярэдні—з пухкай, шарсьцянай, напрыклад, шынэльнага ці каўкаскага сукна.

У плужным цэху асабліва пашыраны наступныя прычыны траўматызму:

1. Ад некоордынаваных рухаў (ушыб малатком, ключом) і ад паданьня рэчаў з рук рабочых—38 выпадкаў (на 100 рабочых за 15 месяцаў).

2. Парэзы, уколы, драпіны аб вострыя канты і выступы рэчаў—24 выпадкі (на 100 рабочых).

3. Ад аскепкаў, сьмяцінак пылінак—13 выпадкаў.

Апошнія дзьве катэгорыі траўмаў асабліва характэрны для плужанага цэху; па іх ён стаіць на першым месцы сярод другіх цэхаў заводу.

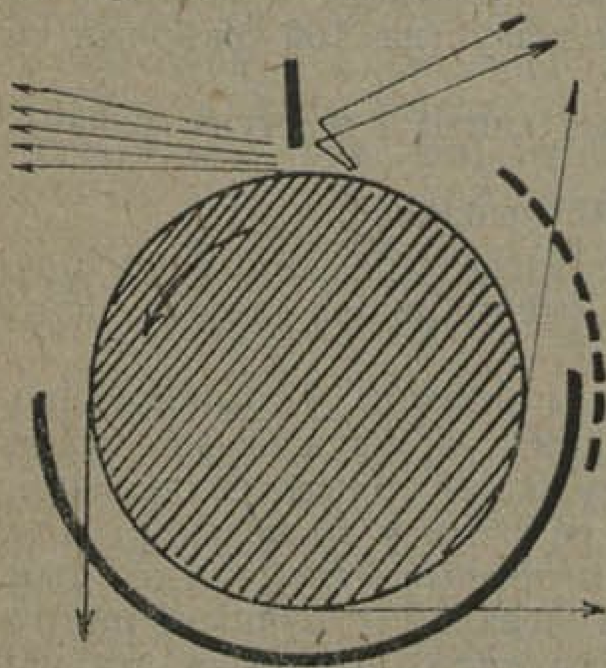
Па траўматызьме ад першай прычыны (ушыбы ў выніку некоордынаваных рухаў і пры паданьні рэчаў з рук) плужны цэх стаіць на другім месцы сярод іншых цэхаў, уступаючы толькі сьлясарнаму цэху, дзе ён дасягае 51 выпадку (на 100 рабочых у 15 месяцаў). Такі высокі траўматызм па гэтай матэрыяльнай прычыне тлумачыцца тым, што ў гэтых цэхах працуюць пераважна невялікімі ручнымі інструмантамі (малаток, ключ, напілак, зубіла ды інш.). Дынаміка траўмаў гэтага характару па кварталах выкрывае ўвогуле тую самую тэндэнцыю, што і ўвесь траўматызм на заводзе, але з больш рэзкімі скачкамі. Прыемным зьяўляецца яе значнае зьніжэньне ў I квартале 1929 г.

У абодвух цэхах (плужным і сьлясарным) колькасьць выпадкаў ад гэтых прычын па кварталах такая:

I кв.—1928 г.—17, II кв.—20, III кв.—32, IV кв.—62, I кв. 1929 г.—17.

Прычынай вялікай колькасьці парэзаў, драпін, уколаў аб вострыя канты і выступы рэчаў зьяўляецца невыстарчальнасьць самазабесьпячальнасьці самых рабочых, неахайныя адносіны да забясьпечных рукавіц. Нават там, дзе рукавіцы хоць крышачку замінаюць рабочым, яны часта іх ня носяць. Можна бачыць, як на аднэй і тэй жа рабоце адны працуюць у рукавіцах, другія—бяз іх, хаця, паводле іхных уласных слоў, рэзалі рукі ўжо ня раз. Сур'ёзнасьць пытаньня аб траўмах ад аскепкаў, пылінак і сьмяцінак зробіцца зразумелай, калі ўлічыць, што прыпадаюць яны галоўным чынам на долю тых, хто працуе ля тачыльных і шліфавальных наждачных колаў. Такім чынам, калі агульную колькасьць выпадкаў аднесьці не да ўсіх рабочых цэху, толькі да колькасьці гэтых рабочых, то паказьнік атрымаецца асабліва высокі. Колькасьць няшчасных выпадкаў з гэтай прычыны на 100 рабочых, працуючых ля наждачных колаў (па плужным і абрубачным аддзяленьні гісэрнага цэху), роўна 78. Траўматызуюцца пераважна вочы. Пры гэтым трэба ўлічыць, што лёгкіх выпадкаў, якія ў выніку ня маюць часовай страты працаздольнасьці і нават не заўважаюцца самым рабочым, здараецца куды больш. Аб гэтым досыць красамоўна сьведчыць выгляд акуляраў (корэгуючых) аднаго з рабочых, які доўгі час прапрацаваў у іх ля наждачных камняў. Усе чыста шклы маюць безьліч дробных западзін і ўзвышэньняў (ад прыпаленых частачак). (Такія-ж самыя акуляры ў рабочага гэтай профэсіі апісвае д-р Глезэраў „Гігіена працы“, 1929 г., № 1). Гэта хранічная траўматызацыя рагавіцы вока цягне за сабой, паводле дасьледзін прыват-доцэнта А. Я. Самойлава, зьніжэньне чуласьці рагавіцы і анатомічную зьмену нэрвовых канчаткаў у ёй.

Ня кожная работа ля наждачных кругоў мае шмат такіх траўм; яны сустракаюцца, галоўным чынам, там, дзе з характару вытворчага працэсу тая рэч, што абточваецца, ставіцца сваёй роўніцай пэрпэндыкулярна акружыне кругу. Адбітыя ад гэтай роўніцы частачкі ляжаць у кірунку твару рабочага, які, да таго-ж, глядзіць на месца да тыканьня рэчы з кругам. Калі пры гэтай рабоце не насіць акуляраў дык траўматызм вачэй няўхільны. Такую-ж ролю адбіваючай паверхні адыгрываюць падстаўкі, супорты пры тачэньні дробных і вузкіх рэчаў, асабліва, калі гэтыя супорты вельмі ўжо блізка прысунуты да акружыны наждачнага каменя. Нарэшце, частачкі, якія ляцяць ад асяродкавай сілы па датычнай ад акружыны таго, што круціцца, каменя, могуць трапіць у вочы ў тых выпадках, калі забясьпечны брыль кажуха апушчаны ня зусім нізка. Усе гэтыя тры прычыны, якія спрыяюць траўматызму, сустракаюцца на заводзе „Чырвоны Мэталісты“ ля шліфавальных варштатаў. Супорты часта занадта прысунуты да кругу, кажухі амаль ва ўсіх варштатаў прыладжаны нерацыянальна (некаторыя ня маюць адкідных брылёў, у некаторых кажух зьверху канчаецца ля верхняга канца вэртыкальнага дыямэтру), нарэшце, частка рабочых і асабліва хто

толькі на час падыходзіць да варштату адтачыць свой інструмант, ня носіць ні забясьпечных, ні простых акуляраў.

Двор заводу вельмі-ж заграмоджаны фабрыкатамі, напоўфабрыкатамі ды ўсялякай непатрэбшчынай, прычым усё гэта звалена ў хаотычным непарадку, з прычыны чаго часта нават праходу між усім гэтым знайсьці нельга. Уначы ён мала асьветлены. Адзін погляд на двор тлумачыць вялікую колькасьць траўматызму пры транспорце, які (траўматызм) і без таго бывае высокі, калі транспортуюцца цяжкія грамоздкія, з вострымі кантамі мэталёвыя вырабы. Ужо адзначалася, што колькасьць няшчасных выпадкаў ад выканаўчых мэханізмаў на заводзе нязначная (3,5 проц.), але ўсё-ж кідаецца ў вочы, што здараюцца яны, галоўным чынам, у двох цэхах: дрэваапрацоўчым (усяго 12) і ў плужным (усяго 8 выпадкаў, да таго-ж ля тых самых наждачных варштатаў). Лічбы гэтыя сьведчаць, што ўвага тэхнічнага пэрсоналу ў сэнсе палепшаньня мер па тэхніцы бясьпечнасьці павінна быць зьвернута сюды.

Вывады

Часныя вывады падаваліся пры разглядзе асобных цэхаў, агульныя ж вывады такія:

1. З ростам продукцыі заводу рос, выпераджаючы яго, траўматызм з прычыны неадпаведнасьці вытворчай програмы тэрыторыяльным, тэхнічным ды энэргетычным (недахват энэргіі для наладжаньня вэнтыляцыі ды інш.) магчымасьцям заводу і з прычыны хібаў у организацыі працы. Рос ён хутка, бо ўмовы працы пагаршаліся ня толькі ў адносных, але і ў абсолютных велічынях.

2. З наладжаньнем організацыі працы і ажыцьцяўленьнем раду мерапрыемстваў па палепшаньні ўмоў працы, траўматызм значна зьнізіўся. Асабліва паказальна ў гэтых адносінах дынаміка апёкаў у гісэрным цэху.

3. Асноўнага палепшаньня ў траўматызьме заводу трэба ў далейшым чакаць ад рацыяналізатарскай работы (рух напоўфабрыкатаў, расстаўленьне варштатаў, матэрыялу ў цэхах ды інш.).

4. Сур'ёзнай увагі вымагае пытаньне аб забесьпячэньні рабочых спэцвопраткай і забясьпечнікамі, адпавядаючымі свайму прызначэньню (рукавіцы, акуляры, камашы, капялюшы) і аб ужыцьці мерапрыемстваў (ад растлумачальных аж нават да рэпрэсыўных) для абавязковага і сталага карыстаньня імі з боку рабочых.

5. Набіраць і групаваць рабочых разьлівальшчыкаў і носчыкаў растопленага чыгуну трэба рабіць з улікам іх псыхофізыолёгічнай прыдатнасьці да гэтай работы.

6. Шліфавальныя наждачныя варштаты і варштаты дрэваапрацоўчага цэху вымагаюць раду палепшаньняў у сэнсе тэхнікі бясьпечнасьці.

7. Памяшканьні большасьці цэхаў, і асабліва гісэрнага, вымагаюць рацыянальнай вэнтыляцыі.

У канцы лічу за прыемны абавязак выразіць глыбокую ўдзячнасьць дырэктару Інстытуту аховы працы БССР д-ру С. Р. Дзіхцяру за кіраўніцтва і дапамогу ў распрацоўцы пытаньня.

Dr A. G. Margolin.

Beitrag zum Studium des Traumatismus in den Metallwerken „Der rothe Metallist“.

Zusammenfassung.

Der Verfasser studiert vom statistischen Standpunkte aus das auf die Landwirtschaftsmaschinenfabrik «der rothe Metallist» zu Witebsk sich beziehende Material über den Traumatismus.

Er befasst sich mit folgenden Fragen: 1) Dynamik des Traumatismus in ihrem Zusammenhange mit den Tagen der Woche; 2) Dynamik des Traumatismus im Zeitraum von 15 Monaten in Beziehung zur Dynamik der Produktion der Fabrik; 3) der Traumatismus in verschiedenen Abteilungen; 4) und bei verschiedenen Arbeitsgängen.

Auf Grund seiner Untersuchungen kommt der Verfasser zu folgenden Schlüssen:

1. Der Produktionswuchs der Fabrik wurde von einem Aufschwung des Traumatismus, der diesen Wuchs sogar überholte, begleitet. Diese Erscheinung lässt sich dadurch erklären, dass sowohl die territorialen, technischen und energetischen (Unzulänglichkeit der Energie für eine Ventilationseinrichtung u. s. w.) Möglichkeiten der Fabrik als die Organisation der Arbeit selbst, dem Programm der Produktionsentwicklung nicht entsprachen. Der Aufschwung des Traumatismus überholte den Produktionswuchs, weil die Arbeitsverhältnisse sich nicht nur in relativen, sondern auch in absoluten Grössen verschlimerten.

2. Im Anschluss an die Organisation der Arbeit und die Durchführung von einer Reihe von Massnahmen kann mann einen Abstieg des Traumatismus konstatieren, der besonders anzeigend für die Verbrennungen in der Giesserei ist.

3. Eine erhebliche Verbesserung der Traumatismusfrage an der Fabrik ist jetzt im Wege der Rationalisierung zu erhoffen (Vorrückung des Halbfabrikates, Verteilung der Arbeitsbänke, der Materialien in den Abteilungen u. s. w.).

4. Besonders ernst muss die Frage über Arbeitskleidung, über zweckentsprechende Schutzmassnahmen (Handschuhe, Brillen, Stiefel, Hut) und über die Mittel (von Erklärung bis auf repressive Massnahmen), die ihren Gebrauch seitens der Arbeiter obligatorisch und permanent machen würden, zu erörtern.

5. Die Auslese und die Gruppierung der Giesser und der Träger des zerschmelzten Roheisens muss auf einer psychophysiologischen Prüfung ihrer Tauglichkeit für diese Arbeit fussen.

6. An den Schmiergelschleifbänken und den Arbeitsbänken in der Holzbearbeitungsabteilung müssen Verbesserungen der Schutzvorrichtungen getroffen werden.

7. Alle Abteilungen—und insbesondere die Giesserei—verlangen die Einführung einer rationellen Ventilation.

III ЧАСТКА

ПРА ІНВАЛІДЫЗАЦЫЮ ЗАСТРАХОВАНЫХ БССР

Доц. С. Р. Дзіхцяр.

Пра інвалідызацыю застрахованых БССР.

На жаль мы прымушаны былі перад гэтай работай паставіць абмежаваныя задачы, якія вызначаюцца тымі, што ў нас ёсьць, матэрыяламі. Рад пытаньняў, надта цікавых у навуковых адносінах і надта важных практычна, нам асьвятліць не ўдалося з прычыны колькаснай невыстарчальнасьці і якаснай няпрыдатнасьці для гэтага атрыманых статыстычных даных.

Асноўнымі дэфэктамі ў гэтым сэнсе зьяўляецца адсутнасьць уліку застрахаваных па ўзросьце ў асобных профэсіях, адсутнасьць уліку даных аб інвалідах за час да 1926 г. і адсутнасьць поўных даных за 1926 і 1927 г.

Такім чынам, работа грунтуецца на даных Галоўсоцстраху Беларусі аб складзе інвалідаў на 1/I 1927 г. і 1928 г. і аб руху інвалідаў за 1926 і 1927 г. З прычыны пералічаных дэфэктаў нашага матэрыялу інтэнсыўныя паказальнікі выл ічаліся ў адносінах лічбаў, атрыманых па перапісу ў сьнежні 1926 г. Зразумела, гэтыя паказальнікі ня могуць таму прэтэндаваць на абсолютную дакладнасьць. Мы думаем, аднак, што магчыма орыентавацца на іх з наступных меркаваньняў.

Перапісныя даныя аб складзе занятага наёмнай працай насельніцтва па профэсіях—адзінадакладныя і наогул адзіныя, якімі мы можам карыстацца. Ні органы соцстраху Беларусі не вядуць уліку профэсіянальнага складу застрахаваных, ні ў статыстыцы ЦСПСБ мы не маглі знайсьці такога ўліку, ні ў публікацыях ЦСУ Бел. няма профэсіянальнага складу працуючых за цікавячыя нас гады. Далей, наш матэрыял датычыцца даных за 1926 і 1927 г., значыць, статыстыка профэсіянальнага складу ў канцы 1926 г. трэба, думаць, увогуле правільна ўлічвае групу насельніцтва, інвалідызацыю якой мы прабуем характарызаваць гэтымі данымі.

Нарэшце, мы хацелі-б асобна падкрэсьліць, што, у сувязі і ў залежнасьці ад характару нашых матэрыялаў, гэта работа, натуральна, галоўным чынам, мае на ўвазе характарыстыку інвалідызацыі, а не социяльна-гігіенічную ацэнку ўсяго насельніцтва, занятага наёмнай працай на аснове яго інвалідызацыі. Гэта апошняе робіцца намі, каб атрымаць выключна першыя орыентоўчыя даныя, якія ў такім іх разуменьні бясспрэчна маюць пэўнае значэньне. Застаецца адзначыць яшчэ адну асаблівасьць гэтай работы, таксама вызначаную распрацаваным матэрыялам: намі характарызуюцца інваліды толькі вышэйшых (I, II і III) груп (у адносінах да профінвалідаў мы падаем даныя пра ўсе 6 груп). Іначай кажучы, гэта работа мае, як быццам, выключна страхавы сэнс. Сапраўды, нашы даныя могуць быць выкарыстаны як социяльна-гігіенічныя паказальнікі ўсяго пастолькі, паколькі такімі паказальнікамі могуць быць усялякія другія коэфіцыенты, якія выводзяцца на падставе статыстыкі социяльнага страхаваньня. Мы ня лічым, да рэчы,

патрэбным падрабязна разьбірацца цяпер у гэтым найскладанейшым і фактычна асноўным мэтодолёгічным пытаньні санітарнай статыстыкі, мы павінны хаця-б адзначыць сумненьні якія ўзьнікаюць у сувязі з агульна прынятымі ў нас з часу „земскай мэдыцыны“ асновамі ўліку масавага здароўя. Асноўныя сумненьні мы формулявалі-б так:

1) Наколькі даныя аб агульнай захворанасьці resp. хваравітасьці якой-небудзь групы насельніцтва могуць даць фактычную соцыяльна-гігіенічную ацэнку гэтай групы і выясьніць сапраўднае значэньне асобных соцыяльна-патолёгічных зьяў.

2) Ці зьяўляюцца даныя аб агульнай захворанасьці і хваравітасьці пры сучасным стане мэдычных ведаў і організацыі мэдычнага абслугоўваньня ў поўнай меры грунтоўнымі для найадказьнейшых вывадаў аб санітарным стане групы насельніцтва, тэрыторыі, цэлай краіны.

3) Які соцыяльна-гігіенічны сэнс і значэньне для соцыяльна-гігіенічнай характарыстыкі якой-небудзь групы насельніцтва мае ўлік працаздольнасьці і вытворчасьці і ці не зьяўляецца такі ўлік канечна патрэбным для такой характарыстыкі, калі не адзіна рацыянальным.

4) Ці даюць сучасныя нашы веды аб функцыях працуючага чалавечага організму хоць крыху цьвёрдыя асновы для колькі-небудзь рацыянальнага азначэньня ступені яго працаздольнасьці і ці не зьяўляецца кожнае такое азначэньне па абыякой схэме аднолькава вельмі ўмоўным, часамі нават у адносінах да крайніх ступеняй інвалідnасьці.

Мы спадзяемся яшчэ вярнуцца да абмеркаваньня ўсіх гэтых пытаньняў. Тут яны пададзены намі толькі для выясьненьня, што характарыстыка вышэйшых трох груп інвалідаў, выклікаючых, між іншым, параўнальна найменшыя перашкоды ў сэнсе іх дыягностыкі, ня толькі мае „вузкастрахавое“ значэньне, але павінна служыць і для агульнай соцыяльна-гігіенічнай ацэнкі цікавячага нас насельніцтва.

Усяго занятых наёмнай працай, апроч сельскагаспадарчых рабочых, паводле перапісу 23-XII 1926 г., у БССР было 131.066 мужчын і 58.364 жанчыны, усяго 189.430 чалавек, а разам з сельскагаспадарчымі рабочымі 15.141 мужчын і 70.513 жанчын, усяго 221.654 чал. (гл. табл 1). Паводле статыстычных даных ЦСПСБ на 1-X 1926 г., працуючых членаў саюзу было 186.626, а разам з беспрацоўнымі—211.568 (гл. табл. 2).

З параўнаньня даных абедзьвюх табліц можна да таго-ж бачыць розьніцу між профэсіянальным складам (перапісныя даныя) і прыналежнасьцю да саюзаў (даныя ЦСПСБ) вывучанага насельніцтва. Сярод яго на 1-I 1927 г. налічалася 5.677 інвалідаў I, II і III груп, з іх—4.119 мужчын і 1.558 жанчын, а на 1-I 1928 г.—7.145 інвалідаў, з іх—5.251 муж. і 1.894 жанч. Мы мусім растлумачыць, што падаем даныя за два гады не дзеля азначэньня дынамікі тых ці іншых зьяў, але дзеля параўнаньня і выяўленьня тых, што выяўляюцца, адносін: наш

Лік рабочых і гранічны ўзрост

(Паводле перапісу 23/XII 1926 г.) Табліца 1

Група профэсій (кляс. ЦСК)	МУЖЧЫНЫ		ЖАНЧЫНЫ	
	Агульны лік	Гранічны ўзрост	Агульны лік	Гранічны ўзрост
Рабочыя сельскай гаспадар.	20075	70	12149	70
Горнарабочыя	17	47,5	—	—
Мэталістыя	4062	70	105	47,5
Дрэваапрацоўшчыкі	2770	70	615	57,5
Папернікі	849	70	346	57,5
Друкары	1333	70	441	57,5
Тэкстыльшчыкі	542	70	2101	57,5
Краўцы	431	57,5	282	47,5
Гарбары	1836	67,5	154	62
Харчавікі	1252	70	173	57,5
Тытуньнікі	36	57,5	105	52
Хэмікі	497	67,5	1013	52
Мінэральнікі	1966	67,5	594	57,5
Мясцовы транспорт	1448	70	301	57,5
Рабочыя сілавых установак	1418	70	7	57,5
Іншыя	3949	70	2334	70
Сам.-рам. прамысловасьць	10139	70	1969	67,5
Будаўніцтва	3355[1])	70	45	62
Чыгуначны транспорт	14846	70	326	67,5
Іншыя віды транспорту	1695	70	16	57,5
Гандаль і крэдыт	1041	70	135	70
Установы	2558	70	194	62
Іншыя галіны	11212	70	11181	70
Адміністрацыйны пэрсонал	8816	70	627	62
Тэхнічны пэрсонал	6047	70	140	52
Гаспад. разьм. пэрсонал	8398	70	1381	62
Падлік контрол. пэрсонал	12779	70	3487	57,5
Дзелавод. пэрсонал	3363	70	2069	62
Мэд. саніт. пэрсонал	2605	70	4545	67,5
Работнікі асьветы	6238	70	6306	70
„ мастацтва	600	67,5	194	62
Юрыдычны пэрсонал	347	57,5	23	37,5
Работнікі сувязі	767	57,5	451	52,
Работнікі гігіены і харч. інтэр., бясьп.	12509	70	16516	70
Іншыя і без адзн. профэсій	1345	70	188	62
Усяго без сельскагаспад. рабоч.	**131066**	—	**58364**	—
„ разам з сельскагасп. раб.	**151141**	—	**70513**	—
	—	**221654**	—	—

Усяго па галінах працы і гаспадаркі	Мужч.	Жанч.	Разам
Рабочых сельскагаспадар.	20075	12149	3224
„ цэнз. прамыслов.	23143	8001	31744
„ у інш. галінах	44109	13836	57945
Усяго рабочых нар. гаспадаркі акрамя сельскай гаспадаркі	**67252**	**22437**	**89689**
Служачых	**63814**	**35927**	**99741**

[1]) Разам з будаўнікамі ў фабр.-зав. прамысловасьці.

Зводка колькасьці працую

Назва саюзаў	Працуючых ва ўстановах					З ліку працуючых было					
	Мужчын		Жанчын		РАЗАМ (гр. 1+2+3+4)	Членамі дан. саюзу					
						РАЗАМ (гр. 7+8+9+10)	У тым ліку:				Членаў інш. саюзаў
							Мужчын		Жанчын		
	Дарослых	Падлеткаў да 17 год уключна	Дарослых	Падлеткаў да 17 год уключна			Дарослых	Падл. да 17 г. уключ.	Дарослых	Падл. да 17 г. уключ.	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Сельгаслесрабоч. .	—	—	—	—	—	22240	—	—	—	—	—
Папернікі	2747	83	813	50	3693	3378	2470	75	788	45	17
Дрэваапрац. . . .	7151	276	923	64	8314	7298	6267	238	740	53	173
Гарбары	3379	890	227	29	4525	4295	—	—	—	—	—
Мэталістыя . . .	3651	222	340	31	4244	4045	—	—	—	—	—
Друкары	1676	82	451	175	2383	2326	—	—	—	—	—
Харчавікі	5001	278	936	99	6314	5456	—	—	—	—	—
Будаўнікі	12371	489	419	18	13297	9599	—	—	—	—	—
Тэкстыльшчыкі .	991	57	1981	79	3108	2770	—	—	—	—	—
Хэмікі	4428	447	2847	473	8195	7725	—	—	—	—	—
Краўцы	824	164	575	185	1748	1591	—	—	—	—	—
Разам . . .	**42219**	**2987**	**9412**	**1203**	**55821**	**48483**	**36369**	**2548**	**8559**	**1007**	**1071**
Воднікі	1218	2	32	—	1252	1039	—	—	—	—	—
Чыгуначнікі . . .	—	—	—	—	28644	26829	24611	465	1684	69	611
Мясц. транспорт. .	2812	25	52	5	2894	2700	—	—	—	—	—
Нарсувязь	3128	5	593	—	3726	3024	—	—	—	—	—
Разам . . .	**7158**	**32**	**677**	**5**	**36516**	**33592**	—	—	—	—	—
Працмастацтва . .	895	22	282	1	1200	1154	—	—	—	—	—
Мэдсанпрацы . .	3436	21	5822	25	9304	9086	—	—	—	—	—
Працасьветы . . .	10183	57	8849	22	19111	17514	—	—	—	—	—
Саўгандальслуж. .	22931	237	3688	233	27089	23328	—	—	—	—	—
Разам . . .	**37445**	**337**	**18641**	**281**	**56704**	**51082**	**32928**	**279**	**17659**	**216**	**1219**
Камгас.	3038	84	704	11	3837	3606	—	—	—	—	—
Нархарч.	677	23	896	34	1630	1492	—	—	—	—	—
Разам . . .	**3715**	**107**	**1600**	**45**	**5467**	**5098**	**3438**	**92**	**1526**	**42**	**330**
Па БССР . .	**90537[1]**	**3463[1]**	**30330[1]**	**1534[1]**	**154508[2]**	**160495[3]**	**103434**	**3407**	**30079**	**1335**	**3361**

[1]) Акрамя чыгуначнікаў. [2]) Разам з чыгуначнікамі. [3]) Разам з с.-г. рабочымі.

чых і членаў саюзаў

Табліца 2

Членаў саюзаў, ня ўліч. у графе 8-ай										УСЯГО працуюч. членаў саюзаў (6+11+21)	Член саюзу ня вуч. гр. 22		Разам чл. саюзу
Працуючыя ў працашкол.				РАЗАМ (гр. 12+13+14+15)	На прымац. да ФЗМК				РАЗАМ (гр. 17+18+19+20)				
Мужчын		Жанчын			Мужчын		Жанчын						
Дарослых	Падл. да 17 год уключна	Дарослых	Падл. да 17 год уключна		Дарослых	Падл. да 17 год уключна	Дарослых	Падл. да 17 год уключна			Беспрацоўныя	Навучаючыяся	Члены саюзу
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
—	—	—	—	215	—	—	—	—	5531	27986	2425	427	31833
18	—	—	—	—	18	—	5	1	24	3402	46	26	3474
315	27	113	2	457	661	37	18	—	716	9487	941	1228	9640
—	—	—	—	1251	—	—	—	—	6	5782	1128	78	6758
—	—	—	—	378	—	—	—	—	565	5187	541	268	5797
—	—	—	—	188	—	—	—	—	88	2659	182	16	2800
—	—	—	—	538	—	—	—	—	53	6905	979	27	7053
—	—	—	—	223	—	—	—	—	6602	20122	1623	221	18268
—	—	—	—	929	—	—	—	—	7	4044	111	20	3837
—	—	—	—	85	—	—	—	—	8	8288	249	82	8149
—	—	—	—	990	—	—	—	—	128	2868	759	128	3596
—	—	—	—	**5039**	—	—	—	—	**8197**	**69057**	**6559**	**1094**	**69372**
—	—	—	—	6	—	—	—	—	7	1265	57	2	1111
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28644	1585	330	28744
—	—	—	—	48	—	—	—	—	242	3184	324	22	3336
—	—	—	—	—	—	—	—	—	103	3829	393	12	3532
—	—	—	—	**54**	—	—	—	—	**352**	**36922**	**2359**	**366**	**36723**
—	—	—	—	147	—	—	—	—	271	1688	233	52	1857
—	—	—	—	7	—	—	—	—	305	9616	1319	798	11515
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1421	20532	998	1709	21642
—	—	—	—	658	—	—	—	—	—	27747	3173	350	27509
—	—	—	—	**812**	—	—	—	—	**1997**	**59513**	**5723**	**2909**	**62523**
—	—	—	—	393	—	—	—	—	92	4322	635	19	4745
—	—	—	—	110	—	—	—	—	3339	5079	1406	20	6367
—	—	—	—	**503**	—	—	—	—	**3431**	**9401**	**2041**	**39**	**11112**
4190	**241**	**1838**	**139**	**6623**	**9286**	**463**	**3865**	**363**	**19508**	**180639**	**19107**	**5835**	**211568**

матэрыял, з прычыны ахарактарызаваных яго адмоўных уласьцівасьцяй, бязумоўна, ня можа зьяўляцца асновай для вывучэньня дынамікі.

На падставе зьмешчаных даных мы вылічылі наступныя стасункі:

Табліца 3

	% індвалідаў у стасунку да ўсяго насельніцтва, якое займаецца наёмнай працай		Рост абсолютн. колькасьці інвалідаў к 1-І 1928 г., калі колькасьць інвал. на 1-І 1927 г. прыняць за 100
	1927 г.	1928 г.	
Усяго	2,56	3,22	125,9
Мужчын	2,73	3,47	127,5
Жанчын	2,21	2,69	121,7

Паказьнікі інваліднасьці недакладныя, бо мы выходзілі з нязьменнага насельніцтва (на 17-XII 1926 г.). Для простага вызначэньня разьмераў гэтай недакладнасьці мы, на жаль, ня маем ніякіх спосабаў. Укосным зазначэньнем могуць зьяўляцца перш за ўсё даныя аб руху колькаснасьці членаў профсаюзаў. Паводле гэтых даных, колькасьць членаў профсаюзаў на 1-X 1926 г. была 211.568, з іх 162.025 мужчын і 49.543 жанчыны, а на 1-X 1927 г. было 223.466 з іх 168.524 мужчын і 54.942 жанчыны, г. зн. калі прыняць колькасьць членаў профсаюзу на 1-X 1926 г. за 100, дык на 1-X 1927 г. было ўсяго членаў профсаюзаў 105,62 проц., мужчын—104 проц. і жанчын—110,9 проц. Бязумоўна, рост колькасьці членаў профсаюзаў не азначае росту колькасьці застрахаваных, які, уласна, і мае значэньне для цікавячага нас пытаньня.

Аб росьце колькасьці застрахаваных у нас такія даныя:

Сярэдняя колькасьць застрахаваных 1925-26 г.—138.746

„ „ „ 1926-27 г.—160.020, у аднос да 25-26 г. 115,4 проц.

„ „ „ 1927-28 г.—178.864, у аднос. да 26-27 г. 111,8 проц.

Але з 160.020 застрахаваных у 1926-27 г. было 8.487 застрахаваных часткова, а ў 1927-28 г. з 178.864 іх было 20.980 чалавек. Такім чынам, рост поўнасьцю застрахаваных, у адносінах да якіх толькі і трэба вылічаць колькасьць інвалідаў ад агульных прычын, значна меншы паказаных даных, а менавіта: у 1926-27 г., у параўнаньні з 1925-26 г. (у 1925-26 г. часткова застрахаваных быў надта нязначны процант), колькасьць застрахаваных узрасла на 9,2 проц., а ў 1927-28 г., у параўнаньні з 1926-27 г., на 4,2 проц. Калі вылучыць рабочых цэнзавай прамысловасьці, дык іх рост характарызуецца такімі данымі (паводле даных аб абароце рабочай сілы[1]): у 1925-26 г. было 25.101 раб., у 1926-27 г.—27.588 (рост на 9,9 проц.), у 1927-28 г.—30.835 (рост на 11,8 проц.).

[1]) Беларуск. ССР у лічбах. Да X-годзьдзя існаваньня БССР. 1919—1929 г. Выд. ЦСУ БССР 1929 г. Менск.

Пры параўнаньні ўсіх гэтых даных з паданым вышэй ростам колькасьці інвалідаў мы прыходзім да вываду, што рост апошніх перавышае рост насельніцтва, занятага наёмнай працай. Гэта сьведчыць аб інтэнсыўным „ачышчэньні“ радоў рабочых і служачых ад інвалідаў (факт гэты як быццам атрымаў далейшае пацьверджаньне ў даных бягучага ўліку інвалідаў[1])) і прымушае меркаваць, што корэктыў, якога патрабуюць нашы інтэнсыўныя паказьнікі, не павінен быць асабліва вялікім. Прымаючы яшчэ пад увагу выказаныя ўжо ў пачатку меркаваньні аб умоўным значэньні інтэнсыўнасьці паказьнікаў у данай рабоце, мы лічым за лішняе далейшае ўдакладненьне гэтага корэктыву, з якім, бязумоўна, давядзецца лічыцца пры далейшым аналізе. У кожным разе ўсё гэта прымушае прызнаць канечную патрэбу організацыі больш правільнага ўліку насельніцтва, занятага наёмнай працай (па роду, узросту і профэсіі), асабліва і ў першую чаргу застрахаваных, з мэтай удакладненага навуковага вывучэньня ўсіх яго соцгігіенічных прыкмет.

Усе інваліды і насельніцтва, занятае наёмнай працай па профэсіях, разьмяркоўваліся наступным чынам (табл. складзена ў парадку зьмяншэньня колькасьці інвалідаў мужчын на 1-І 1927 г.)

Табліца 4

Група профэсій (кляс. Ц. С. К.)	Спэцыфічн. вага ў нас., занят. наёмн. прац. (паводле перапісу)		Спэцыфічная вага інвалідаў			
			На 1-І 1927 г.		На 1-І 1928 г.	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Работнікі сельскай гаспадаркі	13,3	17,2	13,9	6,4	9,1	3,6
Улікова-контрольн. пэрсонал	10,6	7,8	13,1	3,9	14,9	3,7
Рабочыя гігіены, харчаваньня і інтэрнатаў	8,3	23,4	9,6	33,1	10,5	36,2
Чорнарабочыя і падзёнщчыкі	—	—	9,2	6,2	11,6	8,3
Будаўнікі	2,5	0,06	7,1	—	7,0	—
Гарбары	2,2	0,2	5,0	0,2	5,0	0,2
Работнікі сувязі	1,8	0,6	4,8	2,3	4,7	2,4
Дрэваапрацоўшчыкі	02,7	0,9	4,0	0,6	4,7	0,4
Мэталістыя	5,6	0,15	3,6	0,2	3,3	0,1
Гаспадарча-разьмяркоўчы пэрсонал	0,8	1,9	3,6	2,2	3,7	2,1
Харчавікі	0,3	0,24	3,0	0,8	2,9	0,6
Краўцы	0,6	0,4	2,5	2,4	2,2	1,9
Мясцовы транспорт	4,1	0,42	2,5	—	2,5	—
Работнікі асьветы	2,6	9,0	2,2	15,2	2,0	12,8
Іншыя рабочыя	2,5	3,3	2,0	1,0	1,6	1,2

[1]) Гл. справаздачы аб чыннасьці Галоўсоцстраху БССР, складзеныя т. Мацьвеевым.

Табліца 4 (працяг)

Група профэсій (кляс, ЦСК)	Спэцыфічн. вагаў нас., занят наёмн. прац. (паводле перапісу)		Спэцыфічная вага інвалідаў			
			На 1-І 1927 г.		На 1-І 1928 г.	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
Мэдычна-санітарны пэрсонал	1,7	6,4	2,0	7,2	2,0	6,9
Мінэральшчыкі і шклопарцаляншчыкі	1,3	0,8	1,9	1,0	1,4	0,6
Іншыя служачыя	0,2	0,03	1,7	0,4	1,2	0.2
Хэмікі	0,33	1,4	1,6	2,8	1,1	3,2
Тэкстыльшчыкі	0,36	9,0	1,3	6,0	1,2	7,0
Друкары	0 9	0,6	1,2	0,4	1,2	0,5
Папернікі	0,6	0,5	1,1	4,4	1,1	4,3
Тэх. пэрсонал	4,0	0,2	1,1	0,1	2,1	0,1
Рабочыя сілавых установак	0,93	0,01	0,6	—	1,8	—
Работнікі мастацтва	0,4	0,27	0,5	0,4	0,4	0,4
Чыгуначнікі	9.8	0,4	0,3	—	0,2	—
Горнарабочыя	0,01	—	0,3	—	0,5	—
Тытуньнікі	0,02	0,14	0,1	0,6	0.2	0,5
Воднікі	—	—	0,1	—	0,3	—
Без азначэньня профэсіі	0,9	0,25	0,1	0,1	0,1	0,1
Рабочыя ва ўстановах крэдытовай, гандл. ды інш. галінах	9,8	16,3	—	—	—	—
Рабочыя саматужна-рамонтн. прамысловасьці	6,7	2,8	—	—	—	—
Кіраўнічы пэрсонал	5,8	0,9	—	—	—	—
Разам (у %/%)	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
Разьмеркаваньне па катэгорыях працы						
Рабочыя сельска-гаспадарч.	13,3	17,2	13,9	6,4	9,1	3,6
Абодв. роду	14,5		—	—	—	—
Рабочыя фабрычна.-заводз. прамыслов.	15,3	12,3	—	—		—
Абодв. роду	14,3		—	—	—	—
Рабочыя ў інш. галінах прамыслов.	29,2	19,6	—	—	—	—
Абодв. роду	26,1		—	—	—	—
Усе рабочыя	44,5	31,8	47,3	26,9	49,9	29,3
Абодв. роду	40,4		—	—	—	—
Служачыя	42,2	51,0	38,8	66,7	41,0	67,1
Абодв. роду	45,1		—	—	—	—

Па зьмешчаных даных трэба зрабіць яшчэ некаторыя агаворкі, выкліканыя тым, што клясыфікацыя профэсій, прынятая пры распрацоўцы перапісу 1926 г., не ідэнтычна з клясыфікацыяй, прынятай пры распрацоўцы даных аб інваліднасьці органамі соцыяльнага страхаваньня. Апрача гэтага, няма даных аб профэсіянальным складзе рабочых, занятых у саматужна-рамесьніцкай прамысловасьці, якія аб'яднаны ў аднэй групе: відаць, некаторыя профэсіі, напрыклад краўцы, былі-б прадстаўлены куды большай лічбай, і, значыць, іх спэцыфічная вага ў насельніцтве, занятым наёмнай працай, была-б большая, калі-б мы маглі іх вылучыць з гэтай агульнай групы; гэта датычыць і шмат якіх іншых профэсій. Далей, даныя аб некаторых профэсіях прышлося аб'яднаць: справаводчы пэрсонал з улікова-контр., шклопарцаляншчыкі з мінэральшчыкамі ды інш., паколькі такое аб'яднаньне прынята і пры распрацоўцы перапісных даных. Сумненьні выклікае група сельскагаспадарчых рабочых. Трэба думаць, што інвалідаў гэтай профэсіі трэба залічаць не да ўсёй масы наёмных сельскагаспадарчых рабочых, але толькі да часткі іх, якая дакладна намі ня можа быць

вызначана. Даныя аб чыгуначніках таксама вымагаюць тлумачэньня: падана толькі колькасьць інвалідаў, якія атрымліваюць пэнсію ў тэрыторыяльных касах, перапісам-жа ахоплены, бязумоўна, усе чыгуначнікі.

Пры ўсіх гэтых агаворках і магчымых недакладнасьцях усё-ж паданая табліца дае магчымасьць орыентавацца ў параўнаўчай інвалідызацыі большасьці профэсіянальных груп. Зусім зразумела, што калі спэцыфічная вага інвалідаў якой-небудзь профэсіі ў агульнай суме інвалідаў большая, чым спэцыфічная вага гэтай профэсіі ва ўсім насельніцтве, занятым наёмнай працай, дык становішча яе ў сэнсе інвалідызацыі горшае за становішча тых профэсій, што характарызуюцца адваротнымі стасункамі. Так, усе рабочыя мужчыны складаюць 44,5 проц., а служачыя мужчыны 42,2 проц. усяго насельніцтва, занятага наёмнай працай, тымчасам інваліды рабочыя мужчыны складаюць у 1928 г. 49,9 проц., а інваліды служачыя мужчыны—41 проц. усіх інвалідаў; гэта сьведчыць аб тым, што сярод рабочых наглядаецца больш інтэнсыўны пераход на пэнсію па інваліднасьці, чым сярод служачых. Асабліва інтэнсыўным здаецца гэты пераход сярод будаўнікоў, краўцоў, гарбароў, харчавікоў, тэкстыльшчыкаў; найменш інтэнсыўны гэты пераход, як быццам, сярод улікова-контрольнага і справаводчага пэрсоналу і асьветнікаў[1]). Гэта пацьвярджаецца і падсумаванымі данымі аб інтэнсыўных паказьніках інваліднасьці (гл. табліцы). Вось разьмяшчэньне некаторых профэсіянальных груп у зьбежнымі парадку паказальнай колькасьці інвалідаў мужчын (у проц.):

	На 1-І 1927 г.	На 1-І 1928 г.
1. Краўцы	23,64	26,21
2. Гарбары	11,11	14,20
3. Тэкстыльшчыкі	9,58	11,59
4. Харчавікі	9,98	11,98
5. Будаўнікі	8,65	11,05
6. Мясцовы транспорт	7,17	9,18
7. Дрэваапрацоўшчыкі	5,78	8,81
8. Папернікі	5,54	6,60
9. Друкары	3,59	4,88
10. Шклопарцаляншчыкі	4,07	3,85
11. Мэталістыя	3,58	4,28
12. Улікова-контрольны пэрсонал	3,34	4,44
13. Работнікі гігіены	3,16	4,45
14. Мэдработнікі	3,22	4,00
15. Работнікі асьветы	1,48	1,63

Разьмяшчэньне профэсіянальных груп у парадку зьбежнай колькасьці інвалідаў-жанчын.

	На 1-І 1927 г.	На 1-І 1928 г.
1. Паперніцы	20,25	23,7
2. Швачкі	13,11	12,73
3. Харчавікі	7,52	6,36
4. Тэкстыльшчыцы	4,47	6,27
5. Хэмікі	4,34	6,03
6. Мэталістыя	2,86	1,9
7. Мінэральніцы	2,52	1,85
8. Гарбарніцы	1,95	2,6
9. Друкаршчыцы	1,58	2,13

[1]) Зразумела, што як пры гэтым выглядзе, так і пры ўсіх далейшых на падставе аналізу таблічнага матэрыялу абавязкова трэба мець на ўвазе, што ў адносінах да профэсіянальных груп, прадстаўленых нязначнай колькасьцю, гэтыя вывады маюць надта адноснае значэньне.

		На 1-І 1927 г.	На 1-І 1928 г.
10.	Дрэваапрацоўшчыцы	1,46	1,3
11	Работніцы асьветы	3,75	3,84
12.	Работніцы мастацтва	3,09	3,53
13.	Работніцы гігіены	3,08	4,67
14.	Мэдсанработніцы	2,47	2,87
15.	Улікова-контрольны пэрсонал	1,5	1,98

Пры ацэнцы параўнаўчых вывадаў з гэтых даных канечна трэба ўлічыць, што ў некаторых профэсіях колькасьць жанчын вельмі нязначная, а таксама колькасьць інвалідаў жанчын (гл. табл. з абсолютнымі велічынямі). Не выклікае, аднак, сумненьня вывад, што ўвогуле сярод жанчын інтэнсыўнасьць інваліднасьці меншая, чым сярод мужчын; выключэньнем зьяўляюцца работнікі асьветы, дзе жанчыны даюць большыя паказьнікі інваліднасьці, чым мужчыны.

З прычыны паданых раней меркаваньняў ды агаворак усім гэтым даным ня варта надаваць значэньня дакладных паказьнікаў, але яны зьмяшчаюцца для параўнаўчай характарыстыкі асобных профэсіянальных груп. Трэба толькі мець на ўвазе пры тлумачэньні розных даных аб пашыранасьці социяльна-патолёгічных зьяў, у тым ліку і інваліднасьці, што яны датычаць выяўленай і зарэгістраванай часткі гэтых зьяў, а на выкрыцьцё вось ды рэгістрацыю мае ўплыў ня толькі сапраўдная і фактычная пашыранасьць тае ці іншай зьявы. Мы, напрыклад, не сумняваемся, што колькасьць пераходзячых на пэнсію інвалідаў залежыць ня толькі ад небясьпек і шкоднасьцяй іхнай працы, але і ад экономічных ды социяльна-культурных умоў. Вось, напрыклад, даныя аб напружнасьці беспрацоўя сярод некаторых профсаюзаў, якія разьмяшчаюцца ў парадку зьбежнай напружнасьці, г. зн. колькасьці беспрацоўных на 100 працуючых членаў саюзу на 1/X 25 г., resp. на 100 членаў саюзу на 1/X 1927 г.[1])

	На 1/X 1926 г.	На 1/X 1927 г.		На 1/X 1926 г.	На 1/X 1927 г.
1 Краўцы	26,5	20,4	8. Друкары	7,0	16,8
2. Гарбары	19,5	20,4	9 Тэкстыльшч.	2,7	4,9
3. Харчавікі	14,2	21,1	10. Папернікі	1,9	5,0
4. Мэталістыя	10,4	10,9	11. Мэдсанработн.	14,7	11,1
5. Мясцовы трансп.	10,9	11,5	12. Саўгандальслужачыя	11,3	17,8
6. Дрэваапрацов.	9,9	17,2	13. Работн. асьветы	4,8	6,0
7. Будаўнікі	8,1	9,8			

З другога боку, зьмяшчаем некаторыя даныя аб зарплаце ў асобных галінах прамысловасьці (у парадку зьбежнай сярэдня-месячнай зарплаты за 1927 г.).

		р.	к.
1.	У крагецкай прамысловасьці	88	98
2.	" паліграфічнай "	83	72
3.	" мэталяапрацоўчай "	83	42
4.	" гарбарнай "	76	88
5.	" папяровай "	54	56
6.	" харчовай "	54	49
7.	" шкляной "	54	24
8.	" дрэваапрацоўчай "	48	51
9.	" ільнаапрацоўчай (тэкстыльнай)	39	01

[1]) Даныя з профстатыстыкі ЦСПСБ.

Відаць, абодва гэтыя фактары—беспрацоўе і заработак—у сэнсе ўплыву на пераход на інваліднаю пэнсію павінны дзеяць у процілежных кірунках: у добрааплачаных профэсіях пераход гэты адбываецца надта неахвотна, беспрацоўе-ж, наадварот, прымушае дамагацца інваліднай пэнсіі. Калі мы параўноўваем паданыя рады лічбаў аб інтэнсыўнасьці інваліднасьці, беспрацоўі ды зарплаце, дык у нас і ўзьнікае прадпалажэньне, што напружанасьць беспрацоўя робіць біць уплыў на павялічэньне інтэнсыўнасьці інваліднасьці, а ў профэсіянальных групах, дзе не адбіваецца гэты ўплыў, відаць, мае значэньне ўплыў заработку: друкары і мэталістыя пры досыць напружаным беспрацоўі, але пры параўнаўча нізкіх паказьніках інваліднасьці, займаюць самае вышэйшае месца. па зарплаце; наадварот. тэкстыльшчыкі, пры высокіх паказьніках інваліднасьці. але пры нязначнай напружанасьці беспрацоўя займаюць самае нізкае месца па зарплаце. Мы ня можам тут больш спыняцца на гэтым пытаньні, а ўплыў біолёгічных фактараў (роду ды ўзросту) мы будзем разглядаць крыху ніжэй, але нам здаецца надта важным ужо цяпер падкрэсьліць, што разьмеры інваліднасьці абумоўліваюцца ды вызначаюцца ў залежнасьці ня толькі, ад, так сказаць, мэдычных зазначэньняў, але і ад чыста экономічных фактараў.

Ня менш складанае пытаньне аб выкарыстаньні для соцыяльна-гігіенічнай характарыстыкі профэсій не агульнай колькасьці, але складу інваліднасьці. Мы можам разьмясьціць некаторыя профэсіі ў наступным парадку зьбежнасьці ў іх складзе інвалідаў I групы на 1/I 1927 г. і 1/I 1928 г.

Табліца 5

Групы профэсій (кляс, Ц. С. К.)	Мужчыны — На 1/I 1927 г. — Групы інваліднасьці I	II	III	На 1/I 1928 г. — I	II	III
Рабочыя						
Тэкстыльшчыкі	25,0	57,7	17,3	[illegible]	63,5	[illegible]
Тытуньнікі	25,0	50,0	25,0	8.3	83,4	8,3
Друкары	22,9	54,2	22,9	20,0	52,3	27,7
Краўцы	17,3	56,1	20,9	14,2	55,7	30,1
Мэталістыя	16,0	56,7	27,3	12,8	56.4	30,8
Шлопарцаляншчыкі	15,9	55,6	28.5	6,0	64'0	30,0
Мясцовы транспорт	14,4	55'8	29,8	11,3	59,4	22,3
Папернікі	12,8	51,0	36.2	10,7	62,5	26,8
Гарбары	12,3	53,9	33.8	14.2	51,0	34,9
Хэмікі	9,1	50,0	40.9	8,6	44,8	46,6
Дрэваапрацоўшчыкі	8,0	63,8	28,2	8,6	60,4	31,0
Будаўнікі	7,5	60,0	32,5	7,3	63,8	28,9
Рабочыя па апрацоўцы мінэраляў	5,9	58,8	35,3	12,0	52,0	36,0
Харчавікі	2,4	34,0	66,4	4,0	62,0	34,0
Служачыя						
15. Мэдработнікі	23.8	51,3	25,0	21,9	55,2	22,9
16. Работнікі асьветы	19,6	66,3	14.1	29,1	58.3	12,6
17. Улікова-контрольны пэрсонал	11,7	60,9	27,4	12,0	53,9	34,1
18. Работнікі аховы бясьпекі	7,9	65,4	26,7	5,9	61,6	32,5
У сярэднім	**10,8**	**56,5**	**32,7**	**10,7**	**56,4**	**32,9**

Табліца 5 (працяг)

Група прафэсій (кляс. ЦСК)	Жанчыны					
	На 1/1 1927 г.			На 1/I 1928 г.		
	Групы інваліднасьці					
	I	II	III	I	II	III
Работніцы						
Друкары	42,9	14,3	42,9	40,0	50,0	10,0
Гарбары	33,3	66,7	—	—	50,0	50,0
Харчавікі	16,0	52,0	32,0	18,2	54,5	27,3
Краўцы	13,5	43,2	43,2	16,7	50,0	33,3
Папернікі	5,7	42,9	51,4	6,1	40,2	53,7
Тэкстыльшчыкі	5,3	47,9	46,8	2,3	39,4	58,3
Шклопарцалянішчыкі	—	33,3	66,7	9,1	36,4	54,5
Раб. па апрац. мінэраляў	—	33,3	66,7	—	—	—
Дрэвaапрацоўшчыкі	—	33,3	66,7	12,5	50,0	37,5
Хэмікі	—	31,8	68,2	3,3	27,9	68,9
Тытуньнікі	—	31,8	68,2	—	88,9	11,1
Служачыя						
Работнікі асьветы	14,3	51,5	34,2	14,0	52,1	33,9
Улікова-контрольны пэрсонал	13,3	46,7	40,0	19,4	41,9	38,7
Мэдработнікі	11,6	61,6	26,8	13,7	60,3	26,0
Хатнія работніцы	5,7	52,3	42,0	5,8	55,2	39,0
У сярэднім	**8,2**	**50,4**	**41,4**	**7,1**	**51,5**	**41,4**

Найбольш паказным для цяжкасьці інвалідызацыі прыходзіцца лічыць колькасьць інвалідаў I групы, бо дыягностыка яе грунтуецца на параўнаўча найбольш об'ектыўнай прыкмеце—беспараднасьці. Бясспрэчна, маюць рацыю тыя, хто крытычна ставіцца да магчымасьці азначэньня працаздольнасьці ў процантах (старая клясыфікацыя груп інваліднасьці), але прыходзіцца таксама прызнаць, што пры сучасным стане нашых ведаў вельмі цяжка наогул гаварыць пра якуюнебудзь „рацыянальную" (Вігдорчык) клясыфікацыю, паколькі азначэньне межаў між 2 і 3, 3 і 4 і г. д. групамі робіцца выключна на падставе суб'ектыўных ацэнак, якія знаходзяцца пад уплывам ня толькі практыкі і ведаў экспэртаў, але таксама раду другіх фактараў. Пакуль яшчэ няма ня толькі мэтодаў „об'ектыўнага вымеру" працаздольнасьці, але і об'ектыўнага, ужо ня кажучы дакладнага азначэньня здольнасьці да працы тэй ці іншай цяжкасьці, тэй ці іншай кваліфікацыі, тэй ці іншай доўгачаснасьці. Самы факт, што якасьць і пэўнасьць такога азначэньня ставіцца ў залежнасьць ад „практыкаванасьці", „здольнасьці", лёгічнасьці экспэртаў, гаворыць пра адсутнасьць хоць крыху цьвёрдых крытэрыяў пры дыягностыцы груп інваліднасьці і фактычна зводзіць гэту дыягностыку да эмпірыі. Гэтым і тлумачыцца, што групавы склад інвалідаў аднэй і тэй-жа профэсіі не аднолькавы ў розны час (параўнай даныя за 1/I 1927 г. і 1/I 1928 г.). У кожным разе такія зьмены ў складзе інвалідаў ня толькі адбіваюць фактычныя зьмены цяжкасьці інвалідызацыі або прычын інваліднасьці, але і залежаць ад невыстарчальнасьці мэтодаў экспэртызы і ад іншых умоў (стану рынку працы, кампаніі па перааглядзе інвалідаў ды інш.). Цікава, між іншым, адзначыць, што ня гледзячы на зьмены ў складзе інвалідаў асобных профэсій за дасьледаваныя два гады, у сярэднім склад усёй масы інвалідаў застаўся амаль нязьменным. Гэта лішні раз даводзіць, што „сярэднія" статыстычныя паказьнікі, выведзеныя хоцьбы з вялікай, але недыфэрэнаванай колькасьці нагляданьняў, пры

вывучэньні зьяў жыцьця ня могуць іх выявіць, не дапамагаюць іх тлумачэньню, але, наадварот, нібы хаваюць іх сапраўдны характар.

Па зьмешчаных даных відаць, інвалідызацыя якіх профэсій найбольш цяжкая; калі разважаць аб цяжкасьці інвалідызацыі, як мы ўмовіліся, на падставе колькасьці інвалідаў I групы, да такіх профэсій належаць тэкстыльшчыкі, друкары, краўцы, мэдсанработнікі, работнікі асьветы, мэталістыя, гарбары. Устанавіць на падставе нашых матэрыялаў якую-небудзь законамерную ўзаемазалежнасьць між колькасьцю інвалідаў розных груп няма ніякай магчымасьці—відаць, такой узаемазалежнасьці і няма. Можна толькі констатаваць, што да II групы належыць большая частка інвалідаў—мужчын усіх профэсій, што склад жанчын інвалідак куды больш варыябельны, чым склад інвалідаў мужчын; што інвалідызацыя жанчын менш цяжкая, бо сярод іх менш інвалідаў I і II групы і больш інвалідаў III групы ў параўнаньні з інвалідызацыяй мужчын адпаведных профэсій. (Выключэньнем зьяўляецца ўлікова-контрольны пэрсонал). Аб цяжкасьці інвалідызацыі разважаюць яшчэ па ўзросьце надыходу інваліднасьці, выходзячы з таго меркаваньня, што для профэсіі інвалідызацыя тым цяжэй, чым раней яна надыходзіць, і наадварот,—тым лягчэй, чым пазьней яна надыходзіць.

Перш, чым аналізаваць нашы матэрыялы, падамо ўзросны склад вывучанага насельніцтва ды інвалідаў.

Табліца 6

Узрост	Склад рабочых у фабр.-зав. прадпр.[1])		Склад інвалідаў на 1/I—1927 г.		Склад інвалідаў на 1/I—1928 г.	
	М.	Ж.	М.	Ж.	М.	Ж.
			Адносныя велічыні			
Да 19 год	13,3	30,6	0,2	0,5	0,3	1,0
20—24 „	19,7	33.0	1,8	4.5	1,9	4,4
25—29 „	19,8	16,3	3,7	7,3	4,2	8,1
30—34 „	14,0	7,6	3,5	4,6	4,2	5,7
35—39 „	11,1	6,4	4,4	6,3	5,1	6,7
40—44 „	8,2	3,6	3,9	5,8	4,4	6,7
45—49 „	6,0	1,7	5,1	8,0	5,4	8,6
50—54 „	4,0	0,6	8,0	10,5	8.1	10,3
55—59 „	2,5	0,36	11,9	14,7	12,9	13,7
60—64 „	1,1	0,07	20,0	15,9	18,4	13,9
65—69 „	0,4	0,02	18.4	10,2	18,2	10,3
70 і ст.	0,1	0,01	18,9	11,6	16,9	10,6
			Абсолютныя велічыні			
Да 19 год	3074	2625	8	8	17	18
20—24 „	4559	2832	76	70	90	84
25—29 „	4577	1400	152	113	220	153
30—34 „	3236	650	145	72	218	108
35—39 „	2557	550	182	99	268	127
40—44 „	1886	305	161	90	231	126
45—49 „	1397	144	211	125	283	162
50—54 „	920	52	331	164	427	195
55—59 „	566	31	489	229	675	260
60—64 „	254	6	826	248	967	263
65—69 „	89	2	758	159	956	196
70 і ст.	22	1	780	181	888	201
Разам з непаказ.	**23143**	**8601**	**4119**	**1558**	**5251**	**1894**

[1]) Всесоюзная перепись населения 1926 г.г. Изд. 1928 г. ЦСУ.

Табліца 6 (працяг)

Узрост	Рабочыя		Служачыя		Усё насельн., занят. наёмн. працай		Усё самадзейнае насельн.		На 100 зан. наёмн. пр. інв. на 1/І 1928 г.	
	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.	м.	ж.
					Адносныя велічыні					
Да 19 год .	22,9	36,7	3,4	19,6	14,7	28,0	28,2	31,2	0,08	0.09
20—24 „ .	15,2	19,1	13,9	25,8	14,6	22,5	14,9	13,2	0,46	0,53
25—29 „ .	14,6	10,9	22,1	21,0	17,8	16.1	10,9	11,6	0,82	1,35
30—34 „ .	10,8	6,9	17,9	11,5	13,3	9,1	8,4	8,3	1,04	1,66
35—39 „ .	9,6	6,6	13,9	8,5	11,4	7,6	7,7	7,9	1,55	2,38
40—44 „ .	8,0	5,5	10,1	5,2	8,9	5,3	6,5	6,4	1,72	3,33
45—49 „ .	6,7	4,5	6,9	3,6	6,8	4,0	5,5	5,4	2,76	5,72
50—54 „ .	5,2	3,7	5,0	2,1	5,1	2,9	4,8	5,2	5,52	9,61
55—59 „ .	3,3	2,4	3,3	1,2	3,3	1,8	4,0	3,9	13,59	20,77
60—64 „ .	1,9	1,9	1,8	0,8	1,8	1,3	3,8	3,4	34,35	20,34
65—69 „ .	0,9	0,7	0,9	0,3	0,9	0,5	2,5	1,7	67.66	52,14
70 і ст. . .	0,6	0,8	0,5	0,4	0,5	0,6	2,3	1,5	107,12	45,22
					Абсолютныя велічыні					
Да 19 год .	19969	12708	2181	7043	22150	19751	459308	473533	—	—
20—24 „ .	13242	6589	8900	9260	22142	15849	243330	200163	—	—
25—29 „ .	12754	3793	14084	7562	26838	11355	178153	176412	—	—
30—34 „ .	9418	2396	11447	4115	20865	6511	137088	126393	—	—
35—39 „ .	8410	2287	8880	3046	17290	5333	128132	120277	—	—
40—44 „ .	6999	1916	6446	1868	13445	3784	104930	96268	—	—
45—49 „ .	5822	1553	4413	1281	10235	2834	90450	52260	—	—
50—54 „ .	4546	1286	3190	742	7736	2028	78266	78197	—	—
55—59 „ .	2845	816	2121	436	4966	1252	65158	60234	—	—
60—64 „ .	1639	653	1176	275	2815	928	62802	51420	—	—
65—69 „ .	329	256	584	120	1413	376	40476	25451	—	—
70 і ст. . .	524	299	305	149	829	448	37396	23047	—	—
Разам з не пак.	**87327**	**34586**	**63814**	**35927**	**151141**	**70513**	**1627081**	**1514815**	—	—

Зьмешчаныя даныя, важныя самі па сабе для ўяўленьня ўзроснага складу resp. працэсу агульнай „зношванасьці" (ад інваліднасьці і старасьці) асобных груп самачыннага насельніцтва, выкрываюць таксама некаторыя адносіны і ў зьявах інвалідызацыі. Зусім зразумела, перш за ўсё, што інвалідызацыя гэта, так сказаць, узростная функцыя—яна расьце разам з узростам: гэта відаць і з узростнага складу інвалідаў, і з інтэнсыўнасьці інваліднасьці па асобных узростных групах. Надта важна пры гэтым адзначыць, што ва ўсіх узростах, апроч самых старэйшых, жанчыны даюць куды большыя паказальнікі інваліднасьці, чым мужчыны; ва ўзросьце старэй за 60 год стасункі процілежныя. Тымчасам мы раней констатавалі, што па ўсёй масе працоўнага насельніцтва і па асобных профэсіях сярод жанчын наглядаецца менш інтэнсыўная інваліднасьць, чым сярод мужчын. Тлумачэньне гэтай, здавалася-б, супярэчнасьці мы знаходзім ва ўзросным складзе мужчын і жанчын, занятых наёмнай працай. Як відаць з нашых даных, жанчыны заняты галоўным чынам у малодшых узростах, маючы самыя нізкія паказальнікі інваліднасьці. Мужчыны-ж заняты ў значнай колькасьці і ва ўзростах, маючых параўнаўча большыя паказьнікі інваліднасьці. У гэтым сэнсе і трэба скорэктаваць вывад з адзначанага вышэй факту, інакш кажучы, на розьніцу між разьмерамі інваліднасьці абодвых родаў неравалжны ўплыў робіць узрост: пры іншых роўных умовах інвалідызацыя жанчын адбываецца больш інтэнсыўна, чым інвалідызацыя мужчын таго-ж самага ўзросту (выключэньнем, як ужо зазначалася, зьяўляецца ўзрост старэй за 60 год).

Такі-ж самы корэктыў, які выключае ўплыў узростнага складу, канечна трэба па сутнасьці зрабіць і ў параўнаўчых даных аб інтэнсыўнасьці інвалідызацыі асобных профэсіянальных груп. Для гэтага варта было-б стандартызаваць нашы даныя ў адносінах да ўзростаў аналёгічна таму, як гэта робіцца пры параўнаньні захворанасьці і сьмяротнасьці розных груп насельніцтва. Аднак нашы паказьнікі, як мы ўжо зазначалі аднойчы, вызначаюцца адноснай дакладнасьцю з прычыны самога характару матэрыялаў, якія ляглі ў іх аснову, і мы баімся, што праца, якая была-б патрачана на іх стандартызацыю не апраўдалася-б абсолютнай верагоднасьцю вывадаў. Вось чаму мы абмяжоўваемся ў даным выпадку параўнаньнем толькі цяжкасьці інвалідызацыі асобных профэсіянальных груп, для чаго карыстаемся звычайным мэтодам сярэдніх узростаў. Каб ня было непаразуменьняў, трэба адзначыць, што пад інтэнсыўнасьцю інвалідызацыі resp. інваліднасьці мы ўмоўна разумеем колькасную ацэнку, а пад цяжкасьцю—якасную ацэнку. Ніжэй мы яшчэ вернемся да пытаньня аб узаемаадносінах між гэтамі паказьнікамі. Калі, напрыклад, нам вядома, што адна група рабочых мае паказьнік інваліднасьці 5, (пяць інвалідаў на 100 рабочых), а другая—4,5, дык мы кажам, што інтэнсыўнасьць інвалідызацыі сярод першай групы большая, чым сярод другой; але калі сярод 5 інвалідаў I групы ніводны не належыць да беспарадных, а 4,5 II групы ўсе беспарадныя, ці калі сярэдні ўзрост 5 інвалідаў I гр. 60 год, а II гр. 50 год, дык мы констатуем, што інвалідызацыя сярод II групы цяжэйшая, чым сярод I. У гэтым толькі сэнсе мы і лічым магчымым карыстацца данымі аб сярэдніх узростах, як дадатковым (да даных аб разьмеркаваньні інвалідаў на групы) паказьнікам цяжкасьці інвалідызацыі. Канечна трэба, аднак, мець на ўвазе, што „сярэдні“ ўзрост, як і кожны сярэдні паказьнік, ня мае абсолютнага значэньня і зьяўляецца ня чым іншым, як нейкім абстрактным умоўным знакам, хаваючы часта надта важныя фактычныя розьніцы. Надта важна, напрыклад, апрача сярэдняга ўзросту, ведаць і ўзросны склад інвалідаў. У гэтым надта лёгка пераканацца, калі параўнаць інвалідаў некалькіх профэсій, маючых вельмі блізкія сярэднія ўзросты: напрыклад, гарбароў і адміністрацыйны пэрсонал, дрэваапрацоўшчыкаў і чорнарабочых, будаўнікоў ды інш. работнікаў харчаваньня і г. д.

Табліца 7

Група профэсій (кляс ЦСК)	Сярэдні ўзрост інваліднасьці		Інваліды ва ўзр. 19-44 г.		Інваліды ва ўзр. 45-54 г.		Інваліды ва ўзр. 55 г. і старэй	
	на 1/I 1928 г.	на 1/I 1927 г.	на 1/I 1928 г.	на 1/I 1927 г.	на 1/I 1928 г.	на 1/I 1927 г.	на 1/I 1928 г.	на 1/I 1927 г.
Гарбары	50,8	50	34,6	38,7	17,2	19,2	45,2	42,2
Адміністрац. пэрсонал	50,8	—	41,3	—	5,9	—	52,9	—
Дрэваапрацоўшчыкі	56,8	58,4	20,5	16,6	12,2	8,0	64,1	75,5
Чорнарабочыя	56,5	56,8	23,5	24,2	12,1	9,8	64,4	66,1
Будаўнікі	60,1	60,2	14,6	10,6	14,1	17,5	71,4	71,8
Іншыя раб. харчав.	60,1	62,6	14,8	7,9	9,4	11,4	75,6	80,7

Мы падалі гэтыя параўнаньні для ілюстрацыі нашай думкі, што пры адным і тым-жа „сярэднім узросьце“ інваліднасьці ўзростны склад можа быць розны, і калі сярод гарбароў да ўзросту 45—54 г. належыць 17,2% інвалідаў, а сярод адміністрацыйнага пэрсоналу—5,9%, дык відаць, якое гэта мае значэньне для характарыстыкі

цяжкасьці інвалідызацыі тэй і тэй профэсіі. Зразумела, і даныя аб узростным складзе інвалідаў патрабуюць корэктываў і, перш за ўсё, як ужо падкрэсьлівалася, ва ўліку ўзростнага складу самых профэсіянальных груп, стандартызацыі. Апрача гэтага, з тэй-жа толькі што паданай табліцы відаць, што даныя аб узростным складзе інвалідаў зьмяняюцца па гадох; не закранаючы падрабязна прычын (фактычныя зьмены, вынік „чысткі", перагляд ды інш.), нельга ня лічыцца з гэтым фактам пры характарыстыцы інваліднасьці асобных профэсій, іначай кажучы, нельга ня прызнаць умоўнасьці гэтых паказьнікаў (сярэдняга ўзросту ды ўзростнага складу). Паводле нашых даных, інваліднасьць надыходзіць ва ўзросьце малодшым, чым сярэдні ўзрост усяе масы інвалідаў, сярод гарбароў, мэталістых, краўцоў, друкароў, працасьветнікаў. Гэта тыя-ж профэсіі, сярод якіх мы знайшлі найбольшы процант інвалідаў I групы, г. зн. абодва паказьнікі цяжкасьці інвалідызацыі пацьвярджаюць адзін аднаго. Зразумела, могуць быць выпадкі, калі гэтыя паказьнікі і не супадуць: напрыклад, у нашым матэрыяле мэдыка-санітарныя работнікі маюць досыць высокі сярэдні ўзрост (у гэтым сэнсе інвалідызацыя не асабліва цяжкая), але паводле групавога складу яны належаць да профэсій з цяжкой інвалідызацыяй. Вось чаму для больш правільнага вываду аб цяжкасьці інвалідызацыі мэтазгодна яшчэ праверыць сярэднія ўзросты па групах інваліднасьці.

Сярэдні ўзрост інвалідаў некаторых профэсій па групах у парадку зьмяншэньня ўзростаў для інвалідаў мужчын

III група	М.	Ж.
1. Тытуньнікі	71	38
2. Друкары	61,3	29
3. Будаўнікі	55,8	—
4. Мясцовы транспорт	55,7	—
5. Краўцы	52,5	41,5
6. Дрэваапрацоўшчыкі	50,5	30,5
7. Тэкстыльшчыкі	50,5	40,2
8. Мінэральнікі	48,8	51,5
9. Харчавікі	48,3	55
10. Мэталістыя	46	44
11. Папернікі	46	44
12. Гарбары	45,9	31,5
13. Хэмікі	43,7	36
14. Улікова-контрольны пэрсонал	56,7	46,1
15. Мэдсанработнікі	51,6	46,6
16. Работнікі асьветы	49,7	49,8
II група	**М.**	**Ж.**
1. Хэмікі	63,3	44
2. Будаўнікі	63	—
3. Тэкстыльшчыкі	61,5	43,4
4. Мясцовы транспорт	61,2	55,7
5. Харчавікі	60,3	52,5
6. Тытуньнікі	59,7	27,0
7. Друкары	59,3	42,3
8. Дрэваапрацоўшчыкі	58	36 0
9. Мінэральнікі	56,9	49,0
10. Краўцы	56,2	45,2
11. Папернікі	54,6	—
12. Гарбары	54,0	72,0
13. Мэталістыя	52,3	49,0
14. Мэдсанработнікі	65,6	51,6
15. Улікова-контрольны пэрсонал	60,3	58,6
16. Работнікі асьветы	59,5	55,6

I група	М.	Ж.
1. Хэмікі	74,0	—
2. Харчавікі	63,	22
3. Тэкстыльшчыкі	60,8	47
4. Папернікі	57	48,3
5. Гарбары	56	—
6. Мінэральнікі	55,1	—
7. Дрэваапрацоўшчыкі	54	—
8. Будаўнікі	49,3	36,0
9. Мэталістыя	48,6	50,2
10. Мясцовы транспорт	48,0	—
11. Краўцы	46,1	—
12. Друкары	44,0	42,0
13. Тытуньнікі	25,0	—
14. Мэдсанработнікі	55,6	43,3
15. Работнікі асьветы	52	43,2
16. Улікова-контрольны пэрсонал	48,7	51,2

Розьніца паміж сярэднім узростам інв. II і III гр.	**М.**	**Ж.**
1. Тытуньнікі	19,6	8
2. Дрэваапрацоўшчыкі	12,0	2,5
3. Мінэральнікі	11,0	3,4
4. Тэкстыльшчыкі	8,6	—
5. Будаўнікі	8,1	—
6. Мясцовы транспорт	8,1	5,5
7. Хэмікі	7,5	5,5
8. Друкары	7,2	—
9. Краўцы	6,3	5
10. Мэталістыя	5,5	—
11. Гарбары	3,7	3,7
12. Харчавікі	2,0	13,2
13. Папернікі	11,3	11
14. Мэдсанработнікі	14,0	5,0
15. Улікова-контрольны пэрсонал	9,8	5,8
16. Работнікі асьветы	3,6	12,5

На падставе гэтых даных можам перш за ўсё пацьвердзіць вывад проф. Вігдорчыка[1]), што чым вышэй група інваліднасьці, тым вышэй сярэдні ўзрост яе надыходу, апрача I групы. У нашым матэрыяле выключэньнем зьяўляецца адміністрацыйны пэрсонал, друкары і тытуньнікі, прычым яны выяўляюць проста адваротныя стасункі: ніжэйшыя групы інваліднасьці належаць да старшага ўзросту, а да малодшых належаць вышэйшыя групы. Калі выключыць пры тлумачэньні гэтага факту ўплыў проста малой колькасьці наглядаваньняў (тытуньнікі), дык трэба думаць, што гэтыя профэсіі адзначаюцца асаблівымі ўмовамі, якія выклікаюць асабліва цяжкія вынікі якраз у больш маладым узросьце, напрыклад, атручаньні. У адносінах да друкароў,—у кожным разе такое тлумачэньне ў поўнай меры праўдападобнае і адпавядае вядомым пэўным фактам з паталёгіі атручаньня воловам (дзеяньне прывыканьня да атруты).

Другі вывад, які можна зрабіць са зьмешчаных даных, заключаецца ў тым, што ў жанчын, відаць, інваліднасьць надыходзіць раней, чым у мужчын. Некаторыя выключэньні (мінэральнікі, харчавікі III групы) не паддаюцца рацыянальнаму тлумачэньню і, бязумоўна, ня могуць зьмяніць увогуле правільнага вываду аб большай цяжкасьці інвалідызацыі сярод жанчын.

[1]) Проф. Н. А. Вігдорчык—„Инвалидность", „Книга" 1924 г.

Нарэшце, параўнаньне сярэдніх узростаў па групах прыводзіць да вываду, што параўнаўча больш цяжкая (больш ранняя) інвалідызацыя наглядаецца сярод мэталістых, гарбароў, папернікаў, краўцоў, харчавікоў. Карыстаньне для азначэньня цяжкасьці інвалідызацыі данымі аб „тэмпе нарастаньня інваліднасьці“ (Вігдорчык) трэба лічыць ня зусім прыдатным, бо цяжкасьць жа азначаецца сярэднім узростам надыходу інваліднасьці ніжэйшых груп. Па паданых намі розьніцах у сярэдніх узростах II і III групы можна бачыць, напрыклад, што гарбары і мінэральнікі займаюць адно і тое месца паводле тэмпу нарастаньня ад III да II групы інваліднасьці, тымчасам іх сярэднія ўзросты ва ўсіх групах зусім неаднолькавыя, і мінэральнікі знаходзяцца ў больш спрыяючых умовах у сэнсе інвалідызацыі. Гэты спосаб, бязумоўна, мог-бы даць больш пэўныя вынікі, калі-б самы „тэмп нарастаньня“ вызначаўся не на падставе аднаразовага параўнаньня сярод узростаў розных груп інвалідаў, якія вызначаны ў розныя часы рознымі экспэртамі, у адносінах да розных людзей, але шляхам дынамічнага абсьледваньня пэўных груп інвалідаў пэўных профэсій.

Гэтым вычэрпваюцца нашы магчымасьці ў сэнсе вызначэньня паасобных паказьнікаў інтэнсыўнасьці і цяжкасьці інвалідызацыі асобных профэсій на падставе тых, што ёсьць пакуль, матэрыялаў. Калі-б нават гэтыя паказьнікі ня выклікалі ніякіх сумненьняў у сэнсе іх дакладнасьці і сапраўднага вызначэньня фактычных адносін, дык яны ўсё-ж не разьвязваюць пытаньня аб сынтэтычным паказьніку інвалідызацыі resp. інваліднасьці, г. зн. аб такім паказьніку, у якім-бы спалучаліся ўсе прыкметы, якія мы аналізавалі дагэтуль. Проф. Вігдорчык, як вядома, прапанаваў у якасьці такога сынтэтычнага паказьніка так званы „коэфіцыент зношванасьці“ просты і ўскосны. Сутнасьць гэтага зводзіцца да вызначэньня колькасьці тых, што трацяцца, год з прычыны інваліднасьці да фізыолёгічнай інваліднасьці групай насельніцтва (просты коэфіцыент) resp. групай інвалідаў (ўкосны коэфіцыент [1]). Не адмаўляючы значэньня коэфіцыенту зношванасьці для параўнаўчай характарыстыкі інвалідаў, трэба прызнаць досыць абмежаванае яго соцыяльна-гігіенічнае значэньне пры параўнаўчай ацэнцы інваліднасьці ды інвалідызацыі розных профэсіянальных груп. Гэта абмежаванасьць перш за ўсё абумаўляецца тым, што пры выявдзеньні коэфіцыенту зношванасьці ня ўлічаецца ўзростны склад тае, што вывучаецца, профэсіянальнай групы. Скарыстаем для паясьненьня прыклады, аналёгічныя тым, што падае сам проф. Вігдорчык. Профэсіянальная група „А“ дае ў год на 1000 рабочых:

10 інв.	VI	катэгорыі ў	сярэднім	узросьце	40 год.
5 „	IV	„	„	„	45 „
3 „	II	„	„	„	50 „
1 „	I	„	„	„	60 „

Дапусьцім, што група „Б“ дае такую-ж самую колькасьць інвалідаў тых-жа самых груп, з такімі-ж сярэднімі ўзростамі, г. зн. коэфіцыент зношванасьці ў абедзьвюх групах будзе аднолькавы, але, дапусьцім, што ёсьць фактычная розьніца ва ўзростным складзе

[1]) Падрабязна глядзі ў кнізе Н. А. Вігдорчыка „Инвалидность“.

абедзьвюх груп, а значыць, і ў інтэнсыўнасьці інвалідызацыі кожнага ўзросту, а менавіта:

Табліца 8

Ўзрост	А. Разьмеркаван. па ўзросту	А. Інтэнсыўнасьць у проц.	Б. Разьмеркаван. па ўзросту	Б. Інтэнсыўнасьць у проц.
Да 39 г.	700	—	600	—
VI гр. 40—44	80	12,5	120	8,3
IV „ 45—49	70	7,1	100	5,0
II „ 50—54	70	4,3	80	3,75
„ 55—59	50	—	40	—
I „ 60—64	20	5,0	30	3,3
„ 65 і ст.	10	—	30	—
Коэфіц. зношв.	—	**121,85**	—	**121,85**

Гэты прыклад, нам здаецца, выразна паказвае, што адзін і той самы коэфіцыент зношванасьці ані не зьяўляецца паказьнікам і аднолькавай інвалідызацыі: відаць, група „А“ інвалідызуецца куды цяжэй, чым група „Б“. Роўным чынам магчыма, што група, якая мае больцы коэфіцыент зношванасьці, фактычна знаходзіцца ня ў горшых, а мо‘ і ў лепшых умовах адносна інвалідызацыі, чым група, што мае меншы коэфіцыент. Такі выпадак быў-бы, калі-б у нашым прыкладзе ў групе „Б“ на 1000 рабочых было інтэнсыўн. у аднос. адпав. узросту:

Інвалідаў VI групы	11	з сярэдн. узростам 40 г.	9,2%	26[1]) × 11 × 10%	=	28,6 г.
„ IV „	7	„ 45 г.	7,0%	21 × 7 × 37%	=	54,39 г.
„ II „	3	„ 50 г.	3,75%	16 × 3 × 100%	=	48,0 г.
„ I „	1,2	„ 60 г.	4%	6 × 1,2 × 150%	=	10,80 г.
				Коэфіц. зношв.		**141,79**

Такім чынам, коэфіцыент зношванасьці ў групе „Б“ большы, чым у групе „А“, але фактычная ступень інвалідызацыі зусім ня вышэйшая. Вось чаму мы і лічым, што ня толькі ўскосны, але і просты паказьнік інваліднасьці ў пэўнай меры „характарызуе толькі інваліда, а ня групу насельніцтва, з якой ён вярбуецца“ (Вігдорчык); каб ён мог характарызаваць і насельніцтва, канечна трэба яго стандартызаваць у адносінах да ўзростнага складу гэтага насельніцтва.

Соцыяльна-гігіенічнае значэньне коэфіцыенту зношванасьці абмяжоўваецца яшчэ тым, што ён вызначаецца так званай „фізыолёгічнай інваліднасьцю“. Тымчасам, „калі ў дакладнасьці надыходзіць фізыолёгічная інваліднасьць, мы ня ведаем“ (Вігдорчык) і, па сутнасьці справы, ня можам ведаць, бо яна, незалежна ад конкрэтных умоў профэсіянальнай працы, культурна-эконамічных умоў і быту, зьяўляецца абстракцыяй, бадай большай абстракцыяй, чым усялякая другая статыстычная „сярэдняя“.

Крытычныя заўвагі можа выклікаць і процантная ацэнка груп інваліднасьці, ацэнка, асуджаная, як вядома, самым аўтарам „коэфіцыенту“ зношванасьці.

Усе паданыя меркаваньні нам здаюцца выстарчальнымі для таго, каб прызнаць умоўнае значэньне коэфіцыентаў зношванасьці нараўне з другімі ўмоўнымі паказьнікамі інвалідызацыі. Маркузон[2]) у якасьці такога паказьніка раіць за лепшае лік „поўных“ інвалідаў на 100 або

[1]) За гранічны ўзрост па Вігдорчыку прыняты 66 год.

[2]) Маркузон—„Методика статистики социального страхования“. Вып. II „Вопросы труда“, 1928 г.

1000 рабочых resp. інвалідаў. Мы вылічылі коэфіцыент зношванасьці, паклаўшы ў аснову сярэдні ўзрост інвалідаў, незалежна ад групы. За ўзрост „фізыолёгічнай інваліднасьці“ мы прынялі гранічны ўзрост, г. зн. той узрост, у якім ёсьць яшчэ рабочыя асобных профэсій (паводле даных перапісу), бо мы яго лічым, у кожным разе, больш правільным, чым абстрактны ўзрост фізыолёгічнай інваліднасьці.

Падамо параўнаньне пакаьнікаў інвалідызацыі, вылучаных рознымі спосабамі.

Табліца 9

Група профэсій (кляс, ЦСК)	Поўн. інвал. на 100 інв.		Поўн. інвал. на 100 рабочых		Ускосн. пак. (па Вігдорчыку)	Прост. пак. (па Вігдорчыку)	Коэф.[1]) зношв. (па Дзіхцяру)	Коэфіц.[2]) зношв. па ўзрост. (па Дзіхцяру)	
	На 1/I 1927 г.	На 1/I 1928 г.	На 1/I 1927 г.	На 1/I 1928 г.	На 1/I 1928 г.	На 1/I 1928 г.	На 1/I 1928 г.	Прост.	Ускос.
Мужчыны:									
Тэкстыльшчыкі	72,2	70,9	6,9	8,22	1096,7	126,9	134,0	130,96	1130
Тытуньнікі	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Друкары	70,5	68,7	2,53	3,36	1300,1	63,4	67,0	69,78	1430
Мэталістыя	67,5	66,1	2,38	2,8	1789,3	76,3	84,9	87,3	2040
Шклопарцалі	67,2	63,7	—	—	—	—	—	—	—
Мясц. транспорт	66,5	65,6	4,77	6,01	984,2	89	100,1	110,16	1200
Краўцы	65,2	66,4	16,29	17,4	336,4	72,2	112,2	123,18	470
Гарбары	65,1	65,7	7,24	9,3	1521,2	215,6	212,5	237,14	1670
Папернікі	64,9	65,8	3,6	4,34	2006,3	132,5	55,8	60,72	920
Дрэваапрацоўшчыкі	64,6	64,4	4,01	5,68	1117,3	98,3	103,4	116,29	1320
Хэмікі	62,8	61,8	8,41	7,26	762,2	106,9	169,6	208,6	1780
Мінэральнікі	62,7	64,7	2,70	2,48	2026,7	39	40,9	46,2	1200
Сельскагасп. раб.	60,5	60,2	1,73	1,44	885,3	20,95	17,2	21,9	920
Работнікі асьветы	70,8	67,0	1,04	1,18	1671,2	35	26,0	24,12	1480
Мэдсанработнікі	70,4	70,1	2,27	2,81	812,1	31,2	42,3	42,4	1060
Улік.-контр. пэрсонал	66,0	65,0	1,19	1,4	973,2	23,77	24,4	—	1180
Харчавікі	58,3	62,3	5,65	7,47	1126,3	134,8	121,2	142,56	1190
Будаўнікі	63,7	64,3	5,5	7,09	805,1	88,73	97,3	109,19	990
Жанчыны:									
Гарбары	78,0	58,3	1,52	1,52	762,5	19,8	11,4	16,12	620
Друкары	73.9	78,3	1,17	1,68	2190,5	37,7	50.5	43,66	2050
Мэталістыя	66,7	58,3	1,97	1,1	87,5	1,7	15,0	19,95	1050
Харчавікі	64,8	68,2	5,01	4,33	692,5	37,4	65,6	68,68	1080
Краўцы	63,9	66,7	8,38	8,48	214,9	27,3	33,9	36,91	290
Чорнабоч. падзённч.	61,3	60,9	—	—	2481,2	91	—	—	1900
Тэкстыльшчыкі	60,6	57,8	2,71	3,62	1101,5	67,7	71.2	99,06	1580
Папернікі	60,3	59.7	6,93	14,16	362,5	85,8	43,2	56,88	240
Сельскагасп. раб.	60,8	50,2	0,5	0,35	1001,5	5,15	5,88	7,35	1290
Мінэральнікі	55,6	—	1,4	1,13	534,0	8,9	8,3	10,73	580
Шклопарцалі	55,6	60,6	—	—	—	—	—	—	—
Дрэваапрацоўшчыкі	55,6	64,5	0,82	0,84	2237,5	26,1	26,1	26,39	2300
Хэмікі	55,3	56,3	2,4	2,4	774,4	46,6	61,5	91,65	1520
Тытуньнікі	55,7	64,8	5,56	5,56	2299,7	196,7	182,3	193,05	2250
Мэдсанработнікі	66,6	66,9	1,63	1,92	1739,8	45,1	51,8	56,25	1960
Работнікі асьветы	65,7	65,6	2,47	2,52	1487,4	52	57,7	64,12	1670
Улік.-контр. пэр.	64,4	66,7	0,56	0,59	635,8	4,3	24,3	—	—

[1]) Мы вылічалі просты коэфіцыент зношванасьці паводле Вігдорчыка, але ў аснову клаўся сярэдні ўзрост усіх інвалідаў. Лік страчаных гадоў інвалідам II групы (100 проц.) прымаўся за роўны з розьніцай паміж сярэднім і гранічным узростамі, інвалідам I групы—у 1,5 разоў больш, інвалідам III групы—0,5.

[2]) Коэфіцыенты зношванасьці мы вылічылі, ня ўлічваючы групы інваліднасьці, г. зн. за сярэдні лік гадоў, што трацяцца інвалідамі ўсіх груп, прымалася розьніца паміж сярэднім узростам усіх інвалідаў і гранічным узростам.

Паводле гэтых паказьнікаў паасобныя профэсіянальныя групы разьмяшчаюцца ў стасунку цяжкасьці і інтэнсыўнасьці інвалідызацыі (па месцу) у наступным парадку:

Табліца 10

Група прафесій (кляс. ЦСК)	Аўтары мэтоду вылічэньня											
	Маркузон		Вігдорчык		Дзіхцяр		Маркузон		Вігдорчык		Дзіхцяр	
	ext.	int.	ext.	int.	ext.	int.	ext.	int.	ext.	int.	ext.	int.
	Мужчыны						Жанчыны					
Тэкстыльшчыкі	1	3	9	4	11	4	11	4	5	2	5	1
Мэдсанработнікі	2	11	13	14	12	13	3	7	3	5	3	6
Друкары	3	10	6	11	5	10	1	8	2	6	2	7
Работнікі асьветы	4	16	4	13	4	14	6	5	4	3	4	4
Краўцы	5	1	16	10	16	5	4	2	13	8	12	8
Мэталістыя	6	12	3	9	1	9	10	11	14	14	9	10
Папернікі	7	9	2	3	14	11	8	1	12	1	13	5
Гарбары	8	2	5	1	3	1	9	9	8	10	10	11
Мясц. транспорт	9	7	10	7	8	7	—	—	—	—	—	—
Улікова-контр. пэрсонал	10	15	11	15	10	—	5	13	10	13	—	—
Мінэральнікі	11	13	1	12	7	12	—	10	11	11	11	12
Дрэваапрацоўшчыкі	12	8	8	6	6	6	7	12	1	9	1	9
Будаўнікі	13	6	14	8	13	8	—	—	—	—	—	—
Харчавікі	14	4	7	2	9	3	2	3	9	7	8	3
Хэмікі	15	5	15	5	2	2	12	6	7	4	6	2
Сельскагасп. раб.	16	14	12	16	15	15	13	14	6	12	7	13

Гэта значыць, што калі кіравацца паказьнікамі „поўнага ліку інвалідаў“ (Маркузон), дык у стасунку мужчын найцяжэйшая інвалідызацыя адбываецца сярод тэкстыльшчыкаў, мэдсанработнікаў, друкароў і г. д., а калі кіравацца „ўскоснымі коэфіцыентамі зношванасьці“ (Вігдорчык), дык найбольшая цяжкасьць інвалідызацыі наглядаецца сярод мінэральнікаў, папернікаў, работнікаў асьветы і г. д., калі, нарэшце, кіравацца ўскоснымі коэфіцыентамі зношванасьці, вылічанымі паводле сярэдніх узростаў без адзначэньня груп, дык найбольш цяжка інвалідызаванымі будуць профэсіі мэталістых, хэмікаў, гарбароў і работнікаў асьветы.

Такая-ж рознастайная ацэнка даецца як у адносіне да жанчын, так і ў адносіне і да інтэнсыўных паказьнікаў. Трэба, аднак, падкрэсьліць, што ацэнкі, якія даюцца на падставе паказьнікаў па мэтоду Вігдорчыка, і вылічаныя спрошчаным мэтодам коэфіцыенты зношванасьці (бяручы сярэдні ўзрост без адзначэньня груп) надта блізкія паміж сабою.

Нельга згадзіцца з Маркузонам, што нібы для „страхавой“ ацэнкі інвалідызацыі досыць ведаць лік „поўных“ інвалідаў бяз уліку ўзростнага моманту. Бязумоўна, „коэфіцыент зношванасьці“ ў страхавым сэнсе больш важны і дакладны, бо і для страхавых органаў надта важна, на працягу якога часу выплачваецца дапамога; лік страчаных гадоў характарызуе ня толькі соцыяльна-экономічнае значэньне інваліднасьці, але ён вызначае і лік гадоў, на працягу якіх інваліды знаходзяцца на ўтрыманьні страхкас.

Мы паказалі, наколькі складаным, можна сказаць, дыялектычным зьяўляецца пытаньне аб інвалідызацыі і наколькі цяжка, калі ўвогуле

магчыма, знайсьці які-небудзь агульны сынтэтычны паказьнік гэтай зьявы, які-б мог служыць для правільнай социяльна-гігіенічнай ацэнкі тэй ці іншай профэсіянальнай групы. Таму мы лічым нялішнім падаць кароткую зводку, якая дае ўяўленьне аб цяжкасьці і інтэнсыўнасьці інвалідызацыі паасобных профэсіянальных груп паводле розных паказьнікаў.

У гэтай зводцы профэсіі разьмешчаны ў парадку зьбежнай інтэнсыўнасьці інваліднасьці ці цяжкасьці на 1/I 1928 г.

Мужчын[1])

1) Па ліку інвал. на 100 раб.

Краўцы
Гарбары
Харчавікі
Тэкстыльшчыкі
Будаўнікі
Мясц. транспорт
Дрэваапрацоўшчыкі
Папернікі
Друкары
Улік.-контр. пэрс.
Мэталістыя
Работ. гігіены, харчаван. і аховы Абясьпекі
Мэдработнікі
Шклопарцал.
Работнікі асьветы

2) Па %інвал. I і II гр.

Работнікі асьветы
Тэкстыльшчыкі
Мэдработнікі
Папернікі
Друкары
Будаўнікі
Мясц. транспорт
Шклопарцалян.
Краўцы
Мэталістыя
Дрэваапрацоўшчыкі
Работ. Аховы Абясьпекі
Харчавікі
Улік.-контр. пэрс.
Гарбары
Мінэральнікі

3) Па ліку поўн. інвалід на 100 інвал.

Тэкстыльшчыкі
Мэдработнікі
Друкары
Работнікі асьветы
Краўцы
Мэталістыя
Папернікі
Гарбары
Мясц. транспорт
Улік.-контр. пэрс.
Мінэрал. і дрэваапрац.
Будаўнікі
Харчавікі
Хэмікі
Сельскагасп. рабочыя

4) Па ліку страч. году на 100 інвал.

Мінэральнікі
Папернікі
Мэталістыя
Работнікі асьветы
Гарбары
Друкары
Харчавікі
Дрэваапрацоўшчыкі
Тэкстыльшчыкі
Мясц. транспорт
Улік.-контр. пэрс.
Сельскагасп. раб.
Мэдработнікі
Будаўнікі

5) Па ліку страч. год на 100 рабочых

Гарбары
Харчавікі
Папернікі
Тэкстыльшчыкі
Хэмікі
Дрэваапрацоўшчыкі
Мясц. транспорт
Будаўнікі
Мэталістыя
Краўцы
Друкары
Мінэральнікі
Работнікі асьветы
Мэдработнікі
Улік.-контр. пэрсонал

На падставе паданых матэрыялаў можна, такім чынам, лічыць установленым, што паказьнікі як інтэнсыўнасьці, так і цяжкасьці інвалідызацыі далёка не адбіваюць сапраўдных стасункаў. Статыстычна ўлічваюцца не фактычна „об'ектыўныя" інваліды, г. зн. не індывідуумы, страціўшыя працаздольнасьць пад уплывам пэўных прычын пры пэўных умовах, а індывідуумы, якія атрымліваюць пэнсію „па інваліднасьці". Мы бачым, што лік такіх індывідуумаў стаіць у найскладанейшай залежнасьці ад раду культурна-экономічных умоў, а самае

[1]) Першая графа дае ўяўленьне аб параўнаўчай распаўсюджанасьці інваліднасьці (інтэнсыўнасьці інвалідызацыі) сярод розных профэсій; 2, 3, і 4 графы даюць ўяўленьне аб параўнаўчай цяжкасьці інвалідызацыі; 5 графа дае ўяўленьне аб параўнаўчай інвалідызацыі па гэтых дзьвюх адзінках.

устанаўленьне права на пэнсію і яе разьмераў пры сучасным стане нашых ведаў ня можа прэтэндаваць на значную навуковую об'ектыўнасьць. Недарма і зусім правільна пачалі гаварыць аб клясавым падыходзе да пытаньняў экспэртызы... Гэта прымушае асабліва ўважліва адносіцца да вывадаў, асабліва калі ўзяць пад увагу, што інваліды падпадалі ў большасьці акруг поўнаму або частковаму пераглядy г. зн. на матэрыял мелі дадатковы ўплыў суб'ектыўныя фактары.

Таксама цяжка даваць ацэнку інвалідызацыі паасобных профэсіянальных груп і на падставе адных даных аб ліку падпаўшых мэдычнаму агляду інвалідаў за паасобныя гады.

Ня спыняючыся больш на агульных мэтодолёгічных разважаньнях, якія павінны былі-б, па сутнасьці, паўтарыць усё выказанае ўжо раней, падамо толькі даныя, характарызуючыя інвалідызацыю некаторых профэсій па паасобных паказьніках (у зьбежным парадку).

Разьмяшчэньне профэсій у стасунку: Табліца 11

Інтэнсыўн. пак. інвалідыз.	Ліку поўных інв. на 100 інв.		Ліку поўных інв. на 100 раб.	
	1926 г.	1927 г.	1926 г.	1927 г.
Краўцы	Краўцы	Работн. асьветы	Швейнікі.	Краўцы
Будаўнікі	Гарбары	Мэдработнікі	Гарбары.	Харчавікі
Гарбары	Мэдработнікі	Краўцы	Будаўнікі.	Гарбары
Харчавікі	Мэталістыя	Друкары	Харчавікі.	Будаўнікі
Хэмікі	Друкары	Гарбары	Справаводы	Мясц. трансп.
Справаводы	Мясц. трансп.	Мэталістыя	Папернікі.	Хэмікі
Дрэваапрац.	Работн. асьветы	Хэмікі	Дрэваапрац.	Дрэваапрац.
Папернікі	Дрэваапрац.	Будаўнікі	Хэмікі.	Друкары
Мясц. трансп.	Будаўнікі	Дрэваапрац.	Мясц. трансп.	Мэталістыя
Мінэральнікі	Папернікі	Мясц. трансп.	Тэкстыльшчыкі.	Мінэральн.
Тэкстыльшчыкі	Хэмікі	Улік. кон. пэр.	Мэталістыя.	Папернікі
Друкары	Шклопарцал.	Папернікі	Друкары.	Тэкстыльшчыкі
Мэталістыя	Тэкстыльшчыкі	Раб. гігіены, харч. і бясьпекі	Гігіены, харчав. і бясьп.	Раб. гігіены, харчав. і бясьпекі
Раб. гігіены харчаван. і бясьпекі	Харчавікі	Шклопарцал.	Мінэральн.	Мэдработнікі
Сельскагаспад.	Сельгасраб.	Харчавікі	Сельск.гасп.раб.	Сельск.гасп.раб.
Мэдработнікі		Сельгасраб.	Работн. асьветы	Работн. асьветы
Работн. асьветы				

Пры параўнаньні ўсіх даных мы прыходзім да вываду, што інвалідызацыя, як відаць, найбольш пашырана (інтэнсыўна) сярод краўцоў, гарбароў, харчавікоў, будаўнікоў, а найменш—сярод работнікаў асьветы, мэдработнікаў, работнікаў гігіены, харчаваньня і бясьпекі, сельскагаспадарчых рабочых; найбольш цяжкая інвалідызацыя наглядаецца, відавочна, сярод мэдработнікаў, работнікаў асьветы, друкароў, краўцоў і гарбароў і найменш цяжкая—сярод харчавікоў, улік.-контрольнага пэрсоналу, мінэральнікаў, сельскагаспадарчых рабочых.

Супярэчнасьці, якія наглядаюцца паміж гэтымі вывадамі і паасобнымі паказьнікамі інвалідызацыі, зусім зразумелы пасьля ўскрытай намі ўмоўнасьці паасобных паказьнікаў і складанасьці тэй, што вывучаецца, зьявы. У прыватнасьці трэба лічыцца з тым фактам,

што на паказьніках інвалідызацыі, вызначаных на падставе даных аб стане інвалідаў на I/1—1927 і 1928 г., адбіваецца характар інвалідаў, якія пачалі атрымоўваць пэнсію да 1926 г. і якія, бязумоўна, адрозьніваюцца ад інвалідаў больш позных гадоў.

Што да карыстаньня стажам работы па найму, як паказьнікам інвалідызацыі, дык тыя, што падаюцца намі, табліцы з данымі аб стажы інвалідаў, прайшоўшых мэдычны агляд за 1926 і 1927 г., паказваюць, наколькі гэтыя даныя нясталыя.

Інваліды аднэй і тэй самай профэсіі паказваюць у розныя гады розны сярэдні стаж (сярэдні стаж па ўсіх профэсіях у 1926 г. 13,2, а ў 1928 г.—16,3).

Наўрад ці можна гэты факт тлумачыць сапраўды зьменаю стажу інвалідаў—больш правільна яго трэба лічыць вынікам недакладнасьцяй у паказаньнях. У кожным разе, відавочна, няма ніякіх прычын лічыць нашы даныя аб стажы выстарчальнай об'ектыўнай падставай для ацэнкі інвалідызацыі тых або іншых профэсіянальных груп. Калі-б стаж вызначаўся на падставе верагоднай дакумантыроўкі, дык большы стаж да надыходу інваліднасьці мог-бы сьведчыць аб больш спрыяючым стане профэсій у параўнаньні з другой профэсіяй, у якой інваліднасьць надыходзіць пасьля меншага стажу.

Калі ўстанаўленьне самога факту інваліднасьці і вызначэньне яе ступені выклікае, як мы бачым, рад сумненьняў пры вывучэньні інвалідызацыі якой-небудзь групы насельніцтва, дык аналіз прычын інваліднасьці, вывучэньне яе этыолёгіі ня менш цяжкія. Па-першае, хвароба, выяўленая пры экспэртызе інваліднасьці і зарэгістраваная, значыць, як прычына надышоўшай інваліднасьці, надта часта зьяўляецца ўжо вынікам іншага, больш асноўнага захвораньня або толькі ідзе побач з іншай хваробай, якая зьяўляецца сапраўднай прычынай. Па-другое, і гэта яшчэ больш важна, самая дыягностыка інваліднасьці яшчэ далёка не такая дасканалая, каб даваць об'ектыўны адказ на запытаньне аб пахаджэньні інваліднасьці. Можна было-б падаць вядомыя ўсім шматлікія прыклады зьмен дыягнозаў у аднаго і таго самага інваліда рознымі экспэртамі resp. установамі па экспэртызе; можна было-б спаслацца на таксама вядомыя ўсім трафарэты ў дыягностыцы інваліднасьці (эмфізэма, артэрыёсклероз, міокардыт); можна было-б яшчэ пералічыць усе недахопы ў сучаснай організацыі экспэртызы. Пытаньне, аднак, для нас і бяз гэтага яснае, і трэба проста адзначыць, што ўсякае, так званае вывучэньне этыолёгіі інваліднасьці ёсьць аналіз зарэгістраваных назваў хвароб, на падставе якіх той або іншы індывідуум атрымлівае права на пэнсію „па інваліднасьці". Сапраўдныя, об'ектыўна існуючыя ўзаемазалежнасьці паміж станам організму і яго працаздольнасьцю, паміж умовамі працы і культурна-экономічным становішчам і станам організму, паміж умовамі працы і працаздольнасьцю—гэткае вывучэньне выявіць, канечна, ня можна.

Аднак, паглыблены аналіз статыстыкі дыягнозаў інваліднасьці мае свой сэнс і значэньне, якія вызначаюцца роўнасьцю ўмоў і недахопаў, якімі характарызуецца экспэртыза інваліднасьці ўсіх профэсій. Іначай кажучы статыстыка прычын інваліднасьці можа даць матэрыял для параўнаўчай характарыстыкі прычын інваліднасьці паасобных профэсіянальных груп.

Гэтымі папярэднімі заўвагамі мы хочам перасьцерагчы ад няправільнага тлумачэньня нашых далейшых вывадаў, якія ня могуць прэтэндаваць на высьненьне об'ектыўных прычын інваліднасьці, як роўным чынам на гэта ня могуць прэтэндаваць аналёгічныя досьледы іншых аўтараў.

Пераходзячы да самага аналізу матэрыялу, мы лічым нялішнім адзначыць, што, у сувязі з няўпэўненасьцю ў складзе інвалідаў да 1926 г., у аснову аналізу намі ўзяты толькі даныя аб інвалідах, прайшоўшых экспэртызу за 1926 і 1927 г. Агульныя вывады аб прычынах інваліднасьці падаюцца ў наступнай табліцы:

Разьмеркаваньне інвалідаў працы па дыягнозах (у %% да падагуленьня)

Табліца 12

Прычыны інваліднасьці па дыягнозу	Мужчыны		Жанчыны	
	1926 г.	1927 г.	1926 г.	1927 г.
Хваробы эпідэмічныя, эндэмічн. і інфэкцыйныя	14,9	17,7	23,4	26,7
У тым ліку tbc	13,6	16,4	21,4	24,4
Рак і іншыя злаякасныя новаўтвар.	1,2	1,3	0,8	2,3
Агульн. расстройствы жыўленьня	2,7	2,7	12,5	4,2
Хваробы нэрвовай сыстэмы	8,0	7,2	9,1	8,5
„ органаў зроку	2,5	2,2	2,5	1,1
„ „ слыху	0,1	0,3	0,4	0,4
„ „ крывязвароту	28,4	28,1	21,5	28,6
„ „ дыханьня	14,3	11,7	9,1	2,3
„ „ траўленьня	2,6	4,0	0,8	2,8
„ „ мочаплоцьных	0,8	1,2	3,6	5,5
„ касьцей і органаў руху	6,8	5,5	4,0	5,3
Старэчая друзласьць	14,5	14,4	10,2	8,9
Траўмы	0,3	0,4	—	0,2
Атручаньні	0,2	—	—	—
Нявыразныя хваробы	0,7	0,1	0,6	0,4
Іншыя хваробы	1,7	3,2	1,7	2,8

Гэта табліčка, выяўляючы звычайную нясталасьць прычын інваліднасьці, зарэгістраваных за паасобныя гады, пацьвярджвае вядомую розьніцу ў патолёгіі жанчын і мужчын. Розьніца гэта не патрабуе асобных комэнтараў, і мы можам перайсьці да тлумачэньня ўплыву ўзросту на прычыны інваліднасьці. Паасобныя захвораньні, як прычыны інваліднасьці ў розных узростных груп, характарызуюцца так: хваробы эпідэмічныя, эндэмічныя ды інфэкцыйныя, у тым ліку сухоты, найбольш пашыраны ў маладым і сярэднім узростах, адыгрываючы надта нязначную ролю ў інвалідызацыі старэйшага ўзросту. Такія стасункі ўласьцівы таксама і для нэрвовых хвароб. Роля хвароб органаў крывязвароту і дыханьня ў інвалідызацыі, наадварот, нарастае поруч з узростам. Не гаворачы пра злаякасныя новаўтварэньні, старэчую друзласьць, роля якіх у інвалідызацыі пэўных узростаў і без таго вядома, трэба адзначыць, што хваробы органаў траўленьня адыгрываюць, як відаць, найбольш істотную ролю ў інвалідызацыі сярэдніх

узростаў; агульнае-ж расстройства жыўленьня, хваробы абмену зьяўляюцца прычынай інвалідызацыі ў параўнаўча аднолькавай меры ў розных узростах.

Узростны фактар, як вядома, трэба ўлічваць і пры параўнаньні розных профэсіянальных груп, у даным выпадку ў стасунку прычын інваліднасьці. Мы не маглі ўжыць звычайны спосаб стандартызацыі ўзростаў, бо ў нас ня было паўзростных прычын інваліднасьці ў паасобных профэсіях, але выкарысталі стандартызацыю прычын інваліднасьці. Мэтод гэты заключаецца ў тым, што вылічаецца, якія былі-б прычыны інваліднасьці тэй або іншай профэсіянальнай групы, калі-б у паасобных узростах прычыны інваліднасьці гэтай групы разьмяшчаліся таксама, як ва ўсёй масе інвалідаў (стандарт). Параўнаньне з сапраўднымі прычынамі дае магчымасьць ацэнкі іх ролі ў інвалідызацыі профэсіянальнай групы. Для яснасьці падамо конкрэтны прыклад. Нам вядома, па-першае, што па ўсёй масе інвалідаў, прайшоўшых экспэртызу ў 1926 г., сухоты лёгкіх і органаў дыханьня былі прычынаю інваліднасьці ў мужчын ва ўзросьце да 19 год у 43,8 проц. (з 100 інвалідаў у гэтым узросьце 43,8 сталі інвалідамі па хваробе лёгкіх і органаў руху), ва ўзросьце 20—24 г.— 27,2 проц., у 25—29 г.—46,1 проц., у 30—34 г.—32,2 проц., у 35—39 г.— 26,6 проц., у 40—44 г.—29,3 проц., у 45—49 г.—23,6 проц., у 50—54 г.— 15,8 проц., у 55—59 г.—4,1 проц., у 60—64 г.—3,9 проц., 65—69 г.— 1,04 проц., у 70—74 г.—3 проц. Па-другое, нам вядома, што інваліды сьлесары, прайшоўшыя экспэртызу ў 1926 г., праводле ўзросту падзяляюцца так: да 19 г.—4,5 проц., 25—29 г.—9,1 проц., 35—39 г.— 45,5 проц., 40—44 г.—4,5 проц., 45—49 г.—13,6 проц., 50—54 г.— 4,5 проц., 60—64 г.—13,6 проц., 65—69 г.—4,5 проц.

На падставе гэтых даных лёгка вылічыць, колькі было-б сухотных з 100 інвалідаў сьлесароў, калі-б у кожным узросьце яны захворвалі на сухоты ў такім-жа разьмеры, як і ўся маса інвалідаў, а менавіта:

$$\frac{43{,}8 \cdot 4{,}5}{100} + \frac{46{,}1 \cdot 9{,}1}{100} + \frac{26{,}6 \cdot 45{,}5}{100} + \frac{29{,}3 \cdot 4{,}5}{100} + \frac{23{,}6 \cdot 13{,}6}{100} + \frac{15{,}8 \cdot 4{,}5}{100} +$$

$$+ \frac{3{,}9 \cdot 13{,}6}{100} + \frac{1{,}04 \cdot 4{,}5}{100} = (1{,}97 + 4{,}19 + 12{,}10 + 1{,}32 + 3{,}21 + 0{,}71 + 0{,}53 +$$

$$+ 0{,}05) = 24{,}07.$$

У сапраўднасьці з 100 сьлесароў у 1926 г. сухотных было 26,1. Мы можам, такім чынам, зрабіць вывад, што сьлесароў, хворых на сухоты, сярод інвалідаў больш, чым сярод іншых профэсій, і больш, чым гэта адпавядае іх узроснаму складу.

Мы можам цяпер перайсьці да характарыстыкі паасобных профэсіянальных груп паводле прычын іх інваліднасьці. Адсылаючы за дакладнымі данымі да асноўных табліц, мы тут абмяжуемся толькі складаньнем скарочанай зводкі, на падставе якой мы будзем мець магчымасьць зрабіць вывады аб параўнаўчым значэньні некаторых прычын інваліднасьці, маючых профэсіянальна-патолёгічнае значэньне

Мужчыны

Табліца 13

Група профэсій (кл. ЦСК)	Сухоты лёгкіх і орг. дых.				Хвар. нэрвовай сыстэмы			
	1926 г.		1927 г.		1926 г.		1927 г.	
	Ст.[1]	Ф.[2]	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.
Сельскагасп. рабочыя	9,36	4,9	12,13	14,6	5,65	2,7	5,56	2,1
Кавалі	13,37	—	23.72	7,7	8,61	6,7	11,14	7,7
Сьлесары	24,07	26,1	23,78	22,2	16,23	34,8	7,42	5,6
Варштатнікі	9,28	28,6	22,85	28,6	5,75	—	9,33	7,1
Інш. мэталістыя	15,46	20,0	18,21	—	11,09	6,7	5,78	—
Сталяры	14,37	21,3	13,56	6,5	6,77	2,1	7,12	13,0
Інш. дрэваапрац.	10,09	8,7	18,21	25,0	7,68	—	7,39	—
Папернікі	14,29	17,2	14,39	20,0	0,69	3,4	8,81	10,0
Наборшчыкі	24,61	14,3	21,73	12,5	11,21	14,3	8,68	12,5
Інш. друкары	23,46	28,6	15,54	7,1	19,9	14,3	9,36	7,1
Інш. тэкстыльшч.	21,4	20,0	—	—	14,34	—	—	—
Краўцы	19,91	18,2	33,61	45,0	20,02	4,5	11,26	—
Шаўцы	22,03	29,7	32,29	37,5	11,46	2,7	13,4	4,2
Пекары і булач.	24,15	35,7	24,89	31,3	14,28	—	12,41	—
Млынары	8,91	16,7	6,63	4,2	5,31	11,1	4,87	4,2
Інш. хэмікі	10,6	7,7	18,57	20,0	5,5	7,7	6,53	—
Шкловыдувальнікі	15,93	22,7	22,56	18,8	8,08	4,5	11,22	18,8
Каменшчыкі	18,32	—	21,41	29,4	11,51	5,9	10,53	5,9
Маляры	20,67	47,1	20,46	20,0	10,95	5,9	10,24	20,0
Цесьляры	7,63	4,6	13,23	9,8	4,61	3,1	4,99	2,0
Інш. будаўнікі	7,25	5,0	9,36	9,7	5,00	—	4,53	9,7
Рамізьнікі	13,26	15,4	13,88	22,7	6,79	7,7	6,27	9,1
Грузч. і насільшч.	18,34	18,2	27,6	21,7	11,15	13,6	14,67	4,3
Чорнарабочыя	15,56	11,4	21,25	18,6	8,51	10,9	8,00	9,3
Тэх. пэрсонал	13,69	11,5	15,11	13,6	9,86	23,1	7,56	10,3
Прадаўцы (прыказч.)	14,96	14,3	17,95	14,8	8,17	8,2	7,67	11,1
Улік.-контр. пэрсонал	11,74	13,9	12,09	11,3	7,26	11,4	6,82	8,6
Інш. справод. пэрсонал	13,41	18,3	19,26	21,6	7,89	10,8	7,97	7,2
Інш. мэд.-сан. пэрсонал.	9,21	9,1	20,17	17,6	5,41	18,2	9,65	11,8
Настаўнікі І і ІІ ступені	17,24	31,3	25,84	31,8	10,81	12,5	7,38	—
Паштальёны	17,73	35,7	21,42	28,6	8,99	7,1	5,89	14,3
Інш. раб. сувязі	11,38	5,7	10,22	8,1	7,43	14,3	5,16	13,5
Раб. харчав. і інтэрнатаў	9,36	7,1	14,68	18,8	6,74	7,1	2,94	9,4
Міліцыянэры	25,25	21,4	41,21	50,0	13,6	14,3	13,72	33,3
Інш. раб. аховы	11,41	6,6	9,21	9,3	7,08	2,8	5,36	2,3
Інш. служачыя	13,12	18,2	13.89	11,8	7,76	9,1	7,26	11,8

[1] Ст.—стандартызованыя лічбы. [2] Ф.—фактычныя лічбы.

Табліца 13 (працяг)

Група профэсій (кляс. ЦСК)	Хваробы органаў зроку				Хваробы орг. крывязвароту			
	1926 г.		1927 г.		1926 г.		1927 г.	
	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.
Сельскагасп. рабоч. . .	2,14	3,1	1,74	2,1	33,46	30.5	31,23	22,2
Кавалі	2,6	6.7	1,73	—	31,69	40.0	21,22	30,8
Сьлесары	3,32	—	1,67	—	17,5	8,7	22,77	16,7
Варштатнікі	1,38	—	1,45	—	28,8	—	22,97	35,5
Інш. мэталістыя	2,9	—	1,28	—	25,13	20,0	27,15	37,7
Сталяры	2.88	2,1	2,03	2,3	30,07	27,7	27,12	13,0
Інш. дрэваапрац.	2,82	4,3	1,69	—	31,34	47,8	23,47	21,9
Паперпікі	2,95	3,4	2,3	—	24,75	10,3	31,07	50,0
Наборшчыкі	3,01	—	3.93	—	21,52	25,6	24,57	37,5
Інш. друкары	5,00	—	3.02	7,1	17,5	28,6	27,24	28,6
нш. тэкстыльшч. . . .	3,64	20,0	—	—	22,42	40,0	—	—
Краўцы	1,86	—	1,99	—	21,07	13,6	11,2	15,0
Шаўцы	3,25	—	2,51	4,2	20,43	13,5	11,13	8,3
Пекары і булач.	3,23	14,3	2,66	—	16,84	28,6	15,23	6,3
Млынары	2,17	—	2,35	—	35,05	16.7	39,29	33,3
Інш. хэмікі	2,36	7,7	2,26	6,7	33,16	22,1	24,42	26,7
Шкловыдувальнікі . . .	2.86	—	1,92	—	26,91	18,2	19,93	—
Каменшчыкі	2,08	—	2,92	5.9	18,5	29.4	28,18	11.8
Маляры	3,06	5,9	0,15	—	23,67	17,6	28,21	20,0
Цесьляры	1,85	1,5	1,75	—	32,81	29,2	30,05	27,5
Інш. будаўнікі	1,75	5,0	1,2	—	32,94	50,0	28,91	25.8
Рамізьнікі	1,06	—	1,96	—	24,65	48,5	29,34	40,9
Грузч. і насільшч. . . .	3,01	4,5	2,6	17,4	20,65	36,4	18,48	21,3
Чорнарабочыя	2,49	2,3	2,21	3,6	26,44	25,1	24,33	19,6
Тэх. пэрсонал	3,07	—	2,17	—	30,44	38,5	28.38	20.7
Прадаўцы (прыказч.) . .	3,32	2,0	2,17	1,9	26,62	16,3	26.37	33,3
Улік.-контр. пэрсонал .	2,58	3,8	2,23	2,6	29,57	32,9	32,4	42,4
Інш. справавод. пэрсонал	2,85	3.2	2.14	3.1	29,52	37,6	27,44	39,2
Інш. мэд.-сан. пэрсонал.	2,17	4.5	2,6	—	32,78	27,3	23,22	17,6
Настаўнікі I і II ступені .	3,14	—	1,69	—	23,69	31,3	18.23	27.3
Паштальёны	2,46	—	3,02	—	22,79	28,6	30,18	57,6
Інш. раб. сувязі	2,52	2,9	2,25	—	30,31	34.3	37,7	35,1
Раб. харчав. і інтэрнатаў	2,05	4.8	2,61	—	31,52	31.4	27,04	21.9
Міліцыянэры	3,75	—	2,45	—	17,66	21,4	5.91	—
Інш. раб. аховы	1,98	—	1,91	—	27.52	34,0	34,55	44.2
Інш. служачыя	2,67	6,1	2,3	5,9	31,46	33,3	28,60	35,3

Табліца 13 (працяг)

Група профэсій (кляс. ЦСК)	Хвароби орг. дыханьня				Хвар. орган. отраўленьня			
	1926 г.		1927 г.		1926 г.		1927 г.	
	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.
Сельскагасп. рабочыя	16.45	21,5	11,74	13,2	2,5	1,8	3,34	4,9
Кавалі	15,8	20.0	14,38	15,4	2,6	—	5,47	7,7
Сьлесары	9,33	4,3	9,5	22,2	2.65	—	4,21	—
Варштатнікі	13,9	14,3	10,89	—	2,31	14,3	4,00	7,1
Інш. мэталістыя	11,37	26,7	10,81	37.5	2,97	—	3,81	12,5
Сталяры	14,45	12,8	10,92	13,0	2,42	2,1	3,86	3,2
Інш. дрэваапрац.	15,3	8,7	12.01	15,6	2.94	4,3	4,71	3,1
Папернікі	12,97	27,6	15,55	20,0	1.82	3,4	5,35	—
Наборшчыкі	8,03	—	12,66	—	3,98	—	2,71	—
Інш. друкары	7,15	—	11,92	14,3	2,00	—	3,96	—
Інш. тэкстыльшч.	13,08	20	—	—	2,94	—	—	—
Краўцы	12,42	22,7	10.63	10,0	2,18	—	4,94	—
Шаўцы	12,93	18,4	5,84	12,5	3,91	2,7	4,41	4,2
Пекары і булач.	11,2	7,1	8,84	18,8	3,3	7,1	5,73	12,5
Млынары	17,72	38,7	14,11	25,0	2,28	—	3,31	—
Інш. хэмікі	14.6	23,1	7,34	6,7	2,78	7,7	3,5	6,7
Шкловыдувальнікі	14,31	31,8	10,6	43,8	3,25	—	3,26	—
Каменшчыкі	10,35	—	10,49	5,9	2,08	—	3,65	—
Маляры	11.51	—	11.29	—	2,98	—	3,44	—
Цесьляры	15,78	21,5	10,03	7,8	2,35	1,5	3,02	2,0
Інщ. будаўнікі	15,18	—	12,75	6,5	2,21	5,0	3,46	3,2
Рамізьнікі	9,41	15,4	11,19	4,5	2,2	—	4,31	—
Грузч. і насільшч.	13,08	4,5	9,39	13,0	4,24	9,1	4,56	8,7
Чорнарабочыя	14,49	11,4	10,08	13,9	2,56	4,0	3,71	6,7
Тэх. пэрсонал	17,33	11,5	12,31	6,9	2,68	3,8	4,23	5,2
Прадаўцы (прыказч.)	14,29	14,3	9,79	7,4	2,85	4,1	4,15	5,6
Улік.-контр. пэрсонал	17,02	11,4	13,21	6,0	2,51	2,5	3,79	3,3
Інш. справавод. пэрсонал	14,54	7,5	12,2	7,2	2,56	1,1	4,54	2,1
Інш. мэд.-сан. пэрсонал.	16,26	13,6	11,8	17,6	2,84	—	5,19	5,9
Настаўнікі I і II ступені	12,62	6,3	7,17	4,5	3,36	—	3,85	4,5
Паштальёны	16,24	7,1	13,11	—	3,32	—	3,93	—
Інш. раб. сувязі	15,45	17,1	15,79	13,5	2,68	—	3,96	8,1
Раб. харчав. і інтэрнатаў	15,35	14,3	12,23	25.0	2,58	4,8	4,28	6,3
Міліцыянэры	6,97	—	4,55	—	2,29	—	5,85	—
Інш. раб. аховы	12,15	14,2	12,57	9,3	2,28	1,9	3,55	2,3
Інш. служачыя	14,47	3,0	13,69	11,8	3,13	6,1	4,51	—

Табліца 13 (працяг)

Група профэсій (кляс. ЦСК)	Хваробы касьцей і органаў руху				Траўмы			
	1926 г.		1927 г.		1926 г.		1927 г.	
	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.
Сельскагасп. рабочыя	4,88	8.1	4,33	5,6	0,19	0.4	0,33	—
Кавалі	6,35	—	6,48	7,7	0,36	—	0,5	—
Сьлесары	12,42	8,7	6,96	16,7	0,27	—	0,6	—
Варштатнікі	5,48	—	6,79	—	0,23	—	0,55	—
Інш. мэталістыя	8,53	6.7	4,98	—	0,46	—	0,85	—
Сталяры	7,08	2,1	5,22	10.9	0,25	—	0,3	—
Інш. дрэваапрац.	5,85	4,3	5,8	—	0,25	—	0,59	—
Папернікі	9,22	3,4	5,00	—	0,49	—	—	—
Наборшчыкі	8.98	—	5,9	—	0,55	—	0,62	—
Іншыя друкары	13,05	—	5,97	7,1	0,56	—	0,19	—
Іншыя тэкстыльшчыкі	9,92	—	—	—	0,22	—	—	—
Краўцы	10,58	9,1	9,86	20,0	0,7	—	0,96	—
Шаўцы	10,19	10,8	11,26	4,2	0.45	—	0,66	—
Пекары і булачнікі	11,69	7,1	8,61	12,5	0,54	—	0,58	—
Млынары	3.08	—	4,04	4,2	0,2	—	0,11	—
Іншыя хэмікі	7,61	—	6,01	6,7	0,21	—	0,69	—
Шкловыдувальнікі	7,4	9,1	8,28	—	0,24	—	0,19	—
Каменшчыкі	8.93	23,5	6,59	17,6	0,24	—	0,47	—
Маляры	9,53	5,9	8,39	—	0,54	5,9	—	—
Цесьляры	4.11	7,7	4,42	9,8	0.26	—	0,39	
Іншыя будаўнікі	3,86	10,0	4,18	6,5	0,21	—	0.09	
Рамізьнікі	6,65	—	5,34	—	0,48	—	0,35	—
Грузчыкі і насільшч.	9,84	—	7.71	—	0,36	4,5	0,5	
Чорнарабочыя	7,09	10,3	6,81	9,8	0,33	0,6	0,52	1,0
Тэхнічны пэрсонал	5.78	—	6,91	5,2	0,15	—	0,39	—
Прадаўцы (прыказ.)	8,11	6,1	6,04	3,7	0,27	—	0,59	1,9
Улік.-контр. пэрсонал	6,15	5,1	4,58	2,0	0,31	—	0.23	0,7
Інш. справавод. пэрсон.	6,55	5,4	5,64	2,1	0.36	—	0,54	1.0
Інш. мэд.-сан. пэрсонал	5,26	4,5	6,52	—	0,28	—	0,47	—
Настаўнікі І і ІІ ступені	8,24	—	6,11	—	0,31	—	0,91	—
Паштальёны	9,28	7,1	4,51	—	0,53	—	0,71	—
Інш. раб. сувязі	4,8	5,7	3,59	—	0,13	—	0,21	—
Работ. харч. і інтэрнат.	5,34	7,1	5,26	3,1	0,22	—	0,23	3,1
Міліцыянэры	10,98	21,4	10.24	16,7	1,01	7,1	1,48	—
Інш. работнікі аховы	5.98	6,6	3,86	4,7	0.22	—	0,13	—
Іншыя служачыя	6.64	6,1	5,31	—	0,35	—	0,48	—

Табліца 13 (працяг)

Група профэсій (кляс. ЦСК)	Старэчая друзласьць			
	1926 г.		1927 г.	
	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.
Сельскагасп. рабочыя	17,59	20,2	21,72	25,7
Кавалі	11,22	26,7	1,61	—
Сьлесары	3,81	8,7	10,65	11,1
Варштатнікі	26,05	28,6	7,34	—
Інш. мэталістыя	12,79	6,7	18,37	—
Сталяры	12,5	14,9	20,54	21,7
Інш. дрэваапрац.	15,4	13,0	10,92	15,6
Папернікі	13,13	24,1	7,44	12,5
Наборшчыкі	4,93	14,3	6,41	—
Іншыя друкары	2,47	—	12,48	7,1
Іншыя тэкстыльшчыкі	2,48	—	—	—
Краўцы	10,64	13,6	1,72	—
Шаўцы	4,35	2,7	2,46	—
Пекары і булачнікі	3,83	—	8,35	12,5
Млынары	15,32	11,1	15,35	16,7
Іншыя хэмікі	13,34	15,4	19,12	13,3
Шкловыдувальнікі	9,92	9,1	6,23	6,3
Каменшчыкі	20,28	35,3	7,72	11,8
Маляры	6,2	11,8	5,9	20,0
Цесьляры	22,7	23,1	23,71	29,4
Іншыя будаўнікі	25,27	10,0	28,32	32,3
Рамізьнікі	25,59	15,4	17,93	22,7
Грузчыкі і насільшч.	7,1	—	4,3	4,3
Чорнарабочыя	11,15	15,4	11,6	11,3
Тэхнічны пэрсонал	10,72	11,5	15,38	25,9
Прадаўцы (прык.)	13,9	22,4	14,45	9,3
Улік.-контр. пэрсонал	13,63	15,2	14,28	9,9
Інш. справавод. пэрсонал	11,07	6,5	9,56	1,0
Інш. мэд.-сан. пэрсонал	18,25	13,6	9,38	17,6
Настаўнікі I і II ступені	9,97	12,5	17,65	22,7
Паштальёны	9,25	—	5,08	—
Інш. раб. сувязі	13,74	5,7	11,89	13,5
Работ. харч. і інтэрнат.	20,31	23,8	16,1	6,3
Міліцыянэры	6,62	—	—	—
Інш. работнікі аховы	23,62	24,5	21,27	23,3
Іншыя служачыя	12,72	12,1	14,43	11,8

Жанчыны

Табліца 14

Група профэсій (кляс, ЦСК)	Сухоты лёгкіх і орг. дых.				Хваробы нэрвовай сыстэмы			
	1926 г.		1927 г.		1926 г.		1927 г.	
	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.
Сельскагасп. рабочыя	10,01	11,1	22,28	29,4	4,93	5,6	10,52	—
Папернікі	23,54	10,5	30,39	10,0	9,84	10,5	10,38	10,0
Іншыя тэкстыльшч.	35,64	51,4	37,81	59,5	15,31	2,7	8,84	—
Краўцы	31,58	33,3	—	—	12,1	—	—	—
Белашвейкі	—	—	57,95	18,2	—	—	10,8	27,3
Іншыя хэмікі	31,37	43,3	33,15	31,8	13,11	6,7	8,51	9,1
Чорнарабочыя	19,15	12,9	29,99	24,0	9,64	16,1	8,55	8,0
Прадаўцы	—	—	25,52	21,4	—	—	10,53	21,4
Улік.-контр. пэрсонал	26,11	20,0	35,36	44,4	9,55	10,0	9,11	—
Машыніsткі	42,02	60,0	—	—	16,22	20,0	—	—
Інш. справ. пэрсонал	31,85	26,3	26,29	33,3	14,39	21,1	9,96	—
Інш. мэдпэрсонал	19,07	32,3	36,79	36,4	12,28	16,1	10,92	15,2
Настаўнікі I і II ступені	23,01	21,1	31,8	36,7	10,17	17,5	8,68	16,7
Прачкі	11,04	—	25,15	10,0	5,08	6,3	7,96	—
Хатнія работніцы	15,03	11,2	15,05	10,5	6,25	2,6	5,66	7,3
Інш. раб. харчав.	18,12	13,7	23,23	16,0	7,83	3,9	7,79	20,0

Група профэсій (кляс. ЦСК)	Хваробы органаў зроку				Хваробы органаў крывязвароту			
	1926 г.		1927 г.		1926 г.		1927 г.	
	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.
Сельскагасп. рабочыя	1,29	—	1,25	5,9	27,43	36,1	28,01	41,2
Папернікі	1,49	—	0,56	—	20,04	15,8	22,74	10,0
Іншыя тэкстыльшч.	2,6	2,7	0,85	—	9,91	2,7	18,43	16,7
Краўцы	2,76	—	—	—	9,94	33,3	—	—
Белашвейкі	—	—	0,48	—	—	--	14,16	27,3
Іншыя хэмікі	2,78	—	0,58	—	12,91	6,7	21,48	18,2
Чорнарабочыя	2,52	—	0,89	—	22,01	19,4	24,29	24,0
Прадаўцы	—	—	1,56	—	—	—	25,71	21,4
Улік.-контр. пэрсонал	2,33	10,0	0,87	—	23,81	20,0	20,04	22,2
Машыніsткі	3,4	—	—	—	10,78	—	—	—
Інш. справ. пэрсонал	4,82	10,5	0,87	—	15,44	5,3	20,6	41,7
Інш. мэдпэрсонал	3,85	—	1,49	—	16,03	9,7	18,25	27,3
Настаўнікі I і II ступені	2,69	1,8	0,94	3,3	21,03	22,8	24,33	20,0
Прачкі	1,62	—	1,2	—	27,66	31,3	28,95	30,0
Хатнія работніцы	2,07	3,4	1,06	0,8	24,56	31,9	36,14	35,5
Інш. раб. харчав.	2,2	3,9	1,07	—	23,32	25,5	31,76	30,0

Табліца 14 (працяг)

Група профэсій (кляс. ЦСК)	Хваробы органаў дыханьня				Хваробы органаў траўленьня			
	1926 г.		1927 г.		1926 г.		1927 г.	
	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.
Сельскагасп. рабочыя	10,35	11,1	2,42	—	0,36	—	3,09	—
Паперніki	8,61	5,3	3,46	20,0	0,2	—	3,49	—
Іншыя тэкстыльшч.	5,12	8,1	1,85	—	0,92	2,7	3,62	4,8
Краўцы	1,76	—	—	—	0,64	—	—	—
Белашвейкі	—	—	0,68	—	—	—	2,71	9,1
Іншыя хэмікі	5,12	—	2,07	—	1,2	3,3	3,56	—
Чорнарабочыя	11,71	19,4	1,86	—	0,67	3,2	2,38	—
Прадаўцы	—	—	2,53	—	—	—	2,56	—
Улік.-контр. пэрсонал	8,07	10,0	0,58	—	0,79	—	3,05	—
Машыністкі	2,3	—	—	—	1,28	—	—	—
Інш. справ. пэрсонал.	6,34	—	1,05	—	1,14	—	2,34	—
Інш. мэдпэрсонал	7,08	9,7	0,85	—	1,15	3,2	2,32	3,0
Настаўнікі I і II ступені	9,68	10,5	1,42	—	1,24	—	2,79	—
Прачкі	13,06	18,8	1,30	—	0,51	—	2,49	—
Хатнія работніцы	9,65	9,5	3,12	3,2	0,65	—	2,73	2,4
Інш. раб. харчав.	10,51	5,9	1,63	8,0	0,51	—	3,86	6,0

Група профэсій (кляс. ЦСК)	Хваробы касьцей і органаў руху				Траўмы			
	1926 г.		1927 г.		1926 г.		1927 г.	
	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.
Сельскагасп. рабочыя	5,01	—	3,86	—	—	—	0,2	—
Паперніki	6,21	—	4,36	—	—	—	—	—
Іншыя тэкстыльшч.	4,68	2,7	6,7	7,1	—	—	0,36	—
Краўцы	2,4	—	—	—	—	—	—	—
Белашвейкі	—	—	8,33	—	—	—	0,48	—
Іншыя хэмікі	3,26	3,3	6,62	—	—	—	0,23	—
Чорнарабочыя	3,59	6,5	6,02	—	—	—	0,36	—
Прадаўцы	—	—	3,48	—	—	—	0,12	—
Улік.-контр. пэрсонал	4,07	—	7,89	—	—	—	0,27	—
Машыністкі	3,72	—	—	—	—	—	—	—
Інш. справ. пэрсонал.	3,35	—	6,3	—	—	—	0,22	—
Інш. мэдпэрсонал	3,31	3,2	6,31	3,0	—	—	0,56	—
Настаўнікі I і II ступені	4,14	1,8	7,62	6,7	—	—	0;37	—
Прачкі	3,12	6,3	6,1	20,0	—	—	0,12	—
Хатнія работніцы	4,09	8,6	4,04	6,5	—	—	0,08	0,8
Інш. раб. харчав.	4,54	3,9	5,42	12,0	—	—	0,18	—

Табліца 14 (працяг)

Група профэсій (кляс. ЦСК)	Старэчая друзласьць				Хваробы мочаплоцьныя			
	1926 г.		1927 г.		1926 г		1927 г.	
	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.	Ст.	Ф.
Сельскагасп. рабочыя	16,24	16,7	4,37	—	2,83	—	8,67	5,9
Папернікі	7,76	10,5	0,89	—	4,43	10,5	7,32	30,0
Іншыя тэкстыльшч	2,35	2,7	0,61	—	5,78	8,1	5,42	2,4
Краўцы	—	—	—	—	3,6	—	—	—
Белашвейкі	—	—	—	—	—	—	4,52	18,2
Іншыя хэмікі	4,11	20,0	1,45	4,5	3,69	—	6,64	9,1
Чорнарабочыя	8,03	9,7	3,37	—	3,65	—	6,28	8,0
Прадаўцы	4,4	—	8,34	7,1	—	—	6,91	7,1
Улік.-контр. пэрсонал	—	—	—	—	3,7	10,0	7,79	11,1
Машыністкі	—	—	—	—	5,6	—	—	—
Інш. справ. пэрсонал	1,41	—	4,96	—	4,46	5,3	6,12	—
Інш. мэдпэрсонал	5,79	6,5	0,67	3,0	4,09	3,2	5,43	—
Настаўнікі I і II ступені	6,71	3,5	4,75	10,0	3,86	3,5	4,39	3,3
Прачкі	15,78	6,3	4,62	—	3,23	—	7,51	20,0
Хатнія работніцы	18,46	15,5	2,06	20,2	3,74	1,7	3,89	3,2
Інш. раб. харчав.	9,48	15,7	9,96	—	3,54	7,8	5,25	4,0

Пры ацэнцы даных, паданых у табліцах, трэба мець на ўвазе, што лік выпадкаў, якія ляглі ў аснову іх, далёка не заўсёды выстарчальны для таго, каб ацэнку гэту лічыць зусім верагоднай або канчатковай. Малым лікам нагляданьняў тлумачацца таксама і рэзкія хістаньні паказьнікаў па гадох, аднак няма сумненьня, што хістаньні ўласьцівы самой сутнасьці вывучанай зьявы. У гэтым сэнсе трэба прызнаць, што вывады, вынікаючыя з надта вялікага і невыстарчальна дыфэрэнцыяванага ліку нагляданьняў, у пэўнай меры нівэлююць, пакідаюць без выяўленьня сапраўдныя стасункі і ўзаемазалежнасьці. У кожным разе мы сваім вывадам надаем адноснае значэньне; трэба думаць, што яны выясьняюць толькі тэндэнцыі, не даючы колькаснай характарыстыкі паасобных прычын інваліднасьці.

Калі вызначыць на падставе нашых даных профэсіянальна-паталёгічнае значэньне паасобных прычын інвалідызацыі, дык будзем мець такія вынікі: сярод інвалідаў мужчын сухоты найбольш прыпадаюць на варштатнікаў, папернікаў, шаўцоў, пекароў і булачнікаў, рамізьнікаў, справаводчы пэрсонал, настаўнікаў I і II ступені, паштальёнаў; хваробы нэрвовай сыстэмы найбольш прыпадаюць на наборшчыкаў, рамізьнікаў, чорнарабочых, тэхнічны пэрсонал, прадаўцоў, уліково-контрольны пэрсонал, мэдычнасанітарны пэрсонал, работнікаў сувязі, міліцыянэраў; хваробы органаў зроку найбольш прыпадаюць на сельскагаспадарчых рабочых, хэмікаў, служачых; хваробы органаў звароту крыві найбольш прыпадаюць на кавалёў, наборшчыкаў, рамізьнікаў, грузчыкаў і насільшчыкаў, служачых, настаўнікаў I і II ступені; хваробы органаў дыханьня найбольш прыпадаюць на сельскагаспадарчых рабочых, папернікаў, кавалёў, шаўцоў, млынароў, шклодувальнікаў, мэталістых; хваробы органаў траўленьня найбольш прыпадаюць на варштатнікаў, пекароў і булачнікаў, хэмікаў, грузчыкаў і насільшчыкаў, чорнарабочых, тэхпэрсонал, прадаўцоў, работнікаў харчаваньня і інтэрнатаў; хваробы касьцей і органаў руху найбольш прыпадаюць на сельскагаспадарчых рабочых, каменшчыкаў, цесьляроў, іншых будаўнікоў, чорнарабочых, мінэральнікаў; траўмы найбольш прыпадаюць на грузчыкаў і насільшчыкаў.

Сярод жанчын-інвалідаў сухоты, як прычына інваліднасьці, асабліва прыпадаюць на тэкстыльшчыц, хваробы нэрвовай сыстэмы—на мэдычна-санітарны пэрсонал і настаўніц I і II ступені; хваробы органаў звароту крыві—на сельска-гаспадарчых работніц і прачак; хваробы органаў траўленьня—на тэкстыльшчыц і мэдычна-санітарны пэрсонал; хваробы касьцей і органаў руху—на прачак і хатніх работніц; хваробы мочаплоцьныя—на паперніц і ўліково-контрольны пэрсонал.

Асаблівай увагі заслугоўвае старэчая друзласьць, як прычына інваліднасьці. Яна найбольш пашырана сярод мужчын у сельскагаспадарчых рабочых, сталяроў, папернікаў, каменшчыкаў, маляроў, цесьляроў тэхнічнага пэрсоналу, настаўнікаў I і II ступені, іншых работнікаў аховы бясьпекі; сярод жанчын—у хэмікаў, мэдычнага пэрсоналу. Гэта трэба тлумачыць тым, што азначаныя профэсіі параўнаўча моцна і рана зношваюць арганізмы.

Нам застаецца асьвятліць пытаньне аб тым, якая з прычыны інваліднасьці дае найбольш цяжкую інвалідызацыю. З гэтай мэтай усе прычыны інваліднасьці за 1926 і 1927 г. разьмешчаны ў парадку

ўзрастаючага адноснага ліку інвалідаў III групы (чым меншы гэты лік, тым цяжэй інвалідызацыя).

Табліца 15

		За 1926 г.	% інвал. III групы	За 1927 г.	% інвал. III групы
Мужчыны	Прычыны больш цяжкай інвалідызацыі	Рак ды інш. злоякасныя новаўтварэньні	0	Рак ды інш. злоякасныя новаўтварэньні	4,8
		Атручаньні	0	Іншыя хваробы	20,9
		Іншыя хваробы	3,8	Старэчая друзласьць	21,2
		Хваробы нэрвовай сыстэмы	21,0	Хваробы органаў зроку	32,4
		Старэчая друзласьць	21,5	Інфэкцыйныя хваробы	32,9
		Бугарчатка (сухоты лёгкіх)	29,2	Хваробы мочаплоцьныя	33,3
		Нявыразныя хваробы	36,4	Траўмы	33,3
		Хваробы моча-плоцьных орган.	38,5	Хваробы нэрвовай сыстэмы	39,0
		Хваробы органаў зроку	38,5		
		У сярэднім	**39,9**	**У сярэднім**	**45,1**
	Прычыны менш цяжкай інвалід.	Траўмы	40,0	Нявыразныя хваробы	50,0
		Хваробы орган. крывязвароту	47,8	Агул. расстр. жыўленьня	54,8
		Хваробы органаў дыханьня	50,2	Хваробы орган. крывязвароту	55,9
		Агул. расстр. жыўленьня	54,8	Хвар. органаў слуху	60,0
		Хвар. касьцей і органаў руху	59,0	Хвар. органаў траўленьня	61,3
		Хвар. органаў траўленьня	68,3	Хвар. касьцей і органаў руху	62,8
		Хвар. органаў слуху	100	Хваробы органаў дыханьня	67,3
Жанчыны	Прычыны больш цяжкай інвалідыз.	Рак ды інш. злоякасныя новаўтварэньні	0	Іншыя хваробы	15,3
		Хваробы органаў зроку	23,1	Рак ды інш. злоякасныя новаўтварэньні	18,2
		Старэчая друзласьць	29,6	Хваробы органаў зроку	20,0
		Нявыразныя хваробы	33,3	Старэчая друзласьць	35,7
		Сухоты	35,4	Хваробы нэрвовай сыстэмы	45,0
		Хваробы орган. крывязвароту	44,7	Нявыразныя хваробы	50,0
				Інфэкцыйныя хваробы	51,6
		У сярэднім	**46,9**	**У сярэднім**	**52,3**
	Прычыны менш цяжкай інвалід.	Хвар. органаў траўленьня	50,0	Хваробы орган. крывязвароту	54,0
		Хваробы нэрвовай сыстэмы	54,2	Хваробы мочаплоцьныя	57,7
		Іншыя хваробы	55,6	Хвар. касьцей і органаў руху	68,0
		Хваробы мочаплоцьныя	63,2	Хвар. органаў траўленьня	69,2
		Агул. расстр. жыўленьня	71,2	Агул. расстр. жыўленьня	80,0
		Хвар. касьцей і органаў руху	71,4	Хвар. органаў дыханьня	90,9
		Хвар. органаў слуху	100	Траўмы	100
				Хвар. органаў слуху	100

Гэтыя даныя не патрабуюць ніякіх тлумачэньняў. Відавочна, папершае, што адны і тыя самыя прычыны выклікаюць сярод мужчын больш цяжкую інваліднасьць, чым сярод жанчын; у рачаіснасьці, трэба думаць, жанчыны пераходзяць на пэнсію па інваліднасьці ў больш раньніх стадыях захвораньня, а мужчыны ці могуць, ці прымушаны працаваць на вытворчасьці да больш позных стадый хваробы. Па-другое, мы адзначаем, што ў 1927 г. агульная цяжкасьць інваліднасьці зьменшылася ў параўнаньні з 1926 г. (процант інвалідаў III групы павялічыўся). Ці залежыць гэта ад больш строгіх адносін органаў экспэртызы да вызначэньня групы інваліднасьці, ці сапраўды контынгент інвалідаў зьмяніўся— сказаць досыць цяжка, але няма сумненьня, што ў гэтым адбіваецца таксама цяжкасьць об'ектыўнага вызначэнь нявыступені інваліднасьці.

У цэлым гэтыя вывады пацьвярджаюцца і данымі за 1928 г., а вы ключэньні, што наглядаюцца, могуць тлумачыцца невялікай колькасьцю

нагляданьня. Даныя 1928 г. пацьвярджаюць таксама выяўленыя родавыя розьніцы ў прычынах інваліднасьці, а менавіта разьмеркаваньне інвалідаў, прайшоўшых экспэртызу ў 1928 г., наступнае (у проц).:

	Муж.	Жан.
Сухоты	12,8	21,2
Рак ды інш. злаякасныя новаўтварэн.	0,87	2,73
Агульн. расстр. жыўленьня	1,6	3,4
Хваробы нэрвовай сыстэмы	8,7	10,9
„ органаў зроку	2,46	3,87
„ „ слуху	0,25	0,23
„ „ крывязвароту	52,2	38,7
„ „ дыханьня	3,27	0,91
„ „ траўленьня	3,4	1,81
„ „ мочаплоцьныя	1,05	4,8
„ „ касьцей і орг. руху	4,56	3,62
Старэчая друзласьць	7,6	6,4
Траўмы	0,5	0,45
Атручваньні	—	—
Нявыразныя	—	—
Іншыя	0,55	0,91

Роўным чынам і ўплыў узросту на прычыны інваліднасьці, устаноўленыя намі на падставе даных за 1926 і 1927 г., пацьвярджаецца данымі за 1928 г. у тым сэнсе, што тыя ці іншыя прычыны найбольш уласьцівы для пэўных узростаў. Разам з гэтым пацьвярджаецца і крайняя нясталасьць прычын інваліднасьці, зарэгістраваных за паасобныя гады. Асабліва зьвяртаюць на сябе ўвагу ў паданай толькі што табліцы хваробы органаў крывязвароту, дыханьня, старэчая друзласьць. Напомнім, што ў 1926 і 1927 г. хваробы органаў крывязвароту складалі каля 28 проц. усіх прычын інваліднасьці, хваробы органаў дыханьня—у мужчын 11—14 проц., у жанчын 2—9 проц., старэчая друзласьць каля 14 проц. у мужчын і 9—10 проц. у жанчын; такім чынам, у 1928 г. спэцыфічная вага хвароб органаў крывязвароту сярод прычын інваліднасьці рэзка падвысілася, а адносная вага хвароб органаў дыханьня і старэчай друзласьці рэзка зьнізілася. Наўрад ці можна гэта тлумачыць сапраўднымі зьменамі ў фактычных стасунках і ўмовах інвалідызацыі; прыходзіцца прызнаць, што ўстаноўленая намі нясталасьць у прычынах інваліднасьці, відаць, ёсьць вынік самага характару і сыстэмы экспэртызы інваліднасьці, якая ня мае пакуль што выстарчальна об'ектыўных мэтодаў. Узростны склад інвалідаў і „тэмп нарастаньня інваліднасьці" (Вігдорчык) таксама далёка ня сталыя і зьмяняюцца з году ў год. Досыць параўнаць адпаведныя даныя за 1928 г. з данымі за 1926 і 1927 г., каб пераканацца, што зьмяняюцца ня толькі границы хістаньняў сярэдніх узростаў інвалідаў розных профэсіянальных груп, але што надта цяжка сьцьвярджаць што-небудзь пэўнае аб росьце інвалідызацыі якой-небудзь аднэй профэсіянальнай групы на падставе аналізу даных за цэлых тры гады. Такім чынам узьнікае патрэба крытычнай ацэнкі об'ектыўнага значэньня і коэфіцыентаў зношванасьці для характарыстыкі інвалідызацыі паасобных профэсіянальных груп.

Мы ўжо паказалі, як ад хістаньняў узростнага складу інвалідаў штогод зьмяняюцца выяўленыя паводле нашага мэтоду стандартныя прычыны інвалідызацыі, а, значыць, зьмяняецца фактычная роля прычын у інвалідызацыі паасобных профэсіянальных груп. На жаль, матэрыялы страхкас за 1928 г. у частцы прычын інваліднасьці распрацаваны

па скарочанай номэнклятуры профэсіі, і мы ня маем магчымасьці правесьці дэталёвае параўнаньне з данымі за 1926 і 1927 г., як гэта зроблена намі вышэй для гэтых двох гадоў. Бясспрэчна, што калі-б была такая магчымасьць, то вынік быў-бы той самы, г. зн. мы лішні раз маглі-б пераканацца ў нясталасьці прычын інваліднасьці, якія рэгіструюцца органамі экспэртызы. Даныя за 1928 г. аб разьмеркаваньні інвалідаў розных профэсій па прычынах інваліднасьці могуць служыць толькі для орыентоўкі ў гэтым пытаньні, як дадатковы матэрыял да аналёгічных даных за 1926 і 1927 г. Нарэшце, параўнаньне даных за 1928 г. аб разьмеркаваньні інвалідаў па групах з адпаведнымі данымі за 1926 і 1927 г. сьведчыць, што гэта разьмеркаваньне само па сабе ня можа служыць выстарчальна цьвёрдым апорным пунктам для вызначэньня цяжкасьці інвалідызацыі розных профэсіянальных груп, паколькі і яно далёка ня сталае і ня можа быць сталым, як намі ўжо ня раз зазначалася. Аднак адну характарную зьяву мы знаходзім нязьменна з году ў год: профэсіі „служачыя“ даюць ня меншы процант інвалідаў вышэйшых груп параўнаўча з рабочымі, як гэтага можна было чакаць паводле вытворча-бытавых умоў, а часта нават значна вышэйшы (асабліва справаводчы пэрсонал, мэдпэрсонал, работнікі асьветы ды інш.). Было-б бязумоўна памылкаю рабіць на гэтай падставе вывад аб сапраўды вялікай цяжкасьці інвалідызацыі сярод служачых, ня ўлічваючы характару працы органаў экспэртызы і самай прыроды сучасных мэтодаў экспэртызы, якія пакідаюць занадта многа магчымасьцяй для рознастайных суб‘ектыўных тлумачэньняў. Трэба таму мець на ўвазе магчымасьць розных самавольных тлумачэньняў, а мо‘ і злоўжываньняў. Для нас няма ніякага сумненьня, што сучасная сыстэма экспэртызы інваліднасьці па самай сваёй сутнасьці можа быць і, бязумоўна, часта бывае месцам выяўленьня клясавых уплываў, прыкладаньня клясавых сіл і вядзеньня ў сваяасаблівых формах клясавага змаганьня. Трэба таму ці прыняць усе захады ды таго, каб у існуючай сыстэме экспэртызы забясьпечыць цьвёрдае правядзеньне пролетарскай клясавай лініі і зьнішчыць усякі буржуазны ўплыў ці стварыць такую новую сыстэму экспэртызы, якая-б сама па сабе, па сваёй ідэі і організацыйнай структуры служыла інтарэсам пролетарыяту, якая-б не магла не праводзіць пролетарскай лініі, якая-б не магла ня служыць інтарэсам соцыялістычнага будаўніцтва.

Трэба зараз падагуліць вынікі нашага вывучэньня інвалідызацыі сярод застрахаваных БССР.

1. Тэорэтычна перад такім вывучэньнем можна ставіць 2 задачы: а) даныя аб інвалідызацыі выкарыстаць у якасьці соцыяльна-гігіенічных паказьнікаў паасобных профэсіянальных груп і б) аналізаваць характар самых інвалідаў. Матар‘ял, узяты ў аснову гэтай працы, дае надта абмежаваныя магчымасьці для разьвязваньня першай задачы. Паколькі гэта задача мае надзвычай вялікую навуковую і практычную цікавасьць, трэба прыняць меры да адхіленьня на будучы час дэфэктаў матар‘ялу, трэба значыць, наладзіць улік асоб, занятых наёмнай працай, з падзяленьнем па роду, узросту, дакладнай профэсіі. Няма сумненьня, што пры наяўнасьці магчымасьці вылічэньня стандартных паказьнікаў інвалідызацыі яны мелі-б значна большае значэньне для соцыяльна-гігіенічнай характарыстыкі паасобных груп насельніцтва ў параўнаньні з агульнымі паказьнікамі захворанасьці і

хваравітасьці, бо яны ўлічваюць працаздольнасьць. Аднак і стандартныя паказьнікі інвалідызацыі розных груп насельніцтва не пазбаўлены ад асноўнага недахопу ўсякіх іншых соцыяльна-гігіенічных паказьнікаў, выяўленых з матэрыялаў мэдычных устаноў, бо ў аснове гэтых матэрыялаў, у канчатковым выніку, ляжыць заключэньне ўрача, якое па самай сваёй прыродзе пры сучасным стане нашых ведаў вельмі мала об'ектыўнае.

2. Дыягностыка інваліднасьці залежыць ад суб'ектыўных уласьцівасьцяй экспэрта яшчэ больш, чым ад уласьцівасьцяй урача дыягностыка захвораньня. Дыягностыка інваліднасьці па сутнасьці ёсьць ня толькі вызначэньне захвораньня, колькі вызначэньне здольнасьці да працы пры тым ці іншы захвораньні, і ня столькі нават самае вызначэньне такой здольнасьці, колькі вымер яе. Цяпер мэдыцына ня ведае яшчэ такіх мэтодаў, якія б задавальнялі вымаганьні колькінебудзь дакладнай об'ектыўнасьці ў гэтай галіне. Вось чаму таксама і пры разьвязаньні другой задачы вывучэньня інваліднасьці (аналіз характару самых інвалідаў) мы сустракаемся з цяжкасьцямі, якія залежаць ад самой прыроды сучаснай сыстэмы інваліднай экспэртызы.

3. Рознастайныя паказьнікі інвалідызацыі—яе інтэнсыўнасьці (распаўсюджанасьці) і цяжкасьці (ступені), вызначаныя празнымі спосабамі, не супадаюць адзін з адным. Кожны з гэтых спосабаў мае свае недахопы, прычым найбольш правільным, сынтэтычным паказьнікам інвалідызацыі можна лічыць коэфіцыент знашванасьці паводле Вігдорчыка, аднак пры канечнай умове яго стандартызацыі ў адносіне ўзростаў (аналёгічна са стандартызацыяй захворанасьці, прычын сьмяротнасьці ды інш.).

4. Супастаўленьнем розных паказьнікаў можна выявіць, што інвалідызацыя найбольш распаўсюджана (інтэнсыўна) сярод краўцоў, гарбароў, харчавікоў і будаўнікоў, а найменш сярод работнікаў асьветы мэдработнікаў, работнікаў гігіены, харчаваньня і аховы бясьпекі і сельскагаспадарчых рабочых. Найбольш цяжкая інвалідызацыя (найбольш малады ўзрост надыходу інваліднасьці, найбольшы процант інвалідаў I і I групы) наглядаецца сярод мэдработнікаў, работнікаў асьветы, друкароў, краўцоў і гарбароў, а найменш цяжкая—сярод харчавікоў, улікова-контрольнага пэрсоналу, мінэральнікаў, сельскагаспадарчых рабочых.

5. Род і ўзрост маюць уплыў на інтэнсыўнасьць, цяжкасьць і прычыны інваліднасьці. У сапраўднасьці жанчыны інвалідызуюцца больш інтэнсыўна і больш цяжка, чым мужчыны, але паколькі жанчыны заняты наёмнай працай у больш маладых узростах, што ўвогуле дае меншую інтэнсыўнасьць інвалідызацыі, дык гэта стварае, што ўся маса жаночага працоўнага насельніцтва, калі ня ўлічваць узроснага іх складу, дае, як быццам, меншыя паказьнікі інвалідызацыі.

6. Сярод прычын інваліднасьці найбольшае значэньне маюць хваробы органаў крывязвароту, сухоты, сгарэчая друзласьць, хваробы органаў дыханьня, хваробы нэрвовай сыстэмы, хваробы касьцей і органаў руху, агульнае расстройства жыўленьня.

Гэтыя прычыны выяўляюць, канечна, звычайныя родавыя розьніцы, прычым адна і тая-ж прычына ў мужчын выклікае больш цяжкую інваліднасьць, чым у жанчын (найвышэйшую групу інваліднасьці), што залежыць, пэўна ад узроснага складу інвалідаў, як зазначана ў папярэднім пункце.

7. Што да ўплыву збоку ўзросту, дык пры параўнаньні паасобных профэсіянальных груп адносна ролі паасобных прычын інваліднасьці, мы раім выключыць яго мэтодам стандартызацыі прычын. Мэтод гэты зводзіцца да вылічэньня экстэнсыўных паказьнікаў прычын інваліднасьці па профэсіянальных групах, выходзячы з сярэдніх паўзростных паказьнікаў для ўсяе масы інвалідаў і з узростнага складу гэтых профэсіянальных груп. Параўноўваючы стандартныя паказьнікі прычын інваліднасьці з фактычнымі, мы выявілі, што паасобныя прычыны інваліднасьці ў некаторых профэсіях адыгрываюць больш або менш істотную ролю, чым гэта адпавядае ўзростнаму складу інвалідаў гэтых профэсій (вывады паданы раней, гл. стар. 264).

8. Усе зробленыя намі вывады адносна характарыстыкі інвалідызацыі паасобных профэсіянальных груп маюць адноснае і толькі орыентоўчае значэньне таму, што самая экспэртыза інваліднасьці, цяпер, як гэта ня раз падкрэсьлівалася, ня мае выстарчальна об'ектыўных мэтодаў і ня так добра організавана, каб забясьпечыць ад рознастайных уплываў. Довадам гэтага, між іншым, могуць быць штогодныя хістаньні ўсіх, без выключэньня, паказьнікаў інвалідызацыі адных і тых жа профэсій, залежнасьць гэтых паказьнікаў ад экономічных і культурных умоў, адрозьніваючых гэтыя профэсіі (беспрацоўе, зарплата), выяўленьне пэўных клясавых тэндэнцый у вызначэньні груп інваліднасьці па розных профэсіях. Фактычна мы маем такое становішча, што перавод у інваліды тае ці іншае групы вызначаецца не сапраўднай інвалідызацыяй, а складаным комплексам фактараў, прычым гэтыя фактары вельмі цяжка паддаюцца ўліку і часта мала зьвязаны з умовамі, якія ў рачаіснасьці павінны былі ўплываць на інвалідызацыю. Экспэртыза інваліднасьці, такім чынам, часта зьяўляецца не вызначэньнем і вымерам сапраўднай працаздольнасьці, але аформленьнем права на пэнсію, прычым скарыстаньне гэтага права па сутнасьці залежыць больш ад імкненьняў прэтэндэнтаў, чым ад об'ектыўна ўстаноўленых падстаў.

9. Усе паданыя вывады пацьвярджаюцца і агульнымі данымі аб інвалідах на 1/I 1929 г. (гл. табліцы). Уплыў роду і ўзросту выяўляецца перш за ўсё пры параўнаньні ўзростнага складу інвалідаў мужчын і жанчын. У той час як інваліды-жанчыны ва ўзросьце да 55 год складаюць каля 50 проц. усіх жанчын-інвалідаў, інваліды-мужчыны такога-ж узросту складаюць толькі каля 30 проц. Гэта тлумачыцца ўстаноўленымі намі, з аднаго боку, узростным складам працуючых па найму мужчын і жанчын, а з другога—розьніцай ў інтэнсыўнасьці інвалідызацыі абодвых родаў. Розьніца ў цяжкасьці інвалідызацыі таксама пацьвярджаецца: у складзе мужчын-інвалідаў процант III групы меншы (35,82 проц.), чым сярод жанчын (43,8 проц.). Нарэшце пацьвярджаецца і залежнасьць паміж узростам і групамі інваліднасьці: узростны склад інвалідаў III групы, а ў пэўнай меры таксама і II групы адбівае натуральна ўзростны склад насельніцтва, гэта значыць, што, пабач з узростам, павялічваецца, відаць і інвалідызацыя; узростны склад інвалідаў I групы сьведчыць, што ўплыў узросту на інвалідызацыю гэтай катэгорыі надта абмежаваны.

Што да профэсіянальнага складу ўсіх інвалідаў, дык ён ня ўносіць істотных зьмен у вывады, зробленыя ўжо на падставе распрацаванага ў тэксьце матэрыялу. Цікава падкрэсьліць, што рост інвалідаў мужчын

ідзе галоўным чынам, а за 1928 год выключна, па лініі росту ліку інвалідаў III гр., а жанчын—па лініі ўсіх груп. Гэта відаць з наступнай таблічкі:

Табліца 16

	Мужчын			Жанчын			Усяго інвалідаў на 1/-I 1929 г.	
	1926	1927	1928	1926	1927	1928	Мужч.	Жанч.
Інваліды I групы	91	115	117	20	19	37	639	152
" II "	594	678	678	176	165	208	3382	1093
" III "	379	554	833	185	207	280	2239	972
Разам	**1064**	**1347**	**1628**	**381**	**391**	**525**	**6260**	**2217**

Няма ніякіх падстаў думаць, што зьмяніліся ўмовы інвалідызацыі, або што яны зьмяніліся неаднолькава ў стасунку да мужчын і жанчын. Гэты факт, па нашай думцы, дае дадатковы довад, што дыягностыка інваліднасьці залежыць ня толькі ад характару самай інваліднасьці, але таксама і ад некаторых іншых варункаў (контроль страхкас ды інш.). Падобныя меркаваньні вынікаюць яшчэ з разьмеркаваньня па групах інвалідаў розных профэсій (клясавы падыход).

10. Падаем, нарэшце, сумарныя даныя аб профэсіянальных інвалідах. Усяго на 1/I-1929 г. па БССР налічвалася 509 мужчын і 30 жанчын профэсіянальных інвалідаў усіх 6 груп (у тым ліку 129 інвалідаў горнарабочых, атрымаўшых інваліднасьць, відавочна, па-за межамі БССР). Узрост 84 проц. профэсіянальных інвалідаў мужчын і 80 проц. жанчын не дасягае 50 год, г. зн. інвалідызацыя, выкліканая профэсіянальнымі захвораньнямі і профкалецтвамі адбываецца галоўным чынам умаладым узросьце. Для параўнаўчай характарыстыкі профэсіянальнай інвалідызацыі, паколькі гэта можна зрабіць на падставе нашага матар'ялу, мы падаем табліцу процантных стасункаў профэсіянальных інвалідаў першых 3 груп да інвалідаў па агульных прычынах тых жа груп. Мы констатуем перш за ўсё, што сярод мужчын значна больш профэсіянальных інвалідаў (4,4 проц.), чым сярод жанчын (0,94). Параўнаўча вялікая профэсіянальная інвалідызацыя наглядаецпа сярод работнікаў мясцовага транспорту (12,8 проц.), харчавікоў (10,1 проц.), чорнарабочых (9,7 проц.), мэталістых (10 проц.), древаапрацоўшчыкаў (8,4 проц.), сельскагаспадарчых рабочых (6,9 проц.), друкароў (6.6 проц.). На жаль, мы ня маем даных аб конкрэтных прычынах профэсіянальнай інваліднасьці, але паводле характару пералічаных профэсій галоўнай прычынай наяўных профэсіянальных інвалідаў зьяўляюцца траўмы (апроч друкароў, а мо' яшчэ мэталістых і харчавікоў).

Няма сумненьня, што вылічаныя намі стасункі хістаюцца па паасобных гадох, як хістаецца і агульны лік профэсіянальных інвалідаў. Мы таксама і гэта ставім у залежнасьць не ад зьмены ўмоў інвалідызацыі, а ад зьмены ўмоў дыягноставаньня профэсіянальнай інваліднасьці.

11. У заключэньне мы лічым патрэбным асабліва падкрэсьліць асноўны вывад, які, па нашай думцы, варта зрабіць са зробленага намі аналізу фактычнага матар'ялу аб застрахаваных інвалідах БССР. Сучасны стан нашых ведаў у галіне дыягностыкі інваліднасьці і існуючая організацыя экспэртызы ня могуць забясьпечыць набыцьцё выстарчальна верагоднага матар'ялу для соцыяльна-гігіенічнай ацэнкі інвалідызацыі. Цяпер фактычна адбываецца не выяўленьне сапраўдных інвалідаў, а залічэньне на пэнсію па інваліднасьці асоб, занятых наёмнай працай і актыўна прэтэндуючых на яе. Такім чынам у галіне страхаваньня інваліднасьці рашаючае значэньне мае не актыўная роля

органаў аховы здароўя і соцыяльнага страхаваньня, а фактычны ўплыў рознастайных варункаў (экономічных, культурных, бытавых, палітычных), што ідзе самацёкам. Натуральным практычным вывадам з гэтага павінна быць такая рэорганізацыя экспэртызы інваліднасьці, якая па-першае, забясьпечвала-б правядзеньне пролетарска-клясавай політыкі ў гэтай справе і, па-другое, абмежавала-б да мінімуму суб'ектыўнасьць дыягностычных ацэнак, якая вынікае з самай мэтодыкі сучаснай экспэртызы. Само сабой зразумела, што павінны быць перагледжаны ня толькі організацыйная форма экспэртызы і форма контролю над ёю, але яшчэ і ўнесены карэнныя зьмены ў самую мэтодыку экспэртнай работы. Тут немагчыма разьбіраць дакладна гэта пытаньне, якое складае тэму спэцыяльнай працы, мы можам толькі адзначыць сутнасьць тых зьмен, якія з нашага пункту погляду патрэбны. Гэта сутнасьць вынікае з абсолютнай немагчымасьці на падставе звычайнага клінічнага дасьледваньня або нават доўгага клінічнага нагляданьня рабіць заключэньні аб сапраўднай працаздольнасьці, а яшчэ менш аб ступені гэтай працаздольнасьці. Таму трэба экспэртызу інваліднасьці абгрунтаваць ня толькі клінічнымі данымі, але яшчэ і данымі аб вытворчай дзейнасьці тых, што падпадаюць пад дасьледваньне. Уключэньне гэтага моманту, з аднаго боку, уносіць патрэбную корэгуючую об'ектыўнасьць у дыягностыку, а з другога— стварае патрэбу такой організацыі, якая ўжо сама па сабе забясьпечвае адпаведную плянавасьць і магчымасьць актыўнага ўплыву на перавод у інваліды. Організацыю гэту можна ўявіць сабе ў такім выглядзе, што на кожнага застрахаванага наладжваецца на прадпрыемстве або ва ўстанове спэцыяльны ўлік продукцыйнасьці яго працы (там, дзе наладжана дыспансэрызацыя, гэты ўлік можна весьці ў санітарным журнале); за правільнасьцю наглядаюць як адміністрацыя, так і грамадзкія організацыі, страхавыя органы, органы аховы здароўя. Продукцыйнасьць працы, калі наглядаць за ёй на працягу доўгага пэрыоду, бязумоўна, будзе надта правільным, а мо' і лепшым паказьнікам стану організму, і ўсякі колькі-нібудзь прыкметны ўпадак яе будзе сьведчыць, што застрахаванага трэба ўзяць на экспэртызу. Такім спосабам і самацёк інвалідаў будзе даведзены да магчымага мінімуму.

Паўтараем, мы выказалі толькі агульную думку, якая павінна легчы ў аснову рэорганізацыі экспэртызы інваліднасьці. Гэта думка будзе намі распрацавана спэцыяльна і там будуць паданы як прынцыповае абгрунтаваньне, так і дэталёвыя організацыйныя паказаньні. Мы не сумняваемся, што організацыя экспэртызы павінна ісьці і магчыма толькі ў паказаным намі кірунку.

12. Нарэшце, мы падаем параўнаньне даных пра прычыны інваліднасьці, згодна матар'ялаў аб прайшоўшых бюро ўрачэбнай экспэртызы за 3 гады, са стандартамі, вылічанымі вышэйазначаным спосабам. З гэтага параўнаньня відаць, якія прычыны і сярод якіх профэсій заслугоўваюць асаблівай увагі сваім перавышэньнем стандартных велічынь. Так, сярод сельскагаспадарчых рабочых паказьнікі інваліднасьці, вышэйшыя за стандартныя, даюць наступныя прычыны: хронічны раматус, хваробы органаў зроку, хваробы органаў дыханьня кіла, хваробы касьцей і органаў руху, старэчая друзласьць.

Мы лічым, што няма патрэбы паўтараць вывады, вынікаючыя з адпаведнай табліцы, якая разам з усімі іншымі не патрабуе, нам здаецца, асобных тлумачэньняў.

Зводная табліца складу інвалідаў працы, якія страцілі працаздольнасьць ад агульных прычын і старасьці.

(Па 3 групах) Табліца 17

Групы па ўзросту	Інваліды, залічаныя на пэнсію органаў соцстрахаваньня									
	Раней 1922 г.	1922 г.	1923 г.	1924 г.	1925 г.	1926 г.	1927 г.	1928 г.	Разам Абс.	Разам %%
	Мужчыны									
Да 19 гадоў . . .	—	—	—	—	—	1	3	7	11	0,2
20—24 „ . . .	—	—	—	3	4	8	24	57	96	1,5
25—29 „ . . .	—	—	2	6	25	29	53	91	206	3,3
30-34 „ . . .	—	1	5	18	19	40	65	99	247	3,9
35—39 „ . . .	—	—	8	15	31	45	91	86	276	4,4
40—44 „ . . .	—	—	23	19	42	52	59	86	281	4,5
45—49 „ . . .	1	—	24	32	35	54	82	104	332	5,
50—54 „ . . .	2	—	31	37	53	65	115	177	480	7,6
55—59 „ . . .	—	—	45	64	88	153	200	270	820	13,1
60—64 „ . . .	3	6	52	90	154	218	256	301	1080	17,2
65—69 „ . . .	4	5	97	160	269	219	245	216	1215	19,4
70—74 „ . . .	2	4	105	118	139	105	94	73	640	10,2
75—79 „ . . .	2	1	79	66	88	47	35	37	355	5,7
80 і больш . . .	—	2	50	55	37	27	23	18	212	3,5
Узрост не паказаны	—	—	—	—	—	1	2	6	9	0,1
Разам (абс). . .	**14**	**19**	**521**	**683**	**884**	**1064**	**1347**	**1628**	**6260**	**100,0**
(%%) . . .	**0,2**	**0,3**	**8,3**	**10,9**	**15,7**	**17**	**21,6**	**26**	**100,0**	—
	Жанчыны									
Да 19 гадоў . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20—24 „ . . .	—	1	1	2	1	7	16	30	58	2,6
25—29 „ . . .	—	—	4	12	16	38	51	56	177	8
30—34 „ . . .	—	—	6	6	18	22	35	49	136	6,2
35—39 „ . . .	1	—	9	9	23	30	30	37	139	6,3
40—44 „ . . .	—	—	7	13	30	36	30	36	152	6,9
45—49 „ . . .	—	—	18	9	20	35	42	55	179	8,1
50—54 „ . . .	—	—	18	24	49	41	42	66	240	10,8
55—59 „ . . .	—	4	19	38	70	45	49	62	287	12,9
60—64 „ . . .	—	2	40	60	73	54	40	62	331	14,9
65—69 „ . . .	—	8	41	40	52	42	23	42	248	11,2
70—74 „ . . .	—	3	28	24	38	17	18	16	145	6,5
75—79 „ . . .	1	1	10	10	12	8	11	7	60	2,7
80 і больш . . .	1	—	13	14	20	6	4	7	65	2,9
Разам (абс). . .	**3**	**19**	**214**	**261**	**422**	**381**	**391**	**525**	**2217**	**100.0**
(%%) . . .	**0.1**	**0,8**	**9,6**	**11,8**	**19,3**	**17,2**	**17.6**	**23.6**	**100,0**	—

Доц. С. Р. ДЗІХЦЯР

Склад інвалідаў працы, страціўшых працаздольнасьць ад агульных захвораньняў і старасьці, якія лічыліся на пэнсіі на 1/I 1929 г.[1]

Табліца 18

Група профэсій (кляс. ЦСК)	Разьмяркаваньне інвалідаў па групах інваліднасьці									
	Мужчыны					Жанчыны				
	Група			Разам	Спэц. вага інс. паасоб. праф.	Група			Разам	Спэц. вага інс. паасоб. праф.
	I	II	III			I	II	III		
Рабочыя										
Работнікі сельск. гасп.	28	302	559	589	—	6	4,2	46	94	—
	4,7	51,2	44,1	100	9,4	6,4	44,7	48,9	100	4,2
Горнарабочыя	1	22	35	58	—	—	—	1	1	—
	1,7	38,0	60,3	100	0,9	—	—	100	100	0,04
Мэталістыя	34	124	91	249	—	—	4	5	9	—
	13,6	49,8	36,6	100	3,9	—	44,5	55,5	100	0,4
Дрэваапрацоўшчыкі	25	194	115	334	—	3	7	7	17	—
	7,5	58,1	34,4	100	5,3	17,6	41,2	41,2	100	0,9
Папернікі	10	33	21	64	1	4	36	42	82	—
	15,6	51,5	32,9	100	—	4,9	43,9	51,2	100	3,6
Друкары	13	36	26	75	—	1	5	3	9	—
	17,3	48,1	34,6	100	1,2	11,1	55,6	33,3	100	0,4
Тэкстыльшчыкі	12	38	15	65	—	7	51	67	125	—
	18,4	58,5	23,1	100	1,1	5,6	40,8	53,6	100	5,6
Швэйнікі	27	65	40	132	—	3	23	10	36	—
	20,5	49,2	30,3	100	2,1	8,3	63,9	87,8	100	1.6
Гарбары	39	120	99	258	—	2	1	2	5	—
	15,1	46,5	38,4	100	4,1	40,0	20,0	40,0	100	0,2
Харчавікі	7	111	71	189	3	2	6	7	15	—
	3,7	58,7	37.6	100	—	13,4	40,0	46.6	100	0,7
Тытуньнікі	3	9	3	15	0,2	1	6	3	10	—
	20,0	60,0	20,0	100	—	10,0	60,0	30,0	100	0,5
Хэмікі	5	35	24	64	1	3	10	33	46	—
	7,8	54,6	37,6	100	—	6,5	21,7	71,8	100	2,1
Шклопарцал.	8	53	18	79	—	—	4	12	16	—
	10,1	67,1	22,8	100	1.4	—	25,0	75,0	100	0,8
Раб. па апрац. мінэраляў	2	22	10	34	—	—	1	3	4	—
	5,9	64,7	29,4	100	0,5	—	25,0	75,0	100	0,2
Будаўнікі	33	257	121	411	—	—	3	—	3	—
	8,1	62,5	29,4	100	6,5	—	100,0	—	100	0,1
Чыгуначнікі	—	7	2	9	—	1	—	—	1	—
	—	77,8	22,2	100	0,1	100,0	—	—	100	0,04
Воднікі	2	6	4	12	—	—	1	—	1	—
	16,6	55,0	33,4	100	0,2	—	100,0	—	100	0,04
Мясцовы транспорт.	17	73	59	149	—	—	1	2	3	—
	11,4	49,0	39,6	100	2,4	—	33,3	66,7	100	0,1
Рабоч. сілав. усган.	8	61	33	104	—	1	1	1	3	—
	7.7	58,6	33,7	100	1,7	33,3	33,3	33,4	100	0,1
Чорнарабочыя падзён.	51	350	229	630	—	4	88	78	170	—
	8,1	55,5	36,4	100	10,6	2,4	51,7	45,9	100	7,7
Іншыя рабочыя	3	20	8	31	—	1	5	2	8	—
	9,6	64,6	25,8	100	4,0	12,4	62,6	25,0	100	0,4

[1]) Першы радок ва ўсіх табліцах адзначае абсолютныя лічбы, другі проценты.

Таблiца 18 (працяг)

Група профэсій (клясыф. ЦСК)	Разьмеркаваньне інвалідаў па групах інваліднасьці									
	Мужчыны					Жанчыны				
	Група			Разам	Спэц. вага інв. паасоб. праф.	Група			Разам	Спэц. вага інв. паасоб. праф.
	I	II	III			I	II	III		
Служачыя										
Адміністрац. пэрсонал	3	15	9	27	—	—	2	—	2	—
	11,1	55,5	33,4	100	0,4	—	100,0	—	100	0,09
Тэхнічны пэрсонал	17	84	82	183	—	1	—	1	2	—
	9,3	45,9	44,8	100	2,9	50,0	—	50,0	100	0,0 9
Гасп.-разьмер. пэрсон.	37	153	115	305	—	10	35	39	84	—
	12,1	50,2	37,7	100	4,9	12,0	41,6	46,4	100	3,7
Улікова-контрол. пэрсон.	65	285	214	564	—	6	18	21	45	2
	11,5	50,6	37,9	100	9,1	13,3	40,0	46,7	100	—
Справаводчы пэрсон.	59	209	138	406	—	6	46	37	89	4
	14,5	51,5	34,0	100	6,4	6,7	51,3	41,5	100	—
Мэдыка-саніт. пэрсон.	24	57	25	106	—	23	80	39	142	—
	22,7	53,8	23,5	100	1,7	16,2	56,4	27,4	100	6,4
Работнікі асьветы	31	62	26	119	—	24	135	90	249	—
	26,1	52,1	21,8	100	1,8	9,6	54,2	36,2	100	11,2
Работнікі мастацтва	4	15	8	27	—	1	5	1	7	—
	14,8	55,6	29,6	100	0,4	14,3	71,4	14,3	100	0,3
Юрыдычны пэрсонал	4	12	4	20	—	—	—	—	—	—
	20,0	60,0	20,0	100	0,3	—	—	—	—	—
Работнікі сувязі	20	101	93	214	—	3	18	31	52	—
	9,4	47,2	43,4	100	3,4	5,8	34,6	59,6	100	2,3
Работнікі гігіены:										
а) прачкі	—	—	—	—	—	3	32	30	65	—
	—	—	—	—	—	4,6	49,2	46,2	100	2,9
б) іншыя работнікі гігіены	1	5	2	8	—	—	1	1	2	—
	12,5	62,5	25,0	100	0,1	—	50,0	50,0	100	0,1
Работнікі нархарч. і інтэрнатаў:										
Хатнія работніцы	—	1	1	2	—	23	273	215	511	—
	—	50,0	50,0	100	0,03	4,5	53,4	42,1	100	23,2
Інш. работ. харч. і інтэр.	11	75	51	137	—	12	127	129	268	—
	8,0	54,7	37,3	100	2,2	4,5	47,4	48,1	100	12,2
Работнікі аховы бясьпекі	35	367	181	583	—	1	26	14	41	—
	6	62,9	31,1	100	9,3	2,4	63,4	34,2	100	1,8
Іншыя служачыя	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—
	—	100	—	100	0,03	—	—	—	—	—
Без паказан. профэсіі	—	1	5	6	—	—	—	—	—	—
	—	16,7	83,3	100	0,04	—	—	—	—	—
Разам	**639**	**3382**	**2239**	**6260**	—	**152**	**1093**	**972**	**2217**	**—**
	10.2	**54,0**	**35,8**	**100**	**100**	**6,9**	**49,3**	**43,8**	**10o**	**100**

Склад інвалідаў працы, страціўшых працаздольнасьць ад профкалецтва і профзахвораньняў, якія лічыліся на пэнсіі на 1/I 1929 г.

Табліца 19

Група профэсій (клясыфік. ЦКС)	Разьмеркаваньне інвалідаў па групах інваліднасьці									
	Мужчыны					Жанчыны				
	Група				Разам	Група				Разам
	I	II	III	IV-V		I	II	III	IV-V	
Рабочыя										
Работнікі сельскай гаспадаркі	3	18	20	26	67 13,2	1	1	1	1	4
Горнарабочыя	9	42	45	33	129 25,4	—	—	1	—	1
Мэталістыя	1	9	15	13	38 7,4	—	1	—	—	1
Дрэваапрацоўшчыкі	1	12	15	16	44 8,6	—	1	—	1	2
Папернікі	—	—	2	—	2 0,4	—	—	—	—	—
Друкары	—	2	3	—	5 1	—	—	—	—	—
Тэкстыльшчыкі	—	—	2	—	2 0,4	—	—	2	—	2
Швэйнікі	1	—	—	—	1 0,2	—	—	—	—	—
Гарбары	—	—	1	1	2 0,4	1	—	—	—	1
Харчавікі	1	10	8	—	19 3,7	—	—	1	—	1
Хэмікі	1	1	1	—	3 0,6	—	—	—	—	—
Шклопарпал.	—	1	—	1	2 0,4	—	—	—	1	1
Раб. па апрацоўцы мінэралаў	—	2	1	—	3 0,6	—	—	—	—	—
Будаўнікі	—	4	11	10	25 5	—	—	—	—	—
Чыгуначнікі	1	1	1	—	3 0,6	—	—	—	—	—
Воднікі	—	—	1	—	1 0,2	—	—	—	—	—
Мясцовы транспорт	—	7	12	9	28 5,5	—	1	—	—	1
Рабочыя сілавых устан.	—	—	4	2	6 1,2	—	—	—	—	—
Чорнарабочыя падзён	1	21	39	26	87 17,2	1	2	3	3	9
Іншыя рабочыя	1	—	—	1	2 0,4	—	—	—	—	—
Служачыя										
Тэхнічны пэрсонал	2	2	2	1	7 1,4	—	—	—	—	—
Гаспад.-разьмер. пэрсон.	1	—	2	—	3 0,6	—	—	—	—	—

Табліца 19 (працяг)

Група профэсій (клясыфік. ЦКС)	Разьмеркаваньне інвалідаў па групах інваліднасьці									
	Мужчыны					Жанчыны				
	Група				Разам	Група				Разам
	I	II	III	IV-VI		I	II	III	IV-VI	
Улікова-контрольн. пэрсон.	—	3	2		5 1,0	—	—	—	—	—
Справаводчы пэрсон.	1	1	2	—	4 0,5	—	—	—	1	1
Мэдыка-саніт. пэрсон.	3	—	—	—	3 0,6	—	—	1	—	1
Работнікі гігіены (прачкі і інш.)	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Работнікі нархар. і інт. (хатн. раб. і інш.)	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Іншыя работн. харчав. і інтэр.	—	1	—	—	1 0,2	—	—	1	2	3
аботнікі аховы бясьпекі	3	7	6	—	16 3,1	—	—	—	—	—
Без паказаньня профэсій	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
Разам	**30**	**144**	**196**	**139**	**509** **100**	**3**	**7**	**11**	**9**	**30**

Зводная табліца складу інвалідаў працы, страціўшых працаздольнасьць ад профкалецтва і профзахвораньняў, на 1/I 1929 г. па і 6 групах.

Табліца 20

Узростныя групы	Мужчыны		Жанчыны	
	Абс.	%%	Абс.	%%
Да 19 год	3	0,6	3	10,0
20—24 „	58	11,4	6	20,0
25—29 „	76	14,9	6	20,0
30—34 „	82	16,2	4	13,3
35—39 „	87	17,2	—	—
40—44 „	70	13,7	3	10,0
45—49 „	53	10,4	2	6,7
50—54 „	27	5,3	3	10,0
55—59 „	15	2,9	2	6,7
60—64 „	18	3,5	—	—
65—69 „	12	2,3	—	—
70—74 „	5	1,0	—	—
75—79 „	2	0,4	1	3,3
80 і больш	1	0,2	—	—
Разам	**509**	**100**	**30**	**100**

Склад інвалідаў працы, страціўшых працаздольнасьць ад агульных захвораньняў і старасьці, якія лічыліся на пэнсії на 1/I 1929 г.

(Мужчыны)

Табліца 21

Узростныя групы	У тым ліку інвалідаў, залічаных на пэнсію ў органах соцстраху								Разам	
	Раней 1922 г.	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	Абс.	%
	Разьмеркаваньне па ўзросных групах									
	Група інваліднасьці I.									
Да 19 год	—	—	—	—	—	1	—	1	2	0,3
20—25 „	—	—	—	—	1	2	5	5	13	2,3
25—29 „	—	—	—	—	6	7	11	13	37	5,8
30—34 „	—	—	—	5	5	7	9	21	47	7,4
35—39 „	—	—	1	5	9	4	25	15	59	9,2
40—44 „	—	—	7	4	7	13	7	11	49	7,6
45—49 „	—	—	5	8	5	11	11	5	45	7,0
50—54 „	2	—	16	9	6	7	6	6	52	8,1
55—59 „	—	—	20	10	10	7	15	12	74	11,6
60—64 „	—	—	8	6	9	9	9	8	49	7,6
65—69 „	—	—	11	13	21	8	8	8	69	10,8
70—74 „	—	—	16	8	16	5	5	5	55	8,6
75—79 „	—	—	14	8	12	4	1	4	43	6,7
80 і больш год. .	—	1	20	9	3	6	3	3	45	7,0
Узрост не паказ. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Разам . .	**2**	**1**	**118**	**85**	**110**	**91**	**115**	**117**	**619**	**100**
% . . .	0,3	0,1	18,5	13,3	17,2	14,2	18	18,4	100	—
	Група інваліднасьці II.									
Да 19 год	—	—	—	—	—	—	2	4	6	0,2
20—24 „	—	—	—	2	2	3	8	28	43	1,3
25—29 „	—	—	2	3	15	15	22	40	97	2,9
30—34 „	—	1	2	6	5	14	27	41	96	2,8
35—39 „	—	—	5	8	11	13	30	29	96	2,8
40—44 „	—	—	13	10	22	19	18	30	112	3,3
45—49 „	1	—	14	17	13	26	24	36	131	3,9
50—54 „	—	—	8	18	25	24	38	51	164	4,8
55—59 „	—	—	19	35	34	61	74	74	297	8,8
60—64 „	1	5	34	54	88	112	141	121	556	16,4
65—69 „	4	3	69	105	194	150	168	125	818	24,1
70—74 „	2	4	83	95	103	95	73	50	505	15,0
75—79 „	2	1	62	57	70	43	34	31	300	8,9
80 і больш год. .	—	—	29	42	34	19	19	15	158	4,7
Узрост не паказ. .	—	—	—	—	—	—	—	3	3	0,1
Разам . .	**10**	**14**	**340**	**452**	**616**	**594**	**678**	**678**	**3382**	**100**
% . . .	0,3	0,4	10,4	3,3	18,1	17,5	20	20	100	—

Табліца 21 (працяг)

Узросныя групы	У тым ліку інвалідаў, залічаных на пэнсію ў органах соцстраху								Разам	
	Раней 1922 г.	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	Абс.	%
	Разьмеркаваньне па ўзростных групах									
	Група інваліднасьці III.									
Да 19 год	—	—	—	—	—	—	1	2	3	0,1
20—24 „	—	—	—	1	1	3	11	24	40	1,8
25—29 „	—	—	—	3	4	7	20	38	72	3,3
30—34 „	—	—	3	7	9	19	29	37	104	4,7
35—39 „	—	—	2	2	11	28	36	42	121	5,4
40—44 „	—	—	3	5	13	20	34	45	120	5,3
45—49 „	—	—	5	7	17	17	47	63	156	7,0
50—54 „	—	—	7	10	22	34	71	120	264	11,8
55—59 „	—	—	6	19	44	85	111	184	449	20,0
60—64 „	2	1	10	30	57	97	106	172	475	21,2
65—69 „	—	2	17	42	54	61	69	83	328	14,7
70—74 „	—	—	6	15	20	5	16	18	80	3,6
75—79 „	—	—	3	1	6	—	—	2	12	0,5
80 і больш год.	—	1	1	4	—	2	1	—	9	0,4
Узрост не паказ.	—	—	—	—	—	1	2	3	6	0,2
Разам	**2**	**4**	**63**	**146**	**258**	**379**	**554**	**833**	**2239**	**100**
%	0,1	0,2	2,8	6,5	11,5	16,9	24,7	37,3	100	—

Склад інвалідаў працы, страціўшых працаздольнасьць ад агульных захвораньняў і старасьці, якія лічыліся на пэнсіі на 1/I 1929 г.

(Жанчыны)

Табліца № 22

Узросныя групы	У тым ліку інвалідаў, залічаных на пэнсію ў органах соцстраху								Разам	
	Раней 1922 г.	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	Абс.	%
	Разьмеркаваньне па ўзростных групах									
	Група інваліднасьці I.									
Да 19 год	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20—24 „	—	—	—	1	—	2	5	3	11	7,2
25—29 „	—	—	1	—	3	6	6	7	23	15,1
30—34 „	—	—	4	2	2	2	1	4	15	9,9
35—39 „	—	—	1	2	4	2	2	5	16	10,5
40—44 „	—	—	1	1	3	—	—	3	8	5,3
45—49 „	—	—	4	1	2	—	1	7	15	9,9
50—54 „	—	—	1	—	1	3	1	2	8	5,3
55—54 „	—	—	3	2	6	2	1	—	14	9,2
60—64 „	—	—	2	4	2	—	—	1	9	5,9
65—69 „	—	1	3	...	1	2	—	1	8	5,3
70—74 „	—	—	2	1	1	—	—	1	5	3,3
75—79 „	—	—	—	3	1	—	2	1	7	4,6
80 і больш год.	—	—	5	2	3	1	—	2	13	8,5
Узрост не паказ.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Разам	—	**1**	**27**	**19**	**29**	**20**	**19**	**37**	**152**	**100**
%	—	0,6	17,8	12,5	19,1	13,2	12,5	24,3	100	—

Склад інвалідаў працы, страціўшых працаздольнасьць ад агульных захвораньняў і старасьці, якія лічыліся на пэнсіі на 1/I 1929 г.

(Жанчын) Табліца 22 (працяг)

Узросныя групы	У тым ліку інвалідаў, залічаных на пэнсію ў органах соцстраху								Разам	
	Раней 1922 г.	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	Кольк.	%
	Разьмеркаваньне па узростных групах									
	Група інваліднасьці II.									
Да 19 год	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20—24 „	—	1	1	1	—	2	7	16	28	2,6
25—29 „	—	—	3	9	7	14	27	22	82	7,5
30—34 „	—	—	1	3	7	10	11	19	51	4,6
35—39 „	1	—	7	5	9	12	9	13	56	5,1
40—44 „	-	—	5	7	8	12	7	9	48	4,4
45—49 „	—	—	9	4	8	16	15	9	61	5,6
50—54 „	—	—	14	14	24	9	15	16	92	8,4
55—59 „	—	3	8	18	25	15	15	21	105	9,8
60—64 „	—	2	27	29	42	31	15	29	175	15,9
65—69 „	—	6	31	27	39	27	16	29	175	15,9
70—74 „	—	3	25	22	31	16	16	14	127	11,7
75—79 „	1	1	9	6	10	8	9	6	50	4,6
80 і больш год. .	1	—	8	7	15	4	3	5	43	3,9
Узрост не паказ. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Разам . .	**3**	**16**	**148**	**152**	**225**	**176**	**165**	**208**	**1093**	**100**
% . . .	0,3	1,5	13,5	13,9	20,6	16,1	15,1	19	100	—
	Група інваліднасьці III.									
Да 19 год	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20—24 „	—	—	—	—	1	3	4	11	19	1,9
25—29 „	-	—	—	3	6	18	18	27	72	7,5
30—34 „	—	—	1	1	9	10	23	26	70	7,3
35—39 „	—	—	1	2	10	16	19	19	67	6,9
40—44 „	—	-	1	5	19	24	23	24	96	9,9
45—49 „	—	—	5	4	10	19	26	39	103	10,6
50—54 „	—	—	3	10	24	29	26	48	140	14,4
55—59 „	—	1	8	18	39	28	33	41	168	17,3
60—64 „	—	—	11	27	29	23	25	32	147	15,1
65—69 „	—	1	7	13	12	13	7	12	65	6,6
70—74 „	1	—	1	1	6	1	2	1	13	1,3
75—79 „	—	—	1	1	1	—	—	—	3	0,3
80 і больш год. .	—	—	—	5	2	1	1	—	9	0,9
Узрост не паказ. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Разам . .	**1**	**2**	**39**	**90**	**168**	**185**	**207**	**280**	**972**	**100**
% . . .	0,1	0,2	4	9.2	17,3	19,3	21,3	28,6	100	—

Склад інвалідаў працы, страціўшых працаздольнасьць ад профкалецтва і профзахвораньняў, якія лічыліся на пэнсіі на 1/I 1929 г.

(Мужчыны)

Табліца 23

Узросныя групы	У тым ліку інвалідаў, залічаных на пэнсію ў органах соцстраху								Разам	
	Раней 1922 г.	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	Абс.	%
	Разьмеркаваньне па ўзросных групах									
Група інваліднасьці I.										
Да 19 год	—	—	—	—	—	—	1	—	1	3,3
20—24 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25—29 „	—	—	—	—	—	—	2	1	3	10,0
30—34 „	—	—	2	1	—	1	1	1	6	20,0
35—39 „	—	—	—	1	1	—	—	2	4	13,4
40—44 „	—	—	1	—	1	—	—	2	4	13,4
45—49 „	—	1	1	1	—	1	—	—	4	13,4
50—54 „	1	—	1	—	—	—	—	1	3	10,0
55—59 „	—	—	1	—	—	—	—	1	2	6,6
60—64 „	—	—	—	1	—	—	—	—	1	3,3
65—69 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70—74 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
75—79 „	—	—	—	1	—	—	—	1	2	6,6
80 і больш год.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Узрост не паказ.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Разам	**1**	**1**	**6**	**5**	**2**	**2**	**4**	**9**	**30**	**100**
Група інваліднасьці II.										
Да 19 год	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1,4
20—24 „	—	—	—	—	—	2	7	7	16	11,1
25—29 „	—	—	—	2	1	—	2	7	12	8,3
30—34 „	—	—	—	1	2	4	4	4	15	10,4
35—39 „	—	—	3	2	4	6	4	9	28	19,5
40—44 „	—	—	1	4	1	3	4	8	21	14,4
45—49 „	—	—	—	1	1	1	5	8	16	11,1
50—54 „	—	1	—	1	2	1	3	3	11	7,8
55—59 „	—	—	—	—	1	—	—	2	3	2,1
60—64 „	—	—	2	1	2	2	1	4	12	8,3
65—69 „	—	—	1	1	2	1	—	1	6	4,2
70—74 „	—	—	—	1	—	—	—	1	2	1,4
75—79 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
80 і больш год.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Узрост не паказ.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Разам	**—**	**1**	**7**	**14**	**16**	**20**	**30**	**56**	**144**	**100**

Доц. С. Р. ДЗІХЦЯР

Склад інвалідаў працы, страціўшых працаздольнасьць ад профкалецтва і профзахвораньняў, якія лічыліся на пэнсіі на 1/I 1929 г.

(Мужчыны) Табліца 23 (працяг)

Узросныя групы	У тым ліку інвалідаў, залічаных на пэнсію ў органах соцстраху								Разам	
	Раней 1922 г.	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	Абс.	%
	Разьмеркаваньне па ўзросных групах									
	Група інваліднасьці III.									
Да 19 год	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20—24 „	—	—	1	—	—	3	9	8	21	10,7
25—29 „	—	—	—	2	2	7	6	14	31	15,8
30—34 „	1	—	2	4	3	2	12	15	39	20,0
35—39 „	—	1	—	1	3	7	7	10	29	14,8
40—44 „	—	—	—	1	4	3	7	10	25	12,7
45—49 „	—	—	1	5	2	2	8	3	21	10,7
50—54 „	—	—	—	—	1	1	4	3	9	4,6
55—59 „	—	—	—	2	1	—	3	3	9	4,6
60—64 „	—	—	—	1		—	—	1	2	1,0
65—69 „	—	—	1	2	1	—	1	1	6	3,0
70—74 „	—	—	1	—	—	—	2	—	3	1,5
75—79 „	—	—	—	—	—	—	—		—	—
80 і больш год	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Узрост не паказ.	—	—	—	—	—	—	—	1	1	0,6
Разам	1	1	6	18	17	25	59	69	196	100
	Група інваліднасьці IV.									
Да 19 год	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20—24 „	—	—	—	—	—	2	9	10	21	15,1
25—29 „	—	—	—	—	2	4	17	7	30	21,6
30—34 „	—	—	—	—	1	1	11	9	22	15,9
35—39 „	—	—	—	2	1	4	11	8	26	18,7
40—44 „	—	—	—	1	—	2	9	8	20	14,4
45—49 „	—	—	—	—	—	5	5	2	12	8,6
50—54 „	—	—	—	—	—	—	1	3	4	2,8
55—59 „	—	—	—	—	—	—	1	—	1	0,7
60—64 „	—	—	—	—	—	—	1	2	3	2,2
65—69 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70—74 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
75—79 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
80 і больш год	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Узрост не паказ.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Разам	—	—	—	3	4	18	65	49	139	100

Склад інвалідаў працы, страціўшых працаздольнасьць ад профкалецтва і профзахвораньняў, якія лічыліся на пэнсіі на 1/І 1929 г.

(Жанчыны)

Табліца 24

Узросныя групы	У тым ліку інвалідаў, залічаных на пэнсію ў органах соцстраху								Разам	
	Раней 1922 г.	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	Абс.	%
	Разьмеркаваньне па ўзросных групах									
Група інваліднасьці І.										
Да 19 год	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20—24 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25—29 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30—34 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35—39 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40—44 „	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
45—49 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50—54 „	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
55—59 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60—64 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
65—69 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70—74 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
75—79 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
80 і больш год.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Узрост не паказ.	—	—	—	—	—	—	—		—	—
Разам	—	—	—	—	—	—	**1**	**1**	**2**	—
Група інваліднасьці ІІ.										
Да 19 год	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—
20—24 „	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
25—29 „	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
30—34 „	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
35—39 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40—44 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
45—49 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50—54 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55—59 „	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—
60—64 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
65—69 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70—74 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
75—79 „	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
80 і больш год.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Узрост не паказ.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Разам	—	—	**1**	—	—	—	**1**	**6**	**8**	—

Склад інвалідаў працы, страціўшых працаздольнасьць ад профкалецтва і профзахвораньняў, якія лічыліся на пэнсіі на 1/І 1929 г.

(Жанчыны) Табліца 24 (працяг)

Узросныя групы	У тым ліку інвалідаў, валічаных на пэнсію ў органах соцстраху								Разам	
	Раней 1922 г.	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	Абс.	%
	Разьмеркаваньне па ўзросных групах									
	Група інваліднасьці III.									
Да 19 год	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
20—24 „	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
25—29 „	—	—	—	1	—	—	2	1	4	—
30—34 „	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—
35—39 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40—44 „	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
45—49 „	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
50—54 „	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—
55—59 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60—64 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
65—69 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70—74 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
75—79 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
80 і больш год	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Узрост не паказ.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Разам	—	—	1	2	—	1	2	5	11	—
	Група інваліднасьці IV—VI.									
Да 19 год	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20—24 „	—	—	—	—	—	—	2	2	4	—
25—29 „	—	—	—	—	—	—		1	1	—
30—34 „	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
35—39 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40—44 „	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
45—49 „	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
50—54 „	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
55—59 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60—64 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
65—69 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70—74 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
75—79 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
80 і больш год	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Узрост не паказ.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Разам	—	—	—	—	—	—	3	6	9	—

Процант суадносін інвалідаў ад профкалецтваў і профзахвораньняў да інвалідаў ад агульных захвораньняў і старасьці (па 3-х групах)

(Мужчыны)

Табліца 25

Група профэсій (кляс. ЦСК)	Разам: Профкалецтва і профзахвор.	Разам: Агульныя захвор.	%% суадносіны	Група профэсій (кляс. ЦСК)	Разам: Профкалецтва і профзахвор.	Разам: Агульныя захвор.	%% суадносіны
Работнікі сельскай гаспадаркі	41	589	6,9	Адміністрац. пэрсонал	—	27	—
Мэталістыя	25	249	10	Тэхнічны пэрсонал	6	183	3,3
Дрэваапрацоўшчыкі	28	334	8,4	Гаспадарча-разьмерк. пэрсонал	3	305	1
Папернікі	2	64	3,1	Улікова-контрольны пэрсонал	5	564	0,9
Друкары	5	75	6,6	Справаводчы пэрс.	4	406	1
Тэкстыльшчыкі	2	65	3,1	Мэдыка-санітарны пэрс.	3	106	2,8
Швэйнікі	1	132	0,8	Работнікі асьветы	—	119	—
Гарбары	1	258	0,4	Работнікі мастацтва	—	27	—
Харчавікі	19	189	10,1	Юрыдычны пэрсонал	—	20	—
Тытуньнікі	—	15	—	Работнікі сувязі	—	214	—
Хэмікі	3	64	4,7	Іншыя раб. гігіены	—	—	—
Шклопарцал.	1	79	1,3	Работнікі гігіены	—	8	—
Рабочыя па апрацоўцы мінэраляў	3	34	9	Хатнія работніцы	—	2	—
Будаўнікі	15	411	3,6	Работнікі харчаваньня	1	137	0,7
Чыгуначнікі	3	9	3,3	Работнікі аховы бясьпекі	16	583	2,7
Воднікі	1	12	8,3	Іншыя служачыя	—	2	—
Мясцовы транспорт	19	149	12,8	Без паказаньня профэсій	1	6	16,7
Рабочыя сілавых устан.	4	104	3,8	**Разам**	**274**	**6202**	**4,4**
Чорнарабочыя-падзёньнікі	61	630	9.7		**21**	**2217**	**0.94**
Іншыя рабочыя	1	31	3,2				

Размеркаваньне профінвалідаў па гадох залічэньня на пэнсію

Табліца 26

Гады	Мужч.	Жанч.	Разам
Да 1922 г.	2	—	2
1922 „	3	—	3
1923 „	19	2	21
1924 „	40	2	42
1925 „	39	—	39
1926 „	65	1	66
1927 „	158	7	165
1928 „	183	18	201
	509	**30**	**539**

Склад інвалідаў працы ад агульных прычын,

(Асобы, якія пакінулі работу менш чым

(М у ж

Група профэсій (кляс. ЦСК)	Хвар. эпід., эндэм. і інфэкцыйныя		Рак ды інш злоякасн. новаўтвар.		Агульн. расст. харч. абмену і ўнутр. сэкрэцыі	
	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%
Работнікі сельскай гаспадаркі	52	10.3	4	0,8	22	4.3
Горнарабочыя	14	41,3	—	—	1	2,9
Мэталістыя	40	18,4	4	1,8	4	1,8
Дрэваапрацоўшчыкі	44	19,8	5	2,3	4	1,8
Папернікі	8	13,2	—	—	1	1,6
Друкары	8	13,8	2	3,4	1	1,7
Тэкстыльшчыкі	3	11,5	1	3,8	—	—
Швэйнікі	17	27,9	1	1,6	2	3,3
Гарбары	49	25,4	1	0,5	2	1,0
Харчавікі	25	15,6	1	0,6	1	0,6
Тытуньнікі	—	—	—	—	—	—
Хэмікі	6	13,1	2	4,3	2	4,3
Шклопарцал	14	20,3	—	—	2	2,9
Раб. па апрацоўцы мінэраляў	3	11,1	1	3,7	1	3,7
Будаўнікі	50	13,9	9	2,5	9	2,5
Чыгунач. і водны транспорт	1	5,0	—	—	1	5,0
Мясцовы транспорт	22	16,2	3	2,2	3	2,2
Рабочыя сілавых установак	13	17,8	—	—	1	1,4
Іншыя рабочыя	108	18,2	5	0,8	11	1,9
Тэхнічны пэрсонал	21	11,3	1	0,5	5	2,7
Гасп. разьмерк. пэрс.	28	13,9	1	0,5	6	3,0
Улікова-контрольны пэрс.	55	13.9	3	0,8	7	1,8
Справавод пэрс.	62	20,2	3	1,0	6	2,0
Мэдыка-санітарны пэрс.	8	11,1	—	—	5	6,9
Раб. асьветы	21	26,2	2	2,5	1	1,3
„ мастацтва	3	16,6	—	—	—	—
„ сувязі	16	9,5	—	—	4	2,4
„ гігіены	2	33,2	—	—	—	—
„ харч. і інтэрн.	13	11,4	3	2,6	2	1,8
„ аховы бясьпекі	35	11,7	1	0,3	7	2,3
Юрыдычны пэрсонал	—	—	—	—	—	—
Іншыя служачыя	10	20,0	1	2,0	—	—
Без паказан. проф.	—	—	—	—	—	—
Разам	751	15,7	54	1.1	111	2,4

прайшоўшых БУЭ у 1926, 1927 і 1928 г.г.

за 2 г. да агляду і залічаны на пэнсію)

чыны)

Табліца 27

Хваробы нэрвовай сыстэмы		Хваробы органаў зроку		Хваробы органаў слыху		Хваробы органаў крывязвароту		Хваробы органаў дыханьня		Хваробы органаў траўленьня		Хваробы мачаплоцьных органаў	
Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%
12	2,4	13	2,6	1	0,2	163	32,4	75	14,9	12	2,4	5	1,0
5	14,7	—	—	—	—	5	14.7	1	2,9	1	2,9	—	—
24	11,1	8	3,7	—	—	69	31,8	24	11,1	6	2,7	—	—
12	5,4	5	2,3	—	—	72	32,4	19	8,5	6	2,7	4	1,8
5	8,2	3	4,9	—	—	20	32,8	10	16,4	3	4,9	1	1,6
6	10,3	1	1,7	—	—	21	36,2	3	5,2	—	—	—	—
2	7.7	1	3,8	—	—	8	30,9	4	15,4	4	15,4	—	—
3	4,9	2	3,3	—	—	12	19,7	8	13,2	1	1,6	1	1,6
19	9,8	3	1,6	1	0,5	58	30,1	19	9,9	6	3,1	5	2,6
9	5,6	3	1,9	2	1,3	57	35,6	22	13,8	7	4,4	1	0,6
—	—	—	—	—	—	1	25,0	—	—	1	25,0	—	—
1	2,2	2	4,3	—	—	17	37,0	5	10,9	2	4,3	—	—
7	10,2	1	1,4	—	—	17	24,7	18	26,2	1	1,4	—	—
4	14,9	—	—	—	—	5	18,5	3	11.1	1	3,7	—	—
17	4,7	7	1,9	2	0,6	121	33,6	25	6,9	11	3,1	5	1,4
2	10,0	1	5,0	—	—	10	50,0	1	5,0	—	—	—	—
12	8.8	8	5.9	—	—	49	36,0	10	7,4	10	7,4	3	2,2
5	6,9	4	5,5	—	—	27	36.9	12	16,5	2	2,7	—	—
63	10,6	13	2,2	—	—	159	26,9	65	10,9	28	4,7	5	0,8
20	10,8	2	1,1	1	0,5	85	45,3	13	7,0	7	3,8	2	1,1
16	7,9	2	1,0	—	—	86	45,2	14	6,9	10	5,0	2	1,0
37	9,3	11	2,7	2	0,5	193	48,5	19	4,7	10	2,5	5	1,3
28	9,2	10	3,2	1	0,3	133	43,5	19	6,2	4	1,3	2	0,7
10	13.9	2	2,8	—	—	25	34,7	6	8,3	2	2,8	2	2,8
10	12,5	1	1,3	—	—	28	35,0	4	5,0	1	1,3	2	2,5
2	11,1	1	5,6	—	—	6	33,3	1	5,6	1	5,6	—	—
18	10,7	2	1,2	—	—	85	50,2	15	8,0	7	4,1	1	0,6
1	16,7	—	—	—	—	1	16,7	—	—	—	—	—	—
7	6,1	3	2,6	—	—	38	33,3	15	13,1	5	4,4	—	—
15	5,0	1	0,3	1	0,3	128	43,0	26	8,7	8	2,6	3	1,0
1	16,7	—	—	—	—	5	83,3	—	—	—	—	—	—
5	10,0	3	6,0	—	—	17	34,0	3	6,0	2	4,0	—	—
—	—	—	—	—	—	4	100,0	—	—	—	—	—	—
378	**7,9**	**113**	**2,4**	**11**	**0,2**	**1725**	**36,2**	**459**	**9,6**	**159**	**3,4**	**49**	**1,0**

Група профэсій (кляс. ЦСК)	Хваробы касьцей і органаў руху		Старэчая друзласьць		Траўмы	
	Абс.	% %	Абс.	% %	Абс.	% %
Работнікі сельскай гаспадаркі	38	7,6	100	19,9	3	0,6
Горнарабочыя	6	17,7	—	—	1	2,9
Мэталістыя	14	6,5	15	6,9	—	—
Дрэваапрацоўшчыкі	12	5,4	32	14,4	1	0,5
Папернікі	1	1,6	9	14,8	—	—
Друкары	4	6,9	4	6,9	-	—
Тэкстыльшчыкі	1	3,8	2	7,7	—	—
Швэйнікі	6	9,8	5	8,2	—	—
Гарбары	13	6,7	6	3,1	—	—
Харчавікі	7	4,4	24	15,0	—	—
Тытуньнікі	1	25,0	1	25,0	—	—
Хэмікі	2	4,3	7	15,2	—	—
Шклопарцал.	3	4,3	3	4,3	1	1,4
Раб. па апрацоўцы мінэраляў	4	14,8	5	18,5	—	—
Будаўнікі	28	8,8	71	19,7	1	0,3
Чыгунач. і водны транспорт.	1	5,0	3	15,0	—	—
Мясцовы транспорт.	2	1,5	12	8,8	1	0,7
Рабочыя сілавых установак	2	7,7	4	5,5	—	—
Іншыя рабочыя	49	8,2	71	12,0	5	0,8
Тэхнічны пэрсонал	5	2,7	23	12,4	—	—
Гасп. разьмерк. пэрс.	9	4,5	24	11,8	1	0,5
Улікова-контрольны пэрс.	12	3,0	32	8,1	1	0,3
Справаводчы пэрс.	12	3,9	18	5,9	1	0,3
Мэдыка-санітарны	3	4,2	8	11,1	—	—
Раб. асьветы	—	—	8	10,0	—	—
„ мастацтва	—	—	3	16,6	—	—
„ сувязі	4	2,4	10	5,9	1	0,6
„ гігіены	1	16,7	1	16,7	—	—
„ харч. і інтэрн.	6	5,3	19	16,7	1	0,9
„ аховы бясьпекі	17	5,7	51	17,1	1	0,3
Юрыдычны пэрсонал	—	—	—	—	—	—
Іншыя служачыя	2	4,0	6	12,0	—	—
Без паказан. проф.	—	—	—	—	—	—
Разам	**265**	**5,4**	**577**	**12,1**	**19**	**0,4**

Табліца 27 (працяг)

Атручаньне		Нявызначаныя хваробы		Іншыя хваробы		Разам		У тым ліку					
								I група		II група		III група	
Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%
—	—	—	—	3	0,6	503	100	22	4,4	224	44,5	257	51,1
—	—	—	—	—	—	34	100	3	8,8	12	35,3	19	55,9
—	—	2	0,9	7	3,2	217	100	23	10,6	96	44,2	98	45,2
—	—	—	—	6	2,7	222	100	20	9,0	114	51,4	88	39,6
—	—	—	—	—	—	61	100	7	11,5	29	47,5	25	41,0
3	5,2	—	—	5	8,7	58	100	11	19,0	31	53,4	16	27,6
—	—	—	—	—	—	26	100	2	7,7	14	53,8	10	38,5
—	—	—	—	3	4,9	61	100	12	19,7	32	52,5	17	27,8
—	—	—	—	11	5,7	193	100	31	16,1	82	42,5	80	41,4
—	—	—	—	1	0,6	160	100	2	1,3	78	48,7	80	50,0
—	—	—	—	—	—	4	100	—	—	3	75,0	1	25,0
—	—	—	—	—	—	46	100	3	6,5	21	45,7	22	47,8
—	—	—	—	2	2,9	69	100	5	7,2	31	44,9	33	47,9
—	—	—	—	—	—	27	100	1	3,7	11	40,7	15	55,6
—	—	—	—	4	1,1	360	100	16	4,5	183	50,8	161	44.7
—	—	—	—	—	—	20	100	—	—	13	65,0	7	35,0
—	—	—	—	1	0,7	136	100	14	10,3	58	42,6	64	47,1
—	—	—	—	3	4,1	73	100	10	13,7	32	43,8	31	42,5
—	—	3	0,5	9	1,5	594	100	37	6,2	285	48,0	272	45,8
—	—	—	—	1	0,5	186	100	16	8,6	77	41,4	93	50,0
—	—	—	—	3	1,5	202	100	19	9,4	85	42,1	98	48,5
—	—	1	0,3	9	2,3	397	100	42	10,6	156	39,3	199	50.1
—	—	2	0,7	5	1,6	306	100	41	13,4	119	38,9	146	47,7
—	—	—	—	1	1,4	72	100	19	26,4	27	37,5	26	36,1
—	—	—	—	2	2,5	80	100	26	32,5	37	46,3	17	21,2
—	—	—	—	1	5,6	18	100	1	5,6	10	55,6	7	38,8
—	—	2	1,2	4	2,4	169	100	7	4.1	78	46,2	84	49.7
—	—	—	—	—	—	6	100	1	16,7	2	33,3	3	50,0
—	—	1	0,9	1	0,9	114	100	13	11,4	54	47,4	47	41,2
—	—	2	0,7	2	0,7	298	100	19	6,4	156	52,3	123	41.3
—	—	—	—	—	—	6	100	2	33,3	2	33,3	2	33,3
—	—	—	—	1	2,0	50	100	9	18,0	25	50,0	16	32,0
—	—	—	—	—	—	4	100	—	—	3	75,0	1	25,0
3	0.1	13	0.3	85	1.8	4772	—	434	9.1	2180	45.7	2158	45.2

Склад інвалідаў працы ад агульных прычын,
(Асобы, якія пакінулі работу раней
(Ж а н

Групы профэсій (кляс. ЦСК)	Хвар. эпід., эндэм. і інфэкцыйныя		Рак ды інш. злаякасн. новаўтвар.		Агульн. расст. харч. абмену і ўнутран. сэкрэцыі	
	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%
Работнікі сельскай гаспадаркі	11	15,3	1	1,4	7	9,7
Горнарабочыя	—	—	—	—	—	—
Мэталістыя	1	25,0	—	—	—	—
Дрэваапрацоўшчыкі	1	16,7	—	—	—	—
Папернікі	7	17,9	—	—	9	23,1
Друкары	2	25,0	—	—	—	—
Тэкстыльшчыкі	51	50,0	2	2,0	6	5,9
Швэйнікі	10	38,5	—	—	—	—
Гарбары	1	50,0	—	—	—	—
Харчавікі	3	30,0	—	—	—	—
Тытуньнікі	—	—	1	16,7	—	—
Хэмікі	33	42,3	—	—	5	6,4
Шклопарцал.	3	21,5	—	—	2	14,3
Раб. па апрац. мінэраляў	—	—	—	—	—	—
Будаўнікі	—	—	—	—	—	—
Чыгун. і водн. транспорт	—	—	—	—	—	—
Мясцовы транспорт	—	—	—	—	—	—
Рабоч. сілав. установ	—	—	—	—	—	—
Іншыя рабочыя	25	23,4	2	1,9	7	6,5
Тэхнічны пэрсонал	1	100	—	—	—	—
Гасп.-разьмер. пэрс.	7	18,9	2	5,4	4	10,8
Улікова-контр. „	9	28,1	1	3,1	2	6,3
Мэд.-саніт. „	33	35,8	2	2,2	2	2,2
Справаводчы	26	47,3	1	1,8	5	9,2
Работнікі асьветы	33	26,8	2	1,6	10	8,1
„ мастацтва	1	20,0	—	—	—	—
„ сувязі	11	31,3	—	—	1	2,9
„ гігіены	7	15,9	2	4,5	5	11,4
„ харч. і інтэрн.	77	14,6	10	1,9	34	6,4
„ аховы бясьпекі	3	15,0	1	5,0	2	10,0
Юрыдычны пэрсонал	—	—	—	—	—	—
Інш. служачыя	—	—	—	—	—	—
Без паказан. профэсій	—	—	—	—	—	—
Разам	**356**	**24,5**	**27**	**1,9**	**101**	**7,0**

прайшоўшых БУЭ ў 1926, 1927 і 1928 г.г.

2 г. да агляду і залічаны на пэнсію)

чыны)

Табліца 28

Хваробы нэрвовай сыстэмы		Хваробы органаў зроку		Хваробы органаў слыху		Хваробы органаў крывязвароту		Хваробы органаў дыханьня		Хваробы органаў траўленьня		Хваробы мачаплоцьных органаў	
Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%
2	2,8	4	5,6	—	—	28	38,9	6	8,3	3	4,1	2	2,8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2	50,0	—	—	1	25,0	—	—	—	—	—	—
3	49,9	1	16,7	—	—	1	16,7	—	—	—	—	—	—
4	10,3	—	—	—	—	8	20,5	3	7,7	—	—	5	12,8
1	12,5	—	—	—	—	2	25,0	1	12,5	—	—	—	—
4	3,9	2	2,0	—	—	14	13,7	3	2,9	3	2,9	5	4,9
5	19,2	—	—	—	—	6	23,1	—	—	—	—	4	15,4
—	—	—	—	—	—	1	5,0	—	—	—	—	—	—
2	20,0	—	—	—	—	4	40,0	—	—	—	—	1	10,0
1	16,7	2	33,3	—	—	2	33,3	—	—	—	—	—	—
7	9,0	1	1,3	—	—	12	15,3	1	1,3	5	6,4	4	5,1
2	14,3	—	—	—	—	5	35,7	1	7,1	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	25,0	—	—	—	—	2	50,0	—	—	—	—	1	25,6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	11,2	1	0,9	—	—	30	28,0	8	7,5	1	0,9	6	5,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	13,6	1	2,7	—	—	12	32,4	1	2,7	—	—	3	8,1
2	6,3	2	6,3	—	—	8	25,0	1	3,1	1	3,1	3	9,3
12	13,0	—	—	1	1,1	20	21,7	3	3,3	2	2,2	3	3,3
6	10,9	2	3,6	1	1,8	10	18,2	—	—	—	—	2	3,6
23	18,7	3	2,4	2	1,6	28	22,8	6	4,9	—	—	6	4,9
—	—	—	—	—	—	2	60,0	—	—	—	—	—	—
8	22,8	—	—	1	2,9	7	20,0	2	5,7	—	—	2	5,7
4	9,1	—	—	—	—	15	34,1	3	6,8	1	2,3	2	4,5
31	5,9	14	2,7	—	—	194	36,8	22	4,2	9	1,7	16	3,0
—	—	—	—	—	—	7	35,0	2	10,0	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	50,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
136	**9,4**	**35**	**2,4**	**5**	**0,3**	**419**	**28,8**	**63**	**4,3**	**25**	**1,7**	**66**	**4,6**

Групы профэсій (кляс. ЦСК)	Хваробы касьцей і орг. руху		Старэчая друзласьць		Траўмы	
	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%
Работнікі сельскай гаспадаркі	—	—	7	9,7	—	—
Горнарабочыя	—	—	—	—	—	—
Мэталістыя	—	—	—	—	—	—
Дрэваапрацоўшчыкі	—	—	—	—	—	—
Папернікі	—	—	3	7,7	—	—
Друкары	1	12,5	—	—	—	—
Тэкстыльшчыкі	5	4,9	2	2,0	—	—
Швэйнікі	—	—	—	—	—	—
Гарбары	—	—	—	—	—	—
Харчавікі	—	—	—	—	—	—
Тытуньнікі	—	—	—	—	—	—
Хэмікі	1	1,3	7	9,0	—	—
Шклопарцал.	1	7,1	—	—	—	—
Раб. па апрац. мінэраляў	—	—	—	—	—	—
Будаўнікі	—	—	—	—	—	—
Чыгун. і водн. трансп.	—	—	—	—	—	—
Мясцовы транспорт	—	—	—	—	—	—
Рабоч. сілав. установ	—	—	—	—	—	—
Інш. рабочыя	6	5,6	7	6,5	—	—
Тэхнічн. пэрсонал	—	—	—	—	—	—
Гасп. разьмер. пэрс.	—	—	1	2,7	—	—
Улікова-контр. „	—	—	2	6,3	—	—
Мэдыка-санітар. „	3	3,3	5	5,4	—	—
Справаводчы „	—	—	—	—	—	—
Работнікі асьветы	3	2,4	7	5,7	—	—
„ мастацтва	1	20,0	—	—	—	—
„ сувязі	1	2,9	1	2,9	1	2,9
„ гігіены	4	9,1	1	2,3	—	—
„ харч. і інтэрн.	34	6,4	76	14,4	2	0,3
„ аховы бясьпекі	1	5,0	4	20,0	—	—
Юрыдычны пэрсонал	1	100	—	—	—	—
Інш. служачыя	—	—	1	50,0	—	—
Без паказан. профэсій	—	—	—	—	—	—
Разам	**62**	**4,3**	**124**	**8,5**	**3**	**0,2**

Табліца 28 (працяг)

Атручаньне		Нявызначаныя хваробы		Іншыя хваробы		Разам		У тым ліку					
								I група		II група		III група	
Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%
—	—	—	—	1	1,4	72	100	3	4,2	31	43,1	38	52,7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	4	100	—	—	2	50,0	2	50,0
—	—	—	—	—	—	6	100	1	16,7	3	50,0	2	33,3
—	—	—	—	—	—	39	100	3	7,7	14	35,9	22	56,4
—	—	—	—	1	12,5	8	100	1	12,5	6	75,0	1	12,5
—	—	—	—	5	4,9	102	100	5	4,9	32	31,4	65	63,7
—	—	—	—	1	3,8	26	100	6	23,1	12	46,2	8	30,7
—	—	—	—	—	—	2	100	—	—	1	50,5	1	50,0
—	—	—	—	—	—	10	100	1	10,0	5	50,0	4	40,0
—	—	—	—	—	—	6	100	1	16,7	3	50,0	2	33,3
—	—	1	1,3	1	1,3	78	100	3	3,8	27	34,6	48	61,6
—	—	—	—	—	—	14	100	—	—	4	28,6	10	71,4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	4	100	—	—	3	75,0	1	25,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1	100	—	—	—	100	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	0,9	1	0,9	107	100	5	4,7	38	35,5	64	59,8
—	—	—	—	—	—	—	100	1	100	—	—	—	—
—	—	—	—	1	2,7	37	100	2	5,4	15	40,5	20	54,1
—	—	—	—	1	3,1	32	100	8	25,0	8	25,0	16	50,0
—	—	1	1,1	5	5,4	92	100	16	17,4	47	51,1	29	31,5
—	—	—	—	2	3,6	55	100	11	20,0	23	41,8	21	38,2
—	—	—	—	—	—	123	100	19	15,4	61	49,6	43	35,0
—	—	—	—	1	20,0	5	100	—	—	4	80,0	1	20,0
—	—	—	—	—	—	35	100	4	11,4	12	34,3	19	54,3
—	—	—	—	—	—	44	100	2	4,5	12	27,3	30	68,3
—	—	2	0,3	6	1,4	527	100	23	4,4	236	44,7	268	50,8
—	—	—	—	—	—	20	100	—	—	11	55,0	9	45,0
—	—	—	—	—	—	1	100	—	—	—	—	1	100,0
—	—	—	—	—	—	2	100	—	—	1	—	1	100,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	**—**	**5**	**0.3**	**26**	**1,8**	**1453**	**—**	**115**	**7,9**	**612**	**42,1**	**726**	**50,0**

Склад інвалідаў працы ад агульных прычын (па ўзро

(Асобы, якія пакінулі работу менш чым

(М у ж

Група професій (кляс. ЦСК)	Да 19 г.		20—24	
	Абс.	%%	Абс.	%%
Работнікі сельскай гаспадаркі	5	1,1	6	1,3
Горнарабочыя	1	3,4	4	13,8
Мэталістыя	3	1,5	13	6,3
Дрэваапрацоўшчыкі	4	1,9	6	2,8
Папернікі	—	—	3	5,3
Друкары	1	1,8	4	7,3
Тэкстыльшчыкі	—	—	—	—
Швэйнікі	1	1,7	4	6,7
Гарбары	6	3,3	14	7,6
Харчавікі	3	2,0	3	2,0
Тытуньнікі	—	—	—	—
Хэмікі	—	—	1	2,2
Шклопарцаляншчыкі	2	3,0	6	9,0
Раб. па апрацоўцы мінэраляў	—	—	2	8,3
Будаўнікі	6	1,9	8	2,5
Чыгуначны і водны транспорт	—	—	—	—
Мясцовы транспорт	1	0,8	3	2,3
Рабоч. сілавых установак	—	—	1	1,4
Іншыя рабочыя	11	2,0	41	7,6
Тэхнічны пэрсонал	—	—	3	1,7
Гасп.-разьм. „	—	—	4	2,2
Улікова-контр. „	1	0,3	11	2,8
Справаводны „	2	0,7	13	4,5
Мэд.-саніт. „	—	—	—	—
Работнікі асьветы	1	1,3	7	9,0
„ мастацтва	1	5,9	—	—
„ сувязі	1	0,6	1	0,6
„ гігіены	—	—	2	40,0
„ харчавікі і інтэр.	—	—	—	—
„ аховы бясьпекі	1	0,4	8	2,9
Юрыдычны пэрсонал	—	—	—	—
Іншыя служачыя	—	—	1	2,2
Без паказаньня профэсій	—	—	—	—
Разам	**51**	**1,1**	**169**	**3,8**

сных групах), прайшоўшых БУЭ ў 1926, 1927 і 1928 г.г.

за 2 гады да агляду і залічаны па пэнсію)

чыны)

Табліца 29

25—29		30—34		35—39		40—44		45—49		50—54		55—59	
Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%
22	4,8	20	4,9	17	3,7	14	3.0	27	5,8	47	10,2	67	14,4
5	17,3	4	13,8	6	20,7	4	13,8	4	13,8	—	—	1	3,4
22	10,7	20	9,8	24	11,7	8	3,9	15	7,3	24	11,7	27	13,1
13	6,1	20	9,4	15	7,0	9	4,2	10	4,7	29	13,6	23	10,8
3	5,3	3	5,3	6	10,5	3	5,3	4	7,0	7	12,2	9	15,8
4	7,3	4	7,3	5	9,1	6	10,9	8	14,5	4	7,3	3	5,5
2	8,0	1	4,0	5	20,0	2	8,0	2	8,0	1	4,7	7	28,0
7	11,6	11	18,2	5	8,3	—	—	10	16,7	4	6,7	4	6,7
15	8,2	22	18,9	16	8,7	19	10,3	11	6,0	25	13,5	23	12,5
7	4,7	12	8,0	6	4,0	9	6,0	9	6,0	12	8,0	30	20,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	50,0
4	8,9	2	4,4	2	4,4	3	6,7	2	4,4	5	11,2	8	17,8
6	9,0	8	11,9	5	7,5	3	4,5	7	10,4	7	10,4	8	1,9
3	12,5	1	4,2	2	8,3	—	—	3	12,5	1	4,2	4	16,7
14	4,3	19	5,9	17	5,3	13	4,0	18	5,6	25	7,7	42	13,0
—	—	—	—	1	5,6	—	—	2	11,1	3	16,7	4	22,2
11	8,5	11	8,5	12	9,2	13	10,0	10	7,7	12	9,2	15	11,5
4	5,6	2	2,8	9	12,7	6	8,5	6	8,5	4	5,6	13	18,3
62	11,5	39	7,2	33	6,1	32	5,9	34	6,3	43	7,9	72	13,3
7	3,9	9	5,0	16	8,9	11	6,2	8	4,4	20	11,1	3	17,2
9	4,8	16	8,6	13	7,0	11	5,9	12	6.5	17	9,1	35	18,8
15	3,8	18	4,6	23	5,9	20	5,1	23	5,9	51	13,1	98	25,1
22	7,5	24	8,2	20	6,8	16	5,5	18	6,1	43	14,7	61	20,8
2	3,1	6	9,2	2	3,1	6	9,2	5	7,8	6	2,2	14	21,5
12	15,4	8	10,3	4	5,1	8	10,3	3	3,8	3	3,8	14	17,9
1	5,9	—	—	1	5,0	2	11.8	2	11,8	—	—	4	23,5
9	5,5	5	3,0	5	3,0	6	3.7	16	9,8	34	20,8	40	24,4
—	—	—	—		—	1	20,0	—	—	—	—	—	—
4	3,6	5	4,5	6	5,5	6	5,5	10	9,1	8	7,2	14	12,7
23	8,3	13	4,7	16	5.7	12	4.3	15	5,4	26	9,3	35	12,6
—	—	1	16,7	—	—	—	—	1	16,7	1	16,7	2	33,2
2	4.3	6	13,0	1	2,2	1	2,2	4	8,7	6	13,1	9	19,6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	25,0	—	—
310	**6,9**	**310**	**6,9**	**293**	**6.5**	**244**	**5,4**	**299**	**6,7**	**469**	**10,5**	**719**	**16,0**

Група профэсій (кляс. ЦСК)	60—64		65—69	
	Абс.	%%	Абс.	%%
Работнікі сельскай гаспадаркі	119	25,7	72	15,5
Горнарабочыя	—	—	—	—
Мэталістыя	33	16,1	8	3,9
Дрэваапрацоўшчыкі	41	19,3	27	12,7
Паперніки	7	12,2	7	12,3
Друкары	12	21,8	2	3,6
Тэкстыльшчыкі	3	12,0	—	—
Швэйнікі	5	8,3	4	6,7
Гарбары	18	9,8	11	6,0
Харчавікі	29	19,3	19	12,7
Тытуньнікі	—	—	1	25,0
Хэмікі	6	13,3	9	20,0
Шклопарцалянншчыкі	12	17,9	2	3,0
Раб. па апрацоўцы мінэраляў	3	12,5	4	16,7
Будаўнікі	71	22,0	57	17,6
Чыгуначны і водны транспорт	5	27,7	3	16,7
Мясцовы транспорт	25	19,2	12	9,2
Рабоч. сілавых установак	14	19,7	10	14,1
Іншыя рабочыя	86	15,9	52	9,6
Тэхнічны пэрсонал	42	23,3	23	12,8
Гасп.-разьм. пэрс.	34	18,3	19	10,2
Улікова-контр. пэрс.	73	18,7	46	11,8
Справаводчы пэрс.	45	15,4	18	6,1
Мэд-саніт. пэрс.	9	13,8	12	18,5
Работнікі асьветы	7	9,0	7	9,0
„ мастацтва	4	23,5	1	5,9
„ сувязі	31	18,9	13	7,9
„ гігіены	—	—	—	—
„ харчав. і інтэр.	24	21,8	22	20,0
„ аховы бясьпекі	48	17,2	42	15,1
Юрыдычны пэрсонал	—	—	1	16,7
Іншыя служачыя	9	19,6	3	6,5
Без паказаньня профэсій	8	75,0	—	—
Разам	**818**	**18,2**	**507**	**11,3**

Табліца 29 (працяг)

70-74		75 і больш		Узрост не паказаны		Разам		Сярэдні ўзрост			
Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%
31	6,7	16	3,5	—	—	463	100	57,5	55,5	53,9	55,9
—	—	—	—	—	—	29	100	37,3	35,0	34,4	35,0
4	2,0	4	2,0	—	—	205	100	46,9	44,5	46,6	46,1
12	5,6	4	1,9	—	—	213	100	52,8	51,5	49,3	51,2
3	5,3	2	3,5	—	—	57	100	49,3	50,1	54,2	51,4
1	1,8	1	1,8	—	—	55	100	29,6	48,1	52,4	43,8
1	4,0	1	4,0	—	—	25	100	49,7	46,5	49,8	49,2
4	6,7	—	—	1	1,7	60	100	48,7	34,2	47,9	43,4
2	1,1	2	1,1	—	—	184	100	44,9	46,9	41,9	44,8
9	6,0	2	1,3	—	—	150	100	53,6	53,4	52,5	53,1
1	25,0	—	—	—	—	4	100	—	65,0	55,0	62,5
—	—	3	6,7	—	—	45	100	55,3	50,7	54,8	53,5
1	1,4	—	—	—	—	67	100	49,0	43,4	40,6	44,7
1	4,2	—	—	—	—	24	100	56,6	55,4	38,8	48,8
21	6,5	12	3,7	—	—	323	100	56,6	53,7	53,6	54,6
—	—	—	—	—	—	18	100	54,2	60,9	56,4	57,4
3	2,3	2	1,5	—	—	130	100	50,3	48,1	49,7	49,3
2	2,8	—	—	—	—	71	100	52,1	50,9	52,8	52,0
23	4,3	13	2,4	—	—	541	100	56,6	47,1	45,3	49,9
6	3,3	4	2,2	—	—	180	100	52,2	52,0	54,4	53,4
10	5,4	6	3,2	—	—	186	100	53,6	50,8	53,3	54,4
10	2,6	1	0,3	—	—	390	100	54,3	53,3	51,7	52,8
9	3,1	1	0,3	1	0,3	293	100	50,1	48,3	48,9	48,9
3	4,6	—	—	—	—	65	100	65,4	47,8	55,2	56,4
3	3,8	1	1,3	—	—	78	100	46,4	45,5	45,5	45,7
1	5,9	—	—	—	—	17	100	54,0	44,7	56,3	50,6
3	1,8	—	—	—	—	164	100	52,3	53,0	52,0	52,4
1	20,0	1	20,0	—	—	5	100	32,5	24,0	75,5	48,1
8	7,3	3	2,7	—	—	110	100	58,3	52,7	56,1	56,4
23	8,3	16	5,8	—	—	278	100	54,8	54,9	52,7	54,2
—	—	—	—	—	—	6	100	—	—	50,6	54,7
2	4,3	2	4,3	—	—	46	100	52,5	52,3	—	52,4
—	—	—	—	—	—	4	100	—	59,5	—	59,5
198	**4,4**	**97**	**2,2**	**2**	**0,4**	**4486**	**100**	**53,4**	**50,5**	**50,6**	**51,4**

Склад інвалідаў працы ад агульных прычын (па ўзро
(Асобы, якія пакінулі работу менш чым за
(Ж а н

Групы профэсій (кляс. ЦСК)	Да 19 г.		20—24	
	Абс.	% %	Абс.	% %
Рабочыя сельскай гаспадаркі	—	—	2	3,3
Горнарабочыя	—	—	—	—
Мэталістыя	—	—	—	—
Дрэвапрацоўшчыкі	—	—	2	33,3
Папернікі	1	2,9	3	8,8
Друкары	—	—	4	50,0
Тэкстыльшчыкі	6	6,2	16	16,5
Швэйнікі	4	17,4	6	26,1
Гарбары	—	—	—	—
Харчавікі	—	—	1	11,1
Тытуньнікі	—	—	1	16,7
Хэмікі	6	8,0	15	20,1
Шклопарцэляншчыкі	—	—	2	15,4
Раб. па апрацоўцы мінэраляў	—	—	—	—
Будаўнікі	—	—	1	25,0
Чыгуначны і водны трансп.	—	—	—	—
Мясцовы транспорт	—	—	—	—
Рабоч. сілавых установак	—	—	—	—
Іншыя рабочыя	3	3,2	11	11,8
Тэхнічны пэрсонал	—	—	—	—
Гаспад.-разьмер. пэрсонал	2	6,3	1	3,1
Улікова контрольны "	2	6,3	6	18,7
Справаводчы "	1	1,9	11	20,9
Мэдыка-санітарны "	1	1,1	7	7,9
Работнікі асьветы	—	—	12	10,3
" мастацтва	—	—	—	—
" сувязі	—	—	5	14,3
" гігіены	1	2,4	1	2,4
" харчав. і інтэрн.	4	0,9	26	5,4
" аховы бясьпекі	1	5,9	—	—
Юрыдычны пэрсонал	—	—	1	100
Іншыя служачыя	—	—	—	—
Без паказан. профэсій	—	—	—	—
Разам	**32**	**2,4**	**134**	**10.0**

сных групах), прайшоўшых БУЭ ў 1926, 1927 і 1928 г.г.
2 гады да агляду і залічаны на пэнсію)

чыны)

Табліца 30

25—29		30—34		35—39		40—44		45—49		50—54		55—59	
Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%
3	4,9	1	1,6	3	4,9	7	11,5	14	23,0	10	16,4	6	9,8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	25,0	1	25,0	—	—	—	—	1	25,0	1	25,0	—	—
2	33,3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	16,7	1	16,7
2	5,9	2	5,9	8	23,6	4	11,8	3	8,8	4	11,8	2	5,9
2	25,0	1	12,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	21,6	12	12,4	20	20,6	11	11,3	5	5,2	2	2,1	—	—
8	34,9	1	4,3	2	8,7	1	4,3	1	4,3	—	—	—	—
1	50,0	—	—	—	—	—	—	—	—	1	50,0	—	—
3	33,3	—	—	1	11,1	—	—	—	—	1	11,1	3	33,4
1	16,7	1	16,7	—	—	—	—	1	16,7	1	16,7	1	16,7
19	25,0	7	9,3	7	9,3	6	8,0	6	8,0	2	2,7	3	4,0
2	15,4	—	—	—	—	2	15,4	2	15,4	4	30,0	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	25,0	—	—	—	—	1	25,0	—	—	1	25,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	12,9	5	5,4	12	12,9	10	10,8	4	4,3	14	15,0	14	15,0
—	—	—	—	1	100	—	—	—	—	—	—	—	—
7	21,8	5	15,6	5	15,6	2	6,3	2	6,3	5	9,4	4	12,5
3	9,4	5	15,6	—	—	3	9,4	1	3,1	6	18,7	3	9,4
12	22,7	4	7,5	4	7,5	4	7,5	5	9,4	5	9.4	5	9,4
32	36,0	15	16,9	5	5,6	2	2,2	7	7,9	6	6,7	8	9,0
21	17,9	19	16,2	12	10,3	6	5,2	9	7,7	10	8,5	15	12,8
1	20,0	1	20,0	—	—	—	—	1	20,0	—	—	1	20,0
3	8,6	4	11,4	2	5,7	4	11,4	3	8,6	11	31,4	1	2,9
3	7,2	4	9,4	5	11,9	4	9,5	8	19,0	1	2,4	8	19,0
40	8,2	24	5,0	24	5,0	41	8,5	48	10,0	50	10,4	61	12,7
1	5,9	1	5,9	1	5,9	—	—	—	—	2	11,8	2	11,8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	100	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
201	**15,0**	**114**	**8,5**	**113**	**8,4**	**107**	**7,9**	**122**	**9,0**	**135**	**10,1**	**139**	**10,3**

Група профэсій (кляс. ЦСК)	60—64		65—69	
	Абс.	%%	Абс.	%%
Рабочыя сельскай гаспадаркі	7	11,5	3	4,9
Горнарабочыя	—	—	—	—
Мэталістыя	—	—	—	—
Дрэваапрацоўшчыкі	—	—	—	—
Папернікі	3	8,8	—	—
Друкары	1	12,5	—	—
Тэкстыльшчыкі	2	2,1	1	1,5
Швэйнікі	—	—	—	—
Гарбары	—	—	—	—
Харчавікі	—	—	—	—
Тытуньнікі	—	—	—	—
Хэмікі	3	4,0	1	1,3
Шклопарцаляншчыкі	1	7,7	—	—
Раб. па апрацоўцы мінэраляў	—	—	—	—
Будаўнікі	—	—	—	—
Чыгуначны і водны трансп.	—	—	—	—
Мясцовы транспорт	—	—	—	—
Рабоч. сілавых установак	—	—	—	—
Іншыя рабочыя	4	4,3	—	2,2
Тэхнічны пэрсонал	—	—	2	—
Гаспад. разьмер. пэрсонал	—	—	—	—
Улікова-контрольны „	2	6,3	—	3,1
Справаводчы „	1	1,9	—	—
Мэдыка-санітарны „	1	1,1	—	3,4
Работнікі асьветы	10	8,5	1	0,9
„ мастацтва	1	20,0	—	—
„ сувязі	2	5,7	—	—
„ гігіены	3	7,2	3	7,2
„ харчав. і інтэрн.	69	14,3	45	9,3
„ аховы бясьпекі	4	23,5	4	23,5
Юрыдычны пэрсонал	—	—	—	—
Іншыя служачыя	—	—	—	—
Без паказан. профэсій	—	—	—	--
Разам	**114**	**8,5**	**64**	**4,8**

Табліца 30 (працяг)

70—74		75 і больш		Узрост не паказаны		РАЗАМ		Сярэдні ўзрост			
Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	1926 г.	1927 г.	1923 г.	За 3 г.
2	3,3	3	4,9	—	—	61	100	55,3	43,9	47,3	50,5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	4	100	28,0	30,0	49,5	39,2
—	—	—	—	—	—	6	100	26,5	43,0	20,0	33,7
1	2,9	1	2,9	—	—	34	100	44,9	35,1	46,7	43,1
—	—	—	—	—	—	8	100	35,7	27,5	23,0	30,0
	—	1	1,5	—	—	97	100	33,8	32,1	35,2	33,2
—	—	—	—	—	—	23	100	29,5	24,6	27,6	27,0
—	—	—	—	—	—	2	100	—	39,5	—	39,5
—	—	—	—	—	—	9	100	39,8	41,0	39,0	40,0
—	—	—	—	—	—	6	100	24,5	37,5	53,5	38,5
—	—	—	—	—	—	75	100	32,4	32,3	34,0	32,9
—	—	—	—	—	—	13	100	60,0	38,3	40,4	41,5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	4	100	—	23,0	45,3	39,8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1	100	—	—	28,0	28,0
—	—	—	—	—	—	1	100	—	—	—	—
2	2,2	—	—	—	—	93	100	44,3	38,1	43,5	42,0
—	—	—	—	—	—	1	100	—	—	38,0	38,0
1	3,1	—	—	—	—	32	100	40,5	44,3	32,0	37,7
—	—	—	—	—	—	32	100	42,5	30,8	41,8	38,9
—	—	1	1,9	—	—	53	100	32,9	37,3	42,1	36,7
1	1,1	1	1,1	—	—	89	100	39,0	33,5	39,0	36,9
2	1,7	—	—	—	—	117	100	43,7	36,4	39,7	40,9
—	—	—	—	—	—		100	58,0	53,0	28,5	44,2
—	—	—	—	—	—	35	100	36,5	42,2	46,5	41,5
—	—	1	2,4	—	—	42	100	55,4	46,2	39,8	46,7
32	6,6	18	3,7	—	—	482	100	51,2	49,6	50,6	50,7
—	—	1	5,9	—	—	17	100	54,1	50,4	58,4	54,3
—	—	—	—	—	—	1	100	—	—	24,0	24,0
—	—	—	—	—	—	1	100	39,0	—	—	39,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	**3,1**	**27**	**2,0**	—	—	**1343**	**100**	**44,4**	**41,1**	**44,6**	**43,4**

Спэцыфічная вага хвароб інвалідаў працы ад агульных

Муж

Прычыны інваліднасьці па дыягнозу	Да 19 год	20—24	25—29	30—34
Хваробы эпідэмічныя, эндэмічныя ды інфэкцыйныя	41.8	36,7	52,2	38,4
У тым ліку: бугарчатка лёгкіх ды інш. органаў дыханьня	34,5	32,2	49,4	34,7
„ „ інш. органаў	7,3	3,3	2,5	2,8
Рак ды інш. злоякасныя новаўтварэньні	—	—	0,3	—
Агульнае расстройства харч. абмену і ўнутран. сэкрэц.	1,8	0,6	2,5	3,1
У тым ліку: хранічны раматус	—	0,6	0,9	1,2
„ малакроўе (анэмія), хлероз	—	—	0,6	—
„ хваробы залоз і ўнутран. сэкрэцыі	—	—	—	—
Хваробы нэрвовай сыстэмы	12,7	23,3	14,0	18,0
У тым ліку: орган. захворан. цэнтральн. нэрв. сыстэмы	5,5	10,0	4,3	7,7
„ эпілепсія	5,5	3,9	2,8	1,5
„ істэрыя, нэўрастэнія	—	4,4	4,3	6,2
„ нэўрыт	—	0,6	—	0,6
Хваробы органаў зроку	—	4,4	0,9	4,0
У тым ліку: катаракта	—	0,6	—	0,6
Хваробы органаў слыху	—	—	0.3	0.3
Хваробы органаў крывязвароту	14,5	8,9	6,5	7,1
У тым ліку: міокардыт і артэрыёсклероз	5,4	1,7	0,9	2,8
„ пашырэньне вен і варыкозн. язвы	3,6	—	—	—
Хваробы органаў дыханьня	—	1,7	2.2	2,2
У тым ліку: бронхіт		—	0,6	1,2
„ плеўрыт	—	0,6	0,3	—
„ эмфізэма лёгкіх	—	—	0,3	0,3
Хваробы органаў траўленьня	1,8	—	3,7	6,5
У тым ліку: хвароба страўніка	1,8	—	2,5	5,0
„ кіла	—	—	0,3	—
„ хваробы печані	—	—	—	—
Хваробы мачаплоцьных органаў і іх прыдаткаў невэнэрычн. паходжаньня (апрача добраякасн. новаўтвар. жаноч. плоцьных орг.)	—	0,6	2,2	1,9
У тым ліку хваробы плоцьных органаў	—	—	—	—
Хвароба касьцей і органаў руху	18,2	13,3	8,4	11,5
У тым ліку: хваробы сучляненьняў	-	3,9	1,2	3,4
„ дэфэкты канцавін	7,3	3,9	4,0	4,0
Старэчая друзласьць	—	—	—	—
Траўм., тэрмічн. і лектр. пашкоджаньні	1,8	1,7	1,2	1,9
Атручаньні	—	—	0,3	—
Нявызнач. і недакладна абазначан. хваробы	—	0,6	0,9	0,6
Іншыя хваробы	7,4	8,2	4,4	4,5
Разам	100,0	100,0	100,0	100,0

прычын, прайшоўшых БУЭ ў 1926, 1927, 1928 г.г.

чыны

Табліца 31

35—39	40—44	45—49	50—54	55—59	60—64	65—69	70—74	75 і больш	Узрост не паказаны	Разам
33,8	**28,6**	**20,4**	**12,1**	**5,3**	**2,3**	**0,7**	**1,8**	—	**25,0**	**15,7**
31,1	25,1	18,5	10,9	4,0	2,0	0,7	1,8	—	—	14,1
1,7	3,1	1,0	1,0	1,1	0,2	—	—	—	25,0	1,2
1,7	**1,2**	**2,9**	**1,8**	**1,8**	**0,7**	**0,7**	**0,4**	**1,9**	—	**1,1**
1,7	**3,1**	**2,6**	**1,6**	**3,3**	**2,2**	**2,7**	**1,3**	—	—	**2,3**
1,0	0,3	1,6	0,8	2,0	2,1	2,5	1,3	—	—	1,5
0,3	0,8	—	—	—	—	—	—	—	—	0,1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21,9	**16,1**	**10,2**	**6,4**	**3,0**	**2,6**	**1,3**	**0,9**	—	—	**7,9**
10,6	9,4	5,8	3,3	1,4	1,2	0,7	0,4	—	—	3,7
2,6	1,2	—	0,2	0,3	0,3	0,2	—	—	—	0,9
4,6	2,7	1,9	1,0	0,7	—	—	—	—	—	1,7
0,3	0,4	1,0	0,2	0,3	0,3	0,2	—	—	—	0,3
3,6	**3,5**	**4,2**	**2,5**	**2,6**	**1,7**	**1,1**	**0,4**	**0,9**	—	**2,4**
—	—	—	0,6	0,1	0,6	0,2	—	0,9	—	0,3
—	**0,8**	**0,6**	**0,4**	**0,3**	**0,1**	—	—	—	—	**0,2**
7,6	**18,0**	**26,5**	**44,6**	**57,7**	**58,0**	**46,9**	**23,6**	**23,6**	—	**36,1**
3,3	10,6	21,4	41,3	52,0	53,7	45,8	21,1	22,6	—	31,8
—	0,8	1,0	0,6	0,4	0,6	0,2	—	—	—	0,4
6,3	**7,8**	**11,2**	**16,6**	**14,1**	**11,8**	**8,9**	**9,4**	**1,9**	**50,0**	**9,6**
1,7	1,2	2,9	3,5	2,5	1,5	1,5	0,4	0,9	—	1,7
0,8	0,8	—	—	0,8	—	—	—	—	—	0,2
3,6	5,5	7,7	12,9	9,6	10,0	7,3	9,0	0,9	25,0	7,1
5,6	**5,5**	**5,1**	**4,9**	**3,3**	**1,9**	**1,8**	**0,4**	**0,9**	—	**3,3**
5,6	3,9	2,6	1,9	0,9	0,3	—	—	—	—	1,7
—	—	0,6	0,8	1,4	1,2	1,3	—	0,9	—	0,8
0,3	1,2	0,1	0,4	0,1	0,1	—	—	—	—	0,2
1,3	**0,4**	**2,2**	**1,9**	**0,4**	**1,0**	**0,2**	—	—	—	**1,2**
—	0,4	—	—	—	0,1	—	—	—	—	0,04
12,6	**9,4**	**9,9**	**5,3**	**2,0**	**1,7**	**2,0**	**2,2**	**0,9**	—	**5,6**
3,6	2,0	2,6	2,5	0,5	0,6	0,9	—	—	—	1,5
5,0	5,2	3,2	1,2	0,7	0,6	0,5	1,3	0,9	—	2,1
—	**0,4**	**0,3**	**1,2**	**5,8**	**15,9**	**33,1**	**59,7**	**69,9**	—	**11,9**
—	**0,4**	**1,8**	—	—	—	**0,2**	—	—	—	**0,4**
—	**0,8**	—	—	—	—	—	—	—	—	**0,1**
0,3	**0,8**	—	—	—	**0,1**	**0,4**	—	—	**25,0**	**0,3**
3,6	**3,1**	**2,9**	**0,7**	**0,4**	—	—	—	—	—	**1,7**
100,0	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Спецыфічная вага хвароб інвалідаў працы ад агуль

(Ж а н

Прычыны інваліднасьці па дыягнозу	Да 19 год	20—24	25—29	30—34
Хваробы эпідэмічныя, эндэмічныя ды інфэкцыйныя	**37,8**	**44.9**	**51,4**	**40,0**
У тым ліку: бугарчатка лёгкіх ды інш. органаў дыханьня	24,3	40,6	45,2	36,5
„ „ інш. органаў	10,8	3,6	4,8	1,7
Рак ды інш. злоякасныя новаўтварэньні	**2,7**	—	**0,5**	**2,6**
Агульнае расстройства харч. абмену і ўнутран. сэкрэц.	**2,7**	**1,4**	**3,8**	**5,2**
У тым ліку: хронічны раматус	2,7	1,4	1,4	2,6
„ малакроўе (анэмія), хлероз	—	—	1,0	1,7
„ хваробы залоз і ўнутран. сакрэцыі	—	—	1,0	—
Хваробы нэрвовай сыстэмы	**16,2**	**17,4**	**14,4**	**16,5**
У тым ліку: орган. захворан. цэнтральн. нэрв. сыстэмы	13,5	7,2	3,4	5,2
„ эпілепсія	2,7	2,2	1,9	1,7
„ істэрыя, нэўрастэнія	—	5,8	8,2	7,0
„ нэўрыт	—	0,7	0,5	—
Хваробы органаў зроку	—	**2,2**	**3,4**	**4,3**
У тым ліку: катаракта	—	—	—	—
Хваробы органаў слыху	—	**0,7**	—	**1,7**
Хваробы органаў крывязвароту	**13,5**	**11,7**	**9,1**	**11,4**
У тым ліку: міокардыт і артэрыёсклероз	2,7	1,4	0,5	1,7
„ пашырэньне вен і варыкозн. язвы	—	—	—	—
Хваробы органаў дыханьня	—	**1,4**	**1,0**	**2,6**
У тым ліку: бронхіт	—	0,7	—	—
„ плеўрыт	—	—	0,5	—
„ эмфізэма лёгкіх	—	0,7	—	—
Хваробы органаў траўленьня	**2,7**	**2,2**	**1,4**	**4.3**
У тым ліку: хвароба страўніка	—	1,4	—	0,9
„ кіла	—	—	—	—
„ хваробы печані	—	0,7	—	0,9
Хваробы мачаплоцьных органаў і іх прыдаткаў невэнэрычн. паходжаньня (апрача добраякасн. новаўтвар. жаноч. плоцьных орг.)	—	**8,0**	**4,3**	**4,3**
У тым ліку хваробы плоцьных органаў	—	3,6	1,9	0,9
Хваробы касьцей і органаў руху	**5,4**	**5,8**	**4,8**	**6,2**
У тым ліку: хваробы сачляненьняў	2,7	3,6	2,9	4,3
„ дэфэкты канцавін	—	—	—	0,9
Старэчая друзласьць	—	—	—	—
Траўм. тэрмічн. і электр. пашкоджаньні	—	—	**1,0**	—
Атручаньні	—	—	—	—
Нявызнач. і недакладна абазначан. хваробы	—	**1,4**	**1,0**	—
Іншыя хваробы	**19,0**	**2,9**	**3,9**	**0,9**
Р а з а м	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

ных прычын, прайшоўшых БУЭ ў 1926, 1927, 1928 гг.

чыны

Табліца 31 (працяг)

35—39	40—44	45—49	50—54	55—59	60—64	65—69	70—74	75 і больш	Узрост не паказаны	Разам
36,5	28,6	17,7	11,3	3,9	3,8	1,3	—	—	—	24,5
36,8	26,8	16,9	10,7	3,9	3,1	1,3	—	—	—	22,1
1,7	1,8	0,8	—	—	—	—	—	—	—	1,8
2,6	4,5	3,8	3,1	1,3	0,8	—	2,3	—	—	1,9
5,2	11,6	16,2	10.1	13,1	4,6	1,3	—	—	—	7,0
0,9	3,6	9,2	8,2	9,7	3,1	1,3	—	—	—	4,1
1,7	2,7	2,3	—	0,6	0,8	—	—	—	—	1,0
0,9	0,9	0,8	0,6	0,6	—	—	—	—	—	0,5
14,8	4,5	12,3	8,8	1.9	0,8	—	—	—	100,0	9,4
2.6	0,9	3,1	1,9	0,6	0,8	—	—	—	—	2,8
0,9	—	0,8	—	—	—	—	—	—	—	0,8
9,6	2,7	6,2	6,3	0,6	—	—	—	—	100,0	4,6
1,7	0,9	0,8	0,6	—	—	—	—	—	—	0,5
0,9	2,7	3,8	2,5	2,6	1.5	1,3	—	—	—	2,4
—	—	0,8	—	0,6	—	1,3	—	—	—	0,2
0,9	—	0,8	—	—	—	—	—	—	—	0.3
15.7	25,0	26,9	46,5	52,9	53,4	49,4	27,9	26,7	—	28,8
2,6	9,8	16,9	35,8	43,2	49,6	48,1	25,8	26,7	—	19,8
0,9	3,6	0,8	1,9	1,9	1,5	—	—	—	—	1,0
6,1	2,7	3,8	3.8	9,7	9.9	6,3	4,7	—	—	4,3
2,6	1,8	1,5	2,5	3,9	3,8	1,3	2,3	—	—	1,7
0,9	—	—	—	1,3	—	—	—	—	—	0,3
0,9	0,9	1,5	1,3	4,5	5,3	5,1	2,3	—	—	1,8
1,7	1,8	1,5	1,3	0,6	0,8	2,5	2,3	—	—	1,7
—	—	—	—	0,6	—	—	2,3	—		0,3
—	0,9	0,3	0,6	—	—	2,5	—	—	—	0,3
—	0,9	0,8	—	—	—	—	—	—	—	0,3
7,8	11,6	6,2	5,0	0,6	—	2,5	—	-	—	4,5
7,0	3,6	1,5	1,4	—	—	1,3	—	—	—	1,9
6,1	6,2	4,6	3,1	3.2	2,3	—	4,7	—	—	4,3
1,7	3,6	3,1	1,3	1,3	—	—	2,3	—	—	2,2
2,6	2,7	—	0,6	—	—	—	—	—	—	0,6
—	—	0,8	3,8	9,0	22.1	35,4	58,1	70,0	—	8,5
—	—	—	—	0.7	—	—	—	—	—	0.2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—		—	—	—	—	3,3	—	0,3
1,7	0.8	1,6	0,7	—	—	—	—	—	—	1,9
100,0	100.0	100,0	100,0	100,0	100,0	100.0	100,0	100.0	100,0	100,0

Спэцыфічная вага хвароб інвалідаў працы ад агульных прычын
(Муж

Прычыны інваліднасьці па дыягнозу	Да 19 год абс.	Да 19 год %%	20—24 абс.	20—24 %%	25—29 абс.	25—29 %%	30—34 абс.	30—34 %%	35—39 абс.	35—39 %%
Хваробы эпідэмічныя, эндэмічныя ды інфэкцыйныя	23	3,2	66	8,8	168	22,4	124	16,5	102	13,6
У тым ліку: бугарчатка лёгкіх ды інш. орган. дыханьня	19	2,5	58	8,6	159	23,6	112	16,6	94	13,9
" " інш. органаў	4	6,8	6	10,2	8	13,6	9	5,2	15	8,5
Рак ды інш. злоякасныя новаўтварэньні	—	—	—	—	1	1,8	—	—	5	9,3
Агульнае расстройства харч. абмену ўнутран. сэкрэцыі	1	0,9	1	0,9	8	7,2	10	9,0	5	4,5
У тым ліку: хранічны раматус	—	—	1	1,4	3	4,2	4	5.6	3	4,2
" малакроўе (энэмія) хлероз	—	—	—	—	2	40,0	—	—	1	20,0
" хваробы залоз і ўнутранай сэкрэцыі	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Хваробы нэрвовай сыстэмы	7	1,8	42	11,2	15	11,9	58	15,3	66	17,4
У тым ліку: органіч. захвор. цэнтр. нэрвов. сыстэмы	3	1,7	18	10,1	14	7,9	25	14,1	32	18,2
" эпілепсія	3	7,1	7	16,7	9	21,4	5	11,9	8	19,0
" істэрыя, нэўрастэнія	—	—	8	10,2	14	17,7	20	25,3	14	17,7
" нэўрыт	—	—	1	6,7	—	—	2	13,3	1	6,7
Хваробы органаў зроку	—	—	8	7,2	3	2,7	13	11,5	11	9,7
У тым ліку: катаракта	—	—	1	7,7	—	—	2	9,3	—	—
Хваробы органаў слыху	—	—	—	—	1	9,1	1	9,1	—	—
Хваробы органаў крывязвароту	8	0,5	16	0,9	21	1,2	23	1,3	23	1,3
У тым ліку: міокардыт і артэрыесклероз	3	0,2	3	0,2	3	0,2	9	0,6	10	0,7
" пашырэньне вэн і варык. язвы	2	10,5	—	—	—	—	—	—	—	—
Хваробы органаў дыханьня	—	—	3	0,7	7	1,5	7	1,5	19	4,2
У тым ліку: бронхіт	—	—	—	—	2	2,4	4	4,9	5	6,0
" плэўрыт	—	—	1	10,0	1	10,0	—	—	—	—
" эмфізэма лёгкіх	—	—	—	—	1	0,3	1	0,3	11	3,3
Хваробы органаў траўленьня	1	0,6	—	—	12	7,5	21	13,2	17	10,7
У тым ліку: хваробы страўніка	1	1,2	—	—	8	9,9	16	19,8	17	21,0
" кіла	—	—	—	—	1	2,7	—	—	—	—
" хваробы печані	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10,0
Хваробы мачаплоцьн. органаў і іх прыдаткаў невэнэрычн. паходжаньня (апрача добраяк. новаўтвар. жан. плоцьн. орг.).	—	—	1	2,0	7	14,3	6	12,2	4	8,3
У тым ліку: хваробы плоцьных органаў	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Хвароба касьцей і органаў руху	10	3,8	24	9,0	27	10,2	37	14,0	38	14,2
У тым ліку: хваробы сучляненьняў	—	—	7	11,7	4	6,7	11	18,4	11	18,4
" дэфэкты канцавін	4	—	7	—	13	—	13	—	15	—
Старэчая друзласьць	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Траўм., тэрмічн. і электр. пашкоджаньні	1	5,3	3	15,8	4	21,0	6	31,6	—	—
Атручаньні	—	—	—	—	1	33,3	—	—	—	66,6
Нявызначаныя і недакладна абазначан. хваробы	—	—	1	7,7	3	23,0	2	15,4	1	7,7
Іншыя хваробы	4	4,8	15	18,1	15	18,1	14	16,9	11	13,3
Разам	55	1,2	180	3,8	322	6,7	329	6,9	302	6,2

(па узросных групах), прайшоўшых БУЭ ў 1926, 1927 і 1928 г.г.

чыны)

Табліца 32

40—44		45—49		50—54		55—59		60—64		65—69		70—74		75 і больш		Узрост не паказаны		Разам		Сярэдн. узрост			
абс.	%%	абс.	%%	абс.	%%	абс.	%%	абс.	%%	абс.	%%	абс.	%%	абс.	%%	абс.	%%	абс.	%%	26 г.	27 г.	28 г.	за 3 г.
73	9,7	64	8,5	62	8,3	40	5,3	20	2,7	4	0,5	4	1,5	—	—	1	0,1	751	—	38,3	35,8	36,3	36,7
64	9,5	58	8,6	56	8,3	30	4,4	17	2,5	4	0,6	4	0,6	—	—	—	—	675	—	38,3	35,5	35,5	36,5
8	13,6	3	5,0	5	8,5	8	13,6	2	3,3	—	—	—	—	—	—	1	1,7	59	—	53,5	39,8	39,5	37,4
3	5,6	9	16,7	9	16,7	14	23,9	6	11,0	4	7,4	1	3,7	2	1,9	—	—	54	—	55,5	54,3	49,6	53,5
8	7,2	8	7,2	8	7,2	25	22,5	19	17,2	15	13,5	3	2,7	—	—	—	—	111	—	54,1	51,6	44,6	51,1
1	1,5	5	7,0	4	5,6	15	21,2	18	25,4	14	19,7	3	4,2	—	—	—	—	71	—	55,5	54,6	61,8	55,6
2	40,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	35,0	27,0	37,7	35,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	10,8	32	8,5	33	8,7	23	6,2	22	5,8	7	1,9	2	0,5	—	—	—	—	378	—	40,2	41,0	35,1	38,7
24	13,6	18	10,2	17	9,6	11	6,2	10	5,6	4	2,2	1	0,6	—	—	—	—	177	—	44,5	41,8	34,4	40,2
3	7,1	—	—	1	2,4	2	4,8	3	7,2	1	2,4	—	—	—	—	—	—	42	—	41,0	31,6	28,9	34,3
7	8,9	6	7,6	5	6,3	5	6,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79	—	30,3	40,6	35,0	35,8
1	6,7	3	20,2	1	6,7	2	13,3	3	20,0	1	6,7	—	—	—	—	—	—	15	—	48,4	44,8	54,5	48,2
9	8,0	13	11,5	13	11,5	20	17,7	15	13,3	6	5,3	1	0,9	1	0,9	—	—	113	—	46,1	47,3	48,8	47,4
—	—	—	—	3	14,0	1	4,7	5	23,4	1	4,7	—	—	1	4,7	—	—	14	—	52,5	63,0	54,4	53,5
2	18,2	2	18,2	2	18,2	2	18,2	1	9,1	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	35,0	50,6	48,3	46,9
46	2,7	83	4,8	229	13,3	438	25,4	503	28,5	258	15,5	52	3,2	25	1,4	—	—	1725	—	60,8	58,7	56,9	58,4
27	1,8	67	4,4	212	14,0	395	26,0	466	30,7	252	16,6	47	3,0	24	1,6	—	—	1518	—	65,4	50,4	57,9	59,9
2	10,5	3	15,8	9	15,8	3	15,8	5	26,3	1	5,3	—	—	—	—	—	—	19	—	49,7	54,0	42,5	50,9
20	4,4	35	7,6	85	18,5	107	23,3	102	22,2	49	10,7	21	4,6	2	0,4	2	0,4	459	—	57,3	55,2	50,4	55,4
3	3,6	9	10,8	18	21,7	19	22,9	13	15,7	8	9,6	1	1,2	1	1,2	—	—	83	—	55,4	48,4	39,9	53,4
2	20,0	—	—	—	—	6	60,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	50,1	47,5	29,0	47,5
14	4,1	24	7,1	66	19,5	73	21,5	87	25,7	40	11,8	20	5,9	1	0,3	1	0,3	339	—	51,9	56,3	55,0	57,1
14	8,8	16	10,1	25	15,7	25	15,7	16	10,2	10	6,3	1	0,6	1	0,6	—	—	159	—	50,8	47,0	45,1	47,3
10	12,3	8	9,9	10	12,3	8	9,9	3	3,7	—	—	—	—	—	—	—	—	81	—	43,0	38,9	42,5	41,3
—	—	2	5,5	4	10,8	11	29,7	10	27,0	7	18,9	1	2,7	1	2,7	—	—	37	—	57,2	60,1	59,3	58,9
3	30,0	2	20,0	2	20,0	1	10,0	1	10,0	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	45,5	49,5	47,8	48,0
1	2,0	7	14,3	10	20,4	3	6,1	9	18,4	1	2,0	—	—	—	—	—	—	49	—	51,1	47,8	42,2	46,6
1	50,0	—	—	—	—	—	—	1	50,0	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	51,5	—	—	51,5
24	9,0	31	11,7	27	10,2	15	5,7	15	5,7	11	4,2	5	1,9	1	0,4	—	—	265	—	41,1	39,8	40,8	40,9
5	8,3	8	13,4	13	21,7	4	6,7	5	8,3	5	8,3	—	—	—	—	—	—	73	—	40,8	45,1	42,6	43,0
13	—	10	—	6	—	5	—	5	—	3	—	3	—	1	—	—	—	98	—	44,9	35,2	43,3	40,4
1	0,2	1	0,2	6	1,0	44	7,7	138	23,8	182	31,4	133	23,0	74	12,8	—	—	379	—	68,0	71,7	66,3	69,2
1	5,2	3	15,8	—	—	—	—	—	—	1	5,3	—	—	—	—	—	—	19	—	38,4	29,7	31,3	32,6
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	38,7	—	—	38,7
2	15,4	—	—	—	—	—	—	1	7,7	2	15,4	—	—	—	—	1	7,7	13	—	43,4	25,0	—	36,5
8	9,6	9	10,8	4	4,8	3	3,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	83	—	37,5	32,1	32,8	33,9
255	5,2	313	6,6	513	10,8	759	15,9	867	18,2	550	11,5	223	4,7	106	2,2	4	0,1	4772	—	53,6	51,6	59,6	51,9

Спэцыфічная вага хвароб інвалідаў працы ад агульных прычын

(Ж а н

Прычыны інваліднасьці па дыягнозу	Да 19 год абс.	Да 19 год %	20—24 абс.	20—24 %	25—29 абс.	25—29 %	30—34 абс.	30—34 %	35—39 абс.	35—39 %
Хваробы эпідэмічныя, эндэмічныя ды інфэкцыйныя	14	3.9	62	17.4	107	30.1	46	12.9	42	11.8
У тым ліку: бугарч. лёгкіх ды іншых орг. дыханьня	9	2,8	56	17,4	94	29,3	42	12,1	30	12,5
" " інш. органаў	4	15,4	5	19,2	10	38,5	2	7,7	2	7,7
Рак ды інш. злаякасн. новаўтварэньні	1	3,7	—	—	1	3,7	3	11,1	3	11.1
Агульнае расстройства харч. абмену і ўнутран. сэкрэцыі	1	1,0	2	2,0	8	7,9	6	5,9	6	5,9
У тым ліку: хранічны раматус	1	1,7	2	3,4	3	5,1	3	5,1	1	1,7
" малакроўе (анэмія) хлероз	—	—	—	—	2	14,3	2	14,3	2	14,3
" хваробы залоз і ўнутр. сэкрэцыі	—	—	—	—	2	28,5	—	—	1	14,3
Хваробы нэрвовай сыстэмы	6	4.4	24	17,6	30	22.1	19	14,0	17	12.5
У тым ліку: органіч. захвор. цэнтр. нэрвовай сыстэмы	5	12,3	10	24,4	7	17,1	6	14,6	3	7,3
" эпілепсія	1	8,3	3	25,0	4	33,3	2	16,8	1	8,3
" істэрыя, нэўрастэнія	—	—	8	11,9	17	25,4	8	11,9	11	16.4
" нэўрыт	—	—	1	14,3	1	14,3	—	—	2	28.5
Хваробы органаў зроку	—	—	3	8.6	7	20.0	5	14,3	1	2.9
У тым ліку: катаракта	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Хваробы органаў слыху	—	—	1	20.0	—	—	2	40,0	1	20,0
Хваробы органаў крывязвароту	5	1,2	16	3.8	19	4,5	13	3,1	18	4.2
У тым ліку: міокардыт і артэрыесклероз	1	0.3	2	0,7	1	0,3	2	0,7	3	1,0
" пашырэньне вен і варык. язвы	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7,1
Хваробы органаў дыханьня	—	—	2	3.2	2	3,2	3	4.8	7	11,1
У тым ліку: бронхіт	—	—	1	4.0	—	—	—	—	3	12.0
" плеўрыт	—	—	—	—	1	25,0	—	—	1	25,0
" эмфізэма лёгкіх	—	—	1	3,8	—	—	—	—	1	3.8
Хваробы органаў страўленьня	1	4,0	3	12.0	3	12,0	5	20,0	2	8,0
У тым ліку: хваробы страўніка	—	—	2	40,0	—	—	1	20,0	—	—
" кіла	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" хваробы печані	—	—	1	25,0	—	—	1	25,0	—	—
Хваробы мачаплоцьн. орг. і іх прыд. невэн. паходж. апрача добраяк. новаўтв. жаноч. плоцьных орг.)	—	—	11	16,7	9	13.7	5	7.7	9	13.6
У тым ліку: хвар. плоцьных органаў	—	—	5	17.9	4	14,3	1	3,6	8	28,6
Хваробы касьцей і органаў руху	2	3.2	8	12.9	10	16,1	7	11,3	7	11,3
У тым ліку: хваробы сляненьняў	1	3,1	5	15,6	6	18,7	5	15,6	1	6,3
" дэфэкты канцавін	—	—	—	—	—	—	1	12,5	3	37,5
Старэчая друзласьць	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Траўм., тэрміч. і электр. пашкоджаньні	—	—	—	—	2	66.6	—	—	—	—
Атручаньні	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Нявызнач. і недакладна абазнач. хваробы	—	—	2	40.0	5	40,0	—	—	—	—
Іншыя хваробы	7	26,9	6	15.5	8	30.8	1	3,8	2	7.7
Разам	37	2,5	138	9.5	208	14.3	115	7,9	115	7.9

(па ўзросных групах), прайшоўшых БУЭ ў 1927, 1927 і 1928 гг.

ч ы н ы

Табліца 33

40—44		45—9		51—54		55—59		60—64		65—69		70—74		75 і больш		Узрост не паказаны		Разам		Сярэд. ўзрост			
абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	26 г.	27 г.	28 г.	за 3 г.
32	9.0	23	6.5	18	5,0	6	1.7	5	1,4	1	0,3	—	—	—	—	—	—	356	—	32,3	32,4	32,7	32,5
30	9,3	22	6,9	17	5,3	6	1,9	4	1,2	1	0,3	—	—	—	—	—	—	321	—	32,9	32,7	33,2	32,9
2	7,7	1	3,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	—	23,8	27,3	31,0	27,3
5	18,5	5	18.5	5	18,5	2	7.5	1	3.7	—	—	1	3.7	—	—	—	—	27	—	45.3	40.6	47,4	44,3
13	12.9	21	20.8	16	15,9	21	20.8	6	5.9	1	1,0	—	—	—	—	—	—	101	—	47,9	41,8	45,8	46,4
4	6,8	12	20,3	13	22,0	15	25,4	4	6,8	1	1.7	—	—	—	—	—	—	59	—	48,5	45,3	53,0	48,3
3	21,4	3	21,4	—	—	1	7,1	1	7,1	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	44,7	28,3	30,0	41,[illegible]
1	14,3	1	14,3	1	14,3	1	14,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	40,5	43,7	40,5	41,9
5	3,7	16	11,8	14	10.3	3	2,2	1	0,7	—	—	—	—	—	—	1	0,7	136	—	32,7	36,4	33,0	33.9
1	2,4	4	9,8	3	7,3	1	2,4	1	2,4	—	—	—	—	—	—	—	—	41	—	28,2	37,7	30,2	31,8
—	—	1	8,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	80,8	22,7	29,0	28,3
3	4,6	8	11,9	10	14,9	1	1,5	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1,5	67	—	32,9	38,2	35,6	35,6
1	14,3	1	14,3	1	14,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	37,9	—	—	37,9
3	8.5	5	14,3	4	11,4	4	11,4	2	5,7	1	2,9	—	—	—	—	—	—	35	—	36.8	45,0	42,7	40,9
—	—	1	33,3	—	—	2	33,3	—	—	1	33,3	—	—	—	—	—	—	3	—	59,0	65,0	46,0	56,7
—	—	1	20,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	28,0	34,0	48.0	34.4
28	6,7	75	8,4	74	17,7	82	19.6	70	16,7	39	9,3	12	2.9	8	1,9	—	—	419	—	53,6	49,3	53,2	52,1
11	3,8	22	7,6	67	19,8	67	23,3	65	22,6	38	13,3	11	3,8	8	2,8	—	—	288	—	59,5	57,0	56,3	56,7
4	28,7	1	7,1	3	21,4	3	21,4	2	14,3	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	51,0	48,1	50,0	49,4
3	4.8	5	7,9	6	9,5	15	23.9	13	20,6	5	7,9	2	3,2	—	—	—	—	63	—	52,6	51,1	39,5	51,6
2	8,0	2	8,0	4	16,0	6	24,0	5	20,0	1	4,0	1	4,0	—	—	—	—	25	—	53,5	—	36,0	52,1
—	—	—	—	—	—	2	50,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	49,0	—	29,0	44,0
1	3,8	2	7,7	2	7,7	7	26,9	7	26,9	4	15,5	1	3,9	—	—	—	—	26	—	57,5	53,6	57,0	56,3
2	8,0	2	8,0	2	8,0	1	4,0	1	4,0	2	8,0	1	4,0	—	—	—	—	25	—	36,0	40,0	41.4	39,5
—	—	—	—	—	—	1	20,0	—	—	—	—	1	20,0	—	—	—	—	5	—	—	36,7	40,5	40,2
1	20,0	1	20,0	1	20,0	—	—	—	—	2	40,0	—	—	—	—	—	—	5	—	67,0	54,5	49,5	55,0
1	25,0	1	25,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	20,0	44,0	39,0	35,5
13	19.7	8	12,1	8	12,1	1	1.5	—	—	2	3,0	—	—	—	—	—	—	66	—	38,2	40,0	35,9	38,4
4	14,3	2	7,0	3	10,7	—	—	—	—	1	3,6	—	—	—	—	—	—	28	—	31,8	39,2	41,0	37,2
7	11,3	4	8,7	5	8,1	5	8,1	3	4.8	—	—	2	3,2	—	—	—	—	62	—	44,2	33,5	38,3	38,4
4	12,5	4	12,5	2	6,3	2	6,3	—	—	—	—	1	3,1	—	—	—	—	32	—	46,2	34,2	32,7	37,3
3	35,5	—	—	1	12,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	37,0	36,0	36,7	38,9
—	—	1	0,8	6	4.8	14	11.3	29	23,4	28	22,6	25	20,2	21	16,9	—	—	124	—	68,2	63,7	69,6	67,0
—	—	—	—	—	—	1	33,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	26,0	41,0	36,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	20,0	—	—	5	—	45,0	24,5	—	36,8
1	3.8	2	7,7	1	3,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	—	26,6	27,2	33,5	28,0
112	7.7	130	8,9	159	10,9	155	10.7	131	9.0	79	5.4	43	3,0	30	2.2	1	0.1	1453	—	45.3	42,0	44.6	44.0

Склад інвалідаў працы ад агульных прычын, (па стажу
(Асобы, якія пакінулі работу менш чым
(М у ж

Група професій (кляс, ЦСК)	Да 1 году		1—2		2—5		5—10	
	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%
Раб. сельскай гаспадаркі	5	1,1	5	1,1	14	3,0	92	19,9
Горнарабочыя	4	13,8	1	3,4	3	10,3	4	13,8
Мэталістыя	3	1,5	4	2,0	23	11,2	40	19,5
Дрэваапрацоўшчыкі	4	1,9	3	1,4	11	5,2	32	15,0
Папернікі	—	—	2	3,5	2	3,5	2	3,5
Друкары	2	3.6	—	—	3	5,5	5	9,1
Тэкстыльшчыкі	1	4,0	1	4,0	2	8,0	3	12,0
Краўцы	3	5,0	3	5,0	9	15,0	9	15,0
Гарбары	2	1,1	12	6,5	24	13,0	25	13,6
Харчавікі	2	1,3	2	1.3	10	6,7	19	12,7
Тытуньнікі	—	—	—	—	—	—	—	—
Хэмікі	—	—	—	—	—	—	7	15,6
Шклопарцалянщчыкі	1	1,5	3	4,5	3	4,5	6	9,0
Раб. па апрац. мінэраляў	—	—	2	8,3	2	8,3	1	4,2
Будаўнікі	6	1,9	4	1,2	7	2,2	60	18,6
Чыгуначны і водны транспорт	—	—	—	—	—	—	2	11,1
Мясцовы транспорт	1	0,8	—	—	11	8,5	27	20,8
Раб. сілавых установак	1	1,4	—	—	3	4,2	7	9,9
Іншыя рабочыя	32	4,1	21	3,9	43	7,9	103	12,0
Тэхнічны пэрсонал	2	1,1	1	0,6	7	3,9	29	16,1
Гасп.-разьмерк. пэрсонал	1	0,5	—	—	11	5,9	47	25,3
Улікова-контр. "	2	0,5	7	1,8	16	4,1	60	15,4
Справаводчы "	6	2,0	7	2,4	15	5,1	44	15,0
Мэдыка-саніт. "	1	1,5	1	1,5	1	1,5	10	15,4
Работнікі асьветы	1	1,3	5	6,4	3	3,8	20	25,6
" мастацтва	—	—	—	—	2	11,8	2	11,8
" сувязі	—	—	4	2,4	6	3,7	17	10,4
" гігіены	—	—	—	—	1	20,0	3	60,0
" харчав. і інтэр.	—	—	2	1,8	7	6,4	27	24,5
" аховы бясьпекі	5	1,8	13	4,7	22	7,9	82	29,5
Юрыдычны пэрсонал	—	—	—	—	1	16,7	—	—
Іншыя служачыя	3	6,5	1	2,2	2	4,3	12	26,1
Без паказаньня профэсій	—	—	—	—	—	—	1	25,0
Разам	**78**	**1.7**	**104**	**2,3**	**264**	**5,9**	**798**	**17,8**

работы), прайшоўшых БУЭ у 1926, 1927 і 1928 гг.

за 2 гады ад агляду і залічаны на пэнсію)

чыны)

Табліца 34

10—20		20—30		30—40		40 і больш		Стаж не паказаны		Разам		Сярэдні стаж			
Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	1926	1927	1928	За 3 гады
72	15,6	87	18,8	89	19,2	98	21,2	1	0,1	463	100	23,0	30,0	28,7	26,6
10	34,6	6	20,7	1	3,4	—	—	—	—	29	100	11,0	14,4	12,7	13,2
45	22,0	29	14,1	38	18,5	23	11,2	—	—	205	100	18,3	22,0	23,2	21,4
41	19,2	40	18,8	38	17,8	44	20.7	—	—	213	100	21,5	30,0	25,3	25,9
11	19,3	14	24,6	8	14,0	18	31,6	—	—	57	100	27,1	28,8	34,6	30,3
15	27,3	8	14,5	12	21,8	10	18,2	—	—	55	100	16,7	28,8	29,1	25,4
4	16,0	7	28,0	6	24,0	1	4,0	—	—	25	100	17,6	20,5	24,9	21,4
13	21,7	4	6,7	8	13,3	11	18,3	—	—	60	100	21,9	16,5	26,1	21,0
39	21,2	26	14,2	37	20,1	19	10,3	—	—	184	100	12,9	24,1	18,4	18,6
33	22,0	27	18,0	34	22,7	23	15,3	—	—	150	100	20,6	29,1	24,0	24,9
—	—	1	25,0	—	—	3	75,0	—	—	4	100	—	39,3	43,0	40,3
17	37,8	6	13,3	11	24,4	4	8,9	—	—	45	100	18,5	26,1	26,6	24,3
17	25,4	12	17,9	16	23,9	9	13,3	—	—	67	100	22,0	27,9	24,1	24,2
6	25,0	4	16,7	6	25,0	3	12,5	—	—	24	100	23,2	33,4	14,7	23,0
53	16,3	63	19,5	70	21,7	60	18,6	—	—	323	100	20,7	31,4	27,3	26,1
4	22,1	4	22,2	5	27,8	3	16,7	—	—	18	100	24,8	32,9	27,6	28,7
29	22,3	29	22,3	16	12,3	17	13,0	—	—	130	100	17,3	23,7	23,3	22,0
14	19,7	21	29,6	10	14,1	15	21,1	—	—	71	100	20,6	25,0	29,9	26,9
139	25,7	86	15,9	76	14,0	50	9,3	1	0,2	541	100	17,4	22,4	19,4	19,7
31	17,2	30	16,7	45	24,9	34	18,9	1	0,6	180	100	18,4	27,1	28,4	26,4
37	19,9	34	18,3	33	17,8	22	11,8	1	0,5	186	100	19,3	25,3	21,6	22,0
75	19,2	84	21,5	105	26,9	40	10,3	1	0,3	390	100	20,9	27,2	23,6	24,4
55	18,8	55	18,8	82	28,0	27	9,2	2	0,7	293	100	20,0	25,8	23,5	23,0
16	24,6	11	16,9	21	32,3	4	6,3	—	—	65	100	20,2	25,2	27,0	24,3
16	20,5	11	14,1	13	16,7	7	9,0	2	2,6	78	100	17,9	21,3	19,6	19,3
1	5,9	5	29,4	4	23,5	3	17,6	—	—	17	100	22,7	26,0	39,7	27,1
25	15,2	36	22,0	55	33,5	20	12,2	1	0,6	164	100	23,1	30,2	25,7	26,2
—	—	—	—	—	—	1	20,0	—	—	5	100	5,5	8,0	27,0	14,6
30	27,3	19	17,3	11	10,0	13	11,8	1	0,9	10	100	15,8	28,1	26,7	20,7
56	20,1	40	14,4	28	10,1	32	11,5	—	—	278	100	15,1	22,5	21,6	19,3
1	16,7	2	33,3	2	33,3	—	—	—	—	6	100	—	—	23,3	22,3
9	19,6	8	17,4	10	21,7	1	2,2	—	—	46	100	18,7	19,6	—	19,0
—	—	1	25,0	2	50,0	—	—	—	—	4	100	—	27,3	—	27,3
914	**20,4**	**810**	**18,1**	**892**	**19,9**	**615**	**13.7**	**11**	**0.2**	**4486**	**100**	**19,4**	**26,1**	**24,1**	**23.2**

Склад інвалідаў працы ад агульных прычын, (па стажу

(Асобы, якія пакінулі работу менш чым

(Ж а н

Група професій (Кляс, ЦСК)	Да 1 году		1—2		2—5		5—10	
	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%
Раб. сельскай гаспадаркі	—	—	—	—	1	1,6	16	26,2
Горнарабочыя	—	—	—	—	—	—	—	—
Мэталістыя	—	—	—	—	—	—	1	25,0
Дрэваапрацоўшчыкі	1	16,7	1	16,7	—	—	2	33,3
Паперйікі	—	—	2	5,9	2	5,9	2	5,9
Друкары	—	—	2	25,0	—	—	3	37,5
Тэкстыльшчыкі	5	5,2	7	7,3	13	13,4	20	20,6
Краўцы	2	8,7	2	8,7	6	26,1	6	26,1
Гарбары	—	—	—	—	—	—	—	—
Харчавікі	1	11,1	—	—	2	22,2	1	11,1
Тытуньнікі	1	16,7	—	—	—	—	2	33,3
Хэмікі	4	5,3	2	2,7	10	13,4	18	24,0
Шклопарцалянішчыкі	—	—	—	—	1	7,7	2	15,4
Раб. па апрац. мінэраляў	—	—	—	—	—	—	—	—
Будаўнікі	—	—	—	—	1	25,0	1	25,0
Чыгуначн. і водны транспорт	—	—	—	—	—	—	—	—
Мясцовы транспорт	—	—	—	—	—	—	1	100,0
Раб. сілавых установак	—	—	—	—	—	—	—	—
Іншыя рабочыя	2	2,3	5	5,4	11	11,8	23	24,7
Тэхнічны пэрсонал	—	—	—	—	—	—	—	—
Гасп.-разьмерк. пэрсонал	1	3,1	—	—	6	18,7	8	25,0
Улікова-контр. "	2	6,3	2	6,3	4	12,5	11	34,3
Справаводчы "	1	1,9	4	7,5	13	24,6	17	32,1
Мэдыка-саніт. "	4	4,5	3	3,4	21	23,6	33	37,0
Работнікі асьветы	3	2,6	2	1,7	17	14,5	37	31,6
" мастацтва	—	—	—	—	1	20,0	2	40,0
" сувязі	—	—	1	2,9	4	11,4	14	40,1
" гігіены	—	—	4	9,5	6	14,3	12	28,6
" харч. і інтэн.	7	1,5	13	2,70	41	8,5	131	27,2
" аховы бясьпекі	1	5,9	—	—	1	5,9	7	41,2
Юрыдычны пэрсонал	—	—	1	100,0	—	—	—	—
Іншыя служачыя	—	—	—	—	1	100,0	—	—
Без паказаньня професій	—	—	—	—	—	—	—	—
Разам	**35**	**2,6**	**51**	**3,8**	**162**	**12,1**	**370**	**27,5**

работы), прайшоўшых БУЭ у 1926, 1927 і 1927 г.г.
за 2 гады ад агляду і залічаны на пэнсію)
чыны)

Табліца 35

10—20		20—30		30—40		40 і больш		Стаж на паказаны		Разам		Сярэдні стаж			
Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	Абс.	%%	1926	1927	1928	За 3 гады
16	26,2	10	16,4	15	24,6	3	5,0	—	—	61	100	21,6	18,2	25,9	22,4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	25,0	1	25,0	1	25,0	—	—	—	—	4	100	8,0	18,0	30,0	21,5
1	16,7	1	16,7	—	—	—	—	—	—	6	100	9,5	11,7	2,0	9,3
9	26,5	14	41,1	2	5,9	3	8,8	—	—	34	100	22,3	18,9	25,1	22,3
3	37,5	—	—	—	—	—	—	—	—	8	100	10,7	9,4	2,0	8,9
37	38,1	13	13,4	1	1,0	1	1,0	—	—	97	100	11,3	12,8	12,7	12,2
6	26,1	1	4,3	—	—	—	—	—	—	23	100	5,6	11,4	4,0	7,7
1	50,0	1	50,0	—	—	—	—	—	—	2	100	—	17,5	—	17,5
2	22,2	3	33,4	—	—	—	—	—	—	9	100	12,8	20,7	7,5	14,2
1	16,7	2	33,3	—	—	—	—	—	—	6	100	10,5	4,5	30,0	15,0
28	37,3	12	16,0	1	1,3	—	—	—	—	75	100	10,0	15,0	14,2	12,9
3	23,0	2	15,4	5	38,5	—	—	—	—	13	100	25,0	24,0	21,5	22,4
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	25,0	—	—	1	25.0	—	—	—	—	4	100	—	4,0	20,0	16,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	100	—	—	7,0	7,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	31,1	12	12,9	6	6,4	4	4,3	1	1,1	93	100	14,5	14,9	16,4	15,0
—	—	1	100,0	—	—	—	—	—	—	1	100	—	—	26,0	26,0
13	40,6	2	6,3	2	6,3	—	—	—	—	32	100	8,7	16,0	11,4	12,6
8	25,0	5	15,6	—	—	—	—	—	—	32	100	11,2	9,1	13,0	11,3
12	22,6	4	7,5	1	1,9	1	1,9	—	—	53	100	8,2	11,0	15,6	10,5
16	18,0	8	9,0	3	3,4	1	1,1	—	—	89	100	10,0	10,9	9,8	10,3
34	29,1	17	14,5	6	5,1	1	0,9	—	—	117	100	14,6	13,0	12,1	13,5
1	20,0	—	—	1	2,0	—	—	—	—	5	100	37,0	9,5	10,0	15,2
6	17,1	6	17,1	4	11,4	—	—	—	—	35	100	8,5	15,7	19,4	14,2
10	23,8	7	16,7	1	2,4	2	4,7	—	—	42	100	12,6	19,3	14,8	15,3
140	29,0	64	13,3	45	9,3	38	7,9	3	0,6	482	100	13,8	21,0	19,4	17,9
5	29,4	1	5,9	—	—	2	11,7	—	—	17	100	10,3	17,8	18,6	14,9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	100	—	—	2,0	2,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	100	3,0	—	—	3,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
383	**28,5**	**187**	**13,9**	**95**	**7,1**	**56**	**4,2**	**4**	**0,3**	**1344**	**100**	**13,2**	**16,3**	**16,7**	**15,4**

Склад інвалідаў працы па прычынах інваліднасьці (па

Група профэсій (кляс. ЦСК)	Хвар. эпід., эндэм. і інфэкцыйныя	У т. ліку:		Рак і іншыя злаякасн. новаўтв.	Агульн. расстройства харч. і ўнутранай сэкрэцыі	У тым ліку:			Хваробы нэрвовай сыстэмы	У тым ліку:				Хваробы органаў зроку
		Бугарч. лёгк. і інш. орг. дыханьня	Бугарчатка іншых органаў			Хранічны раматус	Малакроўе (анэмія) хлерОз	Хваробы залоз і ўнутраной сэкрэцыі		Орг. захв. цэнтр. нэрвовай сыстэмы	Эпілепсія	Істэрыя, нэўрастэнія	Нэўрыт	
Мужчыны:														
Раб. сельскай гасп.	11,4 10,3	10,2 9,7	1,0 0,6	1,3 0,8	2,4 4,3	1,7 4,0	0,1 0,2	— —	5,9 2,4	2,6 1,2	7,0 0,2	1,2 0,2	0,3 0,2	0,3 2,6
Горнарабочыя	35,4 41,3	31,7 41,2	2,4 —	1,2 —	2,3 2,9	1,0 —	0,3 —	— —	16,2 14,7	7,7 2,9	2,1 8,8	3,9 2,1	0,5 —	3,3 —
Мэталістыя	21,5 18,4	19,4 17,5	1,5 1,4	1,0 1,8	2,3 1,8	1,5 —	0,2 —	— —	10,5 11,1	4,3 3,7	1,1 2,3	2,3 2,8	0,4 —	2,6 3,7
Дрэваапрацоўшчыкі	16,0 19,8	14,6 18,9	1,2 3,2	0,9 2,3	2,2 1,8	1,5 1,4	0,1 1,0	— —	8,3 5,4	3,7 1,8	1,0 0,5	1,7 0,9	0,4 0,5	2,2 2,3
Папернікі	15,9 13,2	14,3 13,1	1,1 —	1,0 —	2,2 1,6	1,5 1,6	0,1 —	— —	8,6 8,2	3,9 1,6	0,9 3,3	1,6 3,3	0,3 —	2,4 4,9
Друкары	21,1 13,8	18,8 12,1	1,5 0,2	1,2 3,4	2,3 1,7	1,4 —	0,2 —	— —	10,9 10,3	5,1 0,5	1,0 0,3	2,2 —	0,3 —	2,8 1,7
Тэкстыльшчыкі	18,8 11,5	16,9 0,4	1,4 —	1,4 3,8	2,2 —	1,5 —	0,2 —	— —	9,7 7,7	4,6 —	1,0 —	2,0 —	0,4 —	2,8 3,8
Швэйнікі	24,4 27,9	21,8 26,2	2,2 —	1,0 1,6	2,3 3,3	1,4 3,3	0,1 —	— —	11,2 4,9	5,1 3,3	1,3 —	2,7 —	0,3 1,6	2,7 3,3
Гарбары	22,7 25,4	20,4 22,8	1,7 3,6	1,0 0,5	2,3 1,0	1,4 1,0	0,2 —	— —	11,3 9,8	5,3 5,2	1,2 —	2,3 3,6	0,4 —	2,8 1,6
Харчавікі	14,1 15,6	12,5 14,4	1,1 1,3	1,2 0,6	2,4 0,6	1,6 —	0,1 —	— —	7,3 5,6	3,3 0,6	0,8 —	1,5 1,9	0,4 0,6	2,2 1,9
Тытуньнікі	3,4 —	2,7 —	0,6 —	1,2 —	2,3 —	2,0 —	— —	— —	2,0 —	1,0 —	0,3 —	0,4 —	0,3 —	1,7 —
Хэмікі	14,1 13,1	12,8 8,7	1,2 —	1,1 4,3	2,3 4,3	1,7 4,3	0,2 —	— —	6,8 2,2	3,3 —	0,8 —	1,5 —	0,3 2,2	2,2 4,3
Шклопарцалян.	22,1 20,3	19,8 18,8	1,5 1,4	1,1 —	2,4 2,9	1,4 2,9	0,2 —	— —	10,8 10,2	4,9 8,7	1,6 —	2,3 1,4	0,5 —	2,8 1,4
Раб. па апрацоўцы мінэраляў	18,4 11,1	17,0 11,1	1,3 —	1,1 3,7	2,4 3,7	1,7 —	0,1 —	— —	8,9 14,9	3,8 —	1,2 —	1,9 —	0,4 —	2,4 —
Будаўнікі	12,5 13,9	11,3 11,9	1,0 1,4	1,1 2,5	2,1 2,5	1,8 1,4	0,1 —	— —	6,6 4,7	3,3 2,2	0,7 0,8	1,3 0,3	0,2 0,3	2,0 1,9
Чыгун. і водн. транспорт	8,0 5,0	7,0 5,0	0,6 —	1,1 —	2,5 5,0	1,8 5,0	0,01 —	— —	5,0 10,0	2,5 5,0	0,4 —	0,9 5,0	0,4 —	2,4 5,0
Мясц. транспорт	18,6 16,2	16,9 14,7	1,4 0,7	1,2 2,2	2,3 2,2	1,4 1,5	0,2 —	— —	9,2 8,8	4,5 3,7	1,3 1,5	1,7 2,2	0,6 1,5	2,4 5,9

[1]) Першы радок ва ўсіх таблiцах адзначае абсолютные лічбы, другі—процанты.

даных распр. статмат. соцстраха за 1926 1928 г.г.)[1])

Табліца 36

			У т. ліку:			У тым ліку:				У тым ліку:						У т. ліку:						
У тым ліку: катаракта	Хваробы органаў слыху	Хваробы органаў крывязвароту	Міокардыт і артэрыё-склероз	Пашыраныне вен і вар. язвы	Хваробы органаў дыханьня	Бронхіт	Плеўрыт	Эмфізэма лёгкіх	Хваробы органаў траўленьня	Хваробы страўн.	Кіла	Хваробы печанеў	Хвар. мочапалавых. орг. і іх прыдат. невэн. паходж.	У тым ліку хваробы родав. органаў	Хваробы касьцей і орг. руху	Хваробы сучляненьняў	Дэфэкты канцавін	Старэчая друзласьць	Траўмы, тэрміч. і эмпэр. папсав.	Атручваньні	Нявызнач. і недакладна абазначаныя хваробы	Іншыя хваробы
0,2	1,3	40,2	35,7	0,6	10,0	1,9	0,1	7,8	3,1	1,2	0,9	0,1	1,0	0,03	4,5	1,4	1,8	16,5	0,4	0,03	0,3	1,1
0,2	0,2	32,4	30,6	0,6	14,9	4,0	—	10,5	2,4	0,6	1,4	—	1,0	—	7,6	2,8	3,6	19,9	0,6	—	—	0,6
0,2	0,4	13,6	8,0	0,3	5,3	1,4	0,3	0,3	4,3	3,4	0,2	0,5	1,4	0,1	11,9	2.6	4,1	—	1,0	0,2	0,7	4,2
—	—	14,7	8,8	—	3,9	—	—	2,9	2,9	2,9	—	—	—	—	17,7	11,8	2,9	—	2,9	—	—	—
0,4	0,2	30,6	25,9	0,6	8,4	1,8	0,2	6,2	3,7	2,4	0,7	0,2	1,4	0,02	7,1	1,8	2,5	7,4	0,6	0,1	0,4	2,4
0,5	—	31,8	27,2	0,5	11,1	1,9	0,9	7,8	2,7	1,8	—	—	—	—	6,5	1,4	2,8	6,9	—	—	0,9	3,3
0,4	0,2	35,4	31,2	0,4	9,3	1,7	0,2	7,0	3,4	2,0	0,8	0,2	1,1	0,02	6.1	1,6	2,0	12,8	0,5	0,04	0,5	1,2
—	—	32,4	29,5	0,5	8,5	—	—	8,1	2,7	0,9	0,9	0,5	1,8	—	5,4	0,9	3,6	14,4	0.5	—	—	2.7
0,3	0,2	34,2	34,9	0,5	9,5	1,9	0,2	7,0	3,4	1,8	0,8	0,2	1,0	0,03	5,6	1,7	2,1	12,8	0,4	0,1	0,3	2,4
1,6	—	32,8	28,8	—	16,4	4,9	—	11,3	4,9	4,9	—	—	1,6	1,6	1,6	1,6	—	14,8	—	—	—	—
0,3	0,3	30,0	25,1	0,5	8.6	1,7	0,2	6,2	3.8	0,2	0,7	0,3	1,1	0,1	7,3	1,8	2,9	7,7	0,5	0,03	0,4	2,4
—	—	36,2	31,0	—	5,2	—	—	0,3	—	—	—	—	—	—	6,9	0,2	0,3	6,9	—	5,2	—	8,7
0,2	0,3	32,6	27,8	0,4	9.7	1,7	0,3	6,6	3,8	2,7	0,6	0,3	1,1	0,04	6,3	1,7	2,7	8,8	0,3	0,1	0,3	1,7
—	—	30,9	2,7	—	15,4	—	—	0,8	15,4	1,2	—	—	—	—	3,8	—	—	7,7	—	—	—	—
0,2	0,3	25,3	20,0	0,4	8,3	1,5	0,2	5,5	3,9	5,6	0,6	0,2	1,4	0,01	7,8	2,1	2,8	8,1	0,6	0,03	0,3	2,6
—	—	19,7	13,1	—	13,2	3,3	—	8,2	1,6	1,6	—	—	1,6	—	9,8	1,6	3,3	8,2	—	—	—	4,9
0,4	0,3	29,0	23,9	0,6	7,4	1,6	0,3	5,9	4,0	2,4	0,8	0,3	1,3	0,1	7,7	2,1	2,9	6,2	0,7	0,1	0,4	2,6
—	0,5	30,1	25,4	0,6	9,9	2,6	—	7,3	3,1	1,6	—	1,6	2,6	—	6,7	3,6	0,5	3,1	—	—	—	5,7
0,2	0,2	38,4	33,9	0,5	10,1	1,9	0,3	7,1	3,2	1,6	1,1	0,2	1,0	0,03	5,2	1,5	1,9	13,1	0,5	0,1	0,3	1,6
—	1,3	35,6	32,5	—	3.8	1,1	—	9,4	4,4	3,8	0,6	—	0,6	—	4,4	1,9	0,6	15,0	—	—	—	0,6
0,1	0,2	46,5	42,8	0,2	11,7	1,8	0,4	8,9	2,3	0,5	1,1	0,1	0,3	—	2,1	0,5	0,8	26,1	0,1	—	0,1	0,2
—	—	25,0	25,0	—	—	—	—	—	25,0	25,0	—	—	—	—	25,0	—	—	25,0	—	—	—	—
0,5	0,1	37,8	33,6	0,5	9,5	1,9	0,2	6,9	4,3	1,5	0,9	0,2	—	—	4,8	1,4	1,8	14,5	0,3	0,1	0,4	2,0
—	—	37,0	37,0	—	10,9	2,2	—	8,7	4,3	4,3	—	—	—	—	4,3	2,2	2,2	15,3	—	—	—	—
0,4	0,3	30,2	25,5	0,5	8,7	1,8	0,3	6,0	3,7	2,3	0,7	0,3	1,3	0,02	7,3	2,2	2,7	5,4	0,7	0,1	0,4	2,6
1,4	—	24,7	23,5	—	26,2	7,2	1,4	15,9	1,4	—	—	—	—	—	4,3	1,4	—	4,3	1,4	—	—	2,9
0,2	0,3	33,3	28,9	0,4	8,9	1,7	0,2	6,0	3,2	2,2	0,8	0,2	1,2	0,01	6,0	1,7	2,3	11,1	0,5	0,03	0,4	1,6
—	—	18,5	14,8	0,6	11,1	—	—	11,1	3,7	3,7	—	—	—	—	14,8	7,4	3,7	18,5	—	—	—	—
0,2	0,2	38,2	34,3	0,5	9,4	1,7	0,2	7,2	3,0	1,4	1,0	0,1	0,8	0,03	5,0	1,4	2,2	16,7	0,4	0,04	0,3	1,5
—	0,6	33,6	30,8	—	6,9	1,1	0,3	5,3	3,1	1.9	0,3	0,3	1,4	—	7,8	1,4	2,5	19,7	0,3	—		1,1
0,4	0,3	47,4	43,5	0,5	12,3	2,3	0,2	9,4	3,2	1,3	1,0	0,3	1,0	0,02	3,9	1,4	1,4	11,4	0,1	—	0,1	1,3
—	—	50,0	50,0	2,2	5,0	—	—	5,0	—	—	—	—	—	—	5,0	—	—	15,0	—	—	—	—
0,3	0,3	32,0	28,6	0,5	10,4	1,7	0,2	6,6	3,9	2,2	0,8	0,2	1,2	0,1	6,3	1,7	2,4	9,4	0,5	0,1	0,3	2,0
1,5	—	36,0	29,4	1,4	7,4	0,7	—	5,9	7,4	2,9	0,7	1,5	2,2	0,7	1,5	0,7	0,7	8,8	0,7	—	—	0,7

Група профэсій (кляс. ЦСК)	Хвар. эпід., эндэм. і інфэкцыйныя	У т. ліку: Бугарч. лёгк. і інш. орг. дыханьня	Бугарчатка іншых органаў	Рак і іншыя злаякасн. новаўтв.	Агульн. расстройства харч. і ўнутранай сэкрэцыі	У тым ліку: Хранічны раматус	Малакроўе (анэмія) хлероз	Хваробы залоз і ўнутранай сэкрэцыі	Хваробы нэрвовай сыстэмы	У тым ліку: Орг. захв. цэнтр. нэрвовай сыстэмы	Эпілепсія	Істэрыя, нэўрастэнія	Нэўрыт	Хваробы органаў зроку
Раб. сілавых установак	15,2	13,8	1,2	1,1	2,4	1,3	0,2	—	8,3	3,9	1,0	1,7	0,3	2,6
	17,8	13,7	2,7	—	1,4	1,4	—	—	6,9	2,7	—	2,7	—	5,5
Іншыя рабочыя	19,8	17,8	1,5	1,0	2,3	1,5	0,2	—	9,2	4,4	1,2	2,0	0,4	2,3
	18,2	15,8	1,5	0,8	1,9	1,3	—	—	10,6	5,7	1,5	1,9	0,3	2,2
Тэх. пэрсонал	13,1	11,9	1,1	1,3	2,5	1,6	0,1	—	7,1	3,5	0,8	1,5	0,4	2,3
	11,3	10,2	0,5	0,5	2,7	1,1	—	—	10,8	4,3	1,4	1,6	0,5	1,1
Гасп.-разьмерк. пэрсон.	14,7	13,5	1,1	1,2	2,3	1,2	0,1	—	7,7	3,7	0,8	1,6	0,5	2,4
	13,9	11,9	2,0	0,5	3,0	0,5	—	—	7,9	3,5	1,0	1,5	0,5	1,0
Улікова-контр. пэрсон.	13,0	11,6	1,2	1,3	2,5	1,7	0,1	—	7,1	3,4	0,9	1,4	0,4	2,4
	13,9	12,1	1,5	0,8	1,8	0,5	—	—	9,3	3,8	—	2,8	—	2,7
Справаводчы пэрсонал	17,5	15,5	1,4	0,8	2,4	1,5	0,1	—	8,7	4,1	1,0	1,7	0,4	2,5
	20,2	18,0	1,7	1,0	2,0	0,7	—	—	9,2	5,9	0,7	2,3	0,7	3,2
Мэдыка-сан. пэрсонал	13,0	11,8	1,2	1,2	2,6	1,7	0,1	—	7,0	3,3	0,6	1,4	0,4	2,3
	11,1	—	—	—	6,9	5,6	—	—	13,9	6,9	2,8	1,4	—	2,8
Работнікі асьветы	23,0	20,9	1,7	1,0	2,5	1,4	0,2	—	10,6	4,8	1,5	2,4	0,4	2,6
	26,2	26,2	—	2,5	1,3	1,3	—	—	12,5	6,3	2,5	—	—	1,3
" мастац.	15,2	13,4	1,4	1,2	3,5	1,6	0,1	—	7,4	2,7	1,0	1,3	0,4	2,5
	16,6	16,6	—	—	—	—	—	—	11,1	11,1	—	—	—	5,6
" сувязі	13,0	11,5	1,1	1,4	2,4	1,6	0,1	—	6,4	3,0	0,5	1,2	0,4	2,3
	9,5	4,5	—	—	2,4	1,8	—	—	10,7	5,9	0,6	2,4	0,1	1,2
" гігіены	20,8	18,2	1,9	0,7	1,1	0,6	0,2	—	12,7	6,0	1,8	2,3	0,3	2,8
	33,2	0,2	—	—	—	—	—	—	16,7	—	0,2	—	—	—
" харч. і інтэрнат.	11,3	10,1	0,9	1,2	2,3	1,8	0,1	—	6,2	2,9	0,6	1,3	0,3	2,5
	11,4	10,5	0,9	2,6	1,8	0,9	—	—	6,1	5,3	0,9	—	—	2,6
" аховы бясьпекі	13,0	12,6	1,1	1,2	2,0	1,7	0,1	—	7,0	3,3	0,8	1,5	0,3	2,4
	11,8	10,4	1,0	0,3	2,3	2,0	0,3	—	5,0	2,0	0,3	2,0	—	0,3
Юрыдычны пэрсон.	13,7	12,1	1,2	1,5	2,5	1,7	—	—	7,0	3,5	0,5	1,7	0,5	2,9
	—	—	—	—	—	—	—	—	16,7	16,7	—	—	—	—
Іншыя служач.	14,3	12,9	1,2	1,2	2,3	1,6	0,1	—	7,3	3,3	0,8	1,7	0,5	2,7
	20,0	16,0	2,0	2,0	—	—	—	—	10,0	4,0	—	6,0	—	6,0
Без паказ. профэсій	4,7	4,2	0,5	1,0	2,1	1,8	—	—	3,6	1,7	0,2	0,3	0,3	1,9
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Разам	**16,0**	**14,3**	**1,4**	**1,2**	**2,4**	**1,6**	**0,1**	—	**8,0**	**3,8**	**0,9**	**1,6**	**0,4**	**2,4**
	15,7	**14,1**	**1,2**	**1,1**	**2,4**	**1,5**	**0,1**	—	**7,9**	**3,7**	**0,9**	**1,7**	**0,3**	**2,4**

Табліца 36 (працяг)

У тым ліку: катаракта	Хваробы органаў слыху	Хваробы органаў крываварату	У т. ліку: Міокардыт і артарыё склерос	Пашырэньне вэн і вар. язвы	Хваробы органаў дыханьня	У тым ліку: Бронхіт	Плеўрыт	Эмфізэма лёгкіх	Хваробы органаў траўленьня	У тым ліку: Хваробы страўн.	Кіла	Хваробы печанёў	Хвар. мачаполовых орг. і іх прыдат. невэн. паходж.	У тым ліку хваробы палавых органаў	Хваробы касьцей і орг. руху	У т. ліку: Хваробы суччляненьняў	Дэфэкты канцавін	Старэчая друзласьць	Траўмы, тэрміч. і эмпэр- папсав.	Атручваньні	Навызнач. і недакладна абазначаныя хваробы	Іншыя хваробы
0,2	0,4	37,3	32,8	0,5	10,0	1,8	0,2	7,5	3,6	1,9	0,9	0,3	1,1	0,04	5,6	1,6	2,1	10,0	0,4	0,1	0,5	1,5
1,4	—	36,9	31,5	0,7	16.5	4,1	1,4	9,5	2,7	—	2,7	—	—	—	2,7	1,4	—	5,5	—	—	—	4,1
0,2	0,2	32,0	27,1	0,4	8,6	1,6	0,2	6,0	3,2	1,8	0,7	0,2	1,2	0,03	6,5	1,6	2,5	10.9	0,5	—	0,3	2,3
0,2	—	26,9	22,6	—	10.9	1,9	8,8	8,8	4,7	2,4	1,3	0,5	0,8	—	8,2	2,9	2,9	12,0	0,8	—	0,5	1,5
0,3	0,3	39,6	35,3	0,5	10,2	1,9	0,2	7,6	3,3	1,8	0,9	0,2	1,0	0,04	4,9	1,8	1,8	12,5	0,2	0,1	0,3	1,3
—	0,5	45,0	36,0	—	7,0	—	—	6,5	3,8	1,6	—	—	1,1	—	2,7	1,1	1,1	12,4	—	—	—	0,5
0,4	0,2	36,6	32,4	0,5	9,8	2,0	0,2	7,1	3,3	1,8	0,8	0,2	1,1	0,03	5,3	1,6	2,0	12,9	0,5	0,1	0,3	1,7
0,5	—	42,5	37,1	—	6,9	1,5	0,5	3,5	5,0	3,5	1,0	—	1,0	—	4,5	1,0	1,0	11,8	0,5	—	—	1,5
0,2	0,3	40,9	36,6	0,5	11,0	2,2	0,3	8,1	3,3	1,5	1,0	0,3	1,0	0,03	4,9	1,3	2,0	10,4	0,3	0,1	0,2	1,4
0,3	0,5	48,5	44,4	—	4,7	1,0	—	3,7	2,5	1,0	0,8	—	1,3	—	3,0	—	1,3	8,1	0,3	—	0,3	2,3
0,3	0,3	35,9	31,3	0,5	10,1	1,9	0,3	7,2	3,6	2,3	0,8	0,3	1,3	0,03	5,9	1,8	2,2	7,9	0,5	0,1	0,3	2.0
—	0,3	43,5	38,9	—	6,2	1.6	—	3,9	1,3	1,0	—	—	0,7	—	3,9	0,3	2,3	5,9	0,3	—	0,7	1,6
0,4	0,4	39,2	35,0	0,8	10,2	1,8	0,3	7,9	3,6	1,9	0,9	0,2	1,0	0,04	5,1	1,4	2,1	12,4	0,0	0,1	0,4	1,3
—	—	34,7	29,2	—	8,3	1,4	1,4	5,6	2,8	1,4	—	—	2,8	—	4,2	—	2,8	11,1	—	—	—	1,4
0,4	0,4	28,6	23,7	0,4	9,3	1,3	0,3	5,4	3,9	2,0	0,8	0,2	1,2	0,1	4,1	1,7	2,8	8,7	0,7	0,1	0,6	2,7
1,3	—	25,0	30,4	—	5,0	—	—	5,0	1,3	—	1,3	—	2,5	—	—	—	—	10,0	—	—	—	2,5
0,1	0,3	38,3	33,1	0,6	9,9	1,7	0,3	7,5	3,2	1,7	0,8	0,3	0,9	0,1	4,5	1,0	2,3	10,7	0,4	0,1	0,2	1,7
—	—	33,3	27,8	0,6	5,6	5,6	—	—	5,6	5,6	—	—	—	—	—	—	—	16,6	—	—	—	5,6
0,3	0,3	42,8	38,2	0,5	11,8	2,1	0,2	8,8	3,6	1,7	0,8	0,3	1,2	0,2	4,7	1,5	1,7	8,3	0,3	0,03	0,2	1,2
0,6	—	50,2	43,2	—	8,8	1,2	—	7,1	4,1	3,8	1,2	—	0,6	—	2,4	0,6	1,2	5,9	0,6	—	1,2	2,4
0,4	0,3	13,0	11,5	0,2	7,5	0,5	0,4	3,1	1,4	0,8	0,3	0,2	0,3	0,02	7,9	2,0	3,1	26,0	0,8	0,2	0,6	3,9
—	—	16,7	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16,7	—	—	16,7	—	—	—	—
0,2	0,2	39,2	38,4	0,8	10,1	1.9	0,2	7,7	3,1	1,4	1,1	0,3	1,0	0,1	4,4	1,3	1,7	17,2	0,3	0,1	0,3	0,6
—	—	33,3	30,7	0,7	13,1	0,9	0,9	10.5	4,4	—	1,8	1,8	—	—	5,3	—	2,6	16,7	0,9	—	0,9	0,9
0,4	0,2	35,6	31,8	0,5	9,0	1,8	0,2	6,2	3,0	1,5	0,9	0,2	1,1	0,04	5,2	1,3	1,9	17,6	0,4	0,1	0,4	1,6
—	0,3	43,0	36.6	—	8,7	1,0	0,7	6,7	2,6	1,4	1,3	—	1,0	—	5,7	1,0	1,0	17,1	0,3	—	0,7	0,7
0,3	0,2	40,5	35,9	0,4	11,3	2,4	0,3	8,0	4,2	2,0	0,9	0,2	1,1	0,02	5,5	1,7	1,7	7,7	0,4	—	0,2	1,5
—	—	83,3	83,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0,4	0,3	37,8	33,7	0,4	10,0	2,0	0,1	7,5	3,3	1,8	0,9	0,3	1,1	0,1	5,2	1,6	1,9	12,2	0,5	—	0,5	1,3
—	—	34,0	30,0	—	6,0	—	—	6,0	4,0	—	2,0	—	—	—	4,0	—	2,0	12,0	—	—	—	2,0
0,7	0,2	54,7	50,6	—	13,1	10,1	—	10,7	4,6	0,7	1,1	0,2	0,6	0,1	2,6	1,1	—	10,6	—	—	0,1	0,2
—	—	100,0	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0,3	0,2	36,0	31,7	0,5	9,8	1.9	2,0	7,1	3,2	1,7	0,7	0,2	1,1	0,3	5,6	1,5	2,2	11,7	0,5	0.1	0,3	1,8
0,3	0,2	36,2	31,8	0,4	9,6	1,7	0,2	7,1	3,4	1,7	1,0	0,2	1,0	0,04	5,4	1,5	2,1	12,1	0,4	0,1	0,3	1.8

Склад інвалідаў працы па прычынах інваліднасьці (па

Група профэсій (кляс. ЦСК)	Хвар. эпід., эндэм. і інфэкцыйн.	У т. л.: Бугарч. лёгк. і інш. орган. дых.	У т. л.: Бугарчатка інш. органаў	Рак і інш. злаякасн. новаўтвар.	Агульн. расстройства харч і ўнутран. сэкрэц.	У тым ліку: Хранічны раматус	У тым ліку: Малакроўе (анэмія) хлёроз	У тым ліку: Хваробы залоз і ўнутран. сэкрэцыі	Хваробы нэрвовай сыстэмы	У тым ліку: Орг. зах. цэнтр. нэрв. сыстэмы	У тым ліку: Эпілепсія	У тым ліку: Істэрыя, нэўрастэнія	У тым ліку: Нэўрыт	Хваробы органаў вроку
Жанчыны														
Работн. сельск. гасп.	16,6 15,3	15,6 15,3	0,8 —	2,4 1,4	9,2 9,7	5,5 5,6	1,2 2,8	0,6 1,4	7,4 2,8	1,8 1,4	0,5 —	4,0 1,4	0,5 —	2,6 5,6
Мэталістыя	30,1 25,0	27,3 —	1,8 —	2,6 —	8,9 —	5,5 —	1,3 —	0,7 —	13,0 —	3,5 —	1,1 —	7,1 —	0,5 —	2,7 50,0
Дрэваапрацоўшчыкі	35,1 16,7	31,1 16,7	2,8 —	0,9 —	5,7 —	4,0 —	0,4 —	0,5 —	12,4 49,9	3,9 16,7	1,3 —	5,8 33,3	0,5 —	2,6 16,7
Папернікі	25,9 17,9	24,2 17,9	1,7 —	2,4 —	6,7 23,1	3.8 17,9	1,2 2,6	0,6 —	10,1 10.3	2,8 2,6	0,8 —	5,3 7,7	0.8 —	2,1 —
Друкары	44,1 25,0	36,6 0,2	3,2 —	0,5 —	2,8 —	1,8 —	0,6 —	0,3 —	14,5 12,5	5,3 12,5	1,8 —	5,9 —	0,5 —	2,7 —
Тэкстыльшчыкі	37,7 50,0	34,4 48,0	3,0 2.0	1,9 2,0	5,9 5,9	2,4 2,0	1,2 2.0	0,6 1,0	13.4 3,9	4.1 2,0	1,4 —	6,5 1,0	0,8 1,0	2,7 2,0
Швэйнікі	43,1 38,5	37,3 23.1	4,8 3,8	1,4 —	4,2 —	2,2 —	0,7 —	0,5 —	14,9 19,2	5,9 3,8	2,0 7,7	5,9 3,8	0,3 —	2,4 —
Гарбары	31,4 50,0	28,0 50,0	2,4 —	1,9 —	7,0 —	4,8 —	0,5 —	0,8 —	11,6 —	2,7 —	1,0 —	7,3 —	0,6 —	3,0 —
Харчавікі	28.8 30,0	26,2 3,0	2,2 —	1,2 —	7,8 —	4,9 —	0,7 —	0,7 —	9,9 20,0	2,6 1,0	0,9 —	5,3 —	0,6 1,0	2,6 —
Тытуньнікі	31,3 —	25,7 —	1,8 —	1,8 16,7	7,0 —	5,3 —	0,9 —	0,5 —	12,0 16,7	3,5 16,7	1,1 —	5,8 —	0,6 —	3,1 33,3
Хэмікі	40.4 42,3	32,6 38,5	3,5 3,8	— —	5,7 6,4	3,1 2,6	1,3 —	0,4 1,3	13,0 9,0	5,8 1,3	1,4 —	5,0 5,2	0,4 —	3,3 1,3
Шклопарцалян.	25,7 21,5	23,5 21,4	1,7 —	2,5 —	8,6 14,3	5,1 —	1,1 —	0,6 —	10,3 14,3	2,9 —	0,7 —	5,5 14,3	0,8 —	3,7 —
Раб. па апрац. мінэраляў	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Будаўнікі	26,6 —	24,5 —	1,5 —	2,0 —	9,2 —	5,8 —	1,2 —	0,4 —	12,1 25,0	4,1 25,0	1,2 —	5,1 —	— —	3,4 —
Чыгун. і водны трансп.	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Мясц. трансп.	24,5 —	22,1 —	1,8 —	1,9 —	7,0 —	4,1 —	1,0 —	0,5 —	9,4 100,0	2,8 100,0	0,8 —	4,6 —	0,5 —	2,4 —

даных распр. статмат. соцстраха за 1926—1928 гг)

Табліца 37

			У т. л.:			У тым ліку:				У тым ліку:						У т. л.:						
У тым ліку катаракта	Хваробы органаў слыху	Хваробы органаў крывявароту	Міокардыт і артэрыё-склероз	Пашыр. вэн і вар. язвы	Хваробы органаў дыханьня	Бронхіт	Плеўрыт	Эмфізэма лёгкіх	Хваробы органаў траўленьня	Хвароб. страўн.	Кіла	Хваробы печані	Хв. мачапл. орг. і іх прыд. невэн. пах. ан. добр. нов. жан. плод. орг.	У тым ліку хваробы плоцьных органаў	Хваробы касьцей і орг. руху	Хваробы сучляненьняў	Дэфэкты канцавін	Старэчая друзласьць	Траўмы, тэрмічн. эмпэрычн. папсав.	Атручваньні	Нявызнач. і недакладна азбазнач. хваробы	Іншыя хваробы
0,4	0,3	34,5	25,5	1,3	4,8	2,0	0,2	2,0	1,5	0,3	0,5	0,3	4,7	1,6	3,9	1,9	0,5	11,2	0,1	—	0,3	1,0
—	—	38,9	25,0	4,1	8,3	5,6	1,4	1,4	4,1	1,4	1,4	—	2,8	—	—	—	—	9,7	—	—	—	1,4
0,2	0,6	23,5	13,7	0,7	2,9	1,0	0,1	0,5	2,1	0,2	0,4	0,4	5,1	1,6	4,8	2,9	0,4	1,2	0,3	—	0,3	1,8
—	—	25,0	25,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0,1	0,2	23,5	13,9	0,6	3,0	1,6	0,4	1,2	1,5	0,6	0,1	0,2	5,0	2,1	4,5	2,6	0,1	2,1	0,4	—	0,8	2,3
—	—	16,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0,1	0,5	26,6	16,2	1,1	4,4	2,1	0,3	1,6	1,7	0,3	0,3	0,4	5,6	2,9	4,8	3,3	1,1	6,6	0,2	—	0,3	1,9
—	—	20,5	12,8	—	7,7	2,6	—	—	—	—	—	—	12,8	10,3	—	—	—	7,7	—	—	—	—
—	0,6	16,3	16,2	0,2	2,5	0,5	0,1	1,1	2,1	0,8	—	0,5	2,0	2,4	5,2	3,0	0,1	2,8	0,3	—	1,0	2,6
—	—	25,0	—	—	12,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,5	—	—	—	—	—	—	12,5
0,1	0,5	16,7	5,5	0,7	2,9	1,0	0,3	0,9	2,2	0,3	0,2	0,3	5,2	3,0	5,4	2,9	1,0	2,2	0,2	—	0,4	3,2
1,0	—	13,7	6,0	1,0	2,9	1,0	—	1,0	2,9	—	—	2,0	4,9	2,0	4,9	2,0	2,0	2,0	—	—	—	4,9
0,03	0,4	14,1	2,5	0,3	1,6	0,6	0,1	0,4	2,3	0,4	0,1	0,3	5,3	2,5	3,9	3,0	0,3	0,3	—	—	0,7	5,8
—	—	23,1	7,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15,4	7,7	—	—	—	—	—	—	—	3,8
—	—	27,9	18,2	1,0	2,4	1,3	0,3	0,7	1,4	—	0,3	—	4,7	2,0	5,5	2,2	0,3	2,0	0,5	—	0,5	0,2
—	—	50,0	50,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0,2	0,2	28,9	19,1	0,9	4,8	2,0	0,7	1,8	1,2	0,4	0,1	0,1	4,0	2,0	4,4	2,2	0,4	3,5	0,5	—	0,5	1,9
—	—	40,0	2,0	1,0	—	—	—	—	—	—	—	—	10,0	1,0	—	—	—	—	—	—	—	—
0,2	0,5	26,5	16,6	0,8	3,6	1,5	0,3	1,4	1,8	0,5	0,2	0,4	4,6	1,8	3,7	2,7	0,3	2,3	0,3	—	0,4	1,8
—	—	33,3	33,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0,2	—	17,2	6,5	0,8	3,1	0,8	0,5	0,8	2,1	0,8	0,3	0,4	5,9	2,5	5,4	2,9	0,6	2,0	—	—	0,6	1,6
—	—	15,3	1,3	—	1,3	—	—	—	6,4	—	—	—	5,1	3,8	1,3	1,3	—	9,0		—	1,3	1,3
0,1	0,2	29,6	19,2	1,4	3,4	1,2	0,1	1,2	1,5	0,2	0,4	0,3	6,2	2,3	4,4	2,5	0,6	3,0	0,2	—	0,4	1,5
—	—	35,7	28,6	—	7,1	7,1	—	—	—	—	—	—	—	—	7,1	—	7,1	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0,4	0,8	22,8	15,8	0,7	4,5	1,6	0,3	1,7	2,2	0,8	0,2	0,6	4,9	1,5	5,1	3,1	0,2	2,5	0,2	—	0,4	3,3
—	—	50,0	25,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0,2	0,3	28,8	19,8	1,0	4,3	1,7	0,3	1,8	1,7	0,3	0,3	0,3	4,5	1,9	4,3	2,2	0,6	8,5	0,2	—	0,3	1,9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Група профэсій (кляс. ЦСК)	Хвар. эпід., эндэм. і інфэкцыйн.	У т. л.: Бугарч. лёгк. і інш. орган. дых.	Бугарчатка інш. органаў	Рак і інш. злаякасн. новаўтвар.	Агульн. расстройства хар. і ўнутран. сэкрэц.	У тым ліку: Хранічны раматус	Малакроўе (анэмія) хлероз	Хваробы залоз і ўнутран. сэкрэцыі	Хваробы нэрвовай сыстэмы	У тым ліку: Орг. зах. цэнтр. нэрв. сыстэмы	Эпілепсія	Істэрыя, нэўрастэнія	Нэўрыт	Хваробы органаў зроку
Раб. сілавых установак	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Інш. рабочыя	24,5 23,4	22,3 19,6	1,8 1,9	2,1 1,9	7,5 6,6	4,3 2.8	0,8 0,9	0.5 0,9	12,0 11,2	2,8 0,9	0,8 0,9	5,0 7,2	— 0,9	2.3 0,9
Тэх. пэрсонал	24,5 100,0	22,1 100,0	1,8 —	1,9 —	7,0 —	4,1 —	1,0 —	0,5 —	9,4 —	2,8 —	0,8 —	4,6 —	0,5 —	2,4 —
Гасп.-разьмерк. пэрсон.	32,3 18,9	28,4 18,9	2,7 —	2,3 5,4	7,3 10,8	3,8 10,8	1,3 —	0,7 —	11,6 13,6	3,4 2,7	1,2 —	5,9 10,8	0,2 —	2,5 2,7
Улікова-контр. пэрсонал	27,2 28,1	24,7 21,9	2,4 6,3	1,7 3,1	6,6 6,3	4,2 3,1	0,9 3,1	0.4 —	11,0 6,3	3,9 6,3	1,1 —	4,8 3,1	0,7 —	2,6 6,3
Справавод. пэрсон.	31,4 47,8	29,9 41,8	2,5 5,5	1,5 1,8	6,2 9,2	4,0 3,1	0,8 —	0,7 3,6	12,0 10,9	3,9 1,8	1,3 1,8	5,8 3,6	0,4 —	2,7 3,6
Мэдыка-сан. „	33,8 35,8	31,2 35,9	2,6 —	1,6 2,2	5,7 2,2	3.4 1,1	1,2 —	0,8 —	11,6 13,0	3,3 4,3	1.4 1,1	6,3 4,3	0,6 2,2	3,1 —
Раб. асьветы	27,3 26,8	26,4 25,2	2,0 1,6	1,7 1,6	6,4 8,1	4,0 4,1	1,2 2,4	0,6 0,8	13,9 18,7	3,0 2,4	1,0 4,1	5,4 9,8	0,6 0,8	3,5 2,4
„ мастацтва	23,4 20,0	21,1 0,02	1,5 —	2,4 —	9,9 —	5,1 —	1,3 —	0,6 —	9,3 —	2,6 —	0,9 —	4,3 —	0,6 —	3,2 —
„ сувязі	26,1 31,3	24,3 28,5	1,5 2,9	— —	7,9 2,9	5,0 2,9	1,0 —	0,6 —	14,0 22,8	3,1 2,9	0,9 —	5,6 20,0	0,3 —	2,8 —
„ гігіены	21,3 15,9	19,9 15,9	1,5 —	2,1 4,5	8,8 11,4	5,0 9,1	1,4 2,3	0,6 —	11,7 9,1	2,4 2,3	0.8 2,3	4,3 4,5	0,6 —	— —
„ харч. і інтэрнатаў	17,2 14,6	15,8 11,5	1,2 1,9	1,5 1,9	6,2 6,4	4,2 4,0	0,9 0,6	0,5 —	8,2 5,9	2,0 2,8	0,6 0,2	3,5 2,7	0,6 —	2,5 2,7
„ аховы бясьпекі	12.8 15,0	11,3 15,0	1,1 —	1,4 5,0	5,2 10,0	3,7 10,0	0,6 —	0,4 —	5,1 —	2,0 —	0,5 —	2,3 —	0,5 —	1,9 —
Юрыдычн. пэрсон.	24,5 —	22,1 —	1,8 —	1,9 —	7,0 —	4,1 —	1,0 —	0,5 —	9,4 —	2,8 —	0,8 —	4,6 —	0,5 —	2,4 —
Інш. служачыя	24,5 —	22,1 —	1,8 —	1,9 —	7,0	4,1 —	1,0 —	0,5 —	9,4 —	[illegible] —	0,8 —	4,6 —	0,5 —	2,4 —
Без паказан. профэсій	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Разам	25,4 24.5	23,2 22,1	1,8 1.8	1.9 1,9	6,9 7,0	4,0 4,1	1,0 1,0	0.7 0,5	9,6 9,4	3,0 2,8	0,9 0.8	4,7 4,6	0,6 0,5	2,5 2,4

Табліца 37 (працяг)

У тым ліку: катаракта	Хваробы органаў слыху	Хваробы органаў крывязвароту	У т. л.: Міокардыт і артэрыёсклероз.	У т. л.: Пашыр. вэн і вар. язвы	Хваробы органаў дыханьня	У тым ліку: Бронхіт	У тым ліку: Плеўрыт	У тым ліку: Эмфізэма лёгкіх	Хваробы органаў траўленьня	У тым ліку: Хваробы страўн.	У тым ліку: Кіла	У тым ліку: Хваробы печані	Хв. в мачапл. орг. і іх прыд не вэн. пах. ап. добр. нов. жан. пл. орг.	У тым ліку хваробы плоцьн. органаў	Хваробы касьцей і орг. руху	У т. л.: Хваробы сучляненьняў	У т. л.: Дэфэкты канцав'н	Старэчая друзласьць	Траўмы, тэрмічн. эмпэрычн. пансав.	Атручваньні	Нявызнач. і недакладна абазнач. хваробы	Іншыя хваробы
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0,2	0,3	27,0	18,3	1,2	5.0	2,0	0,4	1,7	1,8	0,3	0.3	0,3	5,3	2,4	4.7	2,3	0,7	5,1	0,2	-	0,3	1,9
—	—	28,0	16,9	0,9	7,5	2,8	1,9	1,9	0,9	—	0,9	—	5,6	2,8	5,6	1,5	—	6,6	—	—	0,9	0,9
0,2	0,3	28,8	19,8	1,0	4,3	1,7	0,3	1,8	1,7	0,3	0,3	0,3	4,5	1,9	4,3	2,2	0,6	8,5	0,2	—	0,3	1,9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0,2	0,5	23,6	12,3	0,8	3,7	1,4	0,4	1,1	1,0	0,3	0,3	0,3	4,7	2,2	4,0	2,4	0,8	3,4	0,3	—	0,2	2,9
—	—	32,4	16,2	—	2,7	2,7	—	—	—	—	—	—	8,1	—	—	—	—	2,7		—	—	2,7
0,2	0,4	27,8	17.6	1,0	3,6	1,5	0,2	1.3	2,0	0,5	0,3	0,3	5,0	1,8	4,6	2,7	0,5	3,1	0,2	—	0,4	3,8
—	—	25,0	18,8	—	3,1	3,1	—	—	3,1	—	—	3,1	9,3	—	—	—	—	6,3	—	—	—	3,1
0,2	0,4	22,8	12,0	1,7	4,3	1,5	0,3	1,0	1,7	0,5	0,3	0,4	5,6	2,4	4,9	2,8	0,6	3,0	0,3	—	0,6	2,5
—	1,8	18,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,6	—	—	—	—	—	—	—		3,6
0,3	0,6	22.4	11,2	0,6	3,2	1,0	0,4	1,0	2,0	0,4	0,4	0,5	4,5	2,0	4.8	2,6	0,5	4,0	—	—	0,5	2,3
—	1,1	21,7	8,7	—	3,3	—	—	2,2	2,2	—	—	—	3,3	1,1	3,3	2,2	—	5,4	—	—	1,1	5,4
0,2	0,6	24.6	16,1	0,9	4,2	1,6	0,4	1,6	1,9	0,3	0,3	0,4	4,7	2,2	4,8	2,5	0,6	4.9	0,3	—	0,3	1,0
1,6	1,8	22,8	14,8	—	4,9	3,3	—	—	—	—	—	—	4,9	0,8	2,4	1,6	—	5,7	—	—	—	—
0,3	0,5	31,5	22,3	0,9	5,4	1,9	0,4	2,3	1,7	0,3	0,2	0,4	3,1	0,9	4,2	2,4	0,2	6,4	0,3	—	0,2	1,3
—	1,6	40,0	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20,0	0,02	—	—	—	—	—	20,0
0,1	0,5	27,6	18,7	1,4	3,6	1,6	0,2	1,2	1,7	0,6	0,4	0,5	5,8	2,3	5,6	2,4	0,7	3,0	0,1	—	0,3	1,3
—	—	20,0	17,1	—	5,7	—	—	5,7	—	—	—	—	5,7	2,9	2,9	—	2,9	2,9	2,9	—	—	—
—	0,5	31.3	21,9	1,1	5,1	2,0	0,3	2,2	1,7	0,5	0,5	0.5	4,5	1,9	5,3	2,2	0,7	7.9	0,2	—	0,2	—
—	2,9	34,1	25,0	—	6,8	2,3	—	4,5	2,3	—	—	2,3	4,5	2,3	9,1	6,8	2,3	2,3	—	—	—	—
0,3	0,3	32.6	25.7	1,0	5,1	2,1	0,3	2,6	1.5	0,6	0,5	0,8	3,8	1,6	4.8	1,9	0,4	14,6	0,2	—	0.3	1,2
—	—	36,8	29,0	1,5	4,2	1,3	0.2	2,7	1,7	0,5	0,6	—	3.0	1,5	6,4	3,8	0,8	14,4	0,3	—	0,3	1,4
0,4	0,2	41,5	34,7	0,9	6.0	2,2	0,3	3,2	1,7	0,2	0,7	0,1	—	—	2,7	1,2	0,4	19.2	0,2	—	0,3	1,6
—	—	35,0	35,0	—	10,0	—	—	10 0	—	—	—	—	—	—	5,0	—	—	20,0	—	—	—	—
0,2	0,3	28,8	19,8	1,0	4,3	1,7	0,3	1,8	1,7	0,3	0,3	0,3	4,5	1,9	4.3	2,2	0,6	8,5	0,2	—	0,3	1,9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	—	—	—	—	—	—	—
0,2	0,3	28,8	19,8	1,0	4,3	1,7	0,3	1,8	1.7	0,3	0,3	0,3	4.5	1.9	4,3	2,2	0,6	8,5	0,2	—	0 3	1,9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50,0	50,0	—	—	—	50,0	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0,3	**0,4**	**28.0**	**19.0**	**1,0**	**4,1**	**1,7**	**0,3**	**1,3**	**1,7**	**0.7**	**0,4**	**0,5**	**4 7**	**2,1**	**4,1**	**2,4**	**0,6**	**8,3**	**0,2**	**—**	**0,3**	**1,9**
0,3	**0,3**	**28,8**	**19,8**	**1,0**	**4,3**	**1,7**	**0.3**	**1,8**	**1,7**	**0,3**	**0,3**	**0,3**	**4,6**	**1,9**	**4,3**	**2,2**	**0.6**	**8,5**	**0,2**	**—**	**0,3**	**1.8**

Dozent S. R. Dichtjar.

Ergebnisse des Studiums der Invalidisation der Versicherten in der W. S. S. R.

Zusammenfassung.

Vor einem solchen Studium können—theoretisch—zweierlei Aufgaben gestellt werden: a) Anwendung der Angaben über die Invalidisation für die sozial-hygienische Charakteristik der einzelnen Berufe, und b) Analyse der charakteristischen Eigenschaften der Invaliden selbst. Die zu Grunde dieser Arbeit gelegten Materialien geben, leider, nur wenig Anhaltspunkte zur Lösung der ersten Aufgabe. Es ist zweifellos, dass wenn es eine Möglichkeit standartisierte Indexziffern der Invalidisation aufzustellen gegeben hätte, diese letzteren eine viel grössere Bedeutung für die sozial-hygienische Charakteristik der einzelnen Gruppen der Bevölkerung haben könnten als die Generalindexziffern der Erkrankung und der Kränklichkeit da hier das Moment der Arbeitsunfähigkeit in den Vordergrund tritt. Aber auch solche standartisierte Indexziffern der Invalidisation würden dieselben Fehler, denen wir immer bei den auf den Materialien der Heilanstalten fussenden Indexziffern begegnen, aufweisen, da im Grunde dieser Materialien ein Beschluss des Arztes liegt, der bei dem heutigen Stande unserer Wissenschaft nichts weniger als objektiv ist. Diesen Hindernissen, die mit der Natur des üblichen Systems der Feststellung der Invalidität in engem Zusammenhange stehen, begegnen wir auch bei der Lösung der zweiten Aufgabe die vor uns steht—Analyse der charakteristischen Eigenschaften der Invaliden.

Die sich auf die Invalidisation, ihre Intensität (Verbreitung) und Schwere (Grad der Invalidisation) beziehenden Indexziffern werden auf Grund verschiedener Methoden aufgestellt und stimmen fast niemals überein. Eine jede von diesen Methoden hat ihre Fehler; wir glauben, dass der Koefficient der Abnutzung nach Vigdortschik als bester, die ganze Erscheinung synthesierender Index der Invalidisation angesehen werden darf, bei der Bedingung, dass eine den verschiedenen Altern entsprechende Standartisation (wie wir es für die Erkrankung, die Todesursachen u. s. w. haben) durchgeführt sei. Wenn wir die verschiedenen Indexziffern unter einander vergleichen, so können wir feststellen, dass der Anteil an der Invalidisation am stärksten unter den Arbeitern der Bekleidungsindustrie, der Gerbereiindustrie, der Nahrungs- und Genussmittelindustrie, des Baugewerbes am schwächsten dagegen—unter den Erziehern und Lehrern, den Arbeitern der Medizin, der Hygiene, des Sicherheitsdienstes und der Landwirtschaft ist. Den schwersten Formen der Invalidisation (junges Alter und hoher Prozentsatz von Invaliden I und II Gruppe) begegnen wir bei den Lehrern, den Druckern, bei den im Bekleidungsgewerbe, in der Gerbereiindustrie und Medizin beschäftigten Arbeitern, den leichtesten—bei den in der Landwirtschaft, der Nahrungs- und Genussmittelindustrie, dem Kontroldienst und in dem Bergbau stehenden Arbeitern.

Geschlecht und Alter üben auf die Intensität, Schwere und Ursachen der Invalidität einen gewissen Einfluss aus. In der Wirklichkeit ist der Anteil der Frauen an der Invalidisation viel intensiver als der Anteil der Männer; da aber

die arbeitenden Frauen in einem verhältnissmässig jungen Alter stehen, das überhaupt eine geringere Invalidisationsintensität aufweist, so stellt es sich heraus, dass im Verhältniss zur ganzen Masse arbeitender Frauen (wenn man die Altersstufen nicht berücksichtigt) ihr Anteil an der Invalidisation geringer als der derjenige Männer ist.

Unter den Invalidisationsursachen stehen an erster Stelle die Erkrankungen der Kreislaufsorgane, die Tbc, die Altersschwäche, die Erkrankungen der Atmungsorgane, des Nervensystems, der Knochen und der Bewegungsorgane, die allgemeinen Ernährungsstörungen. Auch hier finden wir die den beiden Geschlechten eigenen Unterschiede; dabei ist hervorzuheben, dass die gleichen Ursachen bei Männern eine schwere Invalidität (höhere Invaliditätsgruppe) als bei den Frauen bedingen, ein Umstand, der wahrscheinlich auf die obenerwähnte Altersverteilung der Invaliden zurückzuführen ist.

Um die einzelnen Berufe in Bezug auf einzelne Invalidisationsursachen untereinander vergleichen zu können schlagen wir vor, den durch das Alter ausgeübten Einfluss mittelst einer Standartisation der Ursachen auszuschliessen. Diese Methode besteht in einer Aufstellung der extensiven Indexe der Invaliditätsursachen in den Berufsgruppen, wobei wir aus dem Durchschnittsalter der ganzen Invalidenmasse und der Berufsgruppe herausgehen müssen.

Beim Vergleichen der standartisierten Indexe der Invaliditätsursachen mit den tatsächlichen haben wir feststellen können, dass die einzelnen Invaliditätsursachen in einigen Berufen eine mehr oder minder bedeutende Rolle, als dies der Altersverteilung der Invaliden dieses Berufes nach entspricht, spielen.

Wir messen allen in Bezug auf die Charakteristik der Invalidisation der einzelnen Berufsgruppen von uns gezogenen Schlüssen nur eine relative, orientierende Bedeutung zu.

Die Zunahme der Invalidenzahl der Männer ist hauptsächlich—und für das Jahr 1928 sogar ausschliesslich—auf die Zunahme der Invalidenzahl der III Gruppe zurückzuführen; die Zunahme der Invalidenzahl der Frauen wird in allen Gruppen beobachtet, was man aus folgender Tabelle ersehen kann.

	Männer			Frauen			Gesamtzahl der Invaliden	
							Männer	Frauen
	Jahr 1926	1927	1928	1926	1927	1928	Am 1 Januar 1929	
Invaliden I Gruppe . .	91	115	117	20	19	37	639	152
„ II „ . .	594	678	678	176	165	208	3382	1093
„ III „ . .	379	554	833	185	207	280	2239	972
Im ganzen . .	1064	1347	1628	381	391	525	6260	2217

Es liegen keine Gründe vor um anzunehmen, dass die Bedingungen der Invalidisation sich überhaupt verändert haben oder dass diese Veränderungen verschieden für Männer und Frauen ausfallen. Auch diese Tatsache ist unseren Erachtens ein Zeugniss dafür, dass die Diagnostizierung der Invalidität nicht nur vom Charakter der Invalidität selbst, sondern auch von einigen anderen Umständen (der von den Versicherungskassen ausgeübten Kontrole u. s. w.) abhängig ist. Aehnliche Schlüsse muss man aus der Gruppenverteilung der Invaliden verschiedener Berufe ziehen (Klassenstandpunkt).

Es sei hier schliesslich noch der Frage über Berufsinvalidität gedachtr. Am 1 Januar 1929 gab es in der W. S. S. R. an Berufsinvaliden 509 Männe- und 30 Frauen, die unter allen 6 Gruppen verteilt waren (darunter 129 Berg. arbeiter, die sich ihre Invalidität, ausserhalb der W. S. S. R. zugezogen haben) 84% der Männer und 80% der Frauen aus der Gesamtzahl der Berufsinvaliden stehen im Alter unter 50 Jahren; das beweist dass die Invalidität, die ihre Ursache in einer gewerblichen Erkrankung oder einer gewerblichen Verletzung hat, hauptsächlich in jungem Alter eintritt. Um die Berufsinvalidisation zu charakterisieren, führen wir, soweit es unser Material erlaubt, die Beziehungen die zwischen den Berufsinvaliden der ersten drei Gruppen und den übrigen Invaliden der gleichen Gruppen bestehen an. Erstens stellen wir fest, dass es viel mehr Berufsinvaliden unter den Männern (4,4%) als unter den Frauen (0,94%) gibt. Eine relativ grosse Berufsinvalidisation wird unter den Arbeitern des Verkehrs (12,8%), der Nahrungs- und Genussmittelindustrie (10,1%), den Tagelöhnern (9,7%), Metallarbeitern (10%), Holzarbeitern (8,4%), Landwirtschaftsarbeitern (6,9%), den Druckern (6,6%) beobachtet. Leider haben wir keine Angaben über die konkreten Ursachen der Berufsinvalidität, aber, soweit man dem Charakter der obenerwähnten Berufe nach urteilen kann, besteht die Hauptursache der Berufsinvalidität in verschiedenen Traumen (Drucker, vielleicht auch Metallarbeiter und Nahrungs- und Genussmittelindustriearbeiter ausgeschlossen). Zweifellos kommen in verschiedenen Jahren in den von uns aufgestellten Beziehungen gewisse Schwankungen vor, ebenso wie Schwankungen in der Gesamtzahl der Berufsinvaliden vorkommen. Auch das führen wir nicht auf die Veränderungen der Bedingungen der Invalidisation selbst, sondern auf die Veränderungen der Diagnostizierung der Berufsinvalidität zurück,

Wir halten es für nötig den Hauptschluss, der unseren Erachtens aus unserer Analyse des Materials über die versicherten Invaliden der W. S. S. R- zu ziehen ist, an dieser Stelle besonders zu betonen. Die Expertise der Invalirdität muss nicht nur auf klinischen Tatsachen, sondern auch auf dem Charakteder Berufstätigkeit der Untersuchten fussen.

Dieses Moment korregiert einerseits die Diagnose im Sinne einer grösseeren Objektivität, und stellt andererseits die Frage über die Notwendigkeit einer solchen Organisation der ganzen Sache, die schon an und für sich für einf entsprechende Planmässigkeit und die Möglichkeit eines aktiven Einflusses au. die Feststellung der Invalidität bürgen würde auf.

Доц. С. Р. Дзіхцяр

Некаторыя заключныя вывады

Крытычны аналіз матэрыялу, узятага ў аснову характарыстыкі непрацаздольнасьці застрахаванага насельніцтва БССР, выявіў некаторыя факты, якія заслугоўваюць, нам здаецца, усебаковай увагі. Факты гэтыя прымушаюць перагледзець самую мэтодолёгію вывучэньня аналёгічных матэрыялаў і значэньне іх для ацэнкі тых ці іншых соцыяльна-патолёгічных зьяў. Прырода соцыяльна-патолёгічных зьяў, якія мы спрабавалі аналізаваць, такая, што пры сучасным стане мэдычных ведаў дыягностыка іх ня можа прэтэндаваць на об'ектыўную дакладнасьць; калі ў адносінах да траўм такая дакладнасьць больш ці менш дасягальна, то дыягностыка інваліднасьці і часовай непрацаздольнасьці па ўсіх даных можа залежыць ад об'ектыўных мэтодаў у меншай ступені, чым ад вартасьці resp, недахопаў урачоў, ад адносін самых застрахаваных, ад іх культурна-палітычнага ўзроўню, ад соцыяльна-экономічнай сытуацыі і ад раду іншых фактараў, якія яшчэ больш ускладняюць гэты комплекс прычын. Такім чынам, тое, што звычайна вывучаецца, як матэрыял, што адлюстроўвае сапраўдную соцыяльную патолёгію, адлюстроўвае толькі параўнаўчае пашырэньне тых ці іншых дыягнозаў, якія рэгіструюцца асобнымі ўрачамі ці ўстановамі. Да гэтага часу ня ўжываюць спосабаў вымеру корэляцыі між гэтымі дыягнозамі і фактычнымі об'ектыўна-існуючымі патолёгічнымі зьявамі сярод вывучаных груп насельніцтва.

З прычыны ўстаноўленага намі, так сказаць, органічнага недахопу матэрыялаў, якія павінны адлюстроўваць вывучаную зьяву, церпіць, зразумела, і ўлік складаючых іх элемэнтаў і фактараў. Сапраўды, калі дыягноз інваліднасьці resp часовай непрацаздольнасьці, абумоўлены ня толькі і ня столькі патолёгічнымі зьменамі ў організьме застрахаванага, але і радам іншых фактараў, то ня можа быць ніякай упэўненасьці ў тым, што ўсе зарэгістраваныя выпадкі колькасна і якасна адпавядаюць рачаіснасьці, або, наадварот, шмат якія выпадкі маглі-б застацца незарэгістраванымі. Натуральна, гэта не дае магчымасьці контроляваць паўнату і якасьць самай сыстэмы ўліку. Да гэтага далучаюцца організацыйныя дэфэкты, якія з асаблівай яскравасьцю відаць пры ўліку траўматызму, дыягностыку якога якраз нельга лічыць цяжкай.

Кожнае вывучэньне соцыяльнай патолёгіі, пры якім ня ўлічваюцца ўласьцівасьці матэрыялу, узятага ў аснову яго вывучэньня, якое ня ставіць сабе на мэце аналізу фактараў, што абумоўліваюць ня толькі самую вывучаную зьяву, але і пахаджэньне тых, што характарызуюць яго, матэрыялаў, ня можа даць ніякіх об'ектыўна-каштоўных вынікаў, ня можа ня быць выключна эмпірыстычным. Вось

чаму няма сумненьня, што пераважная большасьць тых, што зроблена ўжо, і тых, што робяцца яшчэ, статыстычных дасьледзін соцыяльна-патолёгічных зьяў, на жаль, або зусім ня маюць значэньня, паколькі не адлюстроўваюць об'ектыўнай рачаіснасьці, або маюць выключнае значэньне эмпірычнага матэрыялу, інэртнага паводле свайго сэнсу і бязмэтавага па сутнасьці. Вывучэньне, аналіз, крытыка хоць якога сабе матэрыялу навукова могуць апраўдаць сябе толькі пры ўмове, калі даюць дзейныя вывады для мэт, якія вызначаюцца соцыяльна-эканомічнымі адносінамі. Навуковае вывучэньне соцыяльнай патолёгіі ва ўмовах соцыялістычнай рэконструкцыі нашай краіны мае, зразумела, сваёй задачай распрацоўку мерапрыемстваў, якія вядуць да паскарэньня і палепшаньня гэтай рэконструкцыі. Значыць, кожны вывад, які дапамагае самай пастаноўцы такога навуковага вывучэньня, важны сам па сабе і мае бясспрэчнае навуковае значэньне. Ці дае наш аналіз, наша спроба характарыстыкі непрацаздольнасьці застрахаваных БССР падобныя вывады? Не паўтараючы іх тут, пакажам толькі на асноўныя моманты, якія яны закранаюць, і проблемы, якія яны ставяць.

1. Перавод у інваліды і вымярэньне інвалідызацыі абумоўлена складаным комплексам фактараў, а ня толькі, і часта ня столькі, фактычным станам здароўя асоб, якія атрымліваюць пэнсію па інваліднасьці.

2. Сапраўдныя прычыны, характар і ступень часовай непрацаздольнасьці пры сучасным стане мэдычнай організацыі тых, што ёсьць, дыягностычных сродкаў фактычна не паддаюцца навуковаму аналізу і тлумачэньню.

3. Прамысловы траўматызм усебакова і поўна ня можа быць пакуль што вывучаны з прычыны дрэннай організацыі яго ўліку. Аднак гэта не павінна і ня можа зьмяншаць неабходнасьць весьці рашучае папераджальнае змаганьне з прамысловым траўматызмам.

4. Па БССР неабходна тэрмінова організаваць сыстэматычнае зьбіраньне даных, без якіх немагчыма колькі-небудзь правільнае вывучэньне соцыяльнай патолёгіі resp. соцыяльнага здароўя, і ў першую чаргу даных аб профэсіянальна-ўзросным і родавым складзе насельніцтва, у прыватнасьці і застрахаваных у асаблівасьці.

5. Паданыя факты высоўваюць рад мэтодолёгічных проблем і практычных задач.

а) Практычна неабходна ўжыць тэрміновыя меры для ўпарадкаваньня мэдычнай і страхавой організацыі, якая-б гарантавала поўны і дакладны ўлік патолёгічных зьяў. Актыўны ўплыў на гэтыя зьявы павінен стаць рэальнай задачай абедзьвюх організацый.

б) Мэтодолёгічныя проблемы зводзяцца да вывучэньня мэтодаў дыягностыкі сталай і часовай непрацаздольнасьці, яе прычын, характару і ступені. Сучасныя, [illegible]ста мэдычныя мэтоды, як відаць, зусім нездавальняючыя, і ўжыв[illegible] іх неабходна ўвязаць з ацэнкай продукцыйнасьці працы. Мэт[illegible]олёгічна надзвычай важна перагледзець ужываныя дагэтуль спосабы статыстычнага вывучэньня соцыяльнага здароўя: гэта вывучэньне неабходна вывесьці з эмпірычнай стадыі, напоўніць об'ектыўным зьместам, падпарадкаваць задачам соцыялістычнага будаўніцтва, адным словам, неабходна надаць яму сапраўды дыялектычна-матэрыялістычны сэнс, уласьцівы самай прыродзе вывучаных зьяў.

Dozent S. R. Dichtjar

Einige Schlussfolgerungen.

Die grosse Mehrzehl der bisher gemachten statistischen Erhebungen über sozial-pathologische Erscheinungen hat, leider, entweder gar keine Bedeutung, da sie die objektive Wircklichkeit nicht wiederspigeln,—oder nur die—eines empirischen Materials, dass seinem Sinn nach inert und seinem Wesen nach zwecklos ist. Die wissenschaftliche Erforschung der sozialen Pathologie verfolgt in den Bedingungen der sozialistischen Rekonstruktion der U.S.S.R., selbstverständlich, das Ziel die Massnahmen, die su einer Beschleunigung und Verbesserung dieser Rekonstruktion führen können, zu bearbeiten. Demgemäss hat jede Folgerung, die die wissenschaftliche Problemstellung in diesem Sinne zu unterstützen vermag, schon an und für sich eine zweifellose wissenschaftliche Bedeutung. Kann man aus dieser Analyse, aus dem vom Verfasser gemachten Versuch einer Charakteristik der Arbeitsunfähigkeit der Versicherten der W. S. S. R. solche Folgerungen ziehen? Ohne auf die Einzelheiten einzugehen, hebt der Verf. an dieser Stelle nur die grundlegenden Momente und die gestellten Probleme hervor.

1. Der uebergang in den „Invalidenstand" und die Bestimmung des Grades der Invalidisation werden durch einen ganzen Komplex von Faktoren und nicht nur durch den tatsächlichen Gesundheitszustand des Patienten bestimmt.

2. Die wirklichen Ursachen, der Charakter und der Grad der temporären Arbeitsunfähigkeit lassen sich bei dem heutigen Stande der medizinischen Organisation und den diagnostischen Möglichkeiten wissenschaftlich nich gut analysieren und erklären.

3. Der industrielle Traumatismus kann vorläufig, infolge einer mangelhaften Organisation seiner Berechnung, nicht allseitig und voll erforscht werden. Auf keinen Fall aber darf das im Wege entschiedener prophylaktischer Massnahmen zur Verhütung des Traumatismus stehen.

4. In der W. S. S. R. muss sofort ein systematisches Sammeln der entsprechenden Angaben organiesiert werden; bis dahin ist keine genaue Erforschung der sozialen Pathologie resp. der sozialen Gesundheit—und an erster Stelle—der Zusammensetzung der Bevölkerung, insbesondere der Versicherten, vom sozialen Standpunkte, sowohl als auch von denjenigem des Alters und Geschlechts möglich.

5. An die soeben angeführten Erwägungen schliesst der Verfasser eine Reiche von methodologischen Problemen und praktischen Aufgaben an:

a) Vom praktischen Standpunkte aus, ist es nothwendig sofort eine solche Regelung der medizinischen Organisation und der Organisation des Versicherungswesen durchzuführen, die eine volle und genaue Berechnung der pathologischen Erscheinungen garantieren würden. Eine thätige Einwirkung auf diese letzteren muss eine der Crundaufgaben der beiden obengenannten Organisationen bilden.

b) Die methodologischen Probleme umfassen die Erforschung der Methoden der Diagnostizierung der konstanten und temporären Arbeitsunfähigkeit, ihrer Ursachen, ihres Charakters und ihrer Schwere. Es ist klar, dass die in der Medizin üblichen Methoden ganz unzufriedenstellend sind und dass sie nur in Verknüpfung mit dem Problem der Arbeitsproduktivität angewandt werden müssen. Es ist ferner, von methodologischem Standpunkte aus, von grosser Bedeutung das bisher in den statistischen Erforschungen der sozialen Gesundheit angewandte Verfahren zu revidieren: es ist Zeit, dass diese Erforschungen ihren empirischen Charakter abstreifen, einen objektiven Inhalt bekommen, sich in die Aufgaben des sozialistischen Aufbaues „einschalten", kurz einen wirklich dialektischen Sinn, der der Natur der zu erforschenden Erscheinung eigen ist, hekommen.

B000000 1282423